YEŞU VE İKİNCİ SAMUEL KİTAPLARINDA DEĞİNİLEN

YAŞAR KİTABI

İBRANİCE'DEN İNGİLİZCE'YE
Aslına sadık kalınarak tercüme edilmiştir (1840)

SALT LAKE CITY
YAYIMLAYAN: J.H. PARRY & COMPANY
1887.

YAŞAR KİTABI

Türkçeye çeviren: *Belisem* © 2021

İÇİNDEKİLER

YAŞAR KİTABI 1
İÇİNDEKİLER 2
ÖNSÖZ 5
BÖLÜM 1 6
BÖLÜM 2 7
BÖLÜM 3 9
BÖLÜM 4 11
BÖLÜM 5 12
BÖLÜM 6 13
BÖLÜM 7 15
BÖLÜM 8 17
BÖLÜM 9 19
BÖLÜM 10 21
BÖLÜM 11 23
BÖLÜM 12 26
BÖLÜM 13 29
BÖLÜM 14 31
BÖLÜM 15 33
BÖLÜM 16 35
BÖLÜM 17 37
BÖLÜM 18 38
BÖLÜM 19 40
BÖLÜM 20 43
BÖLÜM 21 44
BÖLÜM 22 46
BÖLÜM 23 48
BÖLÜM 24 52
BÖLÜM 25 54
BÖLÜM 26 55
BÖLÜM 27 57
BÖLÜM 28 58
BÖLÜM 29 59
BÖLÜM 30 62
BÖLÜM 31 63
BÖLÜM 32 66

BÖLÜM 33 70
BÖLÜM 34 72
BÖLÜM 35 76
BÖLÜM 36 77
BÖLÜM 37 79
BÖLÜM 38 82
BÖLÜM 39 84
BÖLÜM 40 88
BÖLÜM 41 91
BÖLÜM 42 93
BÖLÜM 43 95
BÖLÜM 44 98
BÖLÜM 45 102
BÖLÜM 46 104
BÖLÜM 47 105
BÖLÜM 48 106
BÖLÜM 49 109
BÖLÜM 50 112
BÖLÜM 51 114
BÖLÜM 52 117
BÖLÜM 53 119
BÖLÜM 54 121
BÖLÜM 55 127
BÖLÜM 56 129
BÖLÜM 57 132
BÖLÜM 58 134
BÖLÜM 59 136
BÖLÜM 60 137
BÖLÜM 61 139
BÖLÜM 62 140
BÖLÜM 63 142
BÖLÜM 64 144
BÖLÜM 65 146
BÖLÜM 66 147
BÖLÜM 67 149
BÖLÜM 68 151

BÖLÜM 69 153
BÖLÜM 70 153
BÖLÜM 71 155
BÖLÜM 72 156
BÖLÜM 73 157
BÖLÜM 74 159
BÖLÜM 75 160
BÖLÜM 76 161
BÖLÜM 77 163
BÖLÜM 78 165
BÖLÜM 79 166
BÖLÜM 80 168
BÖLÜM 81 171
BÖLÜM 82 173
BÖLÜM 83 174
BÖLÜM 84 176
BÖLÜM 85 177
BÖLÜM 86 181
BÖLÜM 87 181
BÖLÜM 88 181
BÖLÜM 89 184
BÖLÜM 90 186
BÖLÜM 91 188

ÖNSÖZ

İlk İbranilerin Asıl Kronolojik Kayıtları – Bu Gerçek "Yaşar Kitabı" mıdır?

Bazıları için bu elimizdeki kitabın asıl Yaşar kitabı olabileceğini kabullenmesi ya imkansızdır ya da pek olası değildir. Mesele *Sefer Hayasher* adı altında birkaç eserin bulunması nedeniyle daha da karmaşık hale gelmektedir. Elimde Seymour J. Cohen tarafından düzenlenen ve tercüme edilen *Sefer Hayasher - The Book Of The Righteous* (Doğru Kişinin Kitabı) kitabının bir nüshası bulunuyor. Hiç şüphe yok ki bu bir tarih kitabı değildir, daha ziyade muhtemelen 13ncü yüzyılda yazılmış ahlaki bir metindir. Giriş sözlerinde, 13ncü yüzyılda Zerahiah Ha-Yevani tarafından yazılan gibi, bazıları artık mevcut olmayan başka birçok "Yaşar Kitaplarından" söz etmektedir. Bilinen bir diğer kitap 12nci yüzyılda Rabbi Jacob ben Mier tarafından ve bir başkası ise 14ncü yüzyılda Geronalı Rabbi Jonah ben Abraham tarafından yazılmıştır. Bu isim altında, "çoğunlukla birinci ve ikinci yüzyıllarda yaşamış hikmetlilerin sözlerini" içeren bir eserin Amoraim döneminden (3 ila 6ncı yüzyıllar) kalma olduğu söylenmektedir. Dolayısıyla, haham yazıları için bu başlık oldukça popüler idi. Ancak açıkça görüldüğü üzere bunların çoğu, Kutsal Kitapta adı geçen kitap olarak gösterilmeye çalışılmamıştı.

Gerçek olup olmadığına dair soruya yaklaşırken ilk adım kitabı açık fikirli olarak, sadece okumak olacaktır. Eğer kişi konuya aşina olmazsa meseleyi etkili bir şekilde araştıramaz. Ne de olsa Süleyman'a göre, "Bir meseleyi dinlemeden cevap vermek, kişi için akılsızlık ve utançtır" (Özdeyişler 18:13). Okuyan kişi kitabın, Kutsal Kitap'ta kaydedilmemiş detaylarla dolu olan yerler hariç, Kutsal Kitaba çok benzediğini farkedecektir.

Kitapta, aynı anda dünyanın başka yerlerinde gerçekleşen olayları gösteren, Kutsal Kitap anlatımının dışında kalan öğeler vardır. Tamamen Mısır veya Avrupa'da gerçekleşen olayların anlatıldığı bölümler bulunur. Bu malzemelerin çoğu diğer eski tarih eserlerinden tanınabilir. Eski tarihe aşina olanlar Yaşar'ın bu olayları konvansiyonel tarihçilerden çok daha farklı bir zaman dilimine koyduğunu görecektir. Emin olmak için, eğer Yaşar doğru ise, eski tarihin konvansiyonel yorumlanmasında, özellikle de kronoloji alanında radikal değişiklikler yapılması gerekmektedir.

Kutsal Kitap ile çelişkisi çok az bulunur. Bir takım kronolojik hususları farklıdır ancak bunlar genellikle metinsel birer hata olarak görülebilir. Genellikle hata, kitabı okumaya devam ettikçe çözülecektir. Sonraki bir metin onu Kutsal Kitap metni ile uyumlu hale getirecektir. Şunu unutmayın ki, bu kitabın eski tomarları, kitap 1613'te İbranice olarak basıldığında çok kötü haldeydi. Bazı rakamların karışmış olması muhtemeldir.

Esav'ın torunu Tsefo'nun büyük bir mağarada yarı insan bir canavarı öldürmesi hikayesi gibi, Yunan veya Roma mitolojisini andıran birkaç kayıt bulunmaktadır. Bu hikâye, bir minotaur öldüren Theseus'un hikayesi olduğu kolayca farkedilir. Sadece karakterler ve ortam farklıdır. Eleştirel bakış açısına sahip bir okuyucu bu materyale karşı çıkabilirse de bu ve diğer benzer olayların bu kitaba neden kaydedilmiş olduklarına dair geçerli sebepler verilmesi mümkündür. Kitabın asıl yazarı bu şeyleri o günlerin yaygın folkloru olarak anlatmış olabilir. Bu hikayelere sadece geçişlerde bahsedilir ve onlara hiçbir önem atfedilmez. Kişi bu hikayelerin doğruluğundan şüphe duyabilirse de objektif olarak okuyan bir okuyucuyu bu kitabın gerçek olduğu fikrinden alıkoyacak bir şey yoktur. Kitabı öylesine okuyan bir okuyucu bile Yaşar'ı aydınlatıcı bulacaktır. Yaşar kitabının sağladığı arkaplan bilgisiyle Kutsal Kitap'ta yer alan kayıtlar çok daha fazla açık ve anlaşılır hale getirilebilir.

BÖLÜM 1

1 Tanrı dedi, “kendi suretimizde, bize benzeyen insan yapalım”. Ve Tanrı insanı kendi suretinde yarattı. 2 Tanrı insanı topraktan yaptı ve burun deliklerine hayat nefesi üfledi ve insan konuşma yeteneğine sahip yaşayan bir can oldu[i]. 3 Ve Rab “İnsanın tek başına olması iyi değil; ona bir eş yapacağım[ii]” dedi.4 Rab Adem’e derin bir uyku verdi, [Âdem] uyudu ve kaburgalarından birini alıp üzerini etle kapadı. Onu şekillendirdikten sonra Adem’e getirdi. Âdem uykusundan uyanınca, işte karşısında bir kadın duruyordu. 5 Âdem “Bu kemiklerimden bir kemiktir, ona kadın denecek çünkü adamdan alınmıştır” dedi. Âdem ona Havva adını verdi çünkü tüm yaşayanların anasıydı.

6 Tanrı onları bereketleyip yarattığı günde onlara Âdem ve Havva isimlerini verdi. Ve Rab Tanrı “Bereketli olun ve çoğalın, yeryüzünü doldurun” dedi. 7 Rab Âdem ile karısını aldı, bakıp korusunlar diye onları Aden bahçesine yerleştirdi; onlara şu emri verdi: “bahçenin her ağacından yiyebilirsiniz ancak iyi ve kötü bilgisi ağacından yememelisiniz çünkü ondan yediğiniz gün ölürsünüz”. 8 Tanrı onları bereketledikten ve talimat verdikten sonra, onlardan ayrıldı. Âdem ile Havva, Rabbin kendilerine emretmiş olduğu üzere bahçede yaşamaya devam ettiler.

9 Tanrı’nın onlarla beraber yeryüzünde yaratmış olduğu yılan, Tanrı’nın vermiş olduğu emri çiğnemeleri için onları ayartmaya geldi. 10 Yılan bilgi ağacından yemesi için kadını kandırdı ve ikna etti. Kadın da yılanın sesine kulak verdi ve Tanrı’nın sözünü çiğnedi. İyi ve kötü bilgisi ağacından aldı ve yedi. Ondan alıp kocasına da verdi, o da yedi. 11 Böylece Âdem ile karısı Tanrı’nın kendilerine vermiş olduğu emri çiğnediler. Tanrı bunu öğrenince onlara karşı öfkesi alevlendi ve onları lanetledi. 12 Ve Rab Tanrı o gün onları alınmış oldukları toprağı işlesinler diye Aden bahçesinden kovdu. Gidip Aden bahçesinin doğusunda yaşamaya başladılar. Âdem karısı Havva ile yattı. Havva iki oğlan ve üç kız doğurdu. 13 Havva “Rabden bir adam aldım” diyerek ilk doğana Kain adını verdi. Diğerinin adını ise Habil koydu “çünkü yok yere yeryüzüne geldik ve yok yere buradan alınacağız” dedi. 14 Oğlanlar büyüdüler ve babaları onlara diyardan mal mülk verdi; Kain toprak işleyen bir çiftçi ve Habil ise koyun güden bir çoban idi.

15 Birkaç yıl geçtikten sonra, oğlanlar Rabbe yaklaşma sunuları getirdiler. Kain yerin mahsulünden, Habil ise sürüsünün ilk doğanlarından, onların yağından getirdi. Tanrı dönüp Habil’in sunusuna baktı ve gökten Rabden gelen bir ateş sunuyu yiyip bitirdi. 16 Rab Kain’e ve sunusuna ise bakmadı, onunla ilgilenmedi çünkü Rabbin huzuruna yerin bayağı mahsullerini getirmişti. Kain bu olaydan ötürü kardeşi Habil’i kıskandı, onu öldürmek için fırsat kolladı.17 Bir süre sonra, Kain ve kardeşi Habil işlerini yapmak üzere kıra gittiler. Her ikisi de kırdaydı; Kain tarlasını sürüp kazıyor, Habil sürüsünü besliyordu. Sürü Kain’in sürdüğü kısma geçince Kain bu duruma çok içerledi. 18 Kain öfkeyle kardeşi Habil’e yaklaşıp, “seninle benim aramızda ne var ki gelip sürünü beslensin diye benim arazime getiriyorsun?” 19 Habil kardeşi Kain’e yanıt verip, “seninle benim aramızda ne var ki sürümün etini yiyip yünüyle giyiniyorsun? 20 O halde şimdi benim koyunumun yününden yaptığın giysini çıkar, yediğin etlerine karşılık bana ücretimi ver. Bunları yapınca ben de dediğin gibi arazinden çıkarım” dedi. 21 Kain kardeşi Habil’e “Bugün kesinlikle seni öldüreceğim, kim senin kanını benden soracak?” dedi. 22 Habil de Kain’e yanıt verip “Elbette bizi yeryüzünde yaratan Tanrı, hakkımı o arayacaktır ve beni öldürürsen kanımı senden soracaktır çünkü hâkim ve söz sahibi Rabdir. İnsana yeryüzünde yaptığı kötülüğe göre ve kötü

[i] İbranice, מדבר, loquens, yani düşünme ve düşüncelerini konuşma yoluyla iletebilme. Tanrı Âdem'e bir dil vermişti.

[ii] Başlangıç 2:18

adama kötülüğüne göre hesap soracak olan odur. 23 Ve şimdi, eğer beni burada öldürürsen, senin gizli şeylerini gören Tanrı bugün bana demiş olduğun kötülükten dolayı seni yargılayacaktır" dedi.

24 Ve Kain kardeşi Habil'in söylediklerini duyunca, bu şeyi söylediğinden dolayı işte Kain'in öfkesi kardeşi Habil'e karşı alevlendi. 25 Ve Kain aceleyle kalktı, tarla sürmek için kullandığı aletin demir parçasını aldı, hızla kardeşine vurup onu öldürdü. Ve Kain kardeşi Habil'in kanını yer üzerine döktü; Habil'in kanı sürünün önünde yerde aktı. 26 Bunun ardından Kain kardeşini öldürdüğüne pişman oldu ve kahroldu, gözyaşlarına boğuldu ve canı çok sıkıldı. 27 Ve Kain kalktı, kırda bir çukur kazıp kardeşinin bedenini içine koydu, üzerini toprakla örttü.

28 Kain'in kardeşine yaptığı şeyi Rab biliyordu. Rab Kain'e görünüp ona "Seninle birlikte olan kardeşin Habil nerede?" dedi. 29 Kain gerçeği gizleyerek "Bilmiyorum, kardeşimin bekçisi miyim ben?" dedi. Ve Rab ona şöyle dedi: "Sen ne yaptın? Kardeşinin kanı onu öldürdüğün yerden bana feryat ediyor. 30 Çünkü sen kardeşini öldürdün ve bunu örtbas etmeye çalışıp yüreğinden seni ve yaptıklarını görmüyormuşum diye geçirdin. 31 Madem bu şeyi yaptın ve sana doğruyu konuştuğu için yok yere kardeşini öldürdün, o halde artık toprak tarafından lanetlendin, toprak onu gömdüğün yerden, senin elinle dökülen kardeşinin kanını almak üzere ağzını açmış bekliyor. 32 Bundan böyle onu sürdüğün zaman eskiden olduğu gibi yer sana gücünü vermeyip, ürün olarak diken ve devedikenleri verecek. Ve sen ölene dek yeryüzünde gezip amaçsızca dolanacaksın."

33 O zaman Kain Rabbin huzurundan, bulunduğu yerden ayrıldı, o ve ona ait her şeyle birlikte Aden'in doğusunda oradan oraya [amaçsızca] dolaştı durdu.

34 Kain o günlerde karısı ile yattı. Karısı hamile kaldı ve bir oğul doğurdu. O günlerde Rabbin kendisine rahatlık ve huzur vermeye başladığını söyleyip adını Hanok koydu. 35 O zaman Kain bir şehir inşa etmeye başladı; şehri inşa ettikten sonra şehre oğlunun adına göre Hanok adını verdi. O günlerde Rab ona yeryüzünde rahat vermiş ve başta olduğu gibi oradan oraya dolaşmıyordu.

36 Hanok'a İrad doğdu ve İrad'a Mehuyael ve Mehuyael'e Metuşael doğdu.

BÖLÜM 2

1 Âdem yeryüzündeki yaşamının yüz otuzuncu yılındayken yine karısı Havva ile yattı; Havva hamile kaldı, kendi suretinde, kendisine benzer bir oğul doğurdu, "Kain onu öldürdü, Tanrı da Habil yerine bana başka bir soy verdi", diyerek adını Şit koydu.

2 Şit yüz beş yaşındayken bir oğlu oldu, o dönem insan oğulları çoğalmaya başlamış, Tanrı'ya karşı günah işleyip isyan ederek canlarına ve yüreklerine eziyet ettiklerinden, Şit oğluna Hanok adını verdi.

3 Hanok'un günlerinde insan oğulları Rabbin insan oğullarına duyduğu öfkeyi artırmak için Tanrı'ya karşı günah işleyip isyan etmeye devam ettiler. 4 İnsan oğulları gidip başka tanrılara hizmet ettiler ve Rabbin onları yeryüzünde yaratmış olduğunu unuttular. O günlerde insan oğulları bronz ve demir, ahşap ve taştan suretler yapıp önlerinde eğildiler ve onlara hizmet ettiler. 5 Herkes kendi tanrısını yaptı ve önlerinde eğildiler. İnsan oğulları Enoş ve çocuklarının tüm günlerinde Rabbi bıraktılar. İşlerinden ve yeryüzünde yaptıkları iğrenç şeylerden ötürü Rabbin öfkesi alevlenmişti. 6 Rab, Gihon nehri sularının onları bastırmasına neden oldu, onları yok edip yuttu ve yeryüzünün üçte birini yok etti. Tüm bunlara rağmen insan oğulları kötü yollarından dönmediler ve Rabbin gözünde kötü olanı yapmaya devam ettiler.

7 O günlerde yeryüzünde ekme ve biçme yapılmıyordu. İnsan oğulları için hiç yiyecek yoktu ve o günlerde kıtlık büyüktü. 8 O günlerde ekilen tohum diken, deve dikeni ve çalıya dönüşüyordu çünkü Adem'in günlerinden beri yeryüzüyle ilgili bildiri buydu;

Âdem'in Rabbin önünde işlediği günah nedeniyle Tanrı'nın yeryüzünü lanetlediği lanet. [9] İnsanlar Tanrı'ya isyan edip günah işlemeye devam ettiklerinde ve yollarını bozduklarında yeryüzü de bozuldu.

[10] Enoş doksan yaşındayken ona Kenan doğdu. [11] Kenan büyüdü ve kırk yaşına gelmişti. Hikmetli ve bilgili, her türlü bilgelikte beceri sahibi biri oldu. Tüm insanlar üzerinde hüküm sürdü ve insan oğullarını bilgelik ve bilgiye doğru yöneltti. Kenan çok hikmetli ve her türlü bilgelikte anlayış sahibi olduğundan, bilgeliğiyle ruhlar ve cinler üzerinde hüküm sürdü. [12] Kenan hikmetiyle Tanrı'nın, yeryüzü üzerinde işlemiş oldukları günahlardan ötürü insanları yok edeceğini ve Rabbin son günlerde üzerlerine tufan sularını getireceğini anladı. [13] O günlerde Kenan ileride olacak olayları taştan tabletlere yazdı ve onları hazinelerine koydu. [14] Kenan tüm yeryüzü üzerinde hüküm sürdü ve insan oğullarından bazılarını Tanrı'ya döndürdü.

[15] Kenan yetmiş yaşındayken üç oğlu ve iki kızı oldu. [16] Kenan'ın çocuklarının adları şunlardır: ilk doğan Mahlallel, ikincisi Enan ve üçüncüsü Mered; kızkardeşleri Adah ve Zillah. Kenan'a doğmuş beş çocuk bunlardır.

[17] Methuşael'in oğlu Lamek evlilik yoluyla Kenan'a akraba oldu ve eş olarak onun iki kızını aldı. Adah hamile kalıp Lamek'e bir oğul doğurdu ve adına Yabal ismini verdi. [18] Sonra bir daha hamile kalıp bir oğul doğurdu, Yubal adını verdi. Kızkardeşi Zillah o günlerde kısırdı ve hiç çocuğu yoktu.

[19] O günlerde insan oğulları Tanrı'ya karşı günah işlemeye ve Adem'e "bereketli olup yeryüzünde çoğalın" diye emretmiş olduğu emri çiğnemeye başladılar. [20] İnsan oğullarından bazıları eşlerine onları kısır yapan bir içecek içiriyorlardı böylece dış görünümlerini koruyabilecekler ve güzellikleri solmayacaktı. [21] İnsan oğulları eşlerine içirdikleri zaman Zillah da onlarla içti. [22] Çocuk doğuran kadınlar kocalarının gözlerinde, dul gibi, iğrenç görülürdü. Kocaları hayatta oldukları sürece sadece çocuk doğurmamış olanlara bağlıydılar.

[23] Günler ve yıllar sonra Zillah yaşlandığı zaman Rab onun rahmini açtı. [24] Hamile kalıp bir oğul doğurdu, "Yaşlandıktan sonra Yüce Tanrı'dan onu aldım" diyerek adını Tubal Kain koydu. [25] Sonra yine hamile kalıp bir kız doğurdu, "Yaşlandıktan sonra sevinç ve neşe buldum" diyerek adını Naama koydu.

[26] Lamek yaşlanmıştı ve gözleri donuklaşmış artık göremiyordu, oğlu Tubal Kain ona eşlik ediyordu. Bir gün Lamek kıra çıktı ve oğlu Tubal Kain yanındaydı. Kırda dolaşırlarken Adem'in oğlu Kain onlara doğru geliyordu. Lamek çok yaşlıydı ve iyi göremiyordu, oğlu Tubal Kain ise çok gençti. [27] Tubal Kain babasına yayını çekmesini söyledi ve oklarıyla henüz uzakta olan Kain'i vurdu ve onu öldürdü. Onlara bir hayvanmış gibi göründü. [28] Her ne kadar uzakta da olsa, oklar Kain'in bedenine girdi, yere düştü ve öldü. [29] Rab böylece kardeşi Habil'e yapmış olduğu kötülüğe karşılık, Rabbin ağzından çıkan söze göre Kain'in karşılığını vermiş oldu.

[30] Kain öldükten sonra Lamek ve Tubal öldürdükleri hayvanı görmeye gittiler, baktılarında işte büyükbabaları Kain ölmüş yerde yatıyordu. [31] Lamek bunu yaptığına çok üzüldü ve ellerini çırparken oğluna vurdu ve ölmesine neden oldu. [32] Lamek'in eşleri Lamek'in yaptığını duydular ve onu öldürmek istediler. [33] O günden sonra Lamek'in eşleri ondan nefret ettiler çünkü Kain'i ve Tubal Kain'i öldürmüştü. Lamek'in eşleri ondan ayrıldı ve o günlerde onu önemsemediler. [34] Lamek eşlerine gidip bu meseleyle ilgili onu dinlemeleri için ısrar etti. [35] Eşleri Adah ve Zillah'a şöyle dedi:

> "Ey Lamek'in eşleri sesimi dinleyin,
> Sözlerime kulak verin.
>
> Beni yaraladığı için bir adam öldürdüm, beni hırpaladığı için bir çocuğu öldürdüm, sandınız. Ancak ben yaşlı ve saçları ağarmış bir

adamım, gözlerim ağır görüyor, bu işi bilmeden yaptım."[iii]

36 Lamek'in eşleri onu bu meselede dinlediler. Babaları Adem'in tavsiyesine uygun olarak Lamek'e geri döndüler. Ancak o zamandan sonra, Tanrı'nın insan oğullarına öfkesinin artmakta olduğunu ve yaptıkları kötülüklerden dolayı onları tufan sularıyla yok edeceğini bildiklerinden ona bir daha çocuk doğurmadılar.

37 Kenan'ın oğlu Mahlallel altmış beş yaşındayken Yared doğdu ve Yared altmış iki yaşındayken Hanok doğdu.

BÖLÜM 3

1 Hanok altmış beş yaşındayken Metuşelah doğdu. Metuşelah doğduktan sonra Hanok Tanrı ile yürüdü. Rabbe tapındı ve insanların kötü yollarından tiksindi. 2 Hanok'un ruhu Rabbin eğitimiyle, bilgi ve anlayışla doluydu. Akıllıca davranıp inzivaya çekildi ve pek çok günler boyunca kendini insanlardan gizledi.

3 Çok yıllar sonra, evinde Rabbe tapınıp dua ederken, Gökten Rabbin bir meleği ona seslendi, o da "İşte, ben" dedi. 4 Melek ona "Kalk, evinden ve kendini gizlemiş olduğun yerden çık ve insan oğullarına görün. Onlara gitmeleri gereken yolu ve Tanrı'nın yoluna girmek için yapmaları gereken işi öğret" dedi 5 Hanok da Rabbin söylediği gibi kalktı ve evinden, yerinden ve saklandığı odasından çıktı. İnsan oğullarına gidip onlara Rabbin yollarını öğretti. O zaman insan oğullarını topladı ve Rabbin talimatını öğretti. 6 "Rabbin yollarını ve iyi davranışları öğrenmek isteyen kim varsa Hanok'a gelsin" diyerek insanların yaşadığı her yerde bunun duyurulması talimatını verdi. 7 Bunu arzu eden herkes, tüm insan oğulları, onun yanına toplandılar, Hanok'un yanına geldiler. Ve Hanok Rabbin sözü uyarınca insan oğulları üzerinde hüküm sürdü. İnsanlar ona gelir, önünde eğilir ve sözlerini dinlerdi.

8 Tanrı'nın ruhu Hanok üzerindeydi. Tüm adamlarına Tanrı'nın bilgeliğini ve yollarını öğretti. Ve Hanok'un yaşadığı günler boyunca insan oğulları Rabbe tapındılar, bilge sözlerini dinlemek için Hanok'un yanına gelirlerdi. 9 İnsan oğullarının kralları, küçüğünden büyüğüne, prensleri, hakimleri hepsi Hanok'a geldiler ve onun bilge sözlerini duyduklarında önünde eğilip Hanok'tan onlar üzerinde de hüküm sürmesini istediler, Hanok da kabul etti. 10 Yüz otuz kral ve prens bir araya toplanmıştı, hepsi Hanok'u üzerlerine kral yaptılar. Hepsi onun yönetimi ve emri altındaydı. 11 Hanok onlara bilgelik, bilgi ve Rabbin yollarını öğretti. Aralarında barış tesis etti. Hanok'un yaşadığı günler boyunca tüm yeryüzünde barış vardı. 12 Hanok insan oğulları üzerinde iki yüz kırk üç yıl hüküm sürdü, halkına adaletle ve doğrulukla davrandı, onları Rabbin yollarında yürüttü.

13 Hanok'un soyu şöyledir:

Metuşelah, Elişa ve Elimelek; üç oğul.

Kızkardeşleri Melka, Naama idi.

Metuşelah seksen yedi yaşındayken Lamek doğdu.

14 Lamek elli altı yaşındayken Âdem öldü; öldüğünde dokuz yüz otuz yaşındaydı. İki oğlu ile Hanok ve oğlu Metuşelah birlikte onu görkemli bir şekilde, kralların gömüldüğü gibi, Tanrı'nın ona söylemiş olduğu mağaraya gömdüler. 15 O yerde tüm insan oğulları Adem'in arkasından çok büyük bir yas tuttular ve ağladılar. O günden bugüne dek insan oğulları arasında bu bir gelenek oldu.16 Âdem bilgi ağacından yediği için öldü; Rab Tanrı'nın söylemiş olduğu üzere, o ve ondan sonra gelen tüm çocukları.

17 Adem'in öldüğü yıl, Hanok'un yönetiminin iki yüz kırk üçüncü yılında, Hanok Rabbe tapınmak üzere kendini insan oğullarından ayırmaya ve gizlemeye başladı. 18 Hanok böyle yaptı ancak kendini onlardan tamamen gizlemedi, insan oğullarından üç gün boyunca

[iii] Başlangıç 4:23

uzak kalıp sonra bir günlüğüne yanlarına giderdi. [19] Odasında gizlendiği bu üç gün boyunca Tanrısı Rabbe dua edip şükrederdi. Tebaalarına gidip göründüğü o gün ise onlara Rabbin yollarını öğretirdi; Rab ona her ne öğretmişse onlara anlatırdı. [20] Ve uzun yıllar boyunca hep böyle yaptı. Sonra kendini altı gün gizleyip tebaalarına yedinci gün görünmeye başladı. Daha sonra ayda bir, sonra yılda bir kez, ta ki tüm krallar, prensler ve insan oğulları onu arayıp Hanok'un yüzünü yeniden görmek istediklerinde, sözlerini dinlemek istediklerinde artık onu göremeyene dek çünkü insan oğulları Hanok'tan çok korkardı. Çehresine sinmiş Tanrısal haşmet yüzünden ona yaklaşmaya korkuyorlardı, dolayısıyla cezalandırılıp ölmekten korkularına yüzüne bakamazlardı. [21] Tüm krallar ve prensler insan oğullarını bir araya getirmeye karar verip böylece yanlarına geldiğinde onunla konuşabilsinler diye Hanok'a gitmeyi tasarladılar ve böyle yaptılar. [22] Hanok'un ortaya çıktığı gün geldiğinde hepsi toplanıp ona geldiler ve Hanok onlara Rabbin sözlerini söyledi, onlara bilgelik ve bilgi öğretti. Önünde eğildiler ve "Yaşasın Kral! Yaşasın Kral!" dediler.

[23] Bir zaman sonra, krallar ve prensler ve insan oğulları Hanok ile konuşurlarken ve Hanok da onlara Tanrı'nın yollarını öğretirken birden Rabbin bir meleği göklerden Hanok'a seslendi; onu yerde insan oğulları üzerinde hüküm sürdüğü gibi, Tanrı'nın oğulları üzerinde hüküm sürmesi için göğe götürmek istedi.

[24] Hanok bunu duyunca gitti ve yeryüzündeki herkesi topladı, onlara bilgelik ve bilgi öğretti, onlara Tanrısal talimatları verip şöyle dedi: "Göğe çıkmam istendi ancak hangi gün gideceğimi bilmiyorum. [25] O yüzden sizden ayrılmadan önce sizlere bilgelik ve bilgi öğreteceğim ve yaşayabilesiniz diye yeryüzünde nasıl hareket edilir talimatlar vereceğim." Ve böyle yaptı.

[26] Onlara bilgelik ve bilgi öğreti, talimatlar verdi, onları tedip etti, önlerine yeryüzünde yapmaları gereken kanunları ve hükümleri verdi. Aralarında barış tesis etti, sonsuz yaşamı öğretti ve tüm bunları öğretirken onlarla birlikte kaldı.

[27] Hanok insan oğulları ile bir arada olduğu sırada, onlarla konuşuyorken, gözlerini kaldırdıklarında gökten büyük bir at benzeri varlık iniyordu ve at havada yürüyordu. [28] Hanok'a gördükleri şeyi söylediler ve Hanok onlara şöyle dedi: "Bu at benim için yeryüzüne iniyor. Vakit geldi, artık sizden ayrılacağım ve beni görmeyeceksiniz." [29] O sırada at yere indi ve Hanok'un önünde durdu. Hanok ile olan tüm insan oğulları onu gördüler. [30] Hanok şu mesajın yeniden duyurulması talimatını verdi: "Tanrı'sı Rabbin yollarını öğrenmekten zevk alan her kim varsa, bizden alınıp götürülmeden önce bugün Hanok'a gelsin."

[31] Ve o gün tüm insan oğulları toplanıp Hanok'a geldiler. Yeryüzünün beyleriyle beraber tüm kralları ve danışmanları o gün Hanok ile kaldılar. Hanok sonra insan oğullarına bilgelik ve bilgi öğretti, tanrısal eğitim verdi. Tüm yaşamları boyunca Rabbe tapınıp onun yollarında yürümelerini söyledi ve aralarında barış tesis etmeye devam etti. [32] Bunun ardından kalktı ve ata bindi. Oradan ayrıldı ve tüm insan oğulları, yaklaşık sekiz yüz bin adam, peşinden bir günlük yol gittiler. [33] İkinci gün onlara, "evlerinize, çadırlarınıza geri dönün, neden gidesiniz? Belki ölürsünüz" dedi. İçlerinden bazıları onu bıraktılar ve yanında kalanlar onunla altı gün yol gittiler. Hanok onlara her gün "Çadırlarınıza dönün, belki ölebilirsiniz" dediyse de dönmek istemiyorlardı ve onunla beraber gittiler. [34] Altıncı gün kalan adamlardan bazıları ona sarılıp "Rabbin hakkı için, nereye gidersen seninle gideceğiz, ancak ölüm bizi ayırır" dediler. [35] Onunla gitmekte o kadar ısrar ettiler ki o da onlara söylemeyi bıraktı. Peşinden gittiler ve dönmediler. [36] Krallar döndüklerinde, Hanok ile birlikte giden adam sayısını bilmek için bir sayım yapılmasını istediler. Ve Yedinci günde Hanok bir kasırga

içinde, atlar ve ateşten at arabalarıyla beraber göğe yükseldi[iv].

37 Sekizinci günde Hanok'un yanında olmuş tüm krallar Hanok ile birlikte giden adamları geri getirmek üzere göğe yükseldiği yere gittiler. 38 Krallar o yere vardıklarında yerin karla kaplı olduğunu ve kar üzerinde büyük kar kütleleri gördüler. Birbirlerine "gelin, karı delip bakalım, belki Hanok ile kalmış olan adamlar ölmüştür ve kar kütleleri altındadırlar" dediler ancak hiç kimseyi bulamadılar. Hanok göğe yükselmişti.

BÖLÜM 4

1 Hanok'un yeryüzünde yaşadığı günler toplam üç yüz altmış beş yıldı. 2 Hanok göğe yükseldiğinde yeryüzünün tüm kralları kalktılar oğlu Metuşelah'ı alıp babasının yerine üzerlerine hüküm sürmesi için onu meshettiler.

3 Metuşelah babası Hanok'un ona öğrettiği gibi Tanrı'nın gözünde doğru olanı yaptı ve tüm yaşamı boyunca insan oğullarına bilgelik, bilgi ve Tanrı korkusu öğretti. Doğru yoldan ne sağa ne sola sapmadı. 4 Ancak Metuşelah'ın son yıllarında insan oğulları Rabden yüz çevirdiler, yeryüzünü bozdular, birbirlerini soyup yağmaladılar, Tanrı'ya isyan edip günah işlediler, yollarını bozdular. Metuşelah'ı dinlemiyorlardı ve ona isyan ettiler.

5 Rab onlara çok öfkelendi. Rab o günlerde tohumu yok etmeye devam ediyordu, yeryüzünde hiç ekme ve biçme yapılmıyordu. 6 Geçinebilmek amacıyla yiyecek elde etmek üzere toprağı ektiklerinde, ekmedikleri dikenler ve çalılar hasıl oluyordu. 7 Buna rağmen insan oğulları kötü yollarından dönmediler, Tanrı'nın gözünde kötü olmaya devam ediyorlardı. Kötü işleriyle Rabbi kışkırtıyorlardı ve Rab çok öfkelenmişti; insanı yaratmış olduğuna pişman olmuştu. 8 Ve onları tamamen yok etmeyi planladı ve öyle yaptı da.

9 O günlerde Metuşelah'ın oğlu Lamek yüz altmış yaşındayken, Adem'in oğlu Şit öldü. 10 Şit'in yaşamış olduğu tüm günler dokuz yüz yirmi yıl oldu ve öldü. 11 Lamek amcası Hanok'un oğlu Elişa'nın kızı Aşmua'yı aldığında yüz seksen yaşındaydı ve karısı hamile kaldı.

12 O günlerde insan oğulları toprağı ektiklerinde çok az yiyecek elde ediyorlardı, yine de insan oğulları kötü yollarından dönmediler ve Tanrı'ya karşı günah işleyip isyan ediyorlardı.

13 Lamek'in karısı hamile kaldı ve yılın dönümünde ona bir oğul doğurdu. 14 Metuşelah ona "Yeryüzü onun günlerinde rahatlayıp yozlaşmadan uzaklaştı" diyerek adını Nuh koydu. Babası Lamek ise ona "Bu çocuk bizi işlerimizden ve Tanrı'nın lanetlemiş olduğu yeryüzündeki acınası çilemizden rahatlatacak" diyerek adını Menahem koydu.

15 Çocuk büyüdü ve sütten kesildi. Babası Metuşelah'ın izinde Tanrı ile birlikte kusursuz ve doğru olarak yürüdü. 16 O günlerde insanlar, oğullar ve kızlar sahibi olup çoğaldıkça Rabbin yollarından uzaklaştılar, birbirlerine kötü şeyler öğretip Rabbe karşı günah işlemeye devam ettiler. 17 Her adam kendine bir tanrı yapmıştı ve akrabalarını dahil herkes komşusunu soyup yağmalıyordu. Yeryüzünü bozdular ve yer şiddetle dolmuştu.

18 Hakimleri ve yöneticileri insan kızlarına gidip, seçtiklerine göre, kocalarından zorla kendilerine karı olarak aldılar[v]. O günlerde insan oğulları yerin sığırlarından, kırın hayvanlarından ve göğün kuşlarından aldılar, Rabbi kışkırtmak amacıyla bir türle diğer tür hayvanları karıştırmayı öğrettiler. Tanrı baktı tüm yeryüzü bozulmuştu. Tüm canlılar, insan ve hayvanlar, yeryüzünde bozulmuşlardı.

19 Rab şöyle dedi: "Yeryüzü üzerinde yaratmış olduğum insanı, evet, insandan göğün kuşlarına, kırdaki sığır ve hayvanların hepsini

[iv] 2. Krallar 2:11

[v] Başlangıç 6:2

silip atacağım; onları yaptığıma pişman oldum”[vi].

20 O günlerde, Rabbin insanların başına getireceğini bildirmiş olduğu felaketten önce, Rabbin yollarında yürümüş insanlar öldüler. İnsan oğulları hakkında söylemiş olduğu felaketi görmesinler diye Rab böyle olmasını sağladı.

21 Ve Nuh Rabbin gözünde lütuf buldu[vii]. Yeryüzünde soy oluşturmaları için Rab onu ve çocuklarını seçti.

BÖLÜM 5

1 Nuh seksen dört yaşındayken Şit’in oğlu Enoş öldü, öldüğünde dokuz yüz beş yaşındaydı.

2 Nuh yüz yetmiş dokuz yaşındayken Enoş’un oğlu Kenan öldü, öldüğünde dokuz yüz on yaşındaydı[viii].

3 Nuh iki yüz otuz dört yaşındayken Kenan’ın oğlu Mahalalel öldü, öldüğünde sekiz yüz doksan beş yaşındaydı.

4 O günlerde, Nuh üç yüz otuz altı yaşındayken, Mahalalel’in oğlu Yared öldü, öldüğünde dokuz yüz altmış iki yaşındaydı.

5 O günlerde, Rab yolunda yürümüş olanlar Tanrı’nın yeryüzü hakkında bildirmiş olduğu felaketi görmeden öldüler.

6 Çok yıllar geçtikten sonra, Nuh dört yüz seksen yaşındayken, Rabbi izlemiş tüm insanlar öldüklerinde geride bir tek Metuşelah kalmıştı. Tanrı Nuh’a ve Metuşelah’a şöyle dedi: 7 Gidin insan oğullarına şunu duyurup deyin ki, “Rab diyor ki, kötü yollarınızdan dönün, kötü işlerinizi bırakın ki Rab de başınıza getireceğini bildirdiği felaketten vazgeçsin ve gerçekleşmesin”. 8 O yüzden Rab diyor ki, “işte size yüz yirmi yıllık bir zaman tanıyorum[ix]; eğer bana döner ve kötü işlerinizi bırakırsanız, ben de sizlere bildirmiş olduğum beladan vazgeçerim, gerçekleşmez”.

9 Nuh ve Metuşelah gidip Rabbin sözlerini insan oğullarına durmaksızın her gün söylediler. 10 Ancak insan oğulları onları ne dinlediler ne de sözlerine kulak astılar; inatçıydılar. 11 Rab, “Eğer tövbe ederlerse, Tanrı da yeryüzünü yok etsin diye gelecek felaketten vazgeçer” diyerek onlara yüz yirmi yıllık bir süre tanıdı.

12 Lamek oğlu Nuh o günlerde kendine eş almaktan ve çocuklar sahibi olmaktan sakınıyordu çünkü, “Tanrı yeryüzünü kesinlikle yok edecek, neden çocuklar dünyaya getireyim ki?” diyordu. 13 Nuh doğru bir adamdı, kendi nesli içerisinde kusursuzdu ve Rab yeryüzünde onun soyundan insanlar çoğalsın diye onu seçti.

14 Rab Nuh’a şöyle dedi: “Kendine bir eş al ve çocuklar sahibi ol. Seni bu nesil içerisinde, önümde doğru biri olarak gördüm. 15 Sen ve çocukların yeryüzünde çoğalın.” Nuh gidip kendine bir eş aldı, Hanok’un kızı Naama’yı seçti. Naama beş yüz seksen yaşındaydı. 16 Naama’ı eş olarak aldığında Nuh dört yüz doksan sekiz yaşındaydı.

17 Naama hamile kaldı ve bir oğul doğurdu, “Tanrı yeryüzünde beni genişletti” diyerek adını Yafet koydu. Yeniden hamile kaldı ve bir oğul doğurdu, “Tanrı yeryüzünde bir soy oluşturmak için bana bir artakalan yaptı” diyerek adını Sam koydu.

18 Naama Sam’ı doğurduğunda Nuh beş yüz iki yaşındaydı. Oğlanlar büyüdüler, Metuşelah ve babaları Nuh’un onlara öğrettiği her şeyde Rabbin yollarında yürüdüler.

19 O günlerde Nuh’un babası Lamek öldü, ancak doğrusu tüm yüreğiyle babasının yollarında yürümedi. Öldüğünde, Nuh yüz doksan beş yaşındaydı. 20 Lamek’in ömrü yedi yüz yetmiş yıl oldu ve öldü.

[vi] Başlangıç 6:7
[vii] Başlangıç 6:8
[viii] Başlangıç 5:11
[ix] Başlangıç 6:3

21 Ve o yıl Rabbi bilen tüm insan oğulları, Rabbin insanların başına getireceği felaket öncesinde öldüler. Kardeşlerinin ve akrabalarının başlarına Tanrı'nın getireceği felaketi görmesinler diye ölmelerini Rab buyurmuştu ve öyle de yaptı.

22 O zaman, Rab Nuh'a ve Metuşelah'a şöyle dedi: "Gidin ve sizlere o günlerde söylemiş olduğum tüm sözleri insan oğullarına duyurun, belki kötü yollarından dönerler ve ben de felaketi getirmekten vazgeçerim". 23 Nuh ve Metuşelah gittiler ve Tanrı'nın haklarında söylemiş olduğu her şeyi insan oğullarına duyurdular.

24 Ancak insan oğulları onların bildirdiklerini dinlemediler ve kulak asmadılar.

25 Bunun ardından Rab Nuh'a: "Yaptıkları kötü işlerden ötürü önümde yaşayan herkesin sonu geldi, işte yeryüzünü yok edeceğim. 26 Kendine gofer ağacı[x] al, sana söyleyeceğim yere git ve orada büyük bir gemi yap. 27 Onu şöyle yapacaksın: uzunluğu üç yüz, genişliği elli, yüksekliği otuz arşın olacak[xi]. 28 Ona bir kapı yapacaksın, yanda açık olacak ve yukarıya doğru bir arşın olsun. İçeriden ve dışarıdan ziftle kapla.

29 İşte ben yeryüzü üzerine tufan sularını getireceğim, yaşayan herkes yok olacak, gökler altında ve yeryüzü üzerindekilerin tamamı ölecek. 30 Sen ve ev halkın gidip hayvanlardan erkek ve dişi olarak ikişer ikişer toplayın ve gemiye getirin ki yeryüzünde çoğalsınlar. 31 Hayvanların yediği her şeyden gemiye yiyecek koyun hem sizin hem de onlar için yiyecek olsun. 32 Oğulların için insan kızlarından üç kız seç, oğullarına eş olsunlar".

33 Nuh kalktı ve Tanrı'nın ona emretmiş olduğu yerde gemiyi yaptı; Her şeyi Tanrı'nın ona emretmiş olduğu gibi yaptı.

34 Nuh beş yüz doksan beş yaşındayken gemiyi yapmaya başladı ve Rabbin emrettiği gibi gemiyi beş yıl içinde bitirdi.

35 Sonra Nuh Metuşelah oğlu Eliakim'in üç kızını, Rabbin Nuh'a emretmiş olduğu üzere, oğullarına eş olarak aldı.

36 Hanok oğlu Metuşelah o zaman öldü, öldüğünde dokuz yüz altmış yaşındaydı.

BÖLÜM 6

1 Metuşelah'ın ölümün ardından Rab Nuh'a, "Sen ve ev halkın gemiye girin. İşte ben, kırın yaban hayvanları ile göklerin kuşlarını, yerin tüm hayvanlarını size getireceğim, hepsi gelip geminin etrafında toplanacaklar. 2 Sen gidip geminin kapısında otur. Tüm yaban hayvanları, diğer hayvanlar ve kuşlar toplanıp önüne gelecekler. Önüne gelip eğilenleri alıp oğullarına vereceksin, onlar da gemiye alacaklar; önünde eğilmemiş olanların hepsini bırakacaksın.

3 Ertesi gün Rab büyük kalabalıklar halinde hayvanları, yaban hayvanlarını ve kuşları getirdi ve geminin etrafında durdular. 4 Nuh gidip geminin kapısında oturdu. Önünde eğilen tüm hayvanları gemiye aldı, ayakta duranları ise bıraktı.

5 Bir dişi aslan, erkek ve dişi, iki yavrusuyla birlikte geldiler ve üçü de Nuh'un önünde eğildiler. İki yavru dişi aslana karşı kalkıp ona saldırdılar ve kovdular, o da gitti. Yavrular yerlerine geri dönüp Nuh'un önünde yere kapandılar. 6 Dişi aslan kaçtı ve diğer aslanlarla birlikte durdu. 7 Nuh bunu görünce hayretler içinde kaldı; kalkıp iki yavruyu aldı ve geminin içine götürdü.

8 Nuh yeryüzündeki tüm canlılardan gemiye getirdi; sadece Nuh'un gemiye getirdikleri gemiye girdi. 9 Nuh onları ikişer ikişer gemiye aldı, ancak Tanrı'nın ona emretmiş olduğu üzere temiz hayvanlardan ve temiz kuşlardan

[x] The Smith Bible Dictionary, gofer ağacını "çam, köknar veya selvi gibi reçineli türden herhangi bir ağaç" olarak tanımlamaktadır.

[xi] Başlangıç 6:15

yedişer çift aldı. [10] Ve hayvanlar, yaban hayvanları, kuşların hepsi hala orada bekliyorlardı. Gemiyi her taraftan sarmışlardı. Yağmurun yağmasına yedi gün vardı.

[11] O gün Rab tüm yeryüzünün sarsılmasına neden oldu, güneş karardı ve yeryüzünün temelleri yerinden oynadı. Tüm yeryüzü şiddetle sarsıldı, şimşekler çaktı ve gök gürledi. Daha önce hiçbir insanın görmediği türden, yeryüzündeki tüm su kaynakları açıldı. Bu büyük iş Tanrı tarafından oldu, ta ki insan oğulları korksunlar ve yeryüzünde kötülük artık dursun.

[12] Buna rağmen insan oğulları kötü yollarından dönmediler ve Rabbi daha da öfkelendirdiler; tüm bu olan biteni umursamadılar.

[13] Yedi günün sonunda, Nuh altı yüz yaşındayken, tufan suları yeryüzüne indi. [14] Yerin derinliklerinde bulunan tüm su kaynakları yarıldılar, göklerin pencereleri açıldı ve kırk gün kırk gece boyunca yeryüzüne yağmur yağdı.

[15] Nuh, ev halkı ve onunla birlikte tüm canlı varlıklar tufan sularından ötürü gemiye bindiler ve Rab arkalarından kapıyı kapattı.

[16] Dışarıdaki tüm insan oğulları yağmurun getirdiği beladan ötürü perişan oldular çünkü yağmur yeryüzüne giderek daha da şiddetle yağıyordu. Hayvanlar ve yaban hayvanları ise hala geminin etrafında duruyorlardı.

[17] İnsan oğulları, yaklaşık yedi yüz bin erkek ve kadın, toplandılar ve Nuh'a, gemin yanına geldiler. [18] Nuh'a seslenip "Kapıyı aç da biz de gemiye binelim, neden burada ölelim ki?" dediler. [19] Nuh gemi içerisinden yüksek bir sesle yanıt verip "Rabbe isyan eden ve onun var olmadığını söyleyenler sizler değil miydiniz? Rab bu nedenle, sizleri yeryüzünden silip yok etmek için bu belayı getirdi. [20] Size yüz yirmi yıl önce bunu demedim miydim, Rabbin sözünü dinlemediniz ve şimdi yeryüzünde yaşamak mı istiyorsunuz?" dedi.

[21] Nuh'a "Rabbe geri dönmeye hazırız, yeter ki kapıyı aç da yaşayalım, ölmeyelim" dediler. [22] Nuh da yanıt verip "İşte şimdi canlarınız sıkıntıya düştüğünden Rabbe dönmek istiyorsunuz; Rabbin sizlere vermiş olduğu bu yüz yirmi yıl boyunca neden dönmediniz? [23] Şimdi bana gelmiş çektiğiniz sıkıntıdan ötürü bu şeyleri söylüyorsunuz; Rab de sizi dinlemeyecek, kulaklarını tıkayacak ve arzu ettiğiniz şeyi alamayacaksınız" dedi.

[24] İnsan oğulları yağmurdan dolayı gemiye zorla girmek için yaklaştılar; yağmura artık dayanamıyorlardı. [25] Rab geminin etrafında durmakta olan hayvanları ve yaban hayvanlarını üzerlerine gönderdi. Yaban hayvanları üstün geldi ve onları oradan kovdular. Herkes kendi yoluna gidip yine yeryüzünde dağıldılar.

[26] Yağmur hala yağmaya devam ediyordu; kırk gün ve kırk gece boyunca yağdı[xii]. Sular yeryüzünü kapladı. Yeryüzünde veya sularda olan, insan, hayvan, yaban hayvanları, sürünen şeyler ve göğün kuşları, tüm canlılar öldüler. [27] Sular yükseldikçe yükseldi ve yeryüzünü kapladı. Sular gemiyi kaldırdı ve yükselmeye başladı. [28] Gemi sular üzerinde yüzüyordu ve bir o yana bir bu yana sallanıyordu, öyle ki içerideki tüm canlılar bir kazanda kaynayan çorba gibiydiler. [29] Gemi içindeki tüm canlıları büyük bir endişe sarmıştı, gemi batacak gibiydi. [30] Gemideki tüm canlılar korkuya kapılmışlardı; aslanlar kükrüyor, öküzler böğürüyor, kurtlar uluyor ve gemideki tüm canlılar kendi dilinde ağlıyordu, öyle ki sesleri çok uzaklardan duyuluyordu. Nuh ve oğulları da sıkıntılarından ötürü ağlıyorlardı; ölüme çok yaklaşmış olduklarını sanıp çok korkuyorlardı.

[31] Nuh Rabbe dua etti ve bu sıkıntıdan ötürü ona yakarıp, "Ya Rab, yardım et, bizi saran bu felakete dayanacak gücümüz kalmadı. Suların dalgaları etrafımızı sardılar, sel suları

[xii] Başlangıç 7:12

bizi korkutuyor, ölümün kapanları önümüzde. Bize yanıt ver Ya Rab, bize yanıt ver. Bizlere çehreni aydınlat, bizlere merhamet et, bizi kurtar”. 32 Rab da Nuh’un sesini işitti ve Rab onu hatırladı. 33 Yeryüzü üzerinden bir rüzgâr esti ve sular sakinleşip gemi durdu. 34 Derinliklerdeki su kaynakları ve göklerin pencereleri kapandı ve gökten yağmur kesildi.

35 Sular o günlerde çekilmeye başladı ve gemi Ararat dağları üzerine oturdu. 36 Nuh geminin pencerelerini açtı ve o zaman yine Rabbe dua edip “Yeryüzünü, gökleri ve içindeki her şeyi yaratan Ya Rab, ne olur canlarımızı bu kapalı yerden ve bizleri koymuş olduğun bu hapisten çıkar; ah etmekten çok yoruldum” dedi. 37 Ve Rab Nuh’un sesini duydu ve ona şöyle dedi: “Tam bir yılı doldurduğunuz zaman çıkabilirsiniz.”

38 Yıl dönümünde, Nuh gemide tam bir yılı tamamlayınca[xiii], sular yeryüzünde kurudular ve Nuh geminin kapısını kaldırdı. 39 O zaman, ikinci ayın yirmi yedinci gününde, yer kurumuştu ancak Nuh ve oğulları ve onlarla olanlar, Rab onlara diyene dek gemiden çıkmadılar. 40 Gün geldi ve Rab onlara çıkmalarını söyledi[xiv] ve hepsi birden gemiden çıktılar. 41 Çıkınca hepsi kendi yoluna ve kendi yerine gitti. Nuh ve oğulları Tanrı’nın onlara söylemiş olduğu diyarda oturdular. Tüm yaşamları boyunca Rabbe tapındılar ve Rab Nuh ve oğullarını gemiden çıkarken bereketleyip 42 şöyle dedi: “Semereli olun yeryüzünü doldurun; güç kazanın ve yeryüzünde çoğaldıkça çoğalın”[xv].

BÖLÜM 7

1 Nuh’un oğullarının isimleri şöyledir: Yafet, Ham ve Sam. Tufandan sonra çocuklar sahibi oldular çünkü kendilerine Tufandan önce eşler almışlardı.

2 Yafet’in oğulları şunlardır: Gomer, Magog, Meday, Yavan, Tubal, Meşek ve Tiras; yedi oğul.

3 Gomer’in oğulları Aşkenaz, Refat ve Togarma idi.

4 Magog’un oğulları Elikanaf ve Lubal idi.

5 Maday’ın çocukları Akon, Zeelo, Şazoni ve Lut idi.

6 Yavan’ın oğulları Elişa, Tarşiş, Kittim ve Dudonim idi.

7 Tubal’ın oğulları Arifi, Kesed ve Taari idi.

8 Meşek’in oğulları Dedon, Zaron ve Şebaşni idi.

9 Tiras’ın oğulları Benib, Gera, Lupirion ve Gilak idi; Bunlar ailelerine göre Yafet’in oğullarıydı ve o günlerde sayıları yaklaşık dört yüz altmış kişiydi.

10 Ham’ın oğulları şunlardır: Kuş, Mizraim, Put ve Kenan; dört oğul. Kuş’un oğulları Seba, Havila, Sabta, Raama ve Sabteka idi ve Raama’nın oğulları Şeba ve Dedan idi[xvi].

11 Mitzraim’in oğulları Lud, Anom ve Patros, Şaslot ve Şaptor idi.

12 Put’un oğulları Gebul, Hadan, Benah ve Adan idi.

13 Kenan’ın oğulları Zidon, Het, Amori, Girgaşi, Hivi, Arkee, Seni, Arodi, Zimodi ve Şamoti idi.

14 Bunlar ailelerine göre Ham’ın oğullarıydı ve o günlerde sayıları yaklaşık yedi yüz otuz kişiydi.

15 Sam’ın oğulları şunlardır: Elam, Aşur, Arpakşad, Lud ve Aram; beş oğul. Elam’ın oğulları Şuşan, Makul ve Harmon idi.

[xiii] Başlangıç 8:13
[xiv] Başlangıç 8:15, 16
[xv] Başlangıç 9:1
[xvi] Başlangıç 10:6

16 Aşur'un oğulları Mirus ve Mokil idi.
Arpakşad'ın oğulları Şelah, Anar ve
Aşkol idi.

17 Lud'un oğulları Petor ve Bizayon idi.
Aram'ın oğulları Uts, Hul, Geter ve
Maş'tı[xvii].

18 Bunlar ailelerine göre Sam'ın
oğullarıydı ve o günlerde sayıları
yaklaşık üç yüz kişiydi.

19 Sam'ın soy hattı şöyledir: Sam Arpakşad'ın, Arpakşad Şelah'ın, Şelah Eber'in babası oldu. Eber'in iki oğlu oldu; birinin adı Peleg idi çünkü onun günlerinde insan oğulları bölündüler[xviii] ve sonraki günlerde yeryüzü bölündü. 20 İkinci oğlunun adı Yoktan idi çünkü onun günlerinde insan oğullarının ömrü kısaltılmış ve azaltılmıştı.

21 Yoktan'ın oğulları şunlardı:
Almodad, Şelaf, Hazarmovet, Yerah,
Haduram, Uzal, Dikla, Obal, Abimael,
Şeba, Ofir, Havila ve Yobab. Bunlar
Yoktan'ın oğullarıydı.

22 Kardeşi Peleg Yen'in, Yen
Serug'un, Serug Nahor'un ve Nahor
Terah'ın babası oldu. Terah otuz sekiz
yaşındayken Haran ve Nahor'un
babası oldu.

23 O günlerde Nuh'un oğlu, Ham'ın oğlu Kuş ilerlemiş yaştayken kendine bir eş aldı ve karısından bir oğlu oldu. O günlerde insan oğulları yeniden Tanrı'ya isyan edip günah işlemeye başladı, diyerek adını Nimrod koydular. Çocuk büyüdü ve babası onu fazlasıyla seviyordu çünkü ona yaşlılığında doğmuştu.

24 Tanrı'nın bahçesinden ayrılırlarken Âdem ve karısı için yapmış olduğu giysiler Kuş'a verilmişti. 25 Âdem ve karısının ölümünden sonra giysiler Yared oğlu Hanok'a verilmişti. Hanok Tanrı tarafından alınırken giysileri oğlu Metuşelah'a vermişti. 26 Metuşelah öldüğünde, Nuh giysileri aldı ve gemiye koydu ve gemiden çıkana dek yanındaydı. 27 Gemiden çıkarlarken Ham giysileri babası Nuh'tan çaldı, onları alıp kardeşlerinden sakladı.

28 Ham'ın ilk oğlu Kuş doğduğunda giysileri gizlice ona verdi ve giysiler uzun zaman Kuş'ta kaldı. 29 Kuş da giysileri oğullarından ve kardeşlerinden sakladı. Nimrod doğunca, Kuş ona olan sevgisinden, giysileri ona verdi. Yirmi yaşındayken Nimrod bu giysileri giydi. 30 Nimrod bu giysileri giydiğinde güç kazandı ve Tanrı ona kudret ve kuvvet verdi. Yeryüzünde kudretli bir avcıydı, evet, kırda güçlü bir avcıydı[xix]. Hayvanlar avladı, sunaklar yapıp üzerlerinde Rabbin önünde hayvanlar sundu. 31 Nimrod güç kazandı ve kardeşlerinin arasında yükseldi. Kardeşlerinin çevresindeki tüm düşmanlarıyla savaştı. 32 Rab kardeşlerinin tüm düşmanlarını onun eline verdi. Tanrı zaman zaman savaşlarında ona zafer kazandırdı ve yeryüzünde hüküm sürdü. 33 Bu yüzden o günlerde, biri savaş için eğittiği adamlarına eşlik ederken şöyle derdi: "Tanrı'nın Nimrod'a yaptığı gibi, kendisi yeryüzünde kudretli bir avcı olduğu ve kardeşlerine karşı çıkan savaşlarda zafer kazanıp onları düşmanlarının elinden kurtardığı gibi, Tanrı da bugün bize kuvvet verip kurtarsın".

34 Nimrod kırk yaşındayken, o zaman kardeşleri ve Yafet'in çocukları arasında bir savaş vardı; öyle ki düşmanlarına yenik düşmüşlerdi. 35 Nimrod kalkıp Kuş'un tüm oğullarını ve ailelerini, yaklaşık dört yüz altmış kişi, topladı. Dostlarından ve tanıdıklarından da yaklaşık seksen kişi tuttu ve ücretlerini ödedi. Onlarla beraber savaşa gitti. Yoldayken Nimrod kendisiyle beraber giden halkın yüreklerini güçlendirdi. 36 Onlara şöyle dedi: "Korkmayın, telaşa kapılmayın çünkü tüm düşmanlarımız elimize verilecek ve onlara istediğinizi yapabilirsiniz.

[xvii] Başlangıç 10:23
[xviii] Başlangıç 10:25
[xix] Başlangıç 10:9

37 Giden tüm adamlar yaklaşık beş yüz kişiydiler ve düşmanlarına karşı savaştılar, onları yok edip boyun eğdirdiler. Nimrod onların yaşadıkları yerlerde başlarına adamlar koydu. 38 Çocuklarından bazılarını güvence olarak aldı ve hepsi Nimrod ve kardeşlerinin hizmetkarları oldu. Nimrod ve onunla birlikte olan herkes eve döndüler.

39 Nimrod düşmanlarını yenip savaştan sevinçle döndüğünde, tüm kardeşleri ve tanıdıkları onu üzerlerine kral yapmak için toplandılar ve başına kraliyet tacı koydular.

40 Adet olduğu üzere, tebaalarının ve halkının başına hükümdarlar, hakimler ve yöneticiler yerleştirdi. 41 Ordusunun hükümdarı olarak Nahor'un oğlu Terah'ı koydu ve onu diğer tüm hükümdarlarının üstünde yükseltti ve onurlandırdı.

42 Kendi yüreğinin arzuladığı gibi krallık sürerken, tüm düşmanlarını yendikten sonra danışmanlarıyla beraber sarayı için bir şehir inşa etmeyi görüştüler. 43 Doğuya doğru büyük bir vadi buldular ve ona büyük ve geniş bir şehir inşa ettiler[xx]. Nimrod inşa ettiği şehre Şinar adını verdi çünkü Rab düşmanlarını öfkeyle sarsıp yok etmişti. 44 Nimrod Şinar'da oturdu ve güven içinde hüküm sürdü. Düşmanlarıyla savaştı ve onları yendi, tüm savaşlarında galip geldi ve krallığı gittikçe büyüdü.

45 Tüm milletler ve diller onun ününü duydu ve gelip ona katıldılar. Önünde yere eğilip ona hediyeler sundular, o da onların efendisi ve kralı oldu. Hepsi birlikte Şinar şehrinde oturdular. Nimrod yeryüzünde tüm Nuh'un oğulları üzerinde hüküm sürdü ve hepsi onun yönetimi altındaydı ve ona boyun eğdiler.

46 Tüm yeryüzünün dili ve sözü birdi[xxi] ancak Nimrod Rabbin yollarında yürümedi. Tufandan o günlere dek kendinden önceki herkesten daha kötüydü. 47 Ahşap ve taştan tanrılar yaptı, onların önünde eğildi ve Rabbe karşı isyan etti. Tüm tebaalarına ve yeryüzünde yaşayan herkese kendi kötü yollarını öğretti; oğlu Mardon ise babasından daha kötüydü. 48 Nimrod'un oğlu Mardon'un yaptıklarını duyan herkes onun hakkında şöyle derdi: "Kötülükten kötülük doğar"[xxii]. Bu söz böylece yeryüzünde bir deyiş haline geldi. O günlerden bugüne, kötülükten kötülük doğar, sözü yaygın olarak kullanıldı.

49 Nimrod'un ordusunun hükümdarı, Nahor'un oğlu Terah, o günlerde kralın ve tebaalarının gözünde çok değerliydi. Kral ve hükümdarlar onu severdi ve onu yücelttiler.

50 Terah bir kadın aldı, adı Kornebo'nun kızı Amtelo idi. Terah'ın karısı o günlerde hamile kalıp ona bir oğul doğurdu. 51 Oğlu doğduğunda Terah yetmiş yaşındaydı. Terah doğan oğlunu Abram adını verdi çünkü o günlerde kral onu yükseltmiş ve diğer hükümdarlarından daha onurlu bir konuma getirmişti.

BÖLÜM 8

1 Abram doğduğu gece, Terah'ın tüm hizmetkarları ve Nimrod'un tüm bilge adamları ile büyücüleri gelip Terah'ın evinde yiyip içtiler, kutlama yaptılar. 2 Tüm bilge adamlar ve büyücüler Terah'ın evinden ayrılırlarken gece yıldızlara bakmak için göğe doğru baktıklarında, doğudan büyük bir yıldızın gelip göğün dört bir yanındaki dört yıldızı yuttuğunu gördüler. 3 Kralın tüm bilge adamları ve büyücüleri bunu görünce şaşakaldılar. Bilge adamlar bu meseleyi kavradılar, manasını anladılar. 4 Birbirlerine şöyle dediler: "bu ancak ve ancak bu gece Terah'a doğan çocuğa işaret ediyor. O büyüyüp semereli olacak, çoğalacak; o ve çocukları sonsuza dek tüm yeryüzünün sahibi olacaklar. O ve soyu büyük kralları öldürüp topraklarını miras alacaklar"[xxiii].

5 Bilge adamlar ve büyücüler o gece evlerine gittiler. Sabah olunca tüm bu bilge adamlar ve

[xx] Başlangıç 11:2
[xxi] Başlangıç 11:1
[xxii] 1. Samuel 24:13
[xxiii] Başlangıç 12:2, 3; 13:14-16

büyücüler erkenden kalktılar ve belirlemiş oldukları bir evde toplandılar. [6] Konuşup birbirlerine şöyle dediler: “Bakın, dün gece gördüğümüz görüntü kraldan gizlendi, ona bildirilmedi. [7] Olur da sonraki günlerde bu olay krala bildirilirse bize, bu meseleyi neden benden gizlediniz diyecek ve hepimizin sonu ölüm olacak. O yüzden, hadi gidip gördüğümüz görüntüyü ve manasını krala anlatalım. Böylece bu işten alnımız ak çıkarız”. [8] Ve böyle de yaptılar. Hepsi krala gidip önünde yere kapandılar ve “Yaşasın Kral! Yaşasın Kral! [9] Senin ordularının hükümdarı, Nahor oğlu Terah’a bir oğul doğmuş olduğunu duyduk. Dün akşam onun evine gittik, onunla beraber yedik ve içtik, kutlama yaptık. [10] Hizmetkarların Terah’ın evinden kendi evlerine gitmek üzere çıktıklarında, gözlerimizi göğe kaldırdık ve çok büyük bir yıldızın doğudan gelmekte olduğunu gördük. Bu yıldız büyük hızla geliyordu ve göğün dört bir yanındaki dört büyük yıldızı yuttu. [11] Ve Hizmetkarların gördüğü bu olay karşısında şaşakaldı ve çok korktular. Olayı görünce muhakeme edip bilgeliğimize göre doğru yorumunu yaptık; bu şey Terah’a doğan çocukla ilgili. O büyüyüp gayet çoğalacak ve güçlü olacak, yeryüzünün tüm krallarını öldürüp topraklarını, o ve soyu sonsuza dek miras alacak. [12] Efendimiz ve kralımız, işte sana çocukla ilgili gördüklerimizi olduğu gibi aktardık. [13] Eğer kralımız, çocuğuna karşılık babasına bir değer ödenmesini uygun görürse, çocuk büyüyüp diyarda yayılmadan ve bize karşı kötülüğü çoğalıp da biz ve çocuklarımız kötülüğünden ötürü yok olmadan onu öldürelim”.

[14] Kral onların söylediklerine kulak verdi ve gözünde bu iyi göründü. Adam gönderip Terah’ı çağırttı ve Terah kralın önüne geldi. [15] Kral Terah’a şöyle dedi: “Dün akşam sana bir oğul doğduğu bana söylendi ve doğumu sırasında gökte bu şekilde şeyler görülmüş. [16] Şimdi çocuğu bana ver, bu kötülük bize karşı peyda olmadan onu öldürelim. Karşılık olarak sana evin dolusu gümüş ve altın vereceğim”. [17] Terah krala cevap verip şöyle dedi: “Efendim ve kralım, sözlerini duydum ve hizmetkarın kralının arzu ettiği her şeyi yapacaktır. [18] Ancak efendim ve kralım, dün akşam başıma gelen şeyi sana anlatayım ki kralın hizmetkarına ne öğüt verecek bileyim, sonra da kralın az önce söylediklerine göre yanıt vereceğim.” Kral da “Konuş” dedi. [19] Terah krala şöyle dedi: “Mored’in oğlu Ayon dün akşam bana gelip, [20] kralın sana vermiş olduğu o büyük ve güzel atı bana ver, karşılığında sana gümüş ve altın, değerine göre saman ve yem vereyim, dedi ben de ona, dediklerin hakkında kral bana ne söyleyecek öğrenene dek bekle; kral ne derse öyle yapacağım, dedim. [21] Şimdi efendim ve kralım, işte bu şeyi sana bildirdim, kralım ne derse öyle yapacağım”. [22] Kral Terah’ın sözlerini duyunca öfkelendi ve delirmiş olduğunu düşündü. [23] Kral Terah’a yanıt verip şöyle dedi: “Sen aptal mısın, cahil misin ya da anlama özürlü müsün de bu şeyi yapıp, güzelim atını gümüş ve altına, hatta saman ve yem karşılığında vereceksin? [24] Gümüş ve altın açısından o kadar mı yokluğa düştün de bunu yapıyorsun, öyle ki atını beslemek için saman ve yem alamıyorsun? Sana vermiş olduğum, tüm dünyada eşi benzeri bulunmayan o güzel atın karşılığı olan gümüş ve altın veya saman ve yem nedir?” [25] Kral konuşmayı bitirince Terah krala şöyle yanıt verdi: “Kralın hizmetkarına aynen bunun gibi söylemiştir, [26] efendim ve kralımdan istirham ediyorum, bana oğlunu ver de onu öldüreyim, karşılığında da sana gümüş ve altın vereceğim diyerek söylediğin nedir? Oğlum öldükten sonra gümüş ve altını ben ne yapayım? Benim mirasçım kim olacak? Ben de ölünce, gümüş ve altın onu veren kralıma geri dönecektir”. [27] Kral Terah’ın söylediklerini ve kralla ilgili meseli duyunca çok içerlendi ve bu şey onun ağrına gitti, içi öfkeyle dolmuştu.

[28] Terah kralın öfkesinin kendisine karşı alevlenmiş olduğunu gördü ve krala şöyle dedi: “Herşeyim kralın elindedir; kral hizmetkarına her ne yapmayı arzu ediyorsa öyle yapsın, evet, oğluma bile. O da kralın elindedir ne o ne de ondan büyük iki kardeşi;

karşılık olarak hiçbir değeri yok. [29] Kral Terah'a "Hayır, küçük olanı senden ücret karşılığı satın alacağım". [30] Terah krala "Efendim ve kralımdan istirham ediyorum hizmetkarına önünde konuşma fırsatı versin ve kral hizmetkarının sözüne kulak versin". Terah krala "Bu meseleyi düşünmem için kralım bana üç gün süre versin, kralımın sözlerini aileme danışayım" dedi ve kabul etmesi için krala çok ısrar etti.

[31] Kral Terah'ı dinledi ve öyle yaptı; ona üç gün süre verdi. Terah kralın huzurundan ayrıldı, evine, ailesinin yanına geldi ve kralın tüm söylediklerini anlattı. Herkes çok korkmuştu.

[32] Üçüncü gün kral Terah'a haber yollayıp "Sana söylemiş olduğum fiyata göre bana oğlunu gönder; eğer bunu yapmayacak olursan adam gönderip evinde kim varsa öldürtürüm, evinde bir köpek dahi sağ kalmaz". [33] Terah acele edip (çünkü kral acele ediyordu) hizmetkarlarından birinin çocuğunu aldı; hizmetçisi o gün doğurmuştu. Terah çocuğu krala getirdi ve değerini aldı.

[34] Bu meselede Nimrod Abram'ı öldürmesin diye Rab Terah'a yardım ediyordu. Kral Terah'tan çocuğu alıp var gücüyle kafasını yere vurdu; onun Abram olduğunu sanıyordu. Bu o gün ondan gizlenmişti, kral tarafından unutulmuştu çünkü İbrahim'in ölüm acısı çekmemesi Tanrı'nın iradesiydi.

[35] Terah oğlu Abram'ı gizlice alıp annesi ve sütannesi ile beraber onları bir mağarada gizledi. Aydan aya onlara erzak getirirdi.

[36] Rab, mağaradayken Abram ile beraberdi ve o büyüdü. Abram on yıldır mağaradaydı. Kral ve hükümdarları, falcıları ve bilge adamları kralın Abram'ı öldürmüş olduğunu sanıyordu.

BÖLÜM 9

[1] Terah'ın oğlu Haran, Abram'ın en büyük abisi, o günlerde kendine bir eş aldı. [2] Onu eş olarak aldığında Haran otuz dokuz yaşındaydı; Haran'ın karısı hamile kalıp bir oğul doğurdu ve Lut adını verdi. [3] Sonra bir daha hamile kalıp bir kız doğurdu; ona Milka adına verdi. Sonra bir daha hamile kalıp bir kız doğurdu; ona Saray[xxiv] adını verdi.

[4] Saray ona doğduğunda Haran kırk iki yaşındaydı, Abram o zaman on yaşındaydı. O günlerde, kral ve tebaaları Abram meselesini artık unutmuş olduklarından, Abram ile annesi ve sütannesi mağaradan çıktılar. [5] Abram mağaradan çıkınca, Nuh ve oğlu Sam'ın yanına gitti. Rabbin emirlerini ve onun yollarını öğrenmek amacıyla onların yanında kaldı. Kimse Abram'ın nerede olduğunu bilmiyordu. Abram Nuh ve Sam'a çok uzun bir süre hizmet etti.

[6] Abram otuz dokuz yıl Nuh'un evinde kaldı. Abram üç yaşından beri Rabbi tanıyordu ve ölene dek, Nuh ve oğlu Sam'ın ona öğrettikleri gibi Rabbin yollarında yürüdü. O günlerde yeryüzünün tüm oğulları Rabbe karşı büyük günah işliyorlardı. Ona karşı isyan ettiler, başka tanrılara tapındılar ve yeryüzünde onları Rabbin yaratmış olduğunu unuttular. O zaman yeryüzünde yaşayanlar, her biri kendine, kendi tanrısını yapıyordu; Konuşamayan, duyamayan, iş yapamayan ahşaptan ve taştan tanrılar. İnsan oğulları onlara tapındılar ve onlar da tanrıları oldu.

[7] Ahşap ve taştan tanrılara tapınanların ilki kral ve tüm tebaaları ile Terah ve tüm ailesi oldu. [8] Terah'ın, ahşap ve taştan yapılma büyük boyutlarda, yılın on iki ayına göre, on iki tanrısı vardı. Her ay birine tapınırdı. Her ay et ve içecek sunularını tanrılarına getirirdi; Terah hep böyle yaptı. [9] O neslin tümü Rabbin gözünde kötüydü; herkes kendi tanrısını yapmış ancak kendilerini yaratan Rabbi bırakmışlardı.

[10] O günlerde Nuh ve ev halkı ile onun rehberliğini izleyenler dışında tüm yeryüzünde Rabbi tanıyan hiç kimse kalmamıştı (çünkü herkes kendi tanrısına tapınıyordu). [11] Terah'ın oğlu Abram o

[xxiv] Başlangıç 12:13; 20:2, 12

günlerde Nuh'un evinde gittikçe büyüyordu. Rab onunlaydı, kimsenin ondan haberi olmadı. [12] Rab Abram'a anlayışlı bir yürek verdi, o neslin tüm işlerinin, tüm tanrılarının boş ve işe yaramaz olduklarını biliyordu.

[13] Abram güneşin yeryüzü üzerinde parıldadığını gördü ve kendi kendine şöyle dedi: "Yeryüzü üzerine parıldayan bu güneş hiç şüphesiz Tanrı olmalı, o halde ona tapınacağım." [14] Abram o gün güneşe tapındı ve ona dua etti. Akşam olup güneş her zamanki gibi batınca Abram kendi kendine, "Bu herhalde Tanrı olamaz". [15] Abram kendi kendine düşünmeye devam etti, "Gökleri ve yeri yaratan kimdir? Yer üzerindeki şeyleri kim yarattı? Yeri neresi?" [16] Gece karanlığı çökünce gözlerini kaldırıp batıya, kuzeye, güneye ve doğuya çevirip güneşin yeryüzünden kaybolduğunu gördü; gündüz artık karanlık olmuştu. [17] Abram karşısındaki yıldızlara ve aya bakıp, tüm yeryüzünü ve insanı yapan Tanrı herhalde bu ve işte bunlar da onun hizmetkarları olmalı, dedi; Abram o gece aya tapınıp dua etti. [18] Sabahleyin gündüz olup güneş her zamanki gibi yeryüzü üzerinde ışıyınca, Abram Rab Tanrı'nın yeryüzü üzerinde yapmış olduğu tüm şeyleri gördü. [19] Ve Abram kendi kendine, hiç şüphe yok ki, yeryüzünü ve tüm insanlığı yaratmış olan bu tanrılar değil, bunlar ancak ve ancak Tanrı'nın hizmetkarlarıdır", dedi.

Abram Nuh'un evinde kaldı, oradayken Rabbi ve yollarını öğrendi ve hayatı boyunca Rabbe tapındı. O neslin tamamı Rabbi unutmuştu; ahşap ve taştan diğer tanrılara tapındılar ve yaşamları boyunca isyan ettiler.

[20] Kral Nimrod güven içinde krallık sürüp tüm yeryüzüne hükmediyordu. Yeryüzünün dili ve sözü birdi[xxv].

[21] Nimrod'un hükümdarları ve büyük adamları, Put, Mizraim, Kuş ve Kenan ile aileleri birlikte görüşüp şöyle dediler: "Gelin kendimize bir şehir ve içinde tepesi göklere erişen, güçlü bir kule inşa edelim. Şöhretli olalım, öyle ki düşmanlarımız bize kötülük yapamasınlar ve tüm dünyaya hükmedelim, kuvvetle hüküm sürebilelim ve saldırıları yüzünden dünya üzerinde dağılmayalım". [22] Hepsi birlikte kralın önüne çıktılar ve bu sözleri krala söylediler. Kral bunu kabul etti.

[23] Yaklaşık altı yüz bin kişiden oluşan aileler toplandılar ve şehri inşa etmek üzere geniş bir arazi aramaya koyuldular. Tüm yeryüzünde arayıp dolaştıktan sonra, yürüyerek yaklaşık iki günlük mesafedeki Şinar diyarının doğusundaki vadi gibisini bulamadılar; oraya gidip oturdular. [24] Tamamlamayı planladıkları şehri ve kuleyi inşa etmek üzere tuğlalar yapmaya ve ateşler yakmaya başladılar. [25] Kulenin inşaatı onlar için bir suç ve günahtı; inşaata koyuldular. Göklerin Tanrı'sı Rabbe karşı koyup onu inşa ederlerken yüreklerinde onunla savaşıp göğe çıkmayı hayal etmişlerdi.

[26] Tüm bu insanlar ve aileler üç gruba ayrılmıştı: ilk grup, "Göğe çıkıp onunla savaşacağız" diyenler; ikinci grup, "Göğe çıkıp oraya kendi tanrılarımız yerleştireceğiz ve onlara tapınacağız" diyenler ve üçüncü grup, "Göğe çıkıp onu oklarımız ve mızraklarımızla öldüreceğiz" diyenler. Tanrı yaptıkları her şeyi ve tüm kötü düşüncelerini biliyordu; inşa ettikleri şehri ve kuleyi görüyordu.

[27] Kendilerine büyük bir şehir ile yüksek ve güçlü bir kule inşa ediyorlardı; yüksekliğinden ötürü, yukarı çıkanlar bir tam yılı [gün] tamamlayana dek harç ve tuğlalar inşaatçılara ulaşmıyordu ve sonrasında inşaatçılara ulaşıp onlara harç ve tuğlaları verirlerdi; her gün böyle yapılırdı. [28] Böylece her gün yukarı çıkar ve aşağı inerlerdi. Ellerinden bir tuğla kayıp düşer ve kırılacak olursa, ardından hepsi yas tutardı ama bir adam düşer ve ölürse kimse dönüp bakmazdı.

[29] Rab onların düşüncelerini biliyordu. İnşaatı yaparken göklere doğru oklar attılar ve düşen

[xxv] Başlangıç 11:1

okların ucunda kan vardı. Bunu gördüklerinde birbirlerine, “Herhalde göktekileri öldürdük” dediler. 30 Bu ise Rab tarafından onları yanıltmak, yer üzerinden yok etmek için olmuştu. 31 Kuleyi ve şehri inşa etmeye devam ettiler. Pek çok günler ve yıllar boyunca her gün böyle yaptılar.

32 Tanrı önünde duran, yakınındaki yetmiş meleğe şöyle dedi: “Gelin, inip dillerini karıştıralım, bir adam komşusunun dilini anlayamasın”. Böyle de yaptılar.

33 O günden sonra, herkes komşusunun dilini unuttu ve tek bir dilde anlaşamaz oldular. Bir inşaatçı arkadaşından talepte bulunmadığı kireç veya taş aldığında, inşaatçı onu komşusuna fırlatıp atardı ve öldürürdü. 34 Pek çok günler böyle yaptılar ve bu şekilde çoğunu öldürdüler.

35 Rab oradaki üç grubu vurdu, işlerine ve kurdukları planlara göre onları cezalandırdı: Göğe çıkıp tanrılarımıza tapınacağız, diyenler maymunlar ve filler [babunlar] gibi oldular; Gökleri oklarımızla yok edeceğiz, diyenleri Rab birbirlerine öldürttü; Göğe çıkıp onunla savaşacağız, diyen üçüncü grubu ise Rab yeryüzüne dağıttı. 36 Aralarında sağ bırakılanlar ise başlarına gelen belayı gördüklerinde, inşa işini bıraktılar ve onlar da tüm yeryüzünde dağıldılar. 37 Şehri ve kuleyi inşa etmeyi bıraktılar, Rab tüm yeryüzünün dilini karıştırdığından oraya Babil adını[xxvi] verdiler. O yer Şinar diyarının doğusunda bulunuyordu. 38 İnsan oğullarının inşa ettiği kuleye gelince, yer ağzını açtı ve üçte birini yuttu, göklerden ateş inip diğer üçte birlik kısmını yaktı ve kalan üçte birlik kısmı ise bugüne dek kaldı. Üzeri açık bir şekilde durmakta olup çevresi yürüyerek üç günlük uzunluktadır. 39 Çok sayıda insan oğlu, sayısız kalabalıklar o kulede hayatını kaybetti.

BÖLÜM 10

1 O günlerde, Terah’ın oğlu Abram kırk sekiz yaşındayken, Eber’in oğlu Peleg öldü; Peleg’in ömrü iki yüz otuz dokuz yıl oldu.

2 Kule olayındaki günahlarından ötürü Rab insan oğullarını dağıttığı zaman, pek çok gruba ayrıldılar ve yeryüzünün dört bir yanına dağıldılar. 3 Her bir aile diline, diyarına veya şehrine göre toplaştılar. 4 İnsan oğulları ailelerine göre gittikleri her yerde ve Rabbin onları dağıtmış olduğu tüm yeryüzünde pek çok şehirler inşa ettiler. 5 Kimileri daha sonra yok edilmiş yerlerde şehirler inşa edip bu şehirlere kendilerinin ya da çocuklarının adları ya da oraya has olaylara göre isimler verdiler.

6 Nuh’un oğlu Yafet’in oğulları gittiler ve dağılmış oldukları yerlerde kendilerine şehirler inşa ettiler ve tüm şehirlerine kendi adlarına göre isimler verdiler. Yafet’in oğulları yeryüzü üzerinde pek çok gruba ve dile bölünmüştü. 7 Ailelerine göre Yafet’in oğulları şunlardır: Gomer, Magoh, Meday, Yavan, Tubal, Meşek ve Tiras. Nesillerine göre Yafet’in çocukları bunlardır.

> 8 Gomer’in çocukları, şehirlerine göre, Frankumlardı [Franklar] ve Franza diyarında [Fransa], Franza ve Senah [Seine] nehirleri boyunca oturdular.
>
> 9 Refat’ın çocukları Bartonimlerdi [Bretonlar] ve Bartonya diyarında [Bretonya], Ledah nehri [Lira veya La Loire] boyunca oturdular. Bu nehir sularını büyük Gihon denizine boşaltır, orası okyanustur.
>
> 10 Togarma’nın çocukları on ailedir ve isimleri şöyledir: Buzar [Cozar], Parzunak [Patzinaklar veya Peçenekler], Balgar [Bulgarlar], Elikanum [Anchialus], Ragbib [Ragabib], Tarki [Türkler], Bid [Buz], Zebuk [Zabuh], Ongal [Macarlar] ve Tilmaz [Tilmatz]. Bunların hepsi

[xxvi] Başlangıç 11:9

dağılıp Kuzey'e yerleştiler ve kendi şehirlerini inşa ettiler. 11 Şehirlerine kendi adlarına göre adlandırdılar; Hitlah ve İtalak nehirleri boyunca bugüne dek oturanlar onlardır.

12 Ancak Angoli [Macarlar], Balgar ve Parzunak aileleri büyük Dubne [Tuna] nehri boyuna yerleştiler ve şehirlerine kendi adlarına göre isimler verdiler.

13 Yavan'ın çocukları Yavanimlerdi [Grekler] ve Makdonya [Makedonya] diyarında oturdular. Meday'ın çocukları Orelumlardı [Heruliler] ve Kurson [Horasan] diyarında oturdular. Tubal'ın çocukları Paşiya nehri [De Pise] boyunca Tuskana [Toskana] diyarında oturanlardı.

14 Meşek'in çocukları Şibaşnilerdi [Sibsani] ve Tiras'ın çocukları Ruşaş [Ruslar], Kuşni [Posenliler] ve Ongolis'ti [İngilizler]. Bunlar gidip kendilerine şehirler inşa ettiler. Bu şehirler Tragan [Taragan] nehrine akan Kura nehri ile yakınındaki Yabus [Yebus] denizi kenarındadır.

15 Elişa'nın çocukları Almanimlerdi [Almanlar]. Onlar da gidip kendilerine şehirler inşa ettiler. Bu şehirler Yob ve Şibatmo [Septimanya] dağları arasındadır. Bunlardan çıkan Yob ve Şibatmo dağlarının karşısında yaşayan Lumbardiler İtalya diyarını fethettiler ve bugüne dek orada yaşamaktadırlar.

16 Kittim'in çocukları Romimlerdir [Romalılar] ve Tibreu [Tiber veya Akdeniz] nehri boyunca Kanopya vadisinde oturdular.

17 Dudonim'in [Dodanim] çocukları Bordna diyarında [Bardena], Gihon denizindeki şehirlerde oturdular.

18 Kule olayı sonrasında dağıldıkları zaman Yafet'in çocuklarının aileleri, şehirlerine ve dillerine göre bunlardır.

19 Ham'ın çocukları nesillerine ve şehirlerine göre Kuş, Mizraim, Put ve Kenan'dı. 20 Gidip uygun buldukları yerlerde kendilerine şehirler inşa ettiler. Şehirlerine babaları Kuş, Mizraim, Put ve Kenan'ın adlarına göre isim verdiler.

21 Mizraim'im çocukları yedi ailedir: Ludim, Anamim, Lehabim, Naftuhim, Patrusim, Kasluşim ve Kapfturim. 22 Bunlar Mısır'ın nehri olan Sihor boyunca oturdular. Kendilerine şehirler inşa edip kendi isimlerine göre isimlendirdiler.

23 Patros ve Kasloş'un çocukları aralarında evlendiler ve onlardan Peliştimler, Azatimler, Gerarimler, Gitimler [Gazalılar] ve Ekronimler olarak beş aile çıktı. Kendilerine şehirler inşa ettiler ve şehirleri babalarının isimlerine göre isimlendirdiler; bugüne dek böyledir.

24 Kenan'ın çocukları da kendilerine şehirler inşa ettiler ve kendi isimlerine göre adlandırdılar; on bir şehir ve sayısız daha nicesi.

25 Ham'ın ailesinden dört adam düzlükler diyarına gittiler. Bu dört adam: Sodom, Gomorra, Admah ve Zeboyim'dir. 26 Bu adamlar düzlükler diyarında kendilerine dört şehir inşa ettiler ve şehirlerine kendi adlarını verdiler. 27 Kendileri, çocukları ve onlara ait her şeyle birlikte bu şehirlerde oturdular, semereli olup çoğaldıkça çoğaldılar. Barış içinde oturdular.

28 Kenan'ın oğlu, Hivi'nin oğlu, Hur'un oğlu Seir gidip Paran dağının karşısında bir vadi buldu. Orada bir şehir inşa etti; o ve yedi oğlu ile beraber tüm ev halkı orada oturdular. Şehre kendi adını verip, Seir olarak adlandırdı. Bugüne dek Seir diyarı olarak bilinir.

29 Kule olayı sonrası ülkelerine dağıldıkları zaman Ham'ın çocuklarının aileleri, şehirlerine ve dillerine göre bunlardır.

30 Eber'in tüm çocuklarının babası,
Nuh'un oğlu Sam'ın çocuklarından
bazıları da gidip dağılmış oldukları
yerlerde kendilerine şehirler inşa
ettiler ve şehirlerine kendi adlarını
verdiler. 31 Sam'ın oğulları Elam, Aşur,
Arpakşad, Lud ve Aram'dı.
Kendilerine şehirler inşa edip tüm
şehirlerine kendi adlarını verdiler.

32 Sam'ın oğlu Aşur ile çocuklar ve ev
halkı, çok büyük bir kalabalık, o
günlerde gidip uzak bir diyar buldular.
Gittikleri yerde çok büyük bir vadi
bulunuyordu; kendilerine dört şehir
inşa ettiler, kendi isimlerine ve yer
özelliklerine göre isimler verdiler. 33
Aşur'un çocuklarının inşa ettikleri
şehirlerin adları şöyledir: Nineve,
Resen, Kalah ve Rehoboter. Aşur'un
çocukları [Asurlular] bugüne dek
orada otururlar.

34 Aram'ın çocukları da gidip
kendilerine bir şehir inşa ettiler. En
büyük abilerinin ismine göre şehre
Uts[xxvii] ismini verdiler ve orada
oturdular. Bugüne dek Uts diyarı[xxviii]
olarak bilinen yer orasıdır.

35 Kule olayından sonraki ikinci yılda,
Aşur evinden, adı Bela olan bir adam,
Nineve diyarından kalkıp ev halkıyla
birlikte yaşayabilecekleri bir yer
aramaya gitti. Sodom şehirlerinin
karşısındaki düzlüklere vardı ve orada
yaşamaya başladı. 36 Adam kalkıp
orada küçük bir şehir[xxix] inşa edip
kendi ismine göre Bela[xxx] adını verdi;
Bugüne dek Tsoar[xxxi] diyarı olarak
bilinen yer orasıdır.

37 Kule olayı sonrasında dağıldıkları zaman
Sam'ın çocuklarının aileleri, şehirlerine ve
dillerine göre bunlardır.

38 Bundan sonra Nuh'un çocuklarının aileleri
daha pek çok krallık, şehir ve aileler kurdular.
39 Tüm şehirlerinde kendi kurallarına göre
yönetilebilmeleri için yönetimler tesis ettiler.
Nuh'un çocuklarının aileleri hep bu şekilde
hareket etti.

BÖLÜM 11

1 Kuş'un oğlu Nimrod Şinar diyarında
kalmaya devam etti; orada hüküm sürüp
yaşadı. Şinar diyarında şehirler inşa etti. 2
İnşa ettiği dört şehrin[xxxii] isimlerini, kule
inşaatı sırasında başlarına gelen olaylara
göre verdi. 3 Birincisine Babil adını verdi,
"çünkü Rab burada tüm yeryüzünün dilini
karıştırdı" dedi. İkincisine Erek adını vedi,
çünkü Tanrı oradan onları dağıtmıştı. 4
Üçüncüsüne Akad adını verdi, çünkü orada
büyük bir savaş olmuştu. Dördüncüsüne
Kalne adını verdi çünkü Rabbi kızdırdıkları,
isyan edip ona karşı günah işlediklerinden
ötürü hükümdarları ve yiğit adamları orada
yok etmişti. 5 Nimrod Şinar diyarında bu
şehirleri inşa edince, krallığında geride kalan
hükümdarlarını, yiğit adamlarını ve geri kalan
halkını oralara yerleştirdi. 6 Nimrod ise
Babil'de oturdu ve geriye kalan tebaaları
üzerindeki krallığını tazeledi, tek başına
hüküm sürdü. Yönetimi altındaki
hükümdarları ve adamları kule olayında
düşmüş olduklarından Nimrod'un tebaaları
ve hükümdarları ona Amrafel[xxxiii] adını
koydular.

7 Buna rağmen, Nimrod Rabbe dönmedi,
kötülüğüne ve insan oğullarına kötülük
öğretmeye devam etti. Oğlu Mardon
babasından da kötüydü ve babasının yaptığı
iğrençlikleri artırdı. 8 İnsan oğullarının günah
işlemesine neden oldu, o yüzden "kötülükten
kötülük çıkar" denir.

9 O zamanlar, inşa ettikleri şehirlerde
otururlarken Ham'ın çocuklarının aileleri

[xxvii] Başlangıç 10:23
[xxviii] Eyup 1:1; Ağıtlar 4:21; Yeremya 25:20
[xxix] Başlangıç 19:20-22
[xxx] Başlangıç 14:2, 8
[xxxi] Başlangıç 13:10
[xxxii] Başlangıç 10:10
[xxxiii] Başlangıç 14:1

arasında savaş vardı. 10 Elam kralı Kedarlaomer[xxxiv], Ham'ın çocuklarının ailelerinden ayrılıp onlarla savaştı ve onları yendi. Düzlüklerdeki beş şehre gidip onlarla savaştı ve onları yenip denetimi altına aldı. 11 On iki yıl ona kulluk ettiler ve ona her yıl vergi verirlerdi.

12 O günlerde, Terah oğlu Abram kırk dokuz yaşındayken, Serug'un[xxxv] oğlu Nahor öldü.

13 Terah oğlu Abram elli yaşındayken, Abram Nuh'un evinden çıkıp babasının evine gitti. 14 Abram Rabbi tanıyordu ve onun yollarından ayrılmadı, emirlerine uydu. Tanrısı Rab onunlaydı. 15 Babası Terah o günlerde hala kral Nimrod'un en önemli adamıydı ve başka tanrılara tapınıyordu.

16 Abram babasının evine geldiğinde her biri kendi tapınağında duran on iki tanrı gördü. Babasının evinde gördüğü bu putları görünce Abram'ın öfkesi alevlendi. 17 Ve Abram dedi: "Rabbin hakkı için, bu putlar babamın evinde durmamalı; eğer hepsini üç gün içinde parçalamazsam beni yaratan Rab bana aynısını yapsın!" 18 Abram oradan ayrıldı ve öfkesi içinde onu yiyip bitiriyordu. Abram hızlıca odadan babasının dış avlusuna gitti. Babası avluda tüm hizmetkarlarıyla birlikte oturuyordu. Abram gelip karşısında oturdu. 19 Abram babasına sordu: "Baba, göğü ve yeri yaratan, yeryüzündeki tüm insan oğullarını, seni ve beni yaratan Tanrı nerede?" Terah oğlu Abram'a yanıt verip şöyle dedi: "İşte, bizi yaratanların hepsi bizimle bu evdeler". 20 Abram babasına: "Efendim rica ederim, onları bana göster" dedi ve Terah Abram'ı iç avludaki odasına götürdü. Abram baktı, işte oda ahşap ve taştan tanrılarla doluydu; on ikisi büyük olmak üzere sayısız başka putlar vardı. 21 Terah oğluna dedi: "İşte yeryüzünde görmüş olduğun her şeyi yapan, seni, beni ve tüm insanlığı yaratanlar bunlardır". 22 Ve Terah tanrılarının önünde eğildi ve oradan ayrıldı. Oğlu Abram da onunla gitti. 23 Abram oradan ayrılınca annesinin yanına gidip karşısına oturdu. Annesine şöyle dedi: "İşte, babam bana göğü, yeri ve tüm insan oğullarını yaratanları gösterdi. 24 O yüzden bana hemen sürüden bir keçi yavrusu al, onunla lezzetli bir yemek yapıver de ben de onu yemeleri için babamın tanrılarının önüne koyayım; böylelikle belki beni kabul ederler". 25 Annesi de öyle yaptı: bir keçi yavru aldı ve onunla lezzetli bir yemek yapıp Abram'a getirdi. Abram annesinden gelen bu lezzetli yemeği alıp babasının tanrıları önüne götürdü. Yiyebilsinler diye yanlarında bekledi. Babası Terah'ın ise bunlardan haberi yoktu. 26 Abram ortalarında beklediği gün boyunca ne ses ne işitme ne de hareket olmadığını ve yemek için ellerini dahi uzatamadıklarını gördü. 27 Ve Abram alaycı şekilde şöyle dedi: "Herhalde bu hazırlamış olduğum leziz yemek hoşlarına gitmedi ya da yemek az geldiğinden yemek istemediler. O yüzden yarın taze ve leziz olarak, bundan daha iyi ve daha fazla miktarda yemek hazırlayıp sonucu göreyim". 28 Ertesi gün Abram annesine lezzetli yemek yapmasını söyledi. Annesi de kalkıp sürüden üç keçi yavrusu aldı ve onlarla, tam oğlunun sevdiği gibi, şahane bir et yemeği yaptı ve oğlu Abram'a verdi. Babası Terah'ın bunlardan haberi yoktu. 29 Abram annesinden lezzetli et yemeğini aldı ve odaya babasının tanrılarının önüne getirdi. Yemeği yiyebilsinler diye yaklaşıp önlerine koydu. Abram belki yerler düşüncesiyle tüm gün önlerinde oturup bekledi. 30 Abram onları izledi ve işte, ses çıkarmıyorlar, duymuyorlar, eti yemek için ellerini uzatmıyorlardı.

31 O günün akşamı oradayken Abram Tanrı'nın ruhuyla doldu. 32 Şöyle bağırdı: "Yürekleri kibre meyletmiş, yiyemeyen, koku alamayan, duyamayan ve konuşamayan, ağızları olup da konuşamayan, gözleri olup da göremeyen, kulakları olup da duyamayan, elleri olup da hissedemeyen ve bacakları olup da hareket edemeyen bu ahşap ve

[xxxiv] Başlangıç 14:1, 4, 5, 9, 17

[xxxv] Başlangıç 11:20-23; 1. Tarihler 1:26; Luka 3:35

taştan putlara tapınan babama da bu kötü nesle de yazıklar olsun! Onları yapanlar ve onlardan medet umanlar da tıpkı onlar gibiler". [33] Abram tüm bunları görünce babasına karşı öfkesi alevlendi. Hemen eline bir balta aldı ve tanrıların odasına geldi, babasının tüm tanrılarını parçaladı. [34] Putları parçaladıktan sonra baltayı onların önünde duran büyük tanrının eline yerleştirdi ve çıktı. Babası Terah eve geldi çünkü kapıda balta sesini duymuştu. Neler olup bittiğini görmek için Terah eve gitti. [35] Terah putlar odasından gelen balta sesini duyunca, putlar odasına koştu ve oradan çıkan Abram'ı gördü. [36] Terah odaya girdiğinde tüm putların devrilmiş ve kırılmış halde olduklarını gördü. Balta en büyük [putun] elinde duruyordu, o kırılmamıştı. Abram'ın yaptığı lezzetli et yemeği hala önlerindeydi. [37] Terah bunları görünce çok öfkelendi ve hemen odadan çıkıp Abram'a gitti. [38] Oğlu Abram hala evdeydi ve ona şöyle dedi: "tanrılarıma bu yaptığın nedir?". [39] Abram babası Terah'a yanıt verip şöyle dedi: "Hayır efendim, öyle olmadı. Önlerine lezzetli et yemeğini götürdüm ve eti yesinler diye yaklaştığımda en büyükleri henüz elini uzatmamışken diğerleri hepsi birden yemek için uzandılar. [40] Büyük olan önünde yapılan bu işi görünce onlara karşı çok öfkelendi ve gidip evdeki baltayı aldı ve hepsini kırıp geçirdi. İşte gördüğün gibi, balta hala elinde duruyor." [41] Bunları söylediğinden dolayı, Terah oğlu Abram'a karşı çok öfkelendi. Ve Terah oğlu Abram'a öfkeyle şöyle dedi: "Sen ne hikayesi anlatıyorsun? Bana yalan şeyler söylüyorsun. [42] Bu tanrıların içinde ruh, can ya da güç var mı ki bu dediklerini yapabilsinler? Onlar ahşap ve taştan değiller mi? Onları ben kendim yapmadım mı ki aralarındaki büyük tanrının onları parçaladığı yalanını söylüyorsun? Ellerine baltayı koyan sensin, sonra bana onun parçaladığını söylüyorsun". [43] Abram babasına şöyle yanıt verdi: "O halde hiçbir şey yapmaya kudretleri olmayan bu putlara sen nasıl olur da tapınabiliyorsun? Medet umduğun bu putlar seni kurtarabilir mi? Onlardan niyaz ettiğinde dualarını işitebilirler mi? Düşmanlarının elinden seni kurtarabilirler mi ya da düşmanlarına karşı senin için savaşacaklar mı ki konuşamayan ve duyamayan ahşap ve taşa tapınıyorsun? [44] Bu şeyleri yapmak ne senin ne de seninle çalışan insan oğulları için elbette iyi değil. Oduna ve taşa tapınacak kadar mı aptalsın, bu kadar mı ahmak ya da bu kadar mı anlayışın kıtlaştı [45] göğü ve yeri yaratan, yeryüzünde seni yaratmış olan Rab Tanrı'yı unuttun ve taşa ve oduna tapınarak bu meselede canlarınıza bu büyük kötülüğü yaptınız? [46] Eskiden atalarımız da bu şekilde günah işlememiş miydi ve evrenin Rab Tanrısı da üzerlerine tufan suları getirip tüm yeryüzünü yok etmedi mi? [47] Nasıl olur da bunu yapmaya devam edersin, duyamayan veya konuşamayan veya seni sıkıntıdan kurtaramayan ahşap ve taştan tanrılara tapınabiliyorsun ve böylece evrenin Tanrı'sının öfkesini üzerine çekiyorsun? [48] Bu nedenle baba bunu yapmayı bırak, kendin ve ev halkının canlarına felaket getirme.

[49] Abram hemen babasının önünden fırlayıp, Abram'ın onunla parçaladığı, babasının en büyük putunun elindeki baltayı aldı ve kaçtı.

[50] Terah Abram'ın yaptıklarını görünce hemen evinden çıkıp krala gitti. Nimrod'un önüne gelip durdu, kralın önünde eğildi. Kral da "İsteğin nedir?" dedi. [51] Şöyle dedi: "Sizden beni dinlemenizi istirham ediyorum. Elli yıl önce bana bir çocuk doğdu ve tanrılarıma şunu yaptı ve şunları söyledi. Dolayısıyla, efendim ve kralım, önüne çıksın diye adam gönder ve kanuna göre yargılansın ve bizler de bu beladan kurtulalım." [52] Kral da üç hizmetkarını gönderdi ve gidip Abram'ı krala getirdiler. Nimrod ve tüm hükümdarları ve hizmetkarları o gün onun önündeydiler ve Terah da oradaydı. [53] Kral Abram'a, "Babana ve tanrılarına yapmış olduğun bu şey nedir?" dedi. Abram da babasına söylediklerinin aynısını krala anlattı ve "duymuş olduğun şeyleri evdeki o büyük tanrı yaptı" dedi. [54] Kral Abram'a "Onlarda anlattığın şeyleri

yapacak konuşma ve yemek yeme ve iş yapabilme gücü var mı ki?" Abram krala şöyle yanıt verdi: "Madem hiçbir güçleri yok neden onlara tapınıyor ve insan oğullarının aptallığınızda günah işlemesine neden oluyorsunuz? 55 Sizi kurtarabileceklerini veya küçük olsun büyük olsun herhangi bir şey yapabileceklerini düşünebiliyor musunuz ki onlara tapınasınız? Seni yaratmış olan, öldürmeye ve yaşatmaya gücü olan tüm evrenin Tanrı'sına neden tapınmıyorsunuz? 56 Ah akılsız, anlayışsız ve cahil kral! Sonsuza dek sana yazıklar olsun. 57 Hizmetkarlarına doğru yolu öğretirsin sanmıştım ama sen bunu yapmadın tüm yeryüzünü günahlarınla ve senin yollarını izleyen insanların günahlarıyla doldurdun. 58 Bu yaptığın kötülüğü atalarımızın eski günlerde yaptıklarını ve ebedi Tanrı'nın üzerlerine tufan sularını getirip hepsini yok ettiğini ve onlar yüzünden tüm yeryüzünü de yok etmiş olduğunu hiç mi bilmezsin ya da hiç mi duymadın? Sen ve halkın şimdi kalkıp aynı şeyleri yaparak evrenin Rab Tanrısının öfkesini üzerinize ve tüm yeryüzüne mi getireceksiniz? 59 Şimdi kötü işlerinden vazgeç ve evrenin Tanrı'sına tapın; canın onun ellerinde. O zaman senin için iyi olacak. 60 Eğer kötü yüreğin Tanrı'ya tapınmak için ve kötü işlerini bırakmak için söylediklerimi dinlemezse, sen, halkın ve sözlerini işiten veya senin kötü yollarında yürüyen seninle ilişkili herkes son günlerde utanç içinde öleceksiniz."

61 Abram kralın ve hükümdarların önünde konuşmayı bitirince, Abram gözlerini göklere kaldırıp şöyle dedi: "Rab tüm kötüleri görüyor ve onları yargılayacaktır."

BÖLÜM 12

1 Kral Abram'ın söylediklerince duyunca onun hapse atılmasını emretti; Abram on gün hapiste kaldı. 2 O günlerin sonunda kral farklı vilayetlerdeki tüm kralların, hükümdarların ve yöneticilerin ve bilge adamların önüne gelmesini emretti. Gelip önünde durdular. Abram hala hapisteydi. 3 Kral hükümdarlara ve bilge adamlara şöyle dedi: "Terah oğlu Abram'ın babasına ne yaptığını duydunuz mu? Böyle yaptığından ötürü önüme getirilmesini emrettim ve bunları söyledi. Ne babasından korktu ne de benim önümde titredi. İşte şimdi hapishanemdedir. 4 Krala hakaret eden, duymuş olduğunuz tüm bu şeyleri söyleyen ve yapan bu adama ne hüküm verilmeli karar verin."

5 Hepsi birden krala şöyle yanıt verdi: "Krala hakaret eden adam ağaca asılmalıdır. Ancak kendi itiraf etmiş olduğu üzere tüm bu şeyleri yapmış ve tanrılarımızı aşağılamış olduğu için diri diri yakılmalıdır; cezası budur. 6 Eğer kral için de uygunsa, hizmetkarlarına tuğla fırınında gece ve gündüz boyunca ateş hazırlamalarını emretsin, o zaman adamı içine atarız". Kral öyle yaptı ve hizmetkarlarına, Kasdim'de[xxxvi] bulunan kralın fırınında üç gün üç gece boyunca ateş yakmalarını ve Abram'ı hapisten çıkarıp ateşe atmaları talimatını verdi.

7 Kralın tüm hizmetkarları, hükümdarları, beyleri, yöneticileri ve hakimleri ile diyarın tüm ahalisi, yaklaşık dokuz yüz bin kişi, Abram'ı görmek için fırının karşısında durdular. 8 Tüm kadınlar ve çocuklar Abram'a ne olacağını görmek üzere çatılara ve yüksek yerlere toplaştılar, hepsi belli bir mesafede duruyordu. Olayı görmeye gelmeyen kimse kalmamıştı.

9 Abram geldiğinde, kralın büyücüleri ve bilge adamları Abram'ı görünce hep birden haykırıp krala "Egemen efendimiz, bu adam, elli yıl önce doğduğu gün sana büyük yıldızın dört yıldızı yuttuğunu söylediğimiz çocuktur. 10 İşte babası da senin kanunlarını çiğnemiş ve öldürmen için sana başka bir çocuk getirerek seninle alay etmiştir" dediler. 11 Kral

[xxxvi] Kaldelilerin Ur (Ur Kaśdim). Başlangıç 11:28, 31;15:7; Nehemya 9:7

bunları duyunca çok öfkelendi ve Terah'ın önüne getirilmesini emretti. [12] Kral "Büyücülerin ne dediğini duydun mu? Şimdi bana doğruyu söyle, nasıl bunu yapabildin? Eğer doğruyu söylersen temize çıkacaksın".

[13] Kralın çok büyük öfkeyle öfkelenmiş olduğunu görünce Terah Kral'a "Efendim ve Kralım, duydukların gerçektir ve bilge adamların doğruyu söylüyor". Kral da şöyle dedi: "Bu şeyi nasıl yapabildin, emirlerimi çiğneyip senden olmayan bir çocuğu bana verebildin ve karşılığında para aldın?" [14] Terah krala yanıt verip "çünkü o zaman oğlum için şefkat duygularım kabarmıştı, ben de hizmetçimin bir oğlunu alıp krala getirdim" dedi. [15] Kral o zaman "kim sana bu akılı verdi? Söyle bana, benden gizleme, o zaman ölmezsin" dedi. [16] Kralın huzurunda büyük korkuya kapılan Terah krala şöyle dedi: "Bunu fikri bana büyük oğlum Haran verdi". Haran, Abram doğduğu günlerde otuz iki yaşındaydı. [17] Ancak Haran babasına böyle bir fikir vermemişti. Terah kralın elinden kendi canını kurtarmak amacıyla bunu söyledi çünkü çok korkuyordu. Kral Terah'a, sana bu aklı veren oğlun Haran Abram ile birlikte yakılarak ölecek çünkü bu şeyi yaparak Kral'ın emrine karşı gelmiş ve ölümü hak etmiştir."

[18] O zamanlar Haran Abram'ın yolların yürümeye meyletmişti ancak bunu içinde saklıyordu. [19] Haran içinden "İşte yaptığı şeylerden ötürü kral Abram'ı yakaladı. Olur da Abram krala üstün gelirse Abram'ı, kral üstün gelirse kralı takip edeceğim" demişti.

[20] Terah oğlu Haran ile ilgili bu şeyleri krala söyleyince kral Haran'ın da Abram ile birlikte tutuklanmasını emretti. [21] Abram ve abisi Haran'ı, her ikisini de ateşe atmak üzere getirdiklerinde, diyarın tüm sakinleri ile kralın hizmetkarları ve hükümdarları ve kadınlar ve çocuklar hepsi orada ayaktaydı. [22] Kralın hizmetkarları Abram ve abisinin, üzerlerindeki iç çamaşırları hariç, tüm giysilerini çıkardılar. [23] Ellerini ve ayaklarını keten iplerle bağladılar. Kralın hizmetkarları onları kaldırıp her ikisini de fırına attılar.

[24] Rab Abram'ı seviyordu ve ona merhamet etti. Ve Rab inip Abram'ı ateşten kurtardı. Hiçbir yeri yanmamıştı. [25] Onu bağlamış oldukları ipler ise yanmıştı ancak Abram sağ kaldı ve ateş içinde yürüyordu. [26] Haran ise onu ateşe attıkları anda öldü[xxxvii], yanıp kül oldu çünkü yüreği Rab ile tam (bütün) değildi. Onu ateşe atanları alevler sardı ve yandılar. İçlerinden on ikisi öldü.

[27] Abram ateşin içinde üç gün ve üç gece boyunca yürüdü. Kralın tüm hizmetkarları onu ateşte yürürken gördüler ve krala gelip "İşte Abram'ı ateşin ortasında yürürken gördük. Üzerindeki iç çamaşırlar bile yanmamış sadece bağlanmış olduğu ipler yanmış" dediler. [28] Kral bu sözleri duyunca korkuya kapıldı ve onlara inanamadı. O yüzden olayı görmek üzere başka sadık hükümdarlarını gönderdi. Onlar da gidip gördüler ve krala söylediler. Kral da kalkıp görmeye gitti. Abram'ı ateşin ortasında oraya buraya yürürken gördü; Haran'ın bedeni yanmıştı. Kral şaşkınlık içindeydi.

[29] Kral Abram'ın ateşten çıkarılması talimatını verdi. Hizmetkarları onu çıkarmak için geldiklerinde yaklaşamadılar çünkü ateş her yeri sarmıştı ve alevler fırından onlara doğru yükseliyordu. [30] Kralın hizmetkarları kaçınca kral onlara kızarak "Acele edin, ölmek istemiyorsanız Abram'ı ateşten çıkarın!" dedi. [31] O zaman kralın hizmetkarları Abram'ı çıkarmak için yeniden yaklaştılar. Alevler gelip yüzlerini yaktı ve içlerinden sekiz kişi öldü.

[32] Kral hizmetkarlarının yanacakları korkusuyla ateşe yaklaşamadıklarını görünce Abram'a seslendi: "Ey göklerdeki Tanrı'nın hizmetkarı! Ateşin ortasından çık ve önüme gel". Abram kralın sesini duydu ve ateşin ortasından çıkıp kralın önünde durdu. [33] Abram çıktığında kral ve tüm hizmetkarları

[xxxvii] Başlangıç 11:28

Abram'ı kralın önüne gelirken gördüler; iç çamaşırları üzerindeydi çünkü yanmamışlardı ama bağlanmış olduğu ip ise yanmıştı.

34 Kral Abram'a "Nasıl oldu da ateşte yanmadın?" dedi. 35 Abram krala şöyle dedi: "Güvendiğim ve her şeye gücü yeten göğün ve yerin Tanrısı, içine attığın ateşten beni kurtardı". 36 Abram'ın abisi Haran ise yanıp kül olmuştu. Cesedini aradılar ve yanmış olduğunu gördüler. 37 Kasdim ateşinde öldüğünde Haran seksen iki yaşındaydı. Abram'ın ateşten kurtulmuş olduğunu gören kral, hükümdarlar ve diyarın sakinleri gelip Abram'ın önünde yere kapandılar.

38 Abram onlara şöyle dedi: "Benim önümde değil, sizleri yaratan yeryüzünün Tanrı'sının önünde eğilin. Ona tapının, Onun yollarında yürüyün çünkü bu ateşten beni kurtaran odur. Tüm insan canlarını ve ruhlarını o yaratmış, annesinin karnında onu şekillendirip dünyaya getirmiştir. Ona güvenen herkesi tüm sıkıntılardan kurtaracak olan odur.

39 Abram'ın ateşten kurtulmuş ve Haran'ın ise yanmış olması krala ve hükümdarlarının gözünde harikulade bir olaydı. Kral Abram'a birçok hediye ile kralın evinden kendisinin iki baş hizmetkarını ona verdi; birinin adı Oni, diğerinin adı ise Eliezer'di[xxxviii]. 40 Diğer tüm krallar, hükümdarlar ve hizmetkarlar da Abram'a birçok gümüş ve altın ve inci hediyeler verdiler. Kral ve hükümdarları onu serbest bıraktılar ve barış içinde ayrıldı. 41 Abram kraldan barış içinde ayrıldığında kralın pek çok hizmetkarı onunla gitti; yaklaşık üç yüz kişi ona katıldı. 42 Abram ve yanındakiler o gün dönüp babasının evine gitti. Abram tüm yaşamı boyunca Tanrısı Rabbe tapındı, onun yollarında yürüyüp kanunlarına uydu. 43 O günden sonra Abram insan oğullarının yüreklerini Rabbe tapınmaya meylettirdi.

44 O zaman Nahor ve Abram, abileri Haran'ın kızlarını, kendilerine eş olarak aldılar. Nahor'un karısı Milka, Abram'ın karısı ise Saray'dı[xxxix]. Abram'ın karısı Saray kısırdı, o günlerde hiç çocuğu olmuyordu[xl].

45 Abram'ın ateşler içinden çıkmasından iki yıl sonra, elli iki yaşındayken, kral Nimrod Babil'de tahtta oturduğu sırada uykuya daldı, rüyasında askerleriyle ve ordusuyla birlikte kralın fırınının karşısındaki vadide durduğunu gördü. 46 Gözlerini kaldırıp baktığında fırından Abram'a benzer birinin çıktığını gördü. Elinde kınından çıkarılmış kılıcıyla birlikte gelip kralın önünde durdu. Kılıcıyla krala doğru bir hamle yaptı ve kral kaçtı, çok korkmuştu. Kral kaçarken adam kralın kafasına bir yumurta fırlattı ve yumurta büyük bir nehre dönüştü. 47 Kral rüyasında tüm askerlerinin o nehirde boğulup öldüklerini gördü. Kral ise önündeki üç adamla beraber uçarak kaçabildi. 48 Kral bu adamlara bakınca üzerlerinde krallara yaraşır türden giysiler olduğunu gördü. Görünümleri ve heybetleri krallara benziyordu. 49 Onlar koşarlarken nehir kralın önünde yeniden yumurtaya dönüştü. Yumurtadan yavru bir kuş çıktı. Uçup kralın başına kondu ve kralın bir gözünü oydu. 50 Kral gördüklerinden ötürü çok kederlenip uykusundan uyandı. Ruhu içinde sıkılıyordu ve büyük endişeye kapıldı.

51 Sabah olunca kral koltuğundan kalktı ve tüm bilge adamlara ile büyücülere önüne toplanmalarını emretti. Kral gördüğü rüyayı onlara anlattı.

52 Kralın bilge hizmetkarlarından biri olan Anuki krala şöyle yanıt verdi: "Bu, gelecek günlerde Efendime ve krala karşı kalkacak olan Abram ve onun soyu belasından başkası değildir. 53 İşte gün gelecek, Abram ve soyu ve ev halkının çocukları kralımla savaşacaklar ve kralın tüm ordularını ve askerlerini öldürecekler. 54 Sana benzediğini

[xxxviii] Başlangıç 15:2
[xxxix] Başlangıç 11:29
[xl] Başlangıç 11:30; 16:2; 18:11; Romalılar 4:19; İbraniler 11:11

ve birlikte kaçtığınızı gördüğün üç adama gelince, seninle beraber savaşan yeryüzü krallarından [müttefikler] sadece üç kral ile birlikte kaçacaksın demektir. [55] İlk baştaki yumurtaya dönüştüğünü gördüğün nehre ve gözünü oyan yavru kuşa gelince, bu son günlerde kralı öldürecek Abram'ın soyundan başkası değildir. [56] Kralımın rüyası ve yorumu budur. Rüya gerçek ve hizmetkarının yaptığı yorumu doğrudur. [57] O halde şimdi kralım, büyücülerinin bunu Abram'ın doğumunda gördükleri zamanın üzerinden elli iki yıl geçtiğini mutlaka biliyorsundur. Eğer kralım Abram'ı yeryüzünde yaşamaya bırakırsa, bu efendim ve kralımın zararına olur zira Abram yaşadığı müddetçe ne sen ne de krallığın var olamaz. Doğumu sırasında bu bunun olacağı açıkça görüldü. Son günlerde bu bela başına gelmesin diye neden kralım onu öldürmüyor?" [58] Nimrod Anuki'nin dediklerine kulak verdi. Gidip Abram'ı yakalasınlar ve kralın önüne getirip öldürülsün diye gizlice hizmetkarlarından bazılarını gönderdi.

[59] Kralın vermiş olduğu Abram'ın hizmetkarı Eliezer o günlerde kralın huzurunda bulunuyordu. Anuki'nin krala verdiği öğüdü ve kralın Abram'ı öldürmek için söylediklerini duydu. [60] Eliezer Abram'a şöyle dedi: "Acele et, kalk ve canını kurtar. Kralın ellerinde ölmeyesin. Çünkü seninle ilgili bir rüya gördü. Anuki böyle yorumladı ve krala seninle ilgili bu öğüdü verdi". [61] Abram Eliezer'i dinledi. Abram acele edip hayatta kalmak için Nuh'un ve oğlu Sam'ın evine kaçtı. Orada saklandı ve güvendeydi. Kralın hizmetkarları Abram'ı aramak üzere evine geldiler ama bulamadılar. Tüm diyarda aradılarsa da bulunamadı. Her yöne doğru aradılar ve ortada yoktu. [62] Kralın hizmetkarları Abram'ı bulamayınca krala döndüler. Onu bulamamış olduklarından kralın Abram'a karşı öfkesi dindi ve Abram'la ilgili meseleyi unuttu.

[63] Abram Nuh'un evinde, kral bu meseleyi unutana dek, bir ay boyunca saklandı. Ancak Abram kraldan yine de korkuyordu. Terah gizlice oğlu Abram'ı görmeye Nuh'un evine gitti. Terah kralın gözünde hala çok değerliydi. [64] Abram babasına şöyle dedi: "Kralın beni öldürmeyi, hain danışmanının öğüdüne göre adımı yeryüzünden silmeyi planladığını bilmiyor musun? [65] Şimdi burada neyin ve kimin varsa haydi kalkıp birlikte Kenan diyarına gidelim ve elinden kurtulalım, ki sonunda sen de onun elinde telef olmayasın. [66] Nimrod'un sana tüm bu onuru sana sevgisinden dolayı değil de sadece kendi çıkarı için vermiş olduğunu hiç mi anlamadın ya da hiç mi duymadın? [67] Ve eğer sana bunlardan daha büyük bir iyilik bile bahşetse, bunlar ancak beyhudedir çünkü öfke ve gazap gününde servet ve zenginlik fayda sağlayamaz[xli]. [68] O halde şimdi beni dinle. Kalkıp Kenan diyarına, Nimrod'dan uzaklara gidelim. Seni yeryüzünde yaratan Rabbe tapınırsın ve senin için iyi olur. Peşinde koştuğun tüm boş şeyleri bırak." [69] Abram konuşmasını bitirince Nuh ve oğlu Sam Terah'a şöyle dediler: "Abram'ın sana dedikleri doğrudur". [70] Terah oğlu Abram'ı dinledi ve Abram'ın söylediği her şeyi yaptı. Kral Abram'ı öldürmesin diye bu Rab tarafından olmuştu.

BÖLÜM 13

[1] Terah oğlu Abram'ı, Haran'ın oğlu olan torunu Lut'u ve oğlu Abram'ın karısı olan gelini Saray'ı ve evindeki herkesi yanına aldı ve Ur Kasdim'den (Kaldelilerin Ur) Kenan diyarına gitmek üzere yola çıktılar. Haran diyarına ulaştıklarında oraya yerleştiler[xlii] çünkü otlamak için gayet iyi bir yerdi ve onlarla birlikte gelenler için yeterince genişti. [2] Haran diyarının halkı Abram'ın iyi birisi ve Tanrı'nın ve insanların gözünde doğru biri olduğunu ve Tanrısı Rabbin onunla olduğunu gördüklerinde Haran diyarı halkından bazıları gelip Abram'a katıldılar. Abram onlara Rabbin emirlerini ve yollarını öğretti. Bu

[xli] Özdeyişler 11:4; Hezekiel 7:19; Tsefanya 1:18

[xlii] Başlangıç 11:31

adamlar da Abram'ın himayesine girip ona bağlı kaldılar.

3 Abram diyarda üç yıl kaldı ve üç yılın sonunda Rab Abram'a görünüp şöyle dedi: "Seni Kaldelilerin Ur şehrinden çıkaran ve tüm düşmanlarının elinden kurtaran Rab benim. 4 Şimdi eğer sesime kulak verir ve kanunlarıma, emirlerime ve kurallarıma uyarsan düşmanlarını önünde bozguna uğratacağım ve soyunu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım ve elinin tüm işlerine bereket vereceğim, hiçbir eksiğin olmayacak. 5 Şimdi kalk, karını ve her şeyini yanına al ve Kenan diyarına git, orada kal. Senin Tanrın olacağım ve seni bereketleyeceğim."

Abram kalktı ve karısı ile birlikte her şeyini alıp, Rabbin ona dediği üzere, Kenan diyarına yola çıktı. Abram Haran'dan ayrıldığında elli [elli beş] yaşındaydı[xliii].

6 Abram Kenan diyarına vardı ve şehrin [diyarın] ortasına yerleşti. Çadırını diyarın sakinleri, Kenan'ın çocukları, arasında kurdu.

7 Kenan diyarına geldiğinde Rab Abram'a görünüp şöyle dedi: "Sana ve senden sonra soyuna sonsuza dek sizin olması için verdiğim diyar budur. Soyunu gökteki yıldızlar gibi yapacağım ve tüm bu gördüğün yerleri senin soyuna miras olarak vereceğim." 8 Abram Tanrı'nın onunla konuştuğu yerde bir sunak yaptı ve orada Rabbe adıyla yakardı.

9 Abram'ın Kenan diyarına yerleşmesinden üç yıl sonra, o günlerde, Nuh öldü; Abram elli sekiz yaşındaydı. Nuh öldüğünde dokuz yüz elli yaşındaydı.

10 Abram, karısı, ona ait olan, ona eşlik eden ve diyara geldiğinde ona katılmış olanlarla birlikte Kenan diyarında yaşadı ancak kardeşi Nahor, babası Terah ve Haran'ın oğlu Lut ile onlara ait olanlar Haran'da kaldılar.

11 Abram'ın Kenan diyarında oturduğu beşinci yıl, Sodom ve Gomorra ile düzlükteki tüm şehirlerin halkları Elam kralı Kedorlaomer'e başkaldırdı. Düzlükteki şehirlerin kralları on iki yıl Kedorlaomer'in boyunduruğu altında yaşamış, ona her yıl vergi ödemiş ancak o günlerde, on üçüncü yıl, ona başkaldırdılar[xliv].

12 Abram'ın Kenan diyarında oturduğu onuncu yıl, Şinar kralı Nimrod ile Elam kralı Kedorlaomer arasında savaş oldu. Nimrod Kedorlaomer ile savaşmak ve ona boyun eğdirmek üzere geldi. 13 Kedorlaomer o günlerde Nimrod'un generallerinden biriydi. Kuledeki insanlar dağıldığında ve kalmaya devam edenler de yeryüzüne dağıldıklarında Kedorlaomer Elam diyarına gidip orada hüküm sürmüş ve efendisine başkaldırmıştı. 14 O günlerde Nimrod düzlükteki şehirlerin başkaldırdığını görünce, kibir ve öfkeyle Kedorlaomer ile savaşmaya geldi. Nimrod tüm hükümdarlarını ve tebaalarını, yaklaşık yedi yüz bin kişi topladı ve Kedorlaomer'in üzerine gitti. Kedorlaomer ise beş bin adam ile karşısına çıktı. Elam ile Şinar arasındaki Babil vadisinde savaşa hazırlandılar. 15 Bu kralların hepsi orada savaştılar ve Nimrod ile halkı Kedorlaomer halkı önünde savaşı kaybettiler. Nimrod'un adamlarından yaklaşık altı yüz bin kişi öldü ve ölenler arasında kralın oğlu Mardon'da vardı. 16 Nimrod kaçtı ve memleketine utanç içinde ve gözden düşmüş olarak döndü. Uzun bir süre Kedorlaomer'in boyunduruğu altında kaldı. Kedorlaomer memleketine döndü ve generallerini etrafında yaşayan krallara, Ellasar kralı Aryok ve Goyim kralı Tidal'a[xlv] gönderip onlarla antlaşma yaptı; onun emrinden çıkmadılar.

[xliii] Yaşar 12:45; 13:3, 9 ile Başlangıç 12:4 karşılaştırılabilir. Abram fırına atıldığında elli yaşındaydı. Bu olaydan Nimrod'un rüyasına kadar iki yıl ve Abram'ın Haran'da üç yıllık kalışını da eklediğinizde tam olarak elli beş yıl etmektedir. Abram'ın Haran'dan yirmi yıl arayla iki farklı zamanda ayrıldığını da unutmamak gerek.

[xliv] Başlangıç 14:4

[xlv] Başlangıç 14:1

17 Abram'ın Kenan diyarında oturduğu on beşinci yıl, Abram yetmiş yaşındayken, Rab Abram'a görünüp şöyle dedi: "Seni Kaldelilerin Ur şehrinden çıkaran ve bu diyarı sana miras olarak veren Rab benim. 18 Şimdi kalk, yollarımda yürü, kusursuz ol ve emirlerime uy. Mitsraim (Mısır) nehrinden[xlvi] büyük Fırat nehrine kadar bu diyarı miras olarak sana ve senin soyuna vereceğim. 19 Huzur içinde atalarının yanına gideceksin; ileri yaşta ölüp gömüleceksin. Soyunun dördüncü kuşağı buraya geri dönecek[xlvii] ve sonsuza dek mirasları olacak." Abram bir sunak yapıp ona görünen Rabbe adıyla yakardı ve sunak üzerinde Rabbe kurbanlar sundu.

20 O zaman Abram geri dönüp babası ile annesini ve babasının ev halkını görmeye Haran'a gitti. Abram, karısı ve sahip oldukları her şeyle birlikte Haran'a döndüler. Abram beş yıl Haran'da kaldı. 21 Haranlı pek çok kişi, yaklaşık yetmiş iki kişi, Abram'ı izledi. Abram onlara Rabbin emirlerini ve yollarını öğretti; onlara Rabbi tanımayı öğretti. 22 O günlerde Rab Abram'a Haran'dayken görünüp şöyle dedi: "İşte, yirmi yıl önce sana şunları demiştim, 23 memleketinden ve doğduğun yerden ve baba evinden çık, sana ve çocuklarına vereceğimi söylediğim diyara git. O diyarda seni bereketleyeceğim ve seni büyük bir millet yapacağım. Sana büyük bir nam kazandıracağım ve senin aracılığınla yeryüzünün tüm aileleri bereketlenecekler[xlviii]. 24 Şimdi kalk; sen, karın ve sana ait ne varsa, ayrıca evinde doğmuş herkes ve Haran'dayken edindiğin tüm canlar buradan ayrılın. Kenan diyarına dönün".

25 Abram kalktı ve karısı Saray ve ona ait herşeyi, evinde doğmuş herkesi ve Haran'dayken edinmiş olduğu tüm canları alarak Kenan diyarına doğru yola çıktı.

26 Abram Rabbin dediği gibi Kenan diyarına döndü. Kardeşi Haran'ın oğlu Lut da onunla gitti. Abram, Haran'dan çıkıp Kenan diyarına döndüğünde yetmiş beş yaşındaydı. 27 Rabbin Abram'a dediği gibi Kenan diyarına geldiğinde çadırını kurdu ve kardeşinin oğlu Lut ve tüm ona ait şeylerle birlikte Mamre[xlix] ovasında oturdu.

28 Rab Abram'a yine görünüp şöyle dedi: "Bu memleketi senin soyuna vereceğim".

O da kendisine görünen Rabbe bir sunak yaptı; bu sunak bugüne dek Mamre ovasında durmaktadır.

BÖLÜM 14

1 O günlerde Şinar diyarında, her türlü bilgeliği anlayabilen bilge bir adam yaşıyordu; güzel görünümlü ancak fakir ve muhtaç durumdaydı. Adı Rikayon idi ve zorlukla geçinebiliyordu. 2 Olur da gözünde lütuf bulur ve ona kol kanat gerer diye Rikayon bilgeliğini göstermek üzere Mısır'a, Mısır kralı Anom'un[l] oğlu Osviris'e gitmeye karar verdi ve öyle de yaptı.

3 Rikayon Mısır'a geldiğinde Mısır'da yaşayanlara kralı sordu, Mısır'da yaşayanlar da Mısır kralının adetini ona anlattılar, çünkü o zamanlarda Mısır kralı kraliyet sarayından çıktığında yılda sadece bir kez dışarıda görülebilirdi, sonrasında sarayına döner ve orada kalırdı. 4 Kral çıktığı zaman tüm ülkede hükümler verirdi ve bir isteği olan herkes bunu arz etmek üzere o gün kralın önüne gelirdi.

5 Rikayon Mısır'daki bu adeti ve kralın huzuruna çıkamayacağını duyduğunda çok üzüldü ve kederlendi. 6 Akşamleyin Rikayon çıktı ve eskiden bir fırın olan, yıkık bir ev buldu. Tüm gece ruhu acı içerisinde, açlıktan perişan ve uykusuz halde orada kaldı. 7 Rikayon kral ortaya çıkana dek şehirde ne yapabileceğini ve karnını nasıl doyurabileceğini düşündü.

[xlvi] Nahal Mizraim. Başlangıç 15:18; Çıkış 3:8; İşaya 27:12
[xlvii] Başlangıç 15:15, 16
[xlviii] Başlangıç 12:1; Elçiler 3:25; Galatyalılar 3:8
[xlix] Başlangıç 13:18; 23:17; 35:27; 50:13
[l] Yaşar 7:11

8 Sabah kalkınca etrafta gezindi. Yolu
üstünde halka sebze ve çeşitli tohumlar
satanları gördü. 9 Rikayon da bu şehirde
ekmek parası kazanabilmek amacıyla
aynısını yapmayı arzu etti ancak halkın
adetlerini bilmiyordu; onların arasında sanki
kör bir adam gibiydi. 10 Ekmek parası için
gidip satmak amacıyla kendine sebzeler aldı.
Etrafını insan kalabalığı[li] sardı ve onunla alay
ettiler, sebzelerini elinden alıp ona hiçbir şey
bırakmadılar. 11 Ruhu sıkılmış bir halde
oradan kalktı ve iç çekerek bir önceki gece
kaldığı fırına gitti. İkinci gecesini de orada
geçirdi. 12 O gece yine kendi kendine aç
kalmaktan nasıl kurtulabileceğini düşündü ve
bir plan yaptı.

13 Sabahleyin kalktı ve kurnazca davranıp
halk arasından otuz güçlü adam tuttu.
Ellerinde silahları vardı ve onları Mısır
mezarlıklarının tepesine götürüp oraya
yerleştirdi. 14 Onlara şu talimatı verdi: "Kral
şöyle diyor, cesur ve yiğit olun. İki yüz parça
gümüş verene dek kimseyi buraya
gömdürtmeyin; parayı verdiğinde
gömülebilir". Bu adamlar da o yıl boyunca
Mısır halkına Rikayon'un talimatına göre
yaptılar.

15 Sekiz aylık bir sürede Rikayon ve adamları
büyük miktarlarda gümüş ve altın topladılar.
Rikayon çok sayıda at ve diğer hayvanlar
satın aldı. Daha fazla adam tuttu, onlara atlar
verdi ve onunla kaldılar.

16 Yıl sonunda, kralın şehre indiği vakit,
Mısır'ın tüm sakinleri krala Rikayon ve
adamlarının yaptıklarını anlatmak üzere
toplandılar. 17 Kral belirlenen günde çıktı ve
tüm Mısırlılar önüne gelip feryat ettiler: 18
"Kral çok yaşasın. Şehirde hizmetkarlarına,
şu kadar miktar gümüş ve altın ödenene dek
hiçbir cesedin gömülmesine izin
verdirmeyerek bu yaptığın nedir? Eski
kralların, hatta Adem'in günlerinden beri,
ölülerin ücret karşılığında gömüldükleri
dünyada hiç görülmüş müdür? 19 Kralların
her yıl yaşayanlardan vergi alma adetini
biliyoruz ancak sen bunu yapmakla kalmıyor
gün be gün ölülerden de vergi topluyorsun. 20
Şimdi Ey Kral, artık bunu artık
kaldıramıyoruz, tüm şehir bu yüzden perişan
halde, bilmiyor musun?" 21 Kral tüm bunları
duyunca çok hiddetlendi. Bu meseleden
ötürü öfkesi alevlendi çünkü olanlardan
haberi olmamıştı. 22 Kral o zaman "Benim
emrim olmadan ülkemde bu kötü şeyi
yapmaya cüret eden adam kimdir ve
neredendir, bana söyleyin" dedi. 23 Ona
Rikayon ve adamlarının tüm yaptıklarını
anlattılar. Kral Rikayon ve adamlarının
önüne getirilmelerini emretti.

24 Rikayon, kızlı erkekli, yaklaşık bin çocuk
topladı ve onları ipek ve nakışlı elbiselerle
giydirip atlara bindirdi ve adamları
aracılığıyla onları krala gönderdi. Ayrıca
krala hediye olarak yanına çok büyük
miktarda gümüş, altın ve değerli taşlar ile
güçlü ve güzel bir at aldı. Bu ata binip kralın
önüne gitti ve önünde yere kapandı. Kral,
hizmetkarları ve tüm Mısır halkı Rikayon'un
yaptıklarını görünce şaşıp kaldılar, tüm
zenginliğini ve kralın önüne getirdiği
hediyeleri gördüler. 25 Tüm bunlar kralın çok
hoşuna gitti ve hayran kaldı. Rikayon kralın
huzurunda oturduğu zaman kral ona tüm
yaptıklarını sordu; Rikayon da kralın,
hizmetkarlarının ve Mısır halkının önünde
bilgelikle konuştu. 26 Kral Rikayon'un
sözlerini ve bilgeliğini duyunca, Rikayon'dan
hoşnut oldu. Bilgeliği ve olağanüstü
konuşmalarından ötürü kralın tüm
hizmetkarları ve Mısır'ın tüm halkından
hoşnutluk ve iyilik gördü. O günden sonra
onu çok sevdiler.

27 Kral Rikayon'a yanıt verip şöyle dedi:
"Ölüler için vergi topladığına göre artık sana
Rikayon denmeyecek, Firavun denecek[lii]".
Böylece ona Firavun adını verdi.

[li] Belial'in evlatları, בליעל בני. Kötü ve aşağılık adamlar.

[lii] פרעה, Firavun: פרע, ödemek fiilinden. Mısır kralının İbranice konuştuğu düşünülmektedir.

28 Kral ve tebaaları bilgeliğinden ötürü Rikayon'u sevdiler ve onu kralın altında vali yapmak üzere tüm Mısır halkına danıştılar. 29 Mısır halkı ile bilge adamları böyle yaptı ve bunu Mısır'da bir kanun yaptılar. 30 Firavun Rikayon'u Mısır kralı Osviris'in altında vali olarak atadılar. Böylece Firavun Rikayon tüm Mısır'ı yönetti; tüm şehirde her gün adaleti sağlardı ancak Kral Osviris onların arasına çıktığı zaman, yılda sadece bir gün, ülke halkını yargılardı.

31 Firavun Rikayon Mısır'ın devlet yönetimini kurnazlıkla ele geçirip tüm Mısır halkından vergi topladı.

32 Mısır'ın halkı Firavun Rikayon'u çok sevdi. Kendilerinin ve çocuklarının üzerinde hüküm sürecek tüm krallara Firavun denmesini kararlaştırdılar. 33 Dolayısıyla, o günden bu yana Mısır'da hüküm süren tüm krallara Firavun denmiştir.

BÖLÜM 15

1 O yıl Kenan diyarında şiddetli bir kıtlık yaşandı[liii] ve çok ağır seyrettiğinden diyarın sakinleri dayanamıyordu. 2 Kıtlıktan dolayı Abram kendisine ait her şeyi toplayarak Mısır'a indi[liv]. Mitsraim nehrine geldiklerinde dinlenmek amacıyla bir süre orada kaldılar[lv].

3 Abram ve Saray Mitsraim nehrinin kıyısında yürüyorlarken, Abram karısının çok güzel olduğunu farketti. 4 Abram karısı Saray'a şöyle dedi: "Tanrı seni böyle güzel bir görünüşle yaratmış olduğundan, Mısırlılar beni öldürüp seni alırlar diye korkuyorum, çünkü buralarda Tanrı korkusu yoktur. 5 O nedenle bana iyi davransınlar, öldürülmeyelim ve sağ bırakılalım diye sana soran herkese benim kız kardeşim olduğunu söyle"[lvi]. 6 Kıtlıktan dolayı kendisiyle beraber Mısır'a gelen herkese aynı talimatı verdi. Yeğeni Lut'a da "Mısırlılar sana Saray'ı sorarlarsa, Abram'ın kız kardeşi olduğunu" söylemesini tembihledi. 7 Talimatlarına rağmen Abram yine de onlara güvenmedi, Saray'ı alıp bir sandığa koydu ve diğer kapların yanına gizledi çünkü Mısırlıların sapıklığı yüzünden karısı Saray için çok endişeleniyordu.

8 Abram kendisine ait her şey ile birlikte Mitsraim nehrinden kalktılar ve Mısır'a geldiler. Şehrin kapılarından henüz geçmişlerdi ki bekçiler onları durdurup "Şehre girmek için sahip olduklarınızdan ondalık vermelisiniz" dediler. Abram ve yanındakiler de verdiler. 9 Abram ve yanındakiler Mısır'a gelirlerken yanlarında Saray'ın gizlendiği sandığı da getirmişlerdi ve Mısırlılar sandığı gördüler. 10 Kralın hizmetkarları Abram'a yaklaşıp şöyle dedi: "Bu sandıkta bizim bilmediğimiz ne var? Şimdi sandığı aç da krala içindekilerin ondalığını ver".11 Abram "Bu sandığı açmam ancak her ne isterseniz size veririm" dedi. Firavun'un memurları da Abram'a "Bu değerli taşlarla dolu bir sandıksa bize ondalığını ver" dediler. 12 Abram "Her ne dilerseniz size vereceğim ama sandığı açmayacaksınız" dedi. 13 Kralın memurları Abram'a baskı yaptılar, sandığa el koyup zorla açtılar ve işte, sandık içinde güzel bir kadın vardı[lvii]. 14 Kralın memurları Saray'ı gördüklerinde güzelliğine hayran kaldılar ve Firavun'un tüm prensleri ve hizmetkarları Saray'ı görmeye geldiler, çünkü çok güzeldi. Kralın memurları koşup gördüklerini Firavun'a anlattılar ve Saray'dan övgüyle söz ettiler. Firavun da getirilmesini emretti ve kadın kralın önüne geldi. 15 Kral Saray'a baktı ve çok hoşuna gitti, güzelliğine hayran kaldı. Kral ondan ötürü çok sevindi ve onun haberini getirenlere hediyeler verdi. 16 Sonra kadın Firavun'un evine götürüldü. Abram karısından dolayı kederliydi. Karısını

[liii] Başlangıç 12:10

[liv] Diğer halklar gibi İbraniler de memleketlerinin "göbek deliği", טבור, olduğuna yani dünyanın merkezi noktası olduğuna inanırdı. Bu nedenle Eski ve Yeni Ahit'te şu ifadeler sıkça kullanılır: Kenan diyarına çıkmak, diğer ülkelere inmek gibi. Filistin'deyken bile Kudüs'e "çıkarlardı".

[lv] Başlangıç 12:11

[lvi] Başlangıç 12:12, 13

[lvii] Başlangıç 12:14

Firavun'un ellerinden kurtarması için Rabbe dua etti. [17] Saray da o sırada dua edip "Ya Rab Tanrı, Efendim Abram'a bu diyardan ve babasının evinden çıkıp Kenan diyarına gitmesini söyledin. Emirlerine uyduğu takdirde ona bereket vereceğine söz verdin. İşte şimdi bize emrettiğin gibi yaptık, topraklarımızı ve ailelerimizi terk edip daha önce hiç tanımadığımız yabancı topraklara ve insanların içine gittik. [18] Kıtlıktan dolayı buralara geldik ve bu kötü olay başıma geldi. O yüzden, Ya Rab Tanrı, kurtar bizi, bu zalimin elinden kurtar. Merhametin uğruna bana yardım et" dedi. [19] Rab Saray'ın sesini duydu ve Firavun'un elinden kurtarmak üzere Rab bir melek gönderdi.

[20] Kral gelip Saray'ın karşısına oturdu ve işte üzerlerinde Rabbin bir meleği duruyordu. Melek Saray'a görünüp şöyle dedi: "Korkma, Rab duanı işitti". [21] Kral Saray'a yaklaşıp "Seni buraya getiren adam kimdir?" diye sordu ve o da "kardeşimdir" dedi. [22] Kral "Bize söyleyeceğin her şekilde ona iyilik etmek, onu yüceltmek ve onurlandırmak boynumuzun borcudur" dedi. O zaman kral Abram'a bol miktarda gümüş, altın ve değerli taşlar ile birlikte sığırlar, erkek ve kadın hizmetkarlar gönderdi. Kral Abram'ın getirilmesini emretti ve kralın evinin avlusunda oturdu. Kral o akşam Abram'ı adamakıllı yüceltti. [23] Kral Saray ile konuşmak üzere ona yaklaştı ve ona dokunmak üzere elini uzatmıştı ki melek ona şiddetli bir şekilde vurdu. Çok korktu ve ona bir daha dokunmadı. [24] Kral Saray'ın yanına yaklaştığında melek onu yere serdi. Tüm gece boyunca bu tekrarlandı ve kral korku içindeydi. [25] Melek, Saray'dan ötürü, o gece kralın tüm hizmetkarlarını ve tüm ev halkını ağır bir şekilde vurdu. Firavun'un evinde o gece büyük bir feryat vardı. [26] Firavun başına gelen bu belayı görünce, bunlar kesinlikle bu kadın yüzünden başıma geldi, diyerek ondan belli bir mesafede durup ona hoş sözler söyledi. [27] Kral Saray'a "Lütfen bana yanında geldiğin adamı anlat" dedi. Saray da "Bu adam benim kocam. Sana o benim kardeşim dedim çünkü kötü olduğunuzdan onu öldürmenizden korkmuştum". [28] Kral Saray'dan uzak durdu ve Rabbin meleğinin verdiği belalar ondan ve evi üzerinden kesildi. Böylece Firavun Saray yüzünden vurulmuş olduğunu anladı; hayretler içerisindeydi.

[29] Sabah olunca kral Abram'ı çağırıp şöyle dedi: "Bana bu yaptığın nedir? Neden o benim kız kardeşim dedin? Ben de onu eş olarak almak istedim ve benim ve ev halkımın üzerine bu ağır bela geldi. [30] İşte şimdi karın burada. Al onu ve ülkemizden gidin de onun yüzünden ölmeyelim." Firavun daha fazla sayıda sığır, erkek ve kadın hizmetkarlar ile gümüş ve altın alıp Abram'a verdi ve karısı Saray'ı ona geri verdi. [31] Kral cariyelerinden olma bir kızını alıp Saray'a hizmetçi olarak verdi. [32] Kral kızına şöyle dedi: "Bu kadından ötürü başımıza gelen beladan sonra, kızım senin için bu adamın evinde bir hizmetçi olmak benim evimde bir hanım olmandan iyidir".

[33] Abram kalktı ve ona ait her şeyle birlikte Mısır'dan ayrıldı. Firavun adamlarından bazılarına ona ve yanında gidenlere eşlik etmesini istedi[lviii]. [34] Abram Kenan diyarına, ilk çadır kurduğu ve sunak yapmış olduğu yere geri döndü.

[35] Abram'ın kardeşi Haran'ın oğlu Lut'un çok sayıda sığır sürüleri ve çadırları vardı çünkü Abram'dan ötürü Rab onlara bereket veriyordu.

[36] Abram diyarda otururken Lut'un çobanları ile Abram'ın çobanları arasında kavga çıktı çünkü aynı yerde birlikte kalmak için malları çok fazlaydı; Hayvanlarının çokluğundan ötürü yer onları taşıyamıyordu[lix]. [37] Abram'ın çobanları sürülerini otlatmak için çıktıklarında memleket halkının topraklarına girmezlerdi ancak Lut'un hayvanları bunu yapmazdı, gidip memleket halkının topraklarında

[lviii] Başlangıç 12:20

[lix] Başlangıç 13:6

otlarlardı. 38 Bunlara her gün tanık olan memleket halkı da Abram'a gelir ve Lut'un çobanları yüzünden onunla kavga ederdi.

39 Abram Lut'a şöyle dedi: "Çobanlarına hayvanlarını başka insanların topraklarında otlatmalarını söyleyerek memleket halkı önünde neden beni küçük düşürüyorsun? Benim bu memlekete, Kenan çocukları arasında, bir yabancı olduğumu bilmiyor musun? Neden bana bunu yapıyorsun?" 40 Abram bu meseleden dolayı her gün Lut ile kavga ederdi ancak Lut onu dinlemeyip her gün aynı şekilde yapmaya ve memleket halkı da Abram'a gelip şikâyet etmeye devam etti.

41 Abram Lut'a şunu dedi: "Memleket halkı içinde daha ne kadar zaman bana ayak bağı olacaksın? Şimdi senden rica ediyorum aramızda artık kavga olmasın çünkü biz yakın akrabayız. 42 Benden ayrılmanı istiyorum. Git, sürülerinle ve sana ait her şeyle beraber yaşayacağın güzel bir yer seç, yeter ki sen ve ev halkın bana uzak olun. 43 Benden ayrılacağın için korkma çünkü biri sana zarar verecek olursa, bana haber ver ve öcünü alırım, yeter ki benden uzakta ol".

44 Abram bu sözleri Lut'a söyledikten sonra, Lut kalkıp gözlerini Ürdün ovasına çevirdi. 45 O yerin tümü sulak ve yaşam için ve sürüleri otlatmak için iyidi[lx]. 46 Lut Abram'dan ayrılıp oraya gitti. Çadırını kurup Sodom'da yaşadı. Böylece Abram ile ayrıldılar.

47 Abram Hebron'daki Mamre ovasında oturdu. Çadırını oraya kurdu ve Abram çok yıllar orada kaldı.

BÖLÜM 16

1 O sırada Elam kralı Kedorlaomer tüm komşu krallara, yönetimi altındaki Şinar kralı Nimrod'a, Goyim kralı Tidal'a ve bir antlaşma yaptığı Ellasar kralı Aryok'a haber salıp "Gelin bana destek olun da tüm Sodom şehirlerini ve orada yaşayanları yok edelim çünkü on üç yıldır bana isyan ediyorlar[lxi]" dedi. 2 Bu dört kral da ordularıyla birlikte, yaklaşık sekiz yüz bin adam, çıktılar ve önlerine çıkan herkesi öldürerek ilerlediler.

3 Sodom ve Gomorra'nın beş kralı, Adma kralı Şinab, Tseboyim kralı Şemeber, Sodom kralı Bera, Gomorra kralı Birşa ve Tsoar kralı Bela onlarla karşılaşmaya gittiler ve hepsi Siddim vadisinde (Tuz Gölü) bir araya geldiler[lxii]. 4 Bu dört kral Siddim vadisinde savaştılar; Sodom ve Gomorra kralları Elam krallarının önünde yenilgiye uğradılar. 5 Siddim vadisi kireç[lxiii] (zift) kuyularıyla doluydu ve Elam kralları Sodom krallarının peşine düştü. Sodom kralları askerleriyle birlikte kireç (zift) çukurlarına düştüler, geri kalanlar ise korunmak için dağa çıktılar[lxiv]. Elam'ın beş kralı peşlerinden gitti ve onları Sodom'un kapılarına dek kovaladılar; Sodom'da ne var ne yok her şeyi aldılar. 6 Sodom ve Gomorra şehirlerini yağmaladıklarında Abram'ın yeğeni Lut ile mallarını da aldılar. Sodom şehirlerinde ne var ne yok alıp gittiler.

Abram'ın hizmetkarı Unik [Oni][lxv] de savaştaydı ve bunu görünce Abram'a kralların Sodom şehirlerine neler yaptığını ve Lut'u esir aldıklarını anlattı.

7 Abram bunu duyunca yanındaki üç yüz on sekiz kişi ile kalkıp o gece kralların peşlerine düştü ve onları yendi. Abram ve adamlarının önünde hepsi bozguna uğradı, sadece dört kral sağ kaldı ve her biri kendi yoluna gitti. 8 Abram Sodom'un tüm mallarını ayrıca Lut ve mallarını, eşlerini, çocuklarını ve ona ait her

[lx] Başlangıç 13:10
[lxi] Başlangıç 14:4
[lxii] Başlangıç 14:2, 8
[lxiii] Bentor'a (1989) göre burada geçen "balçık çukurları" (slime-pits, KJ) diğer çevirilerde "kireç" veya "kil" çukurları olarak geçmektedir. Orijinal sözcük beerot hemar olup zift kuyuları anlamına gelir. Çevirmenler hemar (zift) ile homer (kil) sözcüklerini karıştırmış olabilir. Coğrafi açıdan bakıldığında da bu bölgenin zift açısından çok zengin olduğu görülebilir. (The Destruction of Sodom: A Scientific Commentary - Graham J. Harris)
[lxiv] Başlangıç 14:10
[lxv] Yaşar 12:39

ne varsa her şeyi kurtardı; Lut'un hiçbir eksiği kalmadı[lxvi].

9 Bu kralları bozguna uğrattıktan sonra geri dönerken o ve adamları, kralların savaştığı, Siddim vadisinden geçtiler. 10 Sodom kralı Bera ile geriye kalan adamları Abram ve adamlarını karşılamak üzere içine düşmüş oldukları kireç[lxiii] (zift) kuyularından çıktılar. 11 Yeruşalim kralı Adonizedek[lxvii], o Sam'dır, yanına ekmek ve şarap alıp adamlarıyla birlikte Abram ve adamlarını karşılamaya çıktı. Hep birlikte Melek vadisinde durdular. 12 Adonizedek Abram'ı bereketledi ve Abram da ona tüm ganimetten ondalık verdi çünkü Adonizedek Tanrı'nın önünde bir kahindi[lxviii].

13 Orada bulunan tüm Sodom ve Gomorra kralları ve hizmetkarları Abram'a yaklaşıp ona, esir düşmüş tüm hizmetkarları onlara vermesini ancak tüm malları kendine alması için yalvardılar[lxix]. 14 Abram Sodom krallarına yanıt verip şöyle dedi: "Göğü ve yeri yaratan, canımı her tür sıkıntıdan kurtaran ve bugün beni düşmanlarımdan kurtarıp onları elime veren Rabbin hakkı için, Abram kurtardığı bizim malımızla zengin oldu deyip böbürlenemeyesiniz diye size ait hiçbir şey almam. 15 Çünkü güvendiğim Tanrım Rab bana, Hiçbir şeyin eksik olmayacak elinin her işini bereketleyeceğim, dedi. 16 İşte size ait her şey burada, alıp gidin. Rabbin hakkı için sizden ne bir çarık bağı ne de bir iplik alırım, sadece benimle savaşa gidenlerin yemek masrafları, benimle giden Anar, Eşkol ve Mamre ile adamlarının payları ve eşyaların başında bekleyenlerin payları ödensin."[lxx] 17 Sodom kralları Abram'ın istediklerini verdiler, daha başka istediği şeyler alması için ona ısrar ettilerse de almadı.

18 Sodom krallarını ve adamlarını gönderirken onlara Lut hakkında talimatlar verdi ve herkes yerine gitti. 19 Yeğeni Lut da onların yanında, mallarıyla birlikte gitti. Lut evine, Sodom'a döndü ve Abram ve adamları da evlerine, Hebron'daki Mamre ovasına döndüler.

20 O günlerde Rab Hebron'da Abram'a yine görünüp şöyle dedi: "Sakın korkma. Önümde ödülün çok büyük. Seni çoğaltıp, bereketleyip ve soyunu göğün ölçülemez ve sayılamaz yıldızları gibi yapana dek seni asla bırakmayacağım. 21 Gözünün gördüğü tüm bu toprakları senin soyuna, sonsuza dek miras olarak vereceğim. Güçlü ol ve korkuya kapılma. Önümde yürü ve kusursuz ol."

22 Abram yetmiş sekiz yaşındayken o yıl Peleg oğlu Reu öldü. Reu iki yüz otuz dokuz yıl yaşadı ve öldü.

23 Haran'ın kızı, Abram'ın karısı Saray o günlerde hala kısırdı. Abram'a ne bir oğul ne de bir kız doğurabilmişti. 24 Çocuk doğuramadığını görünce, Firavun'un ona vermiş olduğu hizmetçisi[lxxi] Hacer'i alıp kocası Abram'a eş olarak verdi[lxxii]. 25 Çünkü Hacer Saray'ın ona öğretmiş olduğu her şeyi öğrenmiş, onun iyi yollarını izlemekte hiç gevşek davranmıyordu.

26 Saray Abram'a, "İşte hizmetçim Hacer, ona git de dizlerim üstüne bir çocuk doğursun, onun sayesinde çocuklar sahibi olayım" dedi. 27 Abram'ın Kenan diyarında oturduğu onuncu yılın sonunda, Abram seksen beş yaşındayken, Saray ona Hacer'i verdi.

28 Abram karısının söylediklerine kulak verdi, hizmetçisi Hacer'i aldı. Abram onunla yattı ve kız hamile kaldı. 29 Hacer hamile kaldığını öğrendiğinde çok sevindi. Hanımı gözünde küçülmüştü ve içinden şöyle dedi: "Tanrı'nın önünde hanımım Saray'dan daha iyi olduğum için bu başıma gelmiş olabilir çünkü hanımım ömrü boyunca efendimin

[lxvi] Başlangıç 14:14-16
[lxvii] Başlangıç 14:18'de "Salem kralı Melkizedek" olarak geçer. Adoni Efendi veya Rab, Melki ise kral demektir. Salem, Yeruşalim veya Kudüs aynı şehirlerdir.
[lxviii] Başlangıç 14:18-20
[lxix] Başlangıç 14:21
[lxx] Başlangıç 14:22-24
[lxxi] Yaşar 15:31, 32
[lxxii] Başlangıç 16:1

yanındaydı ama doğurmadı. Ben ise, kısacık bir zaman içinde, Rab hamile kalmamı sağladı”.

30 Saray Hacer’in Abram’dan hamile kaldığını görünce, Saray hizmetçisini kıskandı ve Saray içinden şöyle geçirdi: “Bu kesinlikle o benden daha iyi olduğu için oldu”.

31 Saray Abram’a şöyle dedi: “Hatamdan sen sorumlusun, çünkü çocuklar için Rabbin önünde dua ettiğinde Rab senden bana bir soy versin diye neden benim için de dua etmedin? 32 Senin yanında Hacer ile konuşurken benim sözlerimi küçümsüyor, hamile olduğu için sen de ona hiçbir şey demiyorsun. Bana bu yaptığından ötürü seninle benim aramda Rab hükmetsin”. 33 Abram Saray’a, “işte hizmetçin senin elinde, gözünde nasıl doğruysa ona öyle yap” dedi[lxxiii].

Saray ona eziyet etti ve Hacer çöle kaçtı. 34 Kaçmış olduğu yerde, bir kuyu başında, Rabbin bir meleği onu buldu ve şöyle dedi: “Korkma çünkü soyunu çoğaltacağım. Bir oğul doğuracaksın ve adını İsmail koyacaksın. Şimdi hanımın Saray’ın yanına dön ve elleri altında ona boyun eğ”. 35 Hacer oraya Beer-lahay-roi adını verdi. O yer Kadeş ile Bered çölü arasındadır[lxxiv].

36 Hacer o zaman efendisinin evine döndü ve günü geldiğinde Hacer Abram’a bir oğul doğurdu. Abram çocuğa İsmail adını verdi; Doğduğunda Abram seksen altı yaşındaydı.

BÖLÜM 17

1 O günlerde, Abram doksan bir yaşındayken, Şittim’in çocukları Tubal’ın çocuklarıyla savaştı. Rab insanları yeryüzünde dağıttığı zaman Şittim’in çocukları gidip Kanopya ovasını sahiplenmişti ve orada kendilerine şehirler inşa edip Tibreu nehri boyunca oturdular.

2 Tubal’ın çocukları Tuskana’da oturdular; sınırları Tibreu nehrine ulaşıyordu. Tubal’ın çocukları Tuskana’da bir şehir inşa ettiler ve adını, babaları Tubal’ın oğlu Sabina’nın adına göre Sabina verdiler; bugüne dek orada yaşarlar.

3 O zaman Şittim’in çocukları Tubal’ın çocukları ile savaştılar; Tubal’ın çocukları Şittim’in çocukları karşısında yenildiler. Şittim’in çocukları Tubal’ın çocuklarından üç yüz yetmiş adamı öldürdü. 4 Bunun üzerine Tubal’ın çocukları Şittim’in çocuklarına yemin edip “Bizim aramızdan evlenmeyeceksiniz ve hiç kimse Şittim oğullarına kız vermeyecek” dediler. 5 Çünkü o günlerde Tubal kızları güzeldi ve tüm yeryüzünde Tubal kızları kadar güzeli yoktu. 6 Güzel kadın sevenler Tubal kızlarına gidip onlardan eş alırdı; Güzel kadınlardan hoşlananlar, insan oğulları, krallar ve prensler o günlerde Tubal’ın kızlarından alırlardı.

7 Tubal’ın çocuklarının Şittim’in çocuklarına onlara kız vermeyeceklerine dair ettikleri yeminin üzerinden üç yıl geçtiğinde, Şittim’in çocuklarından yaklaşık yirmi adam Tubal kızlarından bazılarını almaya gittiler ancak kimse bulamadılar. 8 Çünkü Tubal’ın çocukları onlarla evlilik yapmayacaklarına dair etmiş oldukları yemini tutuyorlardı ve yeminlerini bozmadılar.

9 Hasat zamanı Tubal’ın çocukları hasatlarını yapmak üzere tarlalarına gittikleri vakit, Şittim’in genç delikanlıları toplanıp Sabina şehrine gittiler. Her adam Tubal kızlarından birer genç kız alıp şehirlerine döndüler. 10 Tubal’ın çocukları bunu duyunca onlarla savaşmaya gittiler. Onları yenemediler çünkü dağ onlar için çok yüksekti. Kazanamayacaklarını anladıklarında memleketlerine geri döndüler.

11 Bir yıl sonra, Tubal’ın çocukları gidip yakın şehirlerden yaklaşık on bin adam tuttular ve Şittim’in çocuklarıyla savaşmak üzere çıktılar. 12 Tubal’ın çocukları, ülkelerini yok etmek ve onları sıkıntıya düşürmek üzere Şittim’in çocuklarıyla savaşmaya gittiler. Bu

[lxxiii] Başlangıç 16:5, 6

[lxxiv] Başlangıç 16:14

savaşta Tubal'ın çocukları Şittim'in çocuklarına savaşı karşı kazanıyordu. Şittim'in çocukları kaybetmek üzere olduklarını görünce inşa edilen Tubal kızlarının doğurdukları çocukları, Tubal'ın çocuklarının görebilmesi için inşa edilen duvar üstüne çıkardılar. 13 Şittim'in çocukları onlara "Kendi oğullarınız ve kızlarınızla savaşmaya mı geldiniz? Şu ana kadar sizin etiniz ve kemiklerinizden sayılmıyor muyuz? dediler. 14 Tubal'ın çocukları bunu duyduklarında Şittim'in çocuklarıyla savaşmayı bıraktılar ve geri çekildiler. 15 Şehirlerine geri döndüklerinde, Şittim'in çocukları toplanıp deniz boyunda iki şehir inşa ettiler; birinin adını Purtu [İrta], diğerinin adını Ariza [Antza] koydular.

16 Terah oğlu Abram o zaman doksan dokuz yaşındaydı.

17 O zaman Rab ona görünüp şöyle dedi:
"Ahdimi seninle benim aramda yapacağım ve soyunu alabildiğine çoğaltacağım.
Benimle senin aranda yaptığım ahit şudur:
sen ve senden sonraki soyun, her erkek sünnet olacak. 18 Sekiz günlükken sünnet edilecekler ve bu ahit ebedi bir ahit olarak senin bedeninde duracak. 19 Bundan böyle artık senin adın Abram değil İbrahim olacak, karının adı Saray değil Sara olacak[lxxv]. 20 Her ikinizi de bereketleyeceğim. Senden sonra soyunu çoğaltacağım ve büyük bir millet olacaklar; senden krallar çıkacak."[lxxvi]

BÖLÜM 18

1 İbrahim kalkıp Tanrı'nın ona emrettiği her şeyi yaptı; evindeki adamları ve parasıyla satın almış olduklarını alıp Rabbin ona emrettiği üzere sünnet etti. 2 Sünnet etmediği kimse kalmadı[lxxvii]. İbrahim ve oğlu İsmail sünnet edildiler. İsmail sünnet edildiğinde on üç yaşındaydı[lxxviii].

3 Üçüncü günde İbrahim, henüz acısı varken, çadırından güneşlenmek amacıyla kapıya çıktı. 4 Rab Mamre ovasında ona tekrar göründü; görevli meleklerinden üçünü onu ziyaret etmeleri için gönderdi. Çadırının girişinde otururken gözlerini kaldırdı ve işte uzaktan üç adam geliyordu[lxxix]. Kalkıp onları karşılamaya koştu, önlerinde eğildi ve onları evine getirdi. 5 Onlara "Eğer gözünüzde lütuf bulduysam [lütfen], gelin bir lokma ekmek yiyin" dedi ve ısrar etti. Kabul ettiler. Onlara su verdi ve ayaklarını yıkadılar. Onları çadırın girişinde bir ağacın altında oturttu.

6 İbrahim koşup körpe ve iyi bir buzağı aldı. Acele edip onu kesti ve hazırlaması için hizmetkarı Eliezer'e verdi. 7 İbrahim çadırın içine Saray'ın yanına gidip ona "Çabucak üç ölçek ince un al, güzelce yoğur ve et kazanını kapatmak için hamurlar yap" dedi ve o da öyle yaptı.

8 İbrahim acele edip buzağı eti hazır olana dek yemeleri için önlerine tereyağı ve süt, dana ve koyun eti çıkardı ve yediler. 9 Yemek yemeyi bitirdikten sonra içlerinden biri ona "Hayatın zamanına göre [bir yıl zarfında] sana yine geleceğim ve karın Sara'nın bir oğlu olacak" dedi[lxxx]. 10 Sonra adamlar kalkıp yollarına, gönderildikleri yerlere gittiler.

11 O günlerde Sodom ve Gomorra ile beş şehirde yaşayan herkes son derece kötüydü ve Rabbe karşı günah işliyorlardı. Yaptıkları iğrençliklerle Rabbi kızdırdılar. Rabbin önünde iğrenç ve rezil işler yapmaya devam ederek günahlarını pekiştirdiler. O günlerde Rabbin önünde yaptıkları kötülükler ve işledikleri suçlar gayet çoktu.

12 Toprakları içinde, yarım günlük yürüme mesafesinde, çok geniş bir vadi bulunuyordu. İçinde su kaynakları ve suyun çevresinde bol miktarda yeşillikler vardı. 13 Sodom ve Gomorra halkı, eşleri, çocukları ve

[lxxv] Abram, אברם; İbrahim, אברהם; Saray, שרי; Sara, שרה.
[lxxvi] Başlangıç 17:1-15
[lxxvii] Başlangıç 17:27
[lxxviii] Başlangıç 17:25
[lxxix] Başlangıç 18:2
[lxxx] Başlangıç 18:10

onlara ait her şeyle birlikte yılda dört kez oraya eğlenmeye giderler, zilli tefler çalar ve dans ederlerdi. 14 Eğlenceler sırasında hepsi kalkar her biri komşusunun karısı ile, bazıları komşularının bakire kızlarıyla yatar ve zevk alırlardı. Karısını ve kızını komşusunun elinde gören hiç kimse bundan rahatsızlık duymazdı. 15 Sabahtan akşama dek böyle yaparlardı ve ardından her adam kendi evine, her kadın kendi çadırına dönerdi. Yılda dört kez böyle yaparlardı.

16 Bir yabancı satın almış olduğu malları orada satmak amacıyla şehirlerine geldiğinde, bu şehirlerde yaşayan erkeği kadını, çoluk çocuk, yaşlısı genci herkes toplanır ve adama gidip mallarını zorla elinden alırlardı. Adamın yanında getirmiş olduğu mallar tükenene dek aralarında küçük küçük bölüşürlerdi. 17 Olur da malların sahibi "Bana bu yaptığınız nedir?" diye çıkışırsa, her biri tek tek ona yaklaşıp ondan almış olduğu o küçük parçayı gösterir, "sadece bana verdiğin bu küçücük şeyi aldım" deyip alay ederdi. Acı ve sıkıntı içinde oradan ayrılırken hepsi peşinden gider, büyük bir gürültü ve patırtı içerisinde onu şehirden kovarlardı.

18 Elam ülkesinden, eşeğine binmiş, sakince yolunda giden bir adam vardı; Rengarenk güzel bir elbise taşıyordu ve elbise eşeğe bir iple bağlıydı. 19 Adam Sodom sokaklarından geçip yolculuğuna devam ederken artık akşam güneş batmıştı. Geceyi geçirmek üzere orada durdu ancak kimse onu evine almıyordu. O zamanlar Sodom'da kötü ve fesat, kötülük yapmakta ustalaşmış bir adam vardı; Adı Hedad idi. 20 Gözlerini kaldırıp bakınca şehrin sokağındaki yolcuyu gördü ve ona gidip "Nereden gelir, nereye gidersin" diye sordu. 21 Adam ona "Hebron'dan evime, Elam'a gidiyorum. Buradan geçerken güneş battı ve kimse de beni evine almaya tenezzül etmedi; halbuki ekmeğim ve suyum var, eşeğim için saman ve yem de var. Her şeyim var" dedi. 22 Hedad ona cevap verip "Her neye ihtiyacın varsa ben karşılayacağım yeter ki bu gece sokakta kalma" dedi. 23 Hedad onu evine getirdi; eşeğinden iple bağlı olan elbiseyi aldı ve hepsini evine getirdi. Eşeğe saman ve yem verdi. Yolcu da Hedad'ın evinde yedi ve içti; geceyi orada geçirdi.

24 Sabahleyin yolcu yoluna devam etmek üzere erkenden kalktı. Hedad ona "Dur, bir lokma ekmek ye de öyle git" dedi, adam da onunla kaldı ve gün içinde yediler ve içtiler. Adam gitmek üzere kalktığında 25 Hedad ona "Bak akşam oluyor, burada kalıp dinlenmen daha iyi olur" dedi. O kadar ısrar etti ki, gece orada kalmak zorunda kaldı. Adam ikinci gün gitmek üzere erkenden kalktığında Hedad yine "Bir lokma ekmek ye de öyle gidersin" diye ısrar etti. Böylece ikinci gün de orada kaldı ve yedi. Sonra adam yola çıkmak üzere kalkınca 26 Hedad ona "Bak akşam oluyor, benle kal, dinlenirsin, sabah erkenden kalkar yoluna gidersin" dedi. 27 Adam kalmak istemedi, kalkıp eşeğine semer vurdu. Eşeğini yüklerken Hedad'ın karısı kocasına "Bu adam bizimle iki gündür yedi içti ve hiçbir şey vermedi. Şimdi hiçbir şey vermeden öylece bizden ayrılacak mı?" dedi. Hedad ona "Ses etme" dedi.

28 Adam gitmek üzere eşeğini yükledi ve Hedad'dan eşeğe bağlı ipi ve elbiseyi vermesini istedi. 29 Hedad ona "Sen neden bahsediyorsun?" dedi. O da "Efendim, evine koyup sakladığın ip ve renkli elbiseyi diyorum, onu bana ver". 30 Hedad adama şöyle yanıt verdi: "Gördüğün rüyanın yorumu şu: görmüş olduğun ip hayatının bir ip gibi uzun olacağı anlamına gelir. Görmüş olduğun, türlü türlü renklerdeki elbise ise her türlü meyveler ekeceğin bir bağın olacağı anlamına geliyor". 31 Yolcu şöyle dedi: "Öyle değil efendim, sana ipi ve rengarenk elbiseyi verdiğimde uyanıktım. Onları eşeğin üzerinden alıp benim için sakladın". Hedad da "Sana rüyanın yorumunu söyledim. Bu gerçekten güzel bir rüya ve yorumu da budur. 32 Normalde insanlar bana dört parça gümüş verir, rüya yorumlama için aldığım ücret budur ancak senden sadece üç parça gümüş alırım" diye yanıtladı. 33 Adam

Hedad'ın sözlerini duyunca başından kaynar sular akar gibi oldu ve acı içinde feryat etti. Hedad'ı Sodom hâkimi Serak'ın huzuruna çıkardı. [34] Adam davasını hâkim Serak'ın önüne sundu. Hedad "hayır böyle olmadı, mesela şöyle şöyle oldu" dedi. Hâkim de yolcuya "Bu adam, Hedad, sana doğruyu söylüyor çünkü o rüyaları doğru yorumlayabilen biri olarak şehirlerde tanınıyor" dedi. [35] Adam hâkimin sözlerini duyunca feryat edip "Öyle değil Efendim, eşek üzerindeki ipi ve elbiseyi ona evine koysun diye verdim" dedi. Böylece ikisi de hâkim önünde, biri "hayır böyle oldu", diğeri de aksini iddia ederek kavga edip durdular.

[36] Hedad adama "Rüyaların yorum ücreti olarak bana dört parça gümüş ver. Hoşgörü de göstermeyeceğim, evimde yediğin dört öğün yemeğin bedelini de ver" dedi. [37] Adam Hedad'a "Evinde yediğim yemeğin bedelini sana mutlaka vereceğim yeter ki bana evde tuttuğun ipi ve elbiseyi ver" dedi. [38] Hedad hâkim önünde adama şöyle dedi: "Sana rüyanın yorumunu söylemedim mi? İp, ömrünün bir ip gibi uzun olacağı, elbise ise içine her türlü meyve ağacı ekeceğin bir bağın olacağı anlamına gelir. [39] Rüyanın tam yorumu bu şekildedir. Şimdi bana karşılık olarak dört parça gümüş ver, sana indirim yapmıyorum" dedi. [40] Adam Hedad'ın sözlerini duyunca feryat etti ve hâkim önünde kavga ettiler. Hâkim hizmetkarlarına emretti ve onları apart topar evin dışına çıkardılar. [41] Kavga ederek hâkim önünden ayrıldıkları sırada onları duyan Sodom halkı etraflarını sardı. Yabancıyı yuhaladılar ve onu paldır küldür şehrin dışına çıkardılar. [42] Adamcağız eşeği ile beraber keder içinde yolculuğuna devam etti; dövünüyor ve ağlıyordu. [43] Yol boyunca çürük Sodom şehrinde başına gelenlerden ötürü feryat edip durdu[lxxxi].

BÖLÜM 19

[1] Dört Sodom şehrinin dört hâkimi vardı. Adları şöyledir: Sodom şehrinde Serak, Gomorra'da Şarkad, Adma'da Zabnak ve Zeboyim'de Menon. [2] İbrahim'in hizmetkarı Eliezer onlara farklı isimler vermiş ve şöyle adlandırmıştı: Serak'a Şakra, Şarkad'a Şakrura, Zebnak'a Kezobim ve Menon'a Matzlodin.

[3] Dört hakiminin arzusuna göre Sodom ve Gomorra halkları şehirlerin sokaklarına yataklar koymuştu. Eğer bu yerlere biri gelirse onu yakalayıp bu yataklardan birine getirirlerdi ve zorla yatırırlardı. [4] Yatağa yatırıldığında, başında ve ayakucunda duran üçer kişi yatağın uzunluğu boyunca onu ölçerdi. Eğer adam yataktan kısa ise bu altı adam onu her iki uçtan gererdi, ne kadar bağırırsa bağırsın ona acımazlardı. [5] Eğer yataktan uzun gelirse, adam ölümün kapılarına ulaşana dek yatağın iki ucunu birleştirirlerdi [sığması için kesilirdi][lxxxii]. [6] Eğer bağırırsa, ona şöyle yanıt verirlerdi: "Diyarımıza gelen adama böyle yapılır". [7] Sodom şehirleri halklarının tüm bu yaptıklarını duyduklarında kimse oraya gitmezdi.

[8] Eğer fakir biri ülkelerine gelirse ona gümüş ve altın verirlerdi, ardından tüm şehirde ona tek bir lokma ekmek dahi verilmemesine dair duyuru yaparlardı. Eğer yabancı orada birkaç gün kalır ve bir lokma ekmek bulamadığı için açlıktan ölürse, şehir halkı gelip ona vermiş oldukları gümüş ve altını geri alırdı. [9] Ona vermiş oldukları gümüş ve altını tanıyabilen onu geri alırdı. Ölünce tüm giysilerini çıkarıp onlar için kavga ederlerdi, her kim komşusuna galip gelirse giysileri alırdı. [10] Sonra cesedi taşıyıp çölde çalıların dibine gömerlerdi. Ülkelerine gelen ve orada ölen herkese böyle yaparlardı.

[lxxxi] Başlangıç 18:20

[lxxxii] Talmud, Sanhédrin, fol. 109 şöyle der: Boyu uzun gelirse, onu kısaltırlardı; boyu kısa kalırsa, onu uzatırlardı. כי ליה אתחין גוץ כי ליה גייצי מואריך.

[11] Günlerden bir gün, Sara Lut'u görmesi ve halini öğrenmesi için Sodom'a Eliezer'i gönderdi. [12] Eliezer Sodom'a gitti ve bir yabancıyla kavga eden bir Sodomluyla karşılaştı. Sodomlu adam zavallı adamın tüm giysilerini alıp kaçtı. [13] Bu zavallı adam Eliezer'e seslendi ve Sodomlu adamın ona yaptığından ötürü yardım etmesi için yalvardı. [14] Eliezer adama [Sodomluya] "Ülkene gelen zavallı adama neden böyle davranıyorsun?" dedi. [15] Sodomlu Eliezer'e "Bu adam senin kardeşin mi ya da Sodom halkı seni bu adamı için konuşasın diye hâkim mi tayin etti?" dedi. [16] Eliezer zavallı adam hakkında Sodomluyla uğraşıp durdu ve Eliezer tam zavallı adamın giysilerini Sodomludan almak üzere uzanmıyordu ki, Sodomlu hızlı davranıp bir taşla Eliezer'in alnına vurdu. [17] Eliezer'in alnından çok kan akmaya başladı. Sodomlu kanı görünce Eliezer'i tutup ona "Alnındaki bu kirli kandan seni kurtardığım için bana paramı ver. Bizim ülkemizde adet ve kanun böyledir" dedi. [18] Eliezer de ona "Beni sen yaraladın ve bir de kalkmış benden para istiyorsun" dedi; Eliezer Sodomlu adamı daha fazla dinlemek istemedi.

[19] Adam Eliezer'i tutup hükmetmesi için Sodom hâkimi Şakra'ya getirdi. [20] Adam hâkime "Rica ederim efendim, bu adamın yaptığı şu: alnına bir taşla vurdum, alnından kan aktı ve ücretimi ödemek istemiyor" dedi. [21] Hâkim Eliezer'e "Bu adam sana doğruyu söylüyor, ona ücretini öde, ülkemizde adet böyledir" dedi. Eliezer hâkimin sözlerini duyunca, bir taş aldı ve hâkime vurdu. Taş alnına gelmişti ve hâkimin alnından çok miktarda kan akıyordu. Eliezer "Madem ülkenizde adet budur, o zaman ona vermem gereken parayı sen ona öde. Böyle karar verdin" dedi. [22] Eliezer Sodomluyu hakimle birlikte bırakıp ayrıldı.

[23] Elam kralları Sodom krallarıyla savaştığında, Elam kralları Sodom'daki her şeyi alıp Lut ve mallarını esir almıştı. Bu olay İbrahim'e haber verildiğinde gidip Elam krallarıyla savaşmış ve ellerinden Sodom'un mallarıyla beraber Lut'un nesi varsa her şeyi kurtarmıştı.

[24] O zaman Lut'un karısı ona bir kız doğurmuş, Tanrı onu ve tüm ailesini Elam krallarının elinden kurtardığı için adını Paltit koymuştu. Lut'un kızı Paltit büyüdü ve Sodomlu bir adam onu kendine eş olarak aldı.

[25] Yoksul bir adam ekmek parası kazanmak üzere şehre geldi ve birkaç gün şehirde kaldı. Tüm Sodom halkı adetleri olduğu üzere bu adama tek bir lokma ekmek verilmemesi için duyuru yaptılar. Adam yere düşüp bayılana dek böyle yaptılar. [26] Lut'un kızı Paltit açlıktan yerlerde yatan bu adamı gördü; kimse ona yiyecek vermiyordu ve artık ölmek üzereydi. [27] Durumundan ötürü ona acıdı ve günler boyunca onu gizlice besledi ve adamın ruhu canlandı. [28] Su çekmeye gittiğinde ekmeği su testisine koyardı ve yoksul adamın bulunduğu yere gittiğinde ekmeği testiden çıkarıp yemesi için ona verirdi. Çok günler böyle yaptı.

[29] Sodom ve Gomorra'daki herkes bu kadar gündür bu adamın açlığa nasıl dayanabildiğini merak ediyordu. [30] Birbirlerine "Bu ancak yiyip içiyorsa mümkün olabilir çünkü hiç kimse bu kadar gün, görünüşü bile değişmeden, açlığa dayanamaz veya hayatta kalamaz" dediler ve üç adam kimin ona yiyecek ekmek getirdiğini görmek üzere yoksul adamın durduğu yerde gizlendiler.

[31] Lut'un kızı Paltit o gün su çekmeye gitti ve su testisine ekmek koydu. Yoksul adamın yanına su çekmeye gittiğinde testiden ekmeği çıkarıp yoksul adama verdi ve o da yedi. [32] Üç adam Paltit'in yoksul adama ne yaptığını gördüler ve ona "Demek onu besleyen sendin, bu yüzden diğerleri gibi açlık çekmedi, görünüşü değişmedi ya da ölmedi" dediler. [33] Üç adam gizlenmiş oldukları yerden çıktılar, Paltit'i ve yoksul adamın elindeki ekmeği tuttular. [34] Paltit'i hakimlerinin önüne çıkardılar ve onlara "Böyle yaptı, yoksul adama ekmek veren o;

Bunca zamandır bu yüzden ölmedi. Şimdi kanunumuzu çiğnemiş olan bu kadına ne cezası verilecek bize bildirin" dediler. [35] Sodom ve Gomorra halkı toplandılar ve şehrin sokağında bir ateş yaktılar, kadını tutup ateşe attılar ve yanıp kül oldu.

[36] Adma şehrindeki bir kadına da aynısını yaptılar. [37] Adma şehrine geceyi orada geçirmek üzere bir yolcu gelmişti. Sabahleyin evine gitmeyi planlıyordu. Genç kadının babasının evi kapısının karşısına oturdu, orada durdu çünkü oraya vardığında güneş batmıştı. Evin kapısı yanında otururken genç kadın onu gördü. [38] Yolcu ondan içmek için su isteyince kadın ona "Sen kimsin?" dedi, o da "Bugün yoldaydım ve gün battığında buraya vardım. O yüzden bu gece burada kalacağım, sabahleyin erkenden kalkıp yolculuğuma devam edeceğim" dedi. [39] Genç kadın eve gitti ve adama yemesi için ekmek ve su getirdi.

[40] Adma halkı bu olayı duyunca toplandılar ve genç kadını bu eylemden ötürü yargılamaları için hakimlerin önüne getirdiler. [41] Hâkim "Kanunumuzu çiğnemiş olduğundan bu kadın idam edilmelidir, bu yüzden onunla ilgili karar budur" dedi. [42] O şehirlerin halkları toplandı ve genç kadını getirip, hâkimin kararı uyarınca, onu tepeden tırnağa balla kapladılar ve önüne, o ana dek kovanlarında duran bir arı sürüsü koydular. Arılar üzerine uçuştu ve onu soktular; tüm vücudu şişti. [43] Genç kadın arılardan ötürü bağırdıysa da kimse ona kulak asmadı veya acımadı. Kadının bağırışları göğe yükseldi.

[44] Rab buna ve Sodom şehirlerinin tüm işlerine öfkelenmişti çünkü bol yiyecekleri ve aralarında huzur olmasına rağmen yine de yoksullara ve muhtaç durumdakilere yardım etmiyorlardı. O günlerde yaptıkları kötülükler ve işledikleri günahlar Rabbin önünde çoğalmıştı. [45] Ve Rab İbrahim'in evine gelmiş olan meleklerden ikisini Sodom ve şehirlerini yok etmeleri için gönderdi. [46] Melekler, yiyip içtikten sonra, İbrahim'in çadırı girişinden kalktılar ve akşamleyin Sodom'a vardılar. Lut Sodom kapısında oturuyordu. Onları görünce karşılamak üzere kalktı ve önlerinde yere eğildi. [47] Onlara çok ısrar etti ve evine getirdi. Onlara yemek verdi ve yediler. Gece boyunca evinde kaldılar.

[48] Melekler Lut'a "Kalk, sen ve sana ait her şeyle birlikte, bu şehrin kötülüğü içinde yok olmayasınız diye burayı terk edin; Rab burayı yok edecek" dediler. [49] Melekler Lut'un elini, karısının elini, çocuklarının ellerini ve ona ait her şeyi tutup şehrin dışına çıkardılar. [50] Lut'a "Canını kurtarmak için kaç" dediler, o da her şeyiyle beraber kaçtı.

[51] Rab Sodom üzerine, Gomorra üzerine ve tüm bu şehirlerin üzerine Rabden, göklerden kükürt ve ateş yağdırdı. [52] Şehirleri, ovayı ve şehirlerin halklarını ve yerde yetişen her şeyi yerle bir etti. Lut'un karısı Ado şehirlerin yok oluşunu görmek üzere arkaya baktı çünkü Sodom'da kalmış olan kızları için üzülüyordu; onlar gelmemişlerdi. [53] Geriye baktığında tuzdan bir sütuna dönüştü; Bugüne dek hep oradadır. [54] Oradaki büyükbaş hayvanlar her gün ayak uçlarındaki tuzu yalardı. Sabahleyin yeniden uzardı ve bugüne dek hep böyle yaladılar.

[55] Lut ve onunla kalmış olan iki kızı kaçıp Adullam mağarasına sığındılar. Orada bir süre kaldılar. [56] İbrahim sabah Sodom şehirlerinin başına neler geldiğini görmek üzere erkenden kalktı. Şehirlerden bir fırından çıkan duman gibi duman çıktığını gördü.

[57] Lut ve iki kızı mağarada kaldılar. Babalarına şarap içirip "onlara soy oluşturabilecek hiçbir adam kalmadı" diyerek babalarıyla yattılar. Tüm yeryüzünün yok edildiğini sanmışlardı. [58] Her ikisi de babalarıyla yattı ve hamile kalıp oğul doğurdular. İlk doğan "ona babamdan hamile kaldım" diyerek oğluna Moab adını verdi; Bugüne dek Moablıların atası odur. [59] Genç olan da oğluna Benami adını koydu; Bugüne dek Ammonluların atası odur.

60 Bunun ardından Lut ve iki kızı oradan ayrıldılar. İki kızı ve onların oğullarıyla birlikte Ürdün'ün diğer tarafında oturdu. Lut'un oğulları büyüdüler ve gidip kendilerine Kenan diyarından eşler aldılar. Çocuklar sahibi olup çoğaldıkça çoğaldılar.

BÖLÜM 20

1 O vakitler İbrahim Mamre ovasından Filistinliler diyarına yolculuk etti ve Gerar'da oturdu; Filistinliler topraklarındaki Gerar'a geldiğinde İbrahim yirmi beş yıldır Kenan diyarındaydı ve İbrahim yüz yaşındaydı[lxxxiii]. 2 Diyara girdiklerinde karısı Sara'ya "Diyarın sakinlerinden başımıza bir kötülük gelmesin diye sana soran herkese kız kardeşim olduğunu söyle" dedi.

3 İbrahim Filistinlilerin topraklarında otururken Filistinlilerin kralı Abimelek'in hizmetkarları Sara'nın çok güzel olduğunu gördüler ve İbrahim'e onun hakkında sorduklarında o da "O benim kız kardeşim" dedi. 4 Abimelek'in hizmetkarları gidip Abimelek'e "Kenan diyarından bir adam diyarda oturmaya gelmiş ve çok güzel bir kız kardeşi var" dediler. 5 Abimelek hizmetkarlarının Sara'dan övgüyle bahsettiklerini duyunca memurlarını gönderdi ve Sara'yı krala getirdiler. 6 Sara Abimelek'in evine geldi. Kral Sara'nın güzel olduğunu gördü ve ondan çok hoşlandı. 7 Ona yaklaşıp "Diyarımıza birlikte geldiğin adam senin neyin olur?" dedi. Sara ona yanıt verip "O benim kardeşim. Kenan diyarından buralara kalacak yer bulmak için geldik" dedi. 8 Abimelek Sara'ya "İşte topraklarım emrindedir. Hoşuna giden neresi olursa kardeşini oraya yerleştir. Kardeşin olduğu için onu bu diyarın halklarından yükseltmek ve yüceltmek boynumuzun borcudur" dedi. 9 Abimelek İbrahim'i çağırttı ve İbrahim Abimelek'e geldi. 10 Abimelek İbrahim'e "Kız kardeşin Sara'nın hatırına, işte arzu ettiğin üzere onurlandırılman için talimat verdim" dedi. 11 İbrahim kralın önünden ayrıldı ve kralın hediyesi peşinden gönderildi.

12 Akşam vakti, insanlar uyumadan önce, kral tahtında otururken üzerine ağır bir uyku çöktü. Tahtı üzerinde uyuyakaldı ve sabaha dek uyudu. 13 Rüyasında Rabbin bir meleğinin elinde kılıcını çekmiş olarak ona geldiğini gördü. Melek Abimelek'in başında durdu ve onu kılıçla öldürmeye niyetlenmişti. Kral rüyasında korkuya kapılıp meleğe "Hangi konuda sana karşı günah işledim de kılıcınla beni öldürmeye geldin?" dedi. 14 Melek Abimelek'e yanıt verip "İşte, dün akşam evine getirmiş olduğun kadın yüzünden öleceksin çünkü o evli bir kadın. Evine gelen İbrahim'in karısıdır. Şimdi adama karısını geri ver çünkü karısıdır. Eğer geri vermeyecek olursan sen ve sana ait her şey mutlaka öleceksiniz, bilesin" dedi. 15 O gece Filistinliler diyarında büyük bir feryat vardı. Diyarın sakinleri elinde kılıcını çekmiş bir adam figürü gördüler. Diyarın sakinlerini kılıçtan geçirmeye başladı ve öldürmeye devam etti. 16 Rabbin meleği o gece tüm Filistinliler diyarını kılıçtan geçirdi; O gece ve ertesi sabah çok büyük bir kargaşa vardı.

17 Abimelek'in almış olduğu İbrahim'in karısı Sara'dan ötürü Rab tüm rahimleri kapamış ve çocuk olmasını durdurmuştu. 18 Sabahleyin Abimelek dehşet ve kargaşa içinde, büyük korkuyla uyandı. Hizmetkarlarını çağırıp rüyasını onlara anlattı. Herkes çok korktu.

19 Kralın hizmetkarları arasından biri krala "Ey yüce kral, bu kadını kocasına geri ver çünkü kocasıdır. Aynı şeyler bu adam Mısır'a gittiğinde Mısır kralının başına da gelmişti. 20 Karısı için, o benim kız kardeşim, demiştir çünkü yabancısı olduğu bir diyarda yaşamaya gittiğinde hep böyle yapmaktadır. 21 Firavun gönderip bu kadını eş olarak almış ve kadını kocasına geri verene dek Rab ona ağır belalar vermişti. 22 Şimdi, ey yüce kral, dün gece tüm diyarda neler olduğunu bil; çok

[lxxxiii] Başlangıç 20. bölüm

büyük bir dehşet, büyük bir acı ve inleme vardı. Bunun almış olduğun kadın yüzünden gerçekleştiğini biliyoruz. 23 Bu yüzden, bu kadını kocasına geri ver ki Mısır kralı Firavun ve tebaalrının başına gelen bela bize de gelmesin ve ölmeyelim" dedi. Abimelek acele edip Sara'yı çağırttı ve Sara önüne geldi. İbrahim'i de çağırttı ve o da önüne geldi. 24 Abimelek onlara "Kardeş olduğunuzu söyleyerek bu yapmış olduğunuz nedir? Ben de bu kadını karım olarak aldım" dedi. 25 İbrahim "Karım yüzünden beni öldürürler sandığım için" dedi. Abimelek koyunlar, sığırlar, erkek ve kadın hizmetkârlar ile bin parça gümüş alıp İbrahim'e verdi, Sara'yı da ona geri verdi. 26 Abimelek İbrahim'e "İşte, tüm diyar senin önünde, nereyi istersen orada otur" dedi. 27 İbrahim ve karısı Sara kralın huzurundan onur ve itibar içinde ayrıldılar. Diyarda, Gerar'da yaşadılar.

28 Filistinliler diyarı sakinleri ve kralın hizmetkarları, Sara sebebiyle meleğin tüm gece boyunca verdiği bela yüzünden hala acı içindeydi. 29 Abimelek İbrahim'e haber gönderip "Tanrın Rabbe biz hizmetkarların için dua et de belki üzerimizden bu ölümü kaldırır" dedi. 30 İbrahim Abimelek ve tebaaları için dua etti. Rab de İbrahim'in duasını işitti ve Abimelek ve tüm tebaalarını iyileştirdi.

BÖLÜM 21

1 İbrahim'in Filistinliler diyarındaki Gerar'da oturduğu bir yıl dört ayın sonunda, Tanrı Sara'yı ziyaret etti ve Rab onu hatırladı; Sara hamile kalıp İbrahim'e bir oğul doğurdu. 2 İbrahim Sara'nın ona doğurmuş olduğu oğluna İshak adını verdi[lxxxiv].

3 İbrahim, Tanrı'nın İbrahim'e soyu için yapmasını emretmiş olduğu üzere, oğlu İshak'ı sekiz günlükken sünnet etti[lxxxv]. İshak onlara doğduğunda İbrahim yüz ve Sara doksan yaşındaydı.

4 Çocuk büyüdü ve sütten kesildiğinde İbrahim İshak'ın sütten kesilmesi üzerine büyük bir kutlama düzenledi[lxxxvi]. 5 Sam ve Eber ile diyarın tüm büyük adamları ve Filistinliler kralı Abimelek ve hizmetkarları, ordusunun komutanı Fikol İbrahim'in o gün oğlu İshak'ın sütten kesilmesini kutlamak için düzenlediği kutlamaya geldiler, yediler, içtiler ve eğlendiler. 6 İbrahim'in babası Terah ve kardeşi Nahor da onlar ve onlara ait her şeyle birlikte Haran'dan geldiler; Sara'ya bir oğul doğduğunu duyunca çok sevinmişlerdi. 7 İbrahim'in yanına İbrahim'in o gün oğlu İshak'ın sütten kesilmesini kutlamak için düzenlediği kutlamaya geldiler, yediler ve içtiler. 8 Terah ve Nahor İbrahim ile birlikte sevindiler; Filistinliler diyarında çok günler onunla kaldılar.

9 O vakit, İbrahim'in oğlu İshak'ın doğduğu birinci yıl, Reu'nun oğlu Serug öldü. 10 Serug iki yüz otuz dokuz yıl yaşadı ve öldü.

11 İbrahim'in oğlu İsmail o günlerde büyümüştü; Sara İbrahim'e İshak'ı doğurduğunda on dört yaşındaydı. 12 Tanrı İbrahim'in oğlu İsmail ile beraberdi ve o büyüyüp yay kullanmayı öğrendi ve bir okçu oldu.

13 İshak beş yaşındayken çadırın girişinde İsmail ile birlikte oturuyordu. 14 İsmail İshak'a gidip karşısında oturdu, yayını aldı, onu gerdi ve içine bir ok yerleştirdi. Niyeti İshak'ı öldürmekti. 15 Sara, İsmail'in oğlu İshak'a ne yapmak istediğini görünce oğlundan ötürü çok üzüldü. İbrahim'i çağırtıp ona "bu cariyeyi ve oğlunu buradan kov, onun oğlu benim oğlumla beraber mirasçı olmamalı çünkü bugün ona böyle yapmaya çalıştı" dedi. 16 İbrahim Sara'yı dinledi ve sabah erkenden kalkıp on iki ekmek somunu ve bir testi su aldı ve Hacer'e verdi. Onu ve oğlunu gönderdi. Hacer oğlu ile birlikte çöle gitti ve çölde yaşayanlarla birlikte Paran çölünde[lxxxvii]

[lxxxiv] Başlangıç 17:19; 21:3
[lxxxv] Başlangıç 21:4
[lxxxvi] Başlangıç 21:8
[lxxxvii] Başlangıç 21:14 Beer-şeba çölüne gittiklerini söyler. Ne zamanki İsmail büyür, evlenir Kutsal Kitap o zaman (21. Ayet) Paran çölüne gittiklerini söyler.

oturdular. İsmail bir okçuydu ve uzun bir süre çölde yaşadı[lxxxviii].

17 O ve annesi daha sonra Mısır diyarına gittiler ve orada oturdular. Hacer Mısır'dan oğluna bir eş aldı, adı Meriba'ydı.

18 İsmail'in karısı hamile kaldı ve dört erkek iki kız doğurdu. İsmail, annesi, karısı ve çocukları daha sonra gittiler ve çöle geri döndüler. 19 Çölde kendilerine çadırlar yapıp içinde yaşadılar. Yolculuk etmeye devam eder ayda bir, yılda bir kalırlardı.

20 Tanrı, babası İbrahim'in hatırına İsmail'i koyunlar, sığırlar ve çadırlar sahibi yaptı. Adamın sürüleri çoğaldıkça çoğaldı. 21 İsmail uzunca bir süre oradan oraya dolaşarak ve yerleşerek çöllerde ve çadırlarda oturdu ve babasının yüzünü görmedi.

22 Bir süre sonra İbrahim karısı Sara'ya "Gidip oğlum İsmail'i göreyim, onu görmeyi istiyorum, onu görmeyeli çok zaman oldu" dedi. 23 İbrahim develerinden birine binip çölde oğlu İsmail'i aramaya çıktı; o ve ona ait her şeyle beraber çölde bir çadırda oturduğunu duymuştu. 24 İbrahim çöle gitti ve öğlen vakti İsmail'in çadırına vardı. İsmail'i sordu ve çocuklarıyla beraber çadırda oturan İsmail'in karısını buldu. Kocası İsmail ve annesi onlarla birlikte değildi. 25 İbrahim İsmail'in karısına "İsmail nereye gitti?" diye sordu, o da "Avlanmak için kıra gitti" dedi. İbrahim hala deve sırtındaydı, yere inmedi çünkü karısı Sara'ya devesinden inmeyeceğine dair yemin etmişti. 26 İbrahim İsmail'in karısına "Kızım, bana biraz su ver de içeyim, yol yorgunuyum" dedi. 27 İsmail'in karısı İbrahim'e "Ne suyumuz ne de ekmeğimiz var" dedi ve çadırda oturmaya devam etti; İbrahim'i hiç önemsemedi, kim olduğunu dahi sormadı. 28 Çadırda çocuklarını dövüyor ve onlara lanet ediyordu. Kocası İsmail'e de lanet okuyor ve sitem ediyordu. İbrahim İsmail'in karısının çocuklarına söylediklerini duydu ve çok öfkelendi, hiç hoşnut olmadı. 29 İbrahim kadına seslenip çadırdan dışarı yanına gelmesini söyledi. Kadın da gelip İbrahim'in karşısında durdu, İbrahim hala deve sırtındaydı. 30 İbrahim İsmail'in karısına "Kocan İsmail eve geldiğinde şu sözleri ona ilet: 31 Filistinliler diyarından çok yaşlı bir adam seni sormaya geldi, görünüşü ve tipi şöyleydi; Ona kim olduğunu sormadım ve senin burada olmadığını görünce bana, kocan İsmail döndüğünde şöyle dersin, dedi, 'Eve geldiğinde, buraya çakmış olduğun çadır çivisinin yerine başka bir tane çakıver'". 32 İbrahim kadına talimatlarını bildirmeyi bitirince dönüp deve sırtında ev yoluna koyuldu.

33 İsmail ve annesi avdan döndüklerinde, çadırına geldiğinde karısı ona şu sözleri söyledi: 34 "Filistinliler diyarından çok yaşlı bir adam seni sormaya geldi, görünüşü ve tipi şöyleydi; Ona kim olduğunu sormadım ve senin burada olmadığını görünce bana, 'Eve geldiğinde, buraya çakmış olduğun çadır çivisinin yerine başka bir tane çakıver'". 35 İsmail karısının söylediklerini duyunca onun babası olduğunu ve karısının ona saygı göstermemiş olduğunu anladı. 36 İsmail babasının karısına söyledikleri sözleri anlamıştı; İsmail babasını dinledi, İsmail kadını kovdu ve o da gitti.

37 İsmail daha sonra Kenan diyarına gitti ve başka bir eş aldı ve onu o vakitler durduğu çadırına getirdi.

38 Üç yıl sonra İbrahim "Oğlum İsmail'i görmeye tekrar gideceğim çünkü çok uzun süredir onu görmedim" dedi 39 ve devesine binip çöle gitti. Öğlen vakti İsmail'in çadırına vardı. 40 İsmail'i sordu, karısı çadırdan çıkıp "Burada değil efendim, avlanmak ve develeri beslemek üzere kıra gitti" dedi ve İbrahim'e "Efendim çadıra gel de bir lokma ekmek ye, yolculuktan yorgun düşmüşsündür" dedi. 41 İbrahim ona "Yoluma devam etmeliyim, duramam, ama bana biraz su ver, susadım" dedi. Kadın acele edip çadıra koştu ve

[lxxxviii] Başlangıç 21:8-21

İbrahim’e su ve ekmek çıkardı. Önüne koyup yemesi için ısrar etti. İbrahim yedi ve içti; artık içi rahat etmişti ve oğlu İsmail’e hayır dua etti. 42 Yemeğini bitirip Rabbe şükrettikten sonra İsmail’in karısına şöyle dedi: “İsmail eve geldiğinde onu şöyle de, 43 Filistinliler diyarından çok yaşlı bir adam buraya gelip seni sordu, sen de yoktun, ona ekmek ve su çıkardım, o da yedi ve içti ve içi rahat etti. 44 Bana şunu söyledi, Kocan İsmail eve geldiğinde ona şöyle de: Çadırının çivisi çok iyi, onu sakın çıkarma.”

45 İbrahim kadına talimat vermeyi bitirince, Filistinliler diyarındaki evine doğru yola koyuldu. İsmail eve geldiğinde karısı onu sevinç ve neşe içerisinde karşılamaya çıktı. 46 Ona “Filistinliler diyarından yaşlı bir adam buraya geldi ve görünüşü şöyleydi. Seni sordu ve sen yoktun, ben de ekmek ve su çıkardım, yedi ve içti, içi rahat etti. 47 Bana şunları dedi: Kocan İsmail eve gelince ona, Çadırının çivisi çok iyi, onu sakın çıkarma, dedi.” 48 İsmail onun babası olduğunu anladı ve karısı onu onurlandırmıştı. Rab de İsmail’i bereketledi.

BÖLÜM 22

1 O zaman İsmail kalktı, karısını, çocuklarını, sürülerini ve nesi varsa her şeyi alıp oradan göç etti ve Filistinliler diyarında babasının yanına gitti. 2 İbrahim oğlu İsmail’e İsmail’in ilk karısıyla arasında geçen görüşmeyi ve kadının yaptıklarını anlattı. 3 İsmail ve çocukları o topraklarda İbrahim ile birlikte çok günler boyunca kaldılar ve İbrahim Filistinliler diyarında çok uzun bir süre oturdu. 4 Günler geçti ve yirmi altıncı yılda, İbrahim ile hizmetkarları ve ona ait her nesi varsa Filistinliler diyarından ayrıldılar ve çok uzak bir yere gittiler. Hebron yakınlarına geldiler ve orada oturdular. İbrahim’in hizmetkarları su kuyuları açtılar ve İbrahim ve ona ait her nesi varsa su kenarında oturdular. Filistinliler kralı Abimelek’in hizmetkarları İbrahim’in hizmetkarlarının diyarın sınırları boyunca su kuyuları kazmış olduklarını haber aldılar. 5 Bunun üzerine gidip İbrahim’in hizmetkarlarıyla kavga ettiler ve kazmış oldukları büyük su kuyusunu zorla ellerinden aldılar.

6 Filistinliler kralı Abimelek bu olayı duyunca, o ve ordu komutanı Fikol ile birlikte yirmi adamı İbrahim’in yanına gittiler. Abimelek İbrahim’e hizmetkarlarının yaptıklarını anlattı ve İbrahim hizmetkarlarının elinden zorla almış olduğu kuyudan dolayı Abimelek’e sitem etti. 7 Abimelek İbrahim’e “Tüm yeryüzünü yaratan Rabbin hakkı için, hizmetkarlarımın senin hizmetkarlarına yapmış olduğu şeyi bugüne dek bilmiyordum” dedi.

8 İbrahim yedi dişi koyun alıp Abimelek’e verdi, “Bu kuyuyu benim kazmış olduğumun bir kanıtı olarak lütfen bunları benim ellerimden al” dedi. 9 Abimelek de İbrahim’in ona vermiş olduğu yedi dişi koyunu aldı; İbrahim ona pek çok koyunlar ve sığırlar da verdi. Abimelek İbrahim’e kuyu için yemin etti böylece o kuyuya Beer-şeba adını verdi çünkü onun için ikisi de orada yemin etmişlerdi[lxxxix].

10 İkisi de Beer-şeba’da bir ahit yaptılar. Abimelek, ordu komutanı ve tüm adamları birlikte kalktılar ve Filistinliler diyarına geri döndüler. İbrahim ve ona ait nesi varsa hepsi Beer-şeba’da oturdular. O topraklarda çok uzun bir süre kaldı.

11 İbrahim Beer-şeba’da büyük bir bahçe yaptı, ona yeryüzünün dört bir yanına bakan dört kapı koydu. İçine bir bağ dikti böylece İbrahim’e bir yolcu geldiğinde yolunun üzerindeki kapılardan birinden bahçeye girer, orada kalır, yer içer ve ihtiyacını karşılayıp giderdi. 12 İbrahim’in evi oradan geçen herkese daima açıktı; her gün İbrahim’in evine gelip yer ve içerlerdi. 13 Aç kim varsa İbrahim’in evine gelir, İbrahim de ona yesin diye ekmek ve su verirdi, ihtiyaçlarını karşılardı. Giysileri olmayan biri evine gelirse

[lxxxix] Başlangıç 21:31

onu arzusuna göre giydirir, ona gümüş ve altın verir ve yeryüzünü yaratan Rabbi anlatırdı; İbrahim hayatı boyunca hep böyle yaptı.

14 İbrahim, çocukları ve ona ait her nesi varsa Beer-şeba'da oturdular ve çadırını ise Hebron'a kadar kurardı. 15 İbrahim'in kardeşi Nahor ile babası ve onlara ait her şey Haran'da oturuyorlardı; onlar İbrahim ile birlikte Kenan diyarına gelmemişlerdi.

16 Haran'ın kızı, İbrahim'in karısı Sara'nın kızkardeşi Milka Nahor'a çocuklar doğurdu. 17 Ona doğan çocukların isimleri şöyledir: Uts, Buz, Kemuel, Kesed, Hazo, Pildaş, Yidlaf ve Betuel; sekiz oğul[xc]. Milka'nın İbrahim'in kardeşi Nahor'a doğurmuş olduğu çocuklar bunlardır. 18 Nahor'un bir cariyesi vardı ve adı Reuma idi. O da Nahor'a çocuk doğurdu: Tebah, Gaham, Tahaş, Maaka; dört oğul[xci]. 19 Nahor'un on iki oğlu ve kızları oldu ve Haran'da onların da çocukları oldu.

20 Nahor'un ilk oğlu Uts'un çocukları Abi, Şeref, Gadin, Melus ve kızkardeşleri Debora idi.

21 Buz'un çocukları Berahel, Naamat, Şeva ve Madonu idi.

22 Kemuel'in çocukları Aram ve Rehob idi.

23 Kesed'in çocukları Anamleh, Meşay, Benon ve Yifi idi. Hazo'nun çocukları Pildaş, Mehi ve Ofer idi.

24 Pildaş'ın çocukları Arud, Hamum, Mered ve Moloh idi.

25 Yidlaf'ın çocukları Muşan, Kuşan ve Mutzi idi.

26 Betuel'in çocukları Sehar, Laban ve kızkardeşleri Rebeka idi.

27 Nahor'un Haran'da doğan çocuklarının aileleri bunlardır. Kemuel'in oğlu Aram ve kardeşi Rehob Haran'dan ayrıldılar, Fırat nehri kenarındaki topraklarda bir vadi buldular. 28 Orada bir şehir inşa ettiler ve şehre Aram'ın oğlu Petor'un adını verdiler; Orası bugüne dek Aram Naherayim olarak bilinir.

29 Kesed'in çocukları da buldukları bir yere yerleşmek üzere gittiler; Şinar diyarının karşısında bir vadi buldular ve oraya yerleştiler. 30 Orada bir şehir inşa ettiler ve şehre babalarının adı Kesed'i verdiler. Orası bugüne dek Kasdimlerin diyarı olarak bilinir. Kasdimler orada oturdu ve çoğaldıkça çoğaldılar.

31 Nahor ve İbrahim'in babası Terah, yaşı ilerlemişken gidip kendine bir başka kadın aldı, adı Pelila idi ve hamile kalıp ona bir oğul doğurdu, adını Tsoba koydu. 32 Terah Tsoba doğduktan sonra yirmi beş yıl daha yaşadı. 33 Terah o yıl öldü; İbrahim'in oğlu İshak doğduktan otuz beş yıl sonrasıydı. 34 Terah iki yüz beş yıl yaşadı ve Haran'da gömüldü.

35 Terah'ın oğlu Tsoba otuz yaşındayken ona Aram, Ahlis ve Merik doğdu. 36 Terah oğlu Tsoba oğlu Aram'ın üç karısı vardı; on iki oğlu ve üç kızı oldu. Rab Tsoba oğlu Aram'a zenginlik ve mal mülk, sayısız koyun ve sığır sürüleri verdi ve büyüdükçe büyüdü.

37 Tsoba'nın oğlu Aram ile kardeşi ve tüm ev halkı bulabildikleri bir yere yerleşmek üzere Haran'dan göç ettiler çünkü malları Haran'da kalmak için çok fazlaydı. Artık kardeşleri Nahor'un çocuklarıyla Haran'da yaşayamıyorlardı. 38 Tsoba'nın oğlu Aram kardeşleriyle çıktı ve uzaklarda doğu memleketine doğru bir vadi buldular ve oraya yerleştiler. 39 Orada bir de şehir inşa ettiler ve adına en büyük abilerinin adını verdiler; orası bugüne dek Aram Tsoba[xcii] olarak bilinir.

40 İbrahim'in oğlu İshak o günlerde büyüyordu ve babası İbrahim ona Rabbi

[xc] Başlangıç 22:21
[xci] Başlangıç 22:24
[xcii] 2. Samuel 8:3; 10:6

tanıması için Rabbin yollarını öğretti ve Rab onunlaydı.

41 İshak otuz yedi yaşındaydı ve abisi İsmail ile çadıra girip çıkıyorlardı. 42 İsmail kendi kendine böbürlenip İshak'a "Rab babamdan bizi sünnet etmesini istediğinde on üç yaşındaydım ve Rabbin babama söylemiş olduğu gibi yaptım. Canımı Rabbin ellerine bıraktım, babama emretmiş olduğu sözünden çıkmadım" dedi. 43 İshak da İsmail'e yanıt verip "Rabbin sana emretmiş olduğu, vücudundan kestirdiğin küçücük bir et parçan için neden bana hava atıp duruyorsun? 44 Babam İbrahim'in Tanrısı, Rabbin hakkı için, eğer Rab babama 'Oğlun İshak'ı al ve bana sunu olarak sun' dese hiç tereddüt etmeden sevinçle yerine getiririm" dedi.

45 Rab İshak'ın İsmail'e söylemiş olduğu sözleri duydu ve Rabbin gözünde bunu yapmak uygun göründü: Bu meselede İbrahim'i denemeye karar verdi.

46 Tanrı oğullarının Rabbin huzuruna çıktıkları gün geldiğinde[xciii] Tanrı oğullarıyla birlikte Şeytan da Rabbin huzuruna geldi. 47 Rab Şeytan'a "Nereden geliyorsun?" diye sordu ve Şeytan da Rabbe "Yeryüzünde oraya buraya gezinmekten geliyorum" diye yanıt verdi. 48 Rab Şeytan'a "Yeryüzünün tüm çocukları hakkında bana diyeceğin nedir?" dedi. Şeytan da yanıt verip şöyle dedi: "Sana tapınan ve senden bir şey isteyecekleri zaman seni hatırlayan yeryüzünün tüm çocuklarını gördüm. 49 Senden istedikleri şeyi onlara verdiğinde rahatlayıp seni unutuyor ve bir daha seni anmıyorlar. 50 Terah'ın oğlu İbrahim'i gördün mü? İlk başta hiç çocuğu yoktu, sana tapınıyordu, gittiği her yerde sunaklar yapıp sana sunular sunuyor ve yeryüzünün tüm çocuklarına adını bildiriyordu. 51 Şimdi İshak doğunca seni unuttu, diyarın tüm sakinlerine büyük bir ziyafet verdi ve Rabbi ise unuttu. 52 Oğlu sütten kesildiği gün kesmiş olduğu sığır, koyun ve keçiler içinden sana ne bir yakılan sunu ne de bir barış sunusu getirdi. 53 Oğlunun doğduğu günden bugüne otuz yedi yıl geçtiği halde önünde bir sunak yapıp da sana bir sunu sunmuş değil. Gördü ki senden istemiş olduğu şeyi ona verdin, o da seni unuttu."

54 Rab Şeytan'a "Kulum İbrahim'e iyice dikkat ettin mi? Çünkü yeryüzünde onun gibisi yok, önümde kusursuz ve doğru bir adam; Tanrı'dan korkar ve kötüden sakınır. Hayatım hakkı için, koyunlarından veya sığırlarından birini bana yakılan sunu olarak sunmasını istemem bir kenara, Bana Oğlun İshak'ı sun, diyecek olsam hiç tereddüt etmez" dedi. 55 Şeytan Rabbe "O halde İbrahim'e bu dediğini söyle ve sana itaat edecek mi göreceksin" dedi.

BÖLÜM 23

1 O vakit Rabbin sözü İbrahim'e geldi ve ona "İbrahim" dedi, o da "İşte ben" dedi. 2 Ona "Şimdi oğlunu, sevdiğin biricik oğlun İshak'ı al ve Moriya diyarına git ve sana gösterilecek, üzerinde bir bulut ile beraber Rabbin haşmetini göreceğin dağlardan birinde, onu bana yakılan sunu olarak sun" dedi. 3 İbrahim kendi kendine "Rabbin önünde onu yakılan bir sunu olarak götürmek üzere oğlum İshak'ı annesi Sara'dan nasıl ayıracağım?" diye düşündü.

4 İbrahim çadıra geldi ve karısı Sara'nın karşısında oturdu. Ona şu sözleri dedi: 5 "Oğlum İshak büyüdü ve bir süredir Tanrısına tapınmakla ilgili bilgi almadı. Şimdi yarın onu gidip Sam'a ve oğlu Eber'e götüreceğim. Orada Rabbin yollarını öğrenecek; Ona Rabbi tanımayı ve Rabbe sürekli dua ederse ona yanıt vereceğini öğretecekler, böylece Tanrısı Rabbe tapınmanın yolunu öğrenecek". 6 Sara da "Doğru dedin efendim, git ve dediğin gibi yap ancak onu benden çok uzağa götürme ya da gittiği yerde çok uzun kalmasın çünkü canım ona bağlıdır" dedi. 7 İbrahim Sara'ya "Kızım,

[xciii] Eyüp 1:6

bize iyilik etsin diye gel Tanrımız Rabbe dua edelim” dedi.

8 Sara oğlu İshak’ı aldı ve tüm gece annesiyle birlikte kaldı. Sara onu öpüp kucakladı ve sabaha dek ona talimatlar verdi. 9 Oğluna “Ah oğlum, canım senden nasıl ayrılabilir?” deyip öpmeye ve sarılmaya devam ediyordu. İbrahim’e oğluyla ilgili talimatlar verdi. 10 Sara İbrahim’e sürekli “Ah efendim, lütfen oğluna göz kulak ol ve gözün üzerinde olsun çünkü ondan başka ne oğlum ne de kızım var. 11 Onu sakın bırakma. Eğer acıkırsa ona ekmek ver ve eğer susarsa içmek için su ver; onu yürütme, güneşte de kalmasın. 12 Yolda tek başına gitmesine izin verme, istediği bir şeyi ona vermemezlik etme, ne isterse onu ver” diyordu. 13 Sara oğlu İshak’tan ötürü tüm gece acı acı ağladı ve ona sabaha tek talimatlar verdi.

14 Sabahleyin Sara evdeki, Abimelek’in ona vermiş olduğu giysiler içinden çok ince dokunmuş ve güzel bir giysi seçti. 15 Bunu oğlu İshak’a giydirdi ve başına da bir sarık koydu; Sarığın tepesine değerli bir taş yerleştirdi. Yol için yanlarına azık verdi ve oradan ayrıldılar. İshak ve babası İbrahim giderlerken hizmetkarlarından bazıları onları yolcu ettiler. 16 Sara da onlarla birlikte yolcu etmeye çıktı; ona “çadıra geri dön” dediler.

17 Sara oğlu İshak’ın sözlerini duyunca acı acı ağladı ve kocası İbrahim de onunla birlikte ağladı; oğulları da onlarla birlikte çok ağladı. Onları yolcu edenler de çok ağladılar.

18 Sara oğluna sarıldı ve onu kolları arasına alıp öpmeye ve onunla ağlamaya devam etti. Sara ona “Kim bilir bugünden sonra seni bir daha görebilecek miyim?” 19 İbrahim, Sara ve İshak birlikte ağlıyorlardı ve onları yolcu etmeye çıkmış herkes de ağlıyordu. Sonra Sara oğlundan ayrıldı, acı acı ağlıyordu ve tüm erkek ve kadın hizmetkarları onunla birlikte çadıra döndüler.

20 İbrahim oğlu İshak ile birlikte, emretmiş olduğu gibi onu Rabbin önünde yakılan sunu olarak sunmak üzere gittiler. 21 İbrahim yanlarına sadece iki kişi aldı: Hacer’in oğlu İsmail ve hizmetkarı Eliezer. Onlar da eşlik ettiler ve yolda giderlerken birbirleriyle konuşuyorlardı. 22 İsmail Eliezer’e “Şimdi babam İbrahim, Tanrı’nın ona emretmiş olduğu gibi, İshak’ı Tanrı’ya yakılan bir sunu olarak sunmaya götürüyor. 23 Geri döndüğünde miras olarak tüm malvarlığını bana bırakacak çünkü ilk doğan benim” dedi. 24 Eliezer ise İsmail’e “İbrahim seni annenle birlikte evden kovduğunda malvarlığının hiçbirisini sana bırakmayacağına yemin etmişti. Sahip olduğu her şeyi ve tüm hazineleri evinde ona hep sadık kalmış, gece ve gündüz ona hizmet etmiş ve benden istemiş olduğu her şeyi yerine getirmiş olan bu hizmetkarından başka kime verecek? Öldüğünde tüm malvarlığını bana bırakacak” dedi.

25 İbrahim oğlu İshak ile birlikte yolda ilerlerlerken, Şeytan gelip İbrahim’e saçları ağarmış ve saygı uyandıran çok yaşlı bir adam şeklinde göründü. İbrahim’e yaklaşıp “Sen ahmak veya gaddar mısın da biricik oğluna bugün bunu yapıyorsun? 26 Yakın bir zaman önce, yaşın ilerlemişken, Tanrı sana bir evlat verdi ve sen şimdi gidip hiçbir kötülük etmediği halde onu öldürecek ve biricik oğlunu yeryüzünden yok mu edeceksin? 27 Bunun Rabden gelemeyeceğini bilmiyor ve anlamıyor musun? Çünkü Rab bir kimseye, git oğlunu öldür, diyerek asla kötülük yapamaz” dedi. 28 İbrahim bunu duyunca bunun onu Rabbin yolundan saptırmaya çalışan Şeytan’ın sözleri olduğunu anladı ve İbrahim Şeytan’ı dinlemedi, onu azarladı, o da gitti.

29 Şeytan geri dönüp İshak’a yaklaştı; İshak’a yakışıklı bir genç adam şeklinde göründü. 30 İshak’a fısıldayıp “Yaşlı ve bunak baban seni bugün yok yere öldürmeye götürüyor anlamıyor musun? 31 Şimdi, evladım, bırak onu dinleme çünkü bunamıştır. Değerli canın ve güzel endamın yeryüzünden silinip gitmesin” dedi. 32 İshak bunu duyunca İbrahim’e “Baba, bu adamın az önce dediklerini duydun mu?” dedi. 33 İbrahim oğlu

İshak'a yanıt verip "Ona dikkat et ve onun dediklerini dinleme, onunla ilgilenme çünkü o Şeytan'dır; bizi bugün Tanrı'nın emirlerinden saptırmaya çalışıyor" dedi. [34] İbrahim yine Şeytan'ı azarladı ve Şeytan onlardan ayrıldı. Onları yenemeyeceğini anlayınca onlardan gizlendi ve gidip yolda önlerine geçti. Kendini yol üzerindeki büyük bir su akarsuya dönüştürdü. İbrahim ile İshak ve iki genç adam oraya vardıklarında büyük ve çok güçlü akıntıya sahip bir akarsuyla karşılaştılar. [35] Karşıya geçmek üzere suya girdiler. Sular ilk başta bacaklarını örtüyordu. [36] İleriye doğru yürüdükçe sular boyunları hizasına ulaştı ve sudan ötürü hepsi korkuya kapıldılar. Sulardan geçerlerken İbrahim orayı tanıdı ve orada daha önce hiç su olmadığını hatırladı. [37] İbrahim oğlu İshak'a "Burada daha önce ne bir dere ne de su olmadığını biliyorum. O yüzden bize bunu yapan Şeytan'dır, bizi bugün Tanrı'nın emirlerinden saptırmaya çalışıyor" dedi. [38] İbrahim onu azarlayıp "Rab seni azarlasın, ey Şeytan! Yanımızdan git, biz Tanrı'nın emirlerine uyacağız" dedi. [39] Şeytan İbrahim'in sesini duyunca dehşete kapıldı ve onlardan uzaklaştı. O yer tekrar en baştaki gibi kuru toprağa dönüştü.

[40] İbrahim İshak ile beraber Tanrı'nın ona söylemiş olduğu yere doğru gitti. [41] Üçüncü gün İbrahim gözlerini kaldırıp baktı ve uzakta Tanrı'nın ona dediği yeri gördü. [42] Yerden göğe doğru uzanan bir ateş sütunu görünüyordu, dağın üzerinde haşmetli bir bulut vardı ve Rabbin haşmeti bulutta görünüyordu.

[43] İbrahim İshak'a "Oğlum, şu dağ üzerinde gördüğüm şeyi sen de görüyor musun?" dedi. [44] İshak yanıt verip babasına "Ateşten bir sütun ve Rabbin haşmetiyle dolu bir bulut görüyorum" dedi. [45] O zaman İbrahim, oğlu İshak'ın Rabbin huzurunda yakılan sunu olarak kabul edildiğini anladı.

[46] İbrahim Eliezer ve oğlu İsmail'e "Uzakta dağın üzerinde gördüğümüz şeyi siz de görüyor musunuz?" dedi. [47] Onlar da "Yeryüzünün diğer dağlarından farklı bir şey görmüyoruz" dediler. İbrahim o zaman onların kendilerine eşlik etmek üzere Rabbin huzurunda onaylanmamış olduklarını anladı ve "Ben İshak ile birlikte dağa giderken siz burada eşeğin yanında kalın. Biz Rabbin huzurunda tapınıp yanınıza geri döneceğiz" dedi. [48] Eliezer ve İsmail, İbrahim'in emrettiği üzere orada kaldılar.

[49] İbrahim yakılan sunu için odun aldı ve onu İshak'ın sırtına yükledi. Ateş ve bıçağı da alıp birlikte o yere gittiler. [50] Giderlerken İshak babasına "İşte, ateş ve odun, Rabbin önünde yakılan sunu olarak sunulacak koyun nerede?" dedi. [51] İbrahim oğlu İshak'a "Koyun yerine kusursuz bir yakılan sunu olarak Rab seni seçti oğlum" dedi. [52] İshak da babasına "Rabbin sana dediği her şeyi neşe ve sevinçle yerine getireceğim" dedi. [53] İbrahim oğlu İshak'a "Yüreğinde buna aykırı herhangi bir düşünce veya itiraz var mı? Lütfen oğlum, benden saklama" dedi. [54] İshak da babası İbrahim'e "Baba, Rabbin ve senin hakkın için, yüreğimde onun sana söylemiş olduğu sözden sağa yahut sola sapmama neden olacak hiçbir şey yoktur. [55] Bunu duyunca hiçbir uzvum veya adalem kıpırdamadı ya da tepki vermediği gibi yüreğimde de bununla ilgili herhangi bir düşünce veya kötü niyet yoktur. [56] Bu meseleden ötürü sadece sevinçli ve mutluyum, beni bugün Kendisi için yakılan sunu olmak üzere seçen Rabbe şükürler olsun, diyorum" dedi. [57] İbrahim İshak'ın sözlerini duyunca çok sevindi. Yola devam ettiler ve Rabbin söylemiş olduğu yere vardılar.

[58] İbrahim orada bir sunak yapmaya koyuldu. İbrahim ağlıyordu. İshak taşlar ve harç aldı ve sunak yapmayı bitirdiler. [59] İbrahim odunu aldı ve yapmış olduğu sunağın üzerine yerleştirdi. [60] Oğlu İshak'ı aldı ve sunak üzerindeki odunların üzerine koymak ve Rabbin huzurunda onu yakılan sunu olarak kesmek için onu bağladı. [61] İshak babasına "Beni sıkıca bağla ve sunağa öyle yerleştir ki dönmeyeyim ve hareket etmeyeyim; Bıçak

etime bastırdığında kaçmayayım ve yakılan sunuyu kirletmiş olmayayım" dedi, İbrahim de öyle yaptı. 62 İshak ayrıca babasına "Baba, beni kesip sunu olarak yaktığın zaman, küllerimden kalanı alıp annem Sara'ya götür ve de ki, işte bu oğlun İshak'ın hoş kokusu; ama kendini atıp ölmesin diye eğer bir kuyu başında veya yüksekte bir yerde oturuyorsa bunu söylemezsin" dedi. 63 İbrahim İshak'ın dediklerini duyunca bu sözleri üzerine haykırıp ağladı. İbrahim'in göz yaşları oğlu İshak'ın üzerine dökülüyordu ve İshak acı acı ağlıyordu. İshak babasına "Bir an önce yap, Baba, Tanrımız Rabbin sana emretmiş olduğu gibi yap" dedi. 64 İbrahim ve İshak'ın yürekleri Rabbin onlara emretmiş olduğu bu meselede sevinçliydi ancak yürekler sevinçliyken gözler acı acı ağlıyordu.

65 İbrahim oğlu İshak'ı bağladı ve onu sunağın üstündeki odunlara yerleştirdi. İshak babasının önünde sunak üzerinde boynunu uzattı ve İbrahim de oğlunu Rabbin önünde yakılan sunu olarak kesmek üzere elini bıçağa doğru uzattı.

66 O sırada merhamet melekleri Rabbin önüne gelip İshak hakkında 67 "Ya Rab, sen gökte ve yerde yaratmış olduğun her şeyin üzerinde merhametli ve acıyan Kralsın, hepsine sen destek olursun. O yüzden kulun İshak için kefarette bulun ve bugün senin emirlerini gerçekleştiren İbrahim ve oğlu İshak'a acı ve merhamet et. 68 Ya Rab, kulun İbrahim'in oğlu İshak'ın nasıl bir hayvan gibi kesilmek üzere yatmış halde durduğunu gördün mü? Ne olur onlara acı, Ya Rab."

69 O zaman Rab İbrahim'e göründü ve gökten ona seslenip "Delikanlıya elini sürme, ona sakın zarar verme. Oğlunu, biricik oğlunu benden esirgemediğin ve bu eylemi gerçekleştirdiğin için artık Tanrı'dan korktuğunu biliyorum" dedi. 70 İbrahim gözlerini kaldırıp baktığında boynuzlarından çalılıklara sıkışmış bir koç gördü; Rab Tanrı bu koçu yeri ve göğü yaptığı gün yaratmıştı. 71 Rab bu koçu İshak'ın yerine yakılan sunu olarak sunulması için o günden hazırlamıştı[xciv]. 72 Bu koç İbrahim'e doğru geliyordu ancak Şeytan onu yakaladı ve boynuzlarından çalılıklara sıkıştırdı ki İbrahim'e gitmesin ve İbrahim de oğlunu öldürsün. 73 İbrahim koçun ona doğru geldiğini, Şeytan'ın onu tuttuğunu görünce, onu tuttu ve sunağın önüne getirdi. Oğlu İshak'ın bağlarını çözdü ve yerine koçu koydu. İbrahim koçu sunak üzerinde kesti ve oğlu İshak'ın yerine sunu olarak onu sundu. 74 İbrahim koçun kanını sunak üzerine serpti ve "Rabbin önünde oğlumun kanı olarak bu kabul görsün" diye bağırdı. 75 İbrahim sunakta sunu işlemleri sırasında sürekli "Bu oğlumun yerinedir, Rabbin önünde oğlumun yerine bu kabul görsün" diye tekrarladı. İbrahim sunaktaki tüm işlemi bitirince sunusu Rabbin huzurunda kabul gördü ve sunusu İshak'ın yerine sayıldı. Rab o gün İbrahim ve soyunu bereketledi.

76 İbrahim Rabbin önünde yakılan sunusunu sunarken Şeytan Sara'ya gitti ve ona saçları ağarmış ve saygı uyandıran çok yaşlı bir adam şeklinde göründü. 77 Ona "Biricik oğluna bugün İbrahim'in ne yaptığını biliyor musun? İshak'ı alıp bir sunak yaptı ve onu kesip sunak üzerinde kurban olarak sundu. İshak babasının önünde ağlasa da İbrahim ona hiç acımadı, hiç merhamet etmedi" dedi. 78 Şeytan bu sözleri tekrarlayıp ondan ayrıldı. Sara Şeytan'ın söylediklerini duyduğunda bu yaşlı adamın oğlunu gördüğünü ve bunları söylemek için geldiğini sandı. 79 Sara oğlundan ötürü bağırdı ve acı acı ağladı. Kendini yere attı ve başına toprak saçıp "Oğlum, İshak oğlum, keşke senin yerine ben ölseydim" dedi. Ağlayıp "Senin için çok üzülüyorum, oğlum, İshak oğlum. Keşke senin yerine bugün ben öleydim" diyordu. 80 Yas tutuyordu ve şöyle dedi: "Seni doğurup büyüttüğüm için kederliyim. Senin için sevincim şimdi yasa dönüştü. Ben ki seni

[xciv] Matta 13:34, 35; Titus 1:2; Efesliler 1:4-9

özlemle beklemiş, göz yaşları içinde Tanrı'ya dua etmiş ve doksan yaşında seni doğurmuştum, meğerse sen sunu olarak sunulmak üzere bıçak ve ateş için doğmuşsun. 81 Ancak Tanrının emrini gerçekleştirdiğin için, bu Rabbin emri olduğundan canımı teselli ediyorum çünkü her canlının canını ellerinde tutan Tanrımızın sözünden kim çıkabilir? 82 Ey Tanrımız Rab, sen adilsin, tüm işlerin iyi ve doğrudur. Emrinde ötürü sevinçliyim ancak yüreğim sevinse de gözlerim yaşlı". 83 Sara hizmetçi kızlarından birinin kucağına başını yasladı ve öylece kaldı.

84 Ardından kalktı ve sora sora Hebron'a vardı. Yolda karşılaştığı kime sorduysa kimse oğluna ne olduğunu bilmiyordu. 85 Hizmetçileriyle birlikte Hebron'daki Kiryat-arba'ya geldi[xcv]. Orada oğlunu ararken hizmetçilerinden bazılarını İbrahim'in İshak ile birlikte gitmiş olduğu yere bakmaya yolladı. Sam ve Eber'in evinde onu aramaya gittiler ama bulamadılar. Tüm diyarda aradılar ama yoktu.

86 Şeytan Sara'ya yine aynı yaşlı adam kılığında geldi, önünde durup ona "Sana yanlış söylemişim çünkü İbrahim oğlunu öldürmemiş, o yaşıyor" dedi. Bunu duyunca oğlundan ötürü o kadar çok sevindi ki sevinçten ruhu çıktı; ölüp atalarına katıldı.

87 İbrahim hizmetini bitirince oğlu İshak ve iki adamıyla beraber döndüler. Kalkıp Beer-şeba'ya gittiler ve eve vardılar. 88 İbrahim Sara'yı aradı bulamadı. Onu sorup soruşturdu ve ona "Siz ikinizi aramak için ta Hebron'a kadar gitti çünkü ona böyle böyle anlattılar" dediler. 89 İbrahim ve İshak Hebron'a onu bulmaya gittiler ve onu bulduklarında ölmüştü. Onun için feryat edip acı acı ağladılar. İshak annesinin yüzüne kapandı ve onun için yas tutup "Ah annem, annem, nasıl beni bıraktın, sen nerelere gittin? Nasıl beni bıraktın" dedi.

90 İbrahim ve İshak ile tüm hizmetkarları Sara'dan ötürü çok ağladılar; çok büyük yas tuttular.

BÖLÜM 24

1 Sara yüz yirmi yedi yıl yaşadı ve öldü. İbrahim yas tutmayı bitirdiğinde karısı Sara için gömülecek yer aradı, gidip diyarın sakinleri olan Het çocuklarıyla konuştu ve 2 "Ben diyarınızda yaşayan bir yabancı ve misafirim. Ölümü gömebilmem için bana topraklarınızdan bir yer verin" dedi. 3 Het çocukları İbrahim'e "İşte diyar önünde. Ölünü en iyi mezar yerlerimizden birine göm. Kimse sana hayır demez" dediler. 4 İbrahim de onlara "Eğer sizler için de uygunsa, benim için Zohar oğlu Efron'dan arazisinin sonundaki Makpela mağarasını vermesini rica edin; Ne bedel biçerse ondan satın alacağım" dedi[xcvi].

5 Efron Het çocukları arasında oturuyordu.Gidip onu çağırttılar ve İbrahim'in önüne geldi. Efron İbrahim'e "İşte ne istersen kulun yapacaktır" dedi. İbrahim "Olmaz, mağara ile tarlanı bir değer karşılığında satın alacağım ki bana daimî bir mezar yeri olsun" dedi. 6 Efron cevap verip "İşte tarla ve mağara önünde, gönlünden ne koparsa onu ver" dedi. İbrahim ise "Sadece tam bedeli karşılığında, senin elinden, şehrinin kapılarında duranların elinden ve soyunun elinden kalıcı olarak alırım" dedi. 7 Efron ve kardeşleri bunu kabul ettiler ve İbrahim de Efron'un ellerine ve tüm kardeşlerinin ellerinde dört yüz şekel gümüş tarttı. İbrahim bu satış işlemini yazıya döktü ve dört şahidin tanıklığıyla imzaladılar. 8 Şahitler şunlardır: "Hitti Abişna oğlu Amigal, Hivi Aşunah oğlu Adikorom, Gomerli Ahiram oğlu Abdon, Sidonlu Abudiş oğlu Bakdil.

9 İbrahim satın alma belgesini alıp hazinesine koydu. İbrahim'in belgeye yazdığı sözler şöyledir: 10 "İbrahim'in Hitti Efron'dan, onun soyundan ve şehrinden çıkanlardan ve onların soyundan satın almış olduğu mağara

[xcv] Başlangıç 23:1

[xcvi] Başlangıç 23:8, 9

ve tarla İbrahim ve soyu ile onlardan doğacak kişiler için ebedi bir mezar yeri olarak satın alınmıştır". Onu imzalayıp şahitlerin tanıklığıyla onayladı.[11] Tarla ve mağara ve içindeki her şey ve tüm o yer böylece Het çocuklarından İbrahim ve onun soyuna geçti. İşte orası Kenan diyarında bulunan Hebron'daki Mamre önündedir.

[12] Bunun ardından İbrahim karısı Sara'yı oraya gömdü. O yer ve tüm sınırları bir mezar yeri olarak İbrahim ve soyunun oldu. [13] İbrahim Sara'yı krallara yaraşır bir cenaze töreniyle gömdü. Sara ince dokunmuş ve güzel giysilerle gömüldü. [14] Tabutu taşınırken Sam, oğulları Eber ve Abimelek ile Anar, Aşkol ve Mamre ve diyarın tüm büyük adamları da yürüdüler. [15] Sara yüz yirmi yedi yıl yaşadı ve öldü. İbrahim büyük ve ağır bir yas düzenledi ve yedi gün süren yas seremonisi uyguladı.

[16] Diyarın tüm sakinleri gelip İbrahim ve oğlu İshak'ı Sara'dan ötürü teselli ettiler. [17] Yas tutma günleri geçince İbrahim oğlu İshak'ı, Rabbin yollarını ve emirlerini öğrenmesi için Sam ve Eber'in evine yolladı. İbrahim [İshak?] orada üç yıl kaldı.

[18] O vakit İbrahim tüm hizmetkarlarıyla birlikte kalkıp yaşadıkları yere, Beer-şeba'ya döndüler. [19] Bir yıl sonra Filistinliler kralı Abimelek öldü; öldüğünde yüz doksan üç yaşındaydı. İbrahim kendininkilerle birlikte Filistinliler diyarına gidip tüm ev halkını ve hizmetkarlarını teselli ettiler, ardından dönüp eve gittiler. [20] Abimelek'in ölümünün ardından Gerar halkı, oğlu Benmalik'i babasının yerine kral yaptılar; sadece on iki yaşındaydı. [21] Gerar'da uyguladıkları adet gereği, ona babasının adını verip Abimelek dediler. Böylece babası Abimelek'in yerine Abimelek kral oldu ve tahta oturdu.

[22] O günlerde, İshak otuz dokuz yaşındayken, Haran'ın oğlu Lut da öldü. Lut yüz kırk yıl yaşadı ve öldü. [23] Kızlarının ona doğurmuş olduğu Lut'un çocukları şunlardır: ilk doğan Moab'dı ve ikincisi ise Ben-ammi[xcvii] idi. [24] Lut'un iki oğlu gidip kendilerine Kenan diyarından eşler aldılar ve çocukları oldu. Moab'ın çocukları Ed, Mayon, Tarsus ve Kanvil idi; dört oğul. Bunlar Moab çocuklarının atalarıdır. [25] Lut'un çocuklarının tüm aileleri yaşayabilecekleri yerler aradılar çünkü sayıca çoklardı. [26] Yerleştikleri diyarda kendilerine şehirler inşa ettiler ve inşa ettikleri şehirlerin isimlerine kendi isimlerine göre adlandırdılar.

[27] Terah'ın oğlu, İbrahim'in kardeşi Nahor o günlerde öldü; İshak kırk yaşındaydı. Nahor yüz yetmiş iki yıl yaşayıp öldü; Haran'da gömüldü. [28] İbrahim kardeşinin öldüğünü duyunca çok üzüldü ve kardeşi için çok günler yas tuttu.

[29] İbrahim eviyle ilgili talimatlar vermek üzere baş hizmetkarı Eliezer'i çağırttı, o da gelip önünde durdu. [30] İbrahim ona "İşte ben yaşlandım, ne zaman öleceğimi bilmiyorum. Yaşım epey ilerledi. Şimdi kalk, git ve oğlum için buradan, bu diyardan veya aralarında yaşadığımız Kenanlıların kızlarından eş alma. [31] Benim doğduğum topraklara git ve oradan oğluma bir eş al. Beni babamın evinden çıkarıp bu yerlere getiren Göğün ve yerin Tanrı'sı bana, bu toprakları senin soyuna sonsuza dek miras olarak vereceğim, dedi ve senin önünden meleğini gönderip akrabalarım içinden, babamın ev halkından oğlum için bir eş bulasın diye yolculuğunu bereketleyecektir" dedi. [32] Hizmetkar da efendisi İbrahim'e "İşte ben senin doğduğun eve, babanın evine gidiyorum. Oğluna oradan eş alacağım. Peki ya kadın bu topraklara gelmek istemezse, o zaman oğlunu doğduğun eve geri mi götüreyim?" diye yanıt verdi. [33] İbrahim ona "Oğlumu sakın oraya götürme çünkü önünde yürümekte olduğum Tanrı senin önünden meleğini gönderecek ve yolunu açacaktır" dedi.

[xcvii] Başlangıç 19:38

34 Eliezer İbrahim'in kendisine talimat verdiği gibi yaptı ve Eliezer efendisi İbrahim'e bu konuyla ilgili yemin etti. Eliezer kalkıp efendisinin develeri içinden on deve ve efendisinin hizmetkarları içinden yanına on hizmetkar aldı. İbrahim'in oğlu İshak'a eş bulmak üzere kalkıp Haran'a, İbrahim ve Nahor'un memleketine gittiler. Onlar gidince İbrahim de Sam ve Eber'in evine haber gönderdi ve oğlu İshak'ı oradan getirdiler.

35 İshak babasının Beer-şeba'daki evine giderken, Eliezer ve adamları Haran'a vardılar. Şehirde çeşmenin yanında durdular ve suyun önünde develeri diz çöktürdü ve orada kaldılar. 36 İbrahim'in hizmetkarı Eliezer dua edip "Ey, efendim İbrahim'in Tanrısı, lütfen bugün işimi rast getir ve efendime iyilik et de efendimin oğluna akrabalarından bir eş tayin et" dedi. 37 Tanrı Eliezer'i işitti ve kulu İbrahim'in hatırı için onu, İbrahim'in kardeşi Nahor'un karısı Milka'nın oğlu, Betuel'in kızı ile karşılaştırdı ve Eliezer onun evine gitti. 38 Eliezer onlara tüm meramını, İbrahim'in hizmetkarı olduğunu anlattı ve hepsi çok sevindiler. 39 Olayları bu şekilde yönlendirmiş olduğundan hepsi Tanrı'ya şükrettiler ve İshak'a eş olması için Betuel'in kızı Rebeka'yı ona verdiler. 40 Genç kız çok güzel bir görünüme sahipti, bakireydi ve o günlerde on yaşındaydı.

41 Betuel, Laban ve çocukları o akşam bir ziyafet verdiler. Eliezer ve adamları geldiler, o akşam yiyip içtiler ve eğlendiler. 42 Eliezer ve adamları sabah kalktılar ve Betuel'in tüm ev halkına seslenip "Beni salıver de efendime gideyim" dedi. Sonra yola koyuldular. Rebeka ile dadısı Uts kızı Debora'yı[xcviii] ve yanlarına gümüş ve altın, erkek ve kadın hizmetçiler verdiler ve ona hayırdua ettiler. 43 Eliezer'i adamlarıyla birlikte yolcu ettiler; hizmetkarlar Rebeka'yı aldılar ve [Eliezer] Kenan diyarına efendisine döndü.

44 İshak Rebeka'yı aldı ve onun karısı oldu. Onu çadırına getirdi. 45 İshak amcası [kuzeni] Betuel'in kızı Rebeka'yı eş olarak aldığında kırk yaşındaydı.

BÖLÜM 25

1 O zaman, İbrahim yaşı ilerlemişken yeniden bir eş aldı; adı Ketura idi ve Kenan diyarındandı[xcix].

2 İbrahim'e Zimran, Yokşan, Medan, Midyan, İşbak ve Şuah'ı doğurdu; altı oğul. Zimran'ın çocukları Abihen, Molik ve Narim idi. 3 Yokşan'ın oğulları Şeba ve Dedan idi. Medan'ın oğulları Amida, Yoab, Gohi, Elişa ve Notah idi. Midyan'ın oğulları Efa, Efer, Hanoh, Abida ve Eldah idi. 4 İşbak'ın oğulları Makiro, Beyodua ve Tator idi. 5 Şuah'ın oğulları Bildad, Mamdad, Munan ve Meban idi. Tüm bunlar Kenanlı kadın, Ketura'nın İbrani İbrahim'e doğurmuş olduğu çocukların aileleridir.

6 İbrahim onlara hediyeler verip hepsini gönderdi. Onları oğlu İshak'tan uzağa, bulacakları bir yerde oturmak üzere gönderdi. 7 Hepsi doğudaki dağa gittiler ve kendilerine altı şehir inşa ettiler ve bugüne dek orada yaşamaktalar. 8 Ancak Şeba ve Dedan'ın çocukları, Yokşan'ın çocukları ve onların çocukları kardeşleriyle birlikte bu şehirlerde oturmadılar. Gidip ülkelerde ve çöllerde bugüne de çadır hayatı yaşarlar. 9 İbrahim'in oğlu Midyan'ın çocukları Kuş diyarının doğusuna gittiler ve doğu ülkesinde büyük bir vadi keşfettiler. Orada kalıp bir şehir inşa ettiler ve içinde oturdular. Bugüne dek Midyan diyarı olarak bilinen yer orasıdır. 10 Midyan, beş oğlu ve ona ait her nesi varsa inşa ettiği şehirde oturdular.

11 Şehirlerine göre Midyan'ın oğullarının adları şöyledir: Efa, Efer, Hanoh, Abida ve Eldah. 12 Efa'nın oğulları Metak, Meşar, Avi ve Tsanua idi. Efer'in oğulları Efron, Tsur, Alirun ve Medin idi. Hanoh'un oğulları Reuel, Rekem, Azi, Elyoşub ve Alad idi. 13 Abida'nın

[xcviii] Başlangıç 24:59; 35:8

[xcix] Başlangıç 25:1-4

oğulları Hur, Melud, Keruri, Molki idi. Eldah'ın oğulları Miker ve Reba ve Malkiyah ve Gabol idi. Midyanlıların ailelerine göre isimleri bunlardır. Sonrasında Midyan aileleri Midyan diyarında dağıldılar.

14 İbrahim'in Sara'nın hizmetçisi Hacer'den doğma oğlu İsmail'in soyları şunlardır: 15 İsmail Mısır diyarından bir eş aldı, adı Ribah'dır, Meriba da denir. 16 Ribah İsmail'e Nebayot, Kedar, Adbeel, Mibsam ve kızkardeşleri Bosmat'ı doğurdu.

17 İsmail karısı Ribah'ı kovdu, o da ondan ayrılıp babasının evine, Mısır'a döndü ve orada yaşadı çünkü İsmail'in gözünde ve babası İbrahim'in gözünde çok kötü biriydi. 18 İsmail sonra Kenan diyarından başka bir eş aldı, adı Malkut idi ve ona Nisma, Duma, Masa, Kadad, Tema, Yetur, Nafiş ve Kedma'yı doğurdu.

19 İsmail'in çocukları ve isimleri bunlardır. Uluslarına göre on iki bey oldular. İsmail'in aileleri yayıldılar ve İsmail çocuklarını ve kazanmış olduğu tüm malları alıp ev halkı ve onlara ait her nesi varsa toplayıp bulabildikleri bir yerde yaşamak üzere çıktılar. 20 Paran çölünün yakınlarında oturdular. Havila'dan Şur'a kadar yayıldılar; orası Asur'dan çıkınca Mısır'a gelmeden olan yerdir. 21 İsmail ve oğulları diyarda yaşadılar ve onlara çocuklar doğdu ve çoğaldıkça çoğaldılar.

22 İsmail'in ilk doğanı Nebayot'un çocukları şunlardır: Mend, Send, Mayon. Kedar'ın oğulları Alyon, Kezem, Kamad ve Eli[c][Ali]. 23 Adbeel'in oğulları Kamad ve Yabin idi. Mibsam'ın oğulları Obadya, Ebedmelek ve Yeuş idi. İsmail'in karısı Ribah'dan olan çocuklarının aileleri bunlardır. 24 İsmail'in oğlu Mişma'nın oğulları Şamua, Zekaryon ve Obed idi. Duma'nın oğulları Kezed, Eli, Makmad ve Amed idi. 25 Masa'nın oğulları Melon, Mula ve Ebidadon idi. Kadad'ın oğulları Azur, Minzar ve Ebdemelek idi. Tema'Nın oğulları Seir, Sadon ve Yakol idi. 26 Yetur'un oğulları Merit, Yaiş, Alyo ve Pakot idi. Nafiş'in oğulları Ebed-Tamed, Abiyasaf ve Mir idi. Kedma'nın oğulları Kalip, Takti ve Omir idi. İsmail'in karısı Malkut'tan olan çocuklarının aileleri bunlardır.

27 Nesillerine göre İsmail'in ailelerinin hepsi bunlardır ve bugüne dek kendilerine şehirler inşa ettikleri topraklarda yaşarlar.

28 Betuel'in kızı, İbrahim'in oğlu İshak'ın karısı Rebeka o günlerde kısırdı ve çocuğu yoktu. İshak babasıyla birlikte Kenan diyarında oturuyordu. Rab İshak ile birlikteydi.

O günlerde Nuh'un oğlu Sam'ın oğlu Arpakşad öldü. Arpakşad dört yüz otuz sekiz yaşında öldüğünde İshak kırk sekiz yaşındaydı.

BÖLÜM 26

1 İbrahim'in oğlu İshak elli dokuz yaşındaydı ve o günlerde karısı Rebeka hala kısırdı. 2 Rebeka İshak'a "Efendim, duydum ki annem Sara kısırken Efendim İbrahim, baban, onun için dua etmiş ve hamile kalabilmiş. 3 Şimdi kalk ve Tanrımıza dua et. Duanı işitecek ve merhamet edip bizi hatırlayacaktır" dedi. 4 İshak Rebeka'ya "İbrahim Tanrı'ya benim için soyumun bereketlenmesi için dua etmişti ancak bu durum sen kısır olduğun için başımıza geliyor olmalı" dedi. 5 Rebeka ona "Lütfen şimdi sen de kalk ve dua et, Rab de duanı işitsin ve bana çocuklar bahşetsin" dedi. İshak karısının sözlerini dinledi. İshak ve karısı kalkıp dua etmek ve Rabbi aramak üzere Moriya diyarına gittiler. O yere vardıklarında İshak ayağa kalktı ve karısı için Rabbe dua etti çünkü çocuk doğuramıyordu. 6 İshak şöyle dedi: "İyiliği ve merhametiyle yeryüzünü dolduran ey göklerin ve yerin Tanrısı Rab, sen ki babamı babasının evinden ve doğduğu yerden alıp bu diyara

[c] İsmail oğullarının isimleri bugün de benzer şekilde varlığını sürdürmektedir: Hamed, חמד, Hamud, Mahmad, מחמד. Eli, Ali. Adbeel (Abdul), Abdia (Abdullah, arapça, Tanrının kulu). Benzer şekilde, Abd-Adon (Rabbin kulu), Abd-Melek (Göğün kralının kulu), vs..

getirdin ve ona, diyarı senin soyuna vereceğim, dedin ve ona vaatte bulunup, soyunu göğün yıldızları ve denizin kumu gibi çoğaltacağım, dedin; babama söylemiş olduğun bu sözlerin gerçekleşsin. 7 Çünkü sen bizim Tanrımız Rabsin. Vaat ettiğin üzere bizlere evlatlar vermen için gözlerimiz sana bakıyor. Sen bizim Tanrımız Rabsin ve gözlerimiz sadece sana bakmaktadır." 8 Rab İbrahim oğlu İshak'ın duasını işitti ve Rab isteğini kabul etti ve karısı Rebeka hamile kaldı.

9 Yaklaşık yedi ay sonra karnında çocuklar itişmeye başladılar[ci]. Bu durum ona çok ağrı veriyordu ve bitkin düştü. Diyardaki tüm kadınlara "Hiç benimki gibi bir şey yaşadınız mı?" diye sordu, onlar da "Yaşamadık" dediler. 10 O da onlara "Tüm yeryüzündeki kadınlar içinde neden bir tek ben böyleyim?" dedi ve bu durumdan ötürü Rabbi aramaya Moriya diyarına gitti. Sonra Sam ve oğlu Eber'e danışmaya gitti ki onlar da onunla ilgili bu meselede Rabbi arasınlar. 11 İbrahim'den de başına gelen bu şeylerden dolayı Rabbi aramasını istedi. 12 Hepsi bu meselede Rabbi aradılar ve Rabden gelen sözü ona bildirdiler: "Rahminde iki çocuk var ve onlardan iki millet çıkacak. Bir millet diğerine göre daha güçlü olacak ve büyük olan küçüğe kulluk edecek."

13 Hamilelik günleri tamamlandığında, dizleri üzerine çöktü ve işte, Rabbin ona söylemiş olduğu üzere rahminde ikizler vardı. 14 İlki kızıldı ve üzeri sanki kıllı bir giysiyle kaplanmış halde geldi. Diyarın insanları, "bu rahimde tamamlanmış" deyip ona Esav adını verdiler. 15 Ondan sonra kardeşi geldi, eli Esav'ın topuğunu tutuyordu, o yüzden adını Yakup verdiler[cii]. 16 Doğdukları vakit İbrahim oğlu İshak altmış yaşındaydı.

17 Çocuklar büyüdüler ve on beş yaşına geldiklerinde insan içine çıkmaya başladılar [adam olmuşlardı]. Esav kurnaz ve düzenbaz biriydi, kırda usta bir avcıydı. Yakup ise kusursuz ve hikmetli biriydi, çadırlarda yaşar, sürüler güder ve Rabbin talimatlarını ve anne babasının emirlerini öğrenirdi[ciii].

18 İshak ve ev halkının çocukları, Tanrı'nın onlara emretmiş olduğu üzere, Kenan diyarında yaşıyorlardı. 19 İbrahim'in oğlu İsmail çocukları ile onlara ait her şeyini alıp Havila diyarına döndüler ve orada yaşadılar. 20 İbrahim'in cariyelerinden olma tüm çocukları ise gidip doğu diyarında oturdular çünkü İbrahim onları oğlunun yanından uzağa göndermişti; onlara hediyeler verdi ve gittiler.

21 İbrahim nesi varsa hepsini İshak'a bıraktı. Ona ayrıca tüm hazinelerini de verdi. 22 Ona şöyle talimat verdi: "Rabbin göklerde ve yerde Tanrı olduğunu ve ondan başka kimsenin olmadığını bilmiyor ve anlamıyor musun? 23 Babamın evinden ve doğduğum yerden beni çıkaran ve bana yeryüzünde tüm bu güzel şeyleri veren odur. Beni kötülerin planlarından kurtardı, çünkü ona güvendim. 24 Bu yere beni o getirdi ve beni Ur Kasdim'den kurtarıp, tüm bu toprakları senin soyuna vereceğim, sana emretmiş olduğum ve onlara da emredeceğim emirlerime, kurallarıma ve hükümlerime uyduklarında oraları miras alacaklar, dedi. 25 O yüzden oğlum, beni dinle ve sana emretmiş olduğum Tanrın Rabbin emirlerine uy. Doğru yoldan sağa ya da sola sapma ki sen ve çocukların için hep iyi olsun. 26 Rabbin harika işlerini ve bize gösterdiği iyiliği hatırla: Bizi düşmanlarımızın ellerinden kurtardı ve Tanrımız Rab hepsini ellerimize verdi. O halde şimdi sana emretmiş olduğum her şeyi tut, Tanrı'nın emirlerinden çıkma ve ondan başka bir tanrıya tapınma. Böylece sen ve senden sonra soyun için iyilik olur. 27 Çocuklarına ve soyuna Rabbin talimatlarını ve emirlerini öğret. Onlara gitmeleri gereken doğru yolu öğret ki onlar için hep iyi olsun."

[ci] Başlangıç 25:21

[cii] Esav, עשו, bitmiş. Yakup, יעקב, (topuk עקב).

[ciii] Başlangıç 25:27

28 İshak babasına yanıt verip “Efendimin emretmiş olduğu her şeyi yapacağım ve Tanrım Rabbin emirlerinden çıkmayacağım. Bana emrettiği her şeyi yapacağım” dedi. İbrahim oğlu İshak’a ve onun çocukları için hayırdua etti. İbrahim Yakup’a Rabbin talimatlarını ve yollarını öğretmişti.

29 O vakit artık İbrahim öldü. İshak’ın oğulları Yakup ve Esav on beş yaşındaydılar. İbrahim yüz yetmiş beş yıl yaşadı ve öldü. Kocamış ve günlere doymuş bir yaşta atalarına katıldı. Oğulları İshak ve İsmail onu gömdüler[civ].

30 Kenan diyarında yaşayanlar İbrahim’in öldüğünü duyunca hepsi, kralları, beyleri ve tüm adamları İbrahim’i gömmeye geldiler. 31 Haran diyarında yaşayanlar, İbrahim’in tüm akrabaları, tüm beyleri ve soyluları, İbrahim’in cariyelerinden doğma oğulları İbrahim’in öldüğünü duyunca geldiler, İbrahim’in iyiliğine karşılık verdiler ve oğlu İshak’ı teselli ettiler. İbrahim’i Hitti Efron’dan ve çocuklarından bir mezar yeri olarak satın almış olduğu mağaraya gömdüler[cv]. 32 Kenan diyarında yaşayanlar ve İbrahim’i tanıyan, erkeği kadını, herkes İbrahim için bir yıl yas tuttular. 33 Küçük çocuklar ve diyarda yaşayan herkes İbrahim’den ötürü yas tuttu çünkü İbrahim’in hepsine iyiliği dokunmuştu ve çünkü o Tanrı ve insanlara doğrulukla davranmıştı.

34 İbrahim gibi Tanrı’dan korkan biri bir daha çıkmadı; o gençliğinden itibaren Tanrı’dan korkmuş, Rabbe tapınmış ve çocukluğundan öldüğü güne dek onun yollarında yürümüştü.

35 Rab onun yanında oldu ve onu Nimrod’un ve halkının hain planlarından ve Elam’ın dört kralıyla yaptığı savaşta kurtarmıştı. 36 Yeryüzünün tüm çocuklarını Tanrı’ya tapınmaya meylettirdi, onlara Rabbin yollarını öğretti ve Rabbi tanıttı.

37 Bir bahçe yapıp içine bir üzüm bağı dikmişti. Oradan geçenler evinde yesin içsinler diye çadırında daima yiyecek et ve içecek hazırlardı. 38 Rab Tanrı tüm yeryüzünü İbrahim’den dolayı esirgemişti.

39 İbrahim’in ölümünden sonra Tanrı oğlu İshak’ı ve onun çocuklarını bereketledi ve babası İbrahim ile olduğu gibi Rab İshak’ın da yanındaydı çünkü İshak babası İbrahim’in ona emretmiş olduğu Rabbin tüm emirlerini tutuyordu. Babasının ona emretmiş olduğu doğru yoldan sağa veya sola sapmadı.

BÖLÜM 27

1 İbrahim öldükten sonra, Esav o vakitler avlanmak üzere sık sık kıra giderdi. 2 Babil kralı Amrafel olarak da bilinen Nimrod da yiğit adamlarıyla birlikte sık sık kıra avlanmaya giderdi. Günün serinliğinde adamlarıyla gezerdi.

3 Nimrod Esav’ı gözlemliyordu, Nimrod’un yüreğinde Esav’a karşı bir kıskançlık oluşmuştu.

4 Bir gün Esav avlanmak için kıra gitmişken, çölde Nimrod’u iki adamıyla yürürken gördü. 5 Tüm yiğitleri ve adamları çölde onunlaydılar ancak ondan belli bir mesafe uzakta duruyorlardı. Her biri avlanmak üzere farklı yönlere dağılmışlardı. Esav Nimrod’dan saklandı ve çölde onun için pusuda bekledi. 6 Nimrod ve yanındaki adamlar onu görmediler. Nimrod ve yanındakiler, adamlarının avlanmak üzere nerelere gittiklerini görmek için günün serinliğinde kırda dolaşırdı.

7 Nimrod ve yanındaki iki adamı yaklaştığında Esav aniden pusudan çıktı, kılıcını çekti ve koşup Nimrod’un başını kesti. 8 Esav gözünü karartıp Nimrod’un yanındaki iki adamla dövüştü. Ona seslendiklerinde Esav üzerlerine yürüdü ve kılıcıyla onları öldürdü. 9 Nimrod’un, onu bırakıp çöle giden tüm yiğit adamları ise uzaktan bir bağırış duydular ve bu iki adamın bağırdıklarını anladılar. Sebebini öğrenmek için koşup

[civ] Başlangıç 25:7

[cv] Başlangıç 25:9

geldiklerinde krallarını ve yanındaki iki adamı yerde ölü buldular.

10 Esav Nimrod'un yiğit adamlarının uzaktan gelmekte olduklarını görünce kaçtı. Nimrod'un onlarla tüm bir diyara hükmettiği ve babasından kalan değerli giysileri aldı ve koşup evinde sakladı. 11 Esav bu giysileri alınca Nimrod'un adamları yüzünden şehre kaçtı, babasının evine yorgun ve dövüşten bitkin halde vardı. Kardeşi Yakup'un yanına geldiğinde yorgunluktan ölmek üzereydi.

12 Kardeşi Yakup'a "İşte ben bugün ölmek üzereyim, ilk çocuk olma hakkının bana ne yararı var?" dedi[cvi]. Yakup bu meselede Esav'a karşı akıllıca davrandı. Esav ilk çocuk olma hakkını Yakup'a sattı; böyle olması Rab tarafından yönlendirilmişti.13 Esav, İbrahim'in Het çocuklarından bir mezar yeri olarak satın almış olduğu Makpela tarlasındaki mağaradaki hissesini de Yakup'a sattı. Yakup kardeşi Esav'dan bedeli karşılığında tüm bunları satın aldı. 14 Yakup bunları kâğıda döktü ve tanıklar huzurunda onaylattı ve mühürledi. Belge Yakup'ta kaldı.

15 Kuş oğlu Nimrod öldüğünde adamları onu kaldırdılar ve şaşkınlık içinde getirip şehrinde gömdüler. Nimrod'un yaşadığı tüm günler iki yüz elli yıl oldu ve öldü. 16 Nimrod diyar halkı üzerinde yüz seksen beş yıl hüküm sürmüştü. Nimrod Esav'ın kılıcıyla utanç ve küçük düşmüş şekilde öldü böylece rüyasında görmüş olduğu gibi ölümü İbrahim'in soyuyla oldu. 17 Nimrod ölünce krallığı pek çok parçaya bölündü. Nimrod'un hükmettiği tüm yerler o toprakların asıl krallarına geri döndü. Nimrod ölünce topraklarını geri aldılar ve Nimrod'un tüm ev halkı çok uzun bir süre boyunca diyarın diğer krallarına köle oldular.

BÖLÜM 28

1 İbrahim öldükten sonraki yıl, Rab diyara ağır bir kıtlık getirdi. Kenan diyarında kıtlık tüm şiddetiyle sürerken İshak, babası İbrahim'in yapmış olduğu gibi kalkıp Mısır'a gitmeye karar verdi. 2 O gece Rab İshak'a görünüp "Mısır'a gitme, kalk Gerar'a, Filistinliler kralı Abimelek'e git ve kıtlık bitene kadar orada kal" dedi. 3 İshak da kalkıp Rabbin ona emrettiği gibi Gerar'a gitti ve orada bir yıl kaldı[cvii].

4 İshak Gerar'a geldiğinde, o yerin halkı karısı Rebeka'nın çok güzel olduğunu gördüler ve İshak'a karısı hakkında sorular sordular. O da "O benim kız kardeşim" dedi çünkü o yerin insanları karısı olduğundan ötürü onu öldürürler diye karısı olduğunu söylemeye korkuyordu. 5 Abimelek'in beyleri gidip kadından krala övgüyle söz ettilerse de o hiçbir şey demedi, sözlerine kulak asmadı. 6 Ancak İshak'ın onun hakkında kız kardeşi olduğunu söylediğini duydu ve bunu zihninde tuttu.

7 İshak diyarda üç ay geçirdikten sonra, Abimelek pencereden bakarken, işte İshak karısı Rebeka ile oynaşıyordu; İshak krala ait dış evde kalıyordu, dolayısıyla İshak'ın evi kralın evinin karşısındaydı. 8 Kral İshak'a "Karının senin kız kardeşin olduğunu söyleyerek bize bu yaptığın nedir? Halkın büyük adamlarından biri kolayca onu alıp onla yatabilirdi ve sonra sen de bizi suçlardın!" dedi. 9 İshak Abimelek'e "Çünkü karım yüzünden ölürüm diye korktum, o yüzden kız kardeşimdir, dedim" dedi. 10 O zaman Abimelek tüm beylerine ve büyük adamlarına talimat verdi ve İshak ve Rebeka'yı alıp kralın huzuruna getirdiler. 11 Kral onlara prenslere yaraşır kıyafetler giydirilmesini, şehrin sokaklarında dolaştırılmalarını ve önlerinde şunun duyurulmasını emretti: "Bu adam ve bu da karısı; bu adama veya karısına her kim dokunursa öldürülecektir".

İshak karısıyla beraber kralın evine döndüler. Rab İshak ile beraberdi, o da büyüdükçe büyüdü ve hiçbir eksiği yoktu.

[cvi] Başlangıç 25:32

[cvii] Başlangıç 26:2-6

12 Rab İshak'a, Abimelek'in gözünde ve tüm tebaalarının gözünde itibar kazandırdı ve Abimelek İshak'a iyi davrandı çünkü babasıyla İbrahim arasındaki yemini ve ahdi hatırlıyordu. 13 Abimelek İshak'a "İşte tüm yeryüzü önünde. Kendi memleketine dönene dek gözünde her neresi iyiyse orada otur" dedi. Abimelek İshak'a kıtlık günleri bitene dek ekip biçmesi ve meyvesini yemesi için tarlalar, bağlar ve Gerar'ın en iyi yerlerini verdi. 14 İshak da toprakları ektiğinde aynı yıl yüz katı ürün elde etti; Rab onu bereketledi.

15 Adam büyüdükçe büyüdü; sığır ve koyun sürüleri ile pek çok hizmetkarı oldu.

16 Kıtlık günleri sona erince Rab İshak'a görünüp "Kalk, buradan çık ve kendi memleketine, Kenan diyarına dön" dedi. İshak da Rabbin ona emretmiş olduğu gibi, nesi varsa her şeyini toplayıp Kenan diyarındaki Hebron'a döndü.

17 Bunun ardından Arpakşad'ın oğlu Şelah o yıl öldü; Yakup ve Esav on sekiz yaşındaydılar. Şelah'ın ömrü dört yüz otuz üç yıl oldu ve öldü[cviii].

18 O vakit İshak küçük oğlu Yakup'u Sam ve Eber'in evine gönderdi, orada Rabbin talimatlarını öğrendi. Yakup Sam ve Eber'in evinde otuz iki yıl kaldı. Esav ise gitmedi çünkü gitmek istemiyordu, Kenan'da babasının evinde kaldı.

19 Esav sürekli kırda avlanıyor ve yakalayabildiği her şeyi eve getiriyordu; Esav hayatı boyunca hep bunu yaptı. 20 Esav insanların gönüllerini çalıp aklını çelen kurnaz ve düzenbaz biriydi. Esav kırda cesur bir adamdı ve alışkanlığı olduğu üzere avlanmaya gittiği bir defasında Edom da denilen Seir kırsalına kadar gitti. 21 Seir diyarında avlanarak bir yıl dört ay geçirdi. 22 Esav Seir diyarındayken orada Kenanlı bir adamın kızını gördü, adı Yudit idi, Kenan'ın oğlu Het'in ailelerinden Efer'in oğlu Beeri'nin kızıydı. 23 Esav onu eş olarak aldı ve onunla yattı. Esav onu aldığında kırk yaşındaydı. Onu Hebron'a, babasının yaşadığı topraklara getirdi ve orada yaşadı.

24 O günlerde, İshak yüz on yaşında ve Yakup ise elli yaşındayken Nuh'un oğlu Sam öldü. Öldüğünde Sam altı yüz yaşındaydı. 25 Sam ölünce Yakup babasının yanına, Kenan diyarındaki Hebron'a döndü.

26 Yakup elli altı yaşındayken Haran'dan insanlar geldiler ve Rebeka'ya kardeşi, Betuel'in oğlu Laban hakkında haberler getirdiler. 27 Çünkü Laban'ın karısı o günlerde kısırdı; hiç çocuk doğurmamıştı, hizmetçi kızları da ona hiç doğurmamışlardı. 28 Sonra Rab Laban'ın karısı Adina'yı hatırlamış, hamile kalıp ikiz kızlar doğurmuştu. Laban kızlarına, büyüğüne Lea ve küçüğüne Rahel adını vermişti. 29 Gelip bunları Rebeka'ya anlattıkları vakit Rebeka, Rabbin kardeşini ziyaret ettiğini ve çocuklar sahibi olduğunu öğrenince çok sevindi.

BÖLÜM 29

1 İbrahim'in oğlu İshak ihtiyarlamış ve yaşı ilerlemişti. Yaşlanınca gözleri donuklaşmış, artık göremez olmuştu.

2 O vakit İshak oğlu Esav'a "Silahlarını, ok kılıfınla yayını al, kalk ve kıra git. Benim için bir geyik avla ve lezzetli bir et yemeği yapıp getir de ben de ölmeden önce senin için hayırdua edeyim; işte artık yaşlandım ve saçlarım ağardı" dedi. 3 Esav da öyle yaptı. Onun için hayırdua etsin diye babasının ondan istediği gibi, her zaman yaptığı gibi, silahını alıp geyik avlamaya kıra gitti.

4 Rebeka İshak'ın Esav'a dediği her şeyi duydu ve acele edip oğlu Yakup'a seslenip "Baban Esav'a böyle böyle derken ben de duydum. Şimdi sana diyeceklerimi hemen yap. 5 Lütfen şimdi kalkıp sürüye git ve bana körpelerinden iki keçi getir. Ben de onlarla baban için lezzetli bir et yemeği hazırlayacağım. Sen de kardeşin avdan dönmeden lezzetli et yemeğini yesin diye

[cviii] Başlangıç 11:14

babana götür ki baban senin için hayırdua etsin" dedi.

6 Yakup acele edip annesinin ona dediği gibi yaptı. Leziz et yemeğini yapıp Esav avdan dönmeden önce babasına götürdü. 7 İshak Yakup'a "Kimsin oğlum?" dedi, o da "Ben ilk doğanın, Esav'ım. Bana emretmiş olduğun gibi yaptım. Şimdi lütfen kalk da av etimden ye ve bana söylemiş olduğun gibi canın benim için hayırdua etsin" dedi. 8 İshak da kalkıp yedi ve içti. Karnı güzelce doydu ve Yakup için hayırdua etti. Yakup babasının yanından ayrıldı. İshak Yakup için hayırdua eder etmez ve o da yanından henüz ayrılmıştı ki, işte Esav kırda avlanmaktan döndü ve o da leziz bir yemek hazırlayıp yesin ve ona hayırdua etsin diye babasına götürdü. 9 İshak Esav'a "Sen gelmeden önce bana geyiği avlayıp getiren ve ona hayırdua dua ettiğim kimdi?" dedi. Esav bunu kardeşi Yakup'un yapmış olduğunu anladı ve böyle davranmış olduğundan ötürü kardeşi Yakup'a öfkesi alevlendi. 10 Esav "Ona boşuna Yakup denmiyor mu? Çünkü bu ikinci kezdir benim yerimi almaya çalışıyor; önce benim ilk doğan hakkımı aldı şimdi de hayırduamı benden aldı" dedi. Esav çok kederlendi. İshak oğlu Esav'ın ağlayışını duyunca, İshak Esav'a "Ne yapabilirim oğlum, kardeşin gelip kurnazca davrandı ve hayırduanı aldı" dedi. Esav babasının ona vermiş olduğu hayırduadan dolayı kardeşi Yakup'tan nefret etti. Ona karşı öfkesi çok kabarmıştı.

11 Yakup kardeşi Esav'dan çok korkuyordu. Kalkıp Sam oğlu Eber'in evine kaçtı. Kardeşinin yüzünden orada saklandı. Yakup, Kenan diyarından, Hebron'dan ayrıldığı zaman altmış üç yaşındaydı. Yakup kardeşi Esav yüzünden Eber'in evinde on dört yıl gizlendi. Oradayken Rabbin yollarını ve emirlerini öğrenmeye devam etti.

12 Esav Yakup'un ondan kaçmış olduğunu ve Yakup'un kurnazlık edip hayırduayı aldığını görünce, Esav çok üzüldü; babasına ve annesine de gücenmişti. O da karısını alıp babasının ve annesinin yanından kalkıp Seir diyarına gitti, orada oturdu. Esav orada Het kızlarından, Hitti Elon'un kızı, adı Basemat olan bir kadın gördü. Birinci eşinin üzerine onu da eş olarak aldı[cix]. Esav, hayırdua benden geçti diyerek onun adını Ada koydu[cx]. 13 Esav babasını ve annesini hiç görmeden Seir diyarında altı ay yaşadıktan sonra kalkıp Kenan diyarına geri döndü. Esav iki karısını babasının Hebron'daki evine yerleştirdi. 14 Esav'ın eşleri yaptıkları işlerle İshak ve Rebeka'nın canlarını sıktılar ve kışkırttılar çünkü Rabbin yollarında yürümüyorlardı, babalarının onlara öğretmiş olduğu gibi, odun ve taştan yapılma tanrılarına tapınıyorlardı; babalarından daha da kötüydüler. 15 Yüreklerinin kötü arzuları peşinden gittiler. Baalim'e kurbanlar sunup buhur yaktılar. İshak ve Rebeka onlardan bezmişti. 16 Rebeka "Het kızlarından ötürü canımdan bezdim. Eğer Yakup da Het kızları gibi bu diyarın kızlarından birini alırsa yaşamamın ne anlamı var?" dedi.

17 O günlerde Esav'ın karısı Ada hamile kalıp ona bir oğul doğurdu. Esav doğan oğluna Elifaz adını verdi[cxi]. Ada doğurduğu vakit Esav altmış beş yaşındaydı.

18 Yakup altmış dört yaşındayken İbrahim oğlu İsmail öldü. İsmail'in yaşadığı bütün günleri yüz otuz yedi yıl idi ve öldü. 19 İshak İsmail'in öldüğünü duyunca onun için yas tuttu; İshak pek çok günler boyunca yas tuttu.

20 Yakup'un Eber'in evinde kaldığı on dördüncü yılın sonunda, Yakup babasını ve annesini görmek istedi. Yakup babasının ve annesinin evine, Hebron'a geldi. Esav ise o günlerde Yakup'un hayırduasını alarak ona ne yapmış olduğunu unutmuştu. 21 Esav

[cix] Başlangıç 26:34
[cx] Başlangıç 36:2.
[cxi] Başlangıç 36:4

Yakup'un babası ve annesinin yanına geldiğini görünce ona çok kızdı ve onu öldürmeyi planladı. 22 İbrahim oğlu İshak ihtiyarlamış ve yaşı ilerlemiş olduğundan Esav "Babamın öleceği günler yaklaştı. O ölünce ben de kardeşim Yakup'u öldüreceğim" dedi. 23 Rebeka'ya bu durum haber verildi, o da acele edip oğlu Yakup'a haber yollayıp "Kalk, Haran'a, kardeşim Laban'ın yanına kaç ve kardeşinin öfkesi geçene dek orada bir süre kal, sonra dönersin" dedi. 24 İshak Yakup'u çağırıp ona "Kenan kızlarından kendine eş alma çünkü babamız İbrahim Rabbin ona dediği gibi bize şu emri vermişti: eğer çocukların seninle yaptığım ahdimi tutarlarsa bu toprakları senin soyuna vereceğim, çocuklarına sana söylediğim her şeyi gerçekleştireceğim ve onları bırakmayacağım. 25 Şimdi oğlum sözümü dinle ve sana emrettiğim her şeyi yap; Kenan kızlarından kendine eş almaktan sakın. Kalk Haran'a annenin babası Betuel'in evine git. Orada annenin kardeşi Laban'ın kızlarından kendine bir eş al. 26 Gittiğin diyarda Tanrın Rabbi ve onun yollarını unutmamaya dikkat et. Diyarın halkıyla yakınlık kurma, gösteriş peşinde olma ve Tanrın Rabbi bırakma. 27 Diyara geldiğinde Rabbe tapın, sana emretmiş olduğum ve öğrenmiş olduğun yoldan sağa yahut sola sapma. 28 Yüce Tanrı yeryüzündeki insanların gözünde sana itibar kazandırsın ve gönlüne göre, Rabbin yollarında iyi ve doğru bir eş alasın. 29 Tanrı sana ve soyuna baban İbrahim'in bereketini versin, seni bereketli kılıp çoğaltsın, her nereye gidersen git büyük bir millet olasın ve Tanrı seni bu topraklara, babanın oturduğu yere, çocuklarla ve büyük zenginlikle, sevinç ve keyif içinde geri getirsin" dedi. 30 İshak Yakup'a talimatlarını ve bereket vermeyi bitirdiğinde ona gümüş ve altın ile birlikte pek çok hediyeler verdi ve onu yolladı. Yakup babası ve annesinin sözünü dinledi. Onları öpüp Paddan-aram'a gitti. Yakup Kenan diyarından, Beer-şeba'dan ayrıldığında yetmiş yedi yaşındaydı.

31 Yakup Haran'a gitmek üzere yola çıkınca Esav oğlu Elifaz'ı[cxii] çağırdı ve ona gizlice "Şimdi kalk, kılıcını kuşanıp Yakup'un peşinde düş. Yolda onun önüne geç ve pusuda bekle. Dağların birinde kılıcınla onu öldür ve ona ait her ne varsa alıp gel" dedi. 32 Esav'ın oğlu Elifaz enerjik biriydi ve babasının ona öğretmiş olduğu gibi yay kullanmakta ustaydı. Kırda nam salmış bir avcı ve yiğit bir adamdı.

33 Elifaz babasının ona emretmiş olduğu gibi yaptı. Elifaz o vakit on üç yaşındaydı. Elifaz kalkıp annesinin kardeşlerinden onunu yanına alıp Yakup'un peşine düştü. 34 Yakup'u yakından takip etti ve Kenan diyarı sınırında, Şekem şehrinin karşısında pusuya yattı. 35 Yakup Elifaz ve adamlarının onu takip ettiklerini gördü ve ne olduğunu anlamak amacıyla (çünkü bilmiyordu) gitmekte olduğu yolda durdu. Elifaz kılıcını çekti, o ve adamları Yakup'a doğru ilerliyorlardı. Yakup onlara "Neden buraya geldiniz? Kılıçlarınızla peşimden gelmenizin sebebi nedir?" dedi. 36 Elifaz Yakup'un yanına yaklaştı ve ona yanıt verip "Babam bana böyle böyle talimat verdi ve şimdi babamın bana verdiği talimattan çıkmayacağım" dedi. Yakup Esav'ın Elifaz'a fiziksel güç kullanmasını söylediğini görünce Yakup yaklaşıp Elifaz'a ve adamlarına yalvarıp 37 "İşte babamın ve annemin bana vermiş olduğu her şey burada. Hepsini alın ve gidin. Beni öldürmeyin, bu size doğruluk sayılsın" dedi. 38 Rab Yakup'un Esav'ın oğlu Elifaz ve adamlarından merhamet görmesini sağladı, Yakup'u dinlediler ve onu öldürmediler. Elifaz ve adamları Yakup'un Beer-şeba'dan yanında getirdiği, gümüş ve altınıyla beraber nesi varsa her şeyini aldılar. Ona hiçbir şey bırakmadılar.

39 Elifaz ve adamları ondan ayrılıp Beer-şeba'ya Esav'ın yanına geri döndüler. Ona

[cxii] Başlangıç 36:10

Yakup ile yaşadıklarını anlattılar ve Yakup'tan aldıkları her şeyi ona verdiler. 40 Esav oğlu Elifaz'a ve yanındaki adamlara kızdı çünkü Yakup'u öldürmemişlerdi. 41 Esav'a yanıt verip "Yakup onu öldürmememiz için bize yalvardığı için ona acıdık. Nesi varsa her şeyini alıp sana getirdik" dediler. Esav Elifaz'ın Yakup'tan almış olduğu tüm gümüş ve altını alıp evine koydu.

42 Esav İshak'ın Yakup'a hayırdua ettiği vakit ona "Kenan kızlarından kendine eş almayacaksın" diyerek talimat verdiğini ve İshak ile Rebeka'nın gözünde Kenan kızlarının kötü olduklarını görünce 43 amcası İsmail'in evine gitti ve diğer eşlerinin üzerine İsmail'in kızı, Nebayot'un kız kardeşi Mahalat'ı eş olarak aldı[cxiii].

BÖLÜM 30

1 Yakup Haran'a doğru yoluna devam etti ve Moriya dağına kadar geldi. Orada, Luz şehri yakınlarında geceyi geçirdi. O gece Rab Yakup'a göründü ve ona "Ben İbrahim'in Tanrısı ve baban İshak'ın Tanrısı Rabbim. Üzerine bastığın toprakları sana ve soyuna vereceğim. 2 İşte ben seninleyim ve her nereye gidersen seni koruyacağım. Soyunu Göğün yıldızları kadar çoğaltacağım ve düşmanların önünde yere serilecekler; seninle savaştıklarında sana üstün gelmeyecekler. Seni bu topraklara sevinç içinde, çocuklar ve büyük zenginlikler sahibi olarak geri getireceğim" dedi. 3 Yakup uykusundan uyandı ve görmüş olduğu görüntüden ötürü çok sevindi. O yerin adını Beytel koydu[cxiv].

4 Yakup mutlu olmuş bir şekilde oradan kalktı ve sevinçten uçuyordu. Oradan Doğunun çocuklarının diyarına gitti ve Haran'a döndü, bir çoban kuyusunun yanında mola verdi. 5 Orada sürüleriyle Haran'dan çıkmış bazı adamlarla karşılaştı. Yakup onlara sordu ve onlar da "Biz Haranlıyız" dediler. 6 Onlara "Nahor oğlu Laban'ı bilir tanır mısınız?" dedi ve onlar da "Onu tanıyoruz ve işte kızı Rahel babasının sürüsüyle buraya geliyor" dediler. 7 Onlarda henüz konuşuyorken Laban'ın kızı Rahel babasının koyunlarını otlatmak için geldi, o bir çobandı. 8 Yakup, Laban'ın kızı Rahel'i görünce koşup onu öptü ve yüksek sesle bağırıp ağladı.

9 Yakup Rahel'e babasının kız kardeşi Rebeka'nın oğlu olduğunu söyledi. Rahel de koşup babasına söyledi. Yakup ağlamaya devam ediyordu çünkü Laban'ın evine götürecek yanında hiçbir şeyi yoktu. 10 Laban kız kardeşinin oğlu Yakup'un geldiğini duyunca koşup onu öptü ve sarıldı. Onu eve getirip ona ekmek verdi ve yedi. 11 Yakup Laban'a kardeşi Esav'ın ona yaptıklarını ve yolda oğlu Elifaz'ın ona yaptıklarını anlattı.

12 Yakup Laban'ın evinde bir ay kaldı. Yakup Laban'ın evinde yiyip içtikten sonra Laban Yakup'a "Ne kadar ücret istiyorsun söyle bana. Neden bana boşuna çalışasın?" dedi. 13 Laban'ın hiç oğlu yoktu, sadece kızları vardı. O günlerde diğer eşleri ve cariyeleri ise hala kısırlardı. Karısı Adina'nın ona doğurmuş olduğu Laban'ın kızlarının adları şunlardır: büyük olanı Lea küçük olanı ise Rahel'di. Lea donuk bakışlıydı Rahel ise hoş, güzel bir kızdı ve Yakup ondan hoşlanıyordu. 14 Yakup Laban'a "Küçük kızın Rahel için yanında yedi yıl çalışırım" dedi. Laban bunu kabul etti ve Yakup kızı Rahel için Laban'ın yanında yedi yıl çalıştı.

15 Yakup'un Haran'da kaldığı ikinci yılda, Yakup yetmiş dokuz yaşındayken, Sam'ın oğlu Eber öldü. Öldüğünde dört yüz altmış dört yaşındaydı. 16 Yakup Eber'in öldüğünü duyunca çok üzüldü ve pek çok günler onun için yas tuttu.

17 Yakup'un Haran'da kaldığı üçüncü yılda, İsmail'in kızı, Esav'ın karısı Basemat ona bir oğul doğurdu ve Esav adını Reuel koydu[cxv].

[cxiii] Başlangıç 28:9
[cxiv] Başlangıç 28:19
[cxv] Başlangıç 36:4, 10, 13, 17

18 Yakup'un Laban'ın evinde kaldığı
dördüncü yılda, Rab Yakup'tan ötürü Laban'ı
ziyaret etti ve onu hatırladı; oğullar sahibi
oldu. İlk doğanın adı Beor, ikincisi Alib ve
üçüncüsünün adı Koraş idi. 19 Rab Yakup'un
hatırına Laban'a zenginlik ve onur
kazandırdı, oğullar ve kızlar sahibi yaptı ve
adam büyüdükçe büyüdü. 20 Yakup o
günlerde evde ve kırda Laban'a her türlü işte
hizmet etti. Rab evde ve kırda Laban'ın nesi
varsa bereketledi.

21 Beşinci yılda Beeri'nin kızı, Esav'ın karısı
Yudit, Kenan diyarında öldü. Hiç oğlu yoktu
sadece kızları vardı. 22 Esav'a doğurmuş
olduğu kızların adları şöyledir: büyük olan
Marzit ve küçük olanın adı Puit. 23 Yudit
öldüğünde Esav, her zamanki gibi kalkıp
Seir'e kırda avlanmaya gitti. Esav Seir
diyarında uzun bir süre kaldı.

24 Altıncı yılda Esav, diğer eşlerinin üstüne,
Hivi Tsibeon'un kızı Oholibama'yı eş olarak
aldı ve onu Kenan diyarına getirdi. 25
Oholibama hamile kalıp Esav'a üç oğul
doğurdu: Yeuş, Yalam ve Korah[cxvi].

26 O günlerde, Kenan diyarında Esav'ın
çobanlarıyla Kenan diyarında yaşayanların
çobanları arasında kavga çıktı çünkü Esav'ın
sığırları ve malları Kenan diyarında,
babasının evinde kalabilmesi için çok
fazlaydı; Kenan diyarı sığırları yüzünden onu
taşıyamıyordu. 27 Esav Kenan diyarı
sakinleriyle arasındaki kavganın artmakta
olduğunu görünce kalkıp karılarını, oğulları
ile kızlarını ve nesi varsa her şeyini, sahibi
olduğu tüm sığırları ve Kenan diyarında
edinmiş olduğu tüm malları alıp diyarın
sakinleri içinden ayrılıp Seir'e gitti. Esav ve
ona ait her nesi varsa Seir diyarına
yerleştiler[cxvii]. 28 Ancak Esav zaman zaman
Kenan diyarına babasını ve annesini
görmeye giderdi. Esav Horilerden kız alıp
verdi ve kızlarını Seir oğullarına, Horilere
verdi. 29 Büyük kızı Marzit'i karısının kardeşi
Tsibeon'un oğlu Ana'ya ve Puit'i Hori
Bilhan'ın oğlu Azar'a verdi. Esav ve çocukları
dağda yaşadılar; çoğaldıkça çoğaldılar.

BÖLÜM 31

1 Yedinci yılda, Yakup'un Laban'a hizmeti
sona erdi. Yakup Laban'a "Bana karımı ver,
hizmetim günleri tamamlandı" dedi. Laban
da öyle yaptı. Laban ve Yakup o yerde
yaşayan herkesi topladılar ve bir kutlama
yaptılar. 2 Akşamleyin Laban eve geldi
ardından Yakup da kutlamaya gelen
insanlarla birlikte oraya geldi. Laban evdeki
tüm ışıkları söndürdü. 3 Yakup Laban'a
"Neden böyle yaptın?" dedi. Laban da
"Burada böyle yapmak bizim adetimizdir"
diye yanıt verdi. 4 Sonra Laban kızı Lea'yı
alıp Yakup'a getirdi. Yakup onunla yattı.
Yakup onun Lea olduğunu bilmiyordu. 5
Laban hizmetçisi Zilpa'yı kızı Lea'ya cariye
olarak verdi.

6 Kutlamada bulunna herkes Laban'ın
Yakup'a ne yaptığını biliyordu ancak Yakup'a
bunu söylemediler. 7 O gece tüm komşular
Yakup'un evine geldiler. Yediler, içtiler ve
eğlendiler. Lea'nın önünde danslar eşliğinde
zilli tefler çaldılar; Yakup'un önünde Hilea!
Hilea![cxviii] diye çığırdılar. 8 Yakup dediklerini
duydu ancak anlamını bilmiyordu; orada
bunun adetleri olduğunu düşündü. 9
Komşular gece boyunca Yakup'a bu sözlerle
seslendiler. O gece Laban'ın evindeki tüm
ışıklar söndürülmüştü.

10 Sabahleyin, gün ışıdığında, Yakup
karısına dönünce gördü ki, işte koynunda
yatan Lea idi. Yakup "İşte şimdi komşuların
dün akşam ne dediklerini anlıyorum. Hilea!
diyorlardı ve ben anlamamışım" dedi. 11
Yakup Laban'ı çağırtıp ona "Bana bu
yaptığın nedir? Sana Rahel için hizmet ettim.
Neden beni aldatıp Lea'yı verdin?" dedi. 12
Laban Yakup'a "Bizim burada küçük olan
büyüğünden önce verilmez. Eğer kız
kardeşini de almak istersen bana ayrıca yedi

[cxvi] Başlangıç 36:2, 5, 14, 18
[cxvii] Başlangıç 36:6-8

[cxviii] הִילֵלָה Hilea: "İşte Lea" anlamında sevinç çığlığı.

yıllık hizmetin karşılığında onu al” dedi. 13 Yakup da öyle yaptı. Rahel’i de eş olarak aldı ve Laban’a yedi yıl daha hizmet etti. Yakup Rahel ile de yattı, Rahel’i Lea’dan daha çok seviyordu. Laban hizmetçisi Bilha’yı kızı Rahel’e cariye olarak verdi.

14 Rab Lea’nın sevilmediğini görünce Rab onun rahmini açtı, o vakitler hamile kalıp Yakup’a dört oğul doğurdu. 15 İsimleri şöyledir: Ruben, Şimeon, Levi ve Yahuda. Bundan sonra çocuk doğurmayı bıraktı.

16 O vakitler Rahel kısırdı ve hiç çocuğu yoktu. Rahel kız kardeşi Lea’yı kıskandı. Rahel Yakup’a hiç çocuk doğuramadığını görünce, cariyesi Bilha’yı aldı. O Yakup’a iki oğul doğurdu: Dan ve Naftali.

17 Lea çocuk doğurmayı bıraktığını görünce, o da cariyesi Zilpa’yı alıp eş olarak Yakup’a verdi. Yakup Zilpa ile de yattı ve Yakup’a iki oğul doğurdu: Gad ve Aşer.18 Lea yine hamile kalıp Yakup’a o günlerde iki oğul ve bir kız doğurdu. İsimleri şöyledir: İssakar, Zebulon ve kız kardeşleri Dina.

19 Rahel o günlerde hala kısırdı. O zaman Rahel Tanrı’ya dua edip “Ya Rab Tanrı, beni hatırla, beni ziyaret et, sana yalvarırım. Ona hiç çocuk doğuramadığım için kocam beni evden atacak. 20 Şimdi Ya Rab Tanrı, önünde yalvarışımı duy, ıstırabımı gör. Cariyelerinki gibi bana evlatlar ver ki artık bu utancı taşımayayım” dedi. 21 Rab de onu işitti ve rahmini açtı. Rahel hamile kalıp bir oğul doğurdu ve “Rab utancımı kaldırdı” deyip adını Yusuf koydu, “Rab bana başka bir oğul daha versin” dedi. Rahel doğurduğunda Yakup doksan bir yaşındaydı.

22 O vakit Yakup’un annesi Rebeka, dadısı, Uts kızı Debora’yı ve İshak’ın iki hizmetkarını Yakup’a gönderdi. 23 Haran’a Yakup’un yanına geldiler ve ona “Babanın evine, Kenan diyarına dönmen için bizi sana Rebeka gönderdi” dediler. Yakup annesinin onlar aracılığıyla dediklerine kulak verdi.

24 O zaman, Yakup’un Rahel için Laban’a hizmet ettiği yedi yıl tamamlanmıştı. Haran’da on dört yıl geçirdikten sonra Yakup Laban’a “Karılarımı bana ver ve beni gönder de memleketime gideyim. Annem Kenan diyarından bana haber göndermiş ve babamın evine dönmeliyim” dedi. 25 Laban ona “Lütfen gitme. Rica ederim beni bırakma. Bana ücretini söyle sana ödeyeceğim ve benimle kal” dedi. 26 Yakup ona “Bana ücret olarak şunu ver: bugün sürünün arasında dolaşacağım. Sürüdeki tüm alacalı ve benekli koyunları, koyunlar ve keçiler arasından kahverengi olanları ayır. Eğer benim için bunu yaparsan geri dönüp önceden yaptığım gibi sürünü otlatıp koruyacağım” dedi. 27 Laban da öyle yaptı. Laban sürüsünden tüm Yakup’un dediklerini ayırdı ve ona verdi. 28 Yakup Laban’ın sürüsünden ayırdıklarını oğullarının eline verdi. Yakup ise Laban’ın sürüsünün geri kalanını otlatmaya devam etti.

29 İshak’ın Yakup’a gönderdiği hizmetkarları, Yakup’un onlarla babasının yanına, Kenan diyarına dönmeyeceğini gördüklerinde ondan ayrıldılar ve Kenan diyarına, eve döndüler. 30 Debora ise Haran’da Yakup’un yanında kaldı. İshak’ın hizmetkarları ile birlikte Kenan diyarına dönmedi. Debora Yakup’un eşlerinin ve çocuklarının yanında Haran’da kaldı.

31 Yakup Laban’a altı yıl daha hizmet etti. Koyunlar yavruladıklarında, Laban ile anlaştıkları üzere, Yakup alacalı ve benekli olanları ayırırdı. Yakup altı yıl boyunca Laban’ın yanında böyle yaptı. Adam gittikçe büyüdü ve sığırları, kadın hizmetkarları ve erkek hizmetkarları, develeri ve eşekleri oldu.

32 Yakup’un iki yüz sürüden oluşan sığırları vardı. Sığırları büyük, görünümleri güzel ve çok semereliydi. Her aileden insan oğlu [her çeşit insan] Yakup’un sığırlarından alabilmeyi arzu ederdi çünkü çok iyi durumdaydılar. 33 Pek çok insan oğlu Yakup’un sürüsünden satın almaya gelirlerdi. Yakup da onlara bir erkek hizmetkar veya bir

kadın hizmetkar veya bir eşek veya bir deve karşılığında koyun satardı; Yakup onlardan her ne istiyorsa ona verirlerdi.

34 İnsan oğullarıyla yaptığı bu alışverişler sayesinde Yakup zenginlik, itibar ve mal elde etti. Laban'ın çocukları onun bu itibarını kıskandılar. 35 Zaman içerisinde Laban'ın oğullarının "Yakup babamızın nesi varsa aldı ve babamıza ait şeyler sayesinde tüm bu itibarı kazandı" dediklerini duydu. 36 Yakup Laban ve çocuklarının bakışlarını gördü, işte artık ona eskisi gibi bakmıyorlardı.

37 Altı yılın sonunda Rab Yakup'a göründü ve ona "Kalk, bu diyardan ayrıl ve memleketine dön. Seninle olacağım" dedi. 38 Yakup o zaman kalktı ve çocuklarını, karılarını ve nesi varsa her şeyi develerine bindirdi. Babası İshak'ın yanına Kenan diyarına yola koyuldu.

39 Laban Yakup'un ondan ayrıldığını bilmiyordu çünkü o gün koyun kırpıyordu.

40 Rahel babasının putlarını çaldı. Onları alıp üzerine bindiği deveye gizledi ve yola çıktı. 41 Putların işleyişi şöyledir: Bir ilk doğan erkek alınırdı. Başı kesilir, saçları tıraşlanır, tuz alınıp başı tuzlanır ve yağla meshedilirdi. Ardından üzerinde bir isim yazılı küçük bir bakır tableti veya bir altın tablet dilinin altına yerleştirilirdi. Dil altındaki tabletle beraber baş alınır eve konur, önünde ışıklar yakılır ve önünde eğilinirdi. 42 Önünde eğildikleri vakit, üzerinde yazan ismin gücüyle sordukları her soruya yanıt verirdi. 43 Bazıları onları altın ve gümüş insan figürleri şeklinde yaparlardı ve kendi bildikleri vakitlerde onlara giderlerdi. Figürler yıldızlardan etkilenir ve onlara gelecek şeyleri söylerlerdi. Rahel'in babasından çalmış olduğu putlar bu işe yarardı. 44 Rahel babasına ait bu putları, Laban onlar aracılığıyla Yakup'un nereye gittiğini öğrenemesin diye çalmıştı.

45 Laban eve geldi ve Yakup ve ev halkı hakkında sorular sordu çünkü ortada yoktu. Laban Yakup'un nereye gittiğini öğrenmek üzere putlarını aradı ama onları bulamadı. Başka putlara gitti ve onlara danıştı. Onlar da Yakup'un babasının yanına, Kenan diyarına kaçmış olduğunu ona söylediler. 46 Laban o zaman kalktı, tüm kardeşlerini ve tüm hizmetkarlarını yanına alıp Yakup'un peşinden gitti; Gilead dağında ona yetiştiler. 47 Laban Yakup'a "Kaçıp beni aldatarak, kızlarım ve çocuklarını sanki kılıçla esir alınmışlar gibi götürerek bana bu yaptığın nedir? 48 Onları öpmeme ve sevinç içinde göndermeme izin vermedin ve giderken putlarımı da çaldın" dedi. 49 Yakup Laban'a cevap verip "Kızlarını zorla elimden alırsın diye korktum. Şimdi putların kimdeyse o ölecektir" dedi. 50 Laban putları aradı; Yakup'un tüm çadırlarını ve eşyalarını aradı ancak onları bulamadı.

51 Laban Yakup'a "Birlikte bir antlaşma yapacağız, seninle benim aramda tanıklık edecek. Eğer kızlarıma acı çektirirsen veya kızlarımın üstüne başka karılar alırsan, bu meselede seninle benim aramda Tanrı bile şahittir" dedi. 52 Taşlar aldılar ve bir onlarla bir yığın yaptılar. Laban "Bu taş yığını seninle benim aramda şahit olacak" dedi ve adına Gilead[cxix] koydu. 53 Yakup ve Laban dağda kurban sundular ve yığının yanında birlikte yediler. Tüm gece dağda kaldılar. Laban sabah erkenden kalktı, kızlarıyla ağladı, onları öptü ve kendi yerine döndü.

54 Acele edip Nahor oğlu Uts oğlu Abikorof ile on yedi yaşında olan oğlu Beor ve yanlarında on adamla birlikte gönderdi. 55 Acele ettiler ve yolda Yakup'tan önce gidip başka bir yoldan Seir diyarına gittiler. 56 Esav'a gidip ona "Kardeşin ve akraban, annenin kardeşi, Betuel'in oğlu Laban şöyle dedi: 57 Kardeşin Yakup bana ne yaptı biliyor musun? İlk yanıma geldiğinde çıplak ve elinde hiçbir şeyi yoktu. Onu karşıladım, itibar içinde onu evime getirdim ve onu

[cxix] Gal-Ed, גל־עד, şahit yığını. Bu ismi Yakup İbranice olarak koydu. Laban ise keldanice karşılığıyla, Yegar-Sahadutha, שהדותא koydu.

büyük biri yaptım. Karı olarak ona iki kızımı ve iki hizmetçimi verdim. 58 Tanrı da onu benim sayemde bereketledi, çoğaldıkça çoğaldı, oğullar, kızlar ve hizmetkarlar sahibi oldu. 59 Ayrıca çok miktarda sığır ve koyun, deve ve eşek sürüleri var, bolca gümüş ve altını var. Servetinin çoğaldığını görünce, ben koyunlarımı kırpmaya gitmişken benden ayrıldı, kalkıp gizlice kaçtı. 60 Karılarını ve çocuklarını develere bindirdi ve benim topraklarımdan almış olduğu sığırlarını ve malları güderek yüzünü babası İshak'ın yanına, Kenan diyarına gitmek üzere çevirdi. 61 Kızlarımı ve çocuklarını öpmeme bile izin vermedi. Kızlarımı sanki kılıçla esir edilmişler gibi götürdü. Ayrıca kaçarken tanrılarımı da çaldı. 62 Şimdi onu ve ona ait nesi varsa herşeyi Yabuk nehri kenarındaki dağda bıraktım; hiçbir eksiği yoktur. 63 Eğer onun yanına gitmeyi sen de arzu ediyorsan git; onu orada bulacaksın. Gönlün ne arzu ediyorsa ona yaparsın." Laban'ın habercileri gelip bunları Esav'a söylediler.

64 Esav Laban'ın habercilerinin tüm sözlerini duyunca öfkesi Yakup'a karşı alevlendi; nefretini hatırladı ve öfkesi içinde yanıyordu. 65 Esav acele edip çocuklarını ve hizmetkarlarını ve ev halkını, altmış adamını yanına aldı. Gidip tüm Hori Seir çocuklarını ve halkını, üç yüz kırk adam topladı. Yanında kılıç kuşanmış dört yüz adamla birlikte Yakup'u öldürmeye gitti. 66 Esav bu sayıyı birkaç kısma böldü; çocukları, hizmetkarları ve ev halkından oluşan altmış kişiyi bir bölük yapıp büyük oğlu Elifaz'ın emrine verdi. 67 Geri kalan bölükleri Hori Seir'in altı oğluna paylaştırdı; herkes kendi neslinden ve çocuklarından sorumluydu. 68 Ordu düzeninde hareket ediyordu[cxx]; Esav aralarında onları Yakup'a doğru hızla yönlendirdi.

69 Laban'ın habercileri Esav'dan ayrıldıktan sonra Kenan diyarına gittiler ve Yakup ile Esav'ın annesi Rebeka'nın evine geldiler. 70 Ona "İşte oğlu Esav kardeşi Yakup'un üzerine dört yüz adamla yürüyor. Çünkü gelmekte olduğunu duydu ve onunla savaşmaya çıktı. Onu öldürüp nesi varsa alacak" dediler.

71 Rebeka acele edip "ola ki, Esav onunla karşılaştığında savaş yapar" diyerek İshak'ın hizmetkarlarından yetmiş iki adamı yolda Yakup'u karşılamak üzere gönderdi. 72 Bu haberciler yolda Yakup'u karşılamak üzere yola çıktılar ve Yabuk nehrinin karşısındaki yol üzerinde onunla karşılaştılar. Yakup onları görünce "Bu orduyu bana Tanrı gönderdi" dedi ve oranın adını Mahanayim[cxxi] koydu. 73 Yakup babasının tüm adamlarını tanıdı, onları öpüp sarıldı. Onlarla yürüdü. Yakup onlara babası ve annesini sordu, onlar da "İyiler" dediler. 74 Bu haberciler Yakup'a şöyle dediler: "Bizi, annen Rebeka sana gönderdi. Şunu dedi: Oğlum, duydum ki kardeşin Esav sana karşı yanına Hori Seir'in çocuklarından adamlar almış yolda sana karşı geliyor. 75 O yüzden oğlum, sözümü dinle ve ne yapacağına sen karar karar ver. Sana geldiğinde ona yalvar, ona sert konuşma ve sahip olduklarından, Tanrı'nın sana vermiş olduğu şeylerden, ona bir hediye ver. 76 Sana işlerin hakkında sorular sorarsa, ondan hiçbir şey gizleme, belki öfkesinden döner ve sen ve sana ait herşey, canlarınızı kurtarırsın. Onu onurlandırmak senin vazifendir çünkü o senin büyük kardeşin." 77 Yakup habercilerin ona getirmiş olduğu annesinin sözlerini duyunca sesini yükseltip acı acı ağladı ve annesinin ona emretmiş olduğu gibi yaptı.

BÖLÜM 32

1 O zaman Yakup Seir diyarına, kardeşi Esav'a haberciler gönderip ona yalvardı. 2 Onlara şunu demelerini emretti: "Efendim babamın benim için ettiği hayırduanın bana faydası olduğunu sanmasın. 3 Efendime de anlatılmış olduğu üzere, yirmi yıldır Laban'ın yanındayım ve on kez beni aldatıp ücretimi değiştirdi. 4 Evinde gayretle hizmet ettim ve

[cxx] Başlangıç 32:6

[cxxi] İki ordu. Başlangıç 32:1

sonra Tanrı çektiğim sıkıntıyı, emeğimi ve ellerimin işini gördü ve onun gözünde lütuf ve inayet bulmamı sağladı. [5] Ben de Tanrı'nın büyük merhameti ve iyiliği sayesinde öküzler, eşekler, sığırlar, erkek ve kadın hizmetkarlar sahibi oldum. [6] Şimdi memleketime, Kenan diyarındaki babamın ve annemin yanına geliyorum. Servet elde ettiğimi veya babamın benim için ettiği hayırduanın bana faydası olduğunu sanmasın, efendimin gözünde lütuf bulayım diye bunları anlatmak üzere habercilerimi gönderdim."

[7] Haberciler Esav'a gittiler ve onu Edom diyarının sınırlarında, Yakup'a doğru giderken buldular; yanında ellerinde kılıç tutmakta olan dört yüz Hori Seirli adam vardı. [8] Yakup'un habercileri Esav'a, Yakup'un onlara Esav ile ilgili söylemiş olduğu her şeyi anlattılar.

[9] Esav kibirle ve küçümseyerek onlara yanıt verip "Yakup'u evinde yücelten ve ona eş olarak kızlarını vermiş, onun vasıtası ile oğullar ve kızlar babası olup Laban'ın evinde bol servet ve zenginlik edinmiş Yakup'un Laban'a ne yaptığını elbette duydum ve bana söylendi. [10] Ve malının bol, servetinin de büyük olduğunu görünce, kendisine ait olan her şeyle birlikte Laban'ın evinden kaçtı ve kılıçla esir edilmiş tutsaklar gibi Laban'ın kızlarını babalarının yanından götürdü. [11] Ve Yakup bunu sadece Laban'a değil, bana da aynısını yapmadı mı? iki kez benim yerime geçti ve susacak mıyım? [12] Bu nedenle, bugün onu karşılamak için ordularımla birlikte geldim ve ona gönlümün arzusuna göre davranacağım" dedi.

[13] Haberciler geri döndüler ve Yakup'a geldiler ve ona "Kardeşin Esav'a gittik ve ona bütün söylediklerini anlattık ve bize böyle cevap verdi ve işte dört yüz adamla seni karşılamaya geliyor. [14] Şimdi ne yapacağına karar ver ve seni ondan kurtarması için Tanrı'ya dua et" dediler. [15] Kardeşinin Yakup'un habercilerine söylediği sözleri işitince Yakup çok korktu ve kaygıya kapıldı.

[16] Ve Yakup Tanrısı Rabbe dua edip şöyle dedi: "Ey atalarım İbrahim ve İshak'ın Tanrısı Rab, babamın evinden ayrıldığımda bana dedin ki: [17] Ben baban İbrahim'in ve İshak'ın Tanrısıyım. Bu diyarı sana ve senden sonra soyuna vereceğim; soyunu göklerin yıldızları gibi yapacağım ve göğün dört bir yanına yayılacaksın; sen ve soyun sayesinde yeryüzünün tüm aileleri bereketlenecekler. [18] Ve sen sözünü yerine getirdin, bana zenginlik, çocuklar ve sığırlar verdin; kulunun gönlünün tüm arzularını gerçekleştirdin. Senden her ne dilediysem bana verdin ve hiçbir eksiğim yoktur. [19] Sonra bana dedin ki: Anne babanın yanına, doğduğun yere dön ve seninle olmaya devam edeceğim. [20] Şimdi buraya geldim ve beni Laban'ın elinden kurtardın ama Esav'ın ellerine düşmek üzereyim, çocuklarımın anneleriyle birlikte beni öldürecek. [21] O yüzden Tanrım Rab, yalvarırım kurtar beni; kardeşim Esav'ın ellerinden de çünkü ondan çok korkuyorum. [22] Eğer bende hiç doğruluk yoksa, İbrahim ve babam İshak'ın hatırına yap. [23] Çünkü bu serveti iyilik ve merhamet sayesinde elde ettiğimin farkındayım. O yüzden yalvarırım iyiliğinle beni bugün kurtar ve bana yanıt ver".

[24] Yakup Rabbe dua etmeyi bitirdiğinde yanındaki herkesi, sürüler ve sığırlarla beraber iki gruba ayırdı. Yarısını, çocuklarıyla birlikte, İbrahim'in hizmetkarı Eliezer'in oğlu Damesek'in gözetimine diğer yarısını, çocuklarıyla birlikte, Eliezer'in oğlu Elianus'un gözetimine verdi. [25] Onlara emredip "Gruplarınız uzakta dursun ve birbirinize fazla yaklaşmayın; eğer Esav bir gruba gelip de saldırırsa, uzaktaki diğer grup ondan kurtulacaktır" dedi. [26] Yakup o gece orada kaldı ve gece boyunca hizmetkarlarına ellerindeki kuvvet ve çocuklarıyla ilgili talimatlar verdi.

[27] Rab o gün Yakup'un duasını işitti ve Rab Yakup'u kardeşi Esav'ın ellerinden kurtardı. [28] Rab gökten üç melek gönderdi ve onlar da Esav'a gidip ona göründüler.

[29] Bu melekler Esav'a ve yanındakilere, her çeşit savaş aletiyle donatılmış atlara binmiş iki bin kişi olarak göründüler. Esav'ın ve adamlarının gözünde dörder komutanla birlikte dört ordugaha ayrılmış halde göründüler. [30] Bir ordu harekete geçti ve Esav ve dört yüz adamını kardeşi Yakup'a doğru ilerlerken buldu. Bu ordu Esav ve adamlarına doğru koşup onları dehşete düşürdü. Esav dehşet içinde atından düştü ve tüm adamları her bir yana dağıldılar çünkü çok korkmuşlardı. [31] Esav'ın yanından kaçtıkları zaman ordu arkalarından hep bir ağızdan bağırdılar ve tüm savaşçı adamlar [32] "Bizler Tanrı'nın hizmetkarı Yakup'un hizmetkarlarıyız, o halde önümüzde kim durabilir?" diye seslendiler. Esav da onlara "Efendiniz benim efendim ve kardeşim Yakup'u karşılamaya gidiyorum, onu yirmi yıldır görmedim. Bana böyle mi davranıyorsunuz?" dedi. [33] Melekler ona yanıt verip "Rabbin hakkı için, kardeşim dediğin Yakup olmasaydı, senden ve yanındaki adamlardan kimseyi sağ bırakmazdık. Yalnız Yakup'un hatırı için onlara hiçbir şey yapmayacağız" dediler. [34] Bu ordu Esav ve adamlarını geçip uzaklaştı. Esav ve adamları yaklaşık bir mil uzaklaşmıştı ki her türlü silahlarla donanmış ikinci ordu ona doğru geldi ve Esav ile adamlarına birinci ordunun yaptığının aynısını yaptılar. [35] Devam etmek üzere onlardan ayrıldıklarında, işte üçüncü ordu ona doğru geldi ve hepsi korktular. Esav attan düştü ve tüm ordu birden bağırıp "Bizler Tanrı'nın hizmetkarı Yakup'un hizmetkarlarıyız, o halde önümüzde kim durabilir?" dediler. [36] Esav da onlara yanıp verip "Yakup benim efendim ve efendiniz benim kardeşimdir. Yirmi yıldır onun yüzünü görmedim, sesini duymadım. Bugün geldiğini öğrendim ve onu karşılamaya gidiyorum. Bana böyle mi davranıyorsunuz?" dedi. [37] Ona yanıt verip şöyle dediler: "Rabbin hakkı için, kardeşim dediğin Yakup olmasaydı, senden ve yanındaki adamlardan kimseyi sağ bırakmazdık. Yalnız kardeşim dediğin Yakup'un hatırı için sen veya adamlarınla uğraşmayacağız." [38] Üçüncü ordu da onlardan gidince adamlarıyla beraber yoluna devam etti ve dördüncü ordu onlara doğru yürüdü. Onlar da ona ve adamlarına diğerlerinin yaptıklarını yaptılar.

[39] Esav dört meleğin ona ve adamlarına getirmiş olduğu belayı görünce kardeşi Yakup'tan çok korktu ve onu barış içinde karşılamaya gitti. [40] Esav Yakup'a olan nefretini gizledi çünkü kardeşi Yakup'tan ötürü ölmekten korkuyordu; karşılaşmış olduğu dört ordunun Yakup'un hizmetkarları olduğunu zannediyordu.

[41] Yakup bölüklerine dağılmış haldeki hizmetkarlarıyla beraber geceyi orada geçirdi ve hizmetkarlarıyla yanlarındaki her şeyden, tüm mallarından Esav'a bir hediye vermeyi kararlaştırdı. Yakup ve adamları sabah erkenden kalktılar ve sığırlar içinden Esav'a bir hediye seçtiler. [42] Yakup'un kardeşi Esav'a sürüsünden seçmiş olduğu hediyenin miktarı şöyledir: İki yüz kırk koyun seçti. Deve ve eşeklerden, her birinden otuz tane ve sığırlardan ellisini seçti. [43] Hepsini on sürüye, her türü kendi başına olacak şekilde bölüştürdü ve onları on hizmetkarının ellerine teslim etti. Her tür kendi başına hareket ediyordu. [44] Onlara talimat verip şöyle dedi: "Birbirinizden uzakta yürüyün ve sürüler arasına mesafe koyun. Esav ve yanındakiler sizinle karşılaştığında size 'Kimsiniz, nereye gidersiniz ve bunlar kime aittir' diye sorarsa şöyle diyeceksiniz: 'Bizler Yakup'un hizmetkarlarıyız ve Esav'a barış içinde geliyoruz. İşte Yakup da arkamızdan geliyor. [45] Bunlar da Yakup'un kardeşi Esav'a göndermiş olduğu hediyedir'. [46] Eğer size 'Kardeşiyle karşılaşmak ve onun yüzünü görmek için neden arkanızdan geliyor' diye soracak olursa ona şöyle diyeceksiniz: 'Elbette kardeşini görmek için sevinç içinde geliyor ancak bize, onu hediye ile yatıştıracağım ve sonra onun yüzünü göreyim de belki o zaman beni kabul eder, dedi'".

47 Böylece tüm hediyeyi hizmetkarlarının ellerine verdi ve o gün yanından ayrıldılar. O geceyi iki bölüğüyle birlikte Yakub nehrinin sınırında geçirdi. Gecenin ortasında kalktı, eşlerini, kadın hizmetçilerini ve ona ait nesi varsa hepsini alıp o gece Yabuk nehrinin sığ yerinden karşıya geçirdi.

48 Her şeyi nehrin öbür tarafına geçirdikten sonra Yakup tek başına kaldı. Bir adam geldi ve o gece sabah olana dek onunla güreşti. Onunla güreşirken Yakup'un uyluk başı yerinden [kalçasından] çıktı. 49 Gün doğarken adam Yakup'u orada bıraktı, onun için hayırdua etti ve gitti. Yakup gün doğarken nehri geçti ve topallıyordu. 50 Nehri geçtiğinde güneş doğmuştu ve sığırlarının ve çocuklarının olduğu yere vardı. 51 Öğlene dek yürümeye devam ettiler, onlar ilerlerken hediye de önlerinden gidiyordu.

52 Yakup gözlerini kaldırıp baktığında uzaktan Esav'ı gördü, yanında pek çok adamla, yaklaşık dört yüz kişiyle birlikte geliyordu. Yakup kardeşinden çok korktu. 53 Yakup acele edip çocuklarını eşlerine ve cariyelerine bölüştürdü, kızı Dina'yı bir sandığa koyup hizmetkarlarına teslim etti.

54 Kardeşiyle karşılaşmak üzere çocuklarının ve karılarının önüne geçti. Kardeşine yaklaşana kadar yedi kez yere kapandı. Tanrı Yakup'un Esav ve adamlarının gözünde lütuf bulmasını sağladı çünkü Tanrı Yakup'un duasını işitmişti. 55 Kardeşi Esav'ın üzerine ise Yakup korkusu ve dehşeti düşmüştü. Tanrı'nın meleklerinin Esav'a yapmış olduklarından ötürü Esav Yakup'tan çok korkuyordu. Esav'ın Yakup'a duyduğu nefret iyiliğe dönüşmüştü. 56 Esav Yakup'un ona doğru koştuğunu görünce, o da ona doğru koştu ve onu öptü, boynuna sarıldı. Birbirlerini öptüler ve karşılıklı ağladılar. 57 Ve Tanrı Esav'ın yanında gelen adamların yüreklerine Yakup'a karşı korku ve iyilik duyguları koydu, onlar da Yakup'u öptüler ve kucakladılar. 58 Esav'ın oğlu Elifaz da, Esav'ın oğulları dört kardeşiyle birlikte, Yakup ile ağladılar. Onu öpüp ona sarıldılar çünkü hepsinin üzerine Yakup korkusu düşmüştü.

59 Esav gözlerini kaldırıp Yakup'un çocuklarıyla beraber kadınları gördü, Yakup'un arkasından yürüyorlardı ve yol boyunca Esav'a eğiliyorlardı. 60 Esav Yakup'a "Bu yanındakiler kimlerdir kardeşim? Senin çocukların mı yoksa hizmetkarlarının çocukları mı?" dedi. Yakup da Esav'a cevap verip "Onlar Tanrı'nın kuluna vermiş olduğu çocuklarımdır" dedi. 61 Yakup Esav ve adamlarıyla konuşurken, Esav tüm kafileyi görmüş ve Yakup'a "Dün gece karşılaştığım kafileyi de nereden buldun?" dedi. Yakup da "Efendimin gözünde lütuf bulmak içindir, hizmetkarına Tanrı'nın lütfetmiş olduklarıdır" dedi. 62 Hediye Esav'ın önüne geldi ve Yakup Esav'a ısrar edip "Efendime getirmiş olduğum hediyeyi ne olur al" dedi. Esav da "Benim ne işime yarar? Sahip oldukların sende kalsın" dedi. 63 Yakup "Madem ki yüzünü gördüm, hâlâ huzur içinde hayattasın, bütün bunları vermek de bana düşer" dedi. 64 Esav hediyeyi almayı reddedince Yakup ona "Sana yalvarırım efendim, eğer gözünde lütuf bulduysam o zaman elimden hediyemi al, çünkü bu yüzden senin yüzünü sanki tanrı gibi gördüm çünkü benden razı oldun" dedi. 65 Esav hediyeyi aldı ve Yakup Esav'a ayrıca gümüş ve altın ve bdellium da [zamk reçinesi] verdi; o kadar ısrar etti ki onları kabul etti.

66 Esav ordugahtaki sığırları bölüştürüp yarısını yanında gelen parayla tutmuş olduğu adamlara ve diğer yarısını ise çocuklarının eline verdi. 67 Gümüş ve altın ve bdellium'u [zamk reçinesi] büyük oğlu Elifaz'ın ellerine verdi. Esav Yakup'a "Seninle kalalım ve yerime varıncaya dek birlikte seninle yavaşça gideriz, orada beraber otururuz" dedi. 68 Yakup kardeşine cevap verip şöyle dedi: "Efendimin bana dediği gibi yapardım ama efendim bilirsin çocuklar narindir ve yanımdaki yavrularıyla birlikte koyunlar ve sığırlar yavaş yürür. Hızlı giderlerse hepsi ölür; ne kadar külfetli ve yorucu iş olduğunu

sen de bilirsin. 69 O yüzden efendim hizmetkarının önünden gitsin. Seir'e efendimin yerine gelene dek ben hayvanlarla çocuklara ayak uydurarak yavaş yavaş gideceğim.” 70 Esav Yakup’a “Yolda sana eşlik etsinler, yükünü ve yorgunluğunu taşısınlar diye yanımdaki adamlardan bazılarını seninle bırakayım” dedi, o da “Lütfediyorsun efendim, ne gerek var? 71 Demiş olduğun gibi Seir’e seninle birlikte kalmak üzere geleceğim. O yüzden sen adamlarınla beraber gidin arkanızdan geliyorum” dedi. 72 Yakup Esav’a bunu, sonrasında Kenan diyarında babasının yanına gidebilsin diye Esav ve adamlarını uzaklaştırmak için söylemişti. 73 Esav Yakup’u dinledi. Esav yanındaki dört yüz adamıyla Seir’e gitmek üzere döndüler. Yakup ve yanındakiler ise Kenan sınırlarının son bulduğu yerlere doğru bir günlük yol gittiler ve orada bir süre kaldılar.

BÖLÜM 33

1 Bir süre sonra Yakup diyarın sınırlarından ayrıldı ve Kenan diyarındaki Şalem topraklarında bulunan Şekem şehrine geldi ve şehrin önünde çadır kurdu[cxxii]. 2 Orada bulunan tarlanın bir kısmını memleketin ahalisinden Hamor'un çocuklarından beş şekel karşılığında satın aldı[cxxiii]. 3 Ve Yakup orada kendine bir ev yaptı; orada çadırını kurdu, sığırları için çardaklar yaptı, bu yüzden o yerin adını Sukkot koydu. 4 Yakup bir yıl altı ay Sukkot'ta kaldı.

5 O vakitler, memleketin kadınlarından bazıları, şehir halkının kızlarıyla dans etmek ve eğlenmek için Şekem şehrine gittiler. Onlar çıkarlarken Yakup'un karıları Rahel ve Lea da aileleriyle birlikte şehrin kızlarının eğlencesini görmeye gittiler. 6 Ve Yakup’un kızı Dina da onlarla birlikte gitti ve şehrin kızlarını gördü. Şehrin bütün halkı eğlencelerini izlemek için yanlarında dururlarken bu kızların önünde durdular; şehrin bütün önemli insanları da oradaydı. 7 Memleketin beyi Hamor oğlu Şekem de onları görmek için orada duruyordu.

8 Ve Şekem, Yakup’un kızı Dina'yı annesiyle birlikte şehrin kızlarının önünde otururken gördü ve genç kız çok hoşuna gitti, oradaki arkadaşlarına ve hemşerilerine “Kadınlar arasında oturan şu kimin kızıdır? Bu şehirde onu tanımıyorum” dedi. 9 Ve ona “Muhakkak bu, bir süredir bu şehirde oturmakta olan İbrani İshak oğlu Yakup’un kızıdır ve memleketin kızlarının eğlenmek için çıktıkları haberi gelince annesi ve kadın hizmetçileriyle birlikte gitmiş; gördüğün gibi aralarında oturmaktadır” dediler.

10 Şekem, Yakup'un kızı Dina'yı gördü ve ona baktığı zaman ruhu Dina'ya bağlandı. 11 Ve adam gönderip onu zorla aldı. Dina Şekem'in evine geldi; onu zorla aldı ve onunla yattı ve onu alçalttı. Onu çok seviyordu ve evine yerleştirdi.

12 Gelip olayı Yakup'a anlattılar ve Yakup Şekem'in kızı Dina'yı kirlettiğini duyunca Yakub Dina'yı Şekem'in evinden almak üzere on iki hizmetkarını gönderdi. Onlar da Dina’yı oradan almak üzere Şekem'in evine geldiler. 13 Geldiklerinde Şekem adamlarıyla birlikte onları karşıladı ve onları evinden kovdu. Dina'ya yaklaşmalarına izin vermedi; Şekem ise Dina'yı gözlerinin önünde öperek ve kucaklayarak oturuyordu.

14 Yakup'un hizmetkarları geri gelip ona “Gittiğimizde, o ve adamları bizi kovdular ve Şekem gözlerimizin önünde Dina'ya böyle yaptı” dediler. 15 Ve Yakup Şekem'in kızını zaten kirletmiş olduğunu biliyordu, ancak hiçbir şey söylemedi. Oğulları tarlada sığırlarını otlatıyorlardı, Yakup onlar geri dönene dek sessiz kaldı.

16 Yakup oğulları eve gelmeden önce, Şekem'in evinde Dina'ya bakmaları ve onunla kalmaları amacıyla hizmetçi kızlarından iki kız gönderdi. Şekem de babası, Pered'in oğlu Şiddekem oğlu

[cxxii] Başlangıç 33:18

[cxxiii] Başlangıç 33:19

Hamor'a gönderip “Bu genç kızı bana eş olarak al” diyerek üç arkadaşını gönderdi. 17 Hivi Şiddekem'in oğlu Hamor, oğlu Şekem'in evine geldi, onun önünde oturdu ve Hamor oğlu Şekem'e “Kendi halkının kızlarından hiç kadın kalmadı mı da senin halkından olmayan bir İbrani kadını alacaksın?” dedi. 18 Şekem ona “Bana sadece onu almalısın, çünkü o benim hoşuma gidiyor” dedi. Hamor da oğlunun dediği gibi yaptı, çünkü oğlunu çok severdi. 19 Hamor, bu meseleyi konuşmak üzere Yakup'a gitti. Oğlu Şekem’in evinden ayrıldığı zaman, Yakup’la konuşmak için henüz ona varmadan önce, işte Yakub’un oğulları Hamor oğlu Şekem'in yaptığını duyar duymaz kırdan geldiler. 20 Ve adamlar kız kardeşleri için çok üzülmüşlerdi ve sığırlarını toplama zamanından önce öfkeden deliye dönmüş halde eve döndüler. 21 Gelip babalarının önünde oturdular ve büyük öfkeyle ona “Bu adam ve ev halkı mutlaka ölmeli çünkü bütün yeryüzünün Tanrısı Rab Nuh'a ve çocuklarına adamın asla çalmamasını ve zina yapmamasını emretmiştir[cxxiv]. Şimdi işte Şekem, kız kardeşimizi hem perişan etmiş hem de onunla zina etmiştir. Şehrin ahalisinden hiç kimse de ona tek kelime etmemiştir. 22 Bu yapmış olduğu şey yüzünden Şekem, babası ve bütün şehre ölüm cezası hakkettiklerini muhakkak biliyor ve anlıyorsundur” dediler.

23 Babalarının önünde bu meseleyi konuşurlarken, işte Şekem’in babası Hamor, oğlunun Dina ile ilgili sözlerini Yakup'a söylemek için geldi; Yakup'un ve oğullarının önünde oturdu. 24 Hamor onlara söyleyip dedi: “Oğlum Şekem’in canı kızınızı çok arzu etmiş; Kızını ona eş olarak vermeni ve bizden kız alıp vermenizi rica ediyorum; bize kızlarınızı verin, biz de size kızlarımızı verelim; siz de bizim memlekette bizimle oturursunuz ve memlekette tek millet oluruz. 25 Memleketimiz çok geniştir, o halde burada yaşayın, ticaret yapın ve mülkler edinin. Dilediğinizi yapın; kimse size bir şey deyip engel olmayacaktır.”

26 Hamor Yakup ve oğullarıyla konuşmayı bitirince işte, oğlu Şekem de geldi ve önlerinde oturdu. 27 Şekem Yakup'la oğullarının önünde “Kızını bana vermen için gözünde lütuf bulayım ve onun için benden ne istersen yaparım. 28 Benden çokça çeyiz ve hediye isteyin, veririm ve bana her ne dersen yapacağım ve emirlerine karşı isyan edecek her kim olursa, o ölecektir; yeter ki eş olarak genç kızı bana ver” dedi. 29 Şimeon ve Levi, Hamor ve oğlu Şekem'e hileli bir şekilde cevap verip “Bize söylediğin her şeyi senin için yapacağız. 30 İşte, kız kardeşimiz senin evinde, ama bu konuda babamız İshak’a haber verinceye kadar ondan uzak dur, çünkü onun rızası olmadan hiçbir şey yapamayız. 31 Çünkü o, atamız İbrahim'in yollarını bilir ve bize her ne söylerse size bildireceğiz, sizden hiçbir şey saklamayacağız” dedi.

32 Şimeon ve Levi, bu meseleden dolayı Şekem’e ve şehrine ne yapılması gerektiğini danışmak üzere, Şekem ve babasına bahane olarak böyle söylemişlerdi. 33 Şekem ve babası Şimeon ve Levi'nin sözlerini işitince, bu onlara iyi göründü. Şekem ve babası evlerine gitmek için çıktılar.

34 Onlar gittikten sonra Yakup’un oğulları babalarına “İşte, bu kötü insanların ve şehirlerinin ölümü hakkettiklerini biliyoruz, çünkü onlar Tanrı’nın Nuh’a, çocuklarına ve onlardan sonra soylarına emretmiş olduğu emri çiğnediler. 35 Ayrıca Şekem, bu şeyi yaparak kız kardeşimiz Dina'yı kirlettiği için de böyle bir alçaklık aramızda bir daha asla yapılmamalıdır. 36 Bu yüzden şimdi ne yapacağınızı bilin ve görün ve bu şehrin tüm sakinlerini öldürmek için onlara ne yapılması gerektiğini araştırın ve bir mazeret bulun” dediler.

[cxxiv] Talmud'a göre, Tanrı “Nuh'un oğullarına”, dolayısıyla da tüm insanlık için bağlayıcı bir dizi (7 tane) evrensel ahlaki kural vermiştir (bkz. Babylonian Talmud Sanhedrin 56).

37 Ve Şimeon onlara “İşte size güzel bir tavsiye: onlara biz sünnetli olduğumuz gibi aralarındaki her erkeği sünnet etmelerini söyleyin, eğer bunu yapmak istemezlerse, kızımızı onlardan alıp gideriz. 38 Eğer razı olurlar ve bunu yaparlarsa, onlar acı çekerlerken, sessiz ve barışçıl bir kimse gibi kılıçlarımızla saldırır ve aralarındaki her erkeği öldürürüz” dedi. 39 Şimeon'un öğüdü hoşlarına gitti ve Şimeon'la Levi onlara teklif edildiği gibi yapmaya karar verdiler.

40 Ertesi sabah Şekem ve babası Hamor, Dina hakkında konuşmak ve Yakup’un oğullarının söylediklerine ne cevap vereceklerini duymak üzere yine Yakup ve oğullarına geldiler. 41 Yakup'un oğulları onlara hile ile konuşup “Babamız İshak’a senin bütün sözlerini bildirdik ve sözlerin onu memnun etti. 42 Ama o bize, tüm yeryüzünün Tanrısı Rabbin Babası İbrahim’e, eğer soyundan olmayan bir adam kızlarından birini almak isterse, tıpkı biz sünnetli olduğumuz gibi, ona ait her erkeği de sünnet ettirmesi gerektiğini ve o zaman ona kızımızı eş olarak verebileceğimizi emrettiğini söyledi. 43 Şimdi babamızın bize söylediği tüm yollarımızı sana anlattık, bize söylediğin şeyi yapamayız, kızımızı sünnetsiz bir adama veremeyiz, çünkü bu bizim için bir utançtır. 44 Ancak bir şartla sana kızımızı verir, kızlarınızı da kendimize alır ve aranızda yaşarız; eğer bizi dinler ve size ait her erkeği sünnet ettirip bizim gibi olmaya razı olursanız, söylediğiniz gibi tek bir millet oluruz. 45 Eğer bizi dinlemez ve size emretmiş olduğumuz üzere her erkeği bizim olduğumuz gibi sünnet ettirmezseniz o zaman gelir, kızımızı alır ve gideriz” dediler.

46 Şekem ve babası Hamor Yakup oğullarının sözlerini duyunca bu çok hoşlarına gitti. Şekem ve babası Hamor Yakub oğullarının isteklerini yerine getirmekte acele ettiler çünkü Şekem Dina'yı çok seviyordu ve ruhu ona perçinlenmişti. 47 Şekem ve babası Hamor acele edip şehrin kapısına geldiler ve şehirlerinin tüm adamlarını toplayıp onlara Yakub oğullarının sözlerini söyleyip 48 “Yakup'un oğullarına, bu adamlara gittik ve onlarla kızları hakkında konuştuk. Bu adamlar bizim isteğimiz doğrultusunda hareket etmeye razı olacaklar ve işte memleketimiz onlar için çok büyük ve orada yaşayacaklar, ticaret yapacaklar ve tek bir millet olacağız; onların kızlarını alacağız ve kızlarımızı onlara eş olarak vereceğiz. 49 Ancak bu adamlar bu şeyi yapmayı tek bir şartla, aramızdaki her erkek, tıpkı onlar da sünnetli oldukları gibi, Tanrılarının onlara emretmiş olduğu gibi sünnet edilirse kabul edecekler. Sünnet edilmekle ilgili talimatlarını yerine getirdiğimizde hayvanlarıyla, mallarıyla birlikte aramızda yaşayacaklar ve onlarla bir millet olacağız” dediler. 50 Şehrin bütün adamları Şekem ve babası Hamor'un sözlerini işitince, o zaman şehirlerinin bütün adamları bu teklifi kabul ettiler ve sünnet olmaya razı oldular, çünkü Şekem ve babası Hamor diyarın beyleri olarak çok saygı duydukları kişilerdi.

51 Ertesi gün, Şekem ve babası Hamor sabah erkenden kalktılar ve şehirlerinin tüm erkeklerini şehrin ortasına topladılar ve Yakup’un oğullarını çağırdılar. Onlar da o gün ve ertesi gün tüm erkekleri sünnet ettiler. 52 Şekem'i ve babası Hamor'u, Şekem'in beş erkek kardeşini sünnet ettiler. Sonra herkes kalkıp eve gitti çünkü bu şey Şekem şehrine karşı olan Rab’den geliyordu ve Şekem şehrini Yakup'un iki oğlunun ellerine teslim etsin diye Şimeon'un bu meseledeki öğüdü Rab'dendi.

BÖLÜM 34

1 Sünnet edilen bütün erkeklerin sayısı altı yüz kırk beş erkek ve iki yüz kırk altı çocuktu. 2 Ama Hamor'un babası, Pered oğlu Şiddekem ile altı erkek kardeşi Şekem'i ve babası Hamor'u dinlemediler; sünnet olmayacaklardı çünkü Yakup oğullarının teklifi onların gözünde iğrençti ve Şehir halkının da onlara kulak vermemesi üzerine çok öfkelendiler.

3 İkinci günün akşamı, anneleri onları Şekem ve babası Hamor'dan ve şehrin adamlarından gizlediği için sünnet edilmemiş sekiz küçük çocuk buldular. 4 Şekem ve babası Hamor onları getirtip sünnet ettirmek üzere adamlar gönderdi ancak Şiddekem ve altı kardeşi adamları öldürmek üzere kılıçlarıyla üzerlerine saldırdılar. 5 Bu meseleden ötürü Şekem ve babası Hamor'u ve onlarla beraber Dina'yı da öldürmek istediler. 6 Onlara şöyle dediler: "Bu yaptığınız şey nedir? Kenanlı kardeşlerinizin kızları arasında kadın mı kalmadı da daha önce hiç tanımadığınız İbrani kızlarını kendinize almak istiyorsunuz ve bunu yaparak atalarınızın hiç emretmemiş olduğu bir şeyi yapacaksınız. 7 Yaptığınız bu davranışla başarılı olacağınızı mı sanıyorsunuz? Yarın gelip size bu şey hakkında soru soracak olan kardeşleriniz Kenanlılara ne cevap vereceksiniz? 8 Eğer yaptıklarınız onların gözünde doğru ve iyi görünmeyecekse, sesimize kulak vermediğiniz için sen canlarınız için, ben de hayatlarımız için ne yapacağız? 9 Eğer memleketin sakinleri ve senin bütün kardeşlerin Ham oğulları, senin yaptıklarını duyduklarında 10 'Şekem ve babası Hamor ile şehirlerinin bütün adamları hiç alışmadıkları ve atalarının onlara asla buyurmadığı bu şeyi İbrani bir kadın yüzünden yaptılar' dediklerinde, o zaman Kenan diyarında oturan kardeşlerinizin önünde bütün günleriniz boyunca nereye kaçacaksınız veya utancınızı nereye gizleyeceksiniz? 11 Şimdi, bu nedenle, yaptığınız bu şeyi kabul edemeyiz, atalarımızın bize buyurmadığı bu boyunduruğu üzerimize yükleyemeyiz. 12 İşte yarın gidip bütün kardeşlerimizi, memlekette oturan Kenanlı kardeşlerimizi bir araya toplayacağız ve hepimiz gelip seni ve sana bel bağlayan herkesi öyle bir vuracağız ki senden veya onlardan geriye kimse kalmasın."

13 Ve Hamor ve oğlu Şekem ile şehrin tüm halkı, Şiddekem ve kardeşlerinin sözlerini duyunca söylediklerinden ötürü hayatlarından çok korktular ve yapmış olduklarından tövbe ettiler. 14 Şekem ve babası Hamor, babaları Şiddekem ve kardeşlerine cevap verip "Bize söylediğiniz bütün sözler doğrudur. 15 Şimdi, atalarımızın bize buyurmadığı bu şeyi İbranilerin sevgisinden dolayı yaptığımızı söylemeyin veya sanmayın. 16 Ancak, bu şart dışında, kızlarını almamıza ilişkin isteğimizi kabul etmeye niyetleri ve arzuları olmadığını gördüğümüz için onların dediklerine kulak verdik ve sizin de gördüğünüz bu eylemi, istediğimiz şeyi elde etmek için yaptık. 17 Onlardan istediğimiz şeyi aldığımız zaman, dönüp bize söylediklerinizi onlara yapacağız. 18 O yüzden, bedenlerimiz iyileşip yeniden güçleninceye kadar beklemenizi rica ediyoruz ve sonra onlara karşı birlikte hareket edeceğiz ve onlara gönlünüzde ve gönlümüzde olanı yapacağız" dediler.

19 Yakup'un kızı Dina, Şiddekem ve kardeşlerinin söylediği bütün bu sözleri ve Hamor ile oğlu Şekem ve şehirlerinin ahalisinin onlara ne cevap verdiğini işitti. 20 Acele edip babasının ona bakmaları için Şekem evinde gönderdiği hizmetçi kızlardan birini, babası Yakup'a ve kardeşlerine gönderip: 21 "Şiddekem ve kardeşleri senin hakkında böyle öğüt verdiler ve Hamor, Şekem ve şehir halkı da onlara böyle cevap verdi" dedi. 22 Yakup bu sözleri işitince öfkeyle doldu, kızdı ve onlara karşı öfkesi alevlendi. 23 Ve Şimeon ile Levi ant içip "Bütün yeryüzünün Tanrısı Rabbin hakkı için, yarın bu vakitte şehirde kimse sağ kalmayacak" dediler.

24 Sünnetli olmayan yirmi genç adam gizlenmişlerdi ve bu genç adamlar Şimeon ve Levi'yle savaştı. Şimeon ve Levi onlardan on sekizini öldürdü. İkisi şehirdeki bazı kireç çukurlarına kaçtılar, Şimeon ve Levi onları aradılar ama bulamadılar. 25 Şimeon ve Levi şehirde dolaşmaya devam ettiler, şehrin bütün ahalisini kılıçtan geçirdiler geriye hiç kimseyi bırakmadılar.

[26] Ve şehrin içinde büyük bir şaşkınlık oldu ve şehir halkının feryadı göğe yükseldi; bütün kadınlar ve çocuklar yüksek sesle feryat ettiler. [27] Şimeon ile Levi bütün şehri katlettiler; tüm şehirde tek bir erkek bırakmadılar. [28] Hamor ile oğlu Şekem'i kılıçtan geçirdiler ve Dina'yı Şekem'in evinden alıp oradan ayrıldılar. [29] Yakup'un oğulları gidip geri döndüler ve öldürülenlerin üzerine geldiler; şehirde ve kırda olan bütün mallarını yağmaladılar.

[30] Onlar ganimeti alırlarken, karşılarına üç yüz adam çıktı onlara toprak ve taşlar atarak saldırdılar. Şimeon onlara döndü ve hepsini kılıçtan geçirdi. Şimeon sonra Levi'ye katıldı ve şehre girdi. [31] Koyunlarını, sığırlarını ve sürülerini ve ayrıca kadınların ve çocukların geri kalanını aldılar, bir kapı açıp dışarı çıkardılar ve zafer içinde babaları Yakup'a geldiler. [32] Yakup şehre yaptıklarını ve onlardan aldıkları ganimeti görünce Yakup çok kızdı. Yakub onlara “Bana bu yaptığınız nedir? İşte diyarın Kenanlı sakinleri arasında huzur bulmuştum ve hiç kimse bana bulaşmamıştı. [33] Şimdi ise, Kenanlılar ve Perizliler arasında, memleketin halkına beni iğrenç yaptınız; ben sayıca azım, kardeşlerine yaptıklarınızı işitince hepsi bana karşı toplanacak ve beni öldürecekler. Ben ve ev halkım helak olacağız” dedi.

[34] Ve Şimeon, Levi ile bütün kardeşleri babaları Yakup'a cevap verip “İşte memlekette yaşıyoruz. Şekem kız kardeşimize böyle mi yapmalıydı? Şekem’in yaptıklarına neden sessiz kalıyorsun? Kız kardeşimize sokaklardaki bir fahişe gibi davranmalıydı?” dedi.

[35] Şimeon'la Levi'nin Şekem şehrinden tutsak alıp öldürmedikleri, erkek eli değmemiş kadınların sayısı seksen beşti. [36] Aralarında, adı Buna olan güzel görünüşlü ve hoş bir genç kız vardı, Şimeon onu eş olarak aldı. Tutsak alıp öldürmedikleri erkeklerin sayısı ise kırk yedi kişiydi; geri kalanını öldürmüşlerdi. [37] Şimeon ve Levi'nin Şekem şehrinden tutsak aldıkları bütün genç erkek ve kadınlar, Yakup'un oğullarının Mısır diyarından çıkacakları güne kadar Yakup'un oğullarına ve onlardan sonraki çocuklarına hizmetçi oldular.

[38] Şimeon ve Levi şehirden çıktıklarında, şehirde saklanmış ve şehir halkıyla birlikte ölmemiş iki genç adam kalktılar ve şehre girdiler. Şehri dolaştılar ve şehirde hiç erkek kalmamıştı, sadece kadınlar ağlıyordu. Bu genç adamlar haykırıp “İşte, İbrani Yakup oğullarının bu şehre yaptıkları kötülük budur. Kenanlı şehirlerden birini yok ettiler ve tüm Kenan diyarında canlarından korkmadılar”.

[39] Bu adamlar şehirden ayrılıp Tapnak şehrine gittiler. Oraya vardıklarında başlarına gelen her şeyi ve Yakup oğullarının Şekem şehrine yaptıklarını Tapnak sakinlerine anlattılar. [40] Bilgi Tapnak kralı Yaşub'a ulaştı ve o gençleri görmeleri için Şekem şehrine adamlar gönderdi çünkü kral “İki adam Şekem gibi büyük bir şehri nasıl harap edebilir?” diyerek anlattıklarına inanmamıştı. [41] Yaşub'un ulakları geri döndüler ve ona “Biz şehre gittik ve yok edilmiş, tek bir adam kalmamış, sadece ağlayan kadınlar; Orada ne bir sürü ne de sığır kalmış çünkü şehirde ne var ne yok hepsini Yakup oğulları almış” dediler. [42] Yaşub buna hayret edip “İki adam bu kadar büyük bir şehri nasıl yok edebildi ve onlara karşı tek bir adam duramadı? [43] Böylesi Nimrod’un günlerinden ve hatta en uzak zamandan bu yana olmamıştır” dedi. O zaman Tapnak kralı Yaşub halkına “Cesur olun, biz de gidip bu İbranilerle savaşacağız ve şehre yaptıklarını onlara da yapacağız; şehir halkının intikamını alacağız” dedi. [44] Tapnak Kralı Yaşub bu mesele hakkında danışmanlarına danıştı ve danışmanları ona “Yalnız başına sen İbranileri yenemezsin, çünkü bütün şehre bu işi yapabilmek için güçlü olmalılar. [45] Eğer ikisi bütün şehri harap edebildiyse ve kimse onlara karşı duramadıysa, sen onlara karşı gidecek olursan, hepsi bize karşı kalkıp bizi de aynı şekilde yok ederler. [46] Ama çevremizdeki bütün krallara haber gönderir ve bir araya toplarsan, onlarla birlikte gidip Yakup'un

oğullarına karşı savaşırız. O zaman onları yenebilirsin” dediler. 47 Yaşub, danışmanlarının sözlerini duyunca söyledikleri kendisi ve halkının hoşuna gitti ve öyle yaptılar. Tapnak kralı Yaşub, Şekem ve Tapnak'ı çevreleyen Amorilerin bütün krallarına haber gönderip 48 “Benimle gelin ve bana yardım edin, İbrani Yakup'u ve bütün oğullarını vurup onları yeryüzünden yok edelim, çünkü Şekem şehrine böyle yaptı, haberiniz yok mu?” dedi. 49 Amorilerin bütün kralları, Yakup oğullarının Şekem şehrine yaptıkları kötülüğü duyduklarında hayretler içinde kaldılar.

50 Amorilerin yedi kralı, ellerinde kılıçları ile on bin kadar adamdan oluşan ordularıyla toplandılar ve Yakup'un oğullarıyla savaşmak üzere geldiler. Yakup, Amori krallarının oğullarıyla savaşmak için toplandıklarını duyunca Yakup çok korktu ve içi sıkıldı. 51 Yakup Şimeon ve Levi'ye “Yaptığınız bu şey nedir? Beni ve evimi yok etmek için bütün Kenan çocuklarını üzerime getirmek için neden beni yaraladınız? Çünkü ben rahattım, ben ve ev halkım; bana bunu yaptınız ve yaptıklarınızla memleketin halkını bana karşı kışkırttınız” dedi. 52 Yahuda babasına cevap verip “Kardeşlerim Şimeon ve Levi Şekem’de oturanların hepsini yok yere mi öldürdüler? Şüphesiz bu, Şekem kız kardeşimizi alçalttığı ve Tanrımızın Nuh'a ve çocuklarına verdiği emri çiğnediği içindi, çünkü Şekem kız kardeşimizi zorla alıp onunla zina yaptı. 53 Şekem bütün bu kötülükleri yapınca şehrinin sakinlerinden biri de 'Neden böyle yaptın?’ demedi. Bu yüzden kardeşlerim gidip şehri vurdular ve Rab şehri onların eline verdi, çünkü orada yaşayanlar Tanrımızın emirlerini çiğnediler. O halde bütün bunları yapmış olmaları yok yere mi? 54 Şimdi neden korkuyorsun ya da için sıkılıyor ve kardeşlerime karşı neden öfken alevlendi? 55 Şekem şehrini ve halkını ellerine teslim eden Tanrımız, muhakkak bize karşı gelen tüm Kenan krallarını da elimize teslim edecektir; kardeşlerimin Şekem'e yaptığı gibi biz de onlara yapacağız. 56 Şimdi onlara karşı sakin ol ve korkularından kurtul, Tanrımız Rabbe güven ve bize yardım etmesi ve bizi kurtarması ve düşmanlarımızı ellerimize vermesi için ona dua et” dedi.

57 Yahuda, babasının hizmetkarlarından birine seslenip “Şimdi git ve bize karşı gelmekte olan bu kralların ordularıyla birlikte nerede olduklarına bak” dedi. 58 Hizmetkar da gidip uzaklara baktı, Sihon Dağı’nın[cxxv] karşısına çıktı ve kırlarda duran kralların ordugâhlarını gördü. Yahuda'ya dönüp “İşte kırallar bütün ordugâhları ile kırdalar; deniz kıyısındaki kum gibi son derece kalabalıklar” dedi. 59 Yahuda Şimeon ve Levi’ye ve tüm kardeşlerine “Güçlü olun ve yiğit olun, çünkü Tanrımız Rab bizimledir, onlardan korkmayın. 60 Her biriniz savaş silahlarını, yayı ve kılıcı kuşanmış olarak öne çıkın. Ve gidip bu sünnetsiz adamlarla savaşacağız; Rab bizim Tanrımızdır, bizi kurtaracaktır” dedi. 61 Yakup'un on bir oğlu ve onlarla birlikte Yakup'un tüm hizmetkarları kalktılar ve her biri, büyük ve küçük, savaş silahlarını kuşandı.

62 Hebron’da İshak’ın yanında bulunan İshak’ın bütün hizmetkarları da her çeşit savaş aletiyle onlara geldiler. Yakup'un oğulları ve onların hizmetkarları, yüz on iki adam, bu krallara doğru gittiler ve Yakup da onlarla gitti[cxxvi]. 63 Yakup oğulları, Hebron’a (orası Kiryat-arba’dır) babaları İbrahim oğlu İshak’a haber gönderip 64 “Bize karşı gelen Kenanlılar’ın elinden bizi kurtarması ve onları bizim elimize vermesi için Tanrımız Rabbe dua etmeni rica ediyoruz. 65 İbrahim'in oğlu İshak da oğulları için Rabbe dua edip “Ya Rab Tanrı, babama söz verip ‘Senin soyunu göklerin yıldızları gibi çoğaltacağım’ demiştin

[cxxv] Burada geçen Sihon dağı (İbranice שיאון) veya yaygın olarak bilindiği şekliyle Hermon Dağı Yeruşalim’deki Sion dağı, (İbranice, ציון) ile karıştırılmamalıdır.

[cxxvi] Başlangıç 48:22

ve bana da söz verdin. Kenan kralları şimdi, şiddet uygulamadıkları halde çocuklarımla savaşmak bir araya gelirken sözünü yerine getir. [66] Şimdi, ey Rab Tanrı, bütün yeryüzünün Tanrısı, sana yalvarırım, bu kralların öğüdünü boz ki oğullarımla savaşmasınlar. [67] Bu kralların ve onların kavminin yüreklerini oğullarımın dehşetiyle etkile ve gururlarını alaşağı et ki oğullarımdan yüz çevirsinler. [68] Güçlü elinle ve uzanmış kolunla oğullarımı ve onların hizmetkarlarını onlardan kurtar, çünkü bütün bunları yapmak üzere güç ve kudret senin elindedir" dedi.

[69] Yakup'un oğulları ve hizmetkarları bu krallara doğru gittiler ve Tanrıları Rabbe güvendiler. Giderken babaları Yakup da Rabbe dua edip "Ya Rab Tanrı, güçlü ve yüce Tanrı, eski devirlerden beri, o zamandan bugüne ve sonsuza dek [70] Sen, savaşları çıkaran ve onları durduransın, yükseltmek ve alçalmak için güç ve kudret senin elindedir; Duam senin huzurunda kabul olsun ki, merhametlerinle bana yönelesin; oğullarımın korkusuyla bu kralların ve halklarının yürekleri etkilensin, onları ve ordularını korkut ve büyük lütfunla sana güvenen herkesi kurtar; insanları alt edecek ve ulusları hükmümüz altına indirebilecek olan

BÖLÜM 35

[1] Amorilerin bütün kralları gelip Yakup oğullarına ne yapılması gerektiğini danışmanlarına sormak için kırda yerlerini aldılar; çünkü işte ikisi bütün Şekem şehrini katletti, diyerek hâlâ onlardan korkuyorlardı.

[2] Rab, İshak ile Yakup'un dualarını duydu ve tüm bu kralların danışmanlarının yüreklerini büyük bir korku ve dehşetle doldurdu, öyle ki hepsi tek bir ağızdan şöyle haykırdılar: [3] "Siz aptal mısınız ya da İbranilerle savaşacağınızı anlamıyor musunuz ve neden bugün kendi yıkımınızdan zevk alasınız? [4] İşte onlardan ikisi, korku ve dehşet duymadan Şekem şehrine geldiler, şehrin bütün adamlarını öldürdüler, önlerinde kimse duramadı. Onların hepsiyle nasıl savaşacaksınız? [5] Tanrılarının onları ne kadar çok sevdiğini ve onlar için eski devirlerden beri yapılmayan büyük şeyler yaptığını ve ulusların bütün ilahları arasında onun kudretli işlerinin benzerini yapacak kimsenin olmadığını hiç şüphesiz biliyorsunuz. [6] Babaları İbrani İbrahim'i defalarca onu öldürmeye çalışmış olan Nimrod'un ve tüm halkının elinden kesinlikle o kurtardı. [7] Kral Nimrod'un onu içine attığı ateşten de kurtardı ve Tanrısı onu ondan kurtardı. [8] Benzer bir şeyi başka kim yapabilir? O günlerde Sodom'da yaşayan kardeşinin oğluna dokundukları zaman, Elam'ın beş kralını öldüren şüphesiz İbrahim'di. [9] Evindeki sadık hizmetkarını ve adamlarından birkaçını almış, Elam krallarını bir gece kovalayıp onları öldürmüş ve aldıkları bütün malını kardeşinin oğluna geri vermişti.

[10] Bu İbranilerin Tanrısının onlardan çok hoşnut olduğunu ve onların da O'ndan hoşnut olduğunu muhakkak biliyorsunuz, çünkü tüm düşmanlarından onları onun kurtardığını biliyorlar. [11] Ve işte, Tanrısına olan sevgisi sayesinde, İbrahim biricik ve değerli oğlunu aldı ve onu Tanrısına yakma sunusu olarak sunmak niyetindeydi. Tanrı onu bunu yapmaktan alıkoymasaydı, Tanrısına olan sevgisinden ötürü bunu yapacaktı. [12] Ve Tanrı onun bütün işlerini gördü ve bu şeyi yaptığından ötürü oğullarını ve bütün soyunu başlarına gelecek her beladan kurtaracağına dair ona ant içti ve söz verdi çünkü Tanrısına duyduğu sevgi çocuğuna duyduğu sevgisinden daha büyüktü.

[13] Tanrılarının, karısından ötürü onu öldürmesinler ve onu kendilerine eş olarak almasınlar diye, o benim kız kardeşimdir, diyen İbrahim'in karısını alarak Mısır Firavununa ve Gerar kralı Abimelek'e ne yaptığını duymadınız mı? Tanrı da onlara ve halklarına sizin de işitmiş olduğunuz şeyleri yaptı.

14 Ve işte, Yakup'un kardeşi Esav'ın onu
öldürmek niyetiyle dört yüz adamla ona
geldiğini gözlerimizle gördük, çünkü
babasının bereketini kendisinden almış
olduğu aklına gelmişti. 15 Ve Suriye'den
gelirken, anneyi çocuklarla birlikte vurmak
amacıyla onu karşılamaya gitmişti. Onun
elinden onu kim kurtardı, güvendiği Tanrısı
değil mi? Onu kardeşinin elinden ve ayrıca
düşmanlarının elinden kurtardı ve hiç
şüphesiz onları yine koruyacaktır.

16 İşitmiş olduğunuz kötülüğü Şekem şehrine
yapmaları için kendilerine güç ilham edenin
Tanrıları olduğunu kim bilmez ki? 17
Güvendikleri Tanrıları olmasaydı, iki adam
Şekem gibi büyük bir şehri kendi güçleriyle
yok edebilir miydi? Şehir sakinlerini kendi
şehirlerinde öldürmek için tüm bunları o
söyledi ve yaptı.

18 O halde, bin kat fazla kişi size yardıma
gelse bile, onların hepsiyle birden savaşmak
için şehrinizden bir araya gelenlerle galip
gelebilir misiniz? 19 Hiç şüphesiz onlarla
savaşmak için değil, onları seçen Tanrılarıyla
savaşmak için geldiğinizi ve bu nedenle
bugün helak olmaya geldiğinizi biliyor ve
anlıyorsunuz. 20 Şimdi, kendi başınıza
getirmeye çalıştığınız bu kötülükten sakının
ve sayıları az olsalar da onlarla
savaşmamanız sizin için daha iyi olacaktır
çünkü Tanrıları onlarla beraberdir."

21 Amorilerin kralları danışmanlarının bütün
sözlerini işitince yürekleri korkuyla doldu.
Yakup oğullarından korktular ve onlarla
savaşmayacaklardı. 22 Danışmanlarının
sözlerine kulak verdiler ve onların bütün
sözlerini dinlediler. Danışmanların sözleri
kralları çok memnun etti ve öyle yaptılar.

23 Krallar döndüler ve Yakup oğullarından
uzak durdular. Onlarla savaşmaya cesaret
edemediler, çünkü onlardan çok
korkuyorlardı ve onlara duydukları korku
yüzünden yürekleri erimişti. 24 Çünkü bu
onlara Rab'den gelmişti; kendisine
güvendikleri için kulları İshak ve Yakup'un
dualarını işitmişti. Bütün bu krallar o gün
ordularıyla birlikte kendi şehrine döndüler ve
Yakup'un oğullarıyla o zaman
savaşmadılar[cxxvii].

25 Yakup'un oğulları o gün akşama kadar
Sihon Dağı'nın karşısında mevzilerini
korudular. Bu kralların kendileriyle
savaşmaya gelmediklerini görünce Yakup
oğulları eve döndüler.

BÖLÜM 36

1 O zaman Rab Yakup'a görünüp "Kalk,
Beytel'e git ve orada kal. Sana görünen, seni
ve oğullarını sıkıntıdan kurtaran Rabbe
orada bir sunak yap" dedi. 2 Yakub da
oğulları ve ona ait nesi varsa her şeyle
beraber kalkıp Rabbin sözüne göre Beytel'e
gittiler.

3 Yakup Beytel'e çıktığı zaman doksan dokuz
yaşındaydı. Yakub ve oğulları ve onunla
beraber olan bütün kavm Luz'daki Beytel'de
kaldılar. Orada kendisine görünen Rabbe bir
sunak inşa etti. Yakup ve oğulları Beytel'de
altı ay kaldılar.

4 O vakitler Yakup'un yanında bulunan
Rebeka'nın dadısı, Uts kızı Debora öldü;
Yakup onu Beytel'in altında, oradaki bir
meşenin dibine gömdü[cxxviii]. 5 Betuel'in kızı,
Yakup'un annesi Rebeka da o vakitler
Hebron'da öldü, orası Kiryat-arba'dır, ve
İbrahim'in Het çocuklarından satın aldığı
Makpela mağarasına gömüldü.

6 Rebeka'nın yüz otuz üç yıl yaşadı ve öldü.
Yakup annesi Rebeka'nın öldüğünü duyunca
annesi için acı bir şekilde ağladı ve meşenin
altında hem onun için hem de onun dadısı
Debora için büyük bir yas tuttu. O yerin adını
Allon-bakut koydu.

[cxxvii] Başlangıç 35:5

[cxxviii] Başlangıç 35:8. Bazı çevirilerde bu ayet, Anah'ın su pınarı veya kaplıcalar değil de katırlar bulduğu şeklinde geçmektedir.

7 Suriyeli Laban da o günlerde öldü; Yakup ile arasındaki ahdi çiğnediği için Tanrı onu vurmuştu.

8 Rab ona görünüp onu bereketleyip adını İsrail koyduğunda Yakub yüz yaşında idi. O günlerde Yakup'un karısı Rahel hamile kaldı.
9 O vakit Yakup ve ona ait olan herkes babasının evine, Hebron'a gitmek üzere Beytel'den yola çıktılar. 10 Onlar yoldayken ve Efrat'a varmalarına az bir yol kalmışken, Rahel bir oğul doğurdu, zor bir doğum gerçekleştirdi ve öldü. 11 Yakup onu Efrat yolunda gömdü, orası Beytlehem'dir, ve mezarına bir sütun dikti; bugüne kadar hala oradadır. Rahel kırk beş yıl yaşadı ve öldü.

12 Ve Yakup, Rahel'in kendisine doğurmuş olduğu oğluna Benyamin adını verdi, çünkü doğduğunda memleketin sağ tarafındaydı.

13 Rahel'in ölümünden sonra Yakup çadırını cariyesi Bilha'nın çadırına kurdu. 14 Ruben bundan ötürü annesi Lea'yı kıskandı ve öfkeyle doldu. Öfkeyle kalkıp gitti, Bilha'nın çadırına girdi ve babasının yatağını oradan kaldırdı[cxxix]. 15 O zaman, doğuştan gelen payı, krallık ve kâhinlik görevleriyle birlikte Ruben'in oğullarından alındı, çünkü babasının yatağını kirletmişti. Doğum hakkı Yusuf'a[cxxx], krallık görevi Yahuda'ya, kâhinlik görevi Levi'ye verildi; çünkü Ruben babasının yatağını lekelemişti.

16 Yakup'un kendisine Paddan-aram'da doğan soyları bunlardır; Yakup'un on iki oğlu vardı.

> 17 Lea'nın oğulları: ilk doğan Ruben ve Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun ve kız kardeşleri Dina; Rahel'in oğulları Yusuf ve Benyamin'di.
>
> 18 Lea'nın cariyesi Zilpa'nın oğulları Gad ve Aşer idi, Rahel'in cariyesi Bilha'nın oğulları Dan ve Naftali'ydi; Yakup'un Paddan-aram'da doğan oğulları bunlardır.

19 Yakup ve oğulları ve ona ait olan herkes yola çıktılar ve İbrahim ve İshak'ın konakladıkları Hebron'daki Kiryat-arba denen Mamre'ye geldiler ve Yakup ve oğulları ve ona ait olan her şey babasıyla birlikte oturdular.

20 Kardeşi Esav ve oğulları ve ona ait olan herkes Seir diyarına gittiler ve orada oturdular, Seir diyarında mülk sahibi oldular ve Esav'ın oğulları Seir diyarında semereli oldular ve çoğaldıkça çoğaldılar.

21 Esav'ın kendisine Kenan diyarında doğan soyları bunlardır; Esav'ın beş oğlu vardı.

> 22 Ada Esav'a, ilk doğan Elifaz'ı doğurdu ve ona Reuel'i de doğurdu. Oholibama ona Yeuş, Yalam ve Korah'ı doğurdu.
>
> 23 Esav'ın Kenan diyarında doğan oğulları bunlardır; Esav'ın oğlu Elifaz'ın oğulları Teman, Omar, Tsefo, Gatam, Kenaz ve Amaleks idi. Reuel'in oğulları Nahat, Zerah, Şammah ve Mizza idi.
>
> 24 Yeuş'un oğulları Timna, Alva, Yetet'ti; Yalam'ın oğulları Alah, Finor ve Kenaz'dı.
>
> 25 Korah'ın oğulları Teman, Mibzar, Magdiel ve Eram'dı; Seir diyarında emirliklerine göre Esav oğullarının aşiretleri bunlardır.
>
> 26 Seir diyarında oturan Horlu Seir'in oğullarının adları şunlardır: Lotan, Şobal, Tsibeon, Anak, Dişan, Ezer ve Dişon; yedi oğul.
>
> 27 Lotan'ın oğulları Hori, Heman ve kız kardeşleri Timna'ydı; Timna Yakup'a ve oğullarına geldi ve ona kulak asmadılar, o da gitti ve Esav'ın

[cxxix] Başlangıç 35:22

[cxxx] Başlangıç 48:22

oğlu Elifaz'a cariye oldu ve ona Amalek'i doğurdu.

28 Şobal'ın oğulları Alvan, Manahat,
Ebal, Şefo ve Onam'dı. Tsibeon'un
oğulları Ajah ve Anah'dı; babası
Tsibeon'un eşeklerini beslerken çölde
Yemim'i bulan Anah buydu[cxxxi]. 29
Babasının eşeklerini beslerken, onları
beslemek için farklı zamanlarda çöle
çıkarmıştı. 30 Bir gün onları halk
çölünün karşısında bulunan, deniz
kıyısındaki çöllerden birine getirmişti
ve işte denizin öbür tarafından çok
şiddetli bir fırtına geldi ve orada
beslenen eşeklerin üzerinde durdu;
hepsi hareketsiz kaldılar. 31 Ardından
denizin karşı yakasındaki çölden yüz
yirmi kadar büyük ve korkunç hayvan
çıkageldi, hepsi eşeklerin olduğu yere
gelip orada durdular. 32 Bu hayvanlar,
yarısından aşağıları insan çocukları
şeklindeydi ve yarısından yukarıları
ise kimisi ayılara, kimisi ise
arkalarında omuzlarının arasından
yere kadar uzanan duşifat*
kuyruklarına benzer kuyrukları
bulunan kifalara[cxxxii] benziyordu. Bu
hayvanlar geldiler, bu eşeklere
bindiler ve onları sürüp götürdüler ve
bir daha dönmediler. 33 Bu
hayvanlardan biri Anah'a yaklaşıp
ona kuyruğuyla vurdu ve sonra
oradan kaçtı. 34 Anah bunu görünce
ölesiye korktu ve şehre kaçtı. 35
Başına gelen her şeyi oğulları ile
kardeşlerine anlattı. Birçok adam
eşekleri aramaya gitti ama onları
bulamadılar. Anah ve kardeşleri o
günden sonra o yere bir daha
gitmediler çünkü çok korkmuşlardı.

36 Seir oğlu Anah'nın oğulları Dişon
ve kız kardeşi Oholibama idi; ve
Dişon'un oğulları Hemdan, Eşban,
İtran ve Keran; Ezer'in oğulları Bilhan,
Zaavan ve Akan idi; Dişon'un
çocukları Uts ve Aran idi. 37 Seir
diyarındaki emirliklerine göre Horlu
Seir'in oğullarının aşiretleri bunlardır.

38 Esav ve oğulları, memlekette oturan Horlu
Seir'in diyarında oturdular ve mülkleri vardı
ve semereli idiler, çoğaldıkça çoğaldılar.
Yakub ve oğulları ile onlara ait olan her şey
Rabbin babaları İbrahim'e emretmiş olduğu
gibi babaları İshak ile Kenan diyarında
oturdular.

BÖLÜM 37

1 Yakup ömrünün yüz beşinci yılında, yani
Yakup'un Kenan diyarında çocuklarıyla
birlikte yaşadığı dokuzuncu yılda, Paddan-
aram'dan geldi. 2 O günlerde Yakup
çocuklarıyla birlikte Hebron'dan yola çıktılar;
onlar ve hepsi onlara ait neleri varsa Şekem
şehrine döndüler ve orada oturdular çünkü
Yakup oğulları Şekem şehrinde sığırları için
iyi ve bereketli otlaklar buldular. Şekem şehri
yeniden inşa edilmiş ve içinde yaklaşık üç
yüz erkek ve kadın bulunuyordu.

3 Paddan-aram'dan geldiği zaman Yakup ile
çocukları ve ona ait nesi varsa, Şimeon ve
Levi şehri vurmadan önce Yakup'un
Şekem'in babası Hamor'dan satın almış
olduğu tarlanın bir bölümünde oturdular.

4 Şekem şehri etrafında bulunan Kenanlıların
ve Amorilerin tüm kralları, Yakup oğullarının
tekrar Şekem'e gelip orada oturduklarını
duydular. 5 "İbrani Yakup'un oğulları şehrin
sakinlerini vurup onları kovduktan sonra
yeniden şehre gelip orada mı oturacaklar?
Şimdi dönüp şehirde yaşayanları yine mi
kovsunlar ya da öldürsünler?" dediler. 6
Bütün Kenan kralları tekrar toplandılar ve

[cxxxi] Başlangıç 36:24

[cxxxii] "Kifa", maymunlar için kullanılan İbranice kelimeye benziyor (Strong # 6971) ve "Duşifat" da aynı kökene dayanıyormuş gibi görünen anlamı tam olarak bilinmeyen sözcüklerdir. Ayılar gibi, maymunlar da biraz insana benzer bir görünüme sahip olduğundan belki burada bu kastedilmiş olabilir.

Yakup ve oğullarıyla savaşmak için bir araya geldiler.

7 Ve Tapnak [Tappuah] kralı Yaşub komşusu olan tüm krallara, Gaaş kralı Elon'a, Şilo kralı İhuri'ye, Kazar [Hatsor] kralı Paraton'a, Sarton [Sartan] kralı Susi'ye, Beythoron kralı Laban'a ve Otnay-mah [Mahanaim] kralı Şabir'e gönderip 8 "Yanıma gelin, bana destek olun. İbrani Yakup'u ve oğullarını ve ona ait nesi varsa herkesi vuralım çünkü onlar daha önce yaptıkları gibi yine onu ele geçirmek ve içinde oturanları öldürmek üzere Şekem'e geldiler" dedi.

9 Bütün bu krallar da toplanıp tüm ordularıyla geldiler; deniz kıyısındaki kum gibi fazlasıyla kalabalıktılar ve hepsi Tapnak'ın karşısında konuşlandılar.

10 Tapnak kralı Yaşub bütün ordusuyla onlara doğru çıktı ve onlarla birlikte şehrin dışında, Tapnak'ın karşısında konakladı. Tüm bu krallar Yakup oğullarına karşı yedi ordugâh olmak üzere yedi bölüğe ayrıldılar. 11 Ve Yakup'a ve oğullarına bir bildiri gönderip "Ovada birlikte bir karşılaşma yapmak üzere hepiniz çıkın gelin de şehirlerinde öldürmüş olduğunuz Şekem adamlarının davasının intikamını alalım ki şimdi tekrar Şekem şehrine dönüp de orada oturmayasınız ve sakinlerini önceki gibi öldürmeyesiniz" dediler.

12 Yakup'un oğulları bunu işitince Kenan krallarının sözlerine çok öfkelendiler ve Yakup'un oğullarından onu hemen kalktı ve her biri kendi savaş silahlarını kuşandı; yanlarında savaş düzeninde donanmış yüz iki hizmetkar vardı. 13 Tüm bu adamlar, Yakup'un oğulları, hizmetkarları ile bu krallara doğru gittiler. Babaları Yakup onlarla beraberdi ve hepsi Şekem tepesi üzerinde durdular.

14 Yakup, oğulları için Rabbe dua etti ve ellerini Rabbe doğru açıp "Ey Tanrı, sen her şeye kadir bir Tanrısın, sen babamızsın, bizi sen yarattın ve biz senin ellerinin eseriyiz. Oğullarımı, bugün onlarla savaşmaya gelen düşmanlarının elinden merhametinle kurtarman için sana dua ediyorum çünkü azınlığı çoğunluktan kurtarmak için güç ve kudret senin elindedir. 15 Düşmanlarıyla savaşmak, onları boyun eğdirmek ve düşmanlarını önlerine düşürmek için oğullarıma, hizmetkarlarına yüreklilik ve savaşma gücü ver. Oğullarım ve hizmetkarları Kenan oğullarının elleriyle ölmesinler. 16 Ama oğullarımın ve hizmetkarlarının canını almak senin gözünde iyi görünüyorsa, büyük merhametinde onları senin hizmetkarlarının elleriyle al ki bugün Amorilerin krallarının ellerinde mahvolmasınlar" dedi. 17 Ve Yakup Rabbe dua etmeyi bitirince yer yerinden oynadı, güneş karardı, bütün bu krallar dehşete kapıldılar ve onları büyük bir dehşet sardı.

18 Rab, Yakup'un duasını işitti ve Rab bütün kralların ve ordularının yüreklerini Yakup oğullarının dehşeti ve huşu ile doldurdu; 19 Rab onlara Yakup oğullarının savaş arabalarının sesini, güçlü atlarının sesini ve onlara eşlik eden büyük bir ordunun sesini işittirdi. 20 Bu krallar Yakup oğullarından ötürü büyük bir korkuya kapıldılar ve mevzilerinde duruyorlarken, işte Yakup oğulları yüz on iki adamla, büyük ve muazzam bir haykırışla üzerlerine yürüdüler.

21 Krallar Yakup oğullarının kendilerine doğru ilerlediğini gördüklerinde daha da panik oldular ve, ilk başta olduğu gibi, Yakup oğullarının önünden çekilmeye ve onlarla savaşmamaya meylediyorlardı. 22 Ama sonra "İbranilerin önünden böyle iki kez geri çekilmek bizim için utanç olur" diyerek geri çekilmediler.

23 Yakup oğulları yaklaştılar ve bütün bu krallara ve ordularına karşı ilerledikçe gördüler ki işte denizin kumu kadar çok, kuvvetli bir topluluktu. 24 Yakup oğulları Rabbe seslenip "Bize yardım et, Ya Rab, bize yardım et ve bize cevap ver çünkü sana güveniyoruz ve bugün bize karşı gelen bu sünnetsiz adamların elleriyle ölmeyelim" dediler.

25 Yakup oğulları savaş silahlarını kuşandılar ve her birini kendi kalkanını ve mızrağını eline aldılar ve savaş yerine yaklaştılar. 26 Yakup'un oğlu Yahuda ile yanındaki on hizmetkarı kardeşlerinin önünden koşup bu krallara doğru yöneldi. 27 Yahuda'nın karşısına ordusuyla ilk Tapnak kralı Yaşub çıktı ve Yahuda, Yaşub ve ordusunun kendisine doğru geldiğini görünce Yahuda'nın gazabı alevlendi ve içinde öfkesi alevlendi, hayatını ortaya koyarcasına savaş meydanına yaklaştı.

28 Yaşub ve bütün ordusu Yahuda'ya doğru ilerliyordu. Çok güçlü ve kuvvetli bir ata biniyordu ve Yaşub çok yiğit bir adamdı; baştan aşağıya demir ve bakır ile kaplıydı. 29 At üzerindeyken, bütün savaşlarında yaptığı gibi, iki eliyle öne ve arkaya doğru oklar fırlatabiliyordu ve okları hedeflediği yeri asla kaçırmazdı.

30 Yahuda ile savaşmak için üzerine doğru gelirken Yahuda'ya oklar fırlatmaya çalıştığında, Rab Yaşub'un elini bağladı ve attığı tüm oklar sekip kendi adamlarını vurdu. 31 Buna rağmen, Yaşub oklarla ona meydan okumak için Yahuda'ya doğru ilerlemeye devam etti, ancak aralarındaki mesafe yaklaşık otuz arşındı. Yahuda, Yaşub'un oklarını kendisine doğru fırlattığını görünce, öfkeden gözü dönmüş şekilde var gücüyle ona koştu. 32 Yahuda yerden büyük bir taş aldı; ağırlığı altmış şekeldi, ve Yahuda Yaşub'a doğru koştu ve taş onun kalkanına vurunca Yaşub darbeyle sersemledi ve atından yere düştü. 33 Kalkan Yaşub'un elinde paramparça oldu ve darbenin gücüyle yaklaşık on beş arşın öteye savrulup ikinci ordunun önüne düştü.

34 Yaşub ile gelen krallar, Yakup oğlu Yahuda'nın gücünü ve Yaşub'a yaptıklarını uzaktan gördüklerinde Yahuda'dan çok korktular. 35 Ve şaşkınlığını görerek Yaşub'un ordugâhının yakınına toplandılar. Yahuda kılıcını çekti ve Yaşub'un ordusundan kırk iki adamını vurdu. Yaşub'un ordusunun tamamı Yahuda'nın önünden kaçtı, kimse ona karşı duramadı ve Yaşub'u bıraktılar. Yaşub ise yere serilmiş haldeydi. 36 Ve ordusundaki bütün adamların kendisinden kaçtığını gören Yaşub acele edip Yahuda'ya karşı korkarak ayağa kalktı ve Yahuda'nın karşısında durdu. 37 Yaşub Yahuda ile teke tek, kalkan kalkana savaştı. Yaşub'un adamları ise Yahuda'dan çok korktukları için kaçtılar.

38 Yaşub Yahuda'nın başına vurmak için mızrağına davrandı ama Yaşub'un mızrağına karşı Yahuda kalkanını çabucak başına tuttu böylece Yaşub'un mızrağından darbeyi Yahuda'nın kalkanı aldı ve kalkan ikiye ayrıldı. 39 Yahuda kalkanının yarıldığını görünce, çabucak kılıcını çekip Yaşub'u ayak bileklerinden vurdu ve ayaklarını kesti. Yaşub da yere düştü ve mızrak elinden düştü. 40 Yahuda hemen Yaşub'un mızrağını aldı, başını kesti ve ayaklarının yanına fırlattı.

41 Yakup oğulları Yahuda'nın Yaşub'a ne yaptığını görünce, hepsi diğer kralların saflarına koştular ve Yakup oğulları Yaşub'un ordusuyla ve orada bulunan bütün kralların ordularıyla savaştılar. 42 Yakup oğulları onlardan on beş bin kişiyi öldürdü ve onları su kabaklarına vurur gibi vurdular ve geri kalanlar canları için kaçtılar.

43 Yahuda ise hala Yaşub'un cesedinin yanında duruyordu ve Yaşub'un zırhını çıkardı. 44 Yahuda, Yaşub'un üzerindeki demir ve bakırı da almıştı ki işte Yaşub'un komutanlarından dokuzu Yahuda ile savaşmak için geldiler. 45 Yahuda hızlı davranıp yerden bir taş aldı ve onunla birinin kafasına vurdu, kafatası çatladı ve bedeni attan yere düştü. 46 Kalan sekiz komutan Yahuda'nın gücünü görünce çok korktular ve kaçtılar. Yahuda da on adamıyla onları kovaladı ve yetişip onları öldürdüler.

47 Ve Yakup oğulları kralların ordularını vurmaya devam ediyordu ve birçoğunu öldürdüler, fakat bu krallar komutanlarıyla birlikte korkusuzca yerlerini korudular ve yerlerinden geri çekilmediler. Ordularından

Yakup oğullarının önünden kaçanlara bağırıyorlardı ama kimse onları dinlemiyordu çünkü ölmekten korkuyorlardı.

48 Ve Yakup'un bütün oğulları, kralların ordularını vurduktan sonra geri dönüp Yahuda'ya geldiler; Yahuda Yaşub'un sekiz komutanını öldürmüş üzerlerindekini topluyordu.

49 Levi, Gaaş Kralı Elon'un on dört komutanıyla ona saldırmak için ona doğru ilerlediğini gördü, ama Levi bundan emin değildi. 50 Elon komutanlarıyla yaklaştıkça Levi arkasına baktı ve kendisine arkadan saldırılmakta olduğunu gördü. Levi on iki hizmetkarıyla koştu ve gidip Elon'u ve komutanlarını kılıçtan geçirdiler.

BÖLÜM 38

1 Ve Şilo kralı İhuri, Elon'a yardım etmek için geliyordu ve Yakup'a yaklaştığı sırada Yakup elindeki yayı çekti ve bir okla İhuri'yi öldürdü. 2 Şilo kralı İhuri ölünce kalan dört kral komutanlarının geri kalanıyla birlikte mevzilerinden kaçtılar ve "Bizden daha güçlü üç kralı ve onların komutanlarını öldüren İbraniler'e karşı artık gücümüz kalmadı" diyerek geri çekilmeye başladılar. 3 Yakup oğulları kalan kralların mevzilerinden ayrıldıklarını görünce onları kovaladılar, Şekem tepesinde konuşlanan Yakub da geldi ve kralların ardınca gittiler ve hizmetkarlarıyla onlara yetiştiler.

4 Geride kalan askerleriyle krallar ve komutanlar Yakup oğullarının kendilerine yaklaşmakta olduklarını görünce korkuya kapıldılar ve Kazar şehrine varıncaya dek kaçtılar. 5 Yakup oğulları Kazar şehrinin kapısına kadar onları kovaladı ve krallar ile orduları içinden dört bin kadar adamı vurup onlara büyük zarar verdiler. Onlar kralların ordusuyla savaşırken Yakup da yayıyla kralları vurmakla meşguldü ve hepsini öldürdü. 6 Ve Kazar şehrinin kapısında Kazar kralı Paraton'u öldürdü, ardından Sarton kıralı Susi'yi, Beythoran kralı Laban'ı ve Mahnayma (Otnay-mah) kralı Şabir'i vurdu; hepsini oklarla vurdu, her birini tek okla öldürdü.

7 Ve bütün kralların öldüğünü ve bozguna uğrayıp geri çekildiklerini gören Yakup oğulları, Kazar kapısının karşısında kralların ordularıyla savaşa devam ettiler ve adamlarından dört yüz kadarını daha vurdular.

8 Yakup'un hizmetkarlarından üç adam o savaşta öldü. Yahuda, hizmetkarlarından üçünün öldüğünü görünce, bu onu çok üzdü ve Amoriler'e karşı öfkesi alevlendi.

9 Kralların ordularından geriye kalanların hepsi çok korkmuştu, koşup Kazar şehrinin surlarının kapısını kırdılar ve hepsi emniyet için şehre girdiler. 10 Kazar şehrinin içinde gizlendiler; çünkü Kazar şehri çok büyük ve genişti. Tüm bu ordular şehre girince, Yakup oğulları da onların peşinden şehre koştular.

11 Savaşmakta tecrübeli dört yiğit adam şehirden çıkıp ellerinde kılıç ve mızraklarla şehrin girişini tutup Yakup oğulları şehre girmesinler diye karşılarında durdular. 12 Naftali koşup aralarına daldı ve kılıcıyla ikisini vurdu[cxxxiii]; tek vuruşta kafalarını kesti. 13 Diğer ikisine döndü ve işte kaçmaya başladılar, o da peşlerine düştü, onları yakaladı ve vurup öldürdü.

14 Yakup oğulları şehre geldiklerinde şehrin başka bir suru daha olduğunu gördüler. Surun kapısını aradılar ama bulamadılar. Yahuda surun üzerine çıktı, Şimeon ve Levi de onu takip ettiler ve üçü de surdan şehre indiler. 15 Şimeon ve Levi, korunmak amacıyla şehre kaçmış tüm erkekleri ve ayrıca karıları ve çocuklarıyla birlikte şehir sakinlerini de öldürdüler; onları kılıçtan geçirdiler ve şehrin çığlıkları göğe yükseldi. 16 Dan ve Naftali, ağıt seslerine neyin sebep

[cxxxiii] Başlangıç 49:21 Naftali için, bir ceylan gibi ayaklarının çevik olduğunu söyler.

olduğunu görmek için surun üzerine çıktılar çünkü Yakup oğulları kardeşleri için endişeleniyorlardı. Şehir ahalisinin ağlayarak ve yalvararak “Şehirde neyimiz varsa her şeyi alın ve gidin, sadece bizi öldürmeyin” dediklerini duydular.

17 Yahuda, Şimeon ve Levi şehrin sakinlerini vurmayı bıraktıklarında, sur üzerine çıkıp sur üzerinde bulunan Dan ile Naftali’ye ve diğer kardeşlerine seslendiler. Şimeon ve Levi onlara şehrin girişini bildirdiler ve tüm Yakup oğulları da ganimeti almaya geldiler. 18 Yakup oğulları Kazar şehrinin ganimetini, sürüleri ve sığırları, malları ve ele geçirilebilecek her ne varsa alıp o gün şehirden ayrıldılar.

19 Ertesi gün Yakup oğulları Sarton’a gittiler, çünkü şehirde kalan Sartonluların krallarını öldürdükleri için onlarla savaşmak üzere toplandıklarını duymuşlardı. Sarton çok yüksek ve kuvvetlendirilmiş bir şehirdi ve şehri çevreleyen derin bir savunma duvarı vardı. 20 Ve savunma duvarının direği yaklaşık elli arşın ve genişliği kırk arşındı ve savunma duvarından dolayı şehre girmenin hiçbir yolu yoktu. Yakup oğulları şehrin savunma duvarını görünce bir giriş yolu aradılar ama bulamadılar. 21 Çünkü şehrin girişi arkadaydı ve şehre girmek isteyen herkes yol takip edip bütün şehrin etrafını dolaştıktan sonra şehre girerdi. 22 Yakup oğulları şehre giremediklerini görünce, öfkeleri iyice alevlendi ve şehrin sakinleri Yakup oğullarının kendilerine doğru geldiklerini görünce korkuya kapıldılar çünkü güçlerini ve Kazar’a yaptıklarını duymuşlardı.

23 Sarton şehrinin sakinleri, onlara karşı savaşmak için toplandıktan sonra, şehre girerler diye Yakup oğullarına karşı çıkamadılar; fakat onların kendilerine doğru geldiklerini görünce, onlardan çok korktular, çünkü güçlerini ve Kazar’a ne yaptıklarını duymuşlardı. 24 Böylece Sarton ahalisi, Yakup oğulları gelmeden önce, şehrin köprüsünü çabucak yerinden kaldırdılar ve şehre getirdiler. 25 Yakup oğulları gelip şehre giden yolu aradılar ama bulamadılar. Şehrin sakinleri surun tepesine çıktılar ve Yakup oğullarının şehre bir giriş yolu aradıklarını gördüler. 26 O zaman şehrin sakinleri, surun tepesinden Yakup oğullarını yuhaladılar ve onlara lanet okudular. Yakup oğulları yuhalamayı duyunca çok kızdılar ve içlerinde öfkeleri alevlendi.

27 Yakup oğulları onlara sinirlenmiştiler. Hepsi kalktılar, var güçleriyle savunma duvarının üzerinden atladılar ve o güçle duvarın kırk arşın genişliğinden geçtiler. 28 Savunma duvarını geçtikten sonra şehrin surlarının altında durdular ve şehrin tüm geçitlerinin demir kapılarla kapatılmış olduğunu gördüler. 29 Yakup oğulları şehrin geçitlerinin kapılarını kırmak için yaklaştılar ama halk onlara izin vermedi, çünkü surun üstünden üzerlerine taşlar ve oklar fırlatıyorlardı. 30 Sur üzerinde bulunanların sayısı dört yüz kadardı. Yakup oğulları şehrin adamlarının şehrin kapılarını açmalarına izin vermeyeceklerini görünce, surun tepesine çıktılar. İlk Yahuda şehrin doğu cephesine çıktı. 31 Onun peşinden Gad ve Aşer şehrin batı köşesine, Şimeon ve Levi kuzeye, Dan ve Ruben güney tarafına çıktılar.

32 Ve surun tepesindeki adamlar, şehrin sakinleri, Yakup oğullarının kendilerine doğru tırmandıklarını görünce, hepsi surdan kaçtılar, şehre indiler ve şehrin içinde gizlendiler. 33 Duvarın aşağısında bulunan İssakar ve Naftali de yaklaşıp şehrin kapılarını kırdılar ve şehrin kapılarını ateşe verdiler, öyle ki demir eridi ve tüm Yakup oğulları, onlar ve bütün adamları, şehre girdiler. Sarton şehrinin sakinleriyle savaştılar ve onları kılıçtan geçirdiler; önlerinde kimse duramadı. 34 Yaklaşık iki yüz adam şehirden kaçtı, gidip şehirdeki belirli bir kuleye sığındılar. Yahuda onları kuleye kadar takip etti ve kuleyi yıktı, adamlar altında kaldılar ve hepsi öldü.

35 Yakup oğulları o kulenin tepesi yolundan gittiklerinde ve şehirde uzakta bir başka

güçlü ve yüksek kule daha vardı; tepesi göğe ulaşıyordu. Yakup oğulları aceleyle inip tüm adamlarıyla o kuleye gittiler ve içinde üç yüz kadar erkek, kadın ve çocuk olduğunu gördüler. 36 Ve Yakup oğulları kuledeki bu adamlara büyük bir darbe vurdular, onlar da kaçtılar. 37 Şimeon ve Levi peşlerine düşmüştü ki gizlendikleri yerden on iki güçlü ve yiğit adam karşılarına çıktı. 38 Bu on iki adam Şimeon ve Levi'ye güçlü bir mücadele verdiler. Şimeon ve Levi onlara galip gelemedi. Bu yiğit adamlar Şimeon ve Levi'nin kalkanlarını kırdı ve içlerinden biri Levi'nin başına kılıcıyla vurdu. Kılıçtan korkup başını eliyle koruyunca kılıç Levi'nin eline çarptı; az daha Levi'nin elini koparıyordu. 39 Levi yiğit adamın elindeki kılıcı kaptı ve onu adamdan zorla aldı, onunla bu güçlü adamın başına vurup başını yardı. 40 İçlerinden birinin öldürüldüğünü görünce on bir adam Levi ile savaşmak için yaklaştı. Yakup oğulları savaştıysa da onlara üstün gelemediler, çünkü bu adamlar çok güçlüydü. 41 Yakup oğulları galip gelemeyeceklerini görünce, Şimeon yüksek sesle korkunç bir çığlık attı ve on bir güçlü adam Şimeon'un çığlığının sesiyle afalladılar. 42 Yahuda, Şimeon'un bağırışını uzaktan tanıdı ve Naftali ile Yahuda kalkanlarıyla Şimeon ve Levi'ye doğru koştular, onları bu güçlü adamlarla savaşırken buldular; kalkanları kırıldığından onlara üstün gelemiyorlardı. 43 Naftali Şimeon ve Levi'nin kalkanlarının kırıldığını görünce hizmetkarlarından iki kalkan alıp Şimeon ve Levi'ye getirdi. 44 O gün Şimeon, Levi, Yahuda, üçü gün batımına dek bu on bir yiğit adama karşı savaştılar, ama onları yenemediler.

45 Bu Yakup'a haber verildi, o da çok üzüldü. Rabbe dua etti, o ve oğlu Naftali bu güçlü adamlara karşı çıktılar. 46 Yakup güçlü adamlara yaklaşıp yayını çekti ve adamlardan üçünü yay ile öldürdü. Geri kalan sekizi geri dönüp baktıklarında işte, onlara hem önden hem arkadan saldırıyorlardı, çok korktular ve Yakup oğullarının önünde duramadılar ve kaçtılar. 47 Kaçarken Dan ve Aşer'in kendilerine doğru geldiğini gördüler, aniden üzerlerine düştüler ve onlarla savaştılar, ikisini öldürdüler. Yahuda ve kardeşleri peşlerine düştü ve geri kalanlarını vurup öldürdüler.

48 Yakup'un tüm oğulları geri döndüler ve bir adam bulup bulamayacaklarını arayarak şehirde dolaştılar; şehirde bir mağarada yirmi kadar genç adam buldular. Gad ve Aşer hepsini vurdu. Dan ve Naftali ikinci kuleden kaçan adamlarla karşılaştı ve hepsini öldürdüler.

49 Yakup oğulları Sarton şehrinin bütün ahalisini öldürdü, fakat kadınları ve çocukları şehirde sağ bıraktılar ve onları öldürmediler. 50 Sarton şehri adamlarının hepsi güçlü adamlardı; içlerinden biri bin kişinin peşine düşerdi ve ikisi geri kalan on bin kişi önünden kaçmazdı[cxxxiv]. 51 Yakup oğulları Sarton şehrinin bütün ahalisini kılıçtan geçirdiler, kimse onlara karşı duramadı ve kadınları şehirde sağ bıraktılar. 52 Yakup oğulları şehrin bütün ganimetini aldılar; istediklerine el koydular ve şehirden sürüler, sığırlar ve mallar aldılar. Yakup oğulları Sarton'a ve ahalisine, Kazar'a ve ahalisine yaptıklarının aynısını yaptılar ve dönüp gittiler.

BÖLÜM 39

1 Yakup oğulları Sarton kentinden çıktıklarında, henüz iki yüz arşın kadar gitmişlerdi ki kendilerine doğru gelmekte olan Tapnaklılarla karşılaştılar; onlarla savaşmaya geliyorlardı, çünkü Tapnak kralı ile tüm adamları öldürmüşlerdi.

2 Böylece Tapnak şehrinde geriye kalanların hepsi Yakup oğullarıyla savaşmak için geldiler; Hatsor ve Sarton'dan ele geçirdikleri çapulu ve ganimeti onlardan geri almayı umuyorlardı. 3 Tapnak adamlarının geri

[cxxxiv] Tekrar 32:30

kalanı o yerde Yakup oğullarıyla savaştılar ve Yakup oğulları onları vurdular, onlardan kaçtılar ve onları Arbelan şehrine kadar kovaladılar; hepsi Yakup oğullarının önünde düştüler.

4 Yakup oğulları Tapnak'ın ganimetini almak için Tapnak'a döndüler. Tapnak'a geldiklerinde, Arbelan halkının kardeşlerinin ganimetlerini kurtarmak için onlarla karşılaşmaya çıktığını duydular. Yakup oğulları adamlarından onunu şehri yağmalamak için Tapnak'ta bıraktılar ve Arbelan halkına doğru yola çıktılar.

5 Arbelan'ın adamları, karıları ile Yakup oğullarına karşı savaşmaya çıkmışlardı, çünkü karıları savaşta deneyimliydiler ve dört yüz kadar erkek ile kadın olarak çıktılar. 6 Yakup'un bütün oğulları yüksek bir sesle bağırarak hepsi birden Arbelanlıların üzerine, büyük ve muazzam bir sesle koştular. 7 Arbelanlılar, Yakup oğullarının bağırışlarının sesini ve aslanların gürültüsü gibi, denizin ve dalgalarının kükremesi gibi kükreyişlerini işittiler. 8 Yakup oğulları yüzünden yüreklerini korku ve dehşet kapladı. Onlardan çok korktular ve geri çekildiler ve önlerinden şehre kaçtılar. Yakup oğulları da onları şehrin kapısına kadar kovaladılar ve onlara şehirde saldırdılar. 9 Yakup oğulları onlarla şehirde savaştı; onların bütün kadınları Yakup oğullarına sapanla saldırıyordu ve o gün akşama kadar aralarında çok şiddetli bir çarpışma oldu. 10 Yakup oğulları onlara galip gelemediler. Yakup oğulları o savaşta neredeyse yok olacaklardı, Yakup oğulları Rabbe yakardılar ve akşama doğru büyük bir güç elde ettiler. Yakup oğulları tüm Arbelanlıları, erkeği kadını ve çocukları kılıçtan geçirdiler. 11 Ayrıca Yakup oğulları Sarton'dan kaçmış halkın geri kalanını da Arbelan'da vurdular; Yakup oğulları Hatsor ve Sarton'a yaptıklarının aynısını Arbelan ve Tapnak'a da yaptılar. Kadınlar tüm erkeklerin öldüğünü görünce şehrin damlarına çıktılar ve Yakup oğullarına yağmur gibi taş yağdırarak saldırdılar. 12 Yakup oğulları hemen şehre gelip bütün kadınları yakalayıp onları kılıçtan geçirdiler ve bütün ganimeti ve çapulu, sürüleri ve sığırları ele geçirdiler.

13 Yakup oğulları Tapnak'a, Hatsor'a ve Şilo'ya yaptıklarının aynısını Mahanaim'e de yaptılar ve oradan ayrıldılar.

14 Beşinci gün Yakup oğulları, Gaaş halkının onlarla savaşmak üzere toplandığını haber aldı, çünkü krallarını ve komutanlarını öldürmüşlerdi; Gaaş şehrinde on dört komutan vardı ve Yakup oğulları hepsini ilk savaşta öldürmüştü.

15 O gün Yakup oğulları savaş silahlarını kuşanıp Gaaşlılarla savaşmak için yürüdüler. Gaaş'ta Amorilerin güçlü ve cesur bir halkı yaşıyordu. Gaaş tüm Amori şehirleri arasında en güçlü ve en iyi surlu şehirdi; üç suru vardı. 16 Yakup oğulları Gaaş'a geldiklerinde şehrin kapılarını kilitli buldular. En dış surun üstünde beş yüz kadar adam duruyordu ve deniz kıyısındaki kum kadar kalabalık bir halk da şehrin dışında, arka tarafında pusudaydı. 17 Yakup oğulları şehrin kapılarını açmak için yaklaştılar ve onlar yaklaşırken, işte şehrin arka tarafında pusuda bekleyenler yerlerinden çıktı ve Yakup oğullarını kuşattılar. 18 Yakup oğulları Gaaş halkı arasında kuşatılmıştı, savaş hem önlerinde hem de arkalarındaydı. Surlardaki tüm adamlar duvardan üzerlerine oklar ve taşlar atıyorlardı.

19 Yahuda, Gaaş adamlarının onlar için çok fazla olduğunu görünce, öyle şiddetli ve muazzam bir çığlık attı ki bütün Gaaş adamları Yahuda'nın sesiyle dehşete kapıldılar; adamlar onun güçlü çığlığıyla duvardan düştüler. Şehir dışındaki ve içinde bulunanların hepsi çok korktular.

20 Yakup oğulları yine de şehrin kapılarını kırmak üzere yaklaşıyordu ancak Gaaş adamları surun tepesinden üzerlerine taşlar ve oklar atıp onları kapıdan uzaklaştırdı. 21 Yakup oğulları şehir dışından kendileriyle savaşan Gaaş adamlarına karşı döndüler ve onları, tıpkı kabaklara vururcasına, korkunç bir şekilde vurdular ve Yakup oğulları

önünde duramadılar, çünkü Yahuda'nın çığlığı yüzünden onları korku ve dehşet sarmıştı.

22 Yakup oğulları şehrin dışındaki bütün adamları öldürünce şehre girmek ve şehir surları altında savaşmak için yine yaklaştılar, fakat yapamadılar çünkü şehirdeki Gaaşlılar surları her yönden kuşatmıştı, öyle ki Yakup oğulları onlarla savaşmak için şehre yaklaşamadılar. 23 Yakup oğulları surun altında savaşmak üzere bir köşeye yaklaştıklarında Gaaşlılar üzerlerine yağmur gibi ok ve taş fırlattılar, onlar da duvarın altından kaçtılar.

24 O zaman sur üzerinde olan Gaaşlılar, Yakup oğullarının sur altından onlara galip gelemediklerini görünce, Yakup oğullarını şu sözlerle ayıpladılar: 25 "Ne oldu da savaşta galip gelemiyorsunuz? Amorilerin o kadar da güçlü olmayan kentlerine yaptığınız gibi, güçlü Gaaş şehrine ve sakinlerine de aynısını yapabilir misiniz? Aramızda zayıf olanlara böyle şeyler yaptınız ve şehrin girişinde onları öldürdünüz, çünkü bağırışınızdan korktukları için güçleri kalmamıştı. 26 Şimdi bu yerde savaşabilecek misiniz? Elbette burada hepiniz öleceksiniz ve harap ettiğiniz o şehirlerin intikamını alacağız." 27 Gaaşlılar, Yakup oğullarını yuhalamaya devam ettiler ve onlara kendi ilahlarıyla sövdüler; surdan üzerlerine oklar ve taşlar atmaya devam ettiler. 28 Yahuda ve kardeşleri Gaaşlıların sözlerini duyunca öfkeleri kabardı, Yahuda bu konuda Tanrısı için kıskançlık duydu ve seslenip "Ya Rab, yardım et, bize ve kardeşlerimize yardım gönder" dedi. 29 O zaman elinde çekilmiş kılıcıyla var gücüyle uzağa koştu, yerden fırladı ve tüm kuvvetiyle duvara tırmandı ve kılıcı elinden düştü. 30 Ve Yahuda surun üzerinde bağırdı ve surda bulunan tüm adamlar dehşete kapıldılar, bazıları surdan şehre doğru düşüp öldü ve duvarın üzerinde durmaya devam edenler ise Yahuda'nın gücünü görünce çok korktular ve canlarını kurtarmak için şehre kaçtılar.

31 Bazıları sur üzerinde Yahuda ile savaşmak üzere cesaret buldu ve Yahuda'nın elinde kılıç olmadığını görünce onu öldürmek için yaklaştılar, onu surdan kardeşlerine atmayı düşünüyorlardı; onlara yardım etmek için şehirden yirmi adam geldi. Yahuda'yı kuşattılar, hepsi birden ona doğru bağırdı ve ellerinde kılıçlarla ona yaklaştılar, Yahuda'yı korkuttular ve Yahuda da surdan kardeşlerine seslendi. 32 Yakup ve oğulları surun aşağısından yay çektiler ve surun üstündeki adamlardan üçünü vurdular. Yahuda bağırmaya devam edip: "Ya Rab bize yardım et, Ya Rab bizi kurtar" diye haykırdı. Surda öyle yüksek sesle bağırdı ki sesi çok uzaklardan duyuldu.

33 Ve bu feryattan sonra tekrar bağırmayı tekrarladı ve surların tepesinde Yahuda'yı kuşatmış adamların hepsi dehşete kapıldı; Yahuda'nın bağırışı ve yarattığı titreme üzerine her biri kılıcını elinden fırlatıp kaçtı. 34 Yahuda da onların elinden düşen kılıçları aldı ve onlarla savaştı ve yirmisini sur üzerinde öldürdü. 35 Seksen kadar erkek ve kadın yine şehirden sura çıktılar ve Yahuda'yı kuşattılar. Rab de yüreklerine Yahuda korkusu verdi, ona yaklaşamadılar.

36 Yakup ile yanındakiler ise surun aşağısından yay çektiler ve sur üstündeki on adamı öldürdüler, surun aşağısına Yakup ile oğullarının önüne düştüler. 37 Sur üstündeki halk, yirmi adamın düştüğünü görünce, yine de kılıçlarını çekmiş halde Yahuda'ya doğru koştular, ancak Yahuda'nın gücünden çok korktuklarından ona yaklaşamadılar. 38 Adı Arud olan yiğit adamlarından biri Yahuda'nın başına kılıcıyla vurmak için yaklaştığında Yahuda çabucak kalkanını başına tuttu, kılıç kalkana çarpıp ikiye böldü. 39 Bu güçlü adam Yahuda'ya vurduktan sonra, Yahuda'dan korkusuna, canını kurtarmak için kaçtı ve sur üzerindeyken ayağı kaydı, surun aşağısındaki Yakup oğullarının arasına düştü; Yakup oğulları da onu vurup öldürdüler.

[40] Yahuda’nın başı, güçlü adamın darbesinden ötürü ona acı veriyordu; Yahuda az kalsın ölecekti. [41] Yahuda darbenin yol açtığı acıdan dolayı surun üzerinden haykırınca, Dan onu duydu ve içinde öfkesi şiddetlendi. O da kalkıp biraz uzaklaştı ve öfkeyle dolu gücüyle koşup yerden fırladı ve duvara tırmandı. [42] Dan, Yahuda’nın yakınındaki surların üzerine geldiğinde, surda Yahuda’ya karşı duran bütün adamlar kaçtı ve ikinci sura çıktılar. İkinci surdan Dan ve Yahuda üzerine oklar ve taşlar atıp onları surdan kovmaya çalıştılar. [43] Oklar ve taşlar Dan ve Yahuda'ya çarptığında neredeyse sur üzerinde öleceklerdi. Dan ve Yahuda surda nereye kaçtılarsa ikinci duvardan gelen oklarla ve taşlarla saldırı altında kaldılar. [44] Yakup ve oğulları hala birinci surun aşağısında, şehrin girişindeydiler ve onları göremediklerinden, ikinci surun üzerindeki şehrin sakinlerine karşı yaylarını çekemediler. [45] Dan ve Yahuda, ikinci surdan üzerlerine gelen taşlara ve oklara daha fazla dayanamayınca, ikisi birden şehrin halkının yakınındaki ikinci sura atladılar ve ikinci sur üzerinde bulunan şehir halkı Dan ve Yahuda’nın ikinci surda kendilerine doğru geldiklerini görünce hepsi bağrışmaya başlayıp aşağıya surlar arasına indiler. [46] Yakup ve oğulları şehrin ahalisinden gelen bağırışların gürültüsünü duydular; onlar hâlâ şehrin girişindeydiler ve ikinci surda oldukları için görmedikleri Dan ve Yahuda’dan dolayı endişeye kapıldılar. [47] Naftali öfke dolu gücüyle tırmanıp şehirde duydukları bağırış sesine neyin sebep olduğunu görmek için ilk surun üzerine çıktı. İssakar ve Zebulun da şehrin kapılarını kırmak üzere yaklaştılar, şehrin kapılarını açtılar ve şehre girdiler. [48] Naftali birinci surdan ikinciye atladı ve kardeşlerine yardım etmeye geldi. Duvarda olan Gaaşlılar, Naftali’nin kardeşlerine yardım etmeye üçüncü olarak geldiğini görünce hepsi kaçıp şehre indiler. Yakup ile bütün oğulları ve bütün genç adamları şehre onlara gittiler. [49] Yahuda, Dan ve Naftali surdan şehre indiler ve şehrin sakinlerinin peşine düştüler. Şimeon ve Levi şehir dışındaydılar ve kapının açıldığını bilmediklerinden oradan surlara çıktılar ve kardeşlerinin yanına şehre indiler.

[50] Şehir ahalisinin tümü şehre inmişti ve Yakup oğulları farklı yönlerden onlara saldırdılar. Onlarla önden ve arkadan savaştılar, Yakup oğulları onları korkunç bir şekilde vurup öldürdüler. Yirmi bin kadar erkek ve kadın, hiçbiri Yakup oğullarına karşı koyamadı. [51] Şehirde çok kan aktı ve bir su ırmağına benziyordu; kan şehrin dışına bir dere gibi aktı ve Beyt-horon çölüne ulaştı. [52] Ve Beyt-horonlular Gaaş şehrinden akan kanı uzaktan gördü ve içlerinden yetmiş kadar adam kanı görmek için koştu ve kanın olduğu yere geldiler. [53] Kan izini takip ederek Gaaş şehrinin surlarına geldiler. Şehirden çıkan kanı gördüler ve Gaaşlıların ağlayış seslerini duydular, çünkü göğe yükseliyordu ve kan bir su deresi gibi bol akıyordu.

[54] Yakup’un bütün oğulları ise hâlâ Gaaşlıları vuruyordu. Akşama dek yirmi bin kadar erkek ve kadını öldürmekle meşguldüler. Horon halkı “Bu şüphesiz İbranilerin işidir, çünkü onlar Amorilerin tüm şehirlerinde hâlâ savaş yapmaya devam ediyor” dediler. [55] Ve acele edip Beyt-horon’a koştu. Her biri kendi savaş silahlarını aldı ve gidip Yakup oğullarıyla savaşmaları için Beyt-horonlulara seslendiler, onlar da savaş silahlarını kuşandılar. [56] Yakup oğulları Gaaşlıları vurmayı bitirince, ölenleri soymak için şehri dolaştılar ve şehrin en iç kısmına geldiklerine ellerinde kılıç olmayan çok güçlü üç adamla karşılaştılar.

[57] Yakup oğulları onların bulundukları yere gelince güçlü adamlar kaçtı. İçlerinden biri genç ve kısa boylu bir delikanlı olduğunu gördüğü Zebulun’u alıp var gücüyle onu yere fırlattı. [58] Yakup kılıcıyla ona koştu ve Yakup belinden aşağısına kılıçla vurdu ve onu ikiye böldü. Bedeni Zebulun’un üzerine yıkıldı. [59] İkincisi yaklaşıp Yakup’u yere düşürmek için yakaladı. Yakup da ona dönüp bağırdı, bu sırada Şimeon ve Levi koşup onu

kalçalarından kılıçla vurup yere düşürdüler. [60] Bu güçlü adam yerden öfkeyle dolu gücüyle kalktı ve daha ayağa kalkamadan Yahuda geldi, başına kılıçla vurdu, başı yarılıp öldü. [61] Üçüncü güçlü adam, arkadaşlarının öldürüldüğünü görünce Yakup oğullarının önünden kaçtı. Yakup oğulları şehirde onu kovaladılar. Güçlü adam kaçarken, şehrin ahalisinin kılıçlarından birini buldu, onu alıp Yakup oğullarına döndü ve bu kılıçla onlarla savaştı. [62] Güçlü adam Yahuda'nın başına kılıçla vurmak için koştu, Yahuda'nın elinde kalkanı yoktu. Tam ona vurmayı hedeflerken Naftali çabucak kalkanını alıp Yahuda'nın başına tuttu ve güçlü adamın kılıcı Naftali'nin kalkanına çarptı; ve Yahuda kılıç darbesinden kurtuldu. [63] Şimeon ve Levi kılıçlarıyla güçlü adama doğru koştular, kılıçlarıyla ona kuvvetli bir şekilde vurdular ve iki kılıç güçlü adamın bedenine girip onu uzunlamasına ikiye böldü. [64] Yakup oğulları o vakit, Gaaşlıların hepsiyle beraber üç güçlü adamı vurdular, gün batmak üzereydi.

[65] Ve Yakup oğulları Gaaş'ın çevresinde dolaştılar ve şehrin bütün ganimetini aldılar; küçük çocukları ve yaşamalarına izin vermedikleri kadınları bile aldılar. Böylece Yakup oğulları Sarton ve Şilo'ya yaptıklarının aynısını Gaaş'a da yaptılar.

BÖLÜM 40

[1] Yakup oğulları Gaaş'ın bütün ganimetini götürdüler ve şehirden çıktıklarında gece olmuştu.

[2] Onlar Beyt-horon kalesine doğru giderlerken ve Beyt-horonlular da onlarla karşılaşmak için kaleye gidiyorlardı. O gece Yakup oğulları Beyt-horon kalesinde Beyt-horonlularla savaştılar. [3] Beyt-horonlular güçlü adamlardı, içlerinden biri bin adamdan kaçmazdı. O gece kalede savaştılar, bağırışları uzaklardan duyuluyordu ve yer onların bağırışlarından sarsıldı.

[4] Yakup'un tüm oğulları bu adamlardan korktular çünkü karanlıkta savaşmaya alışkın değillerdi. Şaşkınlık içindeydiler ve Yakup oğulları Rabbe feryat edip "Bize yardım et, ya Rab, kurtar bizi. Bu sünnetsiz adamların ellerinde ölmeyelim" dediler. [5] Rab de Yakup oğullarının sesini duydu ve Rab Beyt-horon ahalisinde büyük bir korku ve karışıklık yarattı. Gecenin karanlığında kendi aralarında, biri diğeriyle savaştı ve içlerinden çok sayıda kişi öldürdüler.

[6] Yakup oğulları, Rabbin her adamın komşusuyla savaşmasını sağlayarak bu adamlar üzerine bir aksilik ruhu getirmiş olduğunu bilerek, Beyt-horonlular arasından çıkıp kalenin yokuşuna ve daha uzağına dek gittiler. O gece genç adamlarıyla birlikte orada güvende kaldılar. [7] Beyt-horonlular ise, bir adam kardeşiyle, diğeri komşusuyla olacak şekilde bütün gece boyunca savaştılar. Kalenin her tarafında haykırıyorlardı ve feryatları uzaktan duyuluyordu; seslerinden bütün yer sallandı çünkü onlar yeryüzünün tüm insanlarından daha güçlüydüler.

[8] Kenanlıların, Hititlerin, Amorilerin, Hivilerin şehirlerinin tüm sakinleri ve bütün Kenan kralları, ayrıca Ürdün Irmağının diğer tarafında olanlar, o gece bağırışların sesini işittiler. [9] "Muhakkak bunlar, kendilerine karşı çıkan yedi şehirle savaşan İbranilerin savaşlarıdır; bu İbraniler önünde kim durabilir?" dediler. [10] Kenanlıların şehirlerinin bütün sakinleri ile Ürdün Irmağının diğer tarafında olanların hepsi Yakup oğullarından çok korktular çünkü "İşte, o şehirlere yapılanın aynısı bize de yapılacak. Onların gücü karşısında kim durabilir?" dediler.

[11] O gece Horonluların haykırışları çok büyüktü ve artmaya devam etti; sabaha kadar birbirlerini vurdular ve birçoğu öldürüldü. [12] Sabah olunca tüm Yakup oğulları şafakta kalkıp kaleye çıktılar ve Horonluların arta kalanlarını korkunç bir şekilde vurdular; hepsi kalede öldürüldü.

[13] Altıncı gün olduğunda Kenanın bütün sakinleri, Beyt-horon kalesinde kuzu ve keçi

leşleri gibi etrafa saçılmış halde ölü yatan tüm Beyt-horon halkını uzaktan gördüler.

14 Yakup oğulları Gaaş'tan ele geçirdikleri bütün ganimeti alıp Beyt-horon'a gittiler ve şehri denizin kumu kadar insanlarla dolu buldular, onlarla cenk ettiler ve Yakub oğulları onları orada akşama dek vurdu. 15 Yakup oğulları Gaaş'a ve Tapnak'a ve Hatsor'a, Sarton'a ve Şilo'ya yaptıklarının aynısını Beyt-horon'a da yaptılar.

16 Yakup oğulları Beyt-horon'un ganimeti ile şehirlerin tüm ganimetini yanlarına alıp o gün evlerine, Şekem'e döndüler. 17 Yakup oğulları Şekem şehrine döndüklerinde şehrin dışında kaldılar ve savaştan sonra orada dinlendiler ve geceyi orada geçirdiler. 18 Bütün hizmetkârları ile şehirlerden topladıkları ganimetler ile birlikte şehrin dışında kaldılar ve şehre girmediler, çünkü "Olur da bize karşı daha fazla savaş olabilir ve gelip bizi Şekem'de kuşatabilirler" dediler. 19 Yakup ile oğulları ve hizmetçileri o gece ve ertesi gün, Yakup'un Hamor'dan beş şekel karşılığında satın almış olduğu tarlada kaldılar ve ele geçirdikleri her şey de yanlarındaydı. 20 Yakup oğullarının ele geçirdiği tüm ganimet tarlanın bir bölümündeydi ve deniz kıyısındaki kum kadar çoktu.

21 Diyarın sakinleri onları uzaktan izlediler ve memleketin bütün sakinleri, bunu yapmış Yakup oğullarından korktular çünkü eski günlerden bu yana hiçbir kral böylesini yapmamıştı. 22 Kenanlıların yedi kralı, Yakup oğulları yüzünden canlarından çok korktukları için Yakup oğullarıyla barışmaya karar verdiler.

23 O gün, yedinci gün, Hebron kralı Yafia, Ay kralına, Gibeon kralına, Şalem kralına, Adullam kralına, Lakiş kralına, Hatsor kralına ve boyundurukları altındaki bütün Kenan krallarına gizlice haber gönderip şöyle dedi: 24 "Benimle çıkın, bana gelin de Yakup oğullarına gidelim ve onlarla barış yapacağım; onlarla bir antlaşma yapacağım ta ki, Şekem'e ve çevresindeki şehirlere yaptıklarını işitmiş ve görmüş olduğunuz gibi, memleketleriniz de Yakup oğullarının kılıçları tarafından helâk edilmesin. 25 Yanıma geldiğiniz zaman, çok adamla gelmeyin; fakat her kral üç başkomutanını ve her kumandan da üç subayını getirsin. 26 Hepiniz Hebron'a gelin, birlikte Yakup oğullarına gideceğiz ve bizimle bir barış antlaşması yapmaları için onlara yalvaracağız."

27 Ve tüm bu krallar Hebron kralının kendilerine söylediği gibi yaptılar çünkü hepsi onun öğüdü ve emri altındaydı. Bütün Kenan kralları onlarla barışmak için Yakup oğullarının yanına gitmek üzere toplandılar. Yakup oğulları ise döndüler ve Şekem'deki tarlanın bölümüne gittiler, çünkü memleketin krallarına güvenmiyorlardı. 28 Yakup oğulları dönüp kırdaki bölümde on gün kaldılar ve onlarla savaşmak için kimse gelmedi. 29 Yakup oğulları savaş olmayacağını görünce, hepsi toplanıp Şekem şehrine gittiler ve Yakup oğulları Şekem'de kaldılar. 30 Kırk günün sonunda, Amorilerin bütün kralları toplanıp Hebron'a, Hebron kralı Yafia'ya geldiler.

31 Yakup oğulları ile barış yapmak için Hebron'a gelen kralların sayısı yirmi bir kral idi; onlarla beraber gelen komutanların sayısı ise altmış dokuz ve adamları yüz seksen dokuz idi. Bütün bu krallar ve adamları Hebron Dağında durdular. 32 Hebron kralı üç komutanı ve dokuz adamıyla yola çıktı ve bu krallar barış yapmak amacıyla Yakup oğullarına gitmeye kararı aldılar. 33 Hebron kralına "Adamlarınla beraber önümüzden git ve bizim için Yakup oğullarıyla konuş ve biz senin ardından gelip sözlerini doğrulayacağız" dediler. Hebron kralı da öyle yaptı.

34 Yakup oğulları bütün Kenan krallarının Hebron'da toplanıp dinlendiklerini işitince Yakup oğulları çaşıt olarak hizmetkarlarından dördünü gönderip "Gidin ve bu kralları gözetleyin, adamları az mı çok mu araştırın bakın, eğer sayıca azlarsa hepsini sayıp geri gelin" dediler. 35 Yakup'un

hizmetkarları da gizlice bu krallara gittiler ve Yakup oğullarının kendilerine emrettiği gibi yaptılar. O gün Yakup oğullarına geri dönüp onlara “Biz o krallara gittik ama sayıları azdı ve hepsini saydık, işte, krallar ve adamlar olmak üzere iki yüz seksen sekiz kişiydiler” dediler.

36 O zaman Yakup oğulları “Sayıca azlar, bu yüzden hepimiz onlara çıkmayalım” dediler. Sabahleyin Yakup oğulları kalkıp adamlarından altmış ikisini seçtiler ve Yakup oğullarından onu onlarla birlikte gitti; savaş silahlarını kuşandılar, “bizimle savaşmaya geliyor olmalılar” dediler çünkü onlarla barış yapmaya geldiklerini bilmiyorlardı. 37 Yakup oğulları kullarıyla birlikte Şekem kapısına, o krallara doğru gittiler; babaları Yakup da onlarla beraberdi.

38 Ve çıktıklarında, işte, Hebron kralı ile beraber üç komutanı ve adam yolda Yakup oğullarına doğru geliyordu. Yakup oğulları gözlerini kaldırıp bakınca uzaktan Hebron kralı Yafia’yı komutanlarıyla onlara doğru geldiğini gördüler; Yakup oğulları ise Şekem kapısında sabit durdular.

39 Hebron kıralı, o ve komutanları, Yakup oğullarının yanına gelinceye kadar ilerlemeye devam ettiler. O ve komutanları önlerinde yere eğildiler ve Hebron kralı komutanlarıyla Yakup ve oğullarının önünde oturdular. 40 Yakup oğulları ona “Sana ne oldu, ey Hebron kralı? Bugün neden bize geldin? Bizden ne istiyorsun?” dediler. Hebron kralı da Yakup’a “Sana yalvarırım efendim, Kenanlıların bütün kralları bugün seninle barış yapmak için geldiler” dedi.41 Yakup oğulları Hebron kralının sözlerini işittiler ancak onun tekliflerine razı olmadılar çünkü Yakup oğulları ona inanmadı; Hebron kralının kendilerine yalan söylediğini zannediyorlardı.

42 Hebron kralı Yakup oğullarının sözlerinden söylediklerine inanmadıklarını anladı ve Hebron kralı Yakup’a daha da yaklaşıp ona “Efendim, sana yalvarırım, seni temin ederim tüm bu krallar barışçıl amaçlı size geldiler çünkü bütün adamları ile gelmediler, yanlarında savaş silahlarını da getirmediler; efendim ve oğullarından barış istemeye geldiler” dedi. 43 Yakup oğulları Hebron kralına cevap verip “Bütün bu krallara haber gönder; eğer bize doğruyu söylüyorsan, her biri teker teker önümüze gelsin ve eğer silahsız gelirlerse, o zaman bileceğiz ki bizimle barış istiyorlar” dediler.

44 Hebron kralı Yafia, adamlarından birini krallara gönderdi ve hepsi Yakup oğullarının önüne geldiler, onların önünde yere kapandılar ve bu krallar Yakup ve oğullarının önünde oturdular ve onlarla konuşup 45 “Kılıcınızla ve çok güçlü kolunuzla Amorilerin krallarına yaptığınız her şeyi duyduk, öyle ki kimse önünüzde duramadı ve onların başına gelen bizim de başımıza gelmesin diye canlarımızdan ötürü sizlerden korktuk. 46 Bu nedenle aramızda bir barış antlaşması yapmak için size geldik. Şimdi bizimle bir barış ve hakikat antlaşması yapın ki, biz size bulaşmadığımız sürece siz de bize karışmayın” dediler.

47 Yakup oğulları, onlarla gerçekten barış yapmaya geldiklerini anladılar. Yakup oğulları onları dinledi ve onlarla bir ahit yaptılar. 48 Yakup oğulları onlara karışmayacaklarına dair onlara ant içtiler ve Kenanlıların bütün kralları da onlara ant içtiler. Yakup oğulları o günden itibaren onları vergiye bağladılar.

49 Bunun ardından bu kralların bütün komutanları adamlarıyla, ellerinde Yakup ve oğulları için hediyelerle birlikte Yakup’un önüne geldiler ve önünde yere kapandılar. 50 Krallar daha sonra Yakup’un oğullarına ısrarla yalvarıp Amorilerin yedi şehrinden ele geçirdikleri tüm ganimeti geri vermelerini istediler. Yakup oğulları da bunu kabul etti ve ele geçirdikleri her şeyi, kadınları, çocukları, sığırları ve aldıkları tüm ganimeti gönderdiler ve her biri kendi şehrine gitti.

51 Tüm bu krallar yine Yakup oğullarına boyun eğdiler ve o günlerde onlara birçok armağanlar gönderdiler ya da getirdiler.

Yakup oğulları bu kralları ve adamlarını gönderdi ve barış içinde şehirlerine gittiler. Yakup oğulları da evlerine, Şekem'e döndüler. 52 O günden sonra Yakup oğulları ile Kenanlıların kralları arasında, İsrail oğulları Kenan diyarını miras almak için gelene kadar barış oldu.

BÖLÜM 41

1 Bir yılın sonunda, Yakup oğulları Şekem'den Hebron'a, babaları İshak'ın yanına göç ettiler ve orada oturdular, fakat koyunlarını ve sığırlarını her gün Şekem'de besliyorlardı çünkü o günlerde orada iyi ve bereketli otlaklar bulunuyordu. Yakup ile oğulları ve bütün ev halkı Hebron vadisinde oturdular.

2 O günlerde, o yıl, Yakup yüz altı yaşındayken ve Yakup'un Paddan-aram'dan çıkışının onuncu yılında, Yakup'un karısı Lea öldü; Hebron'da öldüğünde elli bir yaşındaydı. 3 Ve Yakup ile oğulları onu Hebron'da, İbrahim'in Het çocuklarından bir mezar yeri olarak satın almış olduğu Makpela tarlasındaki mağaraya gömdüler.

4 Yakup oğulları babaları ile birlikte Hebron vadisinde oturdular. Memlekette yaşayan herkes onların ne kadar güçlü olduklarını biliyordu ve şöhretleri memleketin her tarafına yayılmıştı.

5 Yakup'un karısı Rahel'in oğulları olan Yakup'un oğlu Yusuf ve kardeşi Benyamin o günlerde henüz genç olduklarından Amorilerin şehirlerinde yaptıkları savaşlara kardeşleriyle beraber gitmemişlerdi.

6 Yusuf, kardeşlerinin gücünü ve büyüklüğünü görünce onları övüp methetti ancak kendini onlardan daha büyük ve üstün görüyordu. Babası Yakup da onu oğullarının hepsinden daha çok severdi çünkü o yaşlılığında doğmuştu ve ona olan sevgisinden dolayı ona çok renkli bir elbise yaptı. 7 Yusuf, babasının kendisini kardeşlerinden daha çok sevdiğini görünce, kendisini kardeşlerinden üstün görmeye devam etti ve onların yaptıkları kötü şeyleri babasına taşırdı. 8 Yakup oğulları, Yusuf'un onlara nasıl davrandığını ve babalarının onu hepsinden daha çok sevdiğini görünce ondan nefret ettiler; onunla hiç sakince konuşamazlardı.

9 Yusuf on yedi yaşındaydı ve hâlâ kendini kardeşlerinden büyük görüyor ve onlardan üstün olmayı düşünüyordu. 10 O vakitler bir düş gördü ve kardeşlerine gidip onlara düşünü anlattı: "Bir düş gördüm ve işte hepimiz tarlada demetleri birbirine bağlıyorduk. Benim demetim kalkıp dik durdu. Sizin demetleriniz de çevresini sardı ve önünde eğildiler." 11 Kardeşleri de ona cevap verip "Gördüğün bu rüya ne anlama geliyor? Yüreğinden bize hükmetmeyi ya da yönetmeyi mi geçiriyorsun?" dediler.

12 Sonra gidip bu şeyi babası Yakup'a da anlattı. Yakup bu sözleri ondan duyunca Yusuf'u öptü ve Yakup Yusuf için hayırdua etti. 13 Yakup'un oğulları, babalarının Yusuf'a hayırdua ettiğini, onu öptüğünü ve onu çok sevdiğini görünce, onu daha da kıskandılar ve ondan nefret ettiler.

14 Ve bundan sonra Yusuf başka bir rüya gördü ve kardeşlerinin huzurunda bu rüyayı babasına anlattı. Yusuf babasına ve kardeşlerine "İşte yine bir rüya gördüm; güneş, ay ve on bir yıldız bana boyun eğiyordu" dedi. 15 Babası Yusuf'un sözlerini ve rüyasını işitince ve kardeşlerinin bu mesele yüzünden Yusuf'tan nefret ettiklerini görünce, Yakup bu şeyden ötürü kardeşlerinin önünde Yusuf'u azarlayıp "Bu gördüğün rüya ve senden daha büyük olan kardeşlerinin önünde kendini yüceltmen ne anlama geliyor? 16 Ben, annen ve on bir kardeşin gelip sana secde edeceğimizi mi yüreğinden geçiriyorsun?" dedi. 17 Söyledikleri ve rüyaları yüzünden kardeşleri onu kıskandılar ve ondan nefret etmeye devam ettiler. Yakup ise düşleri yüreğinde sakladı.

18 Bir gün Yakup'un oğulları, babalarının sürüsünü Şekem'de otlatmaya gitmişlerdi;

çünkü o günlerde hâlâ çobanlık yapıyorlardı. Yakup'un oğulları o gün sürüyü Şekem'de otlatırken geciktiler, sığırları toplama zamanı geçmişti ve henüz varmamışlardı. [19] Yakup oğullarının Şekem'den dönmediklerini görünce içinden "Muhtemelen Şekem halkı onlara karşı savaşmak için ayaklandılar, o yüzden bugün gelmekte geciktiler" dedi. [20] Ve Yakup oğlu Yusuf'u çağırdı ve ona emredip "İşte kardeşlerin bugün sürüyü Şekem'de otlatıyorlar ve halen geri dönmediler. Şimdi git ve nerede olduklarını öğren. Kardeşlerin iyiler mi, sürü iyi mi bana haber getir" dedi.

[21] Yakup, oğlu Yusuf'u Hebron vadisine gönderdi ve Yusuf kardeşlerinin olduğu yere, Şekem'e geldi, onları bulamadı. Yusuf kardeşlerinin nereye dönmüş olduklarını görmek için Şekem yakınındaki kırda dolaşırken buldu hangi yöne gitmesi gerektiğini bilmiyordu. [22] Ve Rabbin bir meleği[cxxxv] onu tarlaya giden yolda dolaşırken buldu ve Yusuf Rabbin meleğine "Kardeşlerimi arıyorum; nerede otlattıklarından haberin var mı?" dedi ve Rabbin meleği de Yusuf'a "Kardeşlerini burada otlatırken gördüm ve onların otlatmaya Dotan'a gideceklerini söylediklerini duydum" dedi. [23] Yusuf Rabbin meleğinin söylediği üzere Dotan'a kardeşlerinin yanına gitti ve onları Dotan'da sürüyü otlatmakta buldu.

[24] Ve Yusuf kardeşlerinin yanına giderken, henüz yanlarına varmadan, onlar onu öldürmeye karar verdiler. [25] Ve Şimeon kardeşlerine "İşte rüyaların adamı şimdi bize doğru geliyor. Bu nedenle şimdi gelin, onu öldürelim ve onu çöldeki kuyulardan birine atarız. Babası onu arayıp sorduğunda, onu vahşi bir hayvanın yediğini söyleriz" dedi.

[26] Ruben kardeşlerinin Yusuf hakkında söylediklerini duyunca onlara "Bu şeyi yapmamalısınız yoksa babamız Yakup'un yüzüne nasıl bakarız? Orada ölsün diye onu bu kuyuya atın, ama kanını dökmek için el uzatmayın" dedi; Ruben bunu, onu onların elinden kurtarmak, babasına geri götürmek için söylemişti.

[27] Yusuf kardeşlerinin yanına gelince önlerinde oturunca ona doğru kalktılar ve onu yakalayıp yere serdiler; üzerindeki çok renkli elbiseyi çıkardılar. [28] Onu alıp bir kuyuya attılar; kuyuda su yoktu, yılanlar ve akrepler vardı. Yusuf çukurdaki yılanlardan ve akreplerden korktu ve Yusuf yüksek sesle feryat etti. Rab de yılanları ve akrepleri kuyunun kenarlarına sakladı, Yusuf'a zarar vermediler. [29] Yusuf kuyudan kardeşlerine seslenip onlara "Size ne yaptım ve ne günah işledim? Benimle ilgili olarak Rabden korkmuyor musunuz? Ben sizin kemiklerinizden ve etinizden değil miyim ve babanız Yakup benim babam da değil mi? Neden bana bunu yapıyorsunuz? Babamız Yakup'un yüzüne nasıl bakabileceksiniz?" dedi. [30] Ağlamaya ve kuyudan kardeşlerine seslenmeye devam edip "Ey Yahuda, Şimeon ve Levi, kardeşlerim. Beni koyduğunuz bu karanlık yerden çıkarın ve bugün bana acıyın, ey Rabbin ve babam Yakup'un evlatları. Ve eğer size karşı günah işlediysem, siz İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un oğulları değil misiniz? Onlar bir öksüz gördüklerinde ona acırlardı, acıkmış olana ekmek verirlerdi, susamış olana su içirirlerdi, çıplak olanı giydirirlerdi! [31] O halde nasıl olur da kardeşinizden merhameti esirgiyorsunuz, ben sizin etinizden ve kemiğinizdenim. Eğer size karşı günah işlediysem, babamın hatırı için bağışlayın!" dedi.

[32] Yusuf kuyudan bu sözleri söylerken kardeşleri Yusuf'un söylediklerini dinlemiyor ve kulak asmıyorlardı; Yusuf kuyuda ağlıyor ve feryat ediyordu. [33] Yusuf şöyle dedi: "Ah keşke babam bugün kardeşlerimin bana yaptıklarını ve söyledikleri sözleri bilse" dedi. [34] Tüm kardeşleri onun feryatlarını ve kuyuda ağlamalarını duyduklarında, Yusuf'un

[cxxxv] Başlangıç 37:15

kuyuda feryatlarını ve ağlamasını duymasınlar diye kuyudan uzaklaştılar.

BÖLÜM 42

[1] Gidip karşı tarafta, bir ok atımı kadar uzaklıkta ekmek yemek için oturdular. Yerlerken ona ne yapılacağını, onu öldürüp öldürmeyeceklerini ya da babasına geri götürüp götürmeyeceklerini görüştüler. [2] Görüştükleri sırada, gözlerini kaldırıp baktılar ve işte uzakta Gilead yolundan gelmekte olan ve Mısır'a inen bir İsmailli kervanı vardı. [3] Yahuda onlara "Kardeşimizi öldürürsek bize ne faydası olur? Olur ya Tanrı bizden onun hesabını sorar diye onunla ilgili teklif edilen ve ona yapacağınız öğüt şu olsun: Bakın, şu İsmailli kervanı Mısır'a iniyor. [4] Şimdi gelin, onu onların üzerine atalım ve bizim elimiz onun üzerinde olmasın. Onlar da onu yanlarında götürür ve o ülke halkı arasında kaybolup gider. Böylece biz onu kendi ellerimizle öldürmemiş oluruz" dedi. Bu teklif kardeşlerinin hoşuna gitti ve Yahuda'nın söylemiş olduğu gibi yaptılar.

[5] Onlar bu meseleyi konuşurlarken ve İsmailliler kervanı henüz gelmeden önce, Midyanlı yedi tüccar yanlarından geçiyordu ve susamışlardı. Gözlerini kaldırıp bakınca Yusuf'un hapsedildiği kuyuyu fark ettiler ve her türlü kuşun üzerinde bulunduğunu gördüler. [6] Bu Midyanlılar su içmek için kuyuya koştular çünkü içinde su olduğunu sanıyorlardı. Kuyunun önüne geldiklerinde kuyu içinde ağlayan ve feryat eden Yusuf'un sesini duydular. Kuyudan aşağı baktılar ve işte, güzel görünümlü ve yakışıklı bir genç vardı. [7] Ona seslenip "Sen kimsin, kim seni buraya getirdi ve seni çöldeki bu kuyuya kim koydu?" dediler. Hepsi Yusuf'u kuyudan çıkarmaya yardım ettiler ve onu kuyudan çıkardılar[cxxxvi]. Onu alıp yola koyuldular ve kardeşlerinin yanından geçtiler. [8] Ve kardeşleri onlara "Neden hizmetkarımızı elimizden alıp gidiyorsunuz? Biz bu genci bize isyan ettiği için kuyuya koyduk ve siz de gelip onu çıkarmış götürüyorsunuz; hizmetkarımızı şimdi geri verin" dediler.

[9] Midyanlılar da cevap verip Yakup oğullarına şöyle dediler "Bu sizin hizmetkarınız mı, yani bu adam size mi hizmet ediyor? Belki de siz onun hizmetkarlarısınız, çünkü o hepinizden daha güzel görünümlü ve yakışıklı. Neden bize yalan söylüyorsunuz? [10] Bu yüzden şimdi söylediklerinizi dinlemeyeceğiz, dediğinizi yapmayacağız, çünkü genci çöldeki kuyuda biz bulduk ve onu biz çıkardık; bu nedenle de devam edeceğiz." [11] Tüm Yakup oğulları onlara yaklaştı ve onlara doğru seslerini yükselip "Hizmetkarımızı bize geri verin ve neden hepiniz kılıçla ölesiniz?" dediler. Midyanlılar da onlara bağırıp kılıçlarını çektiler ve Yakup oğullarıyla savaşmak için yaklaştılar. [12] O zaman Şimeon onlara karşı oturduğu yerden kalkıp sıçradı, kılıcını çekti ve Midyanlılara doğru korkunç bir haykırışla bağırdı, öyle ki, bağırışı uzaklardan duyuldu ve Şimeon'un sesiyle yer sarsıldı.

[13] Midyanlılar Şimeon'dan ve onun bağırışının gürültüsünden dehşete kapıldılar, yüzüstü yere kapandılar ve çok korktular. [14] Şimeon onlara "Doğrusu ben İbrani Yakup'un oğlu Şimeon'um ve sadece kardeşimle Şekem'i ve Amorilerin şehirlerini harap ettik; Tanrı bana daha fazlasını yapsın[cxxxvii] ki bütün kardeşlerin Midyan halkı ve Kenan kralları bile sizinle gelecek olsalar bana karşı savaşamazlar. [15] Şimdi aldığınız genci bize geri verin, yoksa etinizi göklerin kuşlarına ve yerin hayvanlarına veririm" dedi.

[16] Midyanlılar Şimeon'dan daha da çok korktular ve Yakup oğullarına korku ve endişeyle yaklaşıp, titreyerek [17] "Delikanlının sizin hizmetkarınız olduğunu, size isyan etmiş olduğunu ve bu yüzden de onu kuyuya koyduğunuzu söylediniz; efendisine isyan eden hizmetkarı ne yapacaksınız? Gelin onu

[cxxxvi] Başlangıç 37:28

[cxxxvii] Rut 1:17; 1. Samuel 3:17; 14:44; 20:13; 25:22; 2. Samuel 3:9,35; 19:13.; 1. Krallar 2:23; 2. Krallar 1:21.

bize satın, biz de onun için ne kadar isterseniz size verelim" dediler.

Rab, Yakup'un oğulları kardeşlerini öldürmesinler diye böyle yapmayı uygun görmüştü. [18] Ve Midyanlılar, Yusuf'un yakışıklı ve güzel görünümlü biri olduğunu gördüklerinden onu satın almayı çok arzu ediyorlardı ve onu kardeşlerinden satın almaya acele ettiler.

[19] Yakup'un oğulları Midyanlıları dinleyip kardeşleri Yusuf'u onlara yirmi gümüşe sattılar. Kardeşleri Ruben yanlarında değildi ve Midyanlılar Yusuf'u alıp Gilead'a yolculuklarına devam ettiler. [20] Yol boyunca ilerlerken Midyanlılar genç adamı satın alarak yaptıklarından ötürü tövbe ettiler ve biri diğerine "Bu yakışıklı ve güzel görünümlü genci İbranilerden satın alarak biz ne yaptık? [21] Belki de bu genç İbranilerin diyarından çalınmıştır, öyleyse neden bu şeyi yaptık? ve eğer onu ararlar ve elimizde bulunursa, onun yüzünden öldürülürüz. [22] Şimdi, şüphesiz, onu bize satan adamlar sağlam ve güçlüydüler ki bugün içlerinden birinin gücünü gördün; belki de güçleri sayesinde ve güçlü kollarıyla onu ülkesinden çaldıklarından ötürü onu bize küçük bir değer karşılığında satmışlardır" dedi.

[23] Aralarında böyle konuşurlarken, baktılar ve Yakup oğullarının ilk başta görmüş olduğu İsmaillilerin kervanı Midyanlılara doğru geliyordu. Midyanlılar birbirlerine "Gelin bu genci bize doğru gelen İsmailliler kervanına satalım. Onun için ödediğimiz azıcık para karşılığında onu satalım ve onun şerrinden kurtulalım" dediler. [24] Ve öyle yaptılar ve İsmaillilere ulaştılar ve Midyanlılar Yusuf'u, kardeşlerine satmış oldukları yirmi gümüş karşılığında, İsmaillilere sattılar. [25] Midyanlılar Gilead'a doğru yollarına devam ettiler. İsmailliler de Yusuf'u aldılar, onu develerden birine bindirdiler; onu Mısır'a götürüyorlardı.

[26] Yusuf, İsmaillilerin Mısır'a gittiklerini duydu. O zaman Yusuf babasından, Kenan diyarından, çok uzak olacağı için deve üzerindeyken acı acı ağladı. Adamlardan biri onu gözlemliyordu, onu deveden indirip yaya olarak yürüttü. Buna rağmen Yusuf, "ah babam, ah babam" diyerek ağlıyordu. [27] O zaman İsmaillilerden biri kalkıp Yusuf'a tokat attı. O yine de ağlamaya devam etti; Yusuf yolda bitkin düştü ve ruhunun acısı yüzünden ilerleyemiyordu. Hepsi onu dövdüler ve yolda ona eziyet ettiler; ağlamayı kesmesi için onu korkuttular. [28] Ve Rab, Yusuf'un sıkıntısını gördü; Rab adamların üzerine karanlık ve kargaşa getirdi ve ona vuran herkesin eli kurudu. [29] O zaman birbirlerine "Tanrı'nın yolda bize yaptığı bu şey de nedir?" dediler. Bunun Yusuf yüzünden başlarına geldiğini anlamamışlardı. Adamlar yola devam ettiler ve Rahel'in gömülmüş olduğu Efrat yolundan geçtiler. 30 Annesinin mezarına varınca Yusuf acele edip annesinin mezarına koştu ve mezarın üzerine kapanıp ağladı.

[31] Yusuf annesinin mezarı üzerinde yüksek sesle bağırıp dedi: "Ah annem, annem! Ey beni doğuran, şimdi uyan ve kalk da oğlunu gör, nasıl köle olarak satılmış ve ona acıyan kimse yok. [32] Ah, kalk da oğlunu gör, dertlerime ağla ve kardeşlerimin yüreğini gör. [33] Kalk annem, kalk. Benim için uykundan uyan ve savaşlarını kardeşlerime yönelt. Ah, nasıl oldu da elbisemi soydular, beni iki kere köle olarak sattılar ve beni babamdan ayırdılar; bana acıyan kimse yok. [34] Kalk da onlara karşı davanı Tanrı'nın huzurunda ortaya koy ve Tanrı'nın hükümde kimi haklı çıkaracağını ve kimi mahkûm edeceğini gör. [35] Kalk, ah annem, kalk, uyan uykundan ve bugün babamın ruhunun benimle nasıl olduğunu gör, onu teselli et ve yüreğini rahatlat."

[36] Yusuf bu sözleri söylemeye devam etti. Yusuf yüksek sesle ağladı ve annesinin mezarı üzerinde acı acı ağladı; sonra konuşmayı kesti ve yüreğinin burukluğundan ötürü mezarın üzerinde bir taş gibi hareketsiz kaldı. [37] Yusuf, yerin altından kendisine konuşan bir ses duydu; ses ona acıyla, kederli ve dua eden bir sesle şöyle yanıt

verdi: [38] “Oğlum, oğlum Yusuf, ağlayışını ve feryadını duydum. Gözyaşlarını gördüm. Oğlum, sıkıntılarını biliyorum ve senin için üzülüyorum ve kederime daha da keder ekleniyor. [39] Şimdi oğlum, oğlum Yusuf, Rabbe umut bağla ve onu bekle. Korkma, çünkü Rab seninledir, o seni her sıkıntıdan kurtaracaktır. [40] Oğlum kalk, efendilerinle birlikte Mısır’a in ve korkma çünkü Rab seninledir oğlum.” Ve Yusuf’a bu sözlerle konuştuktan sonra ses kesildi.

[41] Yusuf bunu duydu ve çok şaşırmıştı; ağlamaya devam etti ve bundan sonra onun mezarın üzerinde ağladığını ve gözyaşları döktüğünü gözlemleyen İsmaillerden birinin ona karşı öfkesi alevlendi; onu oradan uzaklaştırıp onu dövdü ve lanetledi. [42] Yusuf da adamlara “Beni babamın evine geri götürmeniz için gözünüzde lütuf bulabilirsem o size servet verecektir” dedi. [43] Ona cevap verip “Sen köle değil misin ve baban nerede? Eğer bir baban olsaydı, bu kadar az bir bedel karşılığı bir köle olarak iki kez satılmazdın” dediler; Ona daha da öfkelendiler, onu dövmeye ve dayak atmaya devam ettiler. Yusuf acı acı ağlıyordu.

[44] Rab, Yusuf’un ıstırabını gördü ve Rab bu adamları tekrar vurup onları cezalandırdı. Rab yeryüzü üzerinde onları karanlığa büründürdü, şimşek çaktı ve gök gürledi. Yer gök gürültüsünün ve güçlü rüzgârın sesiyle sarsıldı. Adamlar dehşete düştüler ve nereye gideceklerini bilmiyorlardı. [45] Hayvanlar ve develer de hareketsiz kaldılar, onları gütmek istediler, ama kıpırdamıyorlardı. Onlara vurdular ve hayvanlar yere çömeldiler. O zaman adamlar birbirlerine “Tanrı’nın bize yaptığı bu nedir? Ne günah ettik ve ne suç işledik de bu şey başımıza geldi?” dediler.

[46] İçlerinden biri cevap verip onlara “Belki bu köleye eziyet etme günahı yüzünden bugün bu olay başımıza gelmiştir; şimdi bizi bağışlaması için yalvaralım da o zaman bu kötülüğün başımıza kimin yüzünden geldiğini bileceğiz. Eğer Tanrı bize merhamet ederse, o zaman bütün bunların başımıza bu köleye eziyet etme günahından dolayı geldiğini biliriz” dedi.

[47] Adamlar da öyle yaptılar; Yusuf’a yalvardılar ve onları bağışlaması için ona ısrar edip “Biz Rabbe ve sana karşı günah işledik, bu yüzden şimdi Tanrından bu ölümü üzerimizden kaldırmasını dile, çünkü ona karşı günah işledik” dediler. [48] Yusuf da onların dediği gibi yaptı. Rab Yusuf’u dinledi ve Rab, Yusuf yüzünden bu adamlara verdiği belayı ortadan kaldırdı. Hayvanlar yerden kalktılar ve onları güttüler ve yola devam ettiler. Şiddetli fırtına dindi ve yeryüzü sakinleşti. Adamlar da Mısır’a yolculuklarına devam ettiler. Adamlar artık bu belanın Yusuf yüzünden başlarına geldiğini biliyorlardı. [49] Birbirlerine “İşte, bu belanın başımıza onun çektiği sıkıntıdan dolayı geldiğini biliyoruz; öyleyse şimdi neden bu ölümü canlarımıza getirelim? Bu köleye ne yapacağımıza karar verelim” dediler. [50] Biri cevap verip “Bize onu babasına geri götürmemizi söylemişti; şimdi gelin, onu alıp geri götürelim. Bize söyleyeceği yere gidelim ve onun için verdiğimiz bedeli ailesinden alırız ve ayrılırız” dedi. [51] Ve bir başkası “İşte bu fikir çok iyi, fakat yol çok uzak olduğundan bunu yapamayız ve yolumuzdan ayrılamayız” dedi. [52] Bir diğeri de onlara “Yapacağımız şey şudur: yoldan sapmayacağız; işte bugün Mısır’a gidiyoruz ve Mısır’a vardığımızda onu orada yüksek bir fiyata satacağız ve onun şerrinden kurtulacağız” dedi. [53] Bu fikir adamların hoşuna gitti ve onlar da öyle yaptılar; Yusuf’la birlikte Mısır’a yolculuklarına devam ettiler.

BÖLÜM 43

[1] Kardeşleri Yusuf’u Midyanlılar’a sattıklarından ötürü Yakup’un oğullarının yürekleri sızladı ve yaptıklarına pişman oldular; onu geri getirmeyi istediler ancak bulamadılar.

[2] Ruben, Yusuf’u çıkarıp babasına geri vermek için Yusuf’un konulduğu kuyuya

döndü. Ruben kuyunun yanında durdu; tek kelime duymayınca “Yusuf! Yusuf!” diye Yusuf’a seslendi ancak ne bir cevap geldi ne de bir ses çıktı. 3 Ruben de “Yusuf korkudan ölmüştür ya da bir yılan onun ölümüne sebep olmuştur” deyip kuyuya indi, Yusuf'u aradı. Onu kuyuda bulamadı ve tekrar yukarı çıktı. 4 Ruben esvabını yırtıp “Çocuk orada değil; eğer o öldüyse babamı onun hakkında nasıl ikna edeceğim?” dedi. Kardeşlerinin yanına gitti ve onları Yusuf için yas tutarken ve aralarında babalarını onun hakkında nasıl ikna edebileceklerini konuşurlarken buldu. Ruben kardeşlerine “Kuyuya gittim ve işte Yusuf orada değildi, babamıza şimdi ne diyeceğiz? çünkü babam delikanlıyı bana soracaktır” dedi. 5 Kardeşleri ona “Böyle böyle yaptık ve daha sonra bu davranıştan dolayı vicdanlarımız bizi suçladı. Şimdi de babamızı nasıl ikna edeceğimize dair bir bahane aramak için oturuyoruz” diye yanıt verdiler.

6 Ruben de onlara “Babamızın ağarmış saçlarını keder içinde mezara indirmek için bu yaptığınız nedir? Yaptığınız bu şey hiç iyi değil” dedi. 7 Ruben onlarla oturdu, hepsi ayağa kalktılar ve bunu Yakup’a söylemeyeceklerine dair birbirlerine ant içip “Her kim bunu babamıza veya ev halkına anlatır veya diyarın çocuklarından birine bildirirse, hepimiz ona karşı kalkıp onu kılıçla öldüreceğiz” dediler. 8 En küçüğünden en büyüğüne kadar, Yakup’un oğulları bu konuda birbirlerinden korktular, kimse bir şey söylemedi ve bu meseleyi yüreklerinde sakladılar.

9 Ardından bütün bu mesele hakkında babaları Yakup’a diyecek bir şey bulup icat etmek üzere görüştüler. 10 İssakar onlara “Bunu yapmak sizin için uygunsa işte size bir tavsiye, Yusuf’a ait elbiseyi alın, yırtın ve bir keçi yavrusunu kesip onu kanına batırın. 11 Onu babamıza gönderin. Onu gördüğünde vahşi bir hayvanın onu yediğini düşünecek, bu yüzden elbisesini yırtın ve elbisesinin üzerinde kanı da olsun. Böyle yaparak babamızın dırdırından kurtuluruz. 12 İssakar’ın önerisi hoşlarına gitti, onu dinlediler ve İssakar’ın kendilerine nasihat ettiği söze göre hareket ettiler. 13 Acele edip Yusuf’un elbisesini aldılar, onu yırttılar ve bir keçi yavrusu kestiler, elbiseyi yavrunun kanına batırdılar, sonra onu yerin tozunda çiğnediler ve elbiseyi Naftali’nin eliyle babaları Yakup’a gönderdiler. Ona şu sözleri söylemesini tembihlediler: 14 “Sığırları toplamıştık, Şekem yoluna ve daha ötesine kadar gelmiştik ki, çöldeki yolda bu elbiseyi kana ve toza bulanmış halde bulduk; şimdi bu oğlunun elbisesi mi değil mi bir bak.”

15 Naftali babasının yanına geldi, ona elbiseyi verdi ve kardeşlerinin kendisine tembihlediği bütün sözleri ona söyledi. 16 Yakup Yusuf’un elbisesini görünce tanıdı ve yüzüstü yere düştü; bir taş gibi hareketsiz kaldı ve sonra kalkıp yüksek sesle feryat edip “Bu oğlum Yusuf’un elbisesi!” diye bağırdı. 17 Yakup acele edip hizmetkarlarından birini oğullarına gönderdi. Onlara gitti ve onları sürüyle birlikte yoldan gelirlerken buldu.

18 Yakup’un oğulları akşama doğru babalarına geldiler ve işte elbiseleri yırtılmış, başlarının üzerinde toz vardı. Babalarını yüksek sesle ağlarken ve feryat ederken buldular. 19 Yakup oğullarına “Bana doğruyu söyleyin, bugün başıma ansızın ne bela getirdiniz?” dedi. Babaları Yakup’a “Bugün sürü toplandıktan sonra dönüyorduk ve çöldeki yoldan Şekem şehrine kadar gelmiştik ki yerde bu elbiseyi kanla dolu halde bulduk. Onu tanıdık ve tanıyabilecek misin diye sana gönderdik” diye yanıt verdiler. 20 Yakup oğullarının sözlerini işitti ve yüksek sesle bağırıp “Bu oğlumun elbisesi, vahşi bir hayvan onu yemiş; Yusuf paramparça olmuş. Bugün onu sizin ve sürülerin iyi olup olmadığına bakması ve yine sizden haber getirmesi için göndermiştim. O da ona emrettiğim gibi gitti ve oğlumun sizinle olduğunu düşünürken bugün bu şey başına geldi” dedi. 21 Yakup’un oğulları cevap verip “O bize hiç gelmedi, senin

yanından ayrıldığımız andan şimdiye dek onu hiç görmedik” dediler.

22 Yakup onların sözlerini işitince tekrar yüksek sesle bağırdı ve ayağa kalktı, giysilerini yırttı, beline çul sardı ve acı acı ağladı, yas tuttu, ağlayarak sesini yükseltti ve haykırarak şu sözleri söyledi: 23 “Yusuf oğlum, ah oğlum Yusuf, bugün seni kardeşlerinin iyi olup olmadıklarını öğrenmen için göndermiştim ve işte paramparça oldun; Oğlumun başına bu benim yüzümden geldi. 24 Senin için üzülüyorum Yusuf, oğlum. Senin için üzülüyorum; Hayatta bana ne kadar tatlıydın ve şimdi ölümün de bana ne kadar acı. 25 Senin yerine ben öleydim Yusuf oğlum çünkü senin için çok üzülüyorum oğlum, ah oğlum, oğlum. Yusuf oğlum neredesin ve nerelere çekildin? Uyan, kalk yerinden ve gel de senin için acımı gör, ah oğlum Yusuf. 26 Şimdi gel de gözlerimden yanaklarıma süzülen yaşları say ve öfkesi benden dönsün diye onları Rabbin huzuruna götür. 27 Ah Yusuf oğlum, dünyanın başlangıcından bugüne dek kimsenin düşmediği bir şekilde nasıl da düştün, bir düşman tarafından vurularak acımasızca öldürüldün; fakat bunun günahlarımın çokluğu yüzünden başına geldiğini biliyorum. 28 Şimdi kalk ve derdim senin için ne kadar acı gör oğlum. Seni ben büyütmediğim, sana ben biçim vermediğim, sana ben nefes ve can vermediğim halde seni yaratan, kemiklerini yapan ve onları etle kaplayan ve burnuna hayat nefesini üfleyen Tanrı’ydı; sonra da seni bana verdi. 29 Seni bana vermiş olan Tanrı, şimdi seni benden aldı ve başına bu geldi.” 30 Yakup Yusuf hakkında bu sözlere benzer konuşmaya devam etti ve acı acı ağladı; yere kapanıp hareketsiz kaldı.

31 Yakup’un bütün oğulları babalarının acısını görünce yaptıklarına pişman oldular ve acı acı ağladılar. 32 Yahuda kalktı ve babasının başını yerden kaldırıp kucağına yasladı; babasının yanaklarından gözyaşlarını sildi. Babasının başı kucağına yaslanmışken ve bir taş gibi hareketsizken, Yahuda büyük bir kederle ağladı. 33 Yakup’un oğulları babalarının acısını gördüler, seslerini yükseltip ağlamaya devam ettiler; Yakup ise yerde bir taş gibi hareketsiz yatıyordu. 34 Ve bütün oğulları ve hizmetkarları ile hizmetkarlarının çocukları ayağa kalkıp onu teselli etmek için etrafında durdular ancak o teselli edilmek istemedi.

35 Yakup’un bütün ev halkı ayağa kalktı, Yusuf ve babalarının acısı yüzünden büyük bir yas tuttular. İbrahim’in oğlu, Yakup’un babası İshak’a haber ulaştı, o ve tüm ev halkı Yusuf için acı acı ağladılar. Yanında adamlarıyla Hebron’da oturduğu yerden çıkıp oğlu Yakup’u teselli etmeye geldi ancak o teselli edilmek istemiyordu.

36 Sonra Yakup yerden kalktı, gözyaşları yanaklarından aşağı süzülüyordu ve oğullarına “Kalkın, kılıçlarınızı ve yaylarınızı alın, kıra çıkın ve oğlumun cesedini bulabilecek misiniz arayın ve bana getirin de onu gömeyim. 37 Ayrıca, lütfen, hayvanlar arasında da arayın ve onları avlayın. Önünüze çıkan ilk hayvanı yakalayıp bana getirin. Belki Rab bugün çektiklerimden ötürü bana acır da oğlumu parçalayanı önünüze çıkarır. Onu bana getirin, ben de oğlumun intikamını alacağım” dedi. 38 Oğulları babalarının onlara emrettiği gibi yaptılar ve sabah erkenden kalktılar. Her biri kılıcını ve yayını eline aldı, hayvanları avlamak için kıra çıktılar. 39 Yakup ise hâlâ yüksek sesle ağlıyor, evin içinde ileri geri yürüyor ve ellerini birbirine vurarak, “Oğlum Yusuf, oğlum Yusuf” diyordu.

40 Yakup’un oğulları hayvanları yakalamak üzere çöle gittiler ve işte bir kurt onlara doğru geldi. Onu yakalayıp babalarına getirdiler ve ona “Bulduğumuz ilk şey bu ve bize emrettiğin gibi onu sana getirdik ancak oğlunun cesedini bulamadık” dediler. 41 Ve Yakup hayvanı oğullarının elinden aldı ve hayvanı eliyle tutarak yüksek bir sesle haykırdı ve hayvana acı bir yürekle şöyle dedi: “Oğlum Yusuf’u neden yedin? Nasıl olur da yeryüzünün Tanrısından ya da oğlum Yusuf için çektiğim dertten korkmazsın? 42

Sen oğlumu yok yere yedin, çünkü o şiddet uygulamadı, işte bu yüzden Tanrı zulme uğrayanın intikamını benim ellerimden alacaktır".

43 Rab, Yakup'u sözleriyle teselli etmesi için hayvanın ağzını açtı ve Yakup'a cevap verip ona şu sözleri söyledi: 44 "Bizi yeryüzünde yaratmış Tanrı'nın ve canın hakkı için, efendim, oğlunu görmedim, onu paramparça etmedim. Ben de yanımdan ayrılan evladımı aramak üzere uzak bir diyardan geliyorum ve yaşıyor mu, ölü mü bilmiyorum. 45 Bugün oğlumu aramak için kıra çıkmıştım ki oğulların beni buldular, beni yakaladılar ve kederimi artırdılar, bugün beni senin önüne çıkardılar ve bütün söyleyeceklerimi sana söyledim. 46 Şimdi, ey insanoğlu, senin ellerindeyim ve bugün gözünde nasıl iyi görünüyorsa bana öyle yap, ama beni yaratan Tanrı yaşadıkça, yemin ederim ki oğlunu ne gördüm ne de parçalara ayırdım. Ömrüm boyunca ağzıma insan eti girmedi." 47 Yakup hayvanın sözlerini duyunca çok şaşırdı ve hayvanı salıverdi, o da kendi yoluna gitti.

48 Yakup her gün yüksek sesle ağlıyor ve Yusuf için yas tutuyordu; oğlu için çok günler yas tuttu.

BÖLÜM 44

1 Yusuf'u kardeşlerinden satın almış Midyanlılardan satın alan İsmail oğulları Yusuf'la birlikte Mısır'a gittiler ve Mısır sınırına ulaştılar. Mısır'a yaklaştıklarında, Mısır diyarından yola çıkmış İbrahim'in oğlu Medan oğullarından dört adamla karşılaştılar. 2 İsmaillliler onlara "Bu köleyi bizden satın almak ister misiniz?" dediler, onlar da "Onu bize verin" dedi ve Yusuf'u onlara verdiler. Onun yakışıklı bir genç olduğunu gördüler ve onu yirmi şekel karşılığında satın aldılar.

3 İsmaillliler Mısır'a yolculuklarına devam ettiler ve Medanlar da o gün Mısır'a döndüler. Medanlar birbirlerine "İşte Firavun'un bir subayı, muhafız komutanı Potifar'ın önünde ona hizmet edecek, evini ve ona ait olan her şeyi gözetecek iyi bir hizmetkar aradığını duyduk. 4 Bu nedenle şimdi gelin, eğer onun için isteyeceğimiz şeyi bize verebilirse, onu arzu ettiğimiz bedele satalım" dediler. 5 Ve bu Medanlar gidip Potifar'ın evine geldiler ve ona "Sana hizmet edecek iyi bir hizmetkar aradığını duyduk, işte seni hoşnut edecek bir hizmetkarımız var. Eğer istediğimizi bize verebilirsen sana onu satarız" dediler. 6 Potifar da "Onu önüme getirin, göreyim ve eğer hoşuma giderse onun için isteyebileceğiniz bedeli size vereceğim" dedi. 7 Medanlar gidip Yusuf'u getirdiler ve onu Potifar'ın önüne çıkardılar. Onu görünce çok beğendi ve Potifar onlara "Bu genç için ne istediğinizi söyleyin" dedi. 8 Onlar da "Onun için dört yüz gümüş isteriz" dediler. Potifar "Eğer bana onun size satıldığına dair kaydını getirirseniz ve onun geçmişini anlatırsanız size öderim; belki kaçırılmıştır ya da bu genç ne bir köle ne de bir kölenin oğlu olmayabilir, çünkü ona baktığımda güzel ve yakışıklı bir adam görüyorum" dedi. 9 Medanlar da gidip onu kendilerine satmış olan İsmaillileri getirdiler ve ona "O bir köledir ve onu onlara biz sattık" dediler. 10 Potifar İsmaillilerin söylediklerini öğrenince Medanlara gümüşü verdi, Medanlar da gümüşü alıp yollarına gittiler, İsmaililer de evlerine döndüler[cxxxviii].

11 Potifar Yusuf'u alıp kendisine hizmet etmesi için evine getirdi ve Yusuf Potifar'ın gözünde lütuf buldu; ona güvendi ve onu evinin kahyası yaptı, kendisine ait her şeyi onun sorumluluğuna verdi. 12 Rab Yusuf'la beraberdi ve başarılı bir adam oldu. Rab Yusuf'tan ötürü Potifar'ın evini bereketledi. 13 Potifar sahip olduğu her şeyi Yusuf'un eline bıraktı. Eve giren çıkan her şeyden Yusuf sorumluydu ve Potifar'ın evindeki her şey onun isteği doğrultusunda düzenlenirdi. 14 Yusuf on sekiz yaşındaydı, güzel gözlü ve

[cxxxviii] Başlangıç 37:28

yakışıklı bir gençti, tüm Mısır diyarında onun gibisi yoktu.

15 O vakitler, efendisinin evinde eve girip çıkarken ve efendisinin işlerini yaparken karısı Zelika [Zeliha] gözlerini Yusuf'a kaldırıp ona baktı ve işte o, bakılışı hoş ve yakışıklı bir gençti. 16 Yüreğinden onun güzelliğine göz koydu ve canı Yusuf'a bağlandı. Zelika onu her gün baştan çıkarıp Yusuf'a dil döktüyse de Yusuf efendisinin karısına bakmadı.

17 Ve Zelika ona "Görünüşün ve endamın ne güzel, gerçekten de bütün kölelere baktım ve senin kadar yakışıklı bir köle görmedim" dedi ve Yusuf ona "Bütün insanları yaratan, beni annemin rahminde o yaratmıştır" dedi. 18 Zelika ona "Ne güzel gözlerin var, öyle ki Mısır'da oturan erkek ve kadın herkesin gözlerini kamaştırdın" dedi. Yusuf da ona "Biz hayattayken ne güzeller, fakat onları kabirdeyken görsen şüphesiz onlardan kaçardın" dedi. 19 Zelika ona "Bütün söylediklerin ne kadar güzel ve hoş. Şimdi, yalvarırım, evdeki arpı al ve ellerinle çal da seni dinleyelim" dedi. 20 Yusuf ona "Tanrımı ve onun izzetini öven sözler konuştuğumda sözlerim ne kadar güzel ve hoştur" dedi. Zelika ise "Başının saçları ne kadar güzel, işte evdeki altın tarak, yalvarırım onu al ve onunla saçını tara" dedi. 21 Yusuf ona "Bu sözleri daha ne kadar söyleyeceksin? Bana bu sözleri söylemeyi bırak da kalk ve ev işlerinle ilgilen" dedi. 22 O da "Evimde kimse yok ve sözlerinle arzun dışında ilgilenecek bir şey yok" dedi. Bütün bunlara rağmen, Yusuf'u kendisine çekemedi; Yusuf gözlerini ona dikmedi, gözleri aşağıya, yere bakıyordu.

23 Zelika Yusuf'un onunla yatmasını arzuluyordu. Yusuf evde oturup işini yaparken Zelika gelip onun önünde durur, onunla yatması ya da hiç değilse ona bakması için her gün onu ayartmaya çalışırdı. Yusuf onu dinlemezdi.

24 Yusuf'a "Eğer sözlerime göre yapmazsan, seni ölüm cezasıyla cezalandıracağım ve üzerine demir bir boyunduruk koyacağım" dedi. 25 Yusuf da ona "Elbette insanı yaratan Tanrı da esirlerin zincirlerini çözer ve beni senin zindanından ve hükmünden kurtarır" dedi. 26 Onu ikna edemediğinden ve ruhu hâlâ ona bağlı kalmaya devam ettiğinden, arzusu onu ağır hasta etti.

27 Mısır'ın tüm kadınları onu ziyarete geldiler ve ona "Neden böylesine kötü haldesin? Sen ki hiçbir şeyden yoksun değilsin; kocan da kralın gözünde büyük ve saygın bir beydir. Yüreğinin arzu ettiği şeylerden bir eksiğin olmalı mı? 28 Zelika onlara cevap verip "Sıkıntımın nereden kaynaklandığı bugün size açacağım" dedi ve cariyelerine kadınlara yemek hazırlamalarını emretti. Onlara bir ziyafet verdi ve bütün kadınlar Zelika'nın evinde yediler.

29 Yesinler diye verdiği portakalları soymaları için onlara bıçaklar verdi ve Yusuf'a pahalı giysiler giydirmelerini ve onların önüne çıkmasını emretti. Yusuf da önlerine geldi ve bütün kadınlar Yusuf'a baktılar, gözlerini ondan ayıramıyorlardı. Hepsi ellerindeki bıçaklarla ellerini kestiler ve ellerindeki portakallar kanla doldu. 30 Ne yaptıklarının farkında değillerdi, Yusuf'un güzelliğine bakmaya devam ediyor ve gözlerini ondan alamıyorlardı. 31 Zelika ne yaptıklarını gördü ve onlara "Yaptığınız bu iş nedir? Size yemeniz için portakal verdim ve işte, hepiniz ellerinizi kesmişsiniz" dedi. 32 Kadınlar ellerine baktıklarında işte kanla doluydu, kanları giysilerinin üzerine akmıştı. Ona "Evindeki bu köle bize galip geldi ve güzelliğinden ötürü gözlerimizi ondan alamadık" dediler. 33 Ve o da onlara "Eminim bu ona baktığınız anda başınıza gelmiştir, kendinizi ondan koruyamadınız; peki, o sürekli evimdeyken ve onu her gün evime girip çıkarken görürken ben kendimi nasıl bakmaktan alıkoyabilirim? Sonra bundan dolayı zayıf düşmekten hatta yok olmaktan nasıl kurtulabilirim?" dedi. 34 Ona "bu sözler doğru, çünkü evdeki bu güzel sureti kim görür de ondan kaçınabilir. O senin kölen ve evinde hizmetkar değil mi, neden ona

yüreğindekini söylemiyorsun da ruhunun bu mesele yüzünden yok olmasına katlanıyorsun?" dediler. [35] O da onlara "Onu her gün ikna etmeye çalışıyorum ve o benim isteklerime rıza göstermiyor. Ona iyi olan her şeyi vaat ettim ama yine de kabul etmedi; bu nedenle, gördüğünüz üzere sağlığım giderek bozuluyor" dedi.

[36] Zelika Yusuf'a olan arzusundan ötürü çok hastalandı ve ona fena halde âşık oldu. Zelika'nın ev halkı ve kocası Zelika'nın Yusuf'a aşkı yüzünden hasta olduğunu bilmiyorlardı. [37] Ve evinin bütün halkı ona "Hiçbir eksiğin olmadığı halde neden hastasın ve sağlığın bozuluyor?" diye sordular O da onlara "Üzerimde her gün artan bu sıkıntı nedir bilmiyorum" dedi. [38] Kadınlar ve arkadaşları her gün onu görmeye geldiler ve onunla konuştular. O da onlara "Bu ancak Yusuf'un aşkından dolayı olabilir" dedi. Onlar da ona "Onu ayart ve gizlice yakala, belki sana kulak verir de bu ölümü senden çeker alır" dediler.

[39] Zelika Yusuf'a olan aşkından dolayı daha da kötüleşti ve sağlığı ayakta duracak gücü kalmayana dek bozulmaya devam etti. [40] Bir gün Yusuf evde efendisinin işini yaparken Zelika gizlice gelip ansızın onu yakaladı. Yusuf ona karşı kalktı; Yusuf ondan daha güçlüydü ve onu yere yatırdı. [41] Ve Zelika, yüreğinin ona olan arzusundan dolayı ağlamaya başladı ve ağlayarak ona yalvardı. Gözyaşları yanaklarından süzüldü ve yalvaran bir sesle, ruh acısıyla ona şöyle dedi: [42] "Böyle her gün seninle konuşan, sana olan aşkından sağlığı bozulan, bunca onuru sana bahşeden, benim kadar güzel bir kadın ya da benden daha iyisini hiç duydun mu, gördün mü de yine de sesime kulak vermiyorsun? [43] Eğer efendinden korktuğun için, seni cezalandırmasın diyeyse, kralın hakkı için, bu şey yüzünden efendinden sana bir zarar gelmeyecek; şimdi ne olur beni dinle ve sana bahşettiğim onur uğruna razı ol. Bu ölümü üzerimden çekiver, neden senin uğrunda öleyim?" dedi ve artık konuşmadı.

[44] Ve Yusuf ona şöyle cevap verdi: "Benden uzak dur ve bu işi efendime bırak; işte efendim evde yanımda neler olduğunu bilmez, çünkü nesi varsa her şeyi elime teslim etmiştir. Efendimin evinde bu şeyleri nasıl yaparım? [45] O ayrıca beni evinde gayet onurlandırdı ve beni evinin kahyası yaptı, beni yüceltti. Bu evde benden daha büyük kimse yoktur ve efendim karısı olan senden başka benden hiçbir şeyi esirgemedi. Nasıl olur da bu şeyleri söylersin ve Tanrı'ya ve kocana karşı bu büyük kötülüğü ve günahı nasıl yaparım? [46] O nedenle benden uzak dur ve bir daha böyle sözler söyleme çünkü seni dinlemeyeceğim." Ancak Zelika, ona bu sözleri söylediğinde Yusuf'u dinlemedi; her gün onu dinlemesi için onu ayartmaya devam etti.

[47] Ve bundan sonra, Mısır nehri her yanından taştı. Mısır'ın tüm sakinleri, ayrıca kral ve beyler danslar eşliğinde ve tefler çalarak çıktılar, çünkü Sihor denizinin taştığı vakit Mısır'da büyük bir bayram ve tatil olurdu; bütün gün eğlenmek üzere oraya giderlerdi.

[48] Mısırlılar adetleri olduğu üzere sevinmek için ırmağa gittiklerinde, Potifar evinin bütün halkı da onlarla birlikte gittiler, fakat Zelika onlarla gitmedi çünkü "Rahatsızım" dedi ve evde yalnız kaldı. Evde ondan başka kimse yoktu. [49] Kalkıp evdeki mabedine çıktı; gösterişli elbiseler giydi, başına gümüş ve altın kakma değerli oniks taşlarını yerleştirdi, yüzünü ve cildini kadınların kullandığı her türlü temizleme sıvılarıyla güzelleştirdi. Mabedi ve evi sinameki ve tütsü kokularıyla doldurdu, mürrüsafi ve sarısabır serpti. Ardından Yusuf'un işlerini yapmak için geçtiği evin geçişinde, tapınağın girişinde oturdu. İşte, Yusuf tarladan geldi ve efendisinin işini yapmak için eve girdi. [50] Ve geçmesi gereken yere geldiğinde Zelika'nın yaptıklarını gördü ve geri döndü.

[51] Zelika, Yusuf'un kendisinden kaçtığını görünce ona seslenerek "Yusuf sana ne oluyor? İşinin başına gel, bak, yerine

geçinceye kadar sana yer açacağım” dedi. 52 Yusuf da geri dönüp eve geldi ve oradan yerine geçti, her zamanki gibi efendisinin işini yapmak için yerine oturdu. Ve işte Zelika yanına geldi, gösterişli giysiler içinde önünde durdu; kıyafetlerinden yayılan koku uzaklara yayılıyordu. 53 Acele edip Yusuf’u giysisinden yakaladı ve ona “Kralın hakkı için, eğer dileğimi yerine getirmezsen bugün öleceksin” dedi. Acele edip diğer elini uzattı ve elbisesi içinden bir kılıç çekti, onu Yusuf’un boynuna dayayıp “Kalk ve dileğimi yerine getir, yoksa bugün ölürsün” dedi. 54 Yusuf onun bu şeyi yapacağından ötürü korktu ve ondan kaçmak için ayağa kalktı. Zelika onun giysisinin önünden tuttu ve kaçışın paniği içinde Zelika’nın tuttuğu giysi yırtıldı. Yusuf giysisini Zelika’nın elinde bırakıp kaçtı ve dışarı çıktı; korkmuştu. 55 Zelika da, Yusuf’un giysisinin yırtıldığını ve onu elinde bırakıp kaçtığını görünce hayatından korktu, hakkındaki haberin duyulmasından korktu. Ayağa kalktı ve kurnazca davranıp üzerindeki giysileri çıkardı ve diğer giysilerini giydi.

56 Yusuf’un giysisini alıp yanına koydu ve gidip ev halkının nehre gitmeden önce hastayken oturduğu yere oturdu; o sırada evde bulunan genç bir delikanlıyı çağırdı. Ona gidip ev halkını yanına çağırmasını emretti. 57 Onları görünce yüksek sesle ve ağlayarak “Bakın efendiniz eve, bana nasıl bir İbrani getirmiş! Bugün o benimle yatmaya çalıştı. 58 Siz dışarı çıkınca eve geldi. Evde kimsenin olmadığını görünce yanıma geldi ve benimle yatmak niyetiyle beni yakaladı. 59 Ve onun giysisini yakalayıp yırttım ve yüksek sesle ona bağırdım. Sesimi yükselttiğimde korktu ve giysisini önümde bırakıp kaçtı”. 60 Evin halkı ise hiçbir şey söylemedi, ancak Yusuf’a karşı öfkeleri çok alevlendi ve efendisine gidip ona yaptığı bu kötülüğü anlattılar.

61 Potifar öfkeyle eve geldi ve karısı ona haykırıp “Bir İbrani hizmetkarı evime getirmekle bana yaptığın bu şey nedir? çünkü bugün beni istismar etmeye geldi; bugün bana bunu yaptı” dedi. 62 Potifar karısının sözlerini duyunca Yusuf’un ağır bir şekilde kırbaçla cezalandırılmasını emretti; onlar da ona öyle yaptılar. 63 Ve onu kırbaçlarlarken, Yusuf yüksek bir sesle bağırdı ve gözlerini göğe kaldırıp “Ya Rab Tanrı, benim bütün bunlardan suçsuz olduğumu biliyorsun, gördüğün bu sünnetsiz kötü adamların elinde neden yalanlar yüzünden öleyim?” dedi.

64 Potifar’ın adamları Yusuf’u döverlerken, o ağlamaya ve inlemeye devam ediyordu. Orada on bir aylık bir bebek vardı; Rab bebeğin ağzını açtı ve Potifar’ın Yusuf’u döven adamlarının önünde şu sözleri söyledi: 65 “Bu adamdan ne istiyorsunuz ve ona bu kötülüğü neden yapıyorsunuz? Annem yalan konuşuyor ve yalanlar savuruyor; gerçekte ise şunlar oldu” dedi. 66 Bebek olup bitenlerin hepsini ve Zelika’nın her gün Yusuf’a söylediği şeyleri onlara aynen anlattı. 67 Adamlar bebeğin sözlerini duyunca çocuğun sözlerine çok şaşırdılar; çocuk konuşmayı bitirip hareketsiz kaldı. 68 Potifar oğlunun sözlerinden dolayı çok utandı ve adamlarına Yusuf’u artık dövmemelerini emretti, adamlar da Yusuf’u dövmeyi bıraktılar. 69 Potifar Yusuf’u aldı ve bu meseleyle ilgili olarak onu yargılamaları için krala ait yargıçlar olan kâhinlerin huzurunda adalete teslim edilmesini emretti.

70 Potifar ve Yusuf, kralın hâkimleri olan kâhinlerin huzuruna çıktılar. Potifar “Sizden rica ederim, bunu yapmış bir hizmetkara ne hüküm verilir, karar verin” dedi. 71 Kâhinler Yusuf’a “Bunu efendine neden yaptın?” dediler. Yusuf da onlara cevap verip “Efendilerim, öyle olmadı, şöyle oldu” dedi. Potifar Yusuf’a “Gerçekten neyim varsa senin eline vermiştim ve karımdan başka bir şeyi senden esirgemedim. Bu kötülüğü nasıl yapabildin?” dedi. 72 Yusuf cevap verip “Efendim, Rabbin hakkı ve canın hakkı için, efendim, karından işittiğin sözler doğru değil, çünkü bugün şöyle oldu. 73 Bir yıldır senin evindeyim; Bende bir kötülük ya da canımı almana sebep olacak bir şey gördün mü?” dedi.

74 Kâhinler Potifar'a "Rica ederiz, adam gönder de Yusuf'un yırtık giysisini önümüze getirsinler ve üzerindeki yırtıkları bir görelim; eğer yırtık giysisinin önündeyse, o zaman yüzü ona doğru bakıyor olmalı ve kendine çekmek için onu tutmuş, dolayısıyla karın kandırmak amacıyla bu sözleri söylemiştir" dediler. 75 Yusuf'un giysisini yargıç kâhinlerin önüne getirdiklerinde yırtığın Yusuf'un ön tarafında olduğunu gördüler. Yargıç kâhinlerin hepsi kadının onu sıkıştırmış olduğunu anladılar ve "Bu köleye ölüm hükmü verilemez çünkü o hiçbir şey yapmadı. Ama ona verilen hüküm, senin karına yönelik olarak suçlanmış olduğundan hapishaneye yerleştirilmesidir" dediler.

76 Potifar onların sözüne göre onu kralın mahkûmlarının hapsedildiği zindana koydu ve Yusuf on iki yıl hapiste kaldı. 77 Ancak buna rağmen, efendisinin karısı ondan vazgeçmedi ve onu dinlemesi için her gün onunla konuşmayı bırakmadı. Üç ay boyunca, Zelika her gün Yusuf'a, hapishaneye gitmeye devam etti ve kendisini dinlemesi için onu ayartmaya çalıştı. Zelika Yusuf'a "Bu evde daha ne kadar kalacaksın? Şimdi sesime kulak ver, seni bu evden çıkarayım" dedi. 78 Yusuf da ona cevap verip "Senin sözlerini dinleyip Tanrı'ya karşı günah işlemektense bu evde kalmam benim için daha iyidir" dedi. Zelika ona "Eğer dileğimi gerçekleştirmezsen, gözlerini oyacağım, ayaklarına pranga taktıracağım ve seni daha önce tanımadığın ellere teslim edeceğim" dedi. 79 Yusuf da ona cevap verip "İşte, bütün yeryüzünün Tanrısı bana yapabileceğin her şeyden beni kurtarmaya kadirdir, çünkü o körlerin gözlerini açar, bağlı olanları çözer ve bilmedikleri diyarlarda yaşayan yabancıları korur" dedi. 80 Zelika, Yusuf'u kendisine kulak vermeye ikna edemeyince, onu ayartmayı bıraktı.

Yusuf hapishanede tutuluyordu. Yusuf'un babası Yakup ve Kenân diyarındaki bütün kardeşleri o günlerde Yusuf için hâlâ yas tutup ağlıyorlardı çünkü Yakup oğlu Yusuf için teselli edilmeyi reddetti; Yakup tüm o günlerde yüksek sesle ağlıyor ve yas tutuyordu.

BÖLÜM 45

1 Kardeşlerinin onu satmasından sonra Yusuf'un Mısır'a indiği yıl, Yakup oğlu Ruben Timna'ya gitti ve Kenanlı Avi'nin kızı Eliuram'ı karı olarak aldı ve onunla yattı. 2 Ruben'in karısı Eliuram hamile kaldı ve ona Hanok, Palu, Hetzron ve Karmi'yi, dört oğul doğurdu.

Kardeşi Şimeon da kızkardeşi Dina'yı karı olarak aldı ve ona Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin ve Tsohar'ı; beş oğul doğurdu[cxxxix]. 3 Sonra Şimeon'un Şekem şehrinden tutsak almış olduğu Kenanlı Buna'yı aldı. Buna Dina'ya hizmet ederdi. Şimeon onunla yattı ve ona Şaul'u doğurdu.

4 O vakitler Yahuda Adullam'a gitti. Adullamlı bir adamla karşılaştı, adı Hira idi. Yahuda orada Kenanlı bir adamın kızını gördü, adı Şua'nın kızı Aliyat idi, onu aldı ve onunla yattı. Aliyat Yahuda'ya Er, Onan ve Şilo'yu doğurdu; üç oğul.

5 Levi'yle İssakar doğu diyarına gittiler. Eber oğlu Yoktan oğlu Yobab'ın kızlarını kendilerine eş olarak aldılar[cxl]. Yoktan'ın oğlu Yobab'ın iki kızı vardı; büyüğünün adı Adina, küçüğünün adı Arida idi. 6 Levi Adina'yı, İssakar da Arida'yı aldılar ve Kenan diyarına, babalarının evine geldiler. Adina Levi'ye, Gerşon, Kohat ve Merari'yi doğurdu; üç oğul. 7 Arida İssakar'a Tola, Puva, Eyüp ve Şomron'u, dört oğul doğurdu.

Dan Moab diyarına gitti ve Moablı Kamudan'ın kızı Aflalet'i kendine eş olarak aldı ve onu Kenan diyarına getirdi. 8 Aflalet kısırdı, çocuğu yoktu ve daha sonra Tanrı Dan'ın karısı Aflalet'i hatırladı, hamile kalıp bir oğul doğurdu, adını Kuşim koydu.

[cxxxix] Başlangıç 46:10

[cxl] Başlangıç 10:25-29

9 Gad ile Naftali Haran'a gittiler ve oradan
Nahor oğlu Uts oğlu Amuram'ın kızlarını eş
olarak aldılar. 10 Amuram'ın kızlarının adları
şunlardır: büyüğünün adı Merimah,
küçüğünün adı Uzit idi. Naftali Merimah'ı ve
Gad Uzit'i aldı ve onları Kenan diyarına,
babalarının evine getirdiler. 11 Merimah
Naftali'ye Yahzeel, Guni, Yazer ve Şalem'i;
dört oğul doğurdu. Uzit Gad'a Zefyon, Kagi,
Şuni, Ezbon, Eri, Arodi ve Arali'yi; yedi oğul
doğurdu.

12 Aşer gidip İsmail oğlu Hadad'ın oğlu
Aflal'ın kızı Adon'u eş olarak aldı ve onu
Kenan diyarına getirdi. 13 Aşer'in karısı Adon
o günlerde öldü; hiç çocuğu yoktu. Adon'un
ölümünden sonra, Aşer ırmağın karşı
tarafına gitti ve Sam oğlu Eber oğlu
Abimael'in kızı Hadura'yı eş olarak aldı. 14
Genç kadın güzel bir görünüşe sahipti ve
akıllı bir kadındı; Sam oğlu Elam oğlu
Malkiel'in karısı olmuştu. 15 Hadura Malkiel'e
bir kız doğurmuş ve adını Serah koymuştu.
Ardından Malkiel ölmüş ve Hadura da gidip
babasının evinde yaşıyordu. 16 Karısının
ölümünden sonra Aşer gidip Hadura'yı eş
olarak aldı ve onu Kenan diyarına getirdi;
kızı Serah'ı da yanlarında getirdi. O üç
yaşındaydı ve genç kız Yakup'un evinde
büyüdü. 17 Genç kız güzel bir görünüşe
sahipti ve Yakup oğullarının temiz yollarında
yürüdü; hiçbir eksiği yoktu, Rab ona bilgelik
ve anlayış verdi. 18 Aşer'in karısı Hadura
hamile kaldı ve ona Yimna, Yişva, Yişvi ve
Beriah'ı doğurdu; dört oğul.

19 Zebulun Midyan'a gitti ve Midyan oğlu
Abida oğlu Molad'ın kızı Merişa'yı eş olarak
aldı ve onu Kenan diyarına getirdi. 20 Meruşa
Zebulun'a Sered, Elon ve Yahleel'i doğurdu;
üç oğul.

21 Yakup, Terah oğlu Tsoba oğlu Aram'a
gönderip oğlu Benyamin için Aram'ın kızı
Mekalya'yı aldı ve Kenan diyarına Yakup'un
evine geldi; Benyamin, Aram'ın kızı
Mekalya'yı eş olarak aldığında on
yaşındaydı. 22 Mekalya hamile kaldı ve
Benjamin'e Bela, Beher, Aşbel, Gera ve
Naaman'ı; beş oğul doğurdu. Benjamin daha
sonra gitti ve ilk karısının üstüne İbrahim'in
oğlu Zimran'ın kızı Aribat'ı[cxli] kendine eş
olarak aldığında on sekiz yaşındaydı. Aribat,
Benyamin'e Aşi, Voş, Muppim, Şuppim ve
Ord'u doğurdu; beş oğul.

23 O günlerde Yahuda Sam'ın evine gitti ve
Sam'ın oğlu Elam'ın kızı Tamar'ı ilk doğan
oğlu Er'e eş olarak aldı. 24 Er, karısı Tamar
ile yattı ve onun karısı oldu. Onunla yattığı
zaman [onu hamile bırakmamak için] dışarı
döküp soyunu yok etti. Yaptığı bu şey
Rabbin gözünde kötüydü ve Rab onu
öldürdü. 25 Yahuda'nın ilk çocuğu Er'in
ölümünden sonra, Yahuda Onan'a
"kardeşinin karısına git ve onunla akraba
olarak evlenip kardeşine soy oluştur"
dedi[cxlii].26 Onan da Tamar'ı eş olarak aldı ve
onunla yattı. Onan da kardeşinin yaptığı gibi
yaptı; yaptığı şey Rabbin gözünde kötüydü
ve onu da öldürdü. 27 Onan öldüğünde,
Yahuda Tamar'a "Oğlum Şilo büyüyene
kadar babanın evinde kal" dedi. Yahuda
Tamar'a Şilo'yu vermeyi istemiyordu çünkü
"Olur da kardeşleri gibi ölmesin" dedi. 28
Tamar kalkıp gitti ve babasının evinde kaldı;
Tamar bir süre babasının evinde kaldı.

29 Yılın sonunda Yahuda'nın karısı Aliyat
öldü; Yahuda karısı Aliyat'ın ölümünden
sonra teselli bulunca koyunlarını kırkmak
üzere arkadaşı Hira ile Timna'ya gitti. 30
Tamar Yahuda'nın koyunları kırkmak için
Timna'ya çıktığını, Şilo'nun büyümüş olup
Yahuda'nın ondan hoşlanmadığını öğrendi.

31 Tamar kalkıp dulluk giysilerini çıkardı,
başını örtüp kendini tamamen örtecek kıyafet
giydi ve Timna yolu üzerindeki ana yol
üzerinde gidip oturdu. 32 Yahuda geçerken
onu gördü ve onu [tanımadan] alıp onunla
yattı ve kadın ondan hamile kaldı. Doğum
vakti gelince, işte, rahminde ikizler vardı; ilk

[cxli] Başlangıç 25:2

[cxlii] Kanunun Tekrarı (Tesniye) 25:5-10

doğana Perez ve ikincisine Zerah adını verdi.

BÖLÜM 46

[1] O günlerde Yusuf hâlâ Mısır diyarında hapishanedeydi.

[2] O sırada Firavun'un hizmetkarları, Mısır Kralının baş uşağı ile baş fırıncısı, huzurunda duruyorlardı. [3] Uşak şarabı alıp içmesi için kralın önüne koydu ve fırıncı yemesi için kralın önüne ekmek koydu. Kral şaraptan içti ve ekmekten yedi; kendisi ile hizmetkarları ve yöneticiler kralın sofrasından yediler. [4] Onlar yiyip içerken, uşak ve fırıncı orada kaldılar ve Firavun'un yöneticileri, uşağın getirmiş olduğu şarap içinde birçok sinek buldular ve fırıncının ekmeğinde de nitrat parçacıkları [natron veya sodyum bikarbonat] bulundu. [5] Muhafız birliği komutanı Yusuf'u Firavun'un memurlarına hizmetçi olarak atadı ve Firavun'un memurları bir yıl hapiste kaldılar.

[6] Yılın sonunda, her ikisi de bir gece bulundukları tecrit yerinde rüya gördüler. Sabahleyin Yusuf her zamanki gibi onlara hizmet etmeye yanlarına geldiğinde onlar baktı ve yüzlerini gördü; moralleri bozuk ve üzgündüler. [7] Yusuf onlara "Bugün yüzünüz neden asık ve kederli?" diye sordu. Ona "Biz bir rüya gördük ve onu yorumlayacak kimse yok" dediler. Yusuf da onlara "Rica ederim, rüyanız bana anlatın da Tanrı sizlere arzu ettiğiniz gibi bir esenlik cevabı versin" dedi.

[8] Uşak rüyasını Yusuf'a anlattı ve dedi: "Rüyamda gördüm ve işte önümde büyük bir asma vardı. Asmanın üzerinde üç dal gördüm ve asma hızla çiçek açıp büyük bir yüksekliğe ulaştı, salkımları olgunlaştı ve üzüm oldu. [9] Üzümleri alıp bir kadeh içine sıktım ve Firavun'un eline verdim, o da içti." Yusuf ona "Asmanın üzerindeki üç dal üç gündür. [10] Üç gün içinde kral seni dışarı çıkartacak ve seni görevinin başına getirecek. İlk başta olduğun gibi krala şarabını sen içireceksin. Ancak gözünde lütuf bulayım da işin düzeldiğinde bana iyilik yap, Firavun'a benden bahset ve beni bu zindandan çıkar çünkü ben Kenan diyarından çalındım, buraya bir köle olarak satıldım. [11] Ayrıca efendimin karısı hakkında sana söylenenler de yalan çünkü beni yok yere bu zindana koydular" dedi. Uşak Yusuf'a cevap verip "Eğer bana yorumladığın gibi, kral bana ilk başta olduğu gibi iyi davranırsa, istediğini yapacağım ve seni bu zindandan çıkaracağım" dedi.

[12] Fırıncı, Yusuf'un uşağın rüyasını doğru yorumladığını görünce yanına gidip rüyasının tamamını Yusuf'a anlattı. [13] Ona "Rüyamda başımın üzerinde üç beyaz sepet gördüm ve baktım; en üstteki sepette Firavun için her çeşit pişmiş et olduğunu gördüm ve işte kuşlar onları başımdan yiyorlardı" dedi. [14] Yusuf ona "Gördüğün üç sepet üç gündür, fakat üç gün içinde Firavun senin başını vurduracak, seni bir ağaca asacak ve rüyanda görmüş olduğun üzere kuşlar senin etini yiyecekler" dedi.

[15] O günlerde kraliçe doğurmak üzereydi ve o gün Mısır kralına bir oğul doğurdu. Kralın ilk oğlunun doğduğunu duyurdular ve tüm Mısır halkı ile Firavun'un memurları ve hizmetkarları çok sevindiler.

[16] Doğumunun üçüncü gününde Firavun, memurları ve hizmetkârları için, Tsoar ve Mısır diyarının orduları için bir şölen düzenledi. [17] Tüm Mısır halkı ve Firavun'un hizmetkârları, oğlunun bayramında kralla birlikte yiyip içmek ve kralın sevincine ortak olmak için geldiler. [18] Ve kralın bütün memurları ve uşakları o vakit sekiz gün bayram yaptılar ve sekiz gün boyunca kralın evinde her çeşit müzik enstrümanı ile, teflerle ve danslar ederek eğlendiler.

[19] Yusuf'un rüyasını yorumladığı uşak Yusuf'u unuttu ve söz verdiği halde krala ondan bahsetmedi çünkü bu şey, insana güvendiğinden Yusuf'u cezalandırmak için Rabden olmuştu. [20] Bundan sonra Yusuf, on iki yılını tamamlayana dek iki yıl daha zindanda kaldı.

BÖLÜM 47

1 İbrahim'in oğlu İshak o günlerde Kenan
diyarında yaşıyordu. Çok yaşlanmıştı; yüz
seksen yaşındaydı. Oğlu Esav, Yakup'un
kardeşi, Edom diyarındaydı; o ve oğullarının
Seir oğulları arasında mülkleri vardı. 2 Ve
Esav babasının ölme vaktinin yaklaştığını
öğrendi ve kendisi, oğulları ve ev halkı
Kenan diyarına, babasının evine geldiler.
Yakup ve oğulları da Hebron'da oturdukları
yerden kalkıp hepsi babaları İshak'ın yanına
geldiler; Esav ile oğullarını çadırda buldular.
3 Yakup ve oğulları babası İshak'ın önünde
oturdular; Yakup oğlu Yusuf için hâlâ yas
tutuyordu.

4 İshak Yakup'a "Bana oğullarını getir de
onları bereketleyeyim" dedi. Yakup da on bir
çocuğunu babası İshak'ın önüne getirdi. 5
İshak Yakup'un bütün oğullarının üzerine
ellerini koydu, onları tutup kucakladı ve birer
birer öptü. İshak o gün onları kutsadı ve
onlara "Atalarınızın Tanrısı sizi kutsasın ve
soyunuzu gökteki yıldızlar gibi çoğaltsın"
dedi. 6 İshak Esav'ın oğullarını da
bereketleyip "Tanrı, karşınıza çıkacak
herkese ve tüm düşmanlarınıza korku ve
dehşet versin" dedi.

7 İshak Yakup ve oğullarını çağırdı, hepsi
gelip İshak'ın önünde oturdular ve İshak
Yakup'a şöyle dedi: "Bütün dünyanın Tanrısı
Rab bana, eğer emirlerime ve yollarıma bağlı
kalırlarsa bu diyarı miras olarak senin
soyuna vereceğim ve baban İbrahim'e ant
ettiğim yemini onlar üzerinde yerine
getireceğim, dedi. 8 Şimdi oğlum, çocuklarına
ve çocuklarının çocuklarına Rabden
korkmayı ve Tanrın Rabbi hoşnut edecek
doğru yolda gitmeyi öğret; çünkü Rabbin
yollarını ve emirlerini tutarsan, Rab de
seninle İbrahim'le olan ahdini tutacak, sana
ve soyuna ebediyen iyilik yapacaktır."

9 İshak, Yakup'a ve çocuklarına talimat
vermeyi bitirdiğinde ruhu verdi ve öldü;
atalarına katıldı. 10 Yakup ve Esav babaları
İshak'ın yüzüne kapandılar ve ağladılar.
İshak Kenan diyarında, Hebron'da
öldüğünde yüz seksen yaşındaydı ve oğulları
onu İbrahim'in Het çocuklarından bir mezar
yeri olması için satın aldığı Makpela
mağarasına taşıdılar.

11 Kenan diyarının bütün kralları, İshak'ı
gömmek için Yakup ve Esav ile birlikte gittiler
ve bütün Kenan kralları İshak'a ölümünde
büyük saygı gösterdiler. 12 Yakup'un oğulları
ve Esav'ın oğulları, Kiryat-arba'ya varıncaya
kadar yalın ayak, ağıt yakarak yürüdüler. 13
Yakup'la Esav babaları İshak'ı Hebron'daki
Kiryat-arba'da bulunan Makpela mağarasına,
kralların cenazelerine layık büyük bir onurla
gömdüler. 14 Yakup ve oğulları, Esav ve
oğulları ve Kenan'ın bütün kralları büyük ve
ağır bir yas tuttular, onu gömdüler ve
günlerce onun için yas tuttular.

15 İshak ölümünde sığırlarını, mallarını ve
kendisine ait olan her şeyi oğullarına
bırakmıştı. Esav Yakup'a "İşte sana
yalvarırım, babamızın bıraktığı her şeyi iki
kısma bölelim ve seçim hakkı benim olacak"
Yakup da "Öyle yapalım" dedi. 16 Yakup,
İshak'ın Kenan diyarında bıraktığı her şeyi,
sığırları ve mülkü aldı ve onları Esav'ın ve
oğullarının önünde ikiye bölüp koydu ve
Esav'a "İşte hepsi önünde, hangi yarısını
alacağını seç" dedi. 17 Yakup Esav'a "Sana
ne söyleyeceğimi dinle. Göklerin ve yerin
Tanrısı Rab, atalarımız İbrahim ve İshak'a
konuşup, bu diyarı sonsuza dek miras olarak
senin soyuna vereceğim, demişti. 18 Bu
nedenle, babamızın geriye kalan her şeyi,
işte bütün diyar önündedir; onlardan
dilediğini seç. 19 Eğer bütün diyarı istiyorsan,
onu kendin ve çocukların için sonsuza dek
al, ben de bu zenginliği alırım. Eğer
zenginliklerin sende kalmasını istersen ben
de bu diyarı kendim ve çocuklarım için
sonsuza dek miras olarak alırım" dedi.

20 İsmail'in oğlu Nebayot çocuklarıyla birlikte
diyarda bulunuyordu. O gün Esav gidip ona
danıştı ve 21 "Yakup bana böyle söyledi ve
bana böyle cevap verdi, şimdi nasihat ver de
dinleyelim" dedi. 22 Nebayot da "Yakup sana

ne dedi? İşte, Kenan'ın bütün çocukları kendi topraklarında güvenlik içinde oturuyorlar ve Yakup, soyuyla birlikte onu ebediyen miras alacağını söylüyor. [23] Bu nedenle şimdi git ve babanın bütün servetini al ve kardeşin Yakup'u söylediği gibi diyarda bırak" dedi. [24] Esav kalkıp Yakup'a döndü ve İsmail oğlu Nebayot'un öğütlediklerini yaptı; Esav, İshak'ın bıraktığı bütün serveti, canları, hayvanları, sığırları ve malları, bütün serveti aldı. Kardeşi Yakup'a hiçbir şey vermedi. Yakup Mısır ırmağından Fırat ırmağına kadar bütün Kenan diyarını aldı ve onu ebedî bir mülk olarak, oğulları ve kendisinden sonra soyu için aldı. [25] Yakup kardeşi Esav'dan, İbrahim'in kendisi ve soyu için sonsuza dek bir mezar yeri olması için Efron'dan satın almış olduğu Hebron'daki Makpela mağarasını da aldı.

[26] Yakup bütün bunları satın alma defterine yazdı ve imzaladı; bütün bunları dört güvenilir şahitle birlikte tasdik etti. [27] Yakup'un deftere yazdığı sözler şunlardır: Kenan diyarı ve Hititlerin, Hivîlerin, Yebusîlerin, Amorîlerin, Perizzilerin ve Girgaşilerin bütün şehirleri, Mısır nehrinden Fırat nehrine dek yedi ulusun hepsi. [28] Hebron Kiryat-arba şehrini ve içindeki mağarayı, Yakup kardeşi Esav'dan kendisinden sonra soyu için ebedi bir mülk ve miras olarak satın aldı. [29] Yakup satın alma defterini ve imzayı, emri ve kanunları ve açıklığa kavuşmuş defteri aldı; uzun süre kalmaları için toprak bir kaba koydu[cxliii] ve onları çocuklarının ellerine teslim etti.

[30] Esav, babasının ölümünden sonra kendisine bırakmış olduğu her şeyi kardeşi Yakup'tan aldı; insandan hayvana, deveden ve eşeğe, öküzden kuzuya, gümüşten altına, taşlardan bdelyuma (reçine), İbrahim'in oğlu İshak'a ait zenginliklerin tamamını aldı. İshak'ın ölümünden sonra bırakmış olduğu şeylerden Esav'ın kendisine almadığı hiçbir şey kalmamıştı. [31] Esav bütün bunları aldı ve çocuklarıyla beraber, kardeşi Yakup ve çocuklarından uzakta, Horlu Seir diyarına, evlerine gittiler.

[32] Esav'ın Seir oğulları arasında mülkü vardı ve Esav o günden sonra Kenan diyarına bir daha dönmedi. [33] Böylece bütün Kenan diyarı İsrail oğullarına ebedi bir miras olarak miras kaldı. Esav ise bütün çocukları ile Seir dağını miras aldı.

BÖLÜM 48

[1] O günlerde, İshak'ın ölümünden sonra, Rabbin emriyle tüm yeryüzünde bir kıtlık oldu. [2] O sıralar, Mısır Kralı Firavun Mısır diyarında tahtında oturuyordu. Yatağına yatınca rüyalar gördü. Firavun rüyasında Mısır ırmağının kenarında durduğunu gördü:

[3] Ayakta dururken baktı ve işte nehirden etine dolgun ve besili yedi inek çıkıyordu. [4] Ve onlardan sonra sıska ve zayıf yedi başka inek geldi ve sıska olanlar besili olanları yuttu; görünüşleri hala ilk baştaki gibi zayıftı. [5] [Firavun] uyandı ve tekrar uyudu, ikinci kez rüya gördü. Baktı ve işte, bir sap üzerinde, dizili ve güzel, yedi mısır başağı çıktı ve arkalarından doğu rüzgarıyla vurulmuş yedi zayıf başak çıkıverdi, zayıf başaklar dolgun olanları yuttu. Firavun rüyasından uyandı.

[6] Sabahleyin kral rüyalarını hatırladı ve rüyalarından dolayı ruhu sıkılıyordu. Kral acele edip Mısır'ın bütün büyücülerini ve bilge adamlarını çağırttı; Gelip Firavun'un önünde durdular. [7] kral onlara "Rüyalar gördüm ve onları yorumlayacak kimse yok" dedi. Onlar da krala "Rüyalarını kullarına anlat da dinleyelim" dediler.

[8] Ve kral rüyalarını onlara anlattı. Hepsi cevap verip tek bir sesle krala "Kral ebediyen yaşasın; rüyalarının yorumu şudur: [9] Gördüğün yedi besili inek, son günlerde sana doğacak yedi kıza işaret ediyor ve onlardan sonra gelip onları yuttuğunu gördüğün yedi inek ise, sana doğacak kızların hepsinin kralın ömrü içerisinde öleceğini gösteren bir işarettir. [10] Bir sap

[cxliii] Yeremya 32:14

üzerinde yetişen yedi iyi başak ile ilgili gördüğün ikinci rüyaya gelince, onların yorumu şudur: Son günlerde Mısır diyarında kendine yedi şehir inşa edeceksin. Onların arkasından çıktığını gördüğün ve öncekileri yutan mısır başaklarına gelince, onlar inşa edeceğin şehirlerin hepsinin kralın ömrü içerisinde yok olacağına dair bir işarettir" dediler.

11 Bu sözleri anlatırlarken, kral onların sözlerine kulak asmadı, önemsemedi çünkü kral hikmetinde onların rüyaları doğru bir şekilde yorumlamadıklarını biliyordu. Kralın önünde konuşmayı bitirdiklerinde, kral onlara cevap verip "Bana anlattığınız bu şey nedir? Yalan şeyler söylüyorsunuz; o yüzden şimdi rüyalarımı doğru yorumlayın, yoksa ölürsünüz" dedi. 12 Kral sonra emredip başka bilge adamları çağırttı. Onlar da geldiler ve kralın önünde durdular. Kral rüyalarını onlara anlattı ve hepsi ilk yoruma göre cevap verdiler. Kralın öfkesi alevlendi ve çok gazaplandı. Kral onlara "Yalanlar söyleyip uydurduğunuza şüphe yok!" dedi.

13 Kral, Mısır diyarının her tarafında bir bildiri yapılmasını emretti ve dedi: "Kral ve onun büyük adamları hükmetti ki, rüyalar yorumlamasını bilen ve anlayan bilge bir adam olup da kralın önüne gelmeyen ölecektir. 14 Rüyalarının doğru yorumunu krala bildirecek olan adama kraldan isteyeceği her şey verilecektir". Mısır diyarının bütün hikmetli adamları ile Mısırda ve Goşen'de, Ramses'te, Tahpanhes'te, Tsoar'da ve Mısır sınırlarına kadar her yerden bütün sihirbazlar ve büyücüler kralın önüne geldiler ve hepsi kralın önünde durdu. 15 Tüm soylular, beyler ve kralın hizmetkârları Mısır'ın bütün şehirlerinden bir araya gelip hepsi kralın önünde oturdular. Kral da rüyalarını hikmetli adamların ve beylerin önünde anlattı. Kralın önünde oturanların hepsi bu rüyet karşısında hayretler içinde kaldılar.

16 Kralın önündeki bilge adamlar rüyalarını yorumlama konusunda kendi aralarında büyük ölçüde bölündüler. Bazıları "Yedi besili inek, kralın soyundan gelecek ve Mısır'a egemen olacak yedi kraldır. 17 Ve yedi sıska inek, son günlerde onlara karşı çıkıp onları yok edecek olan yedi beydir; yedi başak ise, efendimiz kralın savaşlarında düşmanlarından yedi daha az güçlü beyin eline düşecek olan Mısır'ın yedi büyük beyidir" diyerek yorumladılar.

18 Bazıları krala şu şekilde yorumladılar: "Yedi besili inek Mısır'ın güçlü şehirleridir ve yedi sıska inek, son günlerde Mısır'ın yedi şehrine karşı gelecek ve onları yok edecek olan Kenan diyarının yedi ulusudur. 19 İkinci rüyada gördüğün yedi iyi ve kötü başak ise, Mısır yönetiminin en başta olduğu gibi tekrar senin soyuna döneceğinin bir işaretidir. 20 Onun saltanatı sırasında Mısır şehirlerinin halkı, Kenan'ın kendilerinden daha güçlü olan yedi Kenan şehrine karşı dönecekler, onları yok edecekler ve Mısır'ın yönetimi senin soyuna dönecektir".

21 Bazıları da krala "Rüyalarının tabiri şöyledir: yedi besili inek, son günlerde kendine eş olarak alacağın yedi kraliçedir ve yedi sıska inek, bu kadınların kralın ömrü içerisinde öleceklerini gösterir. 22 İkinci rüyada gördüğün yedi iyi ve kötü başak ise on dört çocuktur ve son günlerde kalkıp kendi aralarında savaşacaklar ve yedisi daha güçlü olan yedisini vuracak" dediler.

23 Kimisi de bu sözleri krala şöyle söyleyip dediler: "Yedi besili inek sana yedi çocuk doğacağını ve son günlerde çocuklarından yedisini öldürecekleri anlamına geliyor; ikinci rüyada gördüğün yedi iyi başak ise, diğer yedi daha az güçlü prens son günlerde onlara karşı savaşıp onları yok edecekler, çocuklarının intikamını alacaklar ve yönetim tekrar sana dönecektir".

24 Kral Mısırın bilge adamlarının bütün sözlerini ve rüyalarının tabirini işitti; hiçbiri kralı memnun etmedi. 25 Kral hikmetinde, bütün bu söylediklerinde tamamen doğru konuşmadıklarını biliyordu; çünkü bu, Yusuf'un hapsedilmiş olduğu evden

çıkabilmesi ve Mısır'da büyük olması için Mısır'ın bilge adamlarının sözlerini boşa çıkarmak Rabden olmuştu.

[26] Kral Mısır'ın bütün bilgeleri ve sihirbazları içinde kimsenin kendisine doğru konuşmadığını görünce kralın gazabı alevlendi ve içinde öfkesi alevlendi. [27] Ve kral, bütün bilge adamların ve sihirbazların önünden çıkmalarını emretti; hepsi kralın önünden utanç ve yüz karasıyla çıktılar. [28] Kral, Mısır'daki tüm sihirbazların öldürülmesi için Mısır'ın dört bir yanına bir bildiri gönderilmesini emretti; hiçbiri yaşatılmayacaktı.

[29] Kralın muhafızlarının komutanları kalktılar, her biri kılıcını çekti ve Mısır'ın sihirbazlarını ve bilge adamlarını vurmaya başladılar.

[30] Bunun ardından, kralın baş uşağı Merod geldi, kralın önünde eğildi ve onun önünde oturdu. [31] Uşak krala şöyle dedi: "Kral sonsuza dek yaşasın ve yönetimi ülkede yüceltilsin. [32] İki yıl önce, o vakitler hizmetkarına kızmıştın ve beni haps atmıştın. Bir süre hapiste kaldım; ben ve fırıncıların şefi. [33] Aramızda muhafız alayı komutanına ait İbrani bir hizmetçi vardı, adı Yusuf'tu. Efendisi ona kızmış ve onu hapse yerleştirmişti; oradayken bize hizmet etti. [34] Bir süre sonra, koğuştayken, bir gece ben ve fırıncı şefi rüyalar gördük. Her birimiz rüyasının yorumuna göre rüyalar gördük. [35] Sabah gelip onları o hizmetkara anlattık, o da rüyalarımızı yorumladı; doğru olarak yorumladı. [36] Sonra olaylar tam bize yorumladığı gibi oldu; sözlerinden hiçbiri boşa çıkmadı. [37] Bu nedenle şimdi efendim ve kralım, Mısır halkını boş yere öldürmeyin; işte o köle hala efendisi muhafız komutanı tarafından evde hapsedilmiş durumda. [38] Kral eğer hoşnut olursa, huzuruna gelsin diye onu çağırt ve görmüş olduğun rüyanın doğru yorumunu sana bildirsin".

[39] Kral baş uşağın sözlerini dinledi ve Mısır'ın bilge adamlarının öldürülmemesini emretti. [40] Ve kral, hizmetkarlarına Yusuf'u önüne getirmelerini emredip onlara "Ona gidin ama onu korkutmayın, yoksa kafası karışır ve düzgün konuşmayı bilemez" dedi.

[41] Kralın kulları Yusuf'a gittiler ve onu aceleyle zindandan çıkardılar. Kralın kulları onu tıraş ettiler; zindan esvabını değiştirdi ve kralın önüne geldi. [42] Ve kral, çevresinde altın bir efodla çevrili bir kraliyet elbisesi içinde krallık tahtı üzerinde oturuyordu ve üzerindeki saf altın parıldıyordu; kralın başının üzerindeki tüm değerli taşlarla birlikte lal, yakut ve zümrüt gözleri kamaştırıyordu ve Yusuf hayretler içindeydi.

[43] Kralın oturduğu taht altın ve gümüşle, oniks taşlarıyla kaplıydı ve yetmiş basamağı vardı. [44] Kralla konuşmaya gelen her adam için tüm Mısır diyarında adet şuydu: eğer bir bey veya kralın gözünde değerli biriyse, kralın tahtına, otuz birinci basamağa kadar çıkardı. Kral da otuz altıncı basamağa kadar iner ve onunla konuşurdu. [45] Eğer sıradan biriyse, üçüncü basamağa çıkar, kral da dördüncü basamağa kadar inip onunla konuşurdu. Ayrıca adetlerine göre, yetmiş dilin hepsini konuşabilen kişiler yetmişinci basamağa, kralın yanına kadar çıkıp konuşurdu. [46] Yetmişi tamamlayamayan ise bildiği dil kadar basamak çıkardı. [47] O günlerde Mısır'da, yetmiş dili konuşabilen hariç hiç kimsenin üzerlerinde hüküm sürmemesi adetti.

[48] Yusuf kralın önüne geldiğinde kralın önünde yere eğildi ve üçüncü basamağa çıktı, kral da dördüncü basamağa oturup Yusuf ile konuştu. [49] Kral Yusuf'a "Bir rüya gördüm ve onu doğru yorumlayacak bir tercüman yok. Bugün Mısır'ın bütün sihirbazlarının ve bilge adamlarının önüme gelmesini emrettim, onlara rüyalarımı anlattım ve hiç kimse onları bana doğru dürüst yorumlayamadı. [50] Sonra da bugün senin hakkında, bilge bir adam olduğunu ve duyduğun her rüyayı doğru yorumlayabildiğini öğrendim". [51] Yusuf Firavun'a cevap verip "Firavun gördüğü rüyayı anlatsın; şüphesiz yorum Tanrı'ya aittir" dedi. Firavun da rüyalarını, ineklerin

olduğu rüya ile başakların olduğu rüyasını Yusuf'a anlattı ve Kral sustu.

52 O zaman Yusuf, kralın önünde Tanrı'nın ruhuyla dolmuştu ve o günden sonra kralın başına gelecek şeyleri anladı. Kralın rüyasının doğru yorumunu anladı ve kralın önünde konuştu.

53 Yusuf kralın gözünde lütuf buldu ve kral Yusuf'un bütün söylediklerine kulaklarını ve yüreğini eğdi. Yusuf krala şöyle dedi: "Bunların iki rüya olduğunu sanma, çünkü bu sadece tek bir rüyadır, çünkü Tanrı diyarda yapacağı şeyi krala rüyasında göstermiştir ve rüyanın doğru yorumu şöyledir: 54 Yedi besili inek ile dolgun başak yedi yıldır ve yedi sıska inek ile ve kötü başak da yedi yıldır; tek bir rüyadır. 55 İşte, gelecek yedi yıl diyarda büyük bir bolluk olacak ve ardından yedi yıllık kıtlık, çok kötü bir kıtlık olacak; öyle ki memleketin yaşadığı bütün bolluk unutulacak, kıtlık memlekette yaşayanları yiyip bitirecek.

56 Kral tek bir rüya gördü, bu nedenle rüya Firavuna tekrarlandı çünkü bu şey Tanrı tarafından belirlenmiştir ve Tanrı yakında onu gerçekleştirecek. 57 Şimdi sana öğüt vereceğim ki canını ve diyarda yaşayanların canlarını kıtlığın şerrinden kurtarabilesin: Krallığın içinde bütün yönetim işlerinden anlayan, oldukça sağgörülü ve bilge bir adam bulup onu Mısır diyarına nezaret etmesi için tayin et. 58 Mısır'a tayin edeceğin adam da kendi emrine memurlar atasın ki, gelecek güzel yılların bütün mahsulünü toplasınlar. Mısırları toplayıp tayin ettiğin depolara koysunlar. 59 Mahsulü sana, halkına ve bütün ülken için yedi kıtlık yılı boyunca saklasınlar ki sen ve ülken kıtlıktan helak olmayın.

60 Memleketin bütün sakinlerine de kıtlık günlerinde kullanmaları için, yedi iyi yıl boyunca, herkes kendi tarlasının mahsulünü, her çeşit yiyeceği toplamalarını ve bunları depolarına koymaları emredilsin ve hayatta kalsınlar. 61 Rüyanın doğru yorumu budur ve bu da sizi ve tüm tebaalarınızın canlarını kurtarmak için verilen öğüttür".

62 Kral cevap verip Yusuf'a dedi: "Söylediklerinin doğru olduğunu kim söylüyor ve biliyor?" Yusuf da krala dedi: "Bütün söylediklerimin doğru olduğuna ve tavsiyemin senin için hayırlı olduğuna dair senin için bir işaret şu olacak: 63 İşte, karın bugün doğum taburesinde oturuyor ve sana bir oğul doğuracak. Doğumuna sevineceksin. Çocuğun annesinin rahminden çıktığı zaman, iki yıl önce doğan ilk oğlun ölecek ve bugün sana doğacak çocukta teselli bulacaksın".

64 Yusuf bu sözleri krala söylemeyi bitirdiğinde kralın önünde eğildi ve dışarı çıktı. Yusuf kralın huzurundan ayrılınca, Yusuf'un krala söylemiş olduğu alâmetler o gün meydana geldi. 65 Kraliçe o gün bir oğul doğurdu ve kral, oğluyla ilgili müjdeyi duyunca sevindi ve haberci kralın huzurundan ayrılınca kralın hizmetkarları kralın ilk doğan oğlunu yere düşmüş, ölü olarak buldular. 66 Kralın evinde büyük bir feryat ve gürültü koptu, kral bunu işitince "Evde işittiğim bu gürültü ve feryat nedir?" dedi ve krala ilk doğan oğlunun öldüğünü söylediler. O zaman kral, Yusuf'un söylediği tüm sözlerin doğru olduğunu anladı ve kral, Yusuf'un söylemiş olduğu gibi, oğlu için o gün ona doğan çocuk sayesinde teselli buldu.

BÖLÜM 49

1 Bu şeylerden sonra kral gönderip bütün memurlarını ve hizmetkârlarını, kralın bütün beylerini ve soylularını topladı; hepsi kralın huzuruna çıktılar. 2 Kral onlara şöyle dedi: "İşte, bu İbrani adamın söylediklerini gördünüz ve duydunuz. Bildirdiği bütün alâmetler gerçekleşti ve sözlerinden hiçbiri boşa çıkmadı. 3 Rüyayı doğru bir şekilde yorumladığını biliyorsunuz ve kesinlikle gerçekleşecek, o nedenle şimdi aranızda görüşüp ne yapacağınızı ve ülkenin kıtlıktan nasıl kurtulacağını kararlaştırın. 4 Yüreğinde

bilgelik ve bilgi bulunan benzeri biri bulunur mu, araştırıp bakın ve onu diyar üzerine atayayım. 5 Çünkü ülkeyi kıtlıktan kurtarmak için İbrani adamın bununla ilgili verdiği öğüdü duydunuz. Biliyorum ki diyar kıtlıktan kaçamayacak, bana öğüt veren İbrani adamın tavsiyesiyle kurtulacaktır".

6 Hepsi krala cevap verip "İbraninin bu konuda verdiği öğüt iyidir. Şimdi, efendimiz ve kralımız, işte bütün diyar elindedir, gözünde iyi olan neyse öyle yap. 7 Seçtiğin kişiyi, hikmetinde bilge biri olduğuna ve bilgeliğiyle diyarı kurtarmaya yetkin olduğuna kanaat getirdiğin kişiyi, senin emrin altında diyar üzerine tayin et" dediler.

8 Kral da bütün memurlara dedi: "Bizlere söylediği tüm sözleri İbrani adama Tanrı bildirmiş olduğuna göre, bütün memlekette onun kadar sağ görülü ve hikmetli kimse olmadığını düşündüm; eğer gözünüze iyiyse, ülkenin başına onu koyacağım, bilgeliğiyle ülkeyi kurtaracak". 9 Ve bütün memurlar krala cevap verip dediler: "Ancak Mısır kanunlarında şöyle yazılmıştır ki asla çiğnenemez: insan oğullarının tüm dillerini bilmeyen hiç kimse Mısır üzerinde krallık edemez veya kraldan sonraki ikinci adam olamaz. 10 Şimdi bu nedenle efendimiz ve kralımız, işte bu İbrani adam sadece İbrani dilini konuşabiliyor. O zaman nasıl bizim üzerimizde yönetimde ikinci, bizim dilimizi bile bilmeyen bir adam olabilir? 11 Şimdi onu çağırmanı rica ediyoruz. Senin önüne gelsin de onu her şeyde sına ve uygun gördüğün gibi yap". 12 Kral o gün kralın huzuruna gelen bütün memurlara "Yarın dediğiniz gibi yapılacak, söylediğiniz şey iyidir" dedi.

13 O gece Rab hizmet eden meleklerinden birini gönderdi. O da Mısır diyarına, Yusuf'a geldi. Rabbin meleği Yusuf'un başında durdu, Yusuf geceleyin zindanda, efendisinin evinde yatakta yatıyordu çünkü efendisi karısı yüzünden onu zindana geri koymuştu.

14 Melek onu uykusundan uyandırdı. Yusuf ayağa kalktı ve işte Rabbin meleği de onun karşısında duruyordu. Rabbin meleği Yusuf'la konuştu ve o gece ona bütün insan dillerini öğretti ve adını Yehosef[cxliv] koydu. 15 Ve Rabbin meleği ondan ayrıldı ve Yusuf geri dönüp yatağına yattı. Yusuf gördüğü rüyete şaşmıştı.

16 Sabahleyin kral bütün memurlarını ve hizmetkârlarını çağırttı; hepsi gelip kralın huzurunda oturdular. Sonra Kral Yusuf'un getirilmesini emretti ve kralın hizmetkârları da gidip Yusuf'u Firavunun önüne getirdiler.

17 Ve kral öne çıktı; bütün dillerde konuşan Yusuf tahtın basamaklarını çıktı ve yetmişinci basamakta kralın önüne gelene kadar krala konuştu ve kralın önünde oturdu. 18 Kral Yusuf'tan dolayı çok sevindi ve bütün memurları Yusuf'un bütün konuştuklarını işitince kralla beraber çok sevindiler. 19 Ve Yusuf'u bütün Mısır diyarı üzerinde kraldan sonraki ikinci adam tayin etmek, kralın ve memurların gözünde iyi göründü. Kral Yusuf'a söyleyip dedi: 20 "Bana bilgeliğiyle ülkeyi kıtlıktan kurtarmak üzere Mısır diyarı üzerine bilge bir adam tayin etmem için öğüt vermiştin; şimdi, bütün bunları ve söylediğin bütün sözleri Tanrı sana bildirdiğine göre, memlekette senin kadar sağ görülü ve hikmetli bir adam daha yoktur. 21 Artık sana Yusuf denmeyecek, adın Tsafenat-paneah[cxlv] olacak; benden sonra ikinci olacaksın ve yönetimimdeki bütün işler senin sözüne göre yapılacak, senin sözünle halkım çıkıp girecek. 22 Hizmetkarlarım ve memurlarım, kendilerine aylık olarak verilen maaşlarını da senin elinden alacaklar ve memleketin bütün halkı sana boyun eğecek; ben sadece tahtımda senden üstün olacağım". 23 Ve kral yüzüğünü elinden çıkarıp Yusuf'un eline taktı. Kral Yusuf'a kraliyet giysileri giydirdi; başına altın bir taç koydu ve boynuna altın bir zincir taktı.

[cxliv] Yosef, יוסף; Yehosef, יהוסף. Mezmurlar 81:5

[cxlv] Salvator mundi, "Dünyanın Kurtarıcısı" anlamına gelir.

[24] Kral hizmetkarlarına emretti ve onu kralın arabasının hemen arkasından giden krala ait ikinci arabaya bindirdiler. Onu ayrıca Mısır sokaklarında dolaştırılmak üzere kralın atları içinden heybetli ve güçlü bir ata bindirdiler.[25] Ve kral tefler, arplar ve diğer müzik aletleri çalanların Yusuf'la birlikte çıkmalarını buyurdu; bin tef, bin meholot ve bin nebalim peşinden gitti.

[26] Ve ellerinde parıldayan kılıçlar taşıyan beş bin adam Yusuf'un önünde her türlü hareketler yaparak yürüyordu. Yusuf'un sağında ve solunda, altınla kaplı deri kuşaklı, kralın yirmi bin büyük adamı yürüyordu. Kadınlar ve genç kızlar damlara veya sokaklara çıkmış Yusuf için dans ediyor ve seviniyorlardı; Yusuf'un görünüşüne ve güzelliğine hayran kalmışlardı.

[27] Kralın adamları Yusuf'un önünden ve arkasından giderek yolu tütsü, sinameki ve her çeşit hoş kokuyla dolduruyor, yol boyunca mür ve öd otları saçarak gidiyordu. Yirmi adam onun önü sıra şu sözleri memleketin her tarafında yüksek sesle ilan ettiler: [28] "Kralın vekili olarak seçtiği bu adamı görüyor musunuz? Tüm idari işler onun tarafından düzenlenecek ve emirlerini çiğneyen veya onun önünde yere eğilmeyen ölecektir, çünkü krala ve vekiline isyan etmiştir". [29] Müjdeciler ilân etmeyi bitirince, tüm Mısır halkı Yusuf'un önünde yere kapanıp "Kral yaşasın, vekili de yaşasın!" dediler. Mısır'ın bütün sakinleri yol boyunca eğildiler ve müjdeciler yaklaştıklarında yere kapandılar, her türlü tef, mehol ve nebal ile Yusuf'un önünde sevindiler.

[30] Yusuf atının üzerinde gözlerini göğe kaldırdı ve seslenip dedi: "Yoksul adamı topraktan kaldırır, Muhtaç durumdakini gübre yığınından kaldırır. Ey orduların Rabbi, sana güvenene ne mutlu!"[cxlvi]

[31] Yusuf, Firavunun hizmetkarları ve memurları ile birlikte Mısır diyarını bir uçtan bir uca dolaştı; ona bütün Mısır diyarını ve kralın bütün hazinelerini gösterdiler. [32] Ve Yusuf geri dönüp o gün Firavunun huzuruna geldi ve kral Yusuf'a Mısır diyarında bir mülk, tarlalar ve üzüm bağları verdi. Kral Yusuf'a üç bin talant gümüş, bin talant altın, oniks taşları, bdelyum ve pek çok hediye verdi.

[33] Ertesi gün kral tüm Mısır halkına, Yusuf'a sunular ve armağanlar getirmelerini emretti; kralın buyruğuna karşı gelen herkes öldürülecekti. Şehrin ana yolunda yüksek bir yer yaptılar, oraya örtüler serdiler ve Yusuf'a bir şey getiren onu yüksek yere koyuyordu. [34] Mısır'ın tüm halkı yüksek yere bir şeyler attılar; kimisi altın bir küpe, diğerleri yüzükler ve küpeler, çeşitli altın ve gümüş işlemeli kaplar, oniks taşları ve bdelyum bıraktı; herkes elindekilerden bir şeyler verdi. [35] Yusuf da bütün bunları alıp hazinelerine koydu. Kralın bütün memurları ve soyluları Yusuf'u yücelttiler, kralın onu vekil olarak seçtiğini görünce ona birçok hediyeler verdiler.

[36] Kral On'un kâhini Ahiram'ın oğlu Potifera'ya haber gönderdi ve küçük kızı Osnat'ı alıp onu Yusuf'a eş olarak verdi. [37] Genç kız çok güzeldi; bakire ve erkek eli değmemiş biriydi ve Yusuf onu eş olarak aldı. Kral Yusuf'a "Ben Firavun'um ve senden başka kimse Mısır diyarında kavmimi yönetmek için elini veya ayağını kaldırmaya cesaret edemez" dedi. [38] Yusuf Firavunun önünde durduğunda otuz yaşındaydı. Yusuf kralın önünden çıktı ve Mısır'da kralın vekili oldu.

[39] Kral Yusuf'a evinde hizmet etmesi için yüz hizmetçi verdi. Yusuf ayrıca birçok hizmetkar daha satın aldı ve onlar Yusuf'un evinde kaldılar.

[40] Sonra Yusuf kendisi için, kralın sarayının avlusunun önünde, kralların evlerine benzer çok görkemli bir ev inşa etti ve evin içinde, görünüşü çok zarif ve evine uyumlu büyük bir tapınak yaptı; Yusuf'un evini inşa etmesi üç yıl sürdü. [41] Yusuf kendisine bol altın ve

[cxlvi] 1. Samuel 2:8; Mezmurlar 84:12.

gümüşten çok zarif bir taht yaptı, onu oniks taşları ve bdelyum ile kapladı. Onun üzerine bütün Mısır diyarının ve bütün Mısır ülkesini sulayan Mısır ırmağının suretini yaptı. Yusuf evinde tahtına güvenle oturdu ve Rab Yusuf'un bilgeliğini artırdı.

42 Mısır'da yaşayanların hepsi ve Firavunun hizmetkarları ve beyleri Yusuf'u çok sevdiler; çünkü bu şey Yusuf'a Rabdendi. 43 Yusuf'un, kralı ve Yusuf'u düşmana karşı korumak üzere, kralın memurları ve hizmetkarları ve sayısız Mısırlının yanında savaş kabiliyeti bulunan kırk bin altı yüz kişilik muhafız ordusu vardı. 44 Yusuf yiğit adamlarına ve bütün ordusuna kalkanlar, mızraklar, miğferler, zırhlar ve sapan için taşlar verdi.

BÖLÜM 50

1 O sırada Tarşiş oğulları İsmail oğullarına karşı gelip onlarla savaştılar; Tarşiş oğulları İsmaillilere uzun bir süre egemen oldular. 2 O günlerde İsmail oğulları sayıca az olduklarından Tarşiş oğullarına galip gelemediler ve fena halde baskı görüyorlardı.

3 O zaman İsmaillilerin ihtiyarları Mısır kralına haber gönderip dediler: "Sana yalvarırız, Tarşiş oğullarına karşı savaşmamıza yardım etmeleri için hizmetkar memurlarını ve ordularını gönder çünkü uzun zamandır tükenmekteyiz". 4 Firavun da yiğit adamları ve ordusuyla Yusuf'u, ayrıca kral evinden yiğit adamlarını gönderdi.

5 Tarşiş oğullarına karşı yardım etmek üzere İsmail oğullarına, Havila diyarına gittiler. İsmail oğulları Tarşiş oğulları ile savaştılar, Yusuf Tarşişlileri vurdu ve bütün topraklarını boyunduruğu altına aldı; İsmail oğulları bugüne kadar orada yaşamaktadırlar. 6 Tarşiş ülkesi boyun eğdirildiğinde, tüm Tarşişliler kaçıp kardeşleri Yavan oğullarının sınırına geldiler[cxlvii]. Yusuf da bütün güçlü adamları ve ordusuyla birlikte Mısır'a döndü; hiç kayıp vermediler.

7 Yılın başında, Yusuf'un Mısır'daki yönetiminin ikinci yılında, Rab, Yusuf'un söylemiş olduğu üzere, memlekete yedi yıl boyunca bolluk verdi çünkü Rab o günlerde yerin bütün mahsulünü yedi yıllığına bereketlemişti; yiyorlar ve ziyadesiyle doyuyorlardı.

8 O vakitler Yusuf'un emrinde memurları vardı ve iyi yılların bütün mahsulünü topladılar; her yıl mısırı yığıp onu Yusuf'un ambarlarına koydular. 9 Mahsulü her topladıklarında Yusuf, mısırı başaklar içinde getirmelerini ve ayrıca bozulmamaları için tarla toprağından da getirmelerini emretti. 10 Ve Yusuf her sene böyle yaptı. Denizin kumu gibi bol mısır yığdı çünkü ambarlar sayılamayacak kadar çoktu. 11 Yedi iyi yıl boyunca Mısırlılar da her çeşit mahsulü kendi ambarlarına bol bol topladılar ancak onlar Yusuf'un yaptığı gibi yapmadılar. 12 Böylece yedi bolluk yılı boyunca Yusuf'la Mısırlıların topladıkları bütün mahsul, yedi kıtlık yılı boyunca memleket için, memleketi idame ettirmesi için ambarlarda güvence altına alındı. 13 Mısırlılar, kıtlık sırasında yesinler diye herkes ambarını ve gizli yerini mısırla doldurdu. 14 Ve Yusuf topladığı bütün mahsulü Mısır'ın bütün şehirlerinde yerleştirdi ve tüm ambarları kapatıp başına bekçiler koydu.

15 Yusuf'un karısı Potifera'nın kızı Osnat ona Manasse ve Efraim'i, iki oğul doğurdu; Yusuf onlar doğduğunda otuz dört yaşında idi. 16 Ve çocuklar büyüdüler ve Yusuf'un yolundan gidip talimatlarına uydular; babalarının onlara öğrettiği yoldan sağa ya da sola sapmadılar. 17 Ve Rab delikanlılarla birlikteydi büyüdüler. Bütün hikmette ve bütün yönetim işlerinde anlayış sahibi ve hünerli oldular. Kralın bütün memurları ve Mısırlıların büyük adamları çocukları

[cxlvii] Başlangıç 10:4. Tarşiş Yavan'ın oğluydu. Buradan Tarşiş ve İsmail oğullarının sınırlarının komşu olduğu anlaşılmaktadır.

methederdi ve onlar kralın çocukları arasında büyüdüler.

18 Ve memleketteki yedi bolluk yılı sona erdi ve onların ardından Yusuf'un söylediği gibi yedi senelik kıtlık geldi; bütün memlekette kıtlık oldu. 19 Tüm Mısır halkı, Mısır diyarında kıtlığın başladığını görünce, kıtlık ağır bastığı için mısır ambarlarını açtılar. 20 Ambarlarındaki bütün mahsulün haşaratla dolu ve yenilmez durumda olduğunu gördüler. Kıtlık memleketin her tarafına hâkim oldu ve Mısır'ın bütün sakinleri gelip Firavunun önünde feryat ettiler, çünkü kıtlık şiddetliydi.

21 Ve Firavun'a dediler: "Kullarına yiyecek ver de neden hem biz hem çocuklarımız gözlerinin önünde açlıktan ölelim? 22 Ve Firavun da onlara cevap verip "Neden bana feryat ediyorsunuz? Yusuf, kıtlık yılları için yedi bolluk yılı boyunca mısırın toplanmasını emretmedi mi? Neden onu dinlemediniz?" dedi.

23 Mısır halkı krala cevap verip dediler: "Canın hakkı için, efendimiz, kulların Yusuf'un emrettiği her şeyi yaptı, kulların da yedi bolluk yılı boyunca tarlalarının bütün mahsulünü toplayıp bugüne dek ambarlara koydular. 24 Ve kıtlık kullarının üzerine çöktüğünde, ambarlarımızı açtık ve işte bütün mahsulümüzün haşaratla dolmuş ve yenilemeyecek durumda olduğunu gördük". 25 Kral, Mısır'da yaşayanların başına gelenleri duyunca, kıtlık yüzünden çok korktu ve dehşete düştü. Kral Mısır halkına cevap verip "Madem başınıza bütün bunlar geldi, Yusuf'a gidin, size ne derse onu yapın, emirlerinin dışına çıkmayın" dedi.

26 Ve bütün Mısır halkı çıkıp Yusuf'a gidip ona "Bize yiyecek ver. Senin önünde açlıktan ölelim mi? Senin buyurduğun gibi yedi yıl boyunca mahsulümüzü topladık, ambara koyduk ve başımıza bu geldi" dediler. 27 Yusuf, Mısır halkının bütün sözlerini ve başlarına gelenleri işitince, bütün mahsul ambarlarını açtı ve Mısır halkına sattı. 28 Kıtlık bütün memlekette baskın oldu; bütün memleketlerde kıtlık vardı fakat Mısır diyarında satılık mahsul vardı. 29 Mısırlılar, mısır satın almak üzere Yusuf'a geliyordu çünkü kıtlık şiddetliydi ve bütün mısırları çürümüştü. Yusuf da her gün Mısır halkına mısır satıyordu.

30 Kenan diyarında oturanlar ve Filistiler, Ürdün'ün ötesindekiler, doğulular, uzak ve yakın memleketlerin bütün şehirleri Mısır'da mısır olduğunu duydular ve hepsi mısır satın almak üzere Mısır'a geldiler çünkü kıtlık onlar üzerinde de ağırdı. 31 Yusuf mısır ambarlarını açtı ve başlarına memurlar yerleştirdi; onlar da her gün gelenlere sattılar.

32 Yusuf, kardeşlerinin de mısır satın almak üzere Mısır'a geleceklerini biliyordu çünkü kıtlık tüm yeryüzüne hakimdi. O yüzden Yusuf tüm Mısır diyarında halka şu duyurunun yapılmasını emretti: 33 "Kralın, vekilinin ve büyük adamlarının buyruğunca Mısır'dan mısır satın almak isteyen her kim varsa, Mısır'a hizmetkarlarını değil, sadece oğullarını satın almak için gönderecek ve ayrıca Mısırlı ya da Kenanlı, her kim olursa, Mısır'daki ambarlardan mısır satın alıp bir yerde onu satarsa ölümle cezalandırılacaktır; herkes sadece ev halkının geçimi kadar satın alacaktır. 34 Ve iki ya da üç hayvanı güden her adam öldürülecektir; bir adam sadece kendi hayvanını gütmelidir".

35 Yusuf Mısır kapılarına bekçiler yerleştirip onlara şöyle emretti: "Mısır almaya gelenler önce adı, babasının adı ve büyük babasının adı yazılana kadar içeri alınmasın. Günlük olarak kaydedilen isimleri bana akşam gönderin ki adlarını öğreneyim". 36 Yusuf Mısır diyarına memurlar yerleştirdi ve tüm bunları yapmalarını emretti. 37 Yusuf bütün bunları ve kanunları kardeşlerinin mısır almaya ne zaman geleceklerini bilmek için yaptı. Ve Yusuf'un halkı, Yusuf'un emrettiği bu söz ve kanunların Mısır'da her gün duyurulmasını sağladılar.

38 Doğu ve batı memleketleri ile yeryüzünün bütün sakinleri, Yusuf'un Mısır'da tesis ettiği

kanun ve nizamları işittiler. Yeryüzünün en uzak yerlerinde oturanlar her gün gelip Mısır'da mısır satın alıp gidiyorlardı. [39] Mısır'ın bütün memurları Yusuf'un emrettiği gibi yaptılar ve kapı bekçileri mısır satın almak için Mısır'a gelenlerin hepsinin adlarını ve babalarının adlarını yazıp onları her gün akşamları Yusuf'un önüne getirirlerdi.

BÖLÜM 51

[1] Sonra Yakup Mısır'da mısır olduğunu duydu ve oğullarını mısır satın almak üzere Mısır'a gitmeleri için çağırdı çünkü kıtlık onların üzerinde de ağırdı; oğullarına seslenip dedi: [2] "İşte, Mısır'da mısır olduğunu duydum ve yeryüzünün tüm insanları satın almak için oraya gidiyor, öyleyse neden bütün yeryüzünün önünde kendinizi halinizden memnun gösteresiniz? Siz de Mısır'a inin ve orada olanlardan bize biraz mısır alın ki ölmeyelim".

[3] Yakup'un oğulları babalarını dinledi ve oraya gidenlerle beraber mısır satın almak üzere Mısır'a inmek için kalktılar. [4] Babaları Yakup onlara "Şehre girdiğiniz zaman memlekette yaşayanlardan dolayı hep birlikte bir kapıdan girmeyin" diye emretti. [5] Yakup'un oğulları çıktılar ve Mısır'a gittiler. Yakup'un oğulları her şeyi babalarının kendilerine emrettiği gibi yaptı. Yakup "yolda abisi gibi başına bir kaza gelmesin" diyerek Benyamin'i göndermedi. Yakup'un on oğlu yola çıktı.

[6] Yakup'un oğulları yolda giderken, Yusuf'a yapmış olduklarından ötürü tövbe ettiler ve birbirleriyle konuşup "Kardeşimiz Yusuf'un Mısır'a indiğini biliyoruz ve şimdi her nereye gidersek onu arayacağız. Eğer onu bulursak efendisinden onu bir bedel karşılığı alırız, yoksa zorla alırız ve onun için ölürüz" dediler. [7] Yakup'un oğulları anlaştılar ve Yusuf'u efendisinin elinden kurtarmak üzere birbirlerini yüreklendirip Mısır'a gittiler. Mısır'a yaklaştıklarında birbirlerinden ayrıldılar ve Mısır'ın on kapısından geçtiler. Kapı bekçileri o gün isimlerini yazıp akşamleyin Yusuf'a getirdiler.

[8] Yusuf şehrin kapı bekçilerinden gelen isimleri okudu ve kardeşlerinin şehrin on kapısından girmiş olduklarını gördü. O zaman Yusuf bunun Mısır diyarında şu duyurunun yapılmasını emretti: [9] "Siz tüm ambar muhafızları, bütün mısır ambarlarını kapatın, bir tanesi açık kalsın, gelenler sadece oradan satın alabilsinler". [10] Yusuf'un bütün memurları böyle yaptılar ve bütün ambarları kapattılar, sadece birini açık bıraktılar.

[11] Yusuf, açık ambarın başındaki muhafıza kardeşlerinin yazılı isimlerini verip ona "Mısır satın almak için gelen herkese adını sorun ve bu isimlere sahip adamlar önünüze geldiğinde, onları yakalayıp gönderin" dedi, onlar da öyle yaptılar.

[12] Yakup'un oğulları şehre girdiklerinde, kendilerine mısır satın almadan önce Yusuf'u aramak için şehirde buluştular. [13] Fahişelerin duvarlarına gittiler ve üç gün boyunca fahişelerin duvarlarında Yusuf'u aradılar; Yusuf'un fahişelerin duvarlarına geleceğini düşünmüşlerdi çünkü Yusuf çok yakışıklı ve bakılışı güzel biriydi. Yakup'un oğulları Yusuf'u üç gün aradılar ama bulamadılar.

[14] Açık ambarın başına yerleştirilen adam, Yusuf'un verdiği isimleri aradı, ama bulamadı. [15] Ve Yusuf'a gönderip "Üç gün oldu ve bana isimlerini verdiğin adamlar gelmediler" dedi. Yusuf da adamları bütün Mısır'da aramaları ve onları Yusuf'un önüne getirmeleri için hizmetkarlar gönderdi. [16] Ve Yusuf'un hizmetkarları gidip Mısır'a geldiler, onları bulamadılar. Goşen'e gittiler, orada değillerdi ve ardından Ramses şehrine gittiler ve onları bulamadılar.

[17] Yusuf kardeşlerini aramak üzere on altı hizmetkar daha gönderdi. Onlar da gidip şehrin dört bir yanına dağıldılar; dördü fahişeler evine gitti ve on adamı orada kardeşlerini ararken buldular. [18] Bu dört adam onları alıp [Yusuf'un] önüne getirdiler

ve yere kapandılar. Yusuf mabedindeki tahtında oturuyordu; soylu giysilerle giyinmiş, başının üzerinde altından büyük bir taç vardı, tüm yiğit adamları etrafında oturuyordu.

19 Yakup'un oğulları Yusuf'u gördüklerinde onun görünümü, yakışıklılığı ve çehresinin asaletine hayran kaldılar ve tekrar önünde yere kapandılar. 20 Yusuf kardeşlerini görünce onları tanıdı, fakat onlar tanımamışlardı çünkü Yusuf onların gözünde çok büyüktü, bu yüzden onu tanımamışlardı. 21 Yusuf onlara "Nereden geliyorsunuz?" dedi ve hepsi cevap verip "Kulların Kenan diyarından mısır satın almak için geldiler çünkü kıtlık bütün yeryüzünü sardı. Kulların da Mısır'da mısır olduğunu işittiler, bu yüzden kendileri için diğer gelenlerle beraber mısır satın almaya geldiler" dediler. 22 Yusuf da onlara "Madem dediğiniz gibi satın almak için geldiniz, neden şehrin on kapısından girdiniz? Bu ancak diyarda casusluk yapmak için geldiniz anlamına gelir" diye karşılık verdi. 23 Hepsi birlikte Yusuf'a cevap verip dediler: "Öyle değil efendim, doğru söylüyoruz, kullarınız casus değil, fakat biz mısır almaya geldik çünkü kullarının hepsi kardeştir; Kenan diyarındaki tek bir adamın oğullarıdırlar. Babamız bize, şehre vardığınızda, memlekette oturanlar yüzünden bir kapıdan birlikte girmeyin, diye emretmiştir". 24 Yusuf yine onlara cevap "Size söylediğim şey şudur, siz memlekette casusluk yapmaya geldiniz, bu yüzden hepiniz şehrin on kapısından girdiniz; diyarın zayıf taraflarını görmeye geldiniz. 25 Gerçekten mısır satın almaya gelen herkes kendi yoluna gidiyor ama siz zaten üç gündür ülkedesiniz ve bu üç gündür içinde bulunduğunuz fahişe duvarlarında ne yapıyorsunuz? Casuslar kuşkusuz bu şeylerden hoşlanır". 26 Ve Yusuf'a dediler: "Böyle söylemek efendimizden uzak olsun çünkü biz on iki kardeşiz; İbrani İbrahim'in oğlu, İshak'ın oğlu, Kenan diyarındaki babamız Yakup'un oğullarıyız. İşte en küçüğümüz bugün Kenan diyarında babamızın yanındadır ve biri yok çünkü o aramızdan kayboldu. Biz de onun bu memlekette olabileceğini düşündük, bu yüzden onu memlekette arıyoruz. Onu aramak için fahişelerin evlerine bile gittik. 27 Yusuf onlara "O zaman onu bütün yeryüzünde aradınız mı da geriye sadece Mısır kaldı? Ayrıca kardeşiniz Mısır'da olduğu halde fahişelerin evlerinde ne arasın? İbrahim'in oğlu İshak'ın oğullarından olduğunuzu söylemediniz mi, Yakup'un oğulları fahişe evlerinde ne arıyor?". 28 Ve ona dediler: "İsmaillerin onu bizden çaldıklarını işittik ve bize onu Mısır'da sattıkları söylendi ve kulun, kardeşimiz, çok yakışıklı ve bakılışı güzel biri olduğundan biz de onun fahişelerin evlerinde olacağını düşündük, bu yüzden hizmetkarların onu arayıp fidye ödemek için oraya gittiler". 29 Yusuf yine onlara cevap verip dedi: "İbrahim'in oğulları olduğunuzu söyleyerek yalan söylediğinize eminim; Firavunun hakkı için siz casussunuz, bu yüzden tanınmamak için fahişelerin evlerine gittiniz". 30 Ve Yusuf onlara "Ve şimdi eğer onu bulursanız ve efendisi sizden büyük bir bedel isterse, ona verecek misiniz?" dedi onlar da "Verilecektir" dediler. 31 Onlara dedi: "Peki ya efendisi ondan büyük bir bedel karşılığında ayrılmaya razı olmazsa, ne yapacaksınız?" Onlar da cevap verip "Eğer bize vermezse, onu öldüreceğiz ve kardeşimizi alıp gideceğiz" dediler. 32 Yusuf onlara şunu dedi: "Size söylediğim şey şu: Sizler casussunuz; memleket halkını öldürmeye geldiniz çünkü kardeşlerinizden ikisinin, Kenan diyarında, Şekem'de oturanların hepsini kız kardeşiniz yüzünden vurduklarını duyduk. Şimdi de kardeşiniz yüzünden Mısır'da aynısını yapmaya geldiniz. 33 Ancak şununla sizlerin doğru söylediğinizi bileceğim; en küçük kardeşinizi babanızdan alıp buraya bana getirmesi için aranızdan birini eve gönderirseniz ben de bunu yaparak sizin doğru söylediğinizi bileceğim".

34 Yusuf yiğit adamlarından yetmişini çağırdı ve onlara "Bu adamları alın ve onları hapse koyun" dedi. 35 Yiğit adamlar da on adamı

aldılar, onları tutup hapse koydular; üç gün hapiste kaldılar.

36 Ve üçüncü gün Yusuf onları hapisten
çıkarıp onlara “Eğer doğru söylüyorsanız,
kendiniz için şunu yapın ki yaşayasınız:
Kardeşlerinizden biri hapiste kalacak, bu
arada siz de Kenan diyarına, evinize mısır
götürüp en küçük kardeşinizi buraya bana
getirin. Bu şeyi yaparsanız doğru
söylediğinizi bileceğim” dedi. 37 Yusuf
onlardan ayrılıp odaya girdi ve çok ağladı
çünkü onlara acımıştı. Yüzünü yıkayıp tekrar
yanlarına döndü. Şimeon’u onlardan aldı ve
bağlanmasını emretti; ancak Şimeon
direniyordu, çünkü o çok güçlü bir adamdı ve
onu bağlayamadılar. 38 Yusuf güçlü
adamlarını çağırdı ve yetmiş yiğit ellerinde
kılıçlarla onun önüne geldiler; Yakup’un
oğulları onlardan korktular. 39 Ve Yusuf
onlara “Bu adamı yakalayın ve kardeşleri
gelinceye dek onu zindanda hapsedin” dedi.
Yusuf’un yiğit adamları acele ettiler ve
Şimeon’u bağlamak için tuttular. Şimeon öyle
yüksek ve korkunç bir çığlık attı ki feryadı
uzaktan duyuldu. 40 Yusuf'un bütün yiğit
adamları çığlığın sesinden korktular, yüzüstü
düştüler; çok korkmuşlardı ve kaçtılar.

41 Yusuf’un yanındaki bütün adamlar kaçtılar
çünkü canlarından çok korkmuşlardı. Orada
yalnız Yusuf ve oğlu Manasse kaldı ve
Yusuf’un oğlu Manasse Şimeon’un gücünü
gördü ve çok öfkelendi. 42 Yusuf oğlu
Manasse Şimeon’a doğru yürüdü ve
Manasse Şimeon’un ensesine yumruğuyla
sert bir darbe indirdi; Şimeon sakinleşti. 43
Sonra Manasse Şimeon’u sıkıca tutup onu
bağladı ve hapse attı; Yakup’un bütün
oğulları genç adamın yaptıklarına şaşırdılar.
44 Şimeon kardeşlerine “Hiçbiriniz bunun bir
Mısırlı yumruğu olduğunu söylemesin, bu
babamın evinden birinin yumruğudur” dedi.

45 Bundan sonra Yusuf, ambarın üzerine
tayin edilen adamın çağrılmasını, çuvallarını
taşıyabilecekleri kadar mısırla doldurmasını,
herkesin parasını çuvalına geri koymasını ve
onlara yol için azık vermesini emretti; onlara
böyle yaptı. 46 Ve Yusuf onlara emredip “Size
söylediğim gibi kardeşinizi getirmek için
verdiğim emri çiğnememeye dikkat edin ve
kardeşinizi buraya bana getirdiğinizde o
zaman sizin doğru söylediğinizi bileceğim.
Ülkede ticaret yaparsınız ve kardeşinizi size
geri vereceğim ve babanıza esenlik içinde
dönersiniz” dedi. 47 Ve hepsi cevap verip
“Efendimizin söylediği gibi yapacağız” dediler
ve önünde yere kapandılar.

48 Her biri mısırını eşeğinin üzerinde yükledi
ve Kenan diyarına, babalarının yanına
gitmek üzere yola çıktılar. Hana geldiklerinde
Levi eşeğine yem vermek için çuvalını açtı
ve işte parası olduğu gibi çuvalındaydı. 49
Adam çok korktu ve kardeşlerine “Param
iade edilmiş ve işte olduğu gibi çuvalımda”
dedi. Adamlar korkuya kapıldılar ve
“Tanrı’nın bize bu yaptığı nedir?” 50 Rabbin
atalarımıza, İbrahim’e, İshak’a ve Yakup’a
olan lütfuna ne oldu da Rab bugün bize karşı
düzen kursun diye bizi Mısır kralının eline
teslim etti?” dediler. 51 Yahuda onlara
“Kardeşimizi, kendi etimizi, satmakla
Tanrımız Rabbin önünde biz gerçekten suçlu
günahkârlarız ve bu nedenle, Rabbin
atalarımıza olan lütfu nerede diyorsunuz”
dedi. 52 Ruben de “Ben size, çocuğa karşı
günah işlemeyin, dememiş miydim? Siz de
dinlemediniz. Şimdi Tanrı onu bizden istiyor
ve nasıl Rabbe günah işlemişken, Rabbin
atalarımıza olan lütfu nerede demeye nasıl
cüret edersiniz?” dedi.

53 Geceyi orada geçirdiler ve sabah
erkenden kalktılar. Eşeklerine mısırlarını
yüklediler ve onları güdüp Kenan diyarında
babalarının evine geldiler. 54 Yakup ve ev
halkı oğullarını karşılamak için dışarı çıktılar.
Yakup kardeşleri Şimeon’un yanlarında
olmadığını görünce oğullarına “Kardeşiniz
Şimeon nerede? Onu görmüyorum” dedi.
Oğulları da Mısır’da başlarına gelen her şeyi
ona anlattılar.

BÖLÜM 52

[1] Evlerine girdiklerinde herkes çuvalını açtı ve işte herkesin para destesi oradaydı; bundan dolayı onlar ve babaları çok korktular. [2] Yakup onlara “Bana bu yaptığınız nedir? Kardeşiniz Yusuf’u sizin iyiliğinizi sorması için göndermiştim ve bana, vahşi bir canavar onu yuttu, dediniz. [3] Şimeon sizinle yiyecek almaya gitmişti: Mısır kralının onu hapse attığını söylüyorsunuz ve Benyamin’i de alıp onun da ölümüne neden olmak istiyorsunuz. Benyamin ve kardeşi Yusuf yüzünden ağarmış saçlarımı acı içinde mezara götürmek istiyorsunuz. [4] Bu yüzden oğlum sizinle birlikte inmeyecek çünkü abisi öldü ve yalnız kaldı. Abisinin başına geldiği gibi gittiğiniz yolda onun başına bir kötülük gelebilir” dedi.

[5] Ruben babasına “Oğlunu getirip senin önüne koymazsam iki oğlumu öldürürsün” dedi. Yakup da oğullarına “Burada kalın ve Mısır’a inmeyin, çünkü oğlum sizinle Mısır’a inmeyecek ve abisi gibi ölmeyecek” dedi. [6] Yahuda onlara “Mısır bitinceye kadar ses çıkarmayın, o zaman kıtlıktan hem kendisinin hem de ev halkının canının tehlikede olduğunu anlayınca, kardeşinizi götürün diyecektir” dedi.

[7] O günlerde kıtlık diyarı kasıp kavuruyordu ve yeryüzündeki herkes yiyecek satın almak için Mısır’a gidiyordu çünkü kıtlık onları ağır etkilemişti. Yakup’un oğulları mısırları bitene kadar, bir yıl iki ay Kenan’da kaldılar.

[8] Mısırları bitince, Yakup’un tüm ev halkı açlıktan kıvranıyordu. Yakup oğullarının bütün çocukları toplandılar ve Yakup’a gittiler, etrafına toplanıp ona “Bize ekmek ver. Niçin hepimiz senin huzurunda açlıktan yok olalım?” dediler. [9] Yakup, oğullarının çocuklarının sözlerini duyunca gözyaşlarını tutamadı, onlara acıdı. Yakup oğullarını çağırdı ve hepsi gelip onun önünde oturdular. [10] Yakup onlara dedi: “Bugün çocuklarınızın, bize ekmek ver, hiç ekmek kalmadı, diyerek bana nasıl ağladıklarını görmediniz mi? Şimdi geri dönün ve bizim için biraz yiyecek alın. [11] Yahuda cevap verip babasına “Eğer kardeşimizi bizimle birlikte gönderirsen iner ve sana mısır satın alırız. Onu göndermeyeceksen o zaman aşağı inmeyiz, çünkü Mısır kralı bize bilhassa, kardeşiniz yanınızda olmadıkça yüzümü göremezsiniz, diye tembihledi çünkü Mısır kralı güçlü ve kudretli bir kraldır ve işte, kardeşimiz olmadan ona gidersek hepimiz öldürülürüz. [12] Bu kralın çok güçlü ve bilge olduğunu, tüm yeryüzünde onun gibi kimse olmadığını bilmiyor musun ve duymadın mı? İşte, yeryüzünün bütün krallarını gördük ve o kral, Mısır kralı gibisini görmedik; Şüphesiz, yeryüzünün bütün kralları arasında Filistilerin kralı Abimelek’ten daha büyüğü yoktur, ancak Mısır kralı ondan daha büyük ve daha güçlü; Abimelek ise onun ancak komutanlarından birine benzetilebilir. [13] Baba, onun sarayını, tahtını ve önünde duran bütün kullarını görmedin; görkemli kraliyet giysileri içinde, başında büyük bir altın taçla tahtına oturmuş, haşmetli ve asil görünümüyle o kralı görmedin; Tanrı’nın ona bahşetmiş olduğu şeref ve ihtişamı görmedin; bütün yeryüzünde onun bir benzeri daha yoktur. [14] Baba, Tanrı’nın onun yüreğine vermiş olduğu bilgeliği, anlayışı ve bilgiyi görmedin, ne de bizimle konuşurken o hoş sesini duymadın. [15] Baba, isimlerimizi ve başımıza gelen her şeyi kendisine kimin anlattığını bilmiyoruz, üstelik, babanız hâlâ yaşıyor mu ve sağlığı iyi mi? diye seni de sordu. [16] Mısır’ın devlet işlerinin, efendisi Firavun’a sormadan, onun tarafından düzenlendiğini görmedin; Onun bütün Mısırlılar üzerinde yarattığı huşu ve korkuyu görmedin. [17] Ve ondan ayrıldığımızda, Amorilerin geri kalan şehirleri gibi Mısır’a da aynını yapmaya yeltendik çünkü bizim casus olduğumuzu söyleyerek tüm sözlerine çok öfkelenmiştik. Ama şimdi tekrar gideceğiz ve önünde hepimizin üzerine onun dehşeti düşecek ve hiçbirimiz onunla ne küçük ne de büyük hiçbir şey konuşamayacak. [18] Şimdi baba, sana yalvarırız genci bizimle beraber gönder ve aşağı inip geçimimiz için sana yiyecek satın alacağız ki açlıktan ölmeyelim”.

Yakup da “Krala bir kardeşiniz olduğunu söyleyerek neden bana bu kadar kötülük ettiniz? Bana yaptığınız bu şey nedir?” dedi.

19 Ve Yahuda, babası Yakup’a “Çocuğu benim gözetimime ver, kalkıp Mısır’a inip mısır satın alıp geri döneceğiz. Döndüğümüzde eğer delikanlı bizimle değilse, o zaman günahını sonsuza kadar taşıyacağım. 20 Bütün çocuklarımızı açlıktan sana ağlarlarken gördün ve elinde onları doyuracak bir güç yok. Şimdi onlara acı da kardeşimizi bizimle gönder, gidelim. 21 Çünkü Mısır Kralı oğlunu elinden alacağını söylediğinde, Rabbin atalarımıza olan lütfu sana nasıl belli olacak? Rabbin hakkı için, onu getirip önüne koyana kadar onu bırakmayacağım; ama bizim için Rabbe dua et, bize lütfetsin de Mısır kralı ve adamlarının önünde lütufla ve iyilikle karşılanalım, çünkü eğer gecikmemiş olsaydık, şimdi oğlunla ikinci kez dönmüş olurduk.

22 O zaman Yakup oğullarına “Sizi kurtarıp Mısır kralının ve bütün adamlarının gözünde size lütuf kazandırması için Rab Tanrı’ya güveniyorum. 23 Bu yüzden şimdi kalkın ve adama gidin. Memlekette bulabileceğiniz bir hediye alıp ona götürün ve Her Şeye Gücü Yeten Tanrı da onun önünde sizlere merhamet etsin de kardeşleriniz Benyamin ile Şimeon’u salıversin” dedi. 24 Adamlar ayağa kalktılar, kardeşleri Benyamin’i ve memleketin en iyisinden büyükçe bir hediyeyi ellerine aldılar; yanlarına iki kat gümüş de aldılar.

25 Yakup Benyamin ile ilgili oğullarına sıkı sıkıya tembih edip: “Gitmekte olduğunuz yolda ona dikkat edin ve ne Mısır’dayken ne de yolda onu bırakmayın” dedi. 26 Yakup oğullarının arasından kalktı, ellerini uzatıp oğulları için Rabbe dua etti: “Ey göklerin ve yerin Tanrısı Rab, atamız İbrahim’le olan ahdini hatırla, babam İshak ile ve onu hatırla. Oğullarıma lütfet ve onları Mısır kralının eline teslim etme. Tanrım, yalvarırım, merhametin uğruna tüm çocuklarımı geri getir ve onları Mısır’ın elinden kurtar; onların iki kardeşini gönder”. 27 Yakup oğullarının bütün karıları ve çocukları gözlerini göğe kaldırdılar ve hepsi Rabbin önünde ağladılar; babalarını Mısır kralının elinden kurtarması için ona yakardılar.

28 Yakup Mısır kralına hitaben bir mektup yazıp onu Yahuda’nın ve oğullarının eline verdi. Şunları yazdı:

29 “İbrani İbrahim’in oğlu, İshak oğlu kulun Yakup’tan, Tanrı’nın seçtiği öndere, güçlü ve bilge krala, sırları açığa vuran Mısır kralına selamlar. 30 Efendim Mısır kıralı bilsin ki, Kenan diyarında kıtlık başımıza bela oldu ve geçimimiz için senden biraz yiyecek almaları için oğullarımı sana ben gönderdim. 31 Oğullarım bana destek oluyorlar ve çok yaşlı olduğum için gözlerim görmüyor, çünkü gözlerim yaşım ilerlediğinden ve kaybolan oğlum Yusuf için her gün ağlamaktan çok ağırlaştı. Oğullarımın Mısır’a geldiklerinde, memlekette oturanlar yüzünden şehrin kapılarından [birlikte] girmemelerini ben emrettim.

32 Ve onlara, Mısır’a gittiklerinde oğlum Yusuf’u da aramalarını ben emrettim; belki onu orada bulabilirler diye. Öyle de yaptılar ancak sen onları casus sandın. 33 Senin hakkında Firavun’un rüyasını yorumladığını ve ona doğruyu söylediğini duymadık mı? O halde oğullarımın casus olup olmadığını bilgeliğinde nasıl bilemezsin? 34 Şimdi, efendim ve kralım, işte, oğullarıma dediğin gibi, oğlumu sana gönderdim; Kardeşleriyle birlikte selâmetle bana dönene dek ona göz kulak olmanı senden rica ediyorum. 35 Çünkü Tanrımız, annem Sara’yı aldığında Firavun’a ne yaptığını, onun yüzünden Filisti kralı Abimelek’e neler yaptığını ve babamız İbrahim’in Elam’ın dokuz kralına, yanındaki birkaç adamla hepsini nasıl vurduğunu biliyorsundur veya duymuşsundur; 36 ayrıca iki oğlum Şimeon ve Levi’nin, Amorilerin sekiz şehrine ne yaptıklarını, kız kardeşleri Dina yüzünden onları nasıl yok ettiklerini de. 37 Kardeşleri Yusuf’un kaybından sonra kardeşleri Benyamin sayesinde kendilerini

teselli ettiler; bir milletin kendilerine üstün geldiğini görürlerse onun için ne kim bilir ne yaparlar?

38 Ey Mısır Kralı, Tanrı'nın gücünün bizimle olduğunu ve Tanrı'nın her zaman dualarımızı işittiğini ve hiçbir zaman bizi terk etmediğini bilmiyor musun? 39 Oğullarım bana onlara nasıl davrandığını söylediklerinde, senin yüzünden Rabbe yakarmadım çünkü o zaman oğlum Benyamin sana gelmeden adamlarınla beraber yok olurdun, fakat ben, oğlum Şimeon evinde olduğundan belki ona iyi davranırsın diye sana bu şeyi yapmadım. 40 Şimdi işte, oğlum Benyamin oğullarımla birlikte sana geliyor, ona dikkat et ve ona sahip çık; o zaman Tanrı da sana ve krallığına sahip çıkacaktır.

41 Şimdi sana yüreğimdeki her şeyi anlattım, işte oğullarım kardeşleriyle sana geliyorlar. Onların hatırı için bütün yeryüzünü incele [ülkenin için senin yararına olur] de onları kardeşleriyle birlikte selâmetle geri gönder".

42 Ve Yakup Mısır kralına vermesi için mektubu Yahuda'nın himayesinde oğullarına verdi.

BÖLÜM 53

1 Yakup'un oğulları kalktılar, Benyamin'i ve bütün armağanları aldılar ve Mısır'a gidip Yusuf'un önüne çıktılar.

2 Yusuf yanlarında kardeşi Benyamin'i gördü ve onları selamladı; bu adamlar Yusuf'un evine gelmişlerdi. 3 Yusuf, evinin kahyasına, kardeşlerine yemeleri için yemek vermesini buyurdu ve o da öyle yaptı.

4 Öğle vakti Yusuf, Benyamin ile birlikte önüne gelmeleri için adamları haber yolladı; adamlar Yusuf'un evinin kahyasına çuvallarında iade edilen gümüşü anlattılar, o da onlara "İyi olacaksınız, korkmayın" dedi ve kardeşleri Şimeon'u yanlarına getirdi. 5 Şimeon kardeşlerine "Mısırlıların efendisi bana çok iyi davrandı, gözlerinizle de gördüğünüz gibi beni bağlı tutmadı, siz şehirden çıktığınızda beni serbest bıraktı ve evinde bana iyi davrandı" dedi.

6 Yahuda Benyamin'in elinden tutup Yusuf'un önüne geldiler ve önünde yere kapandılar. 7 Adamlar Yusuf'a hediyeyi verdiler ve hepsi onun önünde oturdu. Yusuf onlara "Hepiniz iyi misiniz, çocuklarınız iyiler mi, yaşlı babanız iyi mi?" diye sordu. Onlar da "İyidir" dediler. Yahuda Yakup'un gönderdiği mektubu alıp Yusuf'un eline verdi.

8 Ve Yusuf mektubu okudu, babasının yazısını tanıyordu ve ağlamak istedi; bir iç odaya girip hıçkıra hıçkıra ağladı. Sonra dışarı çıktı. 9 Gözlerini kaldırıp kardeşi Benyamin'i gördü ve "Bana bahsettiğiniz kardeşiniz bu mu?" dedi. Benjamin Yusuf'a yaklaştı ve Yusuf elini başının üzerine koyup ona "Tanrı sana lütfetsin evladım" dedi.

10 Yusuf, annesinin oğlu, kardeşini görünce tekrar ağlamak istedi, odaya gitti ve orada ağladı. Sonra yüzünü yıkayıp dışarı çıktı ve ağlamamak için kendini tutup "Yemeği hazırlayın" dedi. 11 Yusuf'un ondan içtiği bir kâse vardı; oniks taşları ve bdelyum ile güzelce kakılmış gümüştendi. Onunla beraber yemek yemek için oturan kardeşlerinin gözü önünde Yusuf kâseye vurdu. 12 Yusuf adamlara "Bu kâse sayesinde ilk doğan Ruben olmak üzere, Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar ve Zebulun'un bir anadan olduklarını biliyorum; yemek için doğum sıranıza göre oturun" dedi. 13 Diğerlerini de doğdukları sıraya göre yerleştirip "Bu en küçük kardeşinizin kardeşi olmadığını biliyorum; onun gibi benim de bir kardeşim yok, bu yüzden yemek yemek için benimle oturacak" dedi.

14 Ve Benyamin Yusuf'un önüne çıkıp tahtta oturdu. Adamlar Yusuf'un yaptıklarını görünce şaşırıp kaldılar. Adamlar o zaman Yusuf'la birlikte yediler ve içtiler. Sonra [Yusuf] onlara kendi masasından porsiyonlar gönderdi ancak Benyamin'e iki porsiyon verdi. Bunu gören Manasse ve Efraim de ona [Benyamin'e] porsiyonlarından verdiler.

Asenat da gönderdi, öyle ki Benyamin her yemekten beş porsiyon[cxlviii] aldı.

15 Yusuf içmeleri için onlara şarap çıkardı ancak içmediler "Yusuf'un kaybolduğu günden beri hiç şarap içmiyor, lezzetli yiyeceklerden yemiyoruz" dediler. 16 Yusuf o kadar çok ısrar etti ki o gün onunla birlikte bol bol içtiler. Daha sonra Yusuf konuşmak için kardeşi Benyamin'e döndü; Benyamin hâlâ Yusuf'un önünde tahtta oturuyordu. 17 Yusuf ona "Hiç çocuğun var mı?" dedi, o da "Kulunun on oğlu var ve adları şöyle: Bela, Beker, Aşbel, Gera, Naaman, Ehi, Roş, Muppim, Huppim ve Ard[cxlix]. Onlara kaybetmiş olduğum kardeşimden dolayı bu isimleri verdim" dedi.

18 Yusuf adamlarına zamanlara bakmak için kullandığı yıldız haritasını getirmelerini emretti ve Yusuf Benyamin'e "İbranilerin her türlü hikmeti bildiğini duydum, bunun nasıl çalıştığını biliyor musun?" dedi. 19 Benyamin de "Kulun babamın bana öğrettiği bütün bilgeliği bilir" dedi. O zaman Yusuf Benyamin'e "Şimdi bu alete bakıp Mısır'a indiğini söylediğin kardeşin Yusuf'un Mısır'da nerede olduğunu bul" dedi.

20 Benyamin yıldız haritasının bulunduğu o alete baktı; bilgeydi ve kardeşinin nerede olduğunu öğrenmek için ona baktı. Benyamin tüm Mısır ülkesini dörde böldü ve önündeki tahtta oturanın kardeşi Yusuf olduğunu anladı; Benyamin şaşırıp kalmıştı. Yusuf, kardeşi Benyamin'in böylesine afallamış olduğunu görünce ona "Ne gördün ve neden şaşırdın?" dedi. 21 Benyamin Yusuf'a "Bundan görebildiğim kadarıyla kardeşim Yusuf burada benimle birlikte tahtta oturuyor" dedi. Yusuf da ona "Ben senin kardeşin Yusuf'um. Bu şeyi kardeşlerine söyleme. İşte onlar giderlerken seni onlarla birlikte göndereceğim ve onların şehre geri getirilmelerini emredeceğim, seni onlardan ayıracağım. 22 Eğer senin için canlarını ortaya koyar ve senin için savaşırlarsa, bana yapmış olduklarından tövbe ettiklerini anlayacağım ve onlara kendimi tanıtacağım. Ancak seni alıkoyduğumda seni terk ederlerse, o zaman benimle kalacaksın. Onlarla uğraşacağım, gidecekler ve kendimi onlara tanıtmayacağım" dedi. 23 O zaman Yusuf, kâhyasına çuvallarını yiyecekle doldurmasını, herkesin parasını çuvalına koymasını ve kâseyi Benyamin'in çuvalına koyup onlara yol için erzak vermesini emretti.

24 Ertesi gün adamlar sabah erkenden kalktılar, eşeklerine mısırlarını yüklediler ve Benyamin ile birlikte yola çıktılar. Kardeşleri Benyamin ile Kenan diyarına gitmek üzere yola çıktılar. 25 Mısır'dan henüz çok uzaklaşmamışlardı ki Yusuf evinin kâhyasına, "Kalk, bu adamları Mısır'dan fazla uzaklaşmadan yakala ve onlara 'Efendimin kâsesini neden çaldınız?' de". 26 Yusuf'un kâhyası kalkıp onlara yetişti ve onlara Yusuf'un bütün sözlerini söyledi. Bunu işittikleri zaman çok öfkelendiler ve "Efendinin kâsesi kimde bulunursa, o ölecek ve biz de kölesi olacağız" dediler. 27 Acele edip her adam çuvalını eşeğinden indirdi ve çuvallarına baktılar. Kâse Benyamin'in çuvalında bulundu ve hepsi giysilerini yırtıp şehre döndüler. Yolda Benyamin'e vuruyorlardı, şehre varıncaya kadar da onu sürekli dövdüler ve Yusuf'un huzuruna geldiler.

28 Yahuda'nın öfkesi alevlenip "Bu adam beni ancak bugün Mısır'ı yok etmek için geri getirdi" dedi. 29 Adamlar Yusuf'un evine geldiklerinde Yusuf'u tahtı üzerinde oturmakta, bütün kudretli adamları onun sağında ve solunda ayakta durmakta buldular. 30 Ve Yusuf onlara "Benim gümüş kâsemi alıp gitmekle yaptığınız bu iş nedir? Ama biliyorum ki, kardeşinizin ülkenin hangi bölgesinde olduğunu öğrenmek için kasemi aldınız" dedi. 31 Yahuda "Efendimize ne diyelim, ne anlatalım; kendimizi nasıl haklı çıkaralım. Tanrı bugün bütün kullarının

[cxlviii] Başlangıç 43:34

[cxlix] Başlangıç 46:21

fesadını buldu, bu yüzden bugün bize bunu yaptı” dedi.

32 Yusuf kalkıp Benyamin’i yakaladı ve onu kardeşlerinden zorla aldı. Evine girip ardından kapıyı kilitledi. Yusuf kâhyasına onlara şöyle demesini emretti: “Kral şöyle diyor: Babanıza esenlik içinde gidin, işte, kadehimi alan adamı alıkoydum”.

BÖLÜM 54

1 Yahuda, Yusuf’un kendilerine nasıl davrandığını görünce üzerine yürüyüp kapıyı kırarak açtı ve kardeşleriyle birlikte Yusuf’un önüne geldi. 2 Yahuda Yusuf’a “Efendimin gözünde ağır görünmezse, rica ederim kulun sana bir söz söyleyebilir mi?” dedi. Yusuf da ona “Konuş” dedi.

3 Ve Yahuda Yusuf’un önünde konuştu ve kardeşleri de orada onların önünde duruyorlardı. Yahuda Yusuf’a şöyle dedi: “Doğrusu, yiyecek satın almak için efendimize ilk geldiğimizde, bizi ülkenin casusları olarak görmüştün ve Benyamin’i senin önüne getirdik ve bugün hala bizimle alay ediyorsun. 4 Bu yüzden şimdi kral sözlerimi işitsin ve kardeşimizi bizimle birlikte babamıza göndermesini rica ediyorum, aksi halde bugün Mısır’da yaşayan herkes ile birlikte sen de yok olursun. 5 Kardeşlerimden ikisi, Şimeon ve Levi’nin, kızkardeşimiz Dina yüzünden Şekem şehrine ve Amorilerin yedi şehrine ne yaptıklarını bilmiyor musun? Kardeşleri Benyamin uğruna neler yapacaklarını anlamıyor musun? 6 Ve her ikisinden de daha büyük ve daha güçlü olarak ben de tüm kuvvetimle, eğer kardeşimizi göndermek istemiyorsan, bugün sana ve ülken üzerine geliyorum.

7 Bizi seçen Tanrımızın, babamızdan aldığı annemiz Sara yüzünden Firavun’a ne yaptığını duymadın mı? Öyle ki onu ve ev halkını ağır belalarla vurmuştu; bugün bile Mısırlılar bu olayı anlatırlar. Tanrımız, bugün babasından aldığın Benyamin ve ülkende bugün üzerimize yığdığın kötülükler yüzünden sana da böyle yapacak. Çünkü Tanrımız, babamız İbrahim’le olan ahdini hatırlayacak ve başına kötülük getirecek, çünkü bugün babamızın canını kederlendirdin. 8 Bu nedenle, şimdi bugün sana söylediğim sözlerimi dinle ve kardeşimizi gönder de sen ve ülkendeki insanlar kılıçla ölmeyesiniz; çünkü beni yenemezsiniz”.

9 Yusuf Yahuda’ya cevap verip dedi “Niçin ağzını geniş açtın [neden abartıyorsun] da bize karşı böbürlenip kuvvetli olduğunu söylüyorsun? Firavun’un hakkı için, yiğit adamlarıma sizinle savaşmalarını emredersem, sen ve bu kardeşlerin şüphesiz çamura gömülürsünüz [tükürükleriyle boğulursunuz]”.

10 Ve Yahuda Yusuf’a “Asıl sen ve halkın benden korkun! Rabbin hakkı için, eğer kılıcımı bir kez çekersem, bugün tüm Mısır’ı öldürene kadar onu bir daha kınına sokmayacağım ve seninle başlayıp efendin Firavun ile bitireceğim”.

11 Yusuf cevap verip ona “Muhakkak güç yalnız sana ait değildir; ben senden daha güçlü ve kuvvetliyim. Eğer kılıcını çekersen, onu senin ve bütün kardeşlerinin boyunlarına dayayacağım” dedi.

12 Yahuda ona “Eğer bugün sana karşı ağzımı açarsam, seni yutarım, öyle ki yeryüzünden yok olursun ve bugün krallığın mahvolur” dedi. Ve Yusuf da “Eğer ağzını açarsan, benim de ağzını, sen tek kelime daha edemeyinceye kadar bir taşla kapatmaya gücüm var. Önümüzde gördüğün taşlar, gerçekten de bir taş alıp ağzına sokar ve çeneni kırabilirim” dedi.

13 Yahuda “Tanrı aramızda şahittir, şimdiye kadar seninle savaşmak istememiştik; sadece bize kardeşimizi ver ve senden ayrılalım” dedi. Yusuf ise cevap verip “Firavun’un hakkı için, bütün Kenân kralları sizinle bir araya gelse bile, onu elimden alamayacaksınız. 14 Şimdi babanıza gidin. Kardeşinize gelince, o bana köle olacak, çünkü kralın evinde hırsızlık yaptı” dedi.

O zaman Yahuda “Bu senin veya kralın şahsı için nedir ki? Kral bütün memlekete, kendi evinden hediyeler ve masraflar karşılığı gümüş ve altın saçarken, sen hala kalkmış kardeşimizin çantasına koymuş olduğun kâse hakkında konuşup duruyor ve onu senden çaldığını iddia ediyorsun. 15 Tanrı esirgesin ne kardeşimiz Benyamin ne de İbrahim’in soyundan biri senden olsun, ister kral ister bey her kim olursa olsun, bir şey çalmaz. 16 Bu nedenle, şimdi bu suçlamaya bir son ver, yoksa tüm dünya seni duyup, Mısır kralı azıcık gümüş uğruna adamlarla çekişti, onları suçlayıp kardeşlerini de köle olarak aldı, demesin” dedi.

17 Yusuf cevap verip “Bu kâseyi alıp gidin ve kardeşinizi köle olarak bırakın çünkü bir hırsıza verilen hüküm onun köle edilmesidir” dedi.

18 Yahuda “Kardeşimizi bırakıp kâseni almamızı söyleyerek utanmıyor musun? Bize kâseni veya onun gibi bin katını da versen, kardeşimizi kimsenin elindeki gümüşe terk etmeyiz; onu bırakmaktansa ölürüz” dedi.

19 Yusuf cevap verip “O halde neden kardeşinizi terk edip onu yirmi parça gümüşe sattınız? Niçin aynısını bu kardeşinize de yapmıyorsunuz?” dedi.

20 Yahuda da “Seninle savaşmak istemediğimize Rab seninle benim aramda şahittir; şimdi bize kardeşimizi ver de kavga etmeden gidelim” dedi.

21 Ve Yusuf cevap verip “Memleketin bütün kralları da toplansa, kardeşinizi elimden alamazlar” dedi.

Yahuda “Kardeşimizin bizimle gelmediğini görünce babamıza ne diyeceğiz? Üzüntüden ölür!” dedi.

22 Yusuf cevap verip “Kovanın peşinden ip de gitti, babana söyleyeceğiniz şey budur”.

23 Yahuda “Sen bir kralsın, o zaman yanlış bir hüküm vererek neden bunları söylüyorsun? Senin gibi krala yazıklar olsun!” dedi.

24 Yusuf da “Kardeşiniz Yusuf hakkında söylediğim sözde yanlış bir hüküm yoktur çünkü hepiniz onu Midyanlılara yirmi gümüşe sattınız; hepiniz babanıza inkâr edip, onu vahşi bir hayvan yedi, Yusuf paramparça oldu, dediniz” dedi.

25 Yahuda “İşte, Sam’ın ateşi yüreğimde yanıyor, şimdi bütün memleketinizi ateşle yakacağım!” dedi. O zaman Yusuf cevap verip “Şekem ateşini şüphesiz senin oğullarını öldüren baldızın Tamar söndürmüştür” dedi.

26 Yahuda “Eğer etimden tek bir kıl koparırsam, bütün Mısır’ı onun kanıyla doldururum” dedi.

27 Yusuf cevap verip “Sattığınız kardeşinize yaptığınız gibi; onun giysisini kana batırdınız ve vahşi bir hayvanın onu yemiş desin diye onu babanıza getirdiniz ve işte onun kanı burada”.

28 Yahuda bu şeyi işitince çok öfkelendi ve içinde öfkesi alevlendi; önünde, o yerde ağırlığı dört yüz şekel olan bir taş vardı ve Yahuda alevlenen öfkesiyle taşı aldı, bir eliyle göklere fırlattı ve sol eliyle yakaladı. 29 Sonra onu bacaklarının altına koydu, bütün gücüyle üzerine oturdu ve taş Yahuda’nın kuvvetiyle toz oldu.

30 Yusuf Yahuda’nın yaptığını görünce çok korktu, fakat oğlu Manasse’ye emretti ve o da başka bir taşla Yahuda’nın yaptığının aynısını yaptı. O zaman Yahuda kardeşlerine dönüp “Hiç kimse bana bu adamın bir Mısırlı olduğunu söylemesin; bunu yapan babamızın ailesinden biri olmalı” dedi.

31 Yusuf “Kuvvet sadece sana verilmiş değildir, biz de kudretli adamlarız ve neden böbürleniyorsun?” dedi.

Yahuda Yusuf'a "Sana yalvarırım, kardeşimizi gönder de bugün ülkenin yıkımına yol açma" dedi.

32 Yusuf cevap verip onlara "Gidin ve babanıza kardeşiniz Yusuf hakkında söylemiş olduğunuz gibi, onu vahşi bir hayvan yedi, deyin" dedi.

33 Yahuda kardeşi Naftali'ye, "Acele et, şimdi git ve Mısır'ın bütün sokaklarını say da gel ve bana söyle" dedi. Şimeon ona "Bu şey sana sıkıntı vermesin; şimdi dağa giderim ve dağdan büyük bir taş alıp onunla Mısır'ı yerle bir ederim, içindekilerin hepsini öldürürüm" dedi. 34 Yusuf, kardeşlerinin önünde söylediği bütün bu sözleri duyuyordu ve onlar, Yusuf'un onları anladığını bilmiyorlardı çünkü onun İbranice bilmediğini zannediyorlardı.

35 Yusuf, kardeşlerinin Mısır'ı harap etmelerinden çok korktu ve oğlu Manasse'ye emredip "Şimdi acele et ve Mısır'ın bütün sakinlerini ve bütün yiğit adamları bir araya topla ve at sırtında, yaya olarak ve her çeşit müzik aletiyle bana gelsinler" dedi ve Manasse de gidip öyle yaptı.

36 Naftali de Yahuda'nın kendisine emrettiği gibi çıktı; Naftali atik geyikler gibi çevikti, adeta mısır başaklarının üzerinde onları kırmadan yürürdü. 37 [Naftali] gidip Mısır'ın bütün sokaklarını saydı, on iki olduğunu öğrendi. Aceleyle gelip Yahuda'ya haber verdi ve Yahuda da kardeşlerine "Acele edin, her adam kılıcını beline koysun, Mısır üzerine yürüyeceğiz; hepsini vurun ve kimse sağ kalmasın" dedi.

38 Yahuda "İşte, gücümle üç sokağı yıkacağım ve her biriniz bir sokağı yıkacaksınız" dedi. Yahuda bunu söylediğinde, işte Mısırlılar ve bütün yiğit adamlar her çeşit müzik aletiyle ve yüksek sesle bağırarak onlara doğru geldiler.

39 Sayıları beş yüz süvari ve on bin piyade ile kılıç veya mızrak olmadan sadece ellerinin gücüyle savaşabilecek dört yüz adamdı. 40 Tüm bu yiğit adamlar büyük bir gürültü ve bağırışla geldiler ve hepsi Yakup'un oğullarını kuşatıp onları korkuttular; bağırışlarıyla sesiyle yer sarsıldı. 41 Yakup'un oğulları bu birlikleri gördüklerinde, çok korktular. Yusuf bu şeyi, Yakup'un oğullarının sakinleşmeleri için, onları korkutmak amacıyla yapmıştı.

42 Yahuda, kardeşlerinden bazılarının dehşete kapıldığını görünce onlara "Tanrı'nın lütfu bizimle beraberken niçin korkuyorsunuz?" dedi. Yahuda, Yusuf'un emriyle onları korkutmak üzere gelen Mısırlıların etraflarını sardığını görünce, Yusuf onlara "Hiçbirine dokunmayın" diye emretti. 43 Sonra Yahuda acele edip kılıcını çekti, yüksek ve acı bir çığlık attı, kılıcını savurup zıpladı. Bütün halka bağırmaya devam etti. 44 Bunu yapınca, Rab de yiğit adamlar ve onları çevreleyen halkı Yahuda'nın ve kardeşlerinin dehşetiyle doldurdu. 45 O zaman hepsi bağırış içinde kaçıştılar ve dehşete düştüler. Birbirlerini çiğnediler ve birçoğu öldü; hepsi Yahuda'nın, kardeşlerinin önünden ve Yusuf'un önünden kaçtılar. 46 Ve onlar kaçarken, Yahuda ve kardeşleri Firavun'un evine kadar onları kovaladılar ve hepsi kaçtılar. Yahuda tekrar Yusuf'un önünde oturdu ve ona tıpkı bir aslan gibi kükredi; ona büyük ve muazzam bir çığlık attı. 47 Öyle ki çığlık uzaklardan işitildi, Sukkot'un bütün sakinleri onu duydu. Çığlığın gücüyle tüm Mısır sarsıldı. Ayrıca Mısır'ın ve Goşen diyarının duvarları da yerin sarsılmasından yıkıldılar. Firavun da tahtından yere düştü. Ayrıca Mısır ve Goşen'deki hamile kadınlar, sarsıntının gürültüsüyle düşük yaptılar; hepsi çok korkmuştu.

48 Firavun haber gönderip "Mısır diyarında bugün olan bu şey nedir?" dedi ve gelip ona başından sonuna dek her şeyi anlattılar; Firavun telaşlandı, hayret etti ve çok korktu. 49 Bütün bunları işitince korkusu arttı ve Yusuf'a gönderip "Bütün Mısır'ı yok etmek için İbranileri üzerime getirdin. O hırsız köleyi ne yapacaksın? Gönder onu. Bırak

kardeşleriyle birlikte gitsin de onların belasından biz, sen ve tüm Mısır yok olmayalım. [50] Eğer bunu yapmak istemiyorsan, bütün değerli şeylerimi bırak ve eğe hoşuna gidecekse onlarla ülkelerine git, çünkü bugün bütün ülkemi yok edecekler ve bütün halkımı öldürecekler; çığlıkları yüzünden Mısır'ın bütün kadınları bile düşük yaptı; sadece bağırarak ve konuşarak ne yaptıklarını, hele bir de kılıçla savaşırlarsa ülkeyi mahvedeceklerini görüyorsun; O halde şimdi ya ben ya İbraniler ya Mısır ya da İbraniler diyarı, dilediğini seç" dedi.

[51] Sonra gelip Firavunun onun hakkında söylediği bütün sözleri Yusuf'a anlattılar ve Yusuf Firavunun ve Yahuda'nın sözleri karşısında çok korktu; kardeşleri hâlâ Yusuf'un önünde kızgın ve öfkeli halde duruyorlardı. Yakup'un oğulları hep birden Yusuf'a doğru kükrediler; tıpkı denizin ve dalgaların uğultusu gibi. [52] Yusuf, kardeşlerinden ve Firavun yüzünden çok korkmuştu. Yusuf o zaman, bütün Mısır'ı harap etmesinler diye kendisini kardeşlerine tanıtmak amacıyla bir fırsat kolladı. [53] Yusuf oğlu Manasse'ye emretti ve Manasse de gidip Yahuda'ya yaklaştı, elini onun omzuna koydu. Yahuda'nın öfkesi dindi. [54] Yahuda kardeşlerine "Hiç kimse bana bunun Mısırlı bir gencin işi olduğunu söylemesin, çünkü bu babamın evinin işidir" dedi.

[55] Yusuf, Yahuda'nın öfkesinin dindiğini görüp anlayınca, yumuşak bir dille konuşmak üzere Yahuda'ya yaklaştı. [56] Ve Yusuf Yahuda'ya "Şüphesiz sen doğru söylüyorsun ve bugün gücün hakkındaki iddialarını doğruladın. Senden hoşlanan Tanrın esenliğini artırsın; ama bana doğruyu söyle, neden bütün kardeşlerin arasında bu delikanlı yüzünden benimle sen çekişiyorsun, çünkü hiçbiri onun hakkında bana tek bir söz söylemedi" dedi.

[57] Yahuda Yusuf'a cevap verip şöyle dedi: "Şunu bilmelisin ki, ben babasına karşı, eğer onu kendisine geri getirmezsem, onun suçunu ebediyen üstlenirim, diyerek kefil oldum. [58] Bu yüzden bütün kardeşlerimden bir tek ben sana yaklaştım, çünkü baktım ki onu salıvermeye razı olmuyordun; şimdi, onu bizimle gitmesi için göndermen için senin gözünde lütuf bulayım ve işte, her ne dilersen sana hizmet etmek üzere onun yerine ben kalacağım. Beni her nereye gönderirsen, sana hizmet etmek için tüm gücümle gideceğim. [59] Beni şimdi sana başkaldıran güçlü bir krala gönder, ona ve ülkesine ne yapacağımı görürsün; Süvarileri ve piyadeleri ya da çok güçlü bir halkı olsa bile, hepsini öldüreceğim ve kralın başını senin huzuruna getireceğim. [60] Atamız İbrahim'in, hizmetkarı Eliezer'le birlikte bütün Elam krallarını bir gecede ordularıyla birlikte vurduğunu, geride tek bir kişi dahi bırakmadıklarını bilmiyor musun, hiç duymadın mı? O günden beri babamızın gücü sonsuza dek miras olarak bize ve soyumuza verilmiştir".

[61] Yusuf cevap verip "Doğru söylüyorsun ve ağzında yalan yok çünkü bize de İbranilerin güçlü oldukları ve Tanrıları Rabbin onlardan çok hoşlandığı anlatıldı. Onların önünde kim durabilir? [62] Ancak, Mısır'a indiğini söylediğiniz onun abisini, annesinin oğlunu önüme getirirseniz, bu şartla kardeşinizi salıveririm; bana abisini getirdiğinizde, kardeşi yerine onu alacağım, zaten hiçbiriniz onun için babanıza kefil olmamıştı. Bana geldiği zaman, ona kefil olduğunuz kardeşini sizinle birlikte gönderirim" dedi. [63] Bu şeyi söylediği zaman, Yahuda'nın öfkesi Yusuf'a karşı alevlendi ve gözleri öfkeden kızardı. Kardeşlerine "Bu adam bugün nasıl da kendi yıkımını ve bütün Mısır'ın yıkımını istiyor!" dedi. [64] Şimeon, Yusuf'a cevap verip "Sana en başta gittiği yeri, ölü mü diri mi olduğunu bilmediğimizi söylemedik mi? Efendim neden böyle şeyler söylüyor?" dedi.

[65] Yusuf "Bu kardeşiniz yerine bana diğer kardeşinizi getirin" dediğinde Yahuda'nın yüzünde öfkesinin alevlenmeye başladığını fark etti. [66] O zaman Yusuf kardeşlerine "Evet, kardeşinizin ya öldüğünü ya da kaybolduğunu söylemiştiniz. Şimdi ben

bugün onu çağırsam ve sizin karşınıza çıksa, kardeşinin yerine onu bana verir misiniz?” dedi. 67 Ve Yusuf konuşup seslenmeye “Yusuf, Yusuf, karşıma çık ve kardeşlerine görün, onların önünde otur” diye seslenmeye başladı. 68 Yusuf onların önünde seslendiğinde, Yusuf’un karşısına nereden çıkacağını görmek için her biri farklı bir yöne baktılar.

69 Yusuf onların yaptıklarını görüp onlara “Niçin oraya buraya bakınıyorsunuz? Ben Mısır’a sattığınız Yusuf’um. Şimdi beni sattığınız için üzülmeyin çünkü Tanrı beni kıtlık sırasında bir destek olmam için önünüzden gönderdi” dedi. 70 Kardeşleri Yusuf’un sözlerini işitince korktular; Yahuda dehşete kapılmıştı.

71 Benyamin evin iç kısmında onların önündeydi ve Yusuf’un sözlerini işitince Benyamin kardeşi Yusuf’a koşup onu kucakladı, boynuna sarıldı ve ağladılar. 72 Yusuf’un kardeşleri, Benyamin’in abisinin boynuna kapanıp ağladığını gördüklerinde, onlar da Yusuf’un üzerine kapanıp onu kucakladılar ve Yusuf’la birlikte çok ağladılar.

73 Yusuf’un evinde kopan gürültünün Yusuf’un kardeşleri oldukları ortaya çıkınca, Firavun buna çok sevindi çünkü Mısır’ı harap edeceklerinden korkuyordu. 74 Firavun, kendisine gelen kardeşleri hakkında onu tebrik etmek için hizmetkârlarını Yusuf’a gönderdi; Mısır’daki tüm ordu ve birliklerin komutanları Yusuf’la birlikte sevinmeye geldiler. Bütün Mısır Yusuf’un kardeşlerinden ötürü çok sevindi. 75 Ve Firavun, hizmetkarlarını Yusuf'a gönderip “Kardeşlerine, kendilerine ait neleri varsa her şeyi getirip bana gelsinler, ben de onları Mısır diyarının en iyi yerine yerleştireceğim” dedi; onlar da öyle yaptılar.

76 Yusuf, kardeşlerine hediyeler ve giysiler getirmesi için evinin kâhyasına emretti; onlara kraliyet giysilerinden pek çok elbise, pek çok hediyeler getirdi ve Yusuf onları kardeşleri arasında paylaştırdı. 77 Kardeşlerinin her birine birer takım altın ve gümüş giysiler ile üç yüz parça gümüş verdi. Yusuf, hepsine bu elbiselerden giydirilmesini ve Firavun’un huzuruna çıkarılmalarını emretti. 78 Ve Firavun, Yusuf’un bütün kardeşlerinin yiğit ve yakışıklı adamlar olduğunu görünce çok sevindi. 79 Sonra Firavun’un önünden Kenan ülkesine, babalarının yanına gitmek üzere çıktılar; kardeşleri Benyamin de onlarla birlikteydi.

80 Yusuf kalktı, onlara Firavun’dan on bir at arabası verdi. Yusuf, onunla babasını Mısır’a getirmek üzere, Mısır’da taç giydiği gün bindiği arabasını da verdi. Yusuf bütün kardeşlerinin çocuklarına, sayılarına göre giysiler ve her birine yüzer parça gümüş gönderdi. Kardeşlerinin karılarına da kralın karılarının giysilerinden giysiler gönderdi. 81 Kardeşlerinin her birine, onlarla birlikte Kenân diyarına gitmeleri, onlara, çocuklarına ve onlara ait olanlara hizmet etmeleri için on adam verdi. 82 Yusuf, kardeşi Benyamin’in eliyle on oğluna on takım elbise gönderdi; Yakup oğullarının geri kalan oğullarından bir pay daha fazlaydı.

83 Ve Firavun adına her birine elli gümüş ve on at arabası gönderdi. Babasına Mısır’ın bütün değerli şeyleriyle yüklü on eşek; babası ve yanındakilere yol için erzak olmak üzere mısır, ekmek ve yiyecek yüklü on eşek gönderdi.

84 Ve kız kardeşi Dina’ya bol miktarda gümüş ve altın giysiler, buhur ve mürrüsafi, sarısabır ve kadın süsleri gönderdi. Aynısını Firavun’un eşlerinden Benyamin’in eşlerine de gönderdi.

85 Bütün kardeşlerine, ayrıca onların karılarına, her çeşit oniks taşı ve bdelyum verdi ve Mısır’ın büyük halkı arasındaki bütün değerli şeylerden Yusuf’un babasının evi halkına göndermiş olduğu bütün pahalı şeylerden [daha değerli] başka hiçbir şey yoktu. 86 Ve kardeşlerini yolcu etti ve gittiler; kardeşi Benyamin’i onlarla birlikte gönderdi.

87 Yusuf, Mısır sınırlarına giden yolda onlara eşlik etmek için onlarla birlikte çıktı. Onlara

babası ve ev halkı hakkında Mısır'a gelmelerini emretti. [88] Ve onlara dedi: "Yolda kavga etmeyin, çünkü bu şey büyük bir milleti açlıktan korumak için Rabden oldu, çünkü memlekette daha beş yıl kıtlık olacak" dedi. [89] Onlara ayrıca "Kenân diyarına vardığınız zaman, bu meselede babamın önüne ansızın çıkmayın [meseleyi ona hemen anlatmayın], hikmetinizle hareket edin" diye tembihledi.

[90] Yusuf onlara talimat vermeyi bitirdi ve Mısır'a döndü. Yakup'un oğulları babaları Yakup'a, Kenan diyarına sevinç ve neşe içinde gittiler. [91] Memleketin sınırına geldiklerinde birbirlerine "Bu meselede babamızın önünde ne yapalım, çünkü ona ansızın gidip meseleyi ona anlatırsak, sözlerimizden ötürü telaşa kapılacak ve bize inanmayacaktır" dediler. [92] Evlerine yaklaşana dek gittiler ve Aşer'in kızı Serah[cl] onları karşılamaya geldi. Küçük kız hoş ve zeki idi ve arp çalmayı biliyordu. [93] Onu çağırdılar ve önlerine geldi; onları öptü, onu aldılar ve ona bir arp verip "Şimdi babamızın önüne git ve önünde otur. Arp çalmaya başka ve şu sözleri söyle" dediler. [94] Ona evlerine gitmesini söylediler. O da arpı aldı ve önlerinde acele etti, gidip Yakup'un yanına oturdu. [95] Güzel çalıp sözlerinin tatlılığıyla şu şarkıyı söyledi: "Amcam Yusuf yaşıyor, Mısır diyarında hüküm sürüyor ve ölmedi". [96] Bu sözleri tekrarlamaya ve söylemeye devam etti ve Yakup onun sözlerini duydu, hoşuna gitti. [97] Şarkıyı iki kez, üç kez tekrar ederken [Yakup] dinledi ve sözlerinin tatlılığından ötürü Yakup'un yüreği neşeyle doldu. Tanrı'nın ruhu [Yakup'un] üzerindeydi ve [kızın] söylediği sözlerin doğru olduğunu biliyordu. [98] Yakup, bu sözleri önünde söylediği için Serah'a hayırdua edip ona "Kızım, ölüm sana asla galip gelmesin, çünkü sen benim ruhumu dirilttin; önümde konuştuğun gibi konuşmaya devam et, çünkü bütün söylediklerinle beni mutlu ettin".

[99] O da [Kız] bu sözleri söylemeye devam etti, Yakup dinledi ve hoşnut oldu, sevindi ve Tanrı'nın ruhu onun [Yakup'un] üzerindeydi. [100] Henüz onunla konuşuyordu ki, işte oğulları atlarla, at arabalarıyla, krallık giysileriyle ve önlerinde koşan hizmetkarlarla ona geldiler.

[101] Yakup onları karşılamak üzere ayağa kalktı ve oğullarının kraliyet giysileri kuşanmış olduklarını gördü; Yusuf'un kendilerine göndermiş olduğu bütün hazineleri gördü. [102] Ve ona dediler: "Bilin ki, kardeşimiz Yusuf yaşıyor ve Mısır diyarında o hüküm sürüyor ve sana söylediğimiz gibi bizimle o konuştu". [103] Yakup, oğullarının bütün sözlerini duyunca onların sözleriyle yüreği çarpıldı; çünkü Yusuf'un kendilerine vermiş olduğu her şeyi ve ona gönderdiği şeyleri ve Yusuf'un onlara konuşmuş olduğuna dair bütün kanıtları görmeden onlara inanamamıştı.

[104] Ona her şeyi anlattılar ve ona Yusuf'un gönderdiği her şeyi gösterdiler; Yusuf'un ona gönderdiğini her şeyi verdiler ve onların doğruyu söylediğini anladı; oğlundan ötürü çok sevindi.[105] Yakup "Oğlum Yusuf yaşıyorsa bu bana yeter, ölmeden önce gidip onu göreceğim" dedi.

[106] Oğulları başlarına gelen her şeyi ona anlattılar. Yakup da "Oğlumu ve çocuklarını görmek için Mısır'a ineceğim" dedi. [107] O zaman Yakup ayağa kalktı ve yıkanıp saçını tıraş ettikten sonra Yusuf'un kendisine gönderdiği giysileri giydi; Yusuf'un kendisine gönderdiği sarığı başına geçirdi. [108] Yakup'un evinin bütün halkı ve karıları, Yusuf'un kendilerine gönderdiği giysileri giydiler ve Yusuf hâlâ yaşadığı ve Mısır'da hüküm sürdüğü için çok sevindiler. [109] Kenan'da oturanların hepsi bunu işittiklerinde gelip o [oğlu] hâlâ hayatta olduğu için

[cl] Sayılar 26:46. Serah, Aşer'in üvey kızıydı (Onkelos'un Targumu)

Yakup'la beraber çok sevindiler. 110 Yakup onlara üç gün ziyafet verdi; bütün Kenan kralları ve memleketin soyluları Yakup'un evinde yiyip içtiler ve sevindiler.

BÖLÜM 55

1 Bunun ardından Yakup, "Mısır'a gidip oğlumu göreceğim ve sonra dönüp Tanrı'nın İbrahim'e dediği üzere Kenan diyarına geleceğim çünkü doğduğum diyarı terk edemem" dedi.

2 Ancak Rab ona şöyle dedi: "Bütün ev halkınla birlikte Mısır'a in ve orada kalın. Mısır'a inmekten korkma, çünkü orada seni büyük bir ulus yapacağım". 3 Yakup da kendi kendine "Gidip tüm Mısır'da yaşayanlar arasında oğlumun yüreğinde hala Tanrı korkusu var mı yok mu göreceğim" dedi. 4 Rab de Yakup'a şöyle dedi: "Yusuf için endişelenme, çünkü senin de göreceğin üzere bana kulluk etmek için bütünlüğünü hep korudu". Yakup da oğlu için çok sevindi.

5 O zaman Yakup oğullarına ve ev halkına Rabbin kendisine söylediği söze göre Mısır'a gitmeleri talimatını verdi. Yakup da oğulları ve bütün ev halkıyla birlikte kalktı; Kenan diyarından, Beer-şeba'dan yürekleri sevinç içinde ayrıldılar ve Mısır diyarına gittiler.

6 Mısır'a yaklaştıkları vakit, Yakup kendisine Mısır'da bir yer göstermesi için Yahuda'yı önden Yusuf'a gönderdi; Yahuda da babasının dediği gibi yaptı, acele edip koştu ve Yusuf'a geldi. Onlara bütün ev halkı için Goşen diyarında bir yer tahsis ettiler ve Yahuda geri dönüp babasına geldi.

7 Ve Yusuf arabaya koşum taktı ve gidip babası Yakup'u karşılamak üzere bütün yiğit adamlarını, hizmetkârlarını ve Mısır'ın bütün memurlarını topladı. Mısır'da Yusuf'un fermanı duyuruldu: "Yakup'u karşılamaya çıkmayan herkes öldürülecektir".

8 Ve ertesi gün Yusuf yanında tüm Mısır ile, hepsi ince ketenden ve mor renkli giysiler içinde, gümüş ve altın takılarla, yanlarında savaş aletleriyle, büyük ve güçlü bir orduyla yola çıktı. 9 Hepsi yol boyunca mürrüsafi ve sarısabır saçarak, davullar ve teflerle, her çeşit müzik aletiyle Yakup'u karşılamaya çıktılar; hepsi bu şekilde gittiler ve yer onların bağırışlarıyla sarsılıyordu. 10 Mısır'ın bütün kadınları Yakup'u karşılamak üzere Mısır'ın damlarına ve surlarına çıktılar. Yusuf'un başında Firavun'un krallık tacı vardı; Firavun onu babasıyla buluşacağı sırada giymesi için göndermişti.

11 Yusuf babasının elli arşın yakınına gelince, arabadan indi ve babasına doğru yürüdü. Mısır'ın bütün memurları ile soyluları Yusuf'un babasına yürüyerek gittiğini görünce, onlar da indiler ve Yakup'a doğru yürüdüler.

12 Yakup Yusuf'un ordugahına yaklaştığında, Yakup Yusuf'la birlikte kendisine doğru gelmekte olan kalabalığı gördü; bu onu memnun etti ve Yakup hayretler içindeydi. 13 Ve Yakup Yahuda'ya "Mısır ordugahında kraliyet giysileri giymiş, üzerinde çok kırmızı bir giysi ve başında bir krallık tacı olan, arabasından inip bize doğru gelen şu adam kim?" dedi. Yahuda da babasına cevap verip "O senin oğlun, kral Yusuf'tur" dedi. Yakup oğlunun ihtişamını görünce mutlu oldu.

14 Yusuf babasının yanına geldi ve babasının önünde eğildi; ordugahın bütün adamları da onunla birlikte Yakup'un önünde yere eğildiler. 15 Ve işte Yakup koştu ve acele edip oğlu Yusuf'un boynuna sarıldı, onu öptü ve ağladılar. Yusuf da babasını kucakladı, onu öptü ve ağladılar; bütün Mısır halkı onlarla birlikte ağladı.16 Yakup Yusuf'a "Yüzünü, hâlâ yaşadığını ve ihtişam içinde yaşadığını gördükten sonra artık sevinç içinde öleceğim" dedi. 17 Yakup'un oğulları, karıları, çocukları ve hizmetkarları ve Yakup'un tüm ev halkı Yusuf'la birlikte çok ağladılar; onu öpüp onunla birlikte çok ağladılar. 18 Yusuf ve bütün kavmı daha sonra evlerine, Mısır'a döndüler. Yakup ve oğulları ile ev halkının bütün çocukları Yusuf'la birlikte Mısır'a geldiler ve Yusuf

onları Mısır'ın en iyi yerine, Goşen diyarına yerleştirdi.

19 Yusuf babasına ve kardeşlerine "Gidip Firavun'a, kardeşlerim ve babamın ev halkı ve onlara ait herkes bana geldiler ve işte onlar Goşen diyarındalar, diyeceğim," dedi. 20 Ve Yusuf öyle yaptı ve kardeşleri Ruben, İssakar, Zebulun ve kardeşi Benyamin'i alıp Firavunun huzuruna çıkardı.21 Yusuf Firavunla konuşup dedi: "Kardeşlerim ve babamın ev halkı ve onlara ait olan herkes, sürüleri ve sığırlarıyla birlikte Mısır'da ikamet etmek için Kenan diyarından bana geldiler; kıtlık onlar üzerinde ağırdı".

22 Firavun Yusuf'a "Babanı ve kardeşlerini memleketin en güzel yerine yerleştir, onlardan iyi olan hiçbir şeyi esirgeme, memleketin yağından yesinler" dedi.

23 Yusuf cevap verip "İşte onları Goşen diyarına yerleştirdim çünkü onlar çobandırlar; bu yüzden Mısırlılardan ayrı olarak sürülerini gütmek için Goşen'de kalsınlar" dedi.

24 Firavun da Yusuf'a "Senden isteyecekleri her şeyi kardeşlerine ver" dedi. Yakup'un oğulları Firavun'un önünde eğildiler ve esenlik içinde ondan ayrıldılar. Ardından Yusuf babasını Firavun'un önüne getirdi. 25 Yakup gelip Firavun'un önünde eğildi. Yakup Firavuna hayırdua etti ve sonra dışarı çıktı. Yakup ve bütün oğulları ile bütün ev halkı Goşen diyarında oturdular.

26 İkinci yılda, yani Yakup yüz otuz yaşındayken, Yusuf kıtlığın bütün günleri boyunca babasını ve kardeşlerini, babasının bütün ev halkını küçüklerine varıncaya dek ekmekle besledi; hiçbir şeyden yoksun değillerdi. 27 Yusuf bütün memleketin en iyi kısmını onlara vermişti; Yusuf'un bütün günlerince Mısır'ın en iyi şeylerine sahiptiler. Yusuf onlara ve babasının tüm ev halkına her yıl kumaş ve giysiler de verirdi. Yakup'un oğulları, kardeşlerinin bütün günleri boyunca Mısır'da emniyet içinde yaşadılar.

28 Yakup her zaman Yusuf'un sofrasında yerdi. Yakup'la oğulları, [kendi] evlerinde yediklerinden başka, gece gündüz Yusuf'un sofrasından ayrılmazlardı.

29 Kıtlık günleri boyunca tüm Mısır Yusuf'un evinden ekmek yedi çünkü Mısırlılar kıtlık yüzünden kendilerine ait her şeyi satmışlardı. 30 Yusuf ekmek karşılığında Firavun adına Mısır'ın bütün topraklarını ve tarlalarını satın aldı. Yusuf ülkenin dört bir yanından mısır karşılığı olarak gümüş ve altının yanı sıra, paraları kalmadığında çok sayıda oniks taşı, bdelyum ve değerli giysiler topladı.

31 Yusuf eline gelen bütün gümüş ve altını, yaklaşık yetmiş iki talant kadar altın ve gümüşü ve ayrıca sayısız oniks taşını ve bdelyumu aldı ve gidip onları dört farklı yere gizledi: bir bölümünü Kızıldeniz yakınlarındaki çölde, bir bölümünü Perat nehri kıyısında, üçüncü ve dördüncü bölümünü ise Pers ve Medya kırsalının karşısındaki çölde sakladı. 32 Kalan altından ve gümüşten bir kısmını alıp bütün kardeşlerine ve babasının bütün ev halkına, babasının evinin bütün kadınlarına verdi. Geri kalanını da Firavunun evine getirdi; yaklaşık yirmi talant altın ve gümüş. 33 Yusuf, kalan bütün altını ve gümüşü Firavuna verdi. Firavun da onu hazineye koydu ve sonra memlekette kıtlık günleri sona erdi. Bütün memlekette ekip biçtiler ve her yıl elde ettikleri miktarları alıyorlardı; hiçbir eksikleri yoktu.

34 Yusuf Mısır'da emniyet içinde oturdu ve bütün memleket onun hükmü altında idi. Babası ve bütün kardeşleri Goşen diyarında oturdular ve onu mülk edindiler.

35 Yusuf çok yaşlanmış, günleri ilerlemişti. İki oğlu, Efraim ve Manasse de Rabbin yollarını ve kanununu öğrenmek için kardeşleri Yakup oğullarının çocuklarıyla beraber devamlı Yakup'un evinde kaldılar.

[36] Yakup ve oğulları Mısır diyarında Goşen topraklarında oturdular, orayı mülk edindiler ve orada semereli olup çoğaldılar.

BÖLÜM 56

[1] Yakup Mısır diyarında on yedi yıl yaşadı ve Yakup'un günleri, ömrünün yılları yüz kırk yedi yıl oldu. [2] O sırada Yakup, öleceği bir hastalığa yakalandı ve gönderip oğlu Mısır'dan Yusuf'u çağırdı. Oğlu Yusuf Mısır'dan babasının yanına geldi.

[3] Yakup Yusuf'a ve oğullarına şöyle dedi: "İşte ölmek üzereyim. Atalarınızın Tanrısı sizi ziyaret edecek ve sizi Rabbin size ve sizden sonra çocuklarınıza vermeye ant içtiği diyara geri getirecek. O nedenle şimdi ben ölünce, Kenan diyarındaki Hebron'da, Makpela'da bulunan mağaraya, atalarımın yanına beni gömün". [4] Yakup oğullarına, kendisini Hebron'da Makpela'da gömmeleri için yemin ettirdi, oğulları da bu konuda ona ant içtiler. [5] Ve onlara tembihleyip "Tanrınız Rabbe kulluk edin, çünkü atalarınızı kurtaran sizi de her sıkıntıdan kurtaracaktır" dedi.

[6] Yakup "Bütün çocuklarınızı yanıma çağırın" dedi ve Yakup'un bütün torunları gelip onun önünde oturdular. Yakup onlara hayırdua edip "Atalarınızın Tanrısı Rab size bunun bin katını versin ve sizi bereketlesin. Size babanız İbrahim'in bereketini versin" dedi. Yakup'un torunları o gün onlara hayırdua ettikten sonra yola çıktılar.

[7] Ertesi gün Yakup oğullarını yine çağırdı ve hepsi toplanıp ona geldiler ve önünde oturdular. O gün Yakup ölümünden önce oğulları için hayırdua etti, her adamı ayrı ayrı bereketledi; işte bunlar Rabbin İsrail'e ilişkin kanun kitabında yazılıdır.

[8] Yakup Yahuda'ya şunları dedi: "Oğlum, kardeşlerin için yiğit bir adam olduğunu biliyorum; onlar üzerinde saltanat sür ve oğulların onların oğulları üzerinde sonsuza dek hüküm sürsün. [9] Ancak oğullarına yay ve bütün savaş silahlarını kullanmayı öğret ki düşmanlarına hükmedecek olan kardeşlerinin savaşlarında savaşabilsinler".

[10] Yakup o gün oğullarına yine tembih edip dedi: "İşte bugün halkıma katılacağım; beni Mısır'dan çıkarın ve size emrettiğim üzere Makpela mağarasına gömün. [11] Ama unutmayın ki, beni oğullarınızdan biri değil, sadece sizler taşıyın. Beni gömmek üzere Kenan diyarına götürdüğünüzde bedenimi taşırken şöyle yapacaksınız: [12] Yahuda, İssakar ve Zebulun sedyemi doğu tarafından taşıyacaklar; Ruben, Şimeon ve Gad güneyden; Efraim, Manasse ve Benyamin batıdan; Dan, Aşer ve Naftali kuzeyden.

[13] Levi sizinle taşımasın, çünkü o ve oğulları ordugahta İsraillilerle birlikte Rabbin ahit sandığını taşıyacaklar. Kral olarak izzetinden ötürü oğlum Yusuf da taşımasın, ancak onların yerine Efraim ve Manasse taşıyacaklar. [14] Beni alıp götürdüğünüzde böyle yapacaksınız; size tembihlediğim şeylerin hiçbirini ihmal etmeyin. Bana bunu yaptığınızda vaki olacak ki, Rab sizi ve sizden sonra çocuklarınızı sonsuza dek lütufla hatırlayacaktır.

[15] Ve siz oğullarım, her bir kardeşinize ve akrabanıza saygı gösterin. Sizden sonra çocuklarınıza ve çocuklarınızın çocuklarına atalarınızın Tanrısı Rabbe daima kulluk etmelerini tembihleyin.[16] Onun bütün yollarında yürümek üzere Tanrınız Rabbin gözünde iyi ve doğru olanı yaparsanız, siz, çocuklarınız ve çocuklarınızın çocukları, diyarda ömrünüz sonsuza dek uzun olur.

[17] Ve sen, oğlum Yusuf, kardeşlerinin dikenlerini [suçlarını] ve yaptıkları kötülükle sana çektirdiklerini bağışla, çünkü Tanrı bunu senin ve çocuklarının iyiliği için yaptı. [18] Ve ey oğlum, kardeşlerini Mısır'da oturanlara bırakma, onların duygularını incitme çünkü işte onları Mısırlılardan korumak için onları Tanrı'nın ve senin ellerine havale ediyorum".

Yakup'un oğulları babalarına cevap "Ey babamız, bize emrettiğinin her şeyi, aynen

dediğin gibi yapacağız; yeter ki Tanrı bizimle olsun" dediler.

19 Yakup oğullarına söyleyip dedi: "Öyleyse, onun bütün yollarını tuttuğunuzda Tanrı sizinle olsun; Onun gözünde iyi ve doğru olanı yaparken onun yollarından ne sağa ne de sola sapmayın. 20 Çünkü biliyorum ki, diyarda sonraki günlerde başınıza pek çok ve ağır sıkıntılar gelecek, evet çocuklarınız ve çocuklarınızın çocukları, yalnızca Rabbe kulluk edin, o da sizi tüm sıkıntılardan kurtaracaktır.

21 Ona kulluk etmek için Tanrı'nın ardınca gideceğiniz ve sizden sonra çocuklarınıza ve çocuklarınızın çocuklarına Rabbi tanımayı öğreteceğiniz zaman, Rab size ve çocuklarınıza, çocuklarınız arasından bir hizmetçi çıkaracak. Rab onun eliyle sizi her sıkıntıdan kurtaracak, sizi Mısır'dan çıkaracak ve atalarınızın diyarına, onu güvenle miras almak üzere geri getirecektir". 22 Ve Yakup oğullarına emir vermeyi bıraktı ve ayaklarını yatağa çekti, ölüp halkının yanına katıldı.

23 Yusuf babasının üzerine kapanıp haykırdı ve ağladı, onu öptü. Acı bir sesle "Ah babam, babam" diyordu. 24 Oğlunun karıları ve bütün ev halkı Yakup'un üzerine kapandılar, onun için ağladılar ve Yakup için çok yüksek sesle feryat ettiler. 25 Yakup'un bütün oğulları birlikte kalkıp giysilerini yırttılar ve hepsi bellerine çul sardılar. Yüz üstü kapanıp ve göğe doğru başlarının üzerine toz attılar. 26 Yusuf'un karısı Asenat' haber verildi, o da kalkıp üzerine bir çul aldı ve yanında bütün Mısırlı kadınlarla birlikte gelip Yakup için yas tuttu ve ağladı.

27 Yakub'u tanıyan bütün Mısır halkı da o gün bu şeyi işitince geldiler; bütün Mısır günlerce ağladı. 28 Ayrıca Kenan diyarından kadınlar Mısır'a gelmişlerdi. Yakup'un öldüğünü duyduklarında Mısır'da yetmiş gün onun için ağladılar.

29 Bunun ardından Yusuf, hekimlere babasını mürrüsafi, günnük ve her türlü tütsü ve güzel kokuyla mumyalamalarını emretti. Hekimler de Yakup'u Yusuf'un kendilerine emrettiği gibi mumyaladılar.

30 Bütün Mısır halkı, ihtiyarlar ve Goşen diyarında oturanların hepsi Yakup için ağladılar ve yas tuttular. Onun bütün oğulları ve ev halkının çocukları, babaları Yakup için günlerce yas tuttular.

31 Yas günleri geçtikten sonra, yetmiş günün sonunda, Yusuf Firavun'a "Bana yemin ettirdiği üzere gidip babamı Kenan diyarına gömeceğim ve sonra döneceğim" dedi. 32 Firavun "Git, babanı söylediği gibi ve sana yemin ettirdiği gibi göm" deyip Yusuf'u gönderdi. Yusuf, kendilerine emrettiği gibi babaları Yakup'u gömmek üzere Kenan diyarına gitmek için bütün kardeşleriyle beraber kalktı. 33 Firavun, bunun Mısır'da ilan edilmesini emretti: "Yusuf ve kardeşleriyle Yakup'u gömmek için Kenan diyarına gitmeyen ölecektir". 34 Bütün Mısır Firavunun bildirisini işitti, hepsi birlikte kalktılar ve Firavunun bütün hizmetkarları ile evinin ihtiyarları ve Mısır diyarının bütün ihtiyarları Yusuf'la gittiler. Firavunun bütün memurları ve soyluları Yusuf'un hizmetkarları olarak birlikte çıktılar ve Yakup'u Kenan diyarında gömmek için gittiler.

35 Yakup'un oğulları tabutu taşıdılar; babalarının onlara emrettiği her şeye göre, oğulları da ona öyle yaptılar. 36 Tabut saf altındandı ve çepçevre oniks taşları ve bdelyum kakmalıydı. Tabutun örtüsü altın dokumaydı; ipliklerle birleştirilmiş, üzerlerinde oniks taşlarından ve bdelyum kancaları vardı. 37 Yusuf babası Yakup'un başına altından büyük bir taç ve eline altın bir asa koydu. Tabutu o dönem kralların âdeti olduğu üzere çevrelediler.

38 Mısır'ın bütün askerleri önünde şu sırayla gittiler: önce Firavunun bütün yiğitleri, ardından Yusuf'un yiğitleri ve onlardan sonra Mısırlıların geri kalanları. Hepsi kılıç kuşanmış, üzerlerinde zırhları ve savaş eşyaları vardı.

39 Bütün ağlayanlar ve yas tutanlar, tabutun karşısında ve belli bir mesafeden ağlayarak ve ağıt yakarak yürüyordu; halkın geri kalanı da tabutun peşinden geliyordu.

40 Yusuf'la ev halkı yalınayak ve ağlayarak tabutun yanına gittiler ve Yusuf'un geri kalan hizmetkarları onun etrafında durdular. Her adamın üzerinde ziynet eşyaları bulunuyordu ve hepsi savaş silahlarıyla donanmışlardı.

41 Yakup'un hizmetkarlarından ellisi tabutun önüne geçtiler ve yol boyunca mürrüsafi ve sarısabır ile her çeşit koku serptiler. Tabutu taşıyan Yakup'un bütün oğulları hoş kokunun üzerinde yürüdüler. Yakup'un hizmetkarları yol boyunca hoş koku serpiştirerek önden gittiler. 42 Ve Yusuf kalabalık bir orduyla çıktı ve Kenan diyarına varıncaya kadar her gün bu şekilde yaptılar. Ürdün'ün diğer tarafındaki Atad'ın harman yerine geldiler ve orada büyük bir yas tuttular.

43 Ve bütün Kenan kralları bunu işittiler ve hepsi, her biri evinden, otuz bir Kenan kralı, hepsi adamlarıyla birlikte Yakup için yas tutmak ve ağlamak üzere geldiler. 44 Bütün bu krallar Yakup'un tabutunu gördüklerinde işte Yusuf'un tacı onun üzerindeydi ve onlar da taçlarını tabutun üzerine koydular; onu taçlarla çevrelediler. 45 Ve bütün bu krallar orada Yakup oğulları ve Mısırlılar ile birlikte Yakup için büyük ve ağır bir yas tuttular çünkü Kenan'ın bütün kralları Yakup'un ve oğullarının yiğitliklerini biliyorlardı.

46 "Yakup Mısır'da öldü; oğulları ve bütün Mısır onu gömmek için Kenan diyarına götürüyorlar" haberi Esav'a ulaştı. 47 Esav Seir dağında oturuyordu ve bu şeyi duyunca oğulları ve bütün kavmi ile bütün ev halkı, çok büyük bir kalabalık, birlikte kalktılar ve Yakup için yas tutup ağlamaya geldiler. 48 Esav geldiğinde, kardeşi Yakup için yas tuttu. Bütün Mısır ve bütün Kenan yeniden ayağa kalktılar ve Esav ile birlikte o yerde Yakup için büyük bir yas tuttular.

49 Yusuf ve kardeşleri, babaları Yakup'u oradan alıp atalarının mağarasına gömmek için Hebron'a gittiler. 50 Kiryat-arba'ya, mağaraya geldiklerinde Esav oğullarıyla birlikte Yusuf'a ve kardeşlerine karşı durup "Yakup buraya gömülmeyecek, çünkü o bize ve babamıza aittir" diyerek engel oldular.

51 Yusuf ve kardeşleri Esav'ın oğullarının sözlerini duyunca çok öfkelendiler. Yusuf Esav'a yaklaşıp "Söyledikleri bu şey nedir? Babam Yakup, İshak'ın ölümünden sonra, artık yirmi beş yıl oluyor, büyük bir servet karşılığında onu senden satın almıştı. Ayrıca senden ve oğullarından ve senden sonraki soyundan bütün Kenan diyarını da satın aldı. 52 Yakup onu oğulları ve kendisinden sonraki soyu için sonsuza kadar miras olarak satın aldı; neden kalkmış bugün bunları diyorsun?" dedi.

53 Esav cevap verip dedi: "Yalan söylüyor ve uyduruyorsun çünkü senin söylediğin gibi bütün bu memlekette bana ait olan hiçbir şeyi satmadım. Kardeşim Yakup da bu memlekette bana ait olan hiçbir şeyi satın almadı" dedi. 54 Esav, sözleriyle Yusuf'u aldatmak için bunları söylemişti çünkü Esav, Kenan diyarında kendisine ait olan her şeyi Yakup'a sattığı günlerde Yusuf'un orada olmadığını biliyordu.

55 Yusuf Esav'a "Babam bunları seninle birlikte satın alma kaydına koymuştu ve kaydı şahitler huzurunda tasdik ettirmişti; işte Mısır'da bizimle beraberdir" dedi.

56 Esav da cevap verip "Kaydı getir de görelim, biz de öyle yapacağız".

57 Yusuf kardeşi Naftali'yi çağırıp dedi: "Çabuk ol, yalvarırım durma ve koş, Mısır'a git ve bütün kayıtları getir; satın alma kaydı, mühürlü kayıt ve açık kayıt, ayrıca ilk oğulluk hakkının tüm işlemlerinin yazılı olduğu tüm ilk kayıtları getir. 58 Onları buraya bize getir ki, onlardan Esav'ın ve oğullarının bugün söyledikleri sözler doğru mu öğrenelim". 59 Naftali Yusuf'u dinledi ve Mısır'a inmek için acele edip koştu. Naftali kırdaki geyiklerden daha çevikti, öyle ki mısır başaklarını ezmeden geçerdi.

60 Esav, Naftali'nin kayıtları getirmeye gittiğini görünce, o ve oğulları mağara önünde direnişlerini arttırdılar. Esav ve bütün kavmi Yusuf ve kardeşleriyle savaşmak üzere kalktılar. 61 Yakup'un bütün oğulları ve Mısır halkı Esav ve adamlarıyla savaştılar ve Esav'ın oğulları ve halkı Yakup'un oğullarının önünde düştüler; Yakup'un oğulları Esav'ın halkından kırk adam öldürdüler.

62 Yakup'un oğlu Dan oğlu Kuşim, o sırada Yakup'un oğulları ile beraberdi fakat savaş yerinden yaklaşık yüz arşın kadar uzaklıkta idi çünkü Yakup'un tabutunun yanında, Yakup'un torunlarıyla ile duruyordu. 63 Kuşim sağır ve dilsizdi ancak yine de insanlar arasındaki kargaşanın gürültüsünü anlamıştı. 64 Ve şöyle sordu: "Neden ölüyü gömmüyorsunuz ve bu büyük kargaşa nedir?". Ona Esav ve oğullarının sözlerini anlattılar. O da savaşın ortasında Esav'a doğru koştu ve Esav'ı bir kılıçla öldürdü, başını kesti ve uzağa fırladı. Esav savaşan halkın arasında düştü.

65 Kuşim bunu yapınca Yakup'un oğulları Esav'ın oğullarına galip geldiler ve Yakup'un oğulları babaları Yakup'u güçlü elle mağaraya gömdüler; Esav'ın oğulları bunu gördüler.

66 Yakup, Hebron'da, İbrahim'in bir mezar yeri olması için Het oğullarından satın almış olduğu Makpela mağarasında gömüldü ve çok pahalı giysiler içinde gömüldü. 67 Hiçbir kral, babasına ölümünde Yusuf'un verdiği kadar onur vermemişti; onu kralların gömülmesine layık büyük bir onurla gömdü. 68 Yusuf ve kardeşleri babaları için yedi günlük yas tuttular.

BÖLÜM 57

1 Bunun ardından, Esav'ın oğulları Yakup'un oğullarıyla savaştılar. Esav'ın oğulları Yakup'un oğulları ile Hebron'da savaşıyordu; Esav ise hâlâ ölü yatıyordu ve gömülmemişti. 2 Aralarındaki savaş şiddetliydi ve Esav'ın oğulları Yakup'un oğullarının önünde düştüler. Yakup'un oğulları Esav'ın oğullarından seksen kişiyi öldürdüler, Yakup'un oğullarının tarafında ise kimse ölmedi. Yusuf'un eli Esav oğullarının bütün kavmi üzerine üstün geldi ve Esav'ın oğlu Elifaz'ın oğlu Tsefo'yu ile elli adamını esir aldı, onları demir zincirlerle bağlayıp Mısır'a getirmeleri için hizmetkarlarının eline verdi.

3 Yakup'un oğulları Tsefo'yu ve halkını tutsak edince, Esav evinden geriye kalanlar esir alınmaktan korkup Esav'ın oğlu Elifaz ve halkı, Esav'ın cesediyle birlikte kaçıp Seir Dağı'na gittiler.4 Seir Dağı'na varınca Esav'ı Seir'de gömdüler ancak başını Seir'e getirmemişlerdi; başı Hebron'da savaşın olduğu yere gömülmüştü.

5 Esav'ın oğulları Yakup'un oğullarının önünden kaçtıklarında, Yakup'un oğulları onları Seir sınırlarına kadar kovaladılar ama kovalama sırasında içlerinden kimseyi öldürmediler; yanlarında taşıdıkları Esav'ın cesedi akıllarını karıştırmıştı. Böylece kaçtılar ve Yakup'un oğulları da geri dönüp kardeşlerinin Hebron'da bulunduğu yere geldiler ve o gün ve ertesi gün, dinlenmek üzere orada kaldılar.

6 Ve vaki oldu ki üçüncü gün, Horlu Seir'in bütün oğullarını ve doğunun bütün çocuklarını, denizin kumu gibi bir kalabalık topluluğu topladılar ve gidip Yusuf ve kardeşleriyle savaşmak üzere Mısır'a indiler.

7 Yusuf ve Yakup'un bütün oğulları, Esav oğullarının ve doğululların kardeşlerini kurtarmak amacıyla savaşmaya geldiklerini işittiler. 8 Yusuf ile kardeşleri ve Mısır'ın yiğit adamları çıkıp Ramses şehrinde savaştılar. Yusuf ve kardeşleri, Esav oğulları ile doğululara büyük bir darbe indirdiler. 9 İçlerinden altı yüz bin adam öldürdüler ve aralarında Horlu Seir oğullarının bütün güçlü adamlarını öldürdüler, sadece birkaçı sağ kaldı. Doğululardan ve Esav oğullarının birçoğunu da öldürdüler. Esav'ın oğlu Elifaz ve doğululların hepsi Yusuf ve kardeşlerinin önünden kaçtılar. 10 Yusuf ve kardeşleri Sukkot'a gelinceye kadar onları kovaladılar.

Sukkot'ta onlardan otuz adam öldürdüler, geri kalanlar ise kurtulup her biri kendi şehrine kaçtı. 11 Yusuf ile kardeşleri ve Mısır'ın yiğit adamları, bütün düşmanlarını vurmuş olarak, sevinç ve neşe içinde döndüler. 12 Elifaz'ın oğlu Tsefo ve adamları hâlâ Mısır'da Yakup oğullarına köle idiler ve acıları daha da arttı.

13 Esav oğulları ile Seir oğulları ülkelerine döndüklerinde, Seir oğulları Esav oğullarının savaşı yüzünden hepsinin Yakup oğulları ile Mısır halkının eline düşmüş olduklarını gördüler.14 O zaman Seir oğulları Esav oğullarına "Görüyorsunuz, sizin yüzünüzden ordugahta ne bir yiğit adam ne de savaş ustası kaldı.15 O yüzden şimdi diyarımızdan çıkın, Kenan diyarına, atalarınızın oturduğu diyara gidin. Sizin çocuklarınız neden bizim çocuklarımız mirasını alsın? 16 Esav oğulları Seir oğullarını dinlemediler. Seir oğulları da onlarla savaşmaya karar verdiler.

17 Esav oğulları gizlice Afrika kralı Angeas'a, orası Dinhaba'dır[cli], haber gönderip: 18 "Adamlarından bazılarını gönder, yanımıza gelsinler, biz de Horlu Seir oğullarıyla savaşalım çünkü bizi ülkeden kovmak için savaş yapmaya karar verdiler". 19 Dinhaba kralı Angeas da öyle yaptı çünkü o günlerde Esav oğulları ile dosttu. Angeas, Esav oğullarına beş yüz yiğit piyade ve sekiz yüz süvari gönderdi.

20 Seir oğulları doğululara ve Midyan oğullarına gönderip "Esav oğullarının bize yaptıklarını, Yakup oğulları ile yaptıkları savaş yüzünden neredeyse yok olmak üzere olduğumuzu gördünüz. 21 Şimdi gelin ve bize yardım edin. Onlara karşı birlikte savaşacağız, onları diyardan kovacağız ve kardeşleri Yakup oğulları ile yaptıkları savaşta onlar yüzünden ölen kardeşlerimizin intikamını alacağız" dediler. 22 Doğunun bütün oğulları Seir oğullarını dinlediler; kılıcını çekmiş yaklaşık sekiz yüz adam geldi. Esav oğulları o vakit Paran çölünde Seir oğulları ile savaştı.

23 Seir oğulları Esav oğullarına üstün geldiler. Seir oğulları o gün Esav oğullarından, Dinhaba kralı Angeas'ın adamlarından yaklaşık iki yüz kişiyi vurdular.

24 Ve ikinci gün Esav oğulları Seir oğulları ile ikinci kez savaşmak için yine geldiler. Bu ikinci defasında da savaş Esav oğulları üzerine ağır geldi ve Seir oğulları yüzünden çok sıkıldılar. 25 Esav oğulları Seir oğullarının kendilerinden daha kuvvetli olduklarını görünce, Esav oğullarından bazı adamlar saf değiştirip düşmanları Seir oğullarına yardım ettiler. 26 İkinci savaşta Esav oğullarının kavminden Dinhaba kralı Angeas'ın adamlarından elli sekiz kişi düştü.

27 Ve üçüncü gün Esav oğulları, kardeşlerinden bazılarının ikinci savaşta kendilerine karşı savaşmak için saf değiştirdiklerini duydular ve Esav oğulları bu şeyi duyunca yas tuttular. 28 "Düşmanlarımız Seir oğullarına yardım etmek için bize sırt çeviren kardeşlerimize ne yapalım?" dediler. Esav oğulları tekrar Dinhaba kralı Angeas'a yine haber gönderip şöyle dediler: 29 "Bize başka adamlar gönder ki onlarla birlikte Seir çocuklarıyla savaşalım, çünkü onlar bizden iki kat daha güçlüler". 30 Angeas tekrar Esav çocuklarına yaklaşık altı yüz yiğit adam gönderdi ve Esav oğullarına yardım etmeye geldiler.

31 On gün sonra Esav oğulları Paran Çölü'nde Seir oğulları ile tekrar savaşa girdiler. Savaş Seir oğullarına karşı çok şiddetli oldu ve bu kez Esav oğulları Seir çocuklarına galip geldiler. Seir oğulları Esav oğulları önünde vuruldular; Esav oğulları onlardan yaklaşık iki bin kişi öldürdüler. 32 Seir oğullarının bütün yiğitleri bu savaşta öldüler ve şehirlerinde sadece küçük çocukları kaldı.

[cli] Başlangıç 36:32

[33] Tüm Midyanlılar ve doğulular savaştan kaçmaya karar verdiler ve Seir oğullarını terk ettiler. Savaşı kaybettiklerini görünce kaçtılar ve Esav oğulları da doğuluları topraklarına varıncaya dek kovaladılar.

[34] Esav oğulları onlardan iki yüz elli kadar adam öldürdüler. O savaşta Esav oğullarından yaklaşık otuz adam düştü fakat bu kötülük Horlu Seir oğullarına yardım etmek üzere onların saflarına geçen kardeşleri yüzünden başlarına gelmişti. Esav oğulları, kardeşlerinin kötülüklerini bir kez daha öğrenince bu şey yüzünden tekrar yas tuttular.

[35] Savaştan sonra vaki oldu ki, Esav oğulları Seir'e geri döndüler ve Esav oğulları Seir oğullarının diyarında kalan herkesi katlettiler; karılarını ve küçük çocuklarını da öldürdüler. Elli delikanlı ile genç kızdan başka kimseyi sağ bırakmadılar. Esav oğulları onları öldürmediler; delikanlıları köle, genç kızları da eş olarak aldılar.

[36] Esav oğulları Seir oğullarının yerine Seir'de oturdular ve memleketlerini miras alıp onu mülk edindiler. [37] Esav oğulları memlekette Seir oğullarına ait her şeyi ve ayrıca onların sürülerini, boğalarını ve mallarını, her şeyi aldılar. Esavın oğulları bugüne dek Seir oğullarının yerine Seir'de oturmaktadır ve Esav oğulları memleketi ailelerine göre Esav'ın beş oğluna böldüler.

[38] O günlerde, Esav oğulları, mülk edindikleri topraklarda başlarına bir kral koymaya karar verdiler. Ve birbirlerine "Memlekette bize hükmetsin ve biz onun öğüdü altında olalım. Düşmanlarımıza karşı bizim savaşlarımızı yapsın" dediler ve öyle de yaptılar. [39] Tüm Esav oğulları, kardeşlerinden hiç kimsenin, kendi kardeşlerinden olmayan yabancı birinin üzerlerinde saltanat sürmesi için ant içtiler çünkü Esav oğulları, Seir oğullarıyla savaşırken kardeşlerinden çektikleri beladan ötürü hepsi oğlundan, kardeşinden ve arkadaşından bezmişti. [40] Bu nedenle Esav oğulları, o günden itibaren kardeşleri arasından değil de yabancı bir diyardan bir kral seçeceklerine dair ant içtiler. Bugüne dek böyledir.

[41] Orada Dinhaba kralı Angeas'ın halkından bir adam vardı; adı Beor'un oğlu Bela'ydı, çok yiğit bir adamdı, görünüşü güzel ve yakışıklıydı, her türlü hikmette bilge idi, kavrayış ve akıl sahibi bir adamdı. Angeas halkı içinde onun gibisi yoktu. [42] Esav'ın bütün oğulları onu alıp meshettiler ve kral olarak ona taç giydirdiler ve önünde eğilip ona "Yaşasın kral, yaşasın kral!" dediler. [43] Bez yaydılar; herkes altın ve gümüş küpeler veya yüzükler veya bilezikler getirip koydu; onu gümüş ve altın, oniks taşları ve bdelyum ile çok zengin yaptılar. Ona bir kraliyet tahtı yaptılar; başına bir krallık tacı koydular ve ona bir saray inşa ettiler. O da orada oturdu ve Esav'ın bütün oğulları üzerinde kral oldu.

[44] Angeas halkı savaşları için Esav'ın çocuklarından ücretlerini aldılar ve gidip Dinhaba'daki efendilerine döndüler.

[45] Bela, Esav oğulları üzerinde otuz yıl saltanat sürdü. Esav oğulları Seir oğulları yerine memlekette oturdular ve bugüne kadar onların yerinde güven içinde oturmaktalar.

BÖLÜM 58

[1] Ve vaki oldu ki, İsrailoğullarının Mısır'a inişlerinin otuz ikinci yılında, Yusuf yetmiş bir yaşındayken, o yıl Mısır kralı Firavun öldü ve yerine oğlu Magron geçti. [2] Firavun, ölümünden önce Yusuf'a oğlu Magron'a babalık etmesini ve Magron'un Yusuf'un gözetimi ve onun öğüdü altında olmasını emretti. [3] Tüm Mısır, Yusuf'un üzerlerine kral olması için bu şeye razı oldular çünkü Mısırlılar o zamana dek Yusuf'u sevmişlerdi. Firavun oğlu Magron sadece babasının tahtına oturdu ve o günlerde babasının yerine kral oldu.

[4] Magron hüküm sürmeye başladığında kırk bir yaşındaydı ve Mısır'da kırk yıl saltanat sürdü. Tüm Mısır, Mısır'da hüküm süren her kral için gelenekleri olduğu üzere, babasının

adına göre onu Firavun olarak adlandırdı. 5 Firavun babasının yerine hüküm sürdüğü zaman, babasının kendisine emretmiş olduğu gibi, Mısır'ın kanunlarını ve bütün devlet işlerini Yusuf'un eline verdi.

6 Yusuf Mısır'ın kralı oldu; bütün Mısır'ı o yönetiyordu ve bütün Mısır onun gözetimi ve onun öğüdü altındaydı. Bütün Mısır Firavunun ölümünden sonra Yusuf'a meyletmişti ve onlar üzerinde hüküm sürmesinden çok memnunlardı. 7 Ama aralarında, onu sevmeyen bazı insanlar vardı, hiçbir yabancı bize krallık yapmamalı, diyorlardı. Yine de o günlerde Mısır'ın tüm idaresi, Firavun'un ölümünden sonra Yusuf'a kalmıştı; yönetici olarak kimse herhangi bir müdahalede bulunmadan ülke genelinde istediğini yapıyordu.8 Bütün Mısır Yusuf'un himayesi altındaydı. Yusuf çevresindeki bütün düşmanlarla savaştı ve onlara boyun eğdirdi. Ayrıca bütün diyarı ve Kenan sınırlarına kadar olan bütün Filistîleri, Yusuf boyun eğdirdi, hepsi onun idaresi altında idiler; Yusuf'a her yıl vergi ödediler.

9 Mısır kralı Firavun babasının tahtına geçti; fakat babasının idaresi altında olduğu gibi, Yusuf'un denetimi ve öğüdü altındaydı.10 Yusuf'un öğüdü altında yalnızca Mısır diyarında saltanat sürdü ama Yusuf ise Mısır'dan büyük Perat ırmağına kadar bütün ülkede saltanat sürdü.11 Yusuf bütün yollarında başarılı oldu. Rab onunla birlikteydi ve Rab Yusuf'a daha da çok hikmet, onur, izzet ve Mısırlıların yüreklerinde ve bütün memlekette ona sevgi kazandırdı. Yusuf bütün ülkede kırk yıl saltanat sürdü. 12 Ve bütün günleri boyunca Filistî memleketleri, Kenan ve Sidon memleketleri ile Ürdün'ün karşı tarafındakiler, Yusuf'a hediyeler getirdiler. Bütün memleket Yusuf'un elinde idi ve ona her yıl belirlenen şekilde vergi öderlerdi çünkü Yusuf çevredeki bütün düşmanlarıyla savaşmış ve onlara boyun eğdirmişti. Bütün ülke Yusuf'un elindeydi ve Yusuf Mısır'da tahtında güven içinde oturdu.

13 Yakup'un oğulları, bütün kardeşleri de Yusuf'un bütün günlerinde memlekette emniyet içinde oturdular, memlekette semereli olup çoğaldılar ve babaları Yakup'un kendilerine emrettiği gibi bütün günlerince Rabbe kulluk ettiler.

14 Uzun günler ve yıllar sonra, Esav oğulları kralları Bela ile memleketlerinde sessiz sakin yaşadıkları sırada, Esav oğulları memlekette semereli olup çoğaldıklarında, kardeşleri Tsefo'yu ve adamlarını kurtarmak üzere gidip Yakup oğulları ve tüm Mısır ile savaşmaya karar verdiler; onlar o günlerde hala Yusuf'un kölesiydiler.

15 Esav oğulları tüm doğululara haber gönderdiler, onlarla barış yaptılar ve doğunun bütün çocukları Esav oğulları ile birlikte Mısır'a savaşmak için yanlarına geldiler.16 Dinhaba kralı Angeas'ın halkından da gelenler oldu. Ayrıca İsmail oğullarına da haber gönderdiler, onlar da geldiler. 17 Savaşlarında Esav oğullarına yardım etmek üzere bütün bu insanlar Seir'e geldiler. Ordugâh çok büyük ve denizin kumu kadar insan vardı; yaklaşık sekiz yüz bin adam, piyade ve süvari. Bütün bu birlikler Yakup oğullarıyla savaşmak için Mısır'a indiler ve Ramses yanında kamp kurdular.

18 Yusuf kardeşleriyle ve yaklaşık altı yüz adamdan oluşan Mısır'ın yiğit adamlarıyla birlikte çıktı ve onlarla Ramses diyarında savaştılar. O zaman Yakup oğulları, Yakup oğullarının Mısıra inişlerinin ellinci yılında, Bela'nın Seir'de Esav oğulları üzerindeki krallığının otuzuncu yılında, yeniden Esav oğulları ile savaştılar.

19 Rab, Esav'ın bütün yiğit adamlarını ve doğululuları Yusuf'un ve kardeşlerinin eline verdi. Esav'ın ve doğunun çocuklarının kavmi Yusuf'un önünde düştüler. 20 Esav halkından ve doğunun çocuklarından, Yakup oğullarının önüne yaklaşık iki yüz bin kişi düştü ve kralları Beor oğlu Bela savaşta onlarla birlikte öldü. Esav oğulları, krallarının savaşta düştüğünü ve öldüğünü görünce savaşta elleri zayıfladı. 21 Yusuf, kardeşleri

ve bütün Mısır, Esav evinin halkını vurmaya devam ediyordu. O zaman tüm Esav halkı, Yakup oğullarından korkup önlerinden kaçtılar. [22] Yusuf, kardeşleri ve Mısırlılar onları bir günlük yol boyunca kovaladılar ve onlardan üç yüz kadar adam öldürdüler. Yol boyunca onları vurmaya devam ettiler ve ardından peşlerini bıraktılar. [23] O zaman Yusuf ve bütün kardeşleri Mısır'a döndüler; içlerinden tek bir adam dahi eksilmemişti, fakat Mısırlılardan on iki adam ölmüştü.

[24] Yusuf Mısır'a dönünce, Tsefo ve adamlarının daha sıkı bağlanmalarını emretti ve onları demirlerle bağlayıp kederlerini artırdılar. [25] Esav oğulları ve doğululara gelince, her biri kendi şehrine utanç içinde geri döndüler; yanlarındaki yiğit adamların hepsi savaşta düşmüşlerdi.

[26] Esav oğulları, krallarının savaşta öldüğünü görünce acele edip doğulular arasından bir adam seçtiler. Adı Botsra ülkesinden Zerah oğlu Yobab'dı ve Bela yerine onu kralları yaptılar[clii]. [27] Ve Yobab Bela'nın yerine kral olarak tahta geçti ve Yobab Edom'da tüm Esav oğulları üzerinde on yıl saltanat sürdü. Esav oğulları o günden itibaren Yakup oğulları ile bir daha savaşmadılar. Esav oğulları Yakup oğullarının yiğitliğini biliyorlardı ve onlardan çok korkuyorlardı. [28] Ama o günden sonra Esav oğulları Yakup oğullarından nefret ettiler ve aralarındaki kin ve düşmanlık çok güçlüydü; bugüne dek böyledir.

[29] Bundan on yıl sonra, Botsralı Zerah'ın oğlu Yobab öldü ve Esav oğulları Teman ülkesinden Huşam[cliii] adında bir adamı aldılar. Yobab'ın yerine onların kralı oldu ve Huşam Edom'da tüm Esav oğulları üzerinde yirmi yıl krallık yaptı.

[30] Mısır kıralı Yusuf, kardeşleri ve bütün İsrail oğulları, o günlerde Yusuf'un bütün oğulları ve kardeşleriyle birlikte Mısır'da hiçbir engel olmadan veya kötü bir kaza yaşamadan emniyette oturdular. Mısır diyarı o vakitler, Yusuf ve kardeşlerinin günlerinde bir daha savaş görmedi.

BÖLÜM 59

[1] Yakup'la birlikte gelip Mısır'da oturan İsrail oğullarının adları bunlardır. Yakup'un bütün oğulları, herkes ev halkıyla birlikte Mısır'a geldiler.

[2] Lea'nın oğulları Ruben, Şimeon, Levi, Yahuda, İssakar, Zebulun ve kız kardeşleri Dina'ydı.

[3] Rahel'in oğulları Yusuf ve Benyamin'di.

[4] Lea'nın cariyesi Zilpa'nın oğulları Gad ve Aşer'di.

[5] Rahel'in cariyesi Bilha'nın oğulları Dan ve Naftali'ydi.

[6] Babaları Yakup ile Mısır'a gelmeden önce Kenan diyarında kendilerine doğan zürriyetleri bunlardı.

[7] Ruben'in oğulları Hanok, Pallu, Hetsron ve Karmi idi.

[8] Şimeon'un oğulları Yemuel, Yamin, Ohad, Yakin, Tsohar ve Kenanlı kadının oğlu Saul idi.

[9] Levi'nin oğulları Gerşon, Kohat, Merari ve Mısır'a inerken doğan kızkardeşleri Yokebed'di.

[10] Yahuda'nın oğulları Er, Onan, Şela, Perets ve Zerah'tı. [11] Er ile Onan Kenan diyarında öldüler. Perets'in oğulları Hetsron ve Hamul idi.

[12] İssakar'ın oğulları Tola, Puva, Yob ve Şimron'du.

[13] Zebulun'un oğulları Sered, Elon ve Yahleel idi. Dan'ın oğlu Huşim'di.

[14] Naftali'nin oğulları Yahtseel, Guni, Yetzer ve Şillem idi.

[clii] Başlangıç 36:33

[cliii] Başlangıç 36:34

15 Gad'ın oğulları Tsifyon, Haggi, Şuni,
Etsbon, Eri, Arodi ve Areli idi.

16 Aşer'in çocukları Yimna, Yişva, Yişvi,
Beria ve kızkardeşleri Serah'tı. Beria'nın
oğulları Heber ve Malkiel idi.

17 Benyamin'in oğulları Bela, Beker, Aşbel,
Gera, Naaman, Ehi, Roş, Muppim, Huppim
ve Ard.

18 Yusuf'un Mısır'da doğan oğulları Manasse
ve Efraim idi.

19 Yakup'un soyundan gelenlerin hepsi
yetmiş candı. Mısır'da oturmak üzere
babaları Yakup ile birlikte gelenler bunlardır.
Yusuf ve bütün kardeşleri Mısır'da emniyet
içinde oturdular ve Yusuf yaşadığı sürece
Mısır'ın en iyilerinden yediler. 20 Yusuf Mısır
diyarında doksan üç yıl yaşadı ve Yusuf
Mısır'da seksen yıl saltanat sürdü.

21 Yusuf'un öleceği günler yaklaşınca,
gönderip kardeşlerini ve babasının bütün ev
halkını çağırdı; hepsi bir araya gelip onun
huzuruna oturdular. 22 Ve Yusuf kardeşlerine
ve babasının tüm ev halkına dedi: "İşte ben
ölüyorum ve Tanrı sizi mutlaka ziyaret
edecek ve sizi atalarınıza vereceğine ant
içtiği diyara götürecektir. 23 Tanrı sizi
buradan atalarınızın diyarına götürmek için
ziyaret ettiğinde, benim kemiklerimi de
buradan yanınızda götürün". 24 Yusuf, İsrail
oğullarına, kendilerinden sonraki zürriyetleri
için yemin ettirip, Tanrı mutlaka sizi ziyaret
edecek ve kemiklerimi de buradan
beraberinizde çıkaracaksınız, dedi. 25 Bunun
ardından o yıl, İsraillilerin Mısır'a inişlerinin
yetmiş birinci yılında, Yusuf öldü.

26 Yusuf Mısır diyarında öldüğü vakit yüz on
yaşındaydı. Bütün kardeşleri ve bütün
hizmetkarları kalkıp âdetlerine göre Yusuf'u
mumyaladılar. Kardeşleri ve bütün Mısır
yetmiş gün onun için yas tuttular. 27 Yusuf'u
baharatlarla ve her çeşit hoş kokuyla dolu bir
tabuta koydular ve onu ırmak kenarına
gömdüler; orası Sihor'dur. Oğulları,
kardeşleri ve babasının bütün ev halkı yedi
gün onun için yas tuttular.

28 Yusuf'un ölümünden sonra, Mısırlılar o
günlerde İsrail oğulları üzerinde hakimiyet
kurmaya başladılar. Babasının yerine
saltanat süren Mısır kıralı Firavun Mısır'ın
tüm yetkisini eline aldı. Mısır'ın tüm idaresi
onun elindeydi ve halkı üzerinde güvenle
hüküm sürdü.

BÖLÜM 60

1 İsraillilerin Mısır'a inmelerinin yetmiş ikinci
yılında, Yusuf'un ölümünden sonra, Esav
oğlu Elifaz oğlu Tsefo ve adamları Mısır'dan
kaçıp uzaklara gittiler. 2 [Tsefo] Afrika'ya,
yani Dinhaba'ya, Afrika kralı Angeas'a gitti.
Angeas onları büyük bir onurla karşıladı ve
Tsefo'yu ordusunun komutanı yaptı. 3 Tsefo,
Angeas'ın ve halkının gözünde lütuf buldu ve
Tsefo, uzun bir süre Afrika kralı Angeas'ın
ordu komutanlığını yaptı.

4 Ve Tsefo, gidip Mısırlılarla ve Yakup
oğullarıyla savaşmak ve kardeşlerinin
intikamını almak amacıyla Afrika kralı
Angeas'ı bütün ordusunu toplaması için
aklını çeldi. 5 Ama Angeas bu konuda
Tsefo'yu dinlemedi çünkü Angeas Yakup
oğullarının gücünü ve Esav'ın çocuklarıyla
yaptıkları savaşta ordusuna ne yaptıklarını
biliyordu. 6 O günlerde Tsefo, Angeas'ın ve
tüm halkının gözünde çok büyüktü. Onları
sürekli Mısır'a karşı savaşmaya ayarttıysa da
istemediler.

7 O günlerde Kittim[cliv] ülkesinin Puzimna
şehrinde, adı Uzu olan bir adam vardı ve
Kittim çocukları tarafından layık olmayan bir
şekilde tanrılaştırılmıştı. Sonra Adam öldü ve
oğlu yoktu, sadece adı Yanya olan bir kızı
vardı. 8 Kız son derece güzel, alımlı ve
zekiydi; memlekette güzellik ve hikmet
bakımından onun gibisi yoktu.

9 Afrika kralı Angeas'ın adamları onu
gördüler ve gelip ondan övgülerle bahsettiler.
Angeas Kittim çocuklarına haber gönderip

[cliv] Yaşar 10:16

onu kendisine bir eş olarak almak istediğini söyledi. Kittim halkı da onu eş olarak vermeyi kabul etti.

10 Angeas'ın habercileri Kittim ülkesinden ayrıldıkları sırada, işte Bibentu [Benevento] kralı Turnus'un habercileri Kittim'e geldiler çünkü Bibentu kralı Turnus da habercilerini Yanya'yı kendine bir eş olarak almak üzere göndermişti çünkü onun da adamları ondan övgüyle söz etmişlerdi; bu yüzden bütün hizmetkarlarını ona göndermişti.

11 Turnus'un hizmetkarları Kittim'e geldiler ve Yanya'nın kralları Turnus'a eş olarak verilmesini istediler. 12 Kittim halkı onlara "Onu size veremeyiz, çünkü Afrika kralı Angeas, siz gelmeden önce onu kendisine bir eş olarak almayı arzu ediyordu ve bizden onu istedi, bu yüzden kızı Turnus'a vererek Angeas'ı mahrum edecek bir şey yapamayız. 13 Çünkü Angeas'ın bize karşı savaşıp bizi yok etmesinden çok korkuyoruz. Efendiniz Turnus da bizi onun elinden kurtaramaz" dediler.14 Turnus'un habercileri Kittim çocuklarının sözlerini duyunca efendilerine döndüler ve Kittim çocuklarının tüm sözlerini ona anlattılar.

15 Kittim'in çocukları Angeas'a bir not gönderip şöyle dediler: "İşte Turnus, Yanya'yı kendisine bir eş olarak almak için adamlarını gönderdi ve biz de ona böyle cevap verdik. Sana karşı savaşmak için bütün ordusunu topladığını ve kardeşin Lukus'a karşı savaşmak için Sardinya yolundan geçmeyi planladığını ve ardından sana karşı savaşmaya geleceğini duyduk".16 Angeas Kittim oğullarının yazılı olarak kendisine göndermiş olduğu sözleri işitince öfkesi alevlendi, kalkıp bütün ordusunu topladı ve adalar üzerinden Sardinya'ya, Sardinya kralı kardeşi Lukus'a gitti.

17 Lukus'un oğlu Niblos, amcası Angeas'ın geldiğini duyunca büyük bir orduyla onu karşılamaya çıktı. Onu öptü ve kucakladı. Niblos Angeas'a "Babama hatırını sorduğunda, seninle Turnus'la savaşmaya gideceğim zaman, ondan beni ordusunun komutanı yapmasını iste" dedi ve Angeas da öyle yaptı. Kardeşinin yanına gitti ve kardeşi de onu karşılamaya geldi; ona hatırını sordu.18 Angeas, kardeşi Lukus'un hatırını sorduktan sonra oğlu Niblos'u [Lukus'un] ordusunun komutanı yapmasını istedi, Lukus da öyle yaptı. Angeas ve kardeşi Lukus kalkıp savaşmak üzere Turnus'un üzerine yürüdüler; yanlarında büyük bir ordu ve kalabalık bir halk vardı.

19 Gemilere bindiler ve Aştores vilayetine geldiler ve işte Turnus da onlara doğru geliyordu. Sardinya'yı yok etmeye niyet etmişti ve ardından savaşmak için Angeas'a gidecekti. 20 Angeas ve kardeşi Lukus, Turnus ile Kanopya vadisinde karşılaştılar; savaş çok çetin ve şiddetli geçti.

21 Savaş Sardinya kralı Lukus'a karşı ağırdı ve bütün ordusu düştü; oğlu Niblos da o savaşta düştü. 22 Amcası Angeas hizmetkarlarına emredip Niblos için altın bir tabut yaptılar ve onu içine koydular. Angeas tekrar Turnus'la savaştı, Angeas ona üstün geldi; onu ve tüm adamlarını kılıçtan geçirdi. Angeas, kardeşinin oğlu Niblos'un ve kardeşi Lukus'un ordusunun intikamını aldı.23 Turnus ölünce, savaşta sağ kalanların elleri zayıfladı ve Angeas ile kardeşi Lukus'un önünden kaçtılar.24 Angeas ile kardeşi Lukus, onları Alfanu ile Roma arasındaki ana yola dek kovaladılar ve Turnus'un bütün ordusunu kılıçtan geçirdiler.

25 Sardinya kralı Lukus, hizmetkarlarına tunçtan bir tabut yapmalarını, oğlu Niblos'un bedenini oraya koymalarını emretti ve onu o yerde gömdüler. 26 Orada, ana yol üzerinde onun üstüne yüksek bir kule inşa ettiler; adına Niblos dediler, bugüne dek öyledir. Bibentu kralı Turnus'u da Niblos ile birlikte oraya gömdüler. 27 İşte, Alfanu ile Roma arasındaki anayol üzerinde bir yanda Niblos'un mezarı, diğer yanda Turnus'un mezarı bulunmaktadır; bugüne dek aralarından bir yol geçmektedir.

28 Niblos gömüldüğünde, babası Lukus ordusuyla Sardinya'ya, ülkesine döndü ve

Afrika kralı, kardeşi Angeas da halkıyla birlikte Bibentu şehrine gitti; orası Turnus'un şehridir.

29 Bibentu sakinleri onun ününü duymuş ve ondan çok korkuyordu; ağlayarak ve yakararak onu karşılamaya çıktılar. Bibentu sakinleri Angeas'a onları öldürmemesi ve şehirlerini yok etmemesi için yalvardılar. O da öyle yaptı çünkü Bibentu o günlerde Kittim çocuklarının şehirlerinden biri olarak kabul görüyordu; bu nedenle şehri yok etmedi. 30 Ancak o günden sonra Afrika kralının askerleri talan etmek ve yağmalamak için Kittim'e giderlerdi ve ne zaman gitseler, Angeas ordusunun komutanı Tsefo da onlarla birlikte giderdi.

31 Bunun ardından Angeas ordusuyla dönüp Puzimna şehrine geldiler ve Angeas orada Uzu'nun kızı Yanya'yı eş olarak alıp kendi şehrine, Afrika'ya getirdi.

BÖLÜM 61

1 O sırada Mısır kralı Firavun, tüm halkına, kendisi için Mısır'da sağlam bir saray yapmalarını emretti. 2 Yakup oğullarına da yapım işinde Mısırlılara yardım etmelerini emretti. Mısırlılar krallık konutu olarak güzel ve görkemli bir saray yaptılar. O da orada oturdu, yönetimini yeniledi ve güven içinde hüküm sürdü.

3 Yakup'un oğlu Zebulun o yıl, yani İsraillilerin Mısır'a gelişlerinin yetmiş ikinci yılında öldü. Zebulun öldüğünde yüz on dört yaşında idi ve bir tabuta konup çocuklarına teslim edildi. 4 Yetmiş beşinci yılda kardeşi Şimeon öldü; öldüğünde yüz yirmi yaşındaydı ve o da bir tabuta konarak çocuklarına teslim edildi.

5 Dinhaba kralı Angeas'ın ordusunun komutanı Esav oğlu Elifaz oğlu Tsefo, Mısır'da Yakup oğullarıyla savaşa hazırlanması için Angeas'ı her gün ayartıyordu, Angeas ise bunu yapmak istemiyordu çünkü kulları, Esav oğullarıyla yaptıkları savaşta onlara yaptıklarını, Yakup oğullarının bütün kudretini ona anlatmışlardı.

6 O günlerde Tsefo, Yakup oğullarıyla savaşması için Angeas'ı her gün ayartıyordu. 7 Ve bir süre sonra Angeas, Tsefo'nun sözlerine kulak verdi ve Yakup oğulları ile Mısır'da savaşmaya razı oldu. Angeas, deniz kıyısındaki kum kadar kalabalık, bütün halkını düzene soktu ve savaşmak için Mısır'a gitme kararı aldı.

8 Angeas'ın hizmetkarları arasında on beş yaşında bir genç vardı, adı Beor'un oğlu Balam'dı; genç çok bilgeydi ve büyücülük sanatından anlıyordu. 9 Angeas Balam'a "Rica ederim bizim için büyü yap da şimdi girmekte olduğumuz bu savaşta kimin galip geleceğini bilelim" dedi. 10 Balam balmumu getirmelerini emretti ve onlarla Angeas'ın ordusunu ve Mısır'ın ordusunu temsil eden savaş arabaları ile atlıların suretini yaptı. Onları bu amaç için hazırlamış olduğu büyülü suya koydu, eline mersin ağaçlarının dallarını aldı büyüsünü yapıp suyun üzerinde birleştirdi ve suda ona Mısırlılar ile Yakup oğullarına benzer görüntülerin önünde düşen Angeas ordularına benzer görüntüler göründü.

11 Ve Balam bu şeyi Angeas'a söyleyince Angeas umutsuzluğa kapılıp savaşmaya Mısır'a inmek için silahlanmadı; kendi şehrinde kaldı. 12 Elifaz'ın oğlu Tsefo, Angeas'ın Mısırlılarla savaşmak için yola çıkmaktan vazgeçtiğini görünce, Afrika'dan, Angeas'ın yanından kaçtı ve gidip Kittim'e geldi.

13 Kittim'in halkı onu büyük bir onurla karşıladılar ve savaşmaları için onu tuttular. Tsefo o günlerde fazlasıyla zengin oldu. Afrika kralının birlikleri o günlerde hâlâ yayılmaya devam ediyordu. Kittim oğulları toplanıp üzerlerine ilerleyen Afrika kralı Angeas'ın birlikleri yüzünden Kuptizya Dağına gittiler.

14 Bir gün Tsefo genç bir düveyi kaybetti ve onu aramaya gitti. Dağın etrafında

dolaşırken sesini duydu. [15] Tsefo oraya gittiğinde dağın dibinde büyük bir mağara olduğunu gördü; mağaranın girişinde büyük bir taş vardı. Tsefo taşı yarıp mağaraya girdi ve işte büyük bir hayvan öküzü yiyordu. Ortasından yukarısı bir insana, aşağısı da bir hayvana benziyordu. Tsefo hayvana karşı kalktı ve onu kılıçlarıyla öldürdü.[16] Ve Kittim sakinleri bunu duyunca çok sevindiler, "Sığırlarımızı yiyip bitiren bu hayvanı öldüren bu adama ne yapalım?" dediler. [17] Ve hepsi yılda bir günü ona ayırıp kutlama kararı aldılar ve adına Tsefo bayramı dediler. Her yıl o gün ona sunular ve ona hediyeler getirirlerdi.

[18] O sırada, kral Angeas'ın karısı Uzu'nun kızı Yanya hastalandı. Angeas ve memurları çok endişelendiler. Angeas bilge adamlarına "Yanya'ya ne yapmalıyım, onu hastalığından nasıl iyileştiririm? dedi ve bilge adamları da ona "Kraliçe, ülkemizin havası Kittim diyarının havası gibi olmadığı ve suyumuz onların suyu gibi olmadığı için hastalandı. [19] Hava ve su değişikliği nedeniyle hastalandı, ayrıca ülkesinde atalarının su kemerleriyle getirttikleri, yalnızca Purma'dan [Fermo] gelen suyu içerdi.

[20] Angeas hizmetkarlarına emretti, onlar da ona kaplarla Kittim'e ait Purma sularından getirdiler. Bu suları tarttıklarında Afrika sularından daha hafif buldular.

[21] Angeas bunu görünce tüm görevlilerine binlerce ve onbinler halinde taş yontucuları toplamalarını emretti. Sayısız taş yonttular ve inşaatçılar gelip son derece sağlam bir kemer yaptılar. Kittim diyarından Afrika'ya kadar su taşıdılar ve bu sular, kraliçe Yanya ve tüm sorunları için, gerek içmesi gerek onunla pişirmesi, gerek yıkamak ve banyo yapmak ve ayrıca onunla gıda elde edilebilecek tüm tohumları ve meyveleri sulamak içindi. [22] Kral, büyük gemilerle Kittim'in toprağını getirmelerini emretti. Bununla inşa etmek için taşlar da getirdiler ve inşaatçılar kraliçe Yanya için saraylar inşa ettiler ve kraliçe hastalığından iyileşti.

[23] Sonraki yıl Afrika birlikleri her zamanki gibi yağmalamak üzere Kittim ülkesine gitmeye başladılar. Elifaz oğlu Tsefo haberlerini alınca onlarla ilgili emirler verdi, onlarla savaştı ve onun önünden kaçtılar. Kittim ülkesini onlardan kurtardı.

[24] Kittim oğulları Tsefo'nun cesaretini gördüklerinde karar verip Tsefo'yu üzerlerine kral yaptılar. O da onların üzerinde kral oldu ve hüküm sürerken Tubal çocuklarını ve çevredeki tüm adaları boyundurukları altına almaya gittiler.

[25] Kralları Tsefo başlarına geçti, Tubal ve adalarla savaşa girdiler ve onları boyun eğdirdiler. Savaştan döndüklerinde yönetimini tazelediler ve onun için krallık konutu ve tahtı için çok büyük bir saray inşa ettiler. Ona büyük bir taht yaptılar ve Tsefo bütün Kittim diyarında ve İtalya diyarında elli yıl saltanat sürdü.

BÖLÜM 62

[1] İsrailliler'in Mısır'a inişlerinin yetmiş dokuzuncu yılında, Yakup oğlu Ruben öldü. Ruben öldüğünde yüz yirmi beş yaşındaydı; onu bir tabuta koydular ve çocuklarının eline teslim edildi.

[2] Sekseninci yılda kardeşi Dan öldü. Öldüğünde yüz yirmi yaşındaydı. O da bir tabuta konarak çocuklarının eline teslim edildi.

[3] O yıl Edom Kralı Huşam öldü ve ondan sonra Bedat oğlu Hadad otuz beş yıl saltanat sürdü[clv]. Seksen birinci yılda Mısır'da Yakup oğlu İssakar öldü ve İssakar öldüğünde yüz yirmi iki yaşındaydı. Mısır'da bir tabuta konuldu ve çocuklarının eline teslim edildi.

[4] Seksen ikinci yılda kardeşi Aşer öldü. Öldüğünde yüz yirmi üç yaşındaydı. Mısır'da

[clv] Başlangıç 36:35

bir tabuta konulup çocuklarının eline teslim edildi.

5 Seksen üçüncü yılda Gad öldü. Öldüğünde yüz yirmi beş yaşındaydı. Mısır'da bir tabuta konarak çocuklarının eline teslim edildi.

6 Seksen dördüncü yılda, yani Edom kralı Bedad oğlu Hadad'ın krallığının ellinci yılında, Hadad bütün Esav oğullarını topladı ve bütün ordusunu hazır hale getirdi; yaklaşık dört yüz bin adam. Moab diyarına yöneldi ve Moab ile savaşıp onları haraca bağlamaya gitti. 7 Moab oğulları bunu işitince çok korktular ve Edom kralı Bedad oğlu Hadad'la savaşta onlara yardım etmeleri için Midyan oğullarına haber gönderdiler.

8 Hadad Moab diyarına gelince Moab ile Midyan oğulları onu karşılamaya çıktılar ve Moab kırında ona karşı savaş düzeni aldılar. 9 Hadad Moab'la cenk etti. Moab oğullarından ve Midyan oğullarından pek çok adamı, yaklaşık iki yüz bin adam öldürdü.

10 Savaş Moab'a karşı çok şiddetliydi. Moab oğulları savaşı kaybettiklerini görünce ellerini zayıflatıp arkalarına döndüler ve Midyan oğullarını savaşta bıraktılar.11 Midyan oğulları Moab'ın niyetlerinden habersiz savaşmaya devam ettiler. Hadad ve bütün ordusuyla savaştılar ve bütün Midyan onun önünde düştü.12 Hadad bütün Midyan'ı ağır bir şekilde vurdu ve onları kılıcın ucuyla öldürdü. Moab'a yardıma gelenlerden hiçbirini sağ bırakmadı. 13 Tüm Midyan oğulları savaşta telef olup Moab oğulları kaçtıktan sonra, Hadad o zaman bütün Moab'ı haraca bağladı, onun eline geçtiler ve emredildiği üzere her yıl vergi ödediler. Sonra Hadad ülkesine geri döndü.

14 Bir yıl sonra, diyarda yaşayan Midyanlıların geri kalanı, kardeşlerinin Moab uğrunda Hadad'la savaşırken düştüklerini, Moab oğullarının savaşta onlara sırtlarını dönüp Midyan'ı savaşta tek başına bıraktıklarını öğrenince, Midyan prenslerinden beşi, ülkelerinde kalan kardeşlerinin geri kalanıyla, kardeşlerinin intikamını almak üzere Moab'la savaşmaya karar verdiler.

15 Midyan oğulları haber gönderdiler; kardeşleri olan doğulular ve kardeşleri olan Ketura'nın oğulları, Moab ile savaşta Midyan'a yardım etmeye geldiler.16 Moab oğulları bütün doğuluların kendileriyle savaşmak için toplandıklarını işitince çok korktular. Edom diyarına, Bedad oğlu Hadad'a bir mesaj gönderdiler: 17 "Şimdi gelip bize yardım edin ve Midyan'ı vuralım çünkü hepsi bir araya toplandılar ve savaşta düşen Midyan'ın intikamını almak üzere doğulu bütün kardeşleriyle birlikte bizimle savaşmak için geldiler".

18 Edom kralı Bedad oğlu Hadad da bütün ordusuyla yola çıktı ve Midyan'la savaşmaya Moab diyarına gitti. Midyan ile doğulular Moab ile Moab kırında savaştılar ve savaş aralarında çok şiddetli geçti.19 Hadad bütün Midyan oğullarını ve doğuluları kılıçtan geçirdi. O zaman Hadad Moab'ı Midyan'ın elinden kurtardı. Midyan'dan ve doğululardan geriye kalanlar Hadad ve ordusunun önünden kaçtılar. Hadad onları ülkelerine kadar kovaladı ve onları feci bir şekilde vurdu; öldürülenler yola serildiler.

20 Hadad, Moab'ı Midyan'ın elinden kurtardı. Midyan'ın bütün oğulları kılıçtan geçirilmişti. Hadad ülkesine geri döndü. 21 O günden sonra Midyan oğulları Moab oğullarından nefret ettiler çünkü onlar uğrunda savaşta düşmüşlerdi. Bütün günler boyunca aralarında hep büyük ve şiddetli bir düşmanlık oldu. 22 Moab diyarı yolunda Midyanlı herkes Moab'ın kılıcıyla telef oldular. Midyan diyarı yolundaki Moablılar da Midyanlıların kılıcıyla telef oldular. Midyan Moab'a ve Moab da Midian'a çok günler hep böyle yaptı.

23 O vakitler Yakup oğlu Yahuda, Yakup'un Mısır'a inişinin seksen altıncı yılında, Mısır'da öldü. Yahuda öldüğünde yüz yirmi dokuz yaşındaydı. Onu mumyaladılar, bir tabuta koydular ve çocuklarının eline teslim edildi.

24 Seksen dokuzuncu yılda Naftali öldü. Yüz otuz iki yaşındaydı ve bir tabuta konarak çocuklarının eline teslim edildi.

25 İsraillilerin Mısır'a inişlerinin doksan birinci yılında, yani Esav oğlu Elifaz oğlu Tsefo'nun Kittim oğulları üzerindeki saltanatının otuzuncu yılında, Afrikalılar Kittim oğullarını her zamanki gibi yağmalamaya geldiler; ancak on üç yıldır onlara saldırmamışlardı.

26 O yıl onlar üzerine geldiler. Elifaz oğlu Tsefo adamlarından bazılarıyla onlara karşı çıkıp feci şekilde vurdu. Afrika askerleri Tsefo'nun önünden kaçtılar ve öldürülenler önünde düştüler. Tsefo ile adamları onları takip ettiler ve Afrika'ya yaklaşana dek onları vurmaya devam ettiler. 27 Afrika kralı Angeas, Tsefo'nun yaptığı şeyi işitti, bu şey canını sıktı ve Angeas Tsefo'dan hep korktu.

BÖLÜM 63

1 Doksan üçüncü yılda, Yakup oğlu Levi Mısır'da öldü. Levi öldüğünde yüz otuz yedi yaşındaydı. Onu bir tabuta koydular ve çocuklarının eline teslim edildi.

2 Levi'nin ölümünün ardından, Mısırlılar Yusuf'un kardeşleri Yakup oğullarının öldüğünü görünce Yakup oğullarına eziyet etmeye, o günden Mısır'dan çıktıkları güne dek onların canlarından bezdirmeye başladılar. Mısırlılar o günlerde Yusuf'un Yakup oğullarına vermiş olduğu bütün bağları ve tarlaları, İsrail halkının yaşadığı bütün seçkin evleri ve Mısır'ın bütün yağını [güzelliklerini] ellerinden aldılar.

3 Ve o günlerde bütün Mısır'ın eli İsrail oğullarına karşı daha şiddetlendi ve Mısırlılar, İsrail oğulları canlarından bezinceye dek İsraillileri zarar verdiler.

4 O günlerde vaki oldu ki, İsrail'in Mısır'a inişinin yüz ikinci yılında, Mısır kralı Firavun öldü ve yerine oğlu Melol kral oldu. O günlerde Yusuf'u ve kardeşlerini tanımış Mısır'ın bütün yiğit adamları ile bütün o nesil öldüler. 5 Onların yerine, Yakup oğullarını, onlara yapmış oldukları iyilikleri ve Mısır'daki bütün güçlerini bilmeyen başka bir nesil türedi.

6 Bu nedenle, o günden itibaren Mısırlılar Yakup oğullarını canlarından bezdirmeye ve onları her türlü ağır işlere maruz bırakmaya başladılar çünkü kıtlık günlerinde kendilerini kurtaran atalarını tanımıyorlardı. 7 Bu iş, İsrail oğullarının son günlerinde kendilerine fayda sağlaması için İsrail oğulları Tanrıları Rabbi tanısınlar diye Rabdendi. 8 Ta ki Rabbin halkı İsrail uğrunda Mısır'da yapacağı alâmetleri ve büyük harikaları anlasınlar ve İsrail oğulları atalarının Tanrısı Rabden korkup, onlar ve artlarından soyları, onun bütün yollarında yürüsünler diye olmuştu.

9 Melol krallık sürmeye başladığında yirmi yaşındaydı ve doksan dört yıl saltanat sürdü. Mısırlılar, Mısır'da kendilerini yöneten her krala yaptıkları gibi, babasının adına göre onu Firavun olarak adlandırdılar.

10 O sırada Afrika kralı Angeas'ın bütün birlikleri, her zamanki gibi yağmalamak amacıyla Kittim ülkesine yola çıkmıştı.11 Esav oğlu Elifaz oğlu Tsefo onların haberini duyunca ordusuyla onları karşılamaya çıktı ve yolda onlarla savaştı.12 Tsefo, Afrika kralının askerlerini kılıçtan geçirdi, hiçbirini sağ bırakmadı ve bir tanesi bile Afrika'da efendisinin yanına geri dönemedi.

13 Angeas, Elifaz oğlu Tsefo'nun birliklerine yaptığını, onları yok etmiş olduğunu öğrenince Angeas bütün askerlerini, Afrika diyarının bütün adamlarını, deniz kıyısında kum kadar çok sayıda kavmı bir araya topladı.

14 Angeas kardeşi Lukus'a haber gönderip "Bütün adamlarınla birlikte bana gel ve adamlarımı yok eden Tsefo'yu ve Kittim oğullarını vurmama yardım et" dedi. Lukus da kardeşi Angeas'a Tsefo ve Kittim oğullarıyla savaşta yardım etmek üzere bütün ordusuyla, çok büyük bir kuvvetle geldi.15 Tsefo ve Kittim oğulları bunu

öğrenince çok korktular ve yüreklerini büyük bir korku sardı.

16 Tsefo ayrıca Edom kralı Bedad oğlu Hadad'a ve Edom diyarına, tüm Esav oğullarına bir mektup gönderip dedi:17 "Afrika Kralı Angeas'ın bize karşı savaşmak için kardeşiyle birlikte üzerimize geldiğini duydum ve ondan çok korkuyoruz çünkü kardeşi ve kendi ordusuyla birlikte geldikleri için ordusu çok büyük.18 Bu yüzden şimdi siz de bizimle gelin ve bana yardım edin. Angeas'a ve kardeşi Lukus'a karşı birlikte savaşalım ve bizi onların elinden kurtarırsınız, ama gelmezseniz bilin ki hepimiz öleceğiz".

19 Esav oğulları, Kittim oğulları ile kralları Tsefo'ya bir mektup gönderip şöyle dediler: "Angeas'a ve halkına karşı savaşamayız çünkü Mısır Kralı Yakup oğlu Yusuf'un babasını gömdüğü vakit Ürdün'ün öte yakasında savaştığımız ilk kral Bela'nın günlerinden beri bu uzun yıllardır aramızda bir barış ahdi var".

20 Tsefo, kardeşleri Esav oğullarının sözlerini işitince onlardan sakındı [ümidi kesti] ve Tsefo Angeas'tan dolayı daha da korktu.

21 Angeas ve kardeşi Lukus bütün kuvvetlerini, yaklaşık sekiz yüz bin adamı Kittim oğullarına karşı dizdiler.

22 Kittim oğulları Tsefo'ya "Bizim için atalarının Tanrısına dua et, belki bizi Angeas'ın ve ordusunun elinden kurtarabilir çünkü onun büyük bir Tanrı olduğunu ve ona güvenen her kim olursa olsun herkesi kurtardığını duyduk" dediler. 23 Tsefo da onların sözlerine kulak verdi ve Rabbe dua edip 24 "Atalarım İbrahim ve İshak'ın Tanrısı Ya Rab, bugün senin gerçek bir Tanrı olduğunu biliyorum ve milletlerin tüm ilahları boş ve yararsızdır.25 Atalarımızın bize aktardığı babamız İbrahim'le olan ahdini bugün hatırla ve atalarımız İbrahim ve İshak'ın hatırı için bugün bana lütufta bulun, beni ve Kittim oğullarını için bize karşı savaşmaya gelen Afrika kralının elinden kurtar" dedi.26 Rab, Tsefo'nun sesini işitti. İbrahim ve İshak'ın hatırına onunla ilgilendi ve Rab, Tsefo'yu ve Kittim oğullarını Angeas'ın ve halkının elinden kurtardı.

27 Tsefo o gün Afrika kralı Angeas ve bütün kavmiyle savaştı. Rab de bütün Angeas halkını Kittim oğullarının eline verdi.28 Savaş Angeas'ın üzerinde şiddetli oldu. Tsefo, Angeas'ın ve kardeşi Lukus'un bütün adamlarını kılıçtan geçirdi ve o günün akşamına kadar onlardan yaklaşık dört yüz bin adam öldürdü. 29 Angeas bütün adamlarının telef olduğunu görünce, savaşta kendisine yardım etmeleri için Afrika'nın bütün sakinlerine bir mektup gönderdi ve mektupta şöyle yazdı: "Afrika'da bulunan on yaşında ve üzeri herkes yanıma gelsin; hepsi gelsinler, işte gelmeyen her kim olursa ölecek ve bütün ev halkıyla birlikte sahip olduğu nesi varsa kral alacak".

30 Afrika'nın geri kalan tüm sakinleri Angeas'ın sözleriyle dehşete kapıldılar ve on yaşından büyük yaklaşık üç yüz bin erkek ve oğlan şehirden çıkıp Angeas'ın yanına geldiler.31 On gün sonra Angeas, Tsefo ve Kittim oğullarına tekrar savaş açtı ve aralarında zorlu bir savaş oldu.

32 Tsefo Angeas ve Lukus'un ordusundan çoğunu yaraladı; iki bin kadar adam. Angeas ordusunun komutanı Sosiftar da bu savaşta düştü.33 Sosiftar düştüğünde, Afrika birlikleri geri dönüp kaçtılar. Angeas ve kardeşi Lukus da onlarla birlikteydi.

34 Tsefo ve Kittim oğulları onları kovaladılar ve yol boyunca onları ağır bir şekilde vurdular; yaklaşık iki yüz adam. Babasıyla birlikte kaçan Angeas'ın oğlu Azdrubal'ı kovaladılar ve yirmi adamını öldürdüler. Azdrubal Kittim oğullarından kaçtı; onu öldürmediler.

35 Angeas ve kardeşi Lukus adamlarının geri kalanıyla birlikte kaçıp kurtuldular. Korku ve dehşet içinde Afrika'ya geldiler. Angeas Elifaz oğlu Tsefo'nun onunla savaşa girmesinden hep korktu.

BÖLÜM 64

[1] Beor oğlu Balam o sırada savaşta Angeas'la birlikteydi ancak Tsefo'nun Angeas'a üstün geldiğini görünce oradan kaçıp Kittim'e geldi.[2] Tsefo ve Kittim oğulları onu büyük bir onurla karşıladılar, çünkü Tsefo Balam'ın bilgeliğini biliyordu. Tsefo Balam'a birçok armağan verdi, o da onunla kaldı.

[3] Tsefo savaştan döndüğünde, kendisiyle savaşa gitmiş bütün Kittim oğullarının sayılmasını emretti; işte hepsi tamdı. [4] Tsefo buna sevindi ve krallığını yeniledi [yönetimini güçlendirdi] ve bütün tebaasına bir ziyafet verdi.

[5] Ama Tsefo Rabbi düşünmüyordu. Savaşta kendisine Rabbin yardım etmiş olduğunu ve kendisi ile halkını Afrika kralının elinden Rabbin kurtarmış olduğunu hatırına getirmedi. Kardeşleri Esav oğullarının kendisine öğretmiş olduğu diğer ilahlara tapınarak Kittim oğullarının ve Esav oğullarının kötü yollarında yürümeye devam etti; bu nedenle denilir ki, kötülük kötüden gelir[clvi]. [6] Tsefo, bütün Kittim oğulları üzerinde emniyet içinde saltanat sürdü, fakat kendisini ve bütün halkını Afrika kralının elinden kurtaran Rabbi tanımadı.

Afrika birlikleri yağmalamak için Kittim'e bir daha gelmediler çünkü hepsini kılıçtan geçiren Tsefo'nun gücünü öğrenmişlerdi. Dolayısıyla Angeas, Elifaz'ın oğlu Tsefo'dan ve Kittim oğullarından hep korktu.

[7] Tsefo savaştan döndüğünde tüm Afrika halkına nasıl galip geldiğini ve onları savaşta kılıçtan geçirdiğini görünce, Kittim oğullarına Yakup oğulları ile Mısır Kralı Firavunla savaşmaya Mısır'a gitmeyi önerdi. [8] Tsefo, Mısır'ın yiğit adamlarının ve Yusuf ile kardeşleri Yakup oğullarının ölmüş olduklarını, bütün çocuklarının, İsrail oğullarının Mısır'da kaldıklarını öğrenmişti. [9] Tsefo, Yakup'u gömmeye Hebron'a yukarı gittiklerinde, Yusuf'un kardeşleriyle ve Mısırlılarla Kenan diyarında vurmuş olduğu Esav oğullarının intikamını almak üzere onlar ve Mısırlılarla savaşmayı kafasına koymuştu.

[10] Tsefo, Edom kralı Bedad oğlu Hadad'a ve kardeşleri Esav oğullarına ulaklar gönderip dedi: [11] "Afrika kralı ahdinize taraf olduğu için ona karşı savaşmayacağınızı söylemediniz mi? İşte onunla savaştım, onu ve bütün kavmini vurdum.[12] Şimdi Mısır'a ve orada yaşayan Yakup oğullarına karşı savaşmaya karar verdim. Yusuf'un, kardeşlerinin ve atalarının, Kenan diyarında, Hebron'da babalarını gömmeye gittiklerinde bize yaptıklarının intikamını alacağım. [13] Şimdi onlara ve Mısır'a karşı savaşmama yardım etmek üzere gelmek isterseniz, o zaman kardeşlerimizin intikamını alırız".

[14] Esav oğulları Tsefo'nun sözlerine kulak verdiler ve Esav oğulları, çok büyük bir halk olarak bir araya toplandılar ve savaşta Tsefo'ya ve Kittim oğullarına yardıma gittiler. [15] Tsefo, doğunun çocuklarına ve tüm İsmail oğullarına buna benzer sözlerle haber gönderdi. Onlar da toplanıp Mısır'a karşı savaşta Tsefo'nun ve Kittim oğullarının yardımına geldiler.

[16] Tüm bu krallar, Edom kralı, doğunun çocukları, İsmail oğulları ve Kittim kralı Tsefo çıktılar ve ordularını Hebron'a yerleştirdiler. [17] Ordugâh çok kalabalıktı, bir uçtan bir uca üç günlük mesafeye uzanıyordu; deniz kıyısındaki kum kadar çok sayılamayacak insan vardı. [18] Ve bütün bu krallar ve orduları inip bütün Mısır'a karşı savaşmak için geldiler ve Patros vadisinde kamp kurdular.

[19] Tüm Mısır onların haberini işitti ve Mısır diyarının bütün halkını ve Mısır'a ait bütün şehirlerden üç yüz bin kadar adam topladılar.[20] Mısırlılar, o günlerde Goşen diyarında bulunan, İsrail oğullarına da bu krallara karşı savaşmak üzere gelmeleri için haber gönderdiler.

[clvi] 1. Samuel 24:13

21 İsrail adamları toplandılar, yaklaşık yüz elli kişiydiler ve Mısırlılara yardım etmek için savaşmaya gittiler. 22 İsrail ve Mısır adamları, yaklaşık üç yüz bin adam ve yüz elli adam çıktılar ve savaşmak için bu krallara doğru gittiler, Goşen diyarının dışında Patros'un karşısında durdular.

23 Ancak Mısırlılar İsrail'e kendileriyle birlikte savaşmaya gideceklerine inanmadılar; Mısırlılar "belki İsrail oğulları bizi Esav ve İsmail oğullarının eline teslim ederler, ne de olsa kardeşleridir" dediler. 24 O zaman Mısırlılar İsrail oğullarına "Siz burada kalın. Biz gidip Esav ve İsmail oğullarına karşı savaşacağız ve eğer bu krallar bize üstün gelirlerse o zaman siz hep birlikte onların üzerine gelir ve bize yardım edersiniz" dediler. İsrail oğulları da öyle yaptılar.

25 Kittim kıralı Esav oğlu Elifaz'ın oğlu Tsefo ile Edom kralı Bedad'ın oğlu Hadad ve onların bütün orduları, doğunun bütün çocukları ve İsmail oğulları, kum kadar kalabalık bir halk Tahpanhes karşısındaki Patros vadisinde birlikte kamp kurmuştu.

26 Suriyeli Beor'un oğlu Balam da Kittim oğullarıyla birlikte savaşa geldiğinden Tsefo'nun ordugahındaydı. Balam, Tsefo'nun ve adamlarının gözünde çok saygın biriydi.

27 Tsepho Balam'a "Bizim için fal ile bak da biz mi yoksa Mısırlılar mı, savaşta kimin galip geleceğini bilelim" dedi. 28 Balam da kalkıp falcılık sanatını denedi, onun bilgisinde hünerliydi, fakat kafası karıştı ve iş elinde yok oldu. 29 Tekrar denedi ama başaramadı. Balam ondan ümidini kesti ve vazgeçti çünkü bu iş Rabdendi, Tsefo ve halkının İsrail oğullarının eline düşmesini sağlamak içindi; onlar savaşlarında atalarının Tanrısı Rabbe güvenmişti.

30 Tsefo ve Hadad kuvvetlerini savaş düzenine soktular ve bütün Mısırlılar, üç yüz bin kadar adam, tek başlarına onlara karşı yürüdüler ve yanlarında tek bir İsrailli yoktu.

31 Tüm Mısırlılar Patros ve Tahpanhes'in karşısında bu krallarla savaştı ve savaş Mısırlılara karşı ağır seyretti. 32 O savaşta krallar Mısırlılardan daha kuvvetliydiler ve o gün Mısırlılardan yaklaşık yüz seksen adam ve kralların kuvvetlerinden otuz kadar adam düştü. Mısırlılar kralların önünden kaçtılar. Böylece Esav ve İsmail oğulları Mısırlıları kovaladılar ve onları İsrail oğullarının kampının bulunduğu yere dek vurmaya devam ettiler.

33 Mısırlılar İsrail oğullarına feryat ederek "Acele edip bize yardım edin ve bizi Esav, İsmail ve Kittim oğullarının elinden kurtarın" dediler.34 İsrail oğullarından yüz elli adam kalkıp bu kralların ordugâhlarına doğru koştular ve İsrail oğulları kendilerini kurtarması için Tanrıları Rabbe feryat ettiler. 35 Rab de İsrail'i duydu ve kralların adamlarını onların eline verdi. İsrail oğulları bu krallarla savaştılar ve kralların yaklaşık dört bin adamını vurdular. 36 Rab, kralların ordugâhında büyük bir şaşkınlık hali yarattı, öyle ki İsrail oğullarının korkusu üzerlerine düştü. 37 Kralların orduları İsrail oğullarının önünden kaçtılar ve İsrail oğulları onları Kuş diyarının [Etiyopya] sınırlarına dek vurmaya devam ettiler. 38 İsrail oğulları yolda onlardan iki bin adam öldürdüler ve İsrail oğullarından ise biri bile düşmedi.

39 Mısırlılar, İsrail oğullarının krallara karşı bu kadar az adamla savaştıklarını ve savaşın onların lehine çok ağır geçtiğini gördüklerinde 40 Mısırlılar savaşın şiddetinden ötürü canlarından çok korktular ve bütün Mısır kaçtı. Her adam sıralanmış ordudan saklanarak yol boyunca saklandılar; İsraillileri savaşta terk ettiler.

41 İsrail oğulları kralların adamlarına korkunç bir darbe vurdular ve onları Kuş diyarının sınırına püskürttükten sonra döndüler. 42 İsrailliler, Mısırlıların kendilerine yaptıklarını, savaşta yanlarından kaçıp yalnız bıraktıklarını biliyorlardı. 43 Bu nedenle İsrail oğulları da kurnazca davrandılar ve savaştan döndükleri sırada Mısırlılardan bazılarını

yolda buldular ve onları orada vurdular. 44
Onları öldürürken şu sözleri söylüyorlardı: 45
“Bizi vurmak üzere bu kadar çok adamı
bulunan bu krallarla savaşırken, kendi
canlarınızı kurtarmak için sayıca az olan
bizden neden ayrıldınız ve bizi bıraktınız?”.

46 İsrailliler yolda buldukları bazılarını ise
aralarında “Vurun, vurun, çünkü o bir İsmailli
veya bir Edomlu ya da Kittim oğullarındandır”
diyerek öldürdüler; halbuki onun bir Mısırlı
olduğunu biliyorlardı.47 İsrail oğulları bunları
Mısırlılara karşı kurnazca yaptılar, çünkü
onları savaşta bırakıp kaçmışlardı. 48 İsrail
oğulları bu şekilde yol boyunca Mısırlılardan
yaklaşık iki yüz kişi öldürdüler.

49 Mısırlılar İsrail oğullarının kendilerine
yaptıkları kötülüğü gördüler, bu yüzden
Mısırlılar İsrail oğullarından çok korktular
çünkü büyük güçlerini görmüşlerdi ve
içlerinden tek bir adam dahi düşmemişti. 50
Böylece İsrail oğulları Goşen’e sevinçle
döndüler ve Mısırlıların geri kalanı da her biri
kendi yerine gitti.

BÖLÜM 65

1 Bunlardan sonra, Mısır kıralı Firavunun
bütün danışmanları ve Mısırın bütün
ihtiyarları toplanıp kralın önüne geldiler, yere
eğildiler ve onun önünde oturdular.2 Mısır’ın
danışmanları ve ihtiyarları krala söyleyip
dediler:3 “İşte İsrail oğullarının halkı bizden
daha büyük ve daha güçlüler. Savaştan
döndüğümüzde yolda bize yaptıkları bütün
kötülükleri biliyorsun.4 Onların ne kadar
güçlü olduklarını da gördün. Bu güç onlara
atalarından kaldı çünkü onlardan sadece
birkaç adam kum kadar kalabalık bir kavme
karşı durdular, onları kılıçla vurdular ve
onlardan biri bile düşmedi; öyle ki, sayıca
daha fazla olsalardı, onları tamamen yok
ederlerdi.5 Şimdi, biz onları aramızdan yavaş
yavaş yok edinceye dek onlara ne
yapacağımız konusunda öğüt ver ki ülkede
bizim için çok fazla olmasınlar.6 Çünkü İsrail
oğulları ülkede çoğalırsa, bize muhalefet
olurlar ve herhangi bir savaş çıkacak olursa,
büyük güçleriyle düşmanımıza katılır, bize
karşı savaşırlar ve diyarda bizi ezip
geçerler”.

7 Kral da Mısır ihtiyarlarına cevap verip
onlara “İsrail’e karşı hüküm ve ondan
ayrılmayacağımız plan şudur:8 İşte,
memlekette savaşa karşı tahkim edilmemiş
Pitom ve Ramses şehirleri bulunuyor; onları
inşa edip tahkim etmek size ve bize düşer.9
Şimdi siz de gidip onlara hileyle davranın ve
kralın buyruğu üzerine Mısır ve Goşen’de bir
duyuru yapın:10 Siz Mısırlılar, Goşen, Patros
ve tüm sakinleri! kral bize Pitom ve Ramses’i
inşa etmemizi ve onları savaş için
güçlendirmemizi emretti. Bütün Mısır’dan,
İsrail oğullarından ve şehirlerin sakinlerinden
her kim bizimle beraber inşa etmek isterse,
kralın emrine göre herkesin ücreti kendisine
her gün verilecektir. Böylece siz önce
davranıp hileyle yapın ve adamlarınızı
toplayın ve inşa etmek üzere Pitom ve
Ramses’e gelin.11 Siz inşa ederken, kralın
buyruğuyla Mısır’ın her yanında her gün bu
türden bir duyuru yaptırın. 12 İsrail
oğullarından bazıları sizinle birlikte inşa
etmeye geldiğinde, onlara birkaç gün günlük
ücretlerini verirsiniz.13 Gündeliklerine göre
sizinle birlikte inşa ettikten sonra, her gün
birer birer gizlice onlardan ayrılın ve sonra
kalkıp onların efendileri ve amirleri
olacaksınız. Daha sonra onları ücret
ödemeden inşa etmeleri için bırakın ve eğer
reddederlerse, tüm gücünüzle onları inşa
etmeye zorlayın. 14 Eğer bunu yaparsanız,
İsrail oğullarına karşı memleketimizi
kuvvetlendirerek bizim için iyi olacak çünkü
inşaatın ve işin yorgunluğundan dolayı İsrail
oğulları azalacaklar, çünkü onları günden
güne karılarından mahrum edeceksiniz”.

15 Mısır’ın bütün ihtiyarları kralın öğüdünü
işittiler; öğüt onların, Firavunun kullarının
gözünde ve bütün Mısır’ın gözünde iyi
göründü ve kralın sözüne göre yaptılar.

16 Kulları kralın yanından ayrıldılar ve bütün
Mısır’da, Tahpanhes’te, Goşen’de ve Mısır’ı
çevreleyen bütün şehirlerde bir duyuru

yaptırdılar: [17] “Bize karşı savaşa giren ve bizi yok etmek isteyen Esav ve İsmail oğullarının bize yaptıklarını gördünüz.[18] Bu nedenle kral, ülkeyi tahkim etmemizi, tekrar saldırırlarsa diye Pitom ve Ramses şehirlerini inşa etmemizi ve savaş için tahkim etmemizi buyurdu.[19] Mısır’dan ve İsrail oğullarından siz her kim bizimle inşa etmeye gelirse, kralın bize emri olduğu üzere, onun günlük ücreti kral tarafından ödenecektir”.

[20] Mısır ve bütün İsrail oğulları Firavunun kullarının söylediklerini işitince, Mısırlılardan ve İsrail oğullarından Firavun’un kullarıyla birlikte Pitom ve Ramses’i inşa etmeye geldiler, fakat Levi oğullarından hiçbiri kardeşleriyle birlikte inşa etmeye gelmedi. [21] Firavun’un bütün kulları ve beyleri hileyle, bütün İsrail’le birlikte gündelik alan işçiler olarak inşa etmeye geldiler ve ilk başta İsrail’e günlük ücretlerini ödediler.

[22] Firavun’un kulları bütün İsrail ile birlikte inşa ettiler ve bir ay boyunca İsrail ile bu işte çalıştılar. [23] Ayın sonunda, Firavun’un bütün kulları İsrail halkından her gün gizlice ayrılmaya başladılar.[24] İsrail çalışmaya devam ettiler ve günlük ücretlerini aldılar çünkü Mısırlı adamlardan bazıları o sırada İsrail’le iş yapmaya devam ediyorlardı. Bu nedenle Mısırlılar, iş arkadaşları Mısırlılar da emeklerinin karşılığını alabilsinler diye, o günlerde İsrail’e ücretlerini ödediler. [25] Bir yıl dört ayın sonunda bütün Mısırlılar İsrail oğullarının yanından çekilmişlerdi, öyle ki İsrail oğulları işte yalnız başlarına kaldılar.

[26] Tüm Mısırlılar İsrail oğullarından ayrıldıktan sonra onlara zulmeden kişiler ve başlarına memurlar olarak geri döndüler. Bazıları, emekleri karşılığında vermiş oldukları ücreti geri almak üzere İsrail oğullarının başında görev memurları olarak durdular.[27] Mısırlılar işlerinde eziyet etmek için İsrail oğullarına her gün böyle yaptılar. [28] İşle sadece İsrail oğulları meşguldü ve Mısırlılar o andan itibaren İsrail oğullarına hiçbir ücret vermediler.[29] İsrail adamlarından bazıları kendilerine ücret verilmediği için çalışmayı reddettiklerinde, Firavun’un tahsildarları ve hizmetkarları onlara zulmeder, ağır darbelerle dövüp zorla kardeşleriyle beraber işe geri dönmelerini sağlarlardı. Mısırlılar bütün günler İsrail oğullarına böyle yaptılar.[30] Tüm İsrail oğulları bu meselede Mısırlılardan çok korktular; İsrail oğulları geri dönüp tek başlarına ücretsiz olarak çalıştılar.

[31] İsrail oğulları Pitom ve Ramses’i yaptılar ve vakit gelip de Rab onları hatırlayana ve Mısır’dan çıkarana dek, tüm İsrail oğulları uzun yıllar, kimi tuğla yapımında kimi inşaat işinde bu işlerde çalıştılar; bütün Mısır ülkesini ve surlarını inşa edip tahkim ettiler.[32] Fakat Levi oğulları Mısırdan çıktıkları güne dek İsrailli kardeşlerinin yanında çalışmadılar.

[33] Tüm Levi oğulları, Mısırlıların bütün bu sözleri İsraillilere hile ile söylediğini biliyorlardı, bu nedenle Levi oğulları kardeşleriyle birlikte işe girişmediler.[34] Mısırlılar, başlangıçta kardeşleriyle birlikte olmadıklarından, daha sonra Levi oğullarını çalıştırmaya kalkışmadılar, bu yüzden Mısırlılar onlara dokunmadılar.

[35] Mısır adamlarının elleri bu işte İsrail oğullarına karşı devamlı olarak sert idi ve Mısırlılar İsrail oğullarını ağır koşullarda çalıştırdılar.[36] Mısırlılar, İsrail oğullarının hayatlarını, harç, tuğla ve tarladaki her türlü ağır işlerle zehir ettiler.[37] İsrail oğulları Mısır kralı Melol’a “Mısır kralı Meror" adını verdiler çünkü onun günlerinde Mısırlılar her türlü işle onları canlarından bezdirmişlerdi.

[38] Mısırlılar İsrail oğullarına eziyet etmek için onları ne kadar ağır koşullarda çalıştırdıysa da İsrail oğulları o kadar çok çoğaldılar ve büyüdüler. Mısırlılar İsrail oğulları yüzünden sıkılıyordu.

BÖLÜM 66

[1] O vakit Edom Kralı Bedad oğlu Hadad öldü ve yerine doğu oğullarının ülkesinden

Masrekalı Samla kral oldu[clvii].[2] Mısır Firavununun saltanatının on üçüncü yılında, İsraillilerin Mısır'a inişlerinin yüz yirmi beşinci yılında, Samla Edom'da on sekiz yıldır kraldı.[3] Saltanatı sırasında, Elifaz oğlu Tsefo ve Kittim oğullarına karşı savaşmak için ordularını gönderdi çünkü onlar Afrika kralı Angeas'a karşı savaşmış ve onun bütün ordusunu yok etmişlerdi. [4] Ama onunla çatışmaya girmedi çünkü Esav oğulları, O [Tsefo] kardeşleriydi, diyerek ona engel oldular. Samla da Esav oğullarını dinledi ve kuvvetleriyle birlikte Edom diyarına geri döndü; Elifaz oğlu Tsefo'ya karşı savaşmadı.

[5] Mısır kıralı Firavun, Edom kıralı Samla Kittim oğulları ile savaşmaya karar verdi ve sonra Mısır'a karşı savaşmaya gelecek, diyerek bu şeyi işitti.[6] Mısırlılar bu meseleyi öğrenince, Hadad'ın günlerinde İsrail oğullarının Esav oğulları ile yaptıkları savaşta kendilerine yaptıkları gibi onlara yapmamaları için İsrail oğulları üzerindeki baskıyı arttırdılar.

[7] Mısırlılar İsrail oğullarına "Acele edin, işinizi yapın, görevinizi tamamlayın ve memleketi kuvvetlendirin de kardeşleriniz Esav oğulları bize karşı savaşmaya gelmesin; çünkü onlar sizin yüzünüzden bize saldıracaklar" dediler.

[8] İsrail oğulları her gün Mısır adamlarının işinde çalıştılar ve Mısırlılar da memlekette onları azaltmak üzere İsrail oğullarına eziyet edip durdular.[9] Ama Mısırlıların İsrail oğulları üzerindeki baskısı arttıkça İsrail oğulları da o kadar çoğaldı; bütün Mısır İsrail oğulları ile doldu.

[10] İsrail'in Mısır'a inişinin yüz yirmi beşinci yılında, bütün Mısırlılar, İsrail'e karşı öğütlerinin başarıya ulaşmadığını, çoğalıp büyüdüklerini, Mısır diyarı ve Goşen diyarının İsrail oğullarıyla dolduğunu gördüler.[11] Böylece Mısır'ın bütün ileri gelenleri ve bilgeleri kralın huzuruna çıktılar ve onun önünde eğilip oturdular.[12] Mısır'ın bütün ihtiyarları ve bilgeleri krala: "Kral sonsuza dek yaşasın; İsrail oğullarına karşı bize öğüt verdin ve biz de onlara kralın sözüne göre yaptık. [13] Ama iş yükünün artmasıyla orantılı olarak onlar da çoğalıp ülkede büyüdüler; işte tüm ülke onlarla dolu.[14] Bu nedenle, efendimiz ve kralımız, tüm Mısır, İsrail'i yok etmek ya da onları ülkede zayıflatmak üzere bilgeliğinizle onlara öğüt vermeniz için size bakıyor" dediler. Kral da onlara cevap verip dedi: "Bu meselede siz öğüt verin de onlara ne yapacağımızı bilelim".

[15] Ve Mezopotamya'dan, Uts diyarından, kralın danışmanlarından biri ve adı Eyüp olan bir memur, krala cevap verip [16] "Eğer kralın hoşuna giderse, kulunun öğüdünü dinlesin" dedi kral da ona "Konuş" dedi.[17] Eyüp kralın, reislerin ve Mısır'ın tüm ihtiyarlarının önünde konuşup şöyle dedi:[18] "İşte, kralın İsrail oğullarının iş yüküyle ilgili vermiş olduğu öğüdü çok iyidir ve bu işi onlardan asla almayın.[19] Ama onlara eziyet etmek krala iyi görünüyorsa, onları azaltmak için verilen öğüt budur: [20] İşte, uzun zamandan beri savaştan korktuk ve dedik, İsrail memlekette semereli olur ve eğer bir de savaş çıkarsa, bizi memleketten kovarlar.[21] Eğer kralın hoşuna giderse, şöyle bir kraliyet kararı çıksın ve Mısır yasalarına yürürlükten kaldırılmayacak bir şekilde yazılsın: İsrail oğullarından doğan her erkek çocuğun kanı yere dökülecektir.[22] Bunu yapmakla, İsrail'in bütün erkek çocukları öldüğünde, savaşlarının kötülüğü sona erecektir. Kral böyle yapsın ve tüm İbrani ebeleri çağırtsın. Onlara bunu yapmalarını emretsin". Bu şey kralın ve beylerin hoşuna gitti ve kral Eyüp'ün dediği gibi yaptı.

[23] Kral, birinin adı Şifra ve diğerinin adı Pua olan İbrani ebelerin çağrılmasını istedi[clviii]. [24] Ebeler kralın önüne geldiler ve onun huzurunda durdular.[25] Kral onlara şöyle dedi: "İbrani kadınların doğurmasına yardım ettiğinizde, onları doğum taburesi üzerinde gördüğünüzde, eğer bir erkek çocuk ise o

[clvii] Başlangıç 36:36

[clviii] Çıkış 1:15

zaman onu öldüreceksiniz, fakat eğer bir kız ise o zaman sağ kalacak.[26] Ama bunu yapmazsanız, sizi ve bütün evlerinizi ateşe veririm".

[27] Ama ebeler Tanrı'dan korktular ve Mısır kralını dinlemediler, söylediklerini yapmadılar. İbrani kadınlar oğul veya kız doğurduklarında, ebe çocuk için gereken her şeyi yapıp onu yaşatırdı. Ebeler hep böyle yaptılar. [28] Bu şey krala söylendi, o da gönderip ebeleri çağırttı ve onlara "Niçin bu şeyi yaptınız ve çocukları sağ bıraktınız?" dedi.[29] Ebeler kralın önünde birlikte cevap verip şöyle dediler:[30] "Kral İbrani kadınlarının Mısırlı kadınlar gibi olduğunu sanmasın çünkü tüm İsrail kadınları kuvvetlidir ve ebe daha onların yanına varmadan doğururlar. Biz kullarına gelince, epeydir İbrani bir kadınının doğumuna yardım etmedik, çünkü İbrani kadınları kendi kendilerine doğuruyorlar, çünkü kuvvetlidirler".

[31] Firavun onların sözlerini işitti ve bu meselede onlara inandı. Ebeler kralın yanından ayrıldılar ve Tanrı onları ödüllendirdi. Halk çoğaldı ve çok büyüdüler.

BÖLÜM 67

[1] Mısır diyarında Levi soyundan, İsrail oğlu Levi oğlu Kohat oğlu Amram adında bir adam vardı.[2] Bu adam gitti ve babasının kız kardeşi, Levi kızı Yokebed adında bir kadın aldı; yüz yirmi altı yaşındaydı ve onunla yattı. [3] Kadın hamile kalıp bir kızı doğurdu ve adını Miryam koydu çünkü o günlerde Mısırlılar İsrail oğullarının hayatını zehir ediyordu.[4] Sonra yine hamile kaldı ve bir oğul doğurdu. Onun adını Harun koydu çünkü hamile kaldığı günlerde Firavun İsrail'in erkek çocuklarının kanını dökmeye başlamıştı.

[5] O günlerde Kittim Kralı, Esav oğlu Elifaz oğlu Tsefo öldü ve yerine Yanus kral oldu.[6] Tsefo Kittim oğulları üzerinde elli yıl hüküm sürdü ve öldü. Kittim diyarındaki Nabna şehrinde gömüldü.[7] Onun ardından Kittim oğullarının yiğit adamlarından biri olan Yanus saltanat sürdü; elli yıl krallık etti.

[8] Kittim kralının ölümünden sonra Beor oğlu Balam Kittim diyarından kaçıp Mısır'a gitti ve Mısır kralı Firavunun yanına geldi.[9] Firavun onu büyük bir onurla kabul etti çünkü hikmetini işitmişti, ona hediyeler verdi ve onu danışman yaptı ve onu yüceltti. [10] Balam, Mısır'da kralın bütün soyluları ile birlikte saygınlık içinde oturdu ve soylular onu yücelttiler çünkü hepsi onun bilgeliğini öğrenmeye can atıyorlardı.

[11] İsrail'in Mısır'a inişinin yüz otuzuncu yılında, Firavun rüyasında krallık tahtı üzerinde oturduğunu gördü ve gözlerini kaldırıp bakınca önünde duran yaşlı bir adam gördü. Yaşlı adamın elinde, tüccarların kullandığına benzer bir terazi vardı.[12] Ve yaşlı adam teraziyi alıp Firavun'un önünde tuttu.[13] Yaşlı adam Mısır'ın bütün ihtiyarlarını, bütün soylularını ve büyük adamlarını aldı, onları birbirine bağladı ve teraziye koydu.[14] Sonra henüz süt emen bir keçi yavrusu alıp diğer teraziye koydu ve keçi yavrusu hepsine ağır bastı.[15] Firavun, keçi yavrusunun neden hepsinden ağır geldiğine dair bu korkunç görüntü karşısında hayrete düştü. Firavun uyandı ve işte bir rüya idi.

[16] Firavun sabah erkenden kalktı ve bütün kullarını çağırıp onlara rüyayı anlattı. Adamlar çok korktular.[17] Ve kral bütün bilgelerine "Ne olur, gördüğüm rüyanın ne anlama geldiğini yorumlayın" dedi.[18] Beor oğlu Balam krala cevap verip ona dedi: "Bu, son günlerde Mısır'ın başına gelecek büyük bir beladan başka bir şey değildir.[19] Çünkü İsrail'e bir oğul doğacak ve bütün Mısır'ı ve orada yaşayanları yok edecek, İsraillileri Mısır'dan güçlü bir elle çıkaracak. [20] Şimdi, ey kral, bu konuda öğüt al ki Mısır'a karşı bu kötülük yükselmeden önce İsrail oğullarının umutlarını ve beklentilerini söndür".

[21] Kral Balam'a "İsrail'e ne yapalım? İlk öğüde göre hareket ettik ve onlara galip gelemedik. [22] Şimdi madem sen de onlara karşı öğütte bulun ki onlara galip gelelim" dedi.[23] Balam krala cevap verip "Şimdi

gönderip iki danışmanını çağır. Onların bu konudaki tavsiyelerini görelim ve sonra kulun konuşacak" dedi.[24] Kral da gönderip iki danışmanını, Midyanlı Reuel[clix][clx] ve Utslu Eyüp'ü çağırdı; gelip kralın huzuruna oturdular.[25] Kral onlara dedi: "İşte, gördüğüm rüyayı ve yorumunu duydunuz. Şimdi öğüt verin de İsrail oğullarına ne yapılması gerektiğini bilelim, böylece onların şerleri üzerimize gelmeden onlara galip gelebiliriz".

[26] Midyanlı Reuel krala cevap verip dedi: "Kral yaşasın, kral sonsuza dek yaşasın.[27] Eğer krala iyi geliyorsa, İbranilerden vazgeçsin, onları bıraksın ve onlara elini uzatmasın.[28] Çünkü bunlar, eski günlerde Rabbin seçmiş olduğu, dünyanın bütün uluslarından ve krallarından miras olarak kendine almış olduğu kişilerdir. Onlara karşı kim elini uzatır da cezasız kalır ve Tanrıları ondan öç almaz?

[29] Biliyorsun ki, İbrahim Mısır'a indiği zaman, Mısır'ın eski kralı Firavun, karısı Sara'yı görüp onu kendine karı olarak almıştı çünkü İbrahim Mısır adamları karısı olduğundan onu öldürürler diye korkup onun için, o benim kız kardeşimdir, demişti.[30] Mısır kralı Sara'yı aldığı zaman, Tanrı onu ve ev halkını karısı Sara'yı İbrahim'e iade edinceye dek ağır belalarla vurmuştu; o zaman iyileşmişti.[31] Tanrı İbrahim'in karısı Sara yüzünden Filistîlerin kralı Gerarlı Abimelek'i, insandan hayvana her rahmi kapatarak cezalandırmıştı.[32] Tanrıları gece rüyasında Abimelek'e gelip, aldığı Sara'yı İbrahim'e geri vermesi için onu dehşete düşürmüş, daha sonra Gerar'ın bütün halkı Sara yüzünden cezalandırılmıştı. İbrahim, Tanrısına onlar için dua etmiş, kabul görmüş ve onları iyileştirmişti.[33] Abimelek, kendisinin ve kavminin başına gelen bütün bu kötülüklerden korkmuş ve karısı Sara'yı İbrahim'e geri vermiş ayrıca ona birçok da hediye vermişti.

[34] Onu Gerar'dan gönderdiği zaman İshak'a da aynını yapmıştı. Tanrı ona öyle şeyler yaptı ki, Gerar'ın bütün su yolları kurumuş, verimli ağaçları meyve vermemişti.[35] Sonunda Gerarlı Abimelek, arkadaşlarından biri olan Ahuzzat ile ordusunun komutanı Fikol gitmiş ve onun önünde yere kapanmışlardı. [36] Kendileri için dua etmesini istediler, o da onlar için Rabbe dua etmiş, Rab duasını kabul etmiş ve onları iyileştirmişti.

[37] Sıradan bir adam olan Yakup da dürüstlüğü sayesinde kardeşi Esav'ın ve canını arayan dayısı Suriyeli Laban'ın elinden kurtarılmıştı. Aynı şekilde, kendisine ve çocuklarına karşı onları yok etmek için bir araya gelen tüm Kenan krallarının elinden de Rab onları kurtarmıştı. Öyle ki üzerlerine yürüyüp onları vurdular; onlara kim elini uzatır da cezasız kalır?

[38] Babanın babası, eski Firavun, onun hikmetini görünce Yakup oğlu Yusuf'u Mısır diyarının bütün beylerinden üstün kılmıştı çünkü bilgeliğiyle memleketin ahalisini kıtlıktan kurtarmıştı.[39] Ardından da bilgelikleriyle Mısır ve Goşen diyarı kıtlıktan kurtulabilsin diye Yakup'a ve çocuklarına Mısır'a inmelerini emretmişti.

[40] Bu nedenle, şimdi, eğer gözünüzde iyi görünüyorsa, İsrail oğullarını yok etmekten vazgeçin. Mısır'da oturmalarını istemezseniz, onları buradan gönderin de Kenan diyarına, atalarının yaşamış olduğu topraklara gitsinler".

[41] Firavun Yetro'nun[clxi] sözlerini işitince ona çok kızdı, öyle ki kralın huzurundan utanarak kalktı ve memleketi Midyan'a gitti. Yusuf'un değneğini de yanına aldı.

[42] Kral, Utslu Eyüp'e "Ey Eyüp, sen ne diyorsun, İbraniler hakkındaki tavsiyen nedir?" dedi. [43] Bunun üzerine Eyüp krala

---

[clix] Sayılar 10:29

[clx] Midraş (Mekhilta de-Rabbi Yishma'el, Amalek 3; Yalkut Shimoni, Sh'mot 169) Yetro'nun yedi isimle anıldığını söyler: Yeter, Yetro, Hobab, Reuel, Heber, Putiel ve Keni. (Çıkış 4:18; 18:1; 2:18; Sayılar 10:29)

[clxi] Çıkış 3:1

“İşte, memleketin bütün sakinleri senin elinde. Kral gözünde iyi olanı yapsın” dedi.

44 Kral Balam’a “Sen ne diyorsun Balam, sözünü söyle de onu işitelim” dedi.45 Balam krala dedi: “Kralın İbranilere karşı ne öğütlerse öğütlesin onlar kurtulacaklar ve kral hiçbir öğütle onlara üstün gelemeyecek.46 Onları alevli ateşle azaltmayı düşünürsen, onlara galip gelemezsin çünkü Tanrıları ataları İbrahim’i Kildanilerin Ur’undan kurtarmıştır. Onları kılıçla yok etmeyi düşünürsen, babaları İshak ondan kurtarılmış ve yerine bir koç konulmuştu.47 Eğer onları ağır ve sıkı bir çalışmayla azaltmayı düşünürsen, bunda bile üstün olamazsın çünkü babaları Yakup Laban’a her türlü ağır işte hizmet etmiş ve başarılı olmuştu.

48 Bu nedenle ey Kral, sözlerimi dinle çünkü onlara karşı verilecek, onlara üstün geleceğin ve ayrılmaman gereken öğüt budur. 49 Kral hoşnut olursa, bugünden itibaren doğacak olan bütün çocuklarının suya atılmasını emretsin, ancak bunu yaparak onların isimlerini silebilirsin çünkü ne onlar ne de babaları, bu şekilde hiçbiri sınanmamıştır.

50 Kral Balam’ın sözlerini işitti ve bu şey kral ve beylerinin hoşuna gitti. Kral Balam’ın sözüne göre hareket etti.51 Kral, Mısır diyarında bir bildiri yapılıp bir kanun çıkarılmasını emretti: O günden itibaren İbranilerden doğan her erkek çocuk suya atılacaktı.52 Firavun bütün kullarını çağırıp “Şimdi gidip İsrail oğullarının bulunduğu Goşen diyarında araştırın. İbranilere doğan her erkek çocuk nehre atılacak, fakat her kızı sağ bırakacaksınız” dedi.

53 Ve İsrail oğulları, Firavun’un erkek çocukları nehre atmak için emrettiği bu şeyi duyunca, halkın bir kısmı karılarından ayrıldılar; bir kısmı ise ayrılmadı.54 O günden sonra, kocalarıyla kalan İsrailli kadınların doğum vakti gelince, doğurmak için kıra gider ve kırda doğurduktan sonra çocuklarını orada bırakıp eve dönerlerdi.

55 Onları çoğaltacağına dair atalarına ant içmiş olan Rab, her çocuğu suda yıkaması, onu mesh etmesi ve sarması için gökteki hizmetçi meleklerinden birini gönderdi. Bebeklere bir tanesinden süt diğerinden bal emeceği iki pürüzsüz taş verdi. Merhametinden ötürü, kendini örtebilsin, onu rahatlatıp sarsın diye saçlarını da dizlerine kadar uzattı.

56 Tanrı onlara acıyıp onları yeryüzünde çoğaltmak istediğinde, yarattığı yeryüzüne onların büyümelerine kadar onları orada korumasını emretti. Büyüdüklerinde yer ağzını açıp onları kusardı. Böylece tıpkı yerin bitkisi ve ormanın otu gibi şehirden [toprak?] çıktılar ve her biri ailesine, babasının evine gidip onlarla kaldılar. 57 İsrail oğullarının bebekleri, Tanrı’nın onlara göstermiş olduğu lütfuyla, yeryüzündeki kır otu gibiydiler.

58 Mısırlılar bunu görünce, her biri kendi öküz boyunduruğu ve saban demiriyle tarlasına çıktılar ve tıpkı tohum zamanı toprağı süren biri gibi onu sabanla sürdüler.59 Saban sürdüklerinde İsrail oğullarının bebeklerine zarar veremediler, bu yüzden halk çoğaldıkça çoğaldı.

60 Firavun, İsrail oğullarının bebeklerini aramaları için memurlarına her gün Goşen’e gitmelerini emretti.61 Arayıp birini bulduklarında, onu annesinin koynundan zorla alıp nehre atarlardı, fakat kız ise onu annesiyle bırakırlardı. Mısırlılar İsrail oğullarına her gün böyle yaptılar.

BÖLÜM 68

1 O sırada Tanrı’nın ruhu, Harun’un kız kardeşi, Amram’ın kızı Miryam’ın üzerindeydi ve çıkıp ev hakkında peygamberlik ederek “İşte bu vakitler annemle babamdan bize bir oğul doğacak ve İsrail’i Mısır’ın elinden o kurtaracak” dedi.2 Amram kızının sözlerini işitince, gidip karısını eve geri getirdi; Firavunun Yakup evinin her erkek çocuğunun suya atılmasını emrettiği zaman karısını evden göndermişti.3 Amram karısı

Yokebed'i gönderdikten üç yıl sonra geri aldı; onunla yattı ve karısı hamile kaldı.

4 Hamileliğinin yedinci ayında bir oğul doğurdu ve bütün ev güneş ve ayın en parlak olduğu anda olduğu gibi büyük bir ışıkla doldu.5 Kadın, çocuğun güzel ve bakılışı hoş olduğunu görünce üç ay boyunca onu gizli bir odada sakladı.

6 O günlerde Mısırlılar oradaki tüm İbranileri yok etmek için bir komplo kurdular.7 Mısırlı kadınlar, İsrail oğullarının bulunduğu Goşen'e giderler ve henüz konuşamayan yavrularını, bebeklerini omuzlarında taşırlardı.8 Ve o günlerde, İsrail oğullarının kadınları doğurdukları zaman, Mısırlılar doğurduklarını bilmesinler ve onları diyarda helak etmesinler diye oğlunu Mısırlılardan gizlerlerdi.

9 Mısırlı kadınlar, omuzlarında henüz konuşamayan çocuklarıyla Goşen'e gelirdi. Mısırlı bir kadın İbrani bir kadının evine girdiğinde bebeği ağlamaya başlardı.10 Ağlayınca iç odadaki çocuk ona cevap verirdi ve Mısırlı kadınlar gidip Firavun'un evine haber verirdi.11 Firavun da çocukları alıp öldürmeleri için adamlarını gönderirdi; Mısırlılar İbrani kadınlara her gün böyle yaparlardı.

12 Yokebed'in oğlunu gizlemesinden yaklaşık üç ay sonra, bu şey Firavun'un evine haber verildi.13 Memurlar gelmeden önce kadın oğlunu götürmek için acele etti. Onun için sazdan bir sandık aldı, onu balçık ve ziftle kapladı ve çocuğu içine koydu. Onu nehrin kıyısındaki sazların arasına koydu. 14 Kız kardeşi Miryam da ona ne yapılacağını ve sözlerinin ne olacağını görmek üzere uzakta bekliyordu.

15 O zaman Tanrı, Mısır diyarına, dönüşünü yapan güneşinki gibi insanın etini yakan korkunç bir sıcak hava gönderdi ve Mısırlılar çok bunaldılar.16 Mısırlılar, etlerini yakan bunaltıcı sıcaktan ötürü serinlemeye ırmağa iniyorlardı.17 Ve Firavunun kızı Bathia [Bitya] da yakıcı sıcaktan ırmağa yıkanmaya girmişti. Hizmetçi kızları ve Mısır'ın bütün kadınları da ırmağın kıyısında yürüyordu.18 Ve Bathia gözlerini kaldırıp bakınca su üstündeki sandığı gördü ve onu alması için hizmetçisini gönderdi.19 Açınca çocuğu gördü ve işte, bebek ağlıyordu. O da ona acıyıp "Bu İbrani çocuklarından biridir" dedi.

20 Irmak kıyısında yürüyen bütün Mısır kadınlar onu emzirmek istedilerse de o emmedi, çünkü bu şey onu annesinin memesine geri döndürmek üzere Rabden olmuştu.21 Kız kardeşi Miryam o sırada nehir kıyısında Mısırlı kadınların arasındaydı ve bunu görünce Firavunun kızına "Gidip İbrani kadınlardan sana bir dadı getireyim de çocuğu emzirsin mi?" dedi.22 Firavunun kızı da ona, git, dedi ve genç kız gidip çocuğun annesini çağırdı.23 Firavun'un kızı Yokebed'e: "Bu çocuğu al ve benim için emzir; sana her gün iki parça gümüş olarak ücretini ödeyeceğim" dedi. Kadın da çocuğu aldı ve emzirdi.

24 İki yılın sonunda, çocuk büyüdüğünde, onu Firavun'un kızının yanına getirdi. O da ona bir oğul gibi oldu ve adını Musa koydu, "çünkü onu sudan çıkardım" dedi.

25 Babası Amram onun adını Heber koydu, çünkü "onun sayesinde karıma geri döndüm" dedi.

26 Annesi Yokebed adını Yekutiel koydu çünkü "onu Her Şeye Gücü Yeten'den umdum, Tanrı da onu bana verdi" dedi.

27 Kız kardeşi Miryam ona Yered adını verdi çünkü ona ne olacağını görmek için peşinden ırmağa inmişti.

28 Kardeşi Harun ona Avi Zanoah adını koyup "Babam annemi terk etmişti ve onun sayesinde ona geri döndü" dedi.

29 Amram'ın babası Kohat onun adını Avi Gedor koydu çünkü Tanrı onun uğruna Yakup evinin gediğini onarmıştı; artık erkek çocuklarını suya atamıyorlardı.

30 Süt anneleri ona Abi Soco adını verip “Ham’ın oğulları yüzünden üç ay boyunca çadırda gizlendi” dedi.

31 İsrail ise onun adını Natanael oğlu Şemaya koydu çünkü onun günlerinde Tanrı onların feryatlarını işitmiş ve onları zalimlerinden kurtarmıştı.

32 Musa Firavun’un evindeydi ve Firavun’un kızı Bathia’nın oğluydu. Musa kralın çocukları arasında büyüdü.

BÖLÜM 69

1 O günlerde Edom kralı, krallığının on sekizinci yılında öldü ve Edom ülkesinde krallık konutu olarak kendisi için inşa ettiği tapınağına gömüldü.2 Esav oğulları ırmak üzerindeki Petor’a[clxii] gönderip oradan güzel gözlü ve yakışıklı, adı Saul olan genç bir adam getirdiler ve Samla yerine onu kral yaptılar.3 Saul, Edom diyarında Esav oğulları üzerinde kırk yıl krallık yaptı[clxiii].

4 Mısır kralı Firavun, Balam’ın İsrail oğulları hakkında verdiği öğüdün başarılı olmadığını, aksine onların yine de semereli olup Mısır diyarında çoğaldıklarını ve sayıca arttıklarını görünce, 5 o zaman Firavun o günlerde Mısır’ın her yerinde İsrail oğullarına bir bildiri yapılmasını emretti: Kimse günlük işinden hiçbir şey eksiltmeyecekti.6 Her gün yaptığı işte ister harç ister tuğla olsun, eksik bulunan adam, onların yerine en küçük oğlu konacaktır.

7 O günlerde Mısır’daki çalışma koşulları İsrail oğulları için daha da zor hale geldi ve işte, birinin günlük işinde bir tuğla eksik çıkarsa, Mısırlılar en küçük oğlunu annesinden zorla alıp binaya, babasının eksik bıraktığı tuğlanın yerine koyardı.8 Mısırlılar, uzun bir süre boyunca, her gün, İsrail oğullarına hep böyle yaptılar.

9 Ancak Levi kabilesi kardeşleriyle birlikte çalışmıyordu, çünkü Levi oğulları Mısırlıların en başta İsraillilere hileyle davrandıklarını biliyorlardı.

BÖLÜM 70

1 Musa üç yaşındayken Firavun bir ziyafetteydi; sağında kraliçe Alparanit, solunda Bathia oturuyordu ve çocuk Musa da onun [Bathia’nın] koynunda idi. Beor oğlu Balam iki oğluyla ve krallığın bütün beyleri de kralın huzurunda sofrada oturmuşlardı.

2 Çocuk elini kralın başına uzattı ve kralın başından tacı alıp kendi başına koydu.3 Kral ve beyler çocuğun yaptığı şeyi gördüklerinde dehşete düştüler ve şaşkınlık içinde herkes birbirine baktı.

4 Kral sofrada oturan beylere “Bu meseleye ne diyorsunuz siz ey reisler, bu yaptığından dolayı çocuğa ne hüküm verilmeli?” dedi.5 Beor oğlu Büyücü Balam kralın ve beylerin önünde cevap verip dedi: “Ey efendim ve kralım, günler önce gördüğün rüyayı ve kulunun sana yaptığı yorumu şimdi hatırla.

6 Şimdi bu İbrani çocuklarından biridir ve içlerinde Tanrı’nın ruhu vardır. Efendim kral bu gencin bunu bilgisizce yaptığını sanmasın.7 O bir İbrani çocuğudur ve henüz bir çocuk olmasına rağmen bilgelik ve anlayış sahibidir. Bu işi de bilgelikle yapmıştır ve Mısır krallığına göz dikmiştir.8 Çünkü kralları ve onların soylularını aldatmak, dünyanın krallarını ve adamlarına diz çöktürmek amacıyla İbraniler kurnazca böyle şeyler yaparlar.9 Babil kralı Nimrod ve Gerar kralı Abimelek’in ordularını aldatan babaları İbrahim’in böyle davrandığını ve kendine Het oğullarının diyarı ile Kenân’ın bütün krallıklarını mülk edinmiş olduğunu şüphesiz biliyorsun.10 Sonra Mısır’a inmiş ve Mısır’ı ve kralını yanıltmak amacıyla karısı Sara hakkında, o benim kız kardeşimdir, demişti.11 Oğlu İshak da Gerar’a gidip orada yaşarken böyle yaptı ve güç olarak Filisti Kralı Abimelek’in ordusuna üstündü.12 Karısı Rebeka’nın kız kardeşi olduğunu söyleyerek

[clxii] Sayılar 22:5

[clxiii] Başlangıç 36:37

Filistililerin krallığını sarsmayı da düşündü.[13] Yakup da kardeşine hainlik etti; onun ilk oğulluk hakkını ve hayırduasını elinden aldı.[14] Sonra Paddan-aram'a, annesinin kardeşi Laban'ın evine gitmiş, kurnazlıkla ondan kızını, sığırlarını ve kendisine ait olan nesi varsa almıştı. Ardından kaçıp Kenan diyarına, babasının yanına dönmüştü.[15] Oğulları kardeşleri Yusuf'u sattılar. Sonra Mısır'a inip köle olmuş ve on iki yıl hapiste tutulmuştu,[16] ta ki eski Firavun düşler görüp onu zindandan çıkarana ve düşlerini yorumladığı için onu Mısır'daki bütün beylerden daha üstün kılana dek.[17] Tanrı memlekette kıtlık getirdiği zaman, gönderip babasını, bütün kardeşlerini ve babasının bütün ev halkını getirtmiş, onlara bedelsiz veya karşılıksız bakmıştı; köle olarak Mısırlıları satın almıştı.[18] Bu nedenle, efendim kralım, yaptıklarına göre yapmak ve her kral, önder ve yargıcı aşağılamak için Mısır'da onların yerine işte bu çocuk çıkmıştır.[19] Kral dilerse, şimdi onun kanını yere dökelim ki büyüyüp de senin elinden yönetimi almasın ve saltanat sürerek Mısır'ın umudunu yok etmesin".

[20] Balam krala "Ayrıca Mısır'ın bütün hakimleri ile bilge adamlarını çağıralım ve söylediğin gibi bu çocuğa ölüm hükmü verilecekse, o zaman onu öldürürüz" dedi.

[21] Firavun da gönderip Mısır'ın bütün bilge adamlarını çağırttı ve kralın önüne geldiler. Onların arasında Rabbin bir meleği de geldi; Mısır'ın bilge adamlarından biri gibi görünüyordu.[22] Kral hikmetli adamlara "Evdeki bu İbrani çocuğun ne yaptığını şüphesiz duydunuz ve Balam meselede böyle hüküm verdi.[23] Şimdi siz de yargılayın ve çocuğa yaptığı hareketten dolayı ne yapılması gerektiğine hükmedin" dedi.

[24] Firavun'un bilge adamlarından biri görünümündeki melek, Mısır'ın bütün bilge adamlarının, kralın ve beylerin önünde şöyle yanıt verdi:[25] "Kral dilerse, önüne bir oniks taşı ve bir ateş kömürü getirilsin, çocuğun önüne konulsunlar. Eğer çocuk elini uzatıp oniks taşını alırsa, o zaman çocuğun yapmış olduğu her şeyi bilgelikle yapmış olduğunu anlarız ve onu öldürmeliyiz.[26] Ama elini kömürün üzerine uzatırsa, o zaman bu şeyi bilinçli yapmadığını anlarız ve sağ kalır".[27] Bu şey kralın ve beylerin gözünde iyi göründü ve kral Rabbin meleğinin sözüne göre yaptı.

[28] Kral oniks taşıyla kömürün getirilip Musa'nın önüne konmasını emretti.[29] Delikanlıyı önüne koydular ve çocuk elini oniks taşına uzatmaya çalıştı. Ama Rabbin meleği elini tuttu ve kömürün üzerine koydu. Kömür elinde söndü ve kaldırıp ağzına soktu öyle ki dudaklarının ve dilinin bir kısmı yandı; ağzı ve dili ağırlaştı [tutuklaştı][clxiv].

[30] Kral ve beyler bunu gördüklerinde, Musa'nın kralın başından tacı çıkarmakla bilinçli hareket etmediğini anladılar.[31] Böylece kral ve beyler çocuğu öldürmediler. Böylece Musa Firavunun evinde kaldı, büyümeye devam etti. Rab onunla birlikteydi.

[32] Delikanlı kralın evindeyken mor renkli giyiniyordu ve kralın çocukları arasında büyüdü.[33] Musa kralın evinde büyürken, Firavunun kızı Bathia onu oğlu olarak gördü ve Firavunun bütün ev halkı ona hürmet etti; Mısır'ın tüm adamları ona saygı duyardı.

[34] Musa her gün kardeşleri İsrail oğullarının bulunduğu Goşen diyarına giderdi ve onları her gün tükenmiş ve ağır işlerde çalışırken görürdü.[35] Musa onlara "Neden her gün size bu ağır iş veriliyor?" diye sordu.[36] Onlar da başlarına gelen her şeyi, Firavunun, daha doğmadan önce üzerlerine koymuş olduğu bütün emirleri ona anlattılar.[37] Beor oğlu Balam'ın kendilerine karşı öğütlediği bütün öğütleri, kralın tacını başından aldığında onu [Musa'yı] öldürmesi için Firavunu nasıl öğütlediğini ona anlattılar.

[clxiv] Çıkış 4:10

[38] Musa bunları işitince Balam'a karşı öfkesi alevlendi ve onu öldürmeye çalıştı; her gün onun için fırsat kolluyordu.[39] Balam Musa'dan korktu, o ve iki oğlu kalkıp Mısır'dan çıktılar ve kaçıp Kuş diyarına, Kuş kralı Kikyanus'a canlarını emanet ettiler.

[40] Musa kralın evine girer çıkardı. Rab ona Firavunun, bütün kullarının ve bütün Mısır halkının gözünde lütuf kazandırdı ve Musa'yı çok sevdiler.

[41] Bir gün Musa kardeşlerini görmek için Goşen'e gitti. İsrail oğullarını ağır yük ve iş altında çalışırken görünce Musa onlardan için üzüldü.[42] Musa Mısır'a dönünce Firavun'un evine geldi ve kralın önüne gelip kralın önünde eğildi.[43] Musa Firavuna "Sana yalvarırım efendim, senden küçük bir dilekte bulunmaya geldim, yüzümü boş çevirme" dedi. Firavun da ona "Konuş" dedi.[44] Musa Firavuna dedi: "Goşen'de oturan kulların İsrail oğullarına, emeklerinden dinlenmeleri için bir gün verilsin".[45] Kral da Musa'ya cevap verip "İşte, isteğini yerine getirmek için bu şeyde yüzünü kaldırdım [dileğini kabul ettim]".[46] Ve Firavun, Mısır'da ve Goşen'de bir bildiri yapılmasını emretti ve şöyle dedi:[47] "Siz bütün İsrail oğullarına, kral şöyle diyor: altı gün boyunca işinizi yapıp çalışacaksınız, fakat yedinci gün dinlenecek ve hiçbir iş yapmayacaksınız. Kral ve Bathia oğlu Musa'nın buyurmuş olduğu üzere bütün günler böyle yapacaksınız".

[48] Musa, kralın kendisine verdiği bu şeye sevindi ve bütün İsrail oğulları Musa'nın kendilerine emrettiği gibi yaptılar.[49] Bu şey İsrail oğullarına Rabden olmuştu çünkü Rab atalarının hatırı için İsrail oğullarını kurtarmak amacıyla hatırlamaya başlamıştı.

[50] Rab Musa'yla beraberdi ve ünü Mısır'ın her tarafına yayıldı.

[51] Musa, Mısırlıların ve İsrail oğullarının gözünde saygın biri idi. Halkı İsrail için iyilik arıyor ve onlar hakkında krala esenlik sözleri bildiriyordu.

BÖLÜM 71

[1] Musa on sekiz yaşındayken, babasını ve annesini görmek istedi ve onların yanına Goşen'e gitti. Goşen yakınlarına varınca İsrail oğullarının çalıştıkları yere geldi, sıkıntılarını gözlemledi ve bir Mısırlının İbrani kardeşlerinden birine vurduğunu gördü.

[2] Dayak yiyen adam Musa'yı görünce yardım için ona koştu, çünkü Musa Firavun evinde çok saygın biriydi, ona "Efendim bana yardım et, bu Mısırlı gece benim evime geldi, beni bağlayıp gözlerimin önümde karımla yattı. Şimdi de benim canımı almak istiyor" dedi.

[3] Musa bu kötü şeyi işitince, Mısırlıya karşı öfkesi alevlendi. Etrafına bakındı ve kimsenin olmadığını görünce Mısırlıyı öldürüp kuma sakladı ve döven adamın elinden İbraniyi kurtardı.[4] İbrani evine gitti ve Musa evine döndü; çıkıp kralın evine döndü.

[5] Yakup evinde bir adamın karısı kirletildikten sonra yanına girmesi doğru olmadığından adam eve döndüğünde karısını reddetmeyi düşünüyordu.[6] Kadın gidip kardeşlerine haber verdi ve kadının erkek kardeşleri adamı öldürmeye çalıştılar, o da evine kaçtı.

[7] İkinci gün Musa kardeşlerinin yanına gitti ve baktı, işte iki adam kavga ediyordu. Kötü olana "Niçin komşunu dövüyorsun?" dedi.[8] O da cevap verip "Seni kim başımıza hükümdar ve hâkim yaptı? Mısırlıyı öldürdüğün gibi beni de öldürmeyi mi düşünüyorsun?" dedi. Musa korktu ve [kendi kendine] "bu mesele biliniyor" dedi.

[9] Firavun bu meseleyi duydu ve Musa'nın öldürülmesini emretti. Bunun üzerine Tanrı meleğini gönderdi ve Firavuna bir muhafız birliği komutanı suretinde göründü.[10] Rabbin meleği, muhafız birliği komutanının elinden kılıcı aldı ve onunla başını uçurdu; muhafız birliği komutanının sureti Musa'nın suretine dönmüştü.

11 Rabbin meleği Musa'nın sağ elini tutup onu Mısır'dan çıkardı. Onu Mısır sınırından kırk günlük bir mesafeye götürdü.

12 Kardeşi Harun Mısır diyarında yalnız kaldı ve İsrail oğullarına peygamberlik edip dedi:13 "Atalarınızın Tanrısı Rab şöyle diyor: Herkes gözlerinin önündeki iğrenç şeyleri atsın ve Mısır putlarıyla kendinizi kirletmeyin".14 İsrail oğulları ise isyan ettiler ve Harun'a kulak asmadılar.

15 Rab onları yok edecekti ancak İbrahim, İshak ve Yakup ile yaptığı ahdi hatırladı.16 O günlerde Firavunun eli İsrail oğullarına karşı şiddetli olmaya devam etti ve Tanrı sözünü gönderip onlarla ilgilenene dek onları ezdikçe ezdi.

BÖLÜM 72

1 Ve o günlerde Kuş oğulları [Etiyopya] ile doğunun ve Aram oğullarının arasında büyük bir savaş oldu; boyunduruğu altında oldukları Kuş kralına başkaldırdılar.2 Kuş Kralı Kikyanus da kum kadar kalabalık bir halk ile, tüm Kuş çocuklarıyla birlikte yola koyulup onları boyunduruğu altına almak üzere Aram'a ve doğunun çocuklarına karşı savaşmaya gitti.

3 Kikyanus çıkarken, şehri ve memleketin alt tabakasını korusunlar diye büyücü Balam'ı iki oğluyla birlikte bıraktı.4 Böylece Kikyanus, Aram'a ve doğululara gitti, onlarla savaştı ve onları vurdu. Kikyanus ve halkının önünde hepsi yaralı olarak düştüler.5 Onlardan birçoğunu tutsak aldı ve ilk başta olduğu gibi onları boyunduruğu altına aldı. Her zamanki gibi onlardan haraç almak amacıyla topraklarında ordugâh kurdu.

6 Beor oğlu Balam, Kuş kralı onu şehri ve şehrin fakirlerini korumak amacıyla bıraktığında, kalkıp memleket halkına kral Kikyanus'a başkaldırmalarını, eve döndüğünde şehre girmesine izin vermemelerini öğütledi.7 Memleketin halkı onu dinledi ve ona ant içtiler; onu başlarına kral, iki oğlunu da ordu komutanları yaptılar.8 Böylece kalkıp şehrin surlarını iki taraftan güçlendirip çok sağlam hale getirdiler.9 Üçüncü tarafta, şehir ile bütün Kuş ülkesini çevreleyen nehir[clxv] arasında sayısız hendek kazdılar ve ırmak sularını oraya doldurdular.10 Dördüncü tarafta sihir ve büyülü sözleriyle sayısız yılan topladılar, şehri tahkim ettiler ve içinde oturdular. İzinsiz kimse çıkamıyor veya giremiyordu.

11 Kikyanus, Aram ve doğulularla savaştı, daha önce olduğu gibi onları boyun eğdirdi ve ona her zamanki haraçlarını ödediler. O da gidip ülkesine döndü.

12 Kuş kralı ve onunla birlikte tüm ordu komutanları Kikyanus şehrine yaklaştıklarında, gözlerini kaldırdılar ve şehrin surlarının inşa edildiğini ve çok yüksek olduğunu gördüler; adamlar buna hayret ettiler.13 Birbirlerine "Savaşta geciktiğimizi gördükleri ve bizden ötürü endişelendikleri için, bu yüzden bu şeyi yapmışlardır, Kenan kralları onlarla savaşmaya gelmesin diye şehir surlarını yükseltmişler ve güçlendirmişlerdir" dediler.14 Böylece kral ve askerler şehrin kapısına yaklaştılar. Başlarını kaldırıp baktılar ve işte, şehrin bütün kapıları kapalıydı. Nöbetçilere seslenip "şehre girelim, kapıları açın" dediler.15 Ama nöbetçiler, kralları büyücü Balam'ın buyruğuyla kapıyı açmayı reddettiler, onları kentlerine sokmadılar.

16 Böylece şehir kapısının karşısında onlarla bir savaşa girdiler. O gün Kikyanus'un ordusundan yüz otuz asker düştü.17 Ertesi gün savaşmaya devam ettiler ve ırmağın kıyısında da savaştılar; [ırmağı] geçmeye çalıştılarsa da başaramadılar, bazıları kuyulara battı ve öldüler.18 Bunun üzerine kral, karşıya geçebilmeleri için sallar yapsınlar diye ağaçlar kesmelerini emretti ve onlar da öyle yaptılar.19 Hendeklerin olduğu yere geldiklerinde, su altındaki değirmenler suları döndürdü [girdap oluşturdu] ve on sal

[clxv] Başlangıç 2:13

üzerindeki iki yüz adam boğuldular.[20] Üçüncü gün, yılanların olduğu tarafta savaşmaya geldiler ama yaklaşamadılar; yılanlar içlerinden yüz yetmiş adamı öldürdü. Böylece Kuş'a karşı savaşmaktan vazgeçtiler. Kuş'u dokuz yıl boyunca kuşattılar, kimse çıkamadı, içeri de giremedi.

[21] Kuş'a karşı savaş ve kuşatma olduğu sırada Musa, Mısırlıyı öldürdüğü için onu öldürmeye çalışan Firavun'dan, Mısır'dan kaçmıştı.[22] Musa, Firavun'un önünden, Mısır'dan kaçtığında on sekiz yaşındaydı. Gidip o sırada Kuş'u kuşatan Kikyanus'un ordugahına kaçtı.[23] Musa, Kuş kıralı Kikyanus'un ordugâhında dokuz yıl kaldı; Kuş'u kuşattıkları tüm o zaman Musa onlarla birlikte çıkar ve gelirdi.

[24] Kral, beyler ve bütün savaşçılar Musa'yı sevdiler çünkü o heybetli ve etkileyici bir görünüşü vardı; duruşu asil bir aslan gibiydi, yüzü güneş gibi parlıyordu ve kuvveti bir aslanınki gibiydi. Kralın danışmanlığını yapıyordu.

[25] Dokuz yılın sonunda Kikyanus ölümcül bir hastalığa yakalandı. Hastalığı ona galip geldi ve yedinci gün öldü.[26] Böylece kulları onu mumyaladılar ve taşıyıp Mısır diyarının kuzeyindeki şehir kapısının karşısına gömdüler.[27] Üzerine zarif, güçlü ve yüksek bir yapı inşa ettiler ve altına büyük taşlar koydular.[28] Kralın katipleri, kralları Kikyanus'un bütün yiğitliklerini ve yaptığı tüm savaşları bu taşların üzerine oydular; işte bugün de hala orada yazılıdırlar.

[29] Kuş Kralı Kikyanus'un ölümünden sonra, savaş yüzünden adamları ve askerleri çok bunalmıştı.[30] Birbirlerine şunu dediler: "Dokuz yıldır, evlerimizden uzakta çölde oturuyoruz. Şimdi ne yapacağımız konusunda bize öğüt verin.[31] Eğer şehre karşı savaşacağımızı söylersek çoğumuz yaralanır veya ölürüz. Eğer burada kuşatmaya devam edersek, biz de ölürüz.[32] Şimdi bütün Aram kralları ve doğulular, kralımızın öldüğünü işitecekler ve bize ansızın düşmanca saldıracaklardır. Bize karşı savaşıp bizden geriye hiçbir şey bırakmazlar.[33] Şimdi gidip başımıza bir kral koyalım ve şehir bize teslim olana dek kuşatmaya devam edelim".

[34] O gün Kikyanus'un ordusundan kral olarak bir adam seçmek istediler ve Musa'nın üzerlerinde saltanat sürmesinde herhangi bir itirazla karşılaşmadılar.[35] Acele ettiler, her adam giysilerini çıkarıp yere serdi, onlardan büyük bir yığın yaptılar ve Musa'yı üzerine oturttular.[36] Ayağa kalkıp borazan çalarak önünde: "Yaşasın kral! Yaşasın kral!" diye bağırdılar.[37] Bütün halk ile soylular, Kikyanus'un karısı Kuşlu kraliçe Adoniya'yı ona eş olarak vermeye ant içtiler ve o gün Musa'yı üzerlerine kral yaptılar.

[38] Bütün Kuş halkı o gün bir duyuru yapıp, "Herkes elinde olandan Musa'ya bir şey vermelidir" dediler.[39] Yığının üzerine bir çarşaf serdiler ve her adam, kimi altın bir küpe, kimi madeni bir para olmak üzere, elindekilerden bir şeyler attı.[40] Kuş oğulları Musa için yığının üzerine oniks taşları, bdelyum, inciler ve mermer ile bol miktarda gümüş ve altın attılar.

[41] Musa, tüm Kuş oğullarının kendisine verdiği gümüşü, altını, bütün kapları, bdelyum ve oniks taşlarını aldı ve onları hazineleri arasına koydu.[42] Musa o gün Kuş kralı Kikyanus'un yerine kral oldu ve Kuş oğulları üzerinde krallık etti.

BÖLÜM 73

[1] Mısır Firavununun krallığının elli beşinci yılında, yani İsraillilerin Mısır'a inişlerinin yüz elli yedinci yılında, Musa Kuş'ta krallık etmeye başladı.[2] Musa Kuş'ta krallık etmeye başladığında yirmi yedi yaşındaydı ve kırk yıl saltanat sürdü.

[3] Rab Musa'ya tüm Kuş oğullarının gözünde lütuf ve onur kazandırdı. Kuş oğulları onu çok sevdiler, böylece Musa hem Rab tarafından hem de insanların indinde lütuf görüyordu.

[4] Krallığının yedinci gününde, tüm Kuş oğulları toplanıp Musa'nın önüne geldiler ve önünde yere kapandılar.[5] Hepsi kralın önünde ona söyleyip dediler: "Bize nasihat ver de bu şehre ne yapılması gerektiğini bilelim.[6] Çünkü şimdi dokuz yıldır şehri kuşatmaktayız, çocuklarımızı ve karılarımızı görmedik".[7] Kral da onlara cevap verip dedi: "Eğer size emredeceğim her şeyde dediklerimi yaparsanız, o zaman Rab şehri bizim elimize verecek ve onu boyun eğdiririz.[8] Eğer Kikyanus'un ölümünden önce onlarla yapmış olduğumuz savaştaki gibi savaşırsak, çoğumuz önceki gibi yaralı olarak düşeceğiz.[9] Şimdi işte, bu konuda sizin için öğüt şudur, eğer beni dinlerseniz, o zaman şehir ellerimize teslim edilecektir".[10] O zaman bütün kuvvetler krala cevap verip, "Efendimiz ne emrediyorsa onu yapacağız" dediler.

[11] Musa da onlara dedi: "Bütün ordugâhtaki herkese bir duyuru yapın.[12] Kral şöyle diyor: Ormana gidip herkes leylek [yılancıl] yavrularından bir tane alıp getirsin.[13] Kralın sözünü çiğneyen, leylek yavrusunu getirmeyen adam ölecek ve ona ait nesi varsa kral alacak.[14] Onları getirdiğinizde onları koruyup büyüteceksiniz ve tıpkı bir atmaca yavrusu gibi, onlara ok gibi saldırmayı öğreteceksiniz".

[15] Böylece tüm Kuş oğulları Musa'nın sözlerini işittiler ve kalkıp ordugâhın her yanında bir duyuru yaparak şöyle dediler:[16] "Siz Kuş oğullarına kralın emri şudur: hep birlikte ormana gitmeniz, her biriniz oradan birer leylek yavru yakalamanız ve eve getirmenizdir. [17] Kralın buyruğunu çiğneyen kişi ölecek ve nesi varsa her şeyini kral alacak".

[18] Bütün kavm de öyle yaptı. Ormana gittiler, köknar ağaçlarına tırmandılar ve her adam bir yavru olarak, bütün leylek yavrularını yakaladılar ve onları çöle getirip yetiştirdiler. Kralın emriyle onlara, tıpkı genç atmacalar gibi, ok gibi saldırmayı öğrettiler.

[19] Genç leylekler yetiştirildikten sonra, kral onların üç gün boyunca aç bırakılmalarını emretti ve halk da öyle yaptı.[20] Üçüncü gün kral onlara "kendinizi güçlendirin ve yiğit adamlar olun. Herkes zırhını ve kılıcını kuşansın. Her adam atına binip eline genç leyleğini alsın. [21] Ve gidip şehre karşı yılanların olduğu yerde savaşacağız" dedi. Bütün halk kralın emrettiği gibi yaptılar.

[22] Her adam kendi yavrusunu eline aldı ve gidip yılanların olduğu yere geldiklerinde kral onlara "Herkes genç leyleğini yılanların üzerine göndersin" dedi.[23] Kralın emriyle her adam genç leyleğini gönderdi ve genç leylekler yılanlara saldırıp hepsini yediler, ortadan kaldırdılar.

[24] Kral ve halk, oradaki tüm yılanların yok edildiğini görünce, bütün kavm büyük bir sesle bağırdı.[25] Yaklaşıp şehre karşı savaştılar, onu teslim alıp boyun eğdirdiler ve şehre girdiler.[26] O gün şehir halkından bin yüz adam öldü, fakat kuşatma yapanlardan hiçbiri ölmedi.[27] Böylece tüm Kuş oğulları evine, karısına, çocuklarına ve sahip olduklarına gitti.

[28] Büyücü Balam şehrin alındığını görünce kapıyı açtı, iki oğlu ve sekiz kardeşiyle birlikte Mısır'a kaçtı ve Mısır Firavununun yanına döndü.[29] Rab Mısır üzerine belalar getirdiğinde Musa'ya karşı çıkan, kanun kitabında sözü edilen büyücüler ve sihirbazlar bunlardır.

[30] Böylece Musa bilgeliğiyle şehri aldı ve Kuş oğulları onu Kuş kralı Kikyanus'un yerine tahta geçirdiler.[31] Başına krallık tacını koydular ve Kikyanus'un karısı Kuş kraliçesi Adonya'yı ona eş olarak verdiler[clxvi].[32] Musa, atalarının Tanrısı Rab'den korktuğundan onunla yatmadı, gözlerini ona çevirmedi.[33] Musa, İbrahim'in kulu Eliezer'e, Oğlum İshak için Kenan kızlarından bir kadın

[clxvi] Sayılar 12:1

almayacaksın, diye nasıl yemin ettirmiş olduğunu hatırladı.[34] Aynı şekilde, Yakup kardeşinden kaçtığında, İshak'ın ona, Kenan kızlarından bir eş almayacaksın, Ham oğullarından hiçbiriyle ittifak yapmayacaksın, diye emretmiş olduğu gibi.[35] Çünkü Tanrımız Rab, Nuh'un oğlu Ham'ı, onun çocuklarını ve bütün soyunu Sam'ın ve Yafet'in oğullarına ve onlardan sonra onların soyuna sonsuza dek köle olarak vermişti.[36] Bu nedenle Musa, Kuş'ta kral olduğu bütün günler boyunca yüreğini ve gözünü Kikyanus'un karısına çevirmedi.

[37] Musa hayatı boyunca Tanrısı Rab'den korktu. Musa Rabbin önünde bütün yüreği ve canı ile doğrulukla yürüdü. Hayatının bütün günleri boyunca doğru yoldan hiç ayrılmadı; İbrahim'in, İshak'ın ve Yakup'un yürüdüğü yoldan ne sağa ne de sola sapmadı.[38] Musa, Kuş oğullarının krallığında kendini güçlendirdi ve Kuş oğullarını her zamanki bilgeliğiyle yönlendirdi; Musa krallığında başarılı oldu.

[39] O sırada Aram ve doğulular, Kuş kralı Kikyanus'un öldüğünü işittiler ve o günlerde Aram ve doğulular Kuş'a başkaldırdı.[40] Musa, çok kuvvetli bir kavm olan tüm Kuş oğullarını, yaklaşık otuz bin kişiyi topladı ve Aram ve doğularla ile savaşmak için yola çıktı.[41] Önce doğulara gittiler ve doğulular onların haberini işitince onları karşılamaya gittiler ve onlarla savaşa girdiler.[42] Doğulara karşı cenk şiddetliydi, böylece Rab tüm doğuluları Musa'nın eline verdi ve yaklaşık üç yüz adam düştü.[43] Doğulular geri döndüler ve geri çekildiler, Musa ve Kuş oğulları da onları takip edip onları boyun eğdirdiler ve âdetlerine uygun olarak üzerlerine vergi koydular.

[44] Böylece Musa ve beraberindekiler savaşmak için oradan Aram diyarına geçtiler.[45] Aram halkı da onları karşılamaya gittiler ve onlara karşı savaştılar. Rab onları Musa'nın eline teslim etti ve Aramlıların çoğu yaralı olarak düştü.[46] Aram da Musa ve Kuş halkı tarafından boyun eğdirildi ve her zamanki vergilerini ödediler.

[47] Musa, Aram'ı ve doğuluları Kuş oğullarına tabi tuttu. Musa ve onunla birlikte olan bütün kavm Kuş diyarına döndüler.[48] Musa, Kuş oğulları krallığında yerini kuvvetlendirdi. Rab onunla beraberdi ve bütün Kuş oğulları ondan korkuyorlardı.

BÖLÜM 74

[1] Yıllar sonra Edom Kralı Saul öldü, yerine Akbor oğlu Baal Kanan kral oldu[clxvii].[2] Musa'nın Kuş krallığının on altıncı yılında Akbor oğlu Baal Kanan Edom diyarında otuz sekiz yıl Edom oğulları üzerinde krallık yaptı.[3] Onun günlerinde Moab Edom'a başkaldırdı; onları ve Midyan'ı vuran, Moab'ı Edom'a tabi kılan Bedad oğlu Hadad'ın günlerinden beri boyunduruk altındalardı.[4] Akbor oğlu Baal Kanan Edom'da kral olunca, tüm Moab oğulları da Edom'a olan bağlılıklarını geri çektiler.

[5] O günlerde Afrika kralı Angeas öldü ve yerine oğlu Azdrubal kral oldu.

[6] Yine o günlerde Kittim oğullarının kralı Yaneas öldü. Onu Kanopya ovasında oturmak amacıyla kendisi için inşa ettiği tapınağına gömdüler ve yerine Latinus kral oldu.

[7] Musa'nın Kuş oğulları üzerindeki saltanatının yirmi ikinci yılında Latinus, Kittim oğulları üzerinde kırk beş yıl saltanat sürdü.

[8] Kendisi için büyük ve güçlü bir kule de yaptı. Âdet olduğu üzere yönetimini oradan yürütmek amacıyla, kendine konut olarak içine zarif bir tapınak da inşa etti.

[9] Hükümdarlığının üçüncü yılında, kendisi için birçok gemi yapmış hünerli adamlarının tümüne bir duyuru yaptı.[10] Latinus bütün kuvvetlerini topladı. Gemilerle gelip Afrika kralı Angeas'ın oğlu Azdrubal ile savaşmaya

[clxvii] Başlangıç 36:38

gittiler. Afrika'ya geldiler, Azdrubal ve ordusuyla savaşa girdiler.

11 Latinus Azdrubal'a galip geldi ve Latinus, Uzi'nin kızı Yanya'yı eş olarak aldığında babasının Kittim oğullarından çektirdiği su kemerini Azdrubal'dan aldı, böylece Latinus su kemerini yıktı ve Azdrubal'ın ordusuna şiddetli bir darbe vurdu.12 Azdrubal'ın geri kalan güçlü adamları kendilerini güçlendirdiler; yürekleri kıskançlıkla dolmuştu [yenilgiyi kabullenemediler]. Ölüme meydan okuyup Kittim kralı Latinus ile tekrar savaşa girdiler.13 Savaş Afrikalılara karşı şiddetliydi, hepsi Latinus ve halkının önünde düştüler. Kral Azdrubal da bu savaşta öldü.

14 Kral Azdrubal'ın çok güzel bir kızı vardı, adı Uşpezena idi. Tüm Afrika erkekleri, onun büyük güzelliği ve hoş görünümünden dolayı giysilerine onun suretini işlerdi.15 Latinus'un adamları Azdrubal'ın kızı Uşpezena'yı gördüler ve kralları Latinus'a onu övdüler.16 Latinus, onun kendisine getirilmesini emretti ve Latinus Uşpezena'yı eş olarak aldı ve Kittim'e geri döndü.

17 Angeas oğlu Azdrubal'ın ölümünün ardında Latinus savaştan ülkesine geri döndüğünde, Afrikalılar kalkıp Azdrubal'ın küçük kardeşi, Angeas'ın oğlu Hanibal'i Afrika'daki bütün topraklar üzerinde kral yaptılar.18 Kral olunca, Kittim oğullarıyla savaşmak, kardeşi Azdrubal'ın ve Afrikalıların intikamını almak üzere Kittim'e gitmeye karar verdi ve öyle yaptı.

19 Birçok gemi inşa etti; bütün ordusunu toplayıp Kittim'e gitti.20 Hanibal Kittim oğullarıyla savaştı ve Kittim oğulları, Hanibal ve ordusunun önünde düştüler ve böylece Hanibal kardeşinin intikamını aldı.21 Hanibal, Kittim oğullarıyla on sekiz yıl savaşmaya devam etti. Hanibal Kittim memleketinde oturdu ve orada uzun bir süre ordugâh kurdu.

22 Hanibal, Kittim oğullarını çok şiddetli bir şekilde vurdu; onların büyük adamlarını, beylerini ve geri kalan halktan yaklaşık seksen bin kişiyi öldürdü.23 Günler ve yıllar sonra, Hanibal Afrika'ya döndü ve kardeşi Azdrubal'ın yerine güvenlik içinde krallık yaptı.

BÖLÜM 75

1 İsraillilerin Mısır'a inişlerinin yüz sekseninci yılında Mısır'dan İsrail oğulları, hepsi Yusuf sıptından Yusuf oğlu Efraim oğulları, yaya olarak otuz bin yiğit adam çıktı.2 Çünkü Rabbin eski zamanlarda İbrahim'le konuşmuş olduğu üzere İsraillilere tayin ettiği dönem doldu, dediler.3 Ve bu adamlar her biri kendi kılıcını ve üzerine zırhını kuşanıp kendi güçlerine güvendiler, güçlü bir el ile hep beraber Mısır'dan çıktılar.4 Ama yol için hiç erzak almamışlardı; yalnız gümüş ve altın. O gün için yanlarına ekmek bile almamışlardı çünkü erzaklarını Filistinlerden almayı düşünüyorlardı, yoksa zorla alacaklardı.5 Bu adamlar çok güçlü ve yiğit adamlardı, bir adamı bin kişiyi kovalayabilirdi ve ikisi on bini bozguna uğratabilirdi; bu yüzden kendi güçlerine güvendiler ve oldukları gibi gittiler.

6 Rotalarını Gat diyarına çevirdiler ve aşağı indiklerinde Gatlı çobanların Gat oğullarının hayvanlarını otlattıklarını gördüler.7 Çobanlara "Bize ücreti karşılığı koyunlardan verin de yiyelim çünkü açız. Bugün hiç ekmek yemedik" dediler.8 Çobanlar "Onlar bizim koyunlarımız mı ya da sığırlarımız mı ki onları size ücret karşılığı da verelim?" dediler. Efraim oğulları da onları zorla almak için yaklaştılar.

9 Gat'ın çobanları onlara bağırdılar, öyle ki sesleri uzaktan duyuldu. Böylece tüm Gat oğulları üzerlerine yürüdüler.10 Gat oğulları Efraim oğullarının kötülüklerini görünce geri dönüp Gat adamlarını topladılar. Her adama zırhını giydirip savaş için Efraim oğullarının karşısına çıktılar.11 Onlarla Gat vadisinde çarpıştılar ve savaş şiddetliydi; o gün her iki taraftan da birçok kayıp verildi.

12 İkinci gün Gat oğulları yardıma gelsinler diye Filistinlerin bütün şehirlerine gönderip

dediler:[13] “Sığırlarımızı almak ve sebepsiz yere bizimle savaşmak için Mısır’dan çıkıp gelen Efraim oğullarını cezalandırmamız için gelin ve bize yardım edin”.

[14] Efraim oğullarının canları artık açlıktan ve susuzluktan tükenmişti, çünkü üç gündür hiç ekmek yememişlerdi. Gat adamlarının yardımına Filistinlerin şehirlerinden kırk bin adam çıktı.[15] Bu adamlar Efraim oğulları ile savaşa girdiler ve Rab Efraim oğullarını Filistinlerin ellerine teslim etti.

[16] Mısır’dan çıkıp gelen tüm Efraim oğullarını vurdular; savaştan kaçan on adamdan başka kimse kalmamıştı.[17] Bu felaket Efraim oğullarının başına Rabden gelmişti çünkü onlar, Rabbin eski günlerde İsrail’e tayin etmiş olduğu vakit gelmeden Mısır’dan çıkarak Rabbin sözünü çiğnemişlerdi.

[18] Filistinlerden de çok sayıda, yaklaşık yirmi bin adam düştü ve kardeşleri onları taşıyıp şehirlerine gömdüler.[19] Efraim oğullarından ölenlerin cesetleri ise günler ve yıllar boyunca Gat vadisinde terk edilmiş halde kaldı, gömülmek üzere götürülmediler ve vadi insan kemikleriyle dolmuştu[clxviii].

[20] Savaştan kaçan adamlar Mısır’a geldiler ve bütün İsrail oğullarına başlarına gelen her şeyi anlattılar.[21] Babaları Efraim günlerce onlar için yas tuttu ve kardeşleri onu teselli etmeye geldiler. [22] Sonra karısıyla yattı ve ona bir oğul doğurdu; [karısı] adını Beria koydu çünkü evine felaket gelmişti[clxix].

BÖLÜM 76

[1] O günlerde Amram oğlu Musa Kuş diyarında kraldı ve krallığında başarılı oldu; Kuş oğullarını adaletle, doğrulukla ve bütünlük içinde yönetti.[2] Kuş oğulları, üzerlerinde saltanat sürdüğü bütün günlerce Musa’yı sevdiler ve Kuş diyarında oturanların hepsi ondan çok korkardı.

[3] Musa’nın Kuş üzerindeki saltanatının kırkıncı yılında, Musa krallık tahtında otururken, kraliçe Adonya da önündeydi ve bütün soylular etrafında oturuyorlardı.[4] O zaman kraliçe Adonya kralın ve beylerin önünde dedi: “Kuş oğulları, bunca zamandır yaptığınız bu şey nedir?[5] Biliyorsunuz ki, bu adam Kuş’ta kırk yıldır saltanat sürüyor; ne bana yanaştı, ne de Kuş oğullarının ilahlarına tapındı.[6] Bu nedenle, şimdi, ey Kuş oğulları dinleyin ve bu adamın artık üzerinizde saltanat sürmesine izin vermeyin, çünkü o bizden değildir.[7] İşte oğlum Menakros büyüdü, bırakın size o krallık etsin çünkü Mısır kralının kölesi olan bir yabancıya kulluk etmektense efendinizin oğluna kulluk etmeniz sizin için daha iyidir”.[8] Kuş oğullarının bütün halkı ve soyluları, kraliçe Adonya’nın söylediği sözleri işittiler. [9] Bütün halk akşama dek hazırlık yaptı ve sabah erkenden kalkıp Kikyanus oğlu Menakros’u başlarına kral yaptılar.

[10] Kuş oğulları Musa’ya karşı ellerini uzatmaktan korktular çünkü Rab Musa’yla beraberdi ve Kuş oğulları Musa’ya ettikleri yemini hatırladılar, bu yüzden ona zarar vermediler.[11] Ama Kuş oğulları Musa’ya birçok armağanlar verdiler ve Musa’yı büyük bir onurla gönderdiler.

[12] Böylece Musa Kuş diyarından çıktı ve evine gitti, Kuş üzerinde saltanat sürmeyi bıraktı. Musa Kuş diyarından çıktığı zaman altmış altı yaşında idi. Bu şey Rabden olmuştu; İsrail’i Ham oğullarının zulmünden kurtarmak için eski zamanlarda tayin etmiş olduğu vakit gelmişti.

[13] Musa Firavun’dan dolayı Mısır’a dönmekten korktuğundan Midyan’a gitti ve Midyan’da bir su kuyusunun başında oturdu.[14] Midyanlı Reuel’in yedi kızı babalarının sürüsünü otlatmaya çıkmışlardı.[15] Kuyuya geldiler ve babalarının sürüsüne su vermek için su çektiler.[16] Sonra

[clxviii] Talmud’a göre, (Sanhedrin, fol. 92), Hezekiel’in diriltmeye çağırdığı kişilerin kemikleri bunlardı (Hezekiel 37). Midraş-Rabba şöyle açıklıyor: “Tanrı, cesaretlerini kırıp Mısır’a dönmelerine sebep olabilecek Efraimlilerin kemiklerini görmelerini engellemek istiyordu”.

[clxix] Çıkış 13:17

Midyanlı çobanlar gelip onları kovdular, Musa da kalkıp onlara yardım etti ve sürüye su verdi.

17 [Kızlar] Eve babaları Reuel'in yanına geldiler ve Musa'nın onlar için yaptıklarını anlattılar.18 Ona "Mısırlı bir adam bizi çobanların elinden kurtardı, bizim için su çekti ve sürüye su verdi" dediler.19 Reuel de kızlarına "Nerede o? adamı neden terk ettiniz?" dedi.20 Reuel onu çağırtıp eve getirdi ve onunla birlikte ekmek yedi.21 Musa, Reuel'e Mısır'dan kaçtığını, Kuş'ta kırk yıl krallık yaptığını ve daha sonra yönetimi ondan aldıklarını ve onu itibarla ve hediyelerle, selâmetle gönderdiklerini anlattı.22 Reuel, Musa'nın sözlerini işitince, içinden, "Bu adamı zindana koyacağım, bu sayede Kuş oğullarının dostluğunu kazanırım, çünkü onlardan kaçtı".23 Böylece onu alıp zindana koydular. Musa on yıl zindanda kaldı. Musa zindandayken, Reuel'in kızı Tsippora ona acıdı ve onu hep ekmek ve su ile besledi.

24 İsrail oğulları Mısır diyarında Mısırlılara her türlü ağır işte hizmet ediyorlardı ve o günlerde Mısır'ın eli İsrail oğulları üzerinde ağırlığını koruyordu.25 O sırada Rab Mısır Kralı Firavunu vurdu; ayağının tabanından başının tepesine kadar cüzam hastalığına yakalandı. Bu bela Mısır Firavununun başına İsrail oğullarına yaptığı gaddar muamele yüzünden, Rabden gelmişti.26 Çünkü Rab, halkı İsrail oğullarının duasını işitmiş ve ağır yükleri nedeniyle feryatları kendisine ulaşmıştı.27 Yine de [kralın] öfkesi dinmedi ve Firavunun eli İsrail oğullarına karşı uzanmaya devam etti. Firavun Rabbin önünde ensesini sertleştirdi ve İsrail oğullarının boyunduruklarını ağırlaştırdı. Her türlü ağır işle onları canlarından bezdirdi.

28 Rab Mısır kıralı Firavuna bela verince, o da bilge adamlarından ve büyücülerinden kendisini iyileştirmelerini istedi. 29 Bilge adamları ve büyücüleri ona, yaraları üzerine küçük çocukların kanı konulursa iyileşeceğini söylediler.30 Firavun onları dinledi ve küçük çocuklarını almaları için görevlilerini İsrail oğullarına, Goşen'e gönderdi.

31 Firavun'un görevlileri gidip İsrail oğullarının bebeklerini annelerinin koynundan zorla aldılar ve her gün birer çocuk olmak üzere onları Firavun'a getirdiler. Hekimler onları öldürüp hastalık üzerine koydular; hep böyle yaptılar.32 Firavun'un öldürdüğü çocukların sayısı üç yüz yetmiş beş idi. 33 Ama Rab Mısır kralının hekimlerini dinlemedi ve hastalığı şiddetle artmaya devam etti.34 Firavun on yıldır bu beladan mustaripti yine de Firavunun yüreği İsrail oğullarına karşı daha da katıydı.

35 On yılın sonunda Rab Firavuna yıkıcı hastalıklarla acı vermeye devam etti.36 Rab onu midesinde kötü bir tümör ve hastalıkla vurdu; bu hastalık şiddetli bir çıbana dönüştü.

37 O sırada İsrail oğullarının bulunduğu Goşen diyarından gelen Firavunun iki görevlisi Firavunun evine gidip ona "İsrail oğullarını işlerinde gevşek davrandıklarını ve savsakladıklarını gördük" dediler.38 Firavun hizmetkârlarının sözlerini işitince İsrail oğullarına karşı öfkesi fazlasıyla alevlendi, çünkü bedenindeki acıdan dolayı çok acı çekiyordu.39 Cevap verip dedi: "Şimdi İsrail oğulları benim hasta olduğumu bildiklerinden dönüp bizimle alay ediyorlar; bu yüzden şimdi arabamı hazırlayın. Kendimi Goşen'e götürteceğim ve İsrail oğullarının benimle alay ettikleri alaylarını göreceğim". Hizmetkarları da onun için arabayı hazır ettiler.

40 Onu ata bindirdiler çünkü kendi başına ata binemiyordu.41 Yanına on atlı ve on yaya alıp Goşen'e, İsrail oğullarının yanına gitti.42 Mısır sınırına vardıklarında kralın atı, bir yanda bağın her iki tarafı çitle çevrili çukur kısmında yükselen, diğer yanda yamaç olan dar bir yere girdi. 43 Orada atlar hızla koşup birbirlerini sıkıştırdılar; diğer atlar da kralın atını sıkıştırdı.44 Kral üzerindeyken atı yamaçtan aşağı düştü. Düşerken araba ters döndü ve at kralın üzerine yattı. Kral haykırdı

çünkü eti çok acıyordu.[45] Kralın eti yırtılmış, kemikleri kırılmıştı ve ata binemedi. Bu şey ona Rabden gelmişti çünkü Rab halkı İsrail oğullarının feryatlarını ve çektikleri sıkıntıyı işitmişti.[46] Hizmetkarları onu omuzlarında yavaş yavaş taşıyıp Mısır'a geri getirdiler. Onunla birlikte olan atlılar da Mısır'a geri döndüler.[47] Onu yatağına koydular. Kral öleceğini biliyordu, bu yüzden karısı kraliçe Aparanit geldi ve kralın önünde ağladı; kral da onunla birlikte büyük bir gözyaşı döktü.

[48] Bütün soyluları ve hizmetkarları o gün geldiler, kralı acı içinde gördüler ve onunla birlikte büyük bir gözyaşı döktüler.[49] Kralın beyleri ve bütün danışmanları krala, oğullarından kimi seçerse, memlekette onun yerine saltanat sürmesini tavsiye ettiler.

[50] Kralın cariyelerinden doğanlardan başka, karısı kraliçe Aparanit'in ona doğurmuş olduğu üç oğlu ve iki kızı vardı.[51] İsimleri şunlardı: ilk doğan Otri, ikinci Adikam ve üçüncü Morion ve kız kardeşleri, büyük olan Bathia ve diğeri Acuzi.[52] Kralın ilk doğan oğlu Otri geri zekalıydı; aceleci ve çabuk konuşurdu. [53] Adikam ise kurnaz ve bilge bir adamdı. Mısır'ın tüm bilgeliğini bilen ancak görünüşü çirkin, eti kalın ve çok kısa boylu biriydi; boyu bir arşındı.

[54] Kral, oğlu Adikam'ı her konuda akıllı ve bilge biri görünce, ölümünden sonra yerine onun kral olmasına karar verdi.[55] Abilot'un kızı Geduda'yı kendisine eş aldı; [Adikam] on yaşındaydı ve [Geduda] ona dört oğul doğurdu.[56] Sonra gidip üç kadın aldı ve sekiz erkek ve üç kız babası oldu.

[57] Hastalık etkisini kralın üzerinde daha da arttırdı ve eti tıpkı yaz mevsiminde, güneşin sıcağında tarlaya saçılmış bir leşin eti gibi pis kokuyordu.

[58] Kral hastalığının giderek kötüleştiğini görünce, oğlu Adikam'ın yanına getirilmesini emretti ve yerine onu memlekette kral yaptılar.[59] Üç yılın sonunda kral utanç, rezalet ve tiksinti içinde öldü ve kulları onu taşıyıp Tsoan Mitsraim'deki Mısır krallarının mezarına gömdüler.[60] Ama onu diğer krallarda olduğu gibi mumyalamadılar, çünkü eti çürümüştü ve kötü kokudan dolayı onu mumyalamaya yanaşamadılar, bu yüzden onu aceleyle gömdüler.[61] Bu bela ona Rabden gelmişti çünkü Rab onun İsrail'e yaptığı kötülükten dolayı ona kötülüğünün cezasını vermişti.[62] Korku ve utanç içinde öldü. Yerine oğlu Adikam kral oldu.

BÖLÜM 77

[1] Adikam Mısır'da kral olduğunda yirmi yaşındaydı; dört yıl saltanat sürdü.[2] İsrail'in Mısır'a inişinin iki yüz altıncı yılında, Adikam Mısır'da kral oldu, ancak Mısır'daki saltanatı atalarınınki kadar uzun sürmedi.[3] Babası Melol Mısır'da doksan dört yıl krallık yapmıştı, fakat on yıl boyunca hastaydı ve öldü, çünkü Rabbin önünde kötüydü.

[4] Mısırlılar, Mısır'da âdetleri olduğu üzere, atalarının adına göre Adikam'a Firavun adını verdiler.[5] Firavun'un bilgeleri Adikam'a Ahuz derlerdi; Mısır dilinde Ahuz, kısa demektir.[6] Adikam son derece çirkindi. Boyu bir arşın ve bir karıştı, ayak tabanlarına kadar uzanan uzun bir sakalı vardı.

[7] Firavun Mısır'a krallık yapmak üzere babasının tahtına oturdu ve Mısır'ı kendi bilgeliğiyle yönetti.[8] Saltanatı sırasında kötülük açısından babasını ve ondan önceki bütün kralları geçti ve İsrail oğulları üzerindeki boyunduruğunu artırdı.

[9] Kullarıyla birlikte Goşen'e, İsrail oğullarına gitti ve üzerlerindeki işi artırıp onlara "Günlük işlerinizi tamamlayın ve bugünden itibaren, babamın zamanında yaptığınız gibi işimizden ellerinizi gevşetmeyin" dedi.[10] Üzerlerine İsrail oğulları arasından memurlar atadı ve bu memurların üzerine de kendi hizmetkârları arasından şefler atadı.[11] Her gün yapmaları gereken kerpiç sayısını belirledikten sonra dönüp Mısır'a gitti.

[12] O zaman Firavun'un koyduğu şefler, Firavunun buyruğu uyarınca İsrail oğullarının memurlarına şöyle talimat verdiler:[13] "Firavun

diyor ki: Her gün çalışın, işlerinizi bitirin ve günlük kerpiç sayısına dikkat edin, sayıyı azaltmayın.[14] Eğer günlük kerpiç sayınız eksikse, onların yerine çocuklarınızı koyacağım".[15] Böylece Mısırlı şefler o günler boyunca Firavun'un onlara emrettiği gibi yaptılar.

[16] Ne zaman İsrail oğullarının günlük tuğla sayısında bir eksiklik bulunsa, Firavunun şefleri İsrail oğullarının eşlerine gider ve eksik tuğla sayısı kadar İsrail oğullarının bebeklerini alırlardı; annelerinin kucağından zorla alır, tuğla yerine onları koyarlardı.[17] Bina duvarında bebeklerinin ağlayan seslerini duyunca babaları ve anneleri de ağlardı.[18] Şefler İsrail'e baskın çıktı; İsrailliler çocuklarını binaya koymalıydılar. Öyle ki, bir adam oğlunu duvara yerleştirir ve ağlaya ağlaya üzerine harç dökerdi, gözyaşları çocuğun üzerine akardı.[19] Mısırlı şefler günlerce İsrail bebeklerine böyle yaptılar; İsrail oğullarının bebeklerine kimse acımadı.

[20] İnşaatta öldürülen bütün çocukların sayısı iki yüz yetmiş idi; kimisi babalarının eksik bıraktığı kerpiç yerine kondu kimisi de binadan ölü halde çıkarıldılar.[21] Adikam'ın günlerinde İsrail oğullarına yüklenen iş, babasının günlerinde yaptıklarından daha da ağırdı.[22] İsrail oğulları ağır işlerinden dolayı her gün iç çekiyordu; kendi kendilerine "İşte Firavun ölürse, oğlu kalkar da ve işlerimizi hafifletir!" diyorlardı.[23] Fakat sonraki iş yükünü öncekinden daha da çok artırdılar ve İsrail oğulları buna iç çektiler. İş yüklerinden dolayı feryatları Tanrı'ya yükseldi.

[24] O günlerde Tanrı, İsrail oğullarının sesini ve feryatlarını işitti ve Tanrı, İbrahim, İshak ve Yakup ile yapmış olduğu ahdi hatırladı.[25] Tanrı, İsrail oğullarının yükünü, o günlerdeki ağır işlerini gördü ve onları kurtarmaya karar verdi.

[26] Amram oğlu Musa o günlerde Midyanlı Reuel'in evinde zindanda hapisteydi ve Reuel'in kızı Tsippora onu her gün gizlice yiyecekle besliyordu.[27] Musa on yıldır Reuel'in evindeki zindanda hapisteydi.

[28] Firavunun babasının yerine Mısır'daki saltanatının birinci yılı olan on yılın sonunda,[29] Tsippora babası Reuel'e "Hapiste tuttuğun İbrani adamı on yıldır kimse ne aradı ne de sordu.[30] Bu nedenle, eğer gözünde iyiyse, gönderip yaşıyor mu, ölü mü görelim" dedi. Ancak babası [Tsippora'nın] onu beslediğini bilmiyordu.[31] Babası Reuel cevap verip ona "Hiç on yıl bir adam yiyeceksiz hapse kapatılır da yaşar mı?" dedi.[32] Tsippora babasına "İbranilerin Tanrısının büyük ve korkunç olduğunu, onlar için her zaman mucizeler yaptığını elbet işittin.[33] İbrahim'i Kildanilerin Ur'dan, İshak'ı babasının kılıcından ve Yakup'u Yabbok Geçidinde, onunla güreşen Rabbin meleğinden kurtaran O'ydu.[34] Bu adamla da pek çok şey yaptı. Onu Mısır'daki ırmaktan, Firavunun kılıcından ve Kuş oğullarından kurtardı; o yüzden onu açlıktan da kurtarıp yaşatabilir" diye cevap verdi.

[35] Bu şey Reuel'in gözünde iyi göründü, kızının dediği gibi yaptı ve Musa'ya ne olduğunu öğrenmek için zindana gitti.[36] Bakınca, işte, Musa zindanda hayattaydı; ayakta atalarının Tanrısına şükredip dua etmekteydi.

[37] Reuel, Musa'nın zindandan çıkarılmasını emretti. Onu tıraş ettiler, hapis giysilerini değiştirdi ve ekmek yedi.[38] Ardından Musa evin arkasında, Reuel'in bahçesine gitti ve orada kendisi için büyük mucizeler yapmış olan Tanrısı Rabbe dua etti.[39] Dua ederken karşısına baktı ve işte, bahçenin ortasında safir bir değnek duruyordu.[40] Değneğe yaklaştı, baktı ve işte, üzerinde orduların Tanrısı Rabbin adının kazınmış, yazılı ve işlenmiş olduğunu gördü.[41] Onu [yazıyı] okudu, elini uzattı ve tıpkı çalılıktaki bir orman ağacı gibi koparıverdi [yerinden söktü]; değneği eline aldı.

[42] Bu değnek, gökleri ve yeri ve onların bütün ordusunu, denizleri, ırmakları ve bütün balıklarını yarattıktan sonra, Tanrımızın işlerinin yapıldığı değnektir.[43] Tanrı, Adem'i Aden bahçesinden kovduğu zaman değneği

alıp gitmiş ve alındığı toprağı sürmüştü. 44 Sonra değnek Nuh'a gelmiş ve Sam ile onun soyuna verilmişti; ta ki İbrani İbrahim'in eline geçene kadar.45 İbrahim sahip olduğu her şeyi oğlu İshak'a verince, ona bu sopayı da vermişti.46 Yakup Paddan-aram'a kaçtığında, onu almış ve babasına döndükten sonra da bırakmamıştı.47 Mısır'a indiği zaman da onu almış ve kardeşlerinden bir pay fazla olarak Yusuf'a vermişti çünkü Yakup onu kardeşi Esav'dan zorla almıştı.48 Yusuf'un ölümünden sonra, Mısır'ın soyluları Yusuf'un evine girmiş ve değnek Midyanlı Reuel'in eline geçmişti; Mısır'dan çıkınca onu alıp bahçesine dikmişti.49 Kenilerin[clxx] yiğitleri kızı Tsippora'yı almaya çalıştıklarında onu çıkarmaya çalışmışlar ama başarısız olmuşlardı.50 O değnek, hakkı olan gelip onu alana dek Reuel'in bahçesinde durdu.

51 Reuel, Musa'nın elindeki değneği görünce şaşırdı ve kızı Tsippora'yı ona eş olarak verdi.

BÖLÜM 78

1 O sırada Edom Kralı Akbor oğlu Baal-Kanan öldü ve Edom ülkesindeki evine gömüldü.2 Onun ölümünden sonra Esav oğulları Edom diyarına gönderip oradan, Edom'da bulunmuş Hadar adındaki bir adamı aldılar ve kralları Baal Kanan yerine onu üzerlerine kral yaptılar[clxxi].3 Hadar, Edom oğulları üzerinde kırk sekiz yıl krallık yaptı.

4 Kral olunca Moab oğullarına karşı savaşmaya, onları eskisi gibi Esav oğullarının hâkimiyeti altına almayı aklına koydu, fakat muvaffak olamadı çünkü Moab oğulları bunu duymuş ve kalkıp kardeşleri arasından üzerlerine bir kral seçmek için acele etmişlerdi. 5 Sonra büyük bir halk toplayıp Edom Kralı Hadar'a karşı savaşmak için kardeşleri Ammon oğullarından yardım istediler.6 Hadar, Moab oğullarının yaptıklarını duyunca onlardan çok korktu ve onlarla savaşmaktan vazgeçti.

7 O günlerde Amram oğlu Musa Midyan'dayken, Midyanlı Reuel'in kızı Tsippora'yı eş olarak aldı.8 Tsippora Yakup'un kızlarının yollarında yürüyordu; Sara'nın, Rebeka'nın, Rahel'in ve Lea'nın doğruluğundan az kalır hiçbir yanı yoktu.

9 Tsippora gebe kalıp bir oğul doğurdu ve [Musa] ona Gerşom adını verdi, çünkü "Gurbette bir yabancıydım" dedi ama kayınpederi Reuel'in emriyle[clxxii] onu sünnet etmedi.10 [Tsippora] yine hamile kalıp bir oğul doğurdu, ancak onu sünnet etti ve adını Eliezer koydu çünkü Musa "Atalarımın Tanrısı bana yardım etti ve beni Firavunun kılıcından kurtardı" dedi.

11 Mısır kralı Firavun o günlerde İsrail oğullarının işlerini daha da artırdı ve İsrail oğullarının üzerinde boyunduruğunu ağırlaştırmaya devam etti.12 Mısır'da bir duyuru yapılmasını emretti: "Halka kerpiç yapmak için daha fazla saman vermeyin, bırakın gitsinler ve bulabildikleri kadar saman toplasınlar.13 Ayrıca yapacakları kerpiçlerin sayısını her gün aynı miktarda verip hiçbir şey eksiltmesinler, çünkü onlar işlerinde gevşektir".

14 İsrail oğulları bunu işitince yas tuttular ve iç çektiler; canlarının acısından Rabbe yakardılar.15 Rab de İsrail oğullarının feryatlarını işitti ve Mısırlıların onlara yaptığı zulmü gördü.16 Rab kavmi ve mirası için kıskançlık duydu, onların sesini işitti ve Kenan diyarını mülk olarak vermek için onları Mısır'ın zulmünden kurtarmaya karar verdi.

[clxx] Hâkimler 1:16; 4:11

[clxxi] Başlangıç 36:39

[clxxii] Bir Mekilta'ya göre (Midraş-Yalkut tarafından) kayınpederi Yetro Musa'ya bir şart koymuştu: ilk doğan çocuk diyarın pagan dinine göre yetiştirilecek, sonrakiler ise babalarının dinini benimseyebilirdi. Musa da kabul etmişti. Musa'nın bu tavizi göz önüne alındığı zaman, Tanrı'nın meleğinin neden, eğer karısı çocuğu sünnet etmekte acele etmeseydi, Musa'yı Mısır yolundayken öldürmek istediği konusunu aydınlatmaktadır.

BÖLÜM 79

1 O günlerde Musa, Sin çölünün ötesinde, kayınpederi Midyanlı Reuel'in sürüsünü güdüyordu ve kayınpederinden aldığı değnek elindeydi.

2 Bir gün vaki oldu ki, bir keçi yavrusu sürüden ayrıldı. Musa da onu takip etti ve Tanrı'nın dağı Horeb'e geldi.3 Horeb'e vardığında, Rab ona çalının içinde göründü; çalı ateş içinde yanıyordu, ama ateş çalıyı yakıp kül etmiyordu.4 Musa çalının kül olmadığı bu manzara karşısında çok şaşırdı ve bu etkileyici şeyi görmek üzere yaklaştı. Rab ateşten Musa'ya seslendi ve ona İsrail oğullarını salıvermesi için Mısır'a, Mısır kralı Firavunun yanına inmesini emretti.5 Rab Musa'ya, "Git, Mısır'a dön çünkü senin canını arayanların hepsi öldü ve İsrail oğullarını ülkesinden göndersin diye Firavunla konuşacaksın" dedi.6 Onu Rabbin gönderdiğine inansınlar diye Rab ona Mısır'da Firavunun ve tebaalarının gözleri önünde mucizeler ve harikalar yapmasını öğretti.

7 Musa Rabbin kendisine emrettiği her şeyi işitti ve kayınpederine dönüp olanları ona anlattı. Reuel de ona, "Esenlik içinde git" dedi.

8 Musa Mısır'a gitmek için kalktı, karısını ve oğullarını yanına aldı. Yolda bir handa durdular ve Tanrı'nın bir meleği gelip öldürmek için bir fırsat kolladı.9 İlk doğan oğlu yüzünden onu öldürmek istiyordu çünkü onu sünnet etmemişti; Rabbin İbrahim'le yaptığı ahdi çiğnemişti.10 Musa ilk doğan oğlunu sünnet etmemesi yönünde kayınpederinin kendisine söylediği sözleri dinlemişti; bu yüzden de onu sünnet etmemişti.

11 Tsippora, Rabbin meleğini Musa'ya karşı bir fırsat kolladığını görünce bu şeyin, Musa'nın oğlu Gerşom'u sünnet etmemiş olması nedeniyle olduğunu anladı.12 Tsippora acele edip orada bulunan keskin taşlardan birini aldı ve oğlunu sünnet etti, böylece kocasını ve oğlunu Rabbin meleğinin elinden kurtardı.

13 Musa'nın kardeşi Amram'ın oğlu Harun o gün Mısır'da ırmak kıyısında yürüyordu.14 Rab orada ona görünüp "Şimdi çölde Musa'ya doğru git" dedi. O da gitti ve onu Tanrı'nın dağında karşıladı, onu öptü.15 Harun gözlerini kaldırıp bakınca Musa'nın karısı Tsippora'yı ve çocuklarını gördü, Musa'ya "Bunlar neyin oluyor?" dedi.16 Musa ona dedi: "Onlar, Tanrı'nın Midyan'da bana verdiği karım ve oğullarımdır" dedi. Kadın ve çocukları yüzünden bu şey Harun'u üzdü.

17 Harun Musa'ya, "Kadını ve çocuklarını gönder de babasının evine gitsinler" dedi[clxxiii]. Musa da Harun'un sözlerini dinledi ve öyle yaptı.18 Tsippora çocuklarıyla birlikte dönüp Reuel'in evine gittiler ve Rabbin kavmini ziyaret edip onları Mısır'dan, Firavunun elinden salıverdiği zaman gelene kadar orada kaldılar.

19 Musa ile Harun Mısır'a İsrail oğullarının arasına geldiler, onlara Rabbin bütün sözlerini söylediler ve kavm büyük bir sevinçle sevindiler.

20 Musa ile Harun ertesi gün erkenden kalktılar ve Firavun'un evine gittiler; Tanrı'nın asası yanlarındaydı.21 Kralın kapısına vardıklarında, orada demir zincirlerle bağlanmış iki genç aslan duruyordu; hiç kimse onları geçip de ne içeri girebiliyor ne de dışarı çıkabiliyordu. Kral birini huzuruna kabul edeceği zaman büyücüler gidip büyülü sözlerle aslanları yatıştırırdı ve kişiyi kralın huzuruna öyle getirirdi.22 Musa acele edip

[clxxiii] Midraş-Yalkut tarafından alıntılanan bir Mekilta, bu sözleri Harun'a atfeder: "Mısır'daki İbranilerin yaşadıklarından ötürü zaten yeterince üzüntü çekiyoruz. Neden çilelerini artırmak istiyorsun?". Ancak Yaşar kitabı bu yorumu kabul etmez çünkü daha yukarıda Levi sıptının ağır işten muaf olduklarını belirtmişti. Harun'un bunu söyleme nedeni oldukça basitti. Musa'nın tehlikeli bir görevi vardı ve aynı zamanda Mısır'dan çıkışın sonuna dek oldukça zahmetli geçecekti, dolayısıyla karısı ve çocukları ile meşgul olmamalıydı.

değneği aslanların üzerine dğru kaldırdı ve onları çözdü; böylece Musa ile Harun kralın evine girdiler.[23] Aslanlar onları takip ediyordu ve tıpkı bir köpeğin efendisi kırdan eve geldiğinde onun için sevinmesi gibi hareket ediyorlardı.[24] Firavun bu şeyi gördüğünde şaşırıp kaldı, gördüğü şeylerden ötürü çok korktu çünkü görünüşleri Tanrı oğullarının görünüşüne benziyordu.

[25] Firavun Musa'ya "Ne istiyorsunuz?" dedi. Ona cevap verip dediler: "İbranilerin Tanrısı Rab, bana kulluk etsinler diye halkımı gönder, demek için bizi sana gönderdi".[26] Firavun onların sözlerini işitince korkuya kapılıp "Bugün gidin ve yarın bana gelin" dedi. Onlar da kralın söylediği gibi yaptılar.

[27] Onlar gittikten sonra Firavun büyücü Balam ve oğulları Yannis ile Yambris'i[clxxiv], kralın tüm sihirbazlarını, büyücülerini ve danışmanlarını çağırdı ve hepsi gelip kralın önünde oturdular.[28] Kral, Musa ve kardeşi Harun'un kendisine söylediği bütün sözleri onlara anlattı ve büyücüler krala "Kapıda bağlı aslanlara rağmen adamlar yanına nasıl geldiler?" dediler.[29] Kral da dedi: "Asalarını aslanlara doğru kaldırdılar ve onları serbest bıraktılar. Bana geldiler ve aslanlar tıpkı bir köpeğin efendisine kavuştuğuna sevinmesi gibi yanlarında seviniyorlardı".[30] Büyücü Beor oğlu Balam krala cevap verip dedi: "Bunlar bizim gibi büyücüdür.[31] Şimdi onları çağırın da gelsinler. Biz de onları sınayacağız". Kral da öyle yaptı.

[32] Sabahleyin Firavun, kralın önüne gelmeleri için Musa ile Harun'u çağırdı. Onlar da Tanrı'nın asasını alıp kralın yanına geldiler. Onunla konuşup,[33] "İbranilerin Tanrısı Rab şöyle dedi: Halkımı bana kulluk etmeleri için salıver" dediler.

[34] Kral onlara dedi: "Ama Tanrı'nın elçileri olduğunuza ve onun emriyle bana geldiğinize kim inanır?[35] Şimdi bu konuda bir mucize ya da işaret verin ki o zaman söylediğiniz sözlere inanılacaktır" dedi.

[36] Harun acele edip elinden asayı Firavunun ve kullarının önünde fırlattı ve değnek yılana dönüştü.[37] Büyücüler bunu görünce her biri asasını yere attılar ve yılan oldular.[38] Harun'un değneğinin yılanı başını kaldırdı ve büyücülerin değneklerini yutmak üzere ağzını açtı.

[39] Büyücü Balam cevap verip dedi: "Bir yılanın hemcinsini yutması ve canlıların birbirini yemeleri eski günlerden beri olan bir şeydir.[40] Bu nedenle şimdi onu ilk başta olduğu gibi bir asaya geri döndürün, biz de asalarımızı ilk başta oldukları gibi eski haline getireceğiz. Eğer asanız bizim asalarımızı yutarsa, o zaman Tanrı'nın ruhunun sizde olduğunu bileceğiz ve yoksa, siz de bizler gibi birer sanatçısınız".[41] Harun acele edip elini uzattı, yılanın kuyruğunu yakaladı ve elinde bir değnek oldu. Büyücüler de değnekleriyle aynısını yaptılar; her biri yılanının kuyruğundan tuttular ve ilk baştaki gibi değnek oldular.[42] Asalara döndürüldüklerinde Harun'un asası onların asalarını yuttu.

[43] Kral bunu görünce, Mısır krallarıyla ilgili kayıtlar kitabının getirilmesini emretti. Mısır krallarının tüm putlarının içinde yazılı olduğu kayıtlar kitabını, Mısır krallarının tarihini getirdiler. Orada Yehova'nın adını bulmayı düşündüler, ama bulamadılar.[44] Firavun Musa ve Harun'a dedi: "İşte, Tanrınızın adını bu kitapta bulamadım ve adını bilmiyorum".

[45] Danışmanlar ve bilgeler krala cevap verip, "İbranilerin Tanrısının bilgelerin oğlu, eski kralların oğlu olduğunu duyduk" dediler[clxxv].[46] Firavun Musa ve Harun'a dönüp onlara dedi: "Ben sizin bildirdiğiniz Rabbi tanımıyorum, onun halkını da göndermeyeceğim".[47] Cevap verip krala dediler: "Onun adı Tanrıların Tanrısı Rab'dir. Atalarımızın günlerinden beri

[clxxiv] 2. Timoteos 3:8

[clxxv] Bu pasaj oldukça dikkate değer. Burada, Yahudiye'de beden bulup doğacak ve havarileri ile dünyayı fethedecek tanrısal bir Kurtarıcının evrensel geleneğini görmekteyiz.

adını bize duyurmuştur. Bizi gönderip şöyle dedi: Firavuna gidip ona deyin ki, halkımı gönder, bana hizmet etsinler. [48] Şimdi bizi gönder de çölde üç günlük yol gidelim ve kendisine kurban keselim. Çünkü Mısır'a indiğimiz günlerden beri bizim elimizden ne yakmalık sunu ne kurban ne de adak aldı. Eğer bizi göndermezsen, öfkesi sana karşı alevlenecek ve Mısır'ı ya salgın hastalıkla ya da kılıçla vuracak".

[49] Firavun onlara: "Şimdi bana onun gücünden ve kudretinden bahsedin" dedi. Onlar da dediler ki: "O, göğü ve yeri, denizleri ve onların bütün balıklarını yarattı. Işığa şekil verdi, karanlığı yarattı, yeryüzüne yağmur yağdırdı ve onu suladı, çayırı ve otu filizlendirdi. İnsanı, vahşi hayvanları ve orman hayvanlarını, havadaki kuşları, denizin balıklarını yarattı; hepsi ağzıyla [isteğiyle] yaşar ve ölürler.[50] Seni de ananın rahminde o yaratmış, sana yaşam nefesini vermiş, seni büyütüp Mısır'ın kraliyet tahtına yerleştirmiştir. Nefesini ve ruhunu senden alacak ve seni alınmış olduğun toprağa geri döndürecektir".

[51] Onların sözleri üzerine kralın öfkesi alevlendi ve onlara "Fakat milletlerin bütün ilahları arasında kim bunu yapabilir? Nehrim bana aittir ve onu kendim için yaptım" dedi[clxxvi].[52] Ve onları yanından kovdu ve İsrail'in üzerindeki iş yükünün dün ve öncekinden daha ağır olmasını emretti.[53] Musa ve Harun kralın huzurundan çıktılar. İsrail oğullarını kötü bir halde gördüler çünkü şefleri iş yüklerini fazlasıyla ağırlaştırmışlardı.

[54] Musa Rabbe dönüp dedi: "Kavmine neden kötü davrandın? Çünkü beni Firavunla konuşmaya gönderdiğinden beri İsrail oğullarına daha da kötü davranıyor".[55] Rab Musa'ya dedi: "Firavunun uzanmış bir el ve ağır belalarla İsrail oğullarını ülkesinden göndereceğini göreceksin".

[56] Musa ile Harun, Mısır'daki kardeşleri, İsrail oğulları arasında oturdular.[57] İsrail oğullarına gelince, Mısırlılar üzerlerine yükledikleri ağır işlerle onları hayattan bezdirdiler.

BÖLÜM 80

[1] İki yılın sonunda Rab, İsrail oğullarını salıvermesi ve onları Mısır diyarından göndermesi için Musa'yı Firavuna tekrar gönderdi.[2] Musa gidip Firavunun evine geldi ve kendisini gönderen Rabbin sözlerini ona söyledi, fakat Firavun Rabbin dinlemedi. Tanrı da Mısır'da gücünü Firavun ve tebaalarının üzerine kaldırdı. Tanrı Firavunu ve halkını çok büyük ve ağır belalarla cezalandırdı.

[3] Rab Harun'un eliyle gönderip akarsuları ve ırmaklarıyla birlikte Mısır'ın bütün sularını kana çevirdi.[4] Bir Mısırlı kuyudan su mu çekiyordu? Testisinin içine baktığında bütün su kana dönüşüyordu. Bardağından su mu içiyordu? Bardaktaki su kandı.[5] Bir kadın hamurunu yoğurup yemeğini mi pişiriyordu? Görünüşleri kan gibiydi.

[6] Rab yine gönderip onların bütün sularından kurbağalar çıkmasını sağladı ve kurbağalar Mısırlıların evlerini istila ettiler.[7] Mısırlılar su içtiklerinde karınları kurbağalarla doldu ve nehirde dans ettikleri [vrakladıkları] gibi karınlarında da dans ediyorlardı [vraklıyorlardı].[8] Bütün içme suları ve yemek suları kurbağaya dönüştü. Ayrıca yataklarına yattıklarında terleri kurbağaları besliyordu.[9] Tüm bunlara rağmen Rabbin öfkesi onlardan dönmedi ve eli tüm Mısırlıları her ağır bela ile cezalandırmak üzere onlara doğru uzanmıştı.

[10] Sonra gönderip yerin tozunu bitlere dönüştürdü ve bitler Mısır'da, yer üzerinde iki arşın boyuna yükseldi.[11] İnsan ve hayvan etinde, Mısır'ın tüm sakinlerinde bitler fazlasıyla çoğalmıştı; Rab bitleri kral ve kraliçeye de gönderdi. Bitler Mısır'a büyük

[clxxvi] Hezekiel 29:3

acı verdiler.[12] Buna rağmen Rabbin öfkesi dinmedi ve eli hâlâ Mısır üzerine uzanmıştı.

[13] Sonra Rab Mısır'a her çeşit yabanıl hayvanı gönderdi ve onlar gelip insandan hayvana, bütün Mısır'ı, ağaçları ve Mısır'daki her şeyi yok ettiler.[14] Rab zehirli yılanlar, akrepler, fareler, gelincikler, kara kurbağaları ve sürüngenleri gönderdi;[15] sinekler, eşek arıları, pireler, böcekler ve sivrisinekler, her biri sürüler halinde, türüne göre.[16] Cinslerine göre tüm sürüngenler ve kanatlı hayvanlar Mısır'ı istila etti ve Mısırlılara çok acı verdiler.

[17] Pireler ve sinekler Mısırlıların gözlerine ve kulaklarına girdi.[18] Eşek arısı üzerlerine geldi ve onları oradan iç odalarına dek kovaladı.[19] Mısırlılar hayvan sürülerinden saklanmak amacıyla kapılarını kilitlediler o zaman da Tanrı deniz canavarı Sulanut'a, çıkıp Mısır'a gitmesini emretti.[20] Onun uzun kolları vardı; boyu insan arşınıyla on arşındı.[21] Çatılara çıktı, kirişleri ve döşemeyi kaldırıp kesti, kolunu evin içine doğru uzattı, kilidi ve sürgüyü çıkarıp Mısır'ın evlerini açtı.[22] Sonra hayvan sürüleri Mısır evlerine girdi. Hayvan sürüleri Mısırlıları mahvetti ve onlara acı verdi.[23] Buna rağmen Rabbin öfkesi Mısırlılardan uzaklaşmadı ve eli henüz onlara karşı uzanmıştı.

[24] Sonra Tanrı salgın hastalık gönderdi. Atları, eşekleri ve develeri, öküz ve koyun sürülerini ve insanları, Mısır'ı hastalık sardı.[25] Mısırlılar sabah erkenden sığırlarını otlatmak için kalktıklarında bütün sığırlarının ölmüş olduğunu gördüler.[26] Mısırlıların sığırlarından yalnızca onda biri kaldı. Goşen'de İsrail'in sığırlarından ise hiçbiri ölmedi.[27] Tanrı, Mısırlıların etine, derilerini patlatan yakıcı bir iltihap gönderdi ve bu, ayak tabanlarından başlarının tepelerine kadar, bütün Mısırlılarda şiddetli bir kaşıntı oldu.[28] Etlerinde o kadar çok çıban vardı ki, etleri çürüyüp kokuşuncaya dek eriyip gidiyordu.[29] Buna rağmen Rabbin öfkesi dinmedi ve eli hâlâ tüm Mısır'ın üzerine uzanmıştı.

[30] Sonra Rab çok şiddetli bir dolu gönderdi. Bu dolu onların asmalarına bulaştı, meyve ağaçlarını kırdı ve kurutup üzerlerine düştü.[31] Ayrıca her yeşil ot kuruyup telef oldu çünkü doluyla karışık ateş indi; bu yüzden dolu ve ateş her şeyi yakıp kül etti.[32] Dahası açıkta kalan insanlar ve hayvanlar ateşin alevlerinden ve doludan telef oldular; genç aslanların hepsi bitkin düştü [kırdaki barakalar yok oldu].

[33] Rab Mısır'a çok sayıda çekirge, türlerine göre Kasel, Salom, Kargol ve Kagol gönderdi; doludan geriye kalan her şeyi yiyip bitirdiler.[34] Çekirgeler her ne kadar tarlanın mahsulünü tüketmiş olsa da sonra Mısırlılar çekirgelere sevindiler, onları bol bol avlayıp yemek için tuzladılar.[35] O zaman Rab kuvvetli bir deniz yelini döndürdü, bütün çekirgeleri, tuzlu olanları bile alıp süpürüp Kızıldeniz'e attı; Mısır sınırları içinde tek bir çekirge kalmadı.

[36] Sonra Tanrı Mısır üzerine karanlık gönderdi, öyle ki bütün Mısır ve Patros diyarı üç gün karanlık oldu; bir adam ağzına götürdüğü elini bile göremiyordu.[37] O zaman İsrail halkından Rabbe başkaldıran, Musa'yla Harun'u dinlemeyen ve Tanrı'nın kendilerini göndermiş olduğuna inanmayan,[38] "Mısır'dan çıkmayacağız yoksa ıssız bir çölde açlıktan ölürüz" demiş olanlar ve Musa'nın sözlerini dinlemeyen birçok kişi öldü.[39] Rab üç karanlık gün boyunca onlara bela verdi ve İsrailliler onları Mısırlılar farkına varmadan ve onlara sevinmeden o günler içinde gömdüler.

[40] Mısır'da üç gün süren karanlık çok büyüktü. Karanlık çöktüğünde ayakta olan kişi yerinde ayakta kalmaya, oturmakta olan oturmaya ve yatan kişi aynı durumda yatmaya devam etti. O sırada yürümekte olan aynı yerde durdu kaldı. Karanlık geçene dek tüm Mısırlıların başına bu geldi.

[41] Karanlık günler geçince Rab Musa ve Harun'u İsrail oğullarına gönderip dedi: Bayramınızı kutlayın ve Fısh ınızı yapın çünkü işte gece yarısı bütün Mısırlıların arasından geçeceğim ve insanın ilk doğanından hayvanın ilk doğanına dek bütün ilk doğanlarını vuracağım. Fısh ınızı

gördüğümde sizi atlayacağım.[42] İsrail oğulları Rabbin Musa ve Harun'a emrettiği her şeye göre yaptılar; o gece de böyle yaptılar.

[43] Gece yarısı vaki oldu ki, Rab Mısır'a girdi ve insandan hayvana, Mısırlıların tüm ilk doğanlarını vurdu.[44] Firavun ile bütün hizmetkarları ve bütün Mısırlılar geceleyin uyandılar. O gece Mısır'da büyük bir feryat koptu çünkü içinde ölü olmayan ev yoktu.

[45] Mısır'ın ilk doğanlarının evlerinin duvarlarına oyulmuş suretleri de yok edildi ve yere düştüler.[46] Bundan önce ölen ve evlerine gömülmüş ilk doğanların kemikleri bile o gece Mısır'ın köpeklerince topraktan çıkarıldı ve Mısırlıların önünde sürüklenip önlerine atıldı.[47] Ansızın başlarına gelen bu belayı görünce bütün Mısırlılar yüksek sesle feryat ettiler.[48] Mısır'ın bütün aileleri o gece ağladılar; her adam ilk doğan oğlu için ve her adam ilk doğan kızı için. Mısır'daki kargaşa o gece uzaktan işitiliyordu.

[49] Firavunun kızı Bathia, o gece kralla birlikte Musa ve Harun'u aramaya evlerine gittiler ve onları evlerinde, yiyip içerken ve bütün İsrail ile birlikte sevinirken buldular.[50] Bathia Musa'ya dedi: "Seni büyütüp yayan bana ve babamın evine bu kötülüğü getirerek sana yaptığım iyiliğin ödülü bu mu?"

[51] Musa ona "Mısır'ın üzerine on belayı Rab getirdi. Peki sana hiçbirinden kötülük geldi mi? Bunlardan biri seni etkiledi mi?" dedi. O da "hayır" dedi.

[52] Musa ona dedi: "Annenden ilk doğan sen olduğun halde ölmeyeceksin ve Mısır'ın ortasında sana hiçbir kötülük ulaşmayacak".

[53] O [Bathia] dedi: "İlk doğanları Mısır'ın bütün ilk doğanlarıyla birlikte telef olan kralı, kardeşimi, tüm ev halkını ve tebaasını bu bela içinde gördüğümde, bundan bana ne fayda var?"

[54] Musa ona dedi: "Kardeşin, onun ev halkı, tebaaları ve Mısır'ın aileleri Rabbin sözlerine kulak asmadıkları için onların üzerine bu kötülük geldi".

[55] Mısır kıralı Firavun, Musa ile Harun ve orada onlarla beraber olan İsrail oğullarından bazılarına yaklaşıp şöyle yalvardı:[56] "Kalkın ve kardeşlerinizi, memleketteki bütün İsrail oğullarını, koyunları ve sığırları, onlara ait ne varsa alın. Geride hiçbir şey bırakmasınlar, sadece benim için Tanrınız Rabbe dua edin".[57] Musa Firavuna dedi: "İşte, ananın ilk çocuğu olduğun halde, yine de korkma çünkü ölmeyeceksin. Sana büyük kuvvetini ve kuvvetli uzanmış kolunu göstermek için Rab yaşamanı emretti".[58] Firavun İsrail oğullarının gönderilmesini emretti ve bütün Mısırlılar onları göndermek için harekete geçtiler çünkü "Hepimiz mahvoluyoruz" dediler.

[59] Bütün Mısırlılar, Babamız İbrahim ile arasındaki Rabbin yeminine göre[clxxvii], İsraillileri büyük zenginlikler, koyunlar, sığırlar ve değerli şeylerle birlikte gönderdiler.[60] İsrail oğulları gece yola çıkmakta yavaş davrandılar ve Mısırlılar onları çıkarmak için geldiklerinde onlara "Biz hırsız mıyız ki de gece çıkalım?" dediler.[61] İsrail oğulları Mısırlılardan gümüş kaplar, altın kaplar ve giysiler istediler; İsrail oğulları Mısırlıları soydular[clxxviii].

[62] Musa acele edip kalktı ve Mısır ırmağına gitti, oradan Yusuf'un tabutunu çıkardı[clxxix] ve

[clxxvii] Başlangıç 15:14

[clxxviii] Çıkış 12:36

[clxxix] Talmud, Sota incelemesi, fol. 13 recto: "Öğretmenlerimiz şöyle öğretiyor: Gelin ve öğretmenimiz Musa için takvanın ne kadar önemli olduğunu görün. Bütün İsrail Mısır'ı yağmalamakla meşgulken, o sadece Yusuf'un kemiklerini alıp götürmeyi düşünüyordu. Peki öğretmenimiz Musa, Yusuf'un mezar yerini nereden öğrendi? Yusuf'un öldüğünü gören nesildeki tek kişi olan Aşer'in (evlatlık) kızı Sara'nın hala hayatta olduğu kendisine söylenmişti. Musa ona gidip şöyle sordu: Yusuf'un nerede gömülü olduğunu biliyor musun? Kadın ona cevap verip dedi: Mısırlılar onun için metal bir tabut yaptılar ve sular kutsansın diye onu Nil'in dibine attılar. Musa da gidip Nil'in kıyısında durdu ve şöyle seslendi: Yusuf! Yusuf! En Mukaddes Olan'ın, O mübarek olsun, bizi esaretten kurtaracağına yemin ettiği saat geldi; ve

yanına aldı.[63] İsrail oğulları da herkes babasının tabutunu ve her adam kendi kabilesinin tabutlarını aldılar.

BÖLÜM 81

[1] İsrail oğulları, çocukları ve karılarından başka, yaklaşık altı yüz bin adam yaya olarak Ramses'ten Sukkot'a gittiler.[2] Ayrıca karışık bir kalabalık, sürüler hatta birçok sığır da onlarla birlikte çıktı.[3] Böylece İsrail oğullarının Mısır diyarında ağır işlerde çalışarak kaldığı süre iki yüz on yıl oldu.[4] İki yüz on yılın sonunda Rab İsrail oğullarını Mısır'dan kuvvetli eliyle çıkardı.[5] İsrail oğulları Mısır'dan, Goşen'den ve Ramses'ten yola çıkıp birinci ayın on beşinci günü[clxxx] Sukkot'ta konakladılar.

[6] Mısırlılar, Rabbin vurmuş olduğu tüm ilk doğanlarını gömdüler. Mısırlılar üç gün boyunca ölenlerini gömdüler.

[7] Sonra İsrail oğulları Sukkot'tan ayrılıp çölün sonundaki Etam'da konakladılar.[8] Ve Mısırlılar ilk doğanlarını gömdükten sonraki üçüncü gün, Mısır'dan birçok adam kalktı ve onları Mısır'a geri getirmek için İsrail'in peşinden gittiler; İsraillileri köleliklerinden uzaklaştırdıkları için pişman olmuşlardı.[9] Birbirlerine şöyle dediler: "Musa ve Harun Firavunla konuşup, çölde üç günlük yol gideceğiz ve Tanrımız Rabbe kurban keseceğiz, demişlerdi.[10] Bu nedenle şimdi sabah erkenden kalkalım ve onları geri döndürelim. Eğer bizimle Mısır'a, efendilerine dönerlerse, o zaman bileceğiz ki sözlerine sadıklar, ancak geri dönmeyeceklerse o zaman onlarla savaşacağız ve onları zorla ve güçlü bir el ile geri getireceğiz".

[11] Sabahleyin Firavunun bütün soyluları ve onlarla birlikte yaklaşık yedi yüz bin adam kalktılar ve o gün Mısır'dan çıkıp İsrail oğullarının bulunduğu yere geldiler.

[12] Mısırlılar baktılar, işte Musa ile Harun ve bütün İsrail oğulları Pi-hahirot önünde oturup yiyip içiyor, Rabbin bayramını kutluyorlardı.[13] Mısırlılar İsrail oğullarına dediler: "Çölde üç günlük yol gideceğiz, Tanrımıza kurban kesip döneceğiz, demiştiniz.[14] Şimdi, gittiğinizden beri beş gün oluyor, neden efendilerinize geri dönmüyorsunuz?"

[15] Musa ile Harun onlara cevap verip dediler: "Çünkü Tanrımız Rab bize, Artık Mısır'a dönmeyeceksiniz[clxxxi], diye bildirdi. Tanrımız Rabbin atalarımıza vermeyi ant ettiği süt ve bal akan bir diyara gideceğiz".[16] Mısır'ın ileri gelenleri, İsrail oğullarının Mısır'a dönmek üzere onları dinlemediklerini görünce, İsrail'le savaşmak üzere hazırlandılar.[17] Rab da İsrail oğullarının yüreklerini Mısırlılara karşı kuvvetlendirdi ve onlara ağır bir şekilde saldırdılar ve savaş Mısırlılara karşı ağır geldi. Bütün Mısırlılar İsrail oğullarının önünden kaçtılar; çoğu İsrail'in eliyle telef oldular.

[18] Firavunun soyluları Mısır'a gittiler ve Firavuna "İsrail oğulları kaçtı ve bir daha Mısır'a dönmeyecekler. Musa ve Harun da bize bunları söylediler" dediler.[19] Firavun bunu işitince, onun ve tüm tebaasının yüreği İsrail'e karşı döndü ve İsrail'i göndermiş olduklarına pişman oldular. Bütün Mısırlılar Firavuna, İsrail oğullarını işlerinin başına geri getirmesi için peşlerine düşmesini öğütlediler.[20] Herkes birbirine, İsrail'i bize kölelikten salıvererek biz ne yaptık?" dedi.[21] Rab, Mısırlıları Kızıldeniz'de yok etmek istediğinden İsraillilerin peşine düşsünler diye bütün Mısırlıların yüreklerini güçlendirdi.

[22] Firavun kalkıp savaş arabasını hazırladı ve bütün Mısırlılara toplanmalarını emretti; çocuklar ve kadınlardan başka geride kimse

---

(kemiklerini buradan almak için) İsrail'e yemin ettirmiş olduğun şeyi gerçekleştirme fırsatı burada. Eğer ortaya çıkarsan ne âlâ, aksi takdirde, bize ettirdiğin yeminden kurtuluruz. O anda Yusuf'un tabutu suyun dibinden yükseldi ve yüzmeye başladı." Ayrıca bkz.: Midraş-Rabba, Şemot bölümü, Midraş-Yalkut, ibid., ve Zot-Habberaka bölümü.

[clxxx] Fısıh (Paskalya) bayramının ilk günü olan Nisan ayının 15'i; mayasız bayramı olarak da adlandırılır.

[clxxxi] Kanunun Tekrarı 17:16

kalmadı.[23] Tüm Mısırlılar İsrail oğullarını kovalamak için Firavunla beraber çıktılar. Mısır ordugahı son derece büyük ve kalabalıktı; yaklaşık on kere yüz bin [bir milyon] adamdı.[24] Bu ordugahın tamamı gitti ve onları Mısır'a geri getirmek üzere İsrail oğullarını kovaladı. Onlara Kızıldeniz kıyısında, ordugâh kurmuş halde ulaştılar.

[25] İsrail oğulları gözlerini kaldırdılar ve bütün Mısırlıların onları kovaladığını gördüler. İsrail oğulları onlardan çok korktu ve Rabbe feryat ettiler.[26] Mısırlılar yüzünden, İsrail oğulları dörde bölündü. Mısırlılardan korktukları için görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştı ve Musa onların her biriyle konuştu.

[27] Birinci grup Ruben, Şimeon ve İssakar oğullarından oluşuyordu ve Mısırlılardan fazlasıyla korktukları için kendilerini denize atmaya karar verdiler.[28] Musa onlara "Korkmayın, durun ve Rabbin bugün sizin için gerçekleştireceği kurtuluşu görün" dedi.

[29] İkinci grup Zebulun, Benyamin ve Naftali oğullarından oluşuyordu. Onlar Mısırlılarla birlikte Mısır'a dönmeye karar verdiler.[30] Musa onlara "Korkmayın, çünkü bugün gördüğünüz Mısırlıları bir daha ebediyen görmeyeceksiniz[clxxxii]" dedi.

[31] Üçüncü grup Yahuda ve Yusuf oğullarından oluşuyordu. Onlar da Mısırlılarla savaşmaya karar verdiler.[32] Musa onlara "Yerinizde durun, çünkü Rab sizin için savaşacak ve siz sessizce beklemelisiniz" dedi.

[33] Dördüncü grup ise Levi, Gad ve Aşer oğullarından oluşuyordu. Mısırlılar arasına dalıp onları şaşırtmaya karar verdiler. Musa onlara "Yerlerinizde kalın ve korkmayın, sadece sizi onların ellerinden kurtarsın diye Rabbe yakarın" dedi.

[34] Bunun ardından Musa halkın arasından ayağa kalktı ve Rabbe dua ederek şöyle dedi:[35] "Ey tüm dünyanın Tanrısı Rab, Mısır'dan çıkardığın halkını şimdi kurtar ki Mısırlılar güçleri ve kuvvetleriyle övünmesin".[36] Bunun üzerine Rab Musa'ya "Neden bana feryat ediyorsun? İsrail oğullarına ilerlemelerini söyle. Değneğini denizin üzerine uzat ve denizi ayır; İsrail oğulları içinden geçsinler" dedi.

[37] Musa da öyle yaptı ve değneğini denizin üzerine kaldırıp onu ayırdı. [38] Denizin suları on iki kısma bölündü ve İsrail oğulları, tıpkı bir adamın düzlenmiş bir yoldan yürüdüğü gibi, yürüyerek geçtiler.

[39] Rab İsrail oğullarına, Mısır'da ve denizde, Musa ve Harun'un eliyle harikalarını gösterdi.[40] İsrail oğulları denize girince, Mısırlılar peşlerinden geldiler ve denizin suları üzerlerine kapandı, hepsi suda battılar. Rabbe şükredip ona inanan Firavundan başka geriye kimse kalmadı. Bu nedenle Rab o vakit Mısırlılarla birlikte yok olmasına izin vermedi.[41] Rab bir meleğe onu Mısırlıların arasından almasını emretti, onlar da onu Nineve diyarına attılar; uzun süre orada saltanat sürdü[clxxxiii].

[42] O gün Rab İsrail'i Mısır'ın elinden kurtardı. Tüm İsrail oğulları Mısırlıların telef olduğunu gördüler, Mısır'da ve denizde yaptığı işlerde Rabbin büyük elini gördüler.

[43] Rabbin Mısırlıları önlerine düşürdüğü gün, Musa ve İsrail oğulları Rabbe şu ezgiyi söylediler.[44] Bütün İsrail, Rabbe ezgi söyleyeceğim çünkü O çok yücedir, diyerek hep birlikte şarkı söylediler; atı ve binicisini denize attı. İşte o Tanrı'nın kanunu kitabında yazılıdır.

[45] Bundan sonra İsrail oğulları yola çıktılar ve Mara'da konakladılar. Rab Mara'daki o yerde İsrail oğullarına kanunlar ve hükümler verdi; İsrail oğullarına bütün yollarında yürüyüp ona kulluk etmelerini emretti.

[clxxxii] Çıkış 14:13

[clxxxiii] Yunus peygamber hakkında Midraş-Yalkut ve Haham-Eliezer bölümleri, bölüm 43, Kefaretin etkisine dair.

Bu kitaplara göre, Ninevelileri tövbeye teşvik eden Nineve kralı bu tövbe etmiş Firavundur.

46 Mara'dan ayrılıp Elim'e geldiler. Elim'de on iki su pınarı ve yetmiş hurma ağacı vardı, halk orada suların yanında konakladılar.

47 Mısır'dan ayrıldıktan sonra, ikinci ayın on beşinci gününde, Elim'den yola çıktılar ve Sin çölüne geldiler.

48 O zaman Rab İsrail oğullarına yemeleri için man verdi ve Rab İsrail oğullarına gün be gün gökten yiyecek yağdırdı.49 İsrail oğulları, onu mülk edinmek üzere Kenan diyarına gelene dek, çölde oldukları bütün günler boyunca kırk yıl man yediler.

50 Sin çölünden çıkıp Aluş'ta konakladılar.

51 Aluş'tan ayrılıp Refidim'de konakladılar.52 İsrail oğulları Refidim'deyken, Tsefo'nun kardeşi Esav'ın oğlu Elifaz'ın oğlu Amalek İsrail'le savaşmaya geldi.53 Yanında sekiz yüz bin adam, büyücü ve sihirbaz getirdi ve İsrail ile Refidim'de savaşmaya hazırlandı.54 İsrail'e karşı büyük ve şiddetli bir savaşa giriştiler. Rab Amalek'i ve halkını Musa'nın ve İsrail oğullarının eline, Musa'nın hizmetkarı Efratlı Nun oğlu Yeşu'nun eline teslim etti.

55 İsrail oğulları Amalek ile halkını kılıçtan geçirdiler, fakat savaş İsrail oğullarına karşı çok ağır geçti.56 Rab Musa'ya dedi: "Bu şeyi bir hatıra olması amacıyla bir kitaba yaz ve onu hizmetkarın, Nun oğlu Yeşu'nun eline ver. İsrail oğullarına emredip, Kenan diyarına vardığınızda, gök altından Amalek'in hatırasını tamamen sileceksiniz, diyeceksin".

57 Musa da öyle yaptı, kitabı alıp şu sözleri yazdı:58 "Mısır'dan çıkınca Amalek'in yolda sana yaptıklarını hatırla.59 Yolda karşına çıkıp seni sırtından vurdu; bitkin ve yorgun haldeyken arkandaki güçsüz olanları bile.60 Bu nedenle, Tanrın Rabbin mülk edinmen için sana miras olarak verdiği ülkede, Tanrın Rab çevrendeki tüm düşmanlarından sana rahat verdiği zaman Amalek'in hatırasını gökler altından sileceksin. Bunu unutmayacaksın[clxxxiv].61 Amalek'e ya da onun hatırasına ya da soyuna acıyacak olan kral, işte ondan hesap soracağım ve onu halkının arasından kesip atacağım[clxxxv]".62 Musa bütün bunları bir kitaba yazdı ve İsrail oğullarına bütün bu meselelerle ilgili olarak tembihte bulundu.

BÖLÜM 82

1 İsrail oğulları Refidim'den çıktılar ve Mısır'dan çıkışlarının üçüncü ayında Sina çölünde konakladılar.

2 O sırada Musa'nın kayınbabası Midyanlı Reuel, kızı Tsippora ve iki oğluyla birlikte geldi çünkü Rabbin İsrail'e yaptığı harikaları, onları Mısır'ın elinden kurtarmış olduğunu duymuştu.3 Reuel, Musa'nın konakladığı çöle, Tanrı'nın dağının bulunduğu yere geldi.4 Musa, kayınpederini büyük bir şerefle karşılamaya çıktı ve bütün İsrail onunla beraberdi.5 Reuel ve çocukları çok günler İsrailliler arasında kaldılar; Reuel o günden sonra Rabbi tanıdı.

6 İsrail oğullarının Mısır'dan ayrılışının üçüncü ayında, altıncı gününde Rab Sina Dağı'nda İsrail'e on emri verdi.7 Bütün İsrail bu emirleri işitti ve o gün Rab'de çok sevindiler.

8 Rabbin ihtişamı Sina Dağı üzerine oturdu. Musa'yı çağırdı, Musa da bulutun içine girdi ve dağa çıktı.9 Musa kırk gün kırk gece dağda kaldı. Ekmek yemedi, su içmedi. İsrail oğullarına öğretmek için Rab ona kanunları ve hükümleri öğretti.10 Rab İsrail oğullarına emrettiği on emri, İsrail oğullarına tembihlemesi için Musa'ya vermiş olduğu iki taş levha üzerine yazdı.11 Kırk gün kırk gecenin sonunda, Rab Sina Dağı'nda Musa'yla konuşmayı bitirdiğinde, Rab Musa'ya Tanrı'nın parmağıyla yazılmış taş levhaları verdi.

12 İsrail oğulları Musa'nın dağdan inmekte geciktiğini görünce, Harun'un etrafında toplanıp dediler: "Musa'ya ne olduğunu bilmiyoruz.13 Bu yüzden şimdi kalk, bize

[clxxxiv] Tekrar 25:17-19

[clxxxv] 1. Samuel 15. bölüm

önümüzden gidecek bir tanrı yap ki ölmeyesin”.[14] Harun halktan çok korktu. Kendisine altın getirmelerini emretti ve halk için ondan dökme bir buzağı yaptı.

[15] Rab, Musa dağdan inmeden önce dedi: “Aşağı in çünkü Mısır’dan çıkardığın halkın kendilerini bozdular.[16] Kendilerine dökme bir buzağı yaptılar ve ona secde ettiler. Şimdi beni bırak da onları yeryüzünden yok edeyim çünkü onlar sert enseli [dik başlı] bir halktır.[17] Musa Rab’den hoş görmesini diledi ve halk için yaptıkları buzağıdan ötürü Rabbe dua etti. Sonra dağdan indi ve elinde Tanrı'nın İsrail oğullarına tembihlemesi için ona vermiş olduğu iki taş levha vardı.[18] Musa ordugaha yaklaşıp halkın yaptığı buzağıyı görünce, Musa’nın öfkesi alevlendi ve dağın altında levhaları kırdı.

[19] Musa ordugâha geldi, buzağıyı alıp ateşte yaktı. İnce toz haline gelinceye kadar öğüttü ve suyun üzerine serpip İsraillilere içirdi.[20] Halktan buzağıyı yapan yaklaşık üç bin kişi birbirlerinin kılıçlarıyla öldüler.

[21] Ertesi gün Musa halka “Rabbe karşı işlediğiniz günahlarınızın kefaretini belki öderim diye Rabbe yanına çıkacağım” dedi.[22] Ve Musa yine Rabbe gitti; kırk gün kırk gece Rabbin yanında kaldı.[23] Musa İsrail oğulları için kırk gün boyunca Rabbe yakardı, Rab de Musa’nın duasını işitti ve İsrail için yakarışını kabul etti.

[24] Sonra Rab Musa’ya iki taş levha yontmasını ve üzerlerine on emri yazması için Rabbe getirmesini söyledi.[25] Musa da öyle yaptı; inip iki levha yonttu ve Sina Dağı’na, Rabbin yanına çıktı. Rab de on emri levhaların üzerine yazdı.[26] Musa yine kırk gün kırk gece Rabbin yanında kaldı. Rab ona İsrail’e bildirmesi için kanunları ve hükümler verdi.

[27] Rab İsrail oğullarına Rab için, adının[clxxxvi] orada barınacağı bir mabet yapmalarını emretti. Rab ona mabedin suretini ve bütün kaplarının suretini gösterdi.[28] Kırk günün sonunda Musa dağdan indi ve iki levha elindeydi.

[29] Musa İsrail oğullarına gelip onlara Rabbin bütün sözlerini söyledi. Onlara Rabbin kendisine öğretmiş olduğu kanunları, kuralları ve hükümleri öğretti.[30] Musa Rabbin İsrail oğulları arasında oturması için kendisine bir mabet yapılmasını istediğini, İsrail oğullarına bildirdi.[31] Halk da, Rabbin Musa aracılığıyla kendilerine söylediği tüm güzel şeylere çok sevindiler ve “Rabbin sana söylemiş olduğu her şeyi yapacağız” dediler.

[32] Halk tek bir adam gibi ayağa kalktı ve Rabbin mabedi için cömert takdimeler sundular. Herkes mabedin işi ve bütün hizmeti için Rabbe sunusunu getirdi.[33] Tüm İsrail oğulları, Rabbin mabedinin işi için elinde bulunanları, altını, gümüşü, tuncu ve mabet için işe yarayacak ne varsa getirdiler.[34] İş yapma becerisi olan bütün bilgeler geldiler ve Rabbin mabedini Rabbin emrettiği her şeye göre yaptılar. Tüm yürekten bilgeler mabedi, Rabbin Musa’ya emretmiş olduğu gibi, mobilyalarını ve kutsal hizmet için bütün kaplarını yaptılar.[35] Mabet çadırının işi beş ayın sonunda tamamlandı ve İsrail oğulları Rabbin Musa’ya emrettiği her şeyi yaptılar.[36] Mabedi ve tüm eşyalarını Musa’ya getirdiler. Rabbin Musa’ya göstermiş olduğu temsile benzer şekilde, İsrail oğulları da aynını yaptı.

[37] Musa işe baktı ve işte Rabbin kendisine emrettiği gibi yapılmıştı, böylece Musa onlara hayırdua etti.

BÖLÜM 83

[1] On ikinci ayda, ayın yirmi üçüncü gününde, Musa Harun’la oğullarını aldı ve onlara [kahinlik] giysilerini giydirdi. Onları meshetti ve Rabbin kendisine emrettiği gibi yaptı.

[clxxxvi] Tanrı’nın tetragramatik adı, יהוה (YHVH). İsmail’in doğulu çocukları, Tanrı’yı en sık olarak bu ismin iki orta harfiyle, Arapça’da O anlamına gelen הו ile belirtirler.

Musa o gün Rabbin kendisine emretmiş olduğu bütün takdimeleri getirdi.

2 Sonra Musa, Harun'la oğullarını alıp onlara, "Yedi gün boyunca mabet çadırının kapısında kalacaksınız; çünkü bana böyle emredildi" dedi.3 Harun'la oğulları, Rabbin Musa aracılığıyla kendilerine emrettiği her şeyi yaptılar ve yedi gün mabet çadırının kapısında kaldılar.

4 Ve sekizinci gün, birinci ayın[clxxxvii] başında, İsrail oğullarının Mısır'dan ayrılışlarının ikinci yılında, Musa mabet çadırını dikti ve çadırın bütün eşyalarını ve mabedin bütün malzemelerini koydu. Rabbin kendisine emrettiği her şeyi yaptı.5 Sonra Musa Harun'la oğullarını çağırdı ve onlar, Rabbin Musa'ya emrettiği gibi, kendileri ve İsrail oğulları için yakmalık sunuyu ve günah sunusunu getirdiler.

6 O gün Harun'un iki oğlu, Nadab ve Abihu, yabancı bir ateş aldılar ve onlara emretmemiş olduğu halde Rabbin önüne getirdiler. Rabbin önünden bir ateş çıkıp onları yakıp yok etti ve o gün Rabbin önünde öldüler.

7 Musa'nın mabedi dikmeyi bitirdiği gün, İsrail oğullarının beyleri sunağın adanması için Rabbin önüne sunularını getirmeye başladılar.8 Her bey bir gün, on iki gün birer bey olmak üzere sunularını getirdiler.9 Her biri kendi gününde getirdikleri takdimeler şunlardı: her biri et sunusu için yemeklik yağla yoğrulmuş ince unla dolu, mabet şekeline göre yetmiş şekellik bir gümüş tas ve yüz otuz şekel ağırlığında bir gümüş tepsi.10 On şekel ağırlığında, buhur dolu altın bir kaşık.11 Yakmalık sunu için bir boğa, bir koç, bir yaşında bir kuzu.12 Günah sunusu olarak tekelerden bir oğlak.13 Esenlik kurbanı için iki sığır, beş koç, beş teke, bir yaşında beş kuzu.14 İsrail'in on iki beyi kendi günlerinde, her gün böyle yaptılar.

15 Bundan sonra, ayın on üçüncü gününde Musa, İsrail oğullarına Fısh tutmalarını emretti.16 Ve İsrail oğulları, Rabbin Musa'ya emrettiği gibi, ayın on dördüncü gününde Fısh, mevsiminde tuttular.

17 İkinci ayın birinci gününde Rab Musa'ya şöyle dedi:18 "Sen, kardeşin Harun ve İsrail'in on iki beyi, İsrail oğullarının yirmi ve daha yukarı yaştaki bütün erkeklerini sayın.19 Musa da öyle yaptı. Harun İsrail'in on iki beyi ile geldiler ve Sina çölünde İsrail oğullarını saydılar.20 Atalarının evlerine göre İsrail oğullarının sayısı, yirmi yaşında ve üzeri, altı yüz üç bin beş yüz elli idi.21 Fakat Levi oğulları, kardeşleri İsrail oğulları arasında sayılmadılar.

22 İsrail oğullarının bir aylık ve daha yukarı yaştaki bütün erkeklerinin sayısı ise yirmi iki bin iki yüz yetmiş üç idi[clxxxviii].23 Levi'nin bir aylık ve daha büyük olan çocuklarının sayısı yirmi iki bindi.

24 Musa, Rabbin Musa'ya emrettiği gibi, mabet çadırında hizmet etmeleri için kâhinleri ve Levilileri, her birini kendi hizmetine ve görevine yerleştirdi.

25 Ayın yirminci günü bulut, tanıklık çadırının üzerinden kalktı.26 O zaman İsrail oğulları Sina çölünden yolculuklarına devam ettiler ve üç günlük bir yolculuk yaptılar. Bulut Paran çölünün üzerinde durdu. Orada Rabbin İsrail'e karşı öfkesi alevlendi çünkü yemek için ondan et isteyerek Rabbi kışkırtmışlardı.27 Rab onların işitti ve onlara et verdi; bir ay boyunca yediler.28 Ama bunun ardından Rabbin öfkesi onlara karşı alevlendi. Onları büyük bir kıyımla vurdu ve orada gömüldüler.29 Ete heves eden halkı oraya gömdüklerinden İsrail oğulları oraya Kibrot-hattaava[clxxxix] adını verdiler.

30 Kibrot-hattaava'dan ayrılıp Paran çölündeki Hatserot'ta konakladılar.31 İsrail oğulları Hatserot'tayken, Musa yüzünden

[clxxxvii] Nisan ayı
[clxxxviii] Sayılar 3:43
[clxxxix] Sayılar 11:34

Rabbin Miryam'a karşı öfkesi alevlendi[cxc]; kar gibi bembeyaz cüzamlı oldu.[32] Cüzzamından sonra tekrar geri kabul edilinceye kadar yedi gün boyunca kampın dışında tutuldu.

[33] Sonra İsrail oğulları Hazerot'tan ayrılıp Paran Çölü'nün sonunda konakladılar.[34] O sırada Rab Musa'ya, Kenan ülkesini keşfe çıkmak üzere İsrail oğullarından, her kabileden birer adam olmak üzere, on iki adam göndermesini söyledi.[35] Musa da on iki adamı gönderdi. Keşif yapmak ve incelemek için Kenan diyarına geldiler. Hamat'a gelir gibi, Sin çölünden Rehob'a kadar bütün memleketi dolaştılar.

[36] Kırk günün sonunda Musa ile Harun'a gelip, yüreklerindeki eğilime göre haber getirdiler. Adamlardan onu, keşfe çıktıkları diyarla ilgili İsrail oğullarına "Sakinlerini tüketen bu diyara girmektense Mısır'a dönmemiz daha iyidir" diyerek kötü bir haber getirdiler.[37] Ama ülkeyi keşfe giden Nun oğlu Yeşu ile Yefunne oğlu Kaleb, "Ülke çok iyi.[38] Rab bizden hoşnut olursa, o zaman bizi bu memlekete getirecek ve onu bize verecektir. Orası süt ve bal akan bir diyardır" dediler.[39] Ama İsrail oğulları onları dinlemedi ve memleket hakkında kötü haber getiren on adamın sözlerini dinlediler.

[40] Rab İsrail oğullarının söylenmelerini işitince öfkelendi ve yemin edip dedi:[41] "Yefunne oğlu Kaleb ile Nun oğlu Yeşu dışında bu kötü nesilden, yirmi yaşında ve üzeri, hiç kimse bu diyara görmeyecek.[42] Fakat bu kötü nesil kesinlikle bu çölde yok olacak. Memlekete çocukları girecek ve onu mülk edinecekler". Böylece Rabbin öfkesi İsrail'e karşı alevlendi ve Rabbin ardınca gitmedikleri için, o kötü nesil son bulana dek, onları kırk yıl çölde dolaştırdı.

[43] Halk uzun bir süre Paran çölünde konakladı ve daha sonra Kızıldeniz yolundan çöle gittiler.

BÖLÜM 84

[1] O sırada Levi oğlu Kohat oğlu Yitshar oğlu Korah, İsrail oğullarından birçok adamı yanına alıp Musa, Harun ve bütün cemaatle ağız kavgasına girdiler.[2] Rab onlara öfkelendi ve yer ağzını açtı; onları, evlerini ve kendilerine ait ne varsa ve Korah'ın bütün adamlarıyla birlikte yuttu.

[3] Bunun ardından Tanrı, halkı Seir Dağı yolunda uzun süre dolaştırdı.[4] O zaman Rab Musa'ya dedi: "Esav oğullarını savaşa girmek üzere tahrik etmeyin çünkü onlara ait hiçbir şeyi, ayak tabanının basabileceği kadar yeri dahi size vermeyeceğim. Esav'a miras olarak Seir Dağı'nı verdim".[5] Bu nedenle, eski zamanlarda Esav oğulları Seir oğullarıyla savaşmış ve Rab Seir oğullarını Esav oğullarının eline teslim etmiş ve önlerinden yok etmişti. Esav oğulları da bugüne dek onların topraklarında yaşamaktadır.[6] Bunun için Rab İsrail oğullarına şöyle dedi: "Kardeşleriniz Esav oğullarına karşı savaşmayın çünkü onların memleketinde hiçbir şey size ait değildir. Fakat onlardan para karşılığı yiyecek satın alıp yiyebilirsiniz ve onlardan su satın alıp içebilirsiniz".[7] İsrail oğulları da Rabbin sözüne göre yaptılar.

[8] Ve İsrail oğulları çölde devam ettiler. Sina Dağı yolunda uzun süre dolaştılar ve Esav oğullarına dokunmadılar ve on dokuz yıl o bölgede kaldılar.

[9] O vakitler, İsrail oğullarının Mısır'dan ayrılışlarının on dördüncü yılında, saltanatının kırk beşinci yılında, Kittim oğullarının kralı Latinus öldü.[10] Onu Kittim diyarında, kendisi için inşa ettiği yerine gömdüler. Onun yerine Abimnas otuz sekiz yıl krallık etti.

[11] O günlerde, on dokuz yılın sonunda, İsrail oğulları Esav oğullarının sınırını geçtiler ve gelip Moab çölüne giden yola girdiler.[12] Rab Musa'ya dedi: "Moab'ı sıkıştırma, onlarla

[cxc] Sayılar 12:1

savaşma çünkü onların diyarından size hiçbir şey vermeyeceğim"[cxci].[13] İsrail oğulları on dokuz yıl Moab çölünün çevresinde dolaştılar ve onlarla savaşmadılar.

[14] İsrail oğullarının Mısır'dan ayrılışlarının otuz altıncı yılında Rab, Amorilerin kralı Sihon'un yüreğine vurdu, o da savaş açıp Moab oğullarıyla savaşmak üzere yola çıktı.[15] Sihon, Sihon'un eline teslim edilebilsin diye Moab'ı lanetlemek üzere Mısır kralının danışmanı Balam'ın oğlu Yannis'in oğlu Beor'a ve oğlu Balam'a ulaklar gönderdi.[16] Ve ulaklar gidip Mezopotamya'daki Petor'dan Yannis'in oğlu Beor'u ve oğlu Balam'ı getirdiler. Böylece Beor ve Balam Sihon şehrine geldiler ve Amorilerin kralı Sihon'un yanında Moab'ı ve krallarını lanetlediler.

[17] Böylece Sihon bütün ordusuyla çıktı, Moab'a gitti ve onlarla savaştı. Onları boyun eğdirdi ve Rab onları eline verdi, Sihon Moab kralını öldürdü.[18] Sihon savaşta Moab'ın bütün şehirlerini aldı. Heşbon'u da onlardan aldı çünkü Heşbon Moab'ın şehirlerinden biriydi. Sihon beylerini ve soylularını Heşbon'a yerleştirdi; Heşbon o günlerde Sihon'a aitti.[19] Bu nedenle Beor ve oğlu Balam şiirsel bir dille şu sözleri söylediler: "Heşbon'a gelin. Sihon şehri inşa edilecek ve kurulacak.[20] Vay sana Moab! Sen kaybolmuşsun. Ey Kemoş halkı! İşte o, Tanrı'nın kanun kitabında yazılmıştır"[cxcii].

[21] Sihon Moab'ı fethettiğinde, Moab'dan aldığı şehirlere muhafızlar yerleştirdi. Moab oğullarının önemli bir kısmı savaşta Sihon'un eline düştü ve oğullarını ve kızlarını, büyük bir kısmını esir aldı. Krallarını öldürdü. Böylece Sihon kendi ülkesine döndü.

[22] Sihon, Beor'a ve oğlu Balam'a çok sayıda gümüş ve altın hediyeler verdi. Sonra onları gönderdi ve Mezopotamya'ya, kendi evlerine ve memleketlerine döndüler.

[23] O vakit tüm İsrail oğulları Moab çölü yolundan çıktılar ve geri dönüp Edom çölü çevresinde dolaşıyorlardı.

[24] Böylece bütün topluluk, Mısır'dan ayrılışlarının kırkıncı yılının birinci ayında, Sin çölüne geldi. İsrail oğulları orada, Sin çölündeki Kadeş'te oturdular. Miryam orada öldü ve oraya gömüldü.

[25] O zaman Musa, Edom kralı Hadad'a ulaklar gönderip şöyle dedi: "Kardeşin İsrail şöyle diyor, diyarından geçmeme izin ver. Tarladan, bağdan geçmeyeceğiz, kuyu sularından içmeyeceğiz; kral yolundan [ana yoldan] yürüyeceğiz.[26] Edom ona "Memleketimden geçmeyeceksin" dedi ve Edom, İsrail oğullarını güçlü bir halka karşılamaya çıktı.[27] Ve Esav oğulları, İsrail oğullarının topraklarından geçmesine izin vermediler. Bu yüzden İsraililer onlardan uzaklaştı ve onlarla savaşmadılar.[28] Çünkü bundan önce Rab İsrail oğullarına, Esav oğullarıyla savaşmayacaksınız, diye emretmişti. Bu yüzden İsraililer onlardan uzaklaştı ve onlarla savaşmadılar.

[29] Böylece İsrail oğulları Kadeş'ten ayrıldılar ve bütün halk Hor Dağı'na geldi.[30] O zaman Rab Musa'ya "Kardeşin Harun'a orada öleceğini söyle, çünkü İsrail oğullarına verdiğim diyara girmeyecek" dedi.[31] Harun da Rabbin emrine göre, [Mısır'dan çıkıştan] kırkıncı yılda, beşinci ayda, ayın birinci günü Hor Dağına çıktı.[32] Hor Dağı'nda öldüğünde Harun yüz yirmi üç yaşındaydı.

BÖLÜM 85

[1] Güneyde oturan Kenanlı kral Arad, İsraillilerin casuslar yollamış olduğunu duydu ve İsraillilere karşı savaşmak için kuvvetlerini dizdi.[2] İsrail oğulları ondan çok korktular çünkü onun büyük ve zorlu bir ordusu vardı, öyle ki İsrail oğulları Mısır'a dönmeye karar verdiler.

[3] İsrail oğulları kral Arad'dan çok korktuklarından, Maserat Beni Yaakon'a

[cxci] Kanunun Tekrarı 2:9

[cxcii] Sayılar 21:27-31

kadar, üç günlük yol mesafesi kadar geri çekildiler. 4 İsrail oğulları mevzilerine geri dönemediler, bu yüzden Beni Yaakon'da otuz gün kaldılar.5 Levi oğulları İsrail oğullarının mevzilerine geri dönmeyeceğini görünce, Rabbin hakkı için gayretlendiler ve kalkıp kardeşleri İsraillilere saldırdılar. İçlerinden birçoğunu öldürdüler ve onları zorla mevzilerine, Hor Dağı'na döndürdüler.6 Döndüklerinde, kral Arad hâlâ İsraillilere karşı savaşmak için ordusunu dizmekteydi.7 İsrail bir adak adayıp dedi: "Eğer bu halkı elime teslim edersen, o zaman şehirlerini tamamen yok edeceğim".8 Rab İsrail'in sesini işitti ve Kenânlıları onların eline teslim etti. Onları ve şehirlerini tamamen yok etti. O yerin adını Horma koydu.

9 İsrail oğulları Hor Dağı'ndan göç edip Obot'ta konakladılar. Sonra Obot'tan ayrılıp Moab sınırındaki İye-abarim'de konakladılar.

10 İsrail oğulları Moab'a gönderip "İzin verin de memleketinizden geçip yerimize gidelim" dediler, fakat Moab oğulları İsrail oğullarının memleketlerinden geçmesine izin vermedi, çünkü Moab oğulları İsrail oğulları'nın, onların topraklarını almış ve birçoğunu öldürmüş Amorilerin kralı Sihon gibi yapacaklarından korkuyorlardı.11 Bu nedenle Moab, İsraillilerin ülkesinden geçmesine izin vermedi. Rab de İsrail oğullarına Moab'a karşı savaşmamalarını emretti, böylece İsrailliler Moab'dan ayrıldılar.

12 İsrail oğulları Moab sınırından göç ettiler. Moab ile Amoriler arasındaki, Moab sınırı olan Arnon'un öte yanına geldiler ve Kedemot çölünde, Amoriler kralı Sihon'un sınırında konakladılar.13 Ve İsrail oğulları, Amorilerin kralı Sihon'a ulaklar gönderip dediler:14 "İzin ver ülkenden geçelim. Tarlalara ya da bağlara girmeyeceğiz; sınırını geçinceye kadar kral yolundan [ana yoldan] gideceğiz". Ama Sihon İsraillilerin geçmesine izin vermedi.

15 Böylece Sihon, Amorilerin bütün halkını topladı ve İsraillileri karşılamak için çöle gitti. Yahats'ta İsrail'e karşı savaştı.16 Ve Rab, Amorilerin kralı Sihon'u İsrail oğullarının eline verdi. İsrail bütün Sihon kavmını kılıçtan geçirip Moab'ın intikamını aldı.17 İsrail oğulları, Aram'dan Yabuk'a, Ammon oğullarına dek Sihon topraklarını mülk edinip şehirlerin tüm ganimetini aldılar.18 Böylece İsrail bütün bu şehirleri aldı ve İsrail Amorilerin bütün şehirlerinde oturdu.

19 Sonra İsrail oğulları Ammon oğullarıyla savaşmaya, onların topraklarını da almaya karar verdiler.20 Bunun üzerine RAB İsrail oğullarına "Ammon oğullarına sataşmayın ve onlarla savaşa kalkışmayın çünkü onların memleketlerinden size hiçbir şey vermeyeceğim" dedi[cxciii]. İsrail oğulları da Rabbin sözünü dinlediler ve Ammon oğullarıyla savaşmadılar.

21 Sonra İsrail oğulları dönüp Başan yolundan, Başan kralı Og'un diyarına çıktılar. Başan kralı Og İsraillilerle savaşmak üzere karşılarına çıktı. Yanında birçok yiğit adam ve Amorilerin halkından da daha güçlü bir ordu bulunuyordu.22 Başan kralı Og çok güçlü bir adamdı, ancak oğlu Naaron ondan bile daha güçlüydü.23 Og yüreğinden dedi: "İşte bütün İsrail ordugahı sadece üç farsehlik[cxciv] bir yer kaplıyor, onları şimdi kılıç veya mızrak olmadan, bir kerede vuracağım".24 Og Yahats Dağı'na çıktı ve oradan uzunluğu üç farseh olan büyük bir taş kaldırıp başına koydu ve onu bütün İsraillileri vurmak için taşı İsrail oğullarının ordugâhının üzerine atmaya karar verdi.25 Ve Rabbin meleği gelip Og'un kafası üzerindeki taş deldi ve taş da Og'un boynuna [omuzlarına] düştü. Og boynundaki taşın ağırlığından dolayı yere düştü.

[cxciii] Kanunun Tekrarı 2:19

[cxciv] İbranice, פרסה. (parasa) farseh. Haham fersahı, sıradan bir adamın bir günlük yürüyüşünün onda birine karşılık gelen, başka deyişle, iki bin arşın kadar olan bir güzergâh ölçüsüdür.

[26] O zaman Rab İsrail oğullarına dedi: “Ondan korkmayın, çünkü onu ve bütün halkını, bütün memleketini sizin elinize verdim. Ona Sihon’a yaptığınızın aynını yapacaksınız”.[27] Musa, İsrail oğullarından birkaç kişi ile onun yanına indi ve Musa Og’u ayak bileklerine asasıyla vurdu ve onu öldürdü[cxcv].[28] Daha sonra İsrail oğulları Og oğullarını ve bütün halkını kovaladılar ve onlardan geriye hiçbir şey kalmayana dek onları vurup yok ettiler.

[29] Bunun ardından Musa, İsrail oğullarından bazılarını Yaazer’de keşif yapmaya gönderdi çünkü Yaazer çok ünlü bir şehirdi.[30] Casuslar Yaazer’e gidip onu dolaştılar ve Rabbe güvenip Yaazer adamlarıyla savaştılar.[31] Bu adamlar Yaazer’i ve köylerini aldılar; Rab onları onların [casusların] eline verdi ve oradaki Amorileri kovdular.

[32] İsrail oğulları Amorilerin iki kralının topraklarını, Arnon Irmağı’ndan Herman Dağı’na dek Erden’in [nehir] karşı tarafında bulunan altmış şehri aldılar.

[33] Sonra İsrail oğulları devam edip Erden’in bu tarafında, Eriha’nın yanında olan Moab ovasına geldiler.[34] Ve Moab oğulları, İsrail oğullarının Amorilerin iki kralına, Sihon ve Og’a yapmış oldukları bütün kötülüğü işitince, Moab adamları İsrail oğullarından çok korktular.[35] Moab ihtiyarları dediler: “İşte, dünyanın bütün krallarından daha kuvvetli olan Amorilerin iki kıralı Sihon ve Og, İsrail oğullarına karşı duramadılar, o halde biz nasıl onların önünde durabiliriz?[36] Bize daha önce topraklarımızdan geçip yollarına devam etmek için haber göndermişlerdi ve biz kabul etmemiştik. Şimdi ağır kılıçlarıyla bize dönüp yok edecekler.” Moab İsrail oğulları yüzünden endişeliydi ve onlardan çok korktular. Hep beraber İsrail oğullarına ne yapılması gerektiğini öğütlediler.[37] Moab ihtiyarları karar verip adamlarından birini, Moablı Tsippor’un oğlu Balak’ı aldılar ve o zaman onu üzerlerine kral yaptılar; Balak çok bilge bir adamdı.[38] Ve Moab ihtiyarları kalkıp onlarla barış yapmaları için Midyan oğullarına gönderdiler çünkü o günlerde Moab ile Midyan arasında, Midyan’ı Moab kırında vurmuş olan Edom kralı Bedad oğlu Hadad’ın günlerinden o günlere dek büyük bir savaş ve düşmanlık vardı.

[39] Böylece Moab oğulları Midyan oğullarına haber gönderdiler, onlarla barış yaptılar. Midyan ihtiyarları, Midyan oğulları adına barış yapmak üzere Moab diyarına geldiler.[40] Sonra Moab ihtiyarları Midyan ihtiyarlarına, canlarını İsrail’den kurtarmak için ne yapmaları gerektiğini görüştüler.[41] Moab oğulları Midyan ihtiyarlarına dediler: “Şimdi İsrail oğulları çevremizdeki her şeyi, öküzün tarladaki otları yalayıp yuttuğu gibi yok ediyor. Bizden daha güçlü olan Amorilerin iki kralına böyle yaptılar.

[42] Midyan ihtiyarları Moab’a dediler: “Amorilerin kralı Sihon size karşı savaştığında, sizi yenip ülkenizi aldığında, Yannis oğlu Beor’a ve onun oğlu Balam’ı

[cxcv] Dev Og’un başına gelen bu garip talihsizlik Talmud’da (Berachot incelemesi. fol. 54 verso) ve Yonatan’ın Kildani dilindeki yorumunda anlatılır; ancak birtakım değişikliklerle. Yonatan’a göre, İsrail ordugahı altı farsehlik bir alanı kaplıyordu ve Og başına aynı büyüklükte bir kaya yükledi. Bu kaya Talmud’a göre karıncalar tarafından, Yonatan’a göre ise bir sürüngen זחלא (bu Kildanice isim solucan olarak da tercüme edilebilir) tarafından delinmiştir. Talmud bize Og’un rahatsız edici kolyesinden kurtulmaya çalıştığını ve çabalarının onu sadece suratını buruşturmaya zorlamaktan öte geçmediğini söyler; çünkü çenesi öyle bir şiddetle sağa sola oynar ki dişleri kırılır.

Peki Musa neden bu kadar alçaktan vurdu? Bunu Talmud (a.g.e.) bize açıklar. Musa’nın boyunun on arşın olduğunu söyler. On arşın uzunluğunda bir balta alır (Yaşar’da okuduğumuz gibi asası değil) ve sıçrayıp on arşın yükseğe çıkar. Bu ölçülere göre, Og’un ayak tabanından ayak bileğine kadar olan mesafe otuz arşındı.

Og ile ilgili Talmud’dan öğrendiğimiz başka bir macerayı aktaralım (Treatise Nidda, fol. 24 verso): “Şu öğretilmiştir: Abba Saul ve diğerlerine göre, Haham Yokhanan şunu anlatır: Ben bir mezar kazıcısıydım. Bir gün, bir geyiği kovalarken peşinden, ölü bir adamın uyluk kemiği boyunca üç fersah koştum. Geyiğe ulaşamadım ve kemiğin ucu daha görünmüyordu. Döndüğümde bana bunun Başan kralı Og’un uyluk kemiği olduğu söylendi.”

çağırdığını duymuştuk. Mezopotamya'dan gelmişler ve sizi lanetlemişlerdi. Bu nedenle Sihon'un eli size üstün geldi ve ülkenizi aldı.[43] Bu yüzden şimdi siz de oğlu Balam'ı getirtin çünkü o hâlâ ülkesindedir. Ona ücretini verin de gelsin ve korktuğunuz bütün halka lânet etsin". Moab ihtiyarları bunu işitince Beor oğlu Balam'a haber göndermek hoşlarına gitti.[44] Böylece Moab Kralı Tsippor oğlu Balak, Balam'a ulaklar göndererek şöyle dedi:[45] "İşte Mısır'dan çıkan bir halk var, işte yeryüzünü kaplıyorlar ve bana karşı durmaktalar.[46] Şimdi gel ve bu halkı benim için lanetle ki onlarla savaşta galip geleyim ve onları defedeyim çünkü onlar benim için çok güçlüler. Senin kutsadığın kişinin kutsandığını ve lanetlediğin kişinin lanetlendiğini duydum".

[47] Böylece Balak'ın ulakları Balam'a gittiler ve Moab'a karşı savaşmaları ve halkı lanetlemesi için Balam'ı getirdiler.[48] Balam İsrail'i lanetlemek için Balak'a geldi ve Rab Balam'a "Bu halka lanet etme çünkü o mübarektir" dedi.[49] Balak, İsrail'e lanet etsin diye her gün Balam'a ısrar etti, fakat Balam Rabbin Balam'a söylediği sözden ötürü Balak'ı dinlemiyordu.[50] Balak, Balam'ın dileğini kabul etmediğini görünce kalkıp evine gitti, Balam da ülkesine döndü; oradan da Midyan'a gitti.

[51] Sonra İsrail oğulları Moab ovasından göç ettiler ve Moab ovasının sonunda, Beyt-yesimot'tan Abel-şittime kadar Erden yanında konakladılar.

[52] İsrail oğulları Şittim ovasında konaklarken, Moab kızlarıyla zina etmeye başladılar.[53] İsrail oğulları Moab'a yaklaştılar ve Moab oğulları da İsrail oğullarının ordugâhının karşısına çadırlarını kurdular.

[54] Moab oğulları İsrail oğullarından korkuyordu. Moab oğulları bütün güzel görünüşlü ve alımlı görünümlü kızlarını ve karılarını aldılar, onlara altın, gümüş ve pahalı giysiler giydirdiler.[55] Ve Moab oğulları, İsrail oğulları onları görüp onlara dönsünler ve Moab ile savaşmasınlar diye, o kadınları çadırlarının girişinde oturttular.

[56] Moab oğulları İsrail oğullarına bu şeyi yaptılar: her adam karısını ve kızını çadırının kapısına oturttu ve bütün İsrail oğulları da Moab oğullarının yaptıklarını gördüler; İsrail oğulları Moab kızlarına baktılar, onlara göz diktiler ve yanlarına gittiler.[57] Ve öyle olurdu ki, bir İbrani Moab çadırının girişine geldiğinde, Moablı bir kız görür, onu yüreğinden arzulardı ve çadırın girişinde onunla dilediğini konuşurdu. Onlar konuşurken, çadırdan adamlar dışarı çıkar ve İbranice olarak onlara şuna benzer şeyler söylerlerdi:[58] "Şüphesiz bizim kardeş olduğumuzu biliyorsun; hepimiz Lût'un soyundan ve kardeşi İbrahim'in soyundan geliyoruz. Öyleyse neden bizimle kalmayasın ve bizim ekmeğimizden ve kurbanımızdan yemeyesin?"[59] Moab oğulları bu şekilde konuşmalarıyla onu etkileyip pohpohlayıcı sözleriyle onu ayarttıkları zaman, onu çadır içinde oturturlar, onun için pişirip kurban ederlerdi. O da onların kurbanlarından ve ekmeklerinden yerdi.[60] Sonra ona şarap verirlerdi, o da içer ve sarhoş olurdu. Önüne güzel bir genç kız koyarlar ve onunla istediğini yapardı çünkü bolca şarap içtiği için ne yaptığını bilmezdi.

[61] Moab oğulları o yerde, Şittim ovasında İsrail'e böyle yaptılar ve Rabbin bu mesele yüzünden İsrail'e karşı öfkesi alevlendi. Onların arasına bir salgın hastalık gönderdi ve orada İsraillilerden yirmi dört bin adam öldü.

[62] Şimeon oğullarından, Salu'nun oğlu Zimri adında bir adam vardı ve bütün İsrail oğullarının gözü önünde Midyan kralı Tsur'un kızı, Midyanlı Kozbi'ye yaklaştı.[63] Kâhin Harun'un oğlu Eleazar'ın oğlu Finehas, Zimri'nin yaptığı bu kötü şeyi görünce bir mızrak alıp onların ardından gitti; ikisini de deldi ve öldürdü. O anda İsrail oğullarının üzerindeki salgın belası kesildi.

BÖLÜM 86

1 Salgından sonra Rab Musa'ya ve Harun
oğlu kâhin Eleazar'a şöyle dedi:2 "İsrail
oğullarından oluşan tüm topluluğun yirmi
yaşından yukarı, orduya katılanların hepsini
sayın".3 Ve Musa ile Eleazar İsrail oğullarını
ailelerine göre saydılar ve bütün İsrail'in
sayısı yedi yüz bin yedi yüz otuz idi.4 Bir
aylık ve daha yukarı olan Levi oğullarının
sayısı yirmi üç bin idi ve bunların arasında
Sina çölünde Musa ve Harun'un saymadığı
hiçbir adam yoktu.5 Çünkü Rab onlara çölde
öleceklerini bildirmişti, bu yüzden hepsi
öldüler ve onlardan Yefunne oğlu Kaleb ile
Nun oğlu Yeşu'dan başka kimse kalmamıştı.

6 Bundan sonra Rab Musa'ya, "İsrail
oğullarına söyle, kardeşleri İsrail oğullarının
intikamını Midyan'dan alsınlar" dedi.7 Musa
da öyle yaptı ve İsrail oğulları aralarından
her kabileden bin kişi olmak üzere, on iki bin
adam seçtiler ve Midyan'a gittiler.

8 İsrail oğulları Midyan'a karşı savaştılar; her
erkeği, ayrıca Midyan'ın beş beyini ve Beor
oğlu Balam'ı kılıçla öldürdüler.9 İsrail oğulları
Midyanlıların karılarını, çocukları, sığırları ve
neleri varsa her şeyle birlikte tutsak aldılar.10
Bütün ganimeti ve yağma edilenleri alıp
Moab düzlüklerine, Musa'ya ve Eleazar'a
getirdiler.11 Musa, Eleazar ve cemaatin bütün
beyleri onları sevinçle karşılamaya çıktılar.12
Midyan'ın bütün ganimetini paylaştılar ve
İsrail oğulları Midyan'dan kardeşleri İsrail
oğullarının intikamını aldılar.

BÖLÜM 87

1 O zaman Rab Musa'ya, "İşte günlerin sona
eriyor, şimdi hizmetkarın Nun oğlu Yeşu'yu
al ve onu mabet çadırına koy. Ona emir
vereceğim" dedi. Musa da öyle yaptı.

2 Rab mabet çadırında bir bulut direği içinde
göründü ve bulut direği mabet çadırının
girişinde durdu.3 Rab Nun oğlu Yeşu'ya
emredip dedi: "Güçlü ve cesur ol, çünkü
İsrail oğullarını onlara vermeye ant içtiğim
diyara sen getireceksin ve ben seninle
olacağım".

4 Musa da Yeşu'ya dedi: "Güçlü ve cesur ol,
çünkü İsrail oğullarının diyarı miras almasını
sağlayacaksın ve Rab seninle olacak, seni
terk etmeyecek, seni bırakmayacak; korkma
ve yılgınlığa kapılma".

5 Sonra Musa tüm İsrail oğullarını çağırıp
onlara dedi: "Tanrınız Rabbin çölde sizin için
yaptığı bütün iyiliği gördünüz.6 Şimdi bu
kanunun bütün sözlerini tutun ve Tanrınız
Rabbin yolunda yürüyün. Rabbin size
buyurduğu yoldan sağa veya sola
sapmayın".

7 Musa, Rabbin kendisine emrettiği gibi İsrail
oğullarına memlekette uygulayacakları
kuralları, hükümleri ve kanunları öğretti.8
Onlara Rabbin yolunu ve kanunlarını öğretti.
İşte onlar Musa'nın eliyle İsrail oğullarına
verdiği Tanrı'nın kanunu kitabında
yazılmıştır.

9 Musa İsrail oğullarına emretmeyi bitirdi ve
Rab ona "Abarim Dağı'na çık, orada öl ve
kardeşin Harun gibi atalarına katıl" dedi.10
Musa da Rabbin kendisine emrettiği gibi çıktı
ve İsrail oğullarının Mısır diyarından
çıkışlarının kırkıncı yılında, Rabbin emriyle
orada, Moab diyarında öldü.11 İsrail oğulları
Moab düzlüklerinde Musa için otuz gün
ağladılar ve Musa için ağlama ve yas günleri
tamamlandı.

BÖLÜM 88

1 Musa'nın ölümünün ardından Rab Nun
oğlu Yeşu'ya şöyle dedi:2 "Kalk ve Erden'i
geçip İsrail oğullarına verdiğim diyara git.
İsrail oğullarına diyarı miras edindireceksin.3
Lübnan çölünden büyük ırmağa kadar ayak
tabanınızın basacağı her yer size ait olacak;
sınırınız Fırat ırmağı olacak.4 Tüm hayatın
boyunca hiç kimse sana karşı duramayacak.
Musa'nın yanında olduğum gibi, senin
yanında da olacağım, yeter ki Musa'nın sana
emretmiş olduğu kanunların tümüne uymak
için güçlü ve yürekli ol. Yoldan sağa ya da
sola sapma ki yaptığın her işte başarılı
olasın".

5 Sonra Yeşu İsrail'in görevlilerine emredip dedi: "Ordugâhtan geçin ve halka emredip deyin: Kendiniz için erzak hazırlayın çünkü diyarı mülk edinmek üzere üç gün içinde Erden'den geçeceksiniz".6 İsrail oğullarının memurları da böyle yaptılar; halka emrettiler ve Yeşu'nun emrettiği her şeyi yerine getirdiler.

7 Yeşu, Eriha ülkesini araştırmak üzere iki adam gönderdi ve adamlar gidip Eriha'yı keşfe çıktılar.8 Yedi günün sonunda ordugâhta Yeşu'nun yanına gelip ona "Rab bütün diyarı bizim elimize vermiş. Orada oturanlar bizim yüzümüzden korkudan eriyordu" dediler.9 Bundan sonra, Yeşu ve onunla birlikte bütün İsrail sabahleyin kalktılar ve Şittim'den yola çıktılar. Yeşu ve onunla birlikte bütün İsrail Erden'i geçtiler; Yeşu, İsrail ile birlikte Erden'i geçtiğinde seksen iki yaşındaydı.

10 Birinci ayın onuncu günü halk Erden'den çıkıp Eriha'nın doğu köşesindeki Gilgal'de konakladılar.11 Ve Musa'nın kanununda yazılmış olduğu gibi, İsrail oğulları ayın on dördüncü günü Eriha düzlüklerinde, Gilgal'de Fısıh tuttular.12 O zaman, Fısıh bayramının ertesi günü, man kesildi. İsrail oğulları için artık man yoktu ve Kenan diyarının mahsulünü yediler.

13 Eriha İsrail oğullarına tamamen kapalıydı; kimse ne dışarı çıkıyor ne de içeri giriyordu.

14 İkinci ayda, ayın birinci gününde, Rab Yeşu'ya şöyle dedi: "Kalk, işte bütün halkıyla birlikte Eriha'yı senin eline verdim. Bütün savaşçılarınız günde bir kez şehrin etrafında tur atacaklar ve altı gün boyunca böyle yapacaksınız.15 Sonra kahinler borazanları çalacaklar ve borazan sesini işittiğinizde bütün halk şehrin surlarının yıkılması için büyük bir haykırışla bağıracak. Bütün halk, herkes düşmanına saldıracak".16 Yeşu, Rabbin kendisine emrettiği her şeye göre yaptı.

17 Yedinci gün şehrin çevresinde yedi kez tur attılar ve kahinler borazanları çaldılar.18 Yedinci turda Yeşu halka "Bağırın, çünkü Rab bütün şehri bizim elimize teslim etti.19 Sadece şehir ve içindeki her şey Rab tarafından lanetlidir ve kendinizi lanetli şeyden uzak tutun, yoksa İsrail ordugahına lanet ve bela getirirsiniz.20 Ama tüm gümüş, altın, pirinç [sarı metal] ve demir Rabbe adanacak; Rabbin hazinesine girecekler.

21 Halk borazanları duyunca büyük bir sesle bağırdılar. Eriha'nın surları yıkıldı ve bütün halk, her adam doğru ileri yürüyüp şehri aldılar. İçindeki her şeyi tamamen yok ettiler; erkek, kadın, genç, yaşlı, öküz, koyun ve eşek, her şeyi kılıçtan geçirdiler.22 Ve bütün şehri ateşle yaktılar; Rabbin hazinesine yalnızca gümüş ve altın, ve tunç ve demirden kaplar koydular.23 Yeşu o vakit yemin ederek şöyle dedi: "Eriha'yı inşa edecek adam lanetli olsun; temelleri atmasının karşılığı ilk doğanı ve kapılarını takmasının karşılığı en küçük oğlu olacak"[cxcvi].

24 Yahuda oğlu Zerah oğlu Zabdi oğlu Karmi oğlu Akan lanetli şeyde haince davrandı, lanetli şeyi alıp çadırda sakladı ve Rabbin İsrail'e karşı alevlendi.

25 Bundan sonra İsrail oğulları Eriha'yı yaktıktan sonra döndüklerinde, Yeşu Ay'ı keşfe gitmeleri ve onunla savaşmaları için adamlar gönderdi.26 Adamlar gidip Ay'da keşif yaptılar ve geri dönüp dediler: "Bütün halk seninle Ay'a çıkmasın, yalnız üç bin kadar adam çıksın ve şehri vursun çünkü orada az adam var".27 Yeşu da öyle yaptı ve İsrail oğullarından yaklaşık üç bin adam onunla beraber çıktı ve Ay adamlarıyla savaştılar.28 Savaş İsrail'e karşı şiddetli geçti. Ay adamları İsraillilerden otuz altı adamı vurdular ve İsrail oğulları Ay adamlarının önünden kaçtılar.29 Yeşu bunu görünce giysisini yırttı ve İsrail ihtiyarlarıyla birlikte Rabbin önünde yüzüstü yere kapandı

[cxcvi] Yeşu 6:26

ve başlarına toprak serptiler.[30] Yeşu dedi: “Ya Rab, bu halkı niçin Erden’den geçirdin? İsrail oğulları düşmanlarından kaçtıktan sonra ne diyebilirim ki.[31] Şimdi diyarda yaşayan tüm Kenanlılar bunu işitecek, etrafımızı saracaklar ve adımızı kesecekler [silecekler].

[32] Rab Yeşu’ya dedi: “Neden yüz üstü kapandın? Kalk, kendine gel çünkü İsrailliler günah işlediler ve lanetli şeyi aldılar. O lanetli şeyi yok etmedikçe artık onların yanında olmayacağım”.

[33] Yeşu kalkıp halkı topladı ve Rabbin emriyle Urim’i getirdi. Yahuda sıptı tutuldu sonra Karmi oğlu Akan tutuldu.[34] Ve Yeşu Akan’a “Söyle oğlum, ne yaptın?” dedi ve Akan da dedi ki, “Ganimetler arasında güzel bir Şinar giysisi, iki yüz şekel gümüş ve elli şekel ağırlığında bir altın kama gördüm. Onlarda gözüm kaldı ve onları aldım; işte, çadırın ortasında toprakta saklıdırlar”.[35] Yeşu adamlar gönderdi ve onları Akan’ın çadırından alıp Yeşu’ya getirdiler.36 Yeşu Akan’ı, bu eşyaları, oğullarını, kızlarını ve kendisine ait olan her şeyi aldı ve onları Akor vadisine getirdiler.

[37] Yeşu orada onları ateşle yaktı ve bütün İsrailliler Akan’ı taşladılar. Onun üzerine bir taş yığını oluşturdular; bu nedenle oraya Akor vadisi adını verdi. Böylece Rabbin öfkesi yatıştı ve ardından Yeşu şehre gidip onunla savaştı.

[38] Rab Yeşu’ya dedi: “Korkma ve yılgınlığa düşme. İşte Ay’ı, onun kralını ve halkını senin eline verdim. Onlara Eriha’ya ve onun kralına yaptığın gibi yapacaksın, sadece ganimetini ve onların sığırlarını kendinize alacaksınız. Şehre arkasından pusu kurun”.

[39] Böylece Yeşu Rabbin dediği gibi yaptı. Savaşçılar arasından otuz bin yiğit adam seçti, onları gönderdi ve şehir için pusuya yattılar.[40] Onlara emredip dedi: “Bizi gördüğünüzde onların önünden kaçıyormuş gibi yapacağız, bizi kovalayacaklar, o zaman pusudan kalkıp şehri alacaksınız”. Onlar da öyle yaptılar.

[41] Yeşu savaştı ve şehrin adamları şehrin arkasında pusu kurulmuş olduğunu bilmeden İsrail’e doğru çıktılar.[42] Yeşu ve bütün İsrailliler onların önünde kendilerini yorgun gösterip, çöl yolundan kaçıyormuş gibi yaptılar.[43] Ve Ay adamları, İsraillileri kovalamak için şehirdeki herkesi toplayıp dışarı çıktılar ve şehri boşalttılar, kimse kalmadı ve şehri açıkta bırakıp İsraillilerin peşine düştüler.[44] O zaman pusuda yatanlar yerlerinden kalktılar, acele edip şehre geldiler ve onu alıp ateşe verdiler. Ay adamları geri dönüp baktıklarında işte şehrin dumanı göğe yükseliyordu ve artık geri çekilmenin hiçbir yolu kalmamıştı.[45] Tüm Ay adamları İsrail’in ortasında kalmıştı; bazıları bu tarafta, bazıları diğer taraftaydı. Geride kimse bırakmayacak şekilde onları vurdular.

[46] İsrail oğulları Ay kralı Meloş’u sağ yakaladılar ve onu Yeşu’ya getirdiler. Yeşu da onu bir ağaca astı ve öldü.

[47] İsrail oğulları onu [şehri] yaktıktan sonra şehre geri döndüler ve içinde bulunan her şeyi kılıçtan geçirdiler.[48] Ay adamlarından, erkek ve kadın, ölenlerin sayısı on iki bindi. Rabbin Yeşu’ya demiş olduğu gibi, sadece şehirdeki sığırları ve ganimeti kendilerine aldılar.

[49] Erden’in bu tarafındaki tüm krallar, bütün Kenan kralları, İsrail oğullarının Eriha’ya ve Ay’a yaptıkları kötülüğü işittiler; İsraille savaşmak üzere bir araya geldiler.[50] Sadece Gibeon’da oturanlar İsrail oğullarıyla savaşıp yok olmaktan çok korkuyordu, bu yüzden kurnazca davrandılar; Yeşu’ya ve bütün İsrail’e gidip onlara “Biz uzak bir diyardan geldik, bu yüzden şimdi bizimle bir antlaşma yapın” dediler.

[51] Ve Gibeonlular İsrail oğullarını aldattılar, İsrail oğulları onlarla bir ahit yaptılar, onlarla barış yaptılar ve cemaatin beyleri onlara yemin ettiler. Fakat daha sonra İsrail oğulları anladılar ki onlara komşuydular ve hemen

yanı başlarında yaşıyorlardı.[52] Ama İsrail oğulları onları öldürmedi çünkü onlara Rabbin adıyla yemin etmişlerdi; odun yarıcılar ve su çekenler oldular.

[53] Yeşu onlara, “Bize bu şeyi yaparak neden beni aldattınız?” dedi. Ona cevap verip dediler: “Çünkü Amorilerin bütün krallarına yaptığın her şey hizmetkarlarına söylendi. Biz de canlarımızdan ötürü çok korktuk ve bu şeyi yaptık”.[54] Yeşu da o gün onları odun yarmak ve su çekmek için görevlendirdi ve onları İsrail’in bütün sıptlarına köle olarak bölüştürdü.

[55] Yeruşalim kralı Adonitsedek, İsrail oğullarının Eriha ve Ay’a yaptığı tüm şeyleri işitince, Hebron kralı Hoham’a, Yarmut kralı Piram’a, Lakiş kralı Yafia’ya ve Eglon kralı Deber’e gönderip dedi:[56] “Yanıma gelin ve bana yardım edin de İsrail oğullarını ve İsrail oğullarıyla barış yapmış Gibeonluları cezalandıralım”.[57] Bir araya toplandılar ve Amorilerin beş kralı, deniz kıyısındaki kum kadar kalabalık kuvvetli bir halk ile, bütün ordularıyla birlikte çıktılar.[58] Bütün bu krallar gelip Gibeon’un önünde ordugah kurdular ve Gibeonlularla savaşmaya başladılar. Gibeon’un bütün adamları Yeşu’ya haber gönderip dediler: “Çabuk gelin ve bize yardım edin. Amorilerin bütün krallarıbizimle savaşmak üzere bir araya geldiler”.

[59] Yeşu ve bütün savaşçılar da Gilgal’den çıktılar. Yeşu ansızın üzerlerine geldi ve bu beş kralı büyük bir katliamla vurdu.[60] Rab onları İsrail oğullarının önünde şaşkınlığa düşürdü ve onları Gibeon’da korkunç bir katliamla vurdular. Beyt Horon’a, Makkeda’ya giden yol boyunca onları kovaladılar ve İsrail oğullarının önünden kaçtılar.

[61] Onlar kaçarken, Rab üzerlerine gökten dolu taneleri gönderdi ve İsrail oğullarının öldürdüklerinden ziyade çoğu dolu yüzünden öldüler.[62] İsrail oğulları peşlerinden gittiler ve onları yol boyunca vurmaya devam ettiler.[63] Onları vururlarken, gün akşam olmak üzereydi. O zaman Yeşu bütün halkın gözü önünde şöyle dedi: “Güneş, Gibeon üzerinde dur ve sen ay, millet düşmanlarından intikamını alıncaya dek Ayyalon vadisinde dur”.[64] Ve Rab Yeşu’nun sesini duydu ve güneş göklerin ortasında hareketsiz kaldı; Otuz altı zaman [saat] hareketsiz kaldı ve ay da hareketsiz kaldı, bütün gün boyunca batmakta acele etmedi.[65] Ne bundan önce ne de bundan sonra, Rabbin bir adamın sesini dinlediği böyle bir gün daha olmadı çünkü Rab İsrail için savaşmıştı.

BÖLÜM 89

[1] Rabbin Amorileri Yeşu’nun ve İsrail oğullarının eline verdiği gün Yeşu şu ezgiyi söyledi ve bütün İsrail’in gözü önünde dedi:

[2] “Kudretli işler yaptın, ya Rab, çok büyük işler yaptın; senin gibi kim var? Dudaklarım senin adına şarkı söyleyecek.[3] Tanrım ve kalem, yüksek kulem, sana yeni bir şarkı söyleyeceğim, şükranla söyleyeceğim sana, kurtuluşumun gücü sensin.[4] Dünyanın bütün kralları seni övecekler, dünyanın beyleri sana şarkı söyleyecek, İsrail oğulları senin kurtuluşunla sevinecekler, ilahiler söyleyip gücünü övecekler.

[5] Ya Rab, sana güvendik; sen bizim Tanrımızsın, dedik çünkü sen bizim sığınağımız ve düşmanlarımıza karşı güçlü kulemizdin.[6] Sana yalvardık ve utandırılmadık, sana güvendik ve kurtulduk. Sana feryat ettiğimizde sesimizi duydun, canlarımızı kılıçtan kurtardın, bize lütfunu gösterdin, bize kurtuluşunu verdin, gücünle yüreklerimizi sevindirdin.

[7] Kurtuluşumuz için çıktın, kolunla halkını kurtardın; Kutsallığının göklerinden bize cevap verdin. Bizi on binlerce insandan kurtardın.[8] Güneş ve ay gökte hareketsiz kaldılar, zalimlerimize karşı gazabınla durdun ve onlara hükmünü verdin.

[9] Dünyanın bütün beyleri ayağa kalktılar, ulusların kralları bir araya toplandılar, huzurunda hareket etmediler [korkmadılar], seninle savaşmayı arzu ettiler.[10] Öfkenle

onlara karşı kalktın ve gazabını üzerlerine indirdin; onları öfkenle yok ettin ve onları yüreğinden kesip attın.[11] Uluslar öfkenle tüketildi, gazabınla krallıklar çöktü, Öfken gününde kralları yaraladın.[12] Üzerlerine öfkeni döktün, hiddetli öfken onları ele geçirdi; fesatlıklarını başlarına çevirdin ve kötülükleri içinde onları kesip attın.[13] Tuzak kurdular, içine düştüler; sakladıkları ağa kendi ayakları takıldı.

[14] Kılıçlarıyla diyarı ele geçirdiler, kollarıyla şehirde oturdular diyen bütün düşmanların için elin hazırdı; Yüzlerini utandırdın, boynuzlarını yere indirdin, gazabınla onları korkuttun, öfkenle onları helak ettin.[15] [Senin] Fırtınanın sesinden yer titredi ve sarsıldı, canlarını ölümden esirgemedin, canlarını mezara indirdin.[16] Fırtınanda onları kovaladın, onları kasırganın içinde yiyip bitirdin, yağmurlarını doluya çevirdin, ayağa kalkamasınlar diye derin çukurlara düştüler.[17] Cesetleri sokakların ortasına atılan çöpler gibiydi.[18] Öfkenle yok olup gittiler, Halkını gücünle kurtardın.[19] Bu nedenle yüreklerimiz seninle sevinir, canlarımız senin kurtuluşunla coşar.

[20] Dilimiz gücünü anlatacak, Harika eserlerine ilahiler söyleyecek ve övgüler sunacağız.[21] Çünkü bizi düşmanlarımızdan kurtardın, bize karşı kalkanlardan bizi kurtardın, onları önümüzden yok ettin ve onları ayaklarımızın altında ezdin.[22] Böylece bütün düşmanların helak olsun ya Rab; kötüler rüzgârın savurduğu saman gibi olsun ve sevdiklerin sular kenarına dikilmiş ağaçlar gibi olsunlar".

[23] Böylece Yeşu ve onunla birlikte tüm İsrail, bütün kralları vurduktan sonra Gilgal'daki ordugaha döndüler; onlardan geriye kimse kalmamıştı.

[24] Beş kral savaştan yaya olarak kaçtılar ve bir mağaraya saklandılar. Yeşu onları savaş alanında aradı, ama bulamadı.[25] Daha sonra Yeşu'ya, "Krallar bulundu, işte bir mağarada gizlenmişler" diye söylendi.[26] Yeşu, "Kendilerini alıp götürmesinler [kaçmasınlar] diye onları tutmak için mağaranın girişine adamlar koyun" dedi. İsrail oğulları da öyle yaptılar.

[27] Yeşu bütün İsrail'i çağırdı ve savaş komutanlarına dedi: "Ayaklarınızı bu kralların boyunları üzerine koyun", sonra "Rab bütün düşmanlarınıza işte böyle yapsın" dedi.[28] Sonra Yeşu kralları öldürmelerini, onları mağaraya atmalarını ve mağaranın ağzına büyük taşlar koymalarını buyurdu[cxcvii].

[29] Ve sonra Yeşu o gün yanındaki bütün halkla birlikte Makkeda'ya gitti ve onu kılıçla vurdu.[30] Şehre ait olan her şeyi ve canları tamamen yok etti, krala ve halkına Eriha'ya yaptığının aynısını yaptı.

[31] Oradan Libna'ya geçti ve onunla savaştı. Rab onu eline verdi. Yeşu onu ve içindeki herkesi kılıçla vurdu. Ona ve kralına Eriha'ya yaptığının aynısını yaptı.

[32] Sonra oradan savaşmaya Lakiş'e geçti. Gazze kralı Horam Lakişlilere yardım etmek için çıktımıştı. Yeşu onu ve halkını, geride kimse kalmayana dek vurdu.[33] Yeşu, Lakiş'i ve bütün halkını aldı ve ona Libna'ya yaptığının aynısını yaptı.

[34] Yeşu oradan Eglon'a geçti ve onu da aldı. Onu ve bütün halkını kılıçtan geçirdi.

[35] Oradan Hebron'a geçti ve onunla savaştı. Onu aldı ve onu tamamen yok etti. Oradan bütün İsrail ile birlikte Debir'e döndü; onunla savaştı ve onu kılıçtan geçirdi.[36] Oradaki her canı yok etti, geriye hiçbir şey bırakmadı; ona ve krala Eriha'ya yaptığının aynısını yaptı.

[37] Yeşu Kadeş-barnea'dan Azah'a dek Amorilerin bütün krallarını vurdu ve ülkelerini tek seferde aldı çünkü Rab İsrail için savaşmıştı.

[cxcvii] Yeşu 10:26, 27

38 Sonra Yeşu bütün İsrail ile birlikte Gilgal'e, ordugaha geldi.

39 O sırada Hatsor Kralı Yabin, Yeşu'nun Amorilerin krallarına yaptığı her şeyi duyunca, Midyan Kralı Yobat'a, Şimron Kralı Laban'a, Akşaf Kralı Yefal'e ve Amorilerin tüm krallarına haber gönderip dedi:40 "Çabuk gelip bize yardım edin ki İsrail oğulları üzerimize gelip Amorilerin diğer krallarına yaptıkları gibi bize yapmadan önce onları vuralım".

41 Bütün bu krallar Hatsor kralı Yabin'in sözlerini işittiler ve on yedi kral, bütün ordularıyla yola çıktılar. Sayısız atları ve at arabalarıyla birlikte deniz kıyısındaki kum kadar kalabalık bir halktı. Gelip Merom sularında kamp kurdular ve İsrail ile savaşmak için toplandılar.

42 Rab Yeşu'ya dedi: "Onlardan korkma, çünkü yarın bu vakitlerde hepsini sana ölü olarak teslim edeceğim; atlarını öldürecek ve at arabalarını ateşle yakacaksın".

43 Yeşu bütün savaşçıları ile ansızın saldırıp onları vurdu ve eline düştüler çünkü Rab onları İsrail oğullarının eline teslim etmişti.44 Böylece İsrail oğulları ordularıyla beraber bütün bu kralları kovaladılar ve onlardan kimse kalmayana dek onları vurdular. Yeşu onlara Rabbin kendisine söylediği gibi yaptı.

45 O zaman Yeşu Hatsor'a döndü ve onu kılıçla vurdu; içindeki her canı yok etti ve ateşle yaktı. Sonra Yeşu Hatsor'dan Şimron'a geçti ve onu vurdu; tamamen yok etti.

46 Oradan Akşaf'a geçti ve ona Şimron'a yaptığının aynısını yaptı.

47 Oradan Adullam'a geçti ve içindeki herkesi vurdu. Akşaf'a ve Şimron'a yaptığının aynısını Adulam'a da yaptı.

48 Oradan krallarını vurmuş olduğu bütün şehirlere geçti ve geriye kalan bütün halkı vurdu; onları tamamen yok etti.49 İsrailliler yalnızca ganimeti ve sığırlarını kendilerine aldılar, ancak hiç kimseyi sağ bırakmadılar.50 Yeşu ve bütün İsrail, Rabbin Musa'ya emretmiş olduğu gibi[cxcviii], her şeyi eksiksiz yerine getirdiler.

51 Böylece Yeşu ve bütün İsrail oğulları Rabbin kendilerine emretmiş olduğu gibi bütün Kenan diyarını vurdular, otuz bir kralı, bütün krallarını öldürdüler ve bütün memleketlerini İsrail oğulları aldılar.

52 Erden'in öteki tarafında, Musa'nın birçok kentini vurduğu Sihon ve Og krallıklarının yanı sıra, Musa oraları Rubenlilere, Gadlılara ve Manasse sıptının yarısına vermişti.

53 Yeşu, Erden'in batısına doğru, bu taraftaki bütün kralları vurdu ve onları miras olarak dokuz sıpta ve İsrail'in yarım sıptına verdi.

54 Yeşu bu krallarla beş yıl savaşmıştı. Şehirlerini İsraillilere verdi ve ülke Amoriler ve Kenanlıların şehirlerindeki savaşlardan rahat etti.

BÖLÜM 90

1 İsrail oğulları Erden'i geçmesinden sonra, beşinci yılda, İsrail oğullarının Kenanlılarla yaptıkları savaşlar sona ermişti. O zaman Edom ile Kittim oğulları arasında büyük ve şiddetli savaşlar çıktı; Kittim oğulları Edom'la savaştılar.

2 Kittim kralı Abianus o yıl, yani saltanatının otuz birinci yılında, Kittim oğullarının yiğit adamlarından oluşan büyük bir kuvvetle yola çıktı ve Esav oğullarıyla savaşmak üzere Seir'e gitti.3 Edom kıralı Hadad onunla ilgili haberleri işitince, kalabalık bir halk ve kuvvetli bir orduyla onu karşılamaya çıktı. Onunla Edom kırında savaşa girdi.

4 Kittim'in eli Esav oğullarına üstün geldi. Kittim oğulları Esav oğullarından yirmi iki bin kişiyi öldürdüler ve tüm Esav oğulları onların önünden kaçtılar.5 Kittim oğulları onları kovaladı ve önlerinde koşan Edom kralı

[cxcviii] Kanunun Tekrarı 20:16, 17

Hadad'a ulaştılar, onu canlı yakaladılar ve Kittim kralı Abianus'a getirdiler.[6] Abianus onun öldürülmesini emretti. Böylece Edom kıralı Hadad, saltanatının kırk sekizinci yılında öldü.[7] Kittim oğulları Edom'u kovalamaya devam ettiler, onları büyük bir katliamla vurdular ve Edom Kittim oğullarına tabi oldu.

[8] Kittim oğulları Edom'a egemen oldular ve Edom Kittim oğullarının eline geçti; o günden itibaren tek bir krallık haline geldi.[9] O andan itibaren baş kaldıramadılar ve krallıkları Kittim oğullarıyla bir oldu.[10] Abianus, Edom'a memurlar yerleştirdi ve tüm Edom oğulları Abianus'a tabi olup haraç verir hale geldiler. Sonra Abianus kendi ülkesi Kittim'e döndü.[11] Döndüğünde yönetimini yeniledi, kendisine krallık ikametgahı olarak geniş ve sağlam bir saray inşa etti. Kittim oğulları ve Edom üzerinde güvenle saltanat sürdü.

[12] O günlerde, İsrail oğulları bütün Kenanlıları ve Amorileri kovduktan sonra, Yeşu yaşlanmış ve yaşı ilerlemişti.[13] Rab, Yeşu'ya dedi: "Sen yaşlandın, yaşın ilerledi ve memleketin daha ele geçirilmesi gereken büyük bir kısmı var.[14] Şimdi bu ülkeyi miras olarak dokuz sıpta ve Manasse sıptının yarısına paylaştır". Yeşu da kalkıp Rabbin kendisine söylediği gibi yaptı.[15] Ve bütün diyarı, paylarına göre miras olarak İsrail sıptlarına böldü.[16] Ama Levi sıptına miras vermedi. Rabbin Musa'nın aracılığıyla onlar hakkında söylediği gibi, onların mirası Rabbin sunularıdır.[17] Yeşu, Rabbin Musa aracılığıyla söylediği gibi, kardeşlerinden bir pay fazla olarak Hebron Dağı'nı Yefunne oğlu Kaleb'e verdi.[18] Bu nedenle Hebron bugüne dek Kaleb ve çocuklarının mirası olmuştur.

[19] Yeşu, Rabbin kendisine emrettiği gibi, kura ile bütün diyarı İsrail'e miras olarak bölüştürdü.[20] İsrail oğulları, Rabbin Musa'ya emrettiği gibi, kendi miraslarından Levililere şehirler ve mülkler, sığırları için şehir dışında yerler verdiler; büyük olsun küçük olsun, diyarı kura ile bölüştüler.

[21] Sınırlarına göre diyarı miras almak üzere gittiler. İsrail oğulları aralarında Nun oğlu Yeşu'ya bir miras verdiler.[22] Rabbin sözüne göre, ona istemiş olduğu şehri, Efraim Dağı'ndaki Timnat-serah'ı verdiler ve o şehri inşa edip orada oturdu.[23] Kahin Eleazar ile Nun oğlu Yeşu'nun ve sıptların atalarının başlarının, Şilo'da, Rabbin önünde, mabet çadırının kapısında kura ile İsrail oğullarına bölüştürdükleri miraslar bunlardır; böylece diyarı bölüştürmeyi bitirdiler.

[24] Ve Rab diyarı İsraillilere verdi. Rabbin kendilerine söylemiş olduğu ve Rabbin atalarına yemin etmiş olduğu üzere orayı mülk edindiler.[25] Rab İsraillilere çevrelerindeki bütün düşmanlarından rahat verdi, kimse onlara karşı çıkmadı. Rab bütün düşmanlarını onların ellerine teslim etti ve Rabbin İsrail oğullarına söylemiş olduğu bütün iyiliklerden hiçbiri boşa çıkmadı; evet, Rab her şeyi yaptı.

[26] Sonra Yeşu bütün İsrail oğullarını çağırdı ve onları bereketledi, Rabbe kulluk etmelerini emretti. Ardından onları gönderdi; her adam kendi şehrine ve her adam kendi mirasına gittiler.[27] İsrail oğulları Yeşu'nun bütün günleri boyunca Rabbe kulluk ettiler ve Rab onlara çevrelerinden rahat verdi; şehirlerinde emniyet içinde oturdular.

[28] O günlerde, Kittim kralı Abianus, krallığının otuz sekizinci yılında, yani Edom üzerindeki saltanatının yedinci yılında öldü ve onu kendisi için inşa ettiği yerine gömdüler. Onun yerine Latinus elli yıl hüküm sürdü.

[29] Saltanatı sırasında [Latinus] bir ordu çıkardı ve gidip Yavan oğlu Elişa oğulları, Britanyalılar ve Germanyalılarla savaştı. Onlara galip geldi ve onları haraca bağladı.[30] Sonra Edom'un Kittim'e başkaldırdığını duydu ve Latinus onlara gitti, onları vurup boyun eğdirdi ve onları Kittim oğullarının eline verdi. Edom tüm günler Kittim oğullarıyla tek bir krallık oldu.[31] Uzun yıllar Edom'da hiç kral olmadı ve Kittim oğulları ve krallarıyla onları yönetiyordu.

[32] İsrail oğulları Erden'i geçtikten sonraki yirmi altıncı yılda, yani İsrail oğulları Mısır'dan ayrıldıktan sonra altmış altıncı yıldı; Yeşu yaşlanmış, yaşı ilerlemişti; o günlerde yüz sekiz yaşındaydı.

[33] Rab İsraillilere çevredeki bütün düşmanlarından rahat verdikten sonra, Yeşu bütün İsrail'i, ihtiyarlarını, hakimlerini ve memurlarına çağırdı ve İsrail'in ihtiyarlarına ve hakimlerine dedi: "Ben artık yaşlandım, yaşım ilerledi. Rabbin önünüzden kovduğu tüm milletlere ne yaptığını gördünüz çünkü sizin için savaşan Rab idi.[34] Şimdi, Musa'nın kanunundaki bütün sözleri tutmak ve yapmak, ondan sağa veya sola sapmamak ve memlekette kalan milletlerin içine girmemek için şimdi kuvvetlenin. İlahlarının adını anmayın, fakat bugüne kadar yaptığınız gibi, Tanrınız Rabbe bağlanın".[35] Yeşu, İsrail oğullarını [yaşadıkları] bütün günler boyunca Rabbe kulluk etmelerini özellikle tembih etti.[36] Bütün İsrail oğulları da dediler: "Biz ve çocuklarımız, çocuklarımızın çocukları ve soyumuz, bütün günlerimiz boyunca Tanrımız Rabbe kulluk edeceğiz".[37] Yeşu o gün halkla bir ahit yaptı ve İsrail oğullarını gönderdi; her adam kendi mirasına ve şehrine gitti.

[38] O günlerde, İsrail oğulları şehirlerinde emniyet içinde oturdukları zaman, atalarının sıptlarının Mısır'dan çıkarmış oldukları tabutlarını gömdüler; her adam kendi çocuklarının mirasına, her adam kendi çocuklarına ait olarak İsrail oğulları Yakup'un on iki oğlunu gömdüler.

[39] İsrail oğullarının Mısırdan çıkarmış oldukları Yakup'un on iki oğlunu gömdükleri şehirlerin adları bunlardır:[40] Ruben'le Gad'ı, Musa'nın çocuklarına vermiş olduğu Romya'da, Erden'in bu tarafında gömdüler.

[41] Şimeon'la Levi'yi, [Musa'nın] Şimeon'un çocuklarına vermiş olduğu Mauda şehrine gömdüler ve şehrin dışı ise Levi oğulları içindi.

[42] Yahuda'yı da Beytlehem'in karşısındaki Benyamin şehrine gömdüler.

[43] İssakar ve Zebulun'un kemiklerini, çocuklarına düşen payda, Sidon'da gömdüler.

[44] Dan, Eştael'de çocuklarının şehrine gömüldü. Naftali ve Aşer'i Kadeş-naftali'de gömdüler; her adam [Musa'nın] çocuklarına vermiş olduğu yerde.

[45] Yusuf'un kemiklerini Şekem'de, Yakup'un Hamor'dan satın aldığı ve Yusuf'a miras kalan tarla kısmına gömdüler.

[46] Benyamin'i Yeruşalim'de, Benyamin oğullarına verilen Yebusi'nin karşısına gömdüler. İsrail oğulları atalarını, her birini çocuklarının şehrine gömdüler.

[47] İki yılın sonunda, Nun oğlu Yeşu yüz on yaşında öldü. Yeşu'nun İsrail'e hükmettiği süre yirmi sekiz yıldı ve İsrail, [Yeşu'nun] yaşadığı bütün günler boyunca Rabbe kulluk etti.[48] Yeşu'nun diğer işleri, savaşları, İsrail'e serzenişleri, onlara emrettiği her şey ve onun günlerinde İsrail oğullarının sahip oldukları şehirlerin isimleri, işte bunlar Yeşu'nun İsrail oğullarına söylediği sözlerden oluşan kitapta, Musa'nın, Yeşu'nun ve İsrail oğullarının yazmış oldukları Rabbin savaşları kitabında yazılıdır.

[49] İsrail oğulları Yeşu'yu Efraim Dağı'nda kendisine verilen Timnat-serah'ta, mirasının sınırında gömdüler.

[50] O günlerde Harun'un oğlu Eleazar öldü ve onu Efraim Dağı'nda, oğlu Finehas'a ait bir tepeye gömdüler.

BÖLÜM 91

[1] O vakitler, Yeşu'nun ölümünden sonra, Kenanlılar hâlâ diyardaydı ve İsraililer onları kovmaya karar verdiler.[2] İsrail oğulları Rabbe sordular: "Kenanlılara savaşmaya bizim için önce kim çıksın?" Rab de dedi: "Yahuda çıksın".

3 Yahuda oğulları Şimeon'a, "Bizimle beraber payımıza çık, Kenanlılarla savaşacağız. Benzer şekilde biz de sizinle beraber sizin hissenize çıkacağız" dediler. Böylece Şimeon oğulları Yahuda oğulları ile gittiler.

4 Yahuda oğulları gidip Kenanlılarla savaştı ve Rab Kenanlıları Yahuda oğullarının eline verdi. Bezek'te on bin adam vurdular.5 Adonibezek ile Bezek'te savaştılar, o da önlerinden kaçtı. Onu takip edip yakaladılar ve onu tutup başparmaklarını ve ayak baş parmaklarını kestiler.6 Adonibezek dedi: "Başparmakları ve ayak başparmakları kesilmiş üç yirmi ve on [yetmiş] kral masamın altında yemeklerini yerlerdi. Bu yüzden Tanrı yaptıklarımın karşılığını bana ödetti". Onu Yeruşalim'e getirdiler ve orada öldü.

7 Şimeon oğulları Yahuda oğulları ile gittiler ve Kenanlıları kılıçtan geçirdiler.8 Rab Yahuda oğulları ile beraberdi ve dağı ele geçirdiler. Yusuf oğulları Beytel'e çıktılar; orası Luz'dur. Rab onlarla beraberdi.

9 Yusuf oğulları Beytel'de keşif yaptılar. Gözcüler şehirden çıkan bir adam gördüler, onu yakaladılar ve "Şimdi bize şehrin girişini göster, biz de sana iyilik edelim" dediler.10 Adam da onlara şehrin girişini gösterdi ve Yusuf oğulları gelip şehri kılıçtan geçirdiler.11 Adamı ailesiyle birlikte salıverdiler, Hititlere gidip bir şehir inşa etti ve adını Luz koydu. Böylece bütün İsrailliler kendi şehirlerinde oturdular. İsrail oğulları Yeşu'nun bütün günlerinde ve Yeşu'dan sonra yaşamaya devam eden, Rabbin İsrail için yapmış olduğu büyük işe tanık olmuş ihtiyarların bütün günlerinde Rabbe kulluk ettiler.12 İhtiyarlar Yeşu'nun ölümünden sonra on yedi yıl İsrail'e hükmettiler.

13 İsrail'in savaşlarında Kenanlılarla bütün ihtiyarlar da savaştılar ve Rab, İsraillileri kendi topraklarına yerleştirmek için Kenanlıları İsrail oğullarının önünden kovdu.14 Ve İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a söylediği tüm sözleri, onlara ve çocuklarına Kenanlıların diyarını vermek üzere ettiği yemini yerine getirdi.15 Rab atalarına yemin ettiği üzere bütün Kenan diyarını İsrail oğullarına verdi. Rab onları çevrelerindekilerden rahata kavuşturdu ve İsrail oğulları şehirlerinde emniyet içinde oturdular.

16 Rab sonsuza dek kutsansın, âmin ve âmin.

17 Güçlü olun ve Rabbe güvenen siz herkesin yürekleri cesaretle dolsun.

BİTTİ